RADA MIEJSKA
w Nowym Miasteczku

UCHWAŁA NR XXII/139/2020
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM MIASTECZKU

z dnia 28 września 2020 r.

w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 713), art. 12 ust. 1 w zw. z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 293 z późn. zm.) oraz w związku z uchwałą Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku nr XIV/90/2019 z dnia 29 listopada 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko, Rada Miejska w Nowym Miasteczku uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Uchwala się zmianę Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko, przyjętego uchwałą nr XLI/273/2018 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 kwietnia 2018 roku.

2. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko dotyczy wybranych terenów w obrębach ewidencyjnych Borów Wielki, Gołaszyn i Popęszyce.

§ 2.

Załącznikami do niniejszej uchwały są:

1) załącznik nr 1 – ujednolicony tekst Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko;

2) załącznik nr 2 – ujednolicony rysunek Studium określający kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko w skali 1:10000;

3) załącznik nr 3 – ujednolicony rysunek Studium określający uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko w skali 1:10000;

4) załącznik nr 4 – rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag złożonych do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowego Miasteczka.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku
Anatol Komornicki

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr XXII/139/2020
Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku
z dnia 28 września 2020 r.

ROZSTRZYGNIĘCIE O SPOSOBIE ROZPATRZENIA UWAG ZŁOŻONYCH DO ZMIANY STUDIUM WARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO

W wyniku wyłożenia do publicznego wglądu, do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko w wyznaczonym terminie nie zostały złożone uwagi. W związku z powyższym nie ma podstawy do dokonania rozstrzygnięcia o którym mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 293 z późn. zm.).

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO

Załącznik nr 2 do uchwały nr XLI/273/2018
Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 kwietnia 2018 roku
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

N

200 100 0 100 200 500 1000 metry

SKALA 1 : 10 000

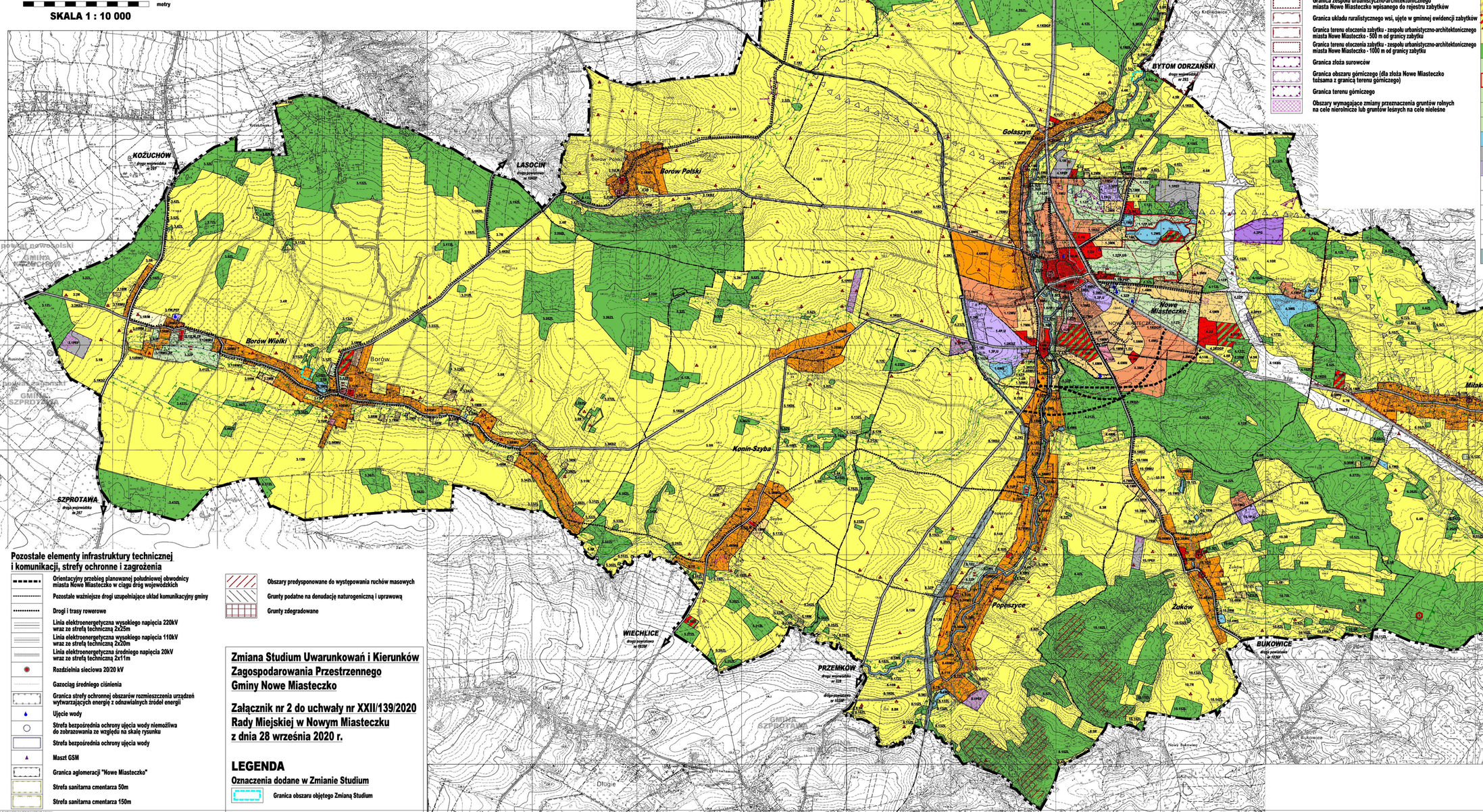

LEGENDA

Oznaczenia administracyjne i porządkowe

- Granica opracowania tożsama z granicą administracyjną gminy Nowe Miasteczko
- Granice gmin sąsiednich
- Granice gmin sąsiednich tożsame z granicami powiatów
- Granice obrębów ewidencyjnych
- Żuków — Nazwy obrębów ewidencyjnych
- Linie rozgraniczające jednostki planistyczne
- 5.1ZL — Symbole wyróżniające jednostki planistyczne
- Granice obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

Środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby środowiska

- Ważniejsze cieki wodne
- Granica Obszaru Chronionego Krajobrazu "Wzgórza Dalkowskie"
- Pomnik przyrody (pojedynczy / grupowy)
- Granica projektowanego użytku ekologicznego
- Korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym 33k - Wzgórz Dalkowskich
- Ważniejsze lokalne korytarze ekologiczne
- Granica projektowanego obszaru ochronnego GZWP nr 302 Pradolina Barycz - Głogów (W)
- Stanowiska archeologiczne
- Obiekty wpisane do rejestru zabytków / zgrupowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- Granica zespołu urbanistyczno-architektonicznego miasta Nowe Miasteczko wpisanego do rejestru zabytków
- Granica układu ruralistycznego wsi, ujęte w gminnej ewidencji zabytków
- Granica terenu otoczenia zabytku - zespołu urbanistyczno-architektonicznego miasta Nowe Miasteczko - 500 m od granicy zabytku
- Granica terenu otoczenia zabytku - zespołu urbanistyczno-architektonicznego miasta Nowe Miasteczko - 1000 m od granicy zabytku
- Granica złoża surowców
- Granica obszaru górniczego (dla złoża Nowe Miasteczko tożsama z granicą terenu górniczego)
- Granica terenu górniczego
- Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze lub gruntów leśnych na cele nieleśne

Przeznaczenie terenów

MN	Tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
MW	Tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
MU	Tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej
ML	Tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej i usługowej
RMU	Tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz zagrodowej
RMU,ZP	Tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz zagrodowej i zieleni urządzonej
U	Tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej
U,PEF	Tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz terenów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii - farma fotowoltaiczna
U,M	Tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz mieszkaniowej
U,M,ZP	Tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz mieszkaniowej i zieleni urządzonej
UK	Tereny o dominującej funkcji zabudowy usług kultury
UP	Tereny o dominującej funkcji zabudowy usług o charakterze publicznym
UP,US	Tereny o dominującej funkcji zabudowy usług o charakterze publicznym oraz terenów sportu i rekreacji
US	Tereny o dominującej funkcji terenów sportu i rekreacji
UT	Tereny o dominującej funkcji zabudowy usług turystyki
P,U	Tereny o dominującej funkcji zabudowy produkcyjnej oraz usługowej
PG	Tereny o dominującej funkcji eksploatacji surowców
PEF	Tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii - farma fotowoltaiczna
R	Tereny o dominującej funkcji terenów rolnych
RM	Tereny o dominującej funkcji zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolniczych
RML	Tereny o dominującej funkcji zabudowy obsługi produkcji w gospodarstwach leśnych
R/M	Tereny o dominującej funkcji terenów rolnych z możliwością lokalizacji zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności
ZL	Tereny o dominującej funkcji lasów
ZP	Tereny o dominującej funkcji zieleni urządzonej
ZP,US	Tereny o dominującej funkcji zieleni urządzonej oraz terenów sportu i rekreacji
ZD	Tereny o dominującej funkcji ogrodów działkowych
ZC	Tereny cmentarzy
ZN	Tereny cenne przyrodniczo
WS	Tereny wód powierzchniowych
K	Tereny obiektów i urządzeń unieszkodliwiania ścieków
W,PEF	Tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę oraz rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii - farma fotowoltaiczna
KDS	Tereny dróg ekspresowych
KDGP	Tereny dróg głównych ruchu przyspieszonego
KDG	Tereny dróg głównych
KDZ	Tereny dróg zbiorczych
KDL	Tereny dróg lokalnych
KI	Tereny komunikacji innego rodzaju

Pozostałe elementy infrastruktury technicznej i komunikacji, strefy ochronne i zagrożenia

- Orientacyjny przebieg planowanej południowej obwodnicy miasta Nowe Miasteczko w ciągu dróg wojewódzkich
- Pozostałe ważniejsze drogi uzupełniające układ komunikacyjny gminy
- Drogi i trasy rowerowe
- Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220kV wraz ze strefą techniczną 2x25m
- Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110kV wraz ze strefą techniczną 2x20m
- Linia elektroenergetyczna średniego napięcia 20kV wraz ze strefą techniczną 2x11m
- Rozdzielnia sieciowa 20/20 kV
- Gazociąg średniego ciśnienia
- Granica strefy ochronnej obszarów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii
- Ujęcie wody
- Strefa bezpośrednia ochrony ujęcia wody niemożliwa do zobrazowania ze względu na skalę rysunku
- Strefa bezpośrednia ochrony ujęcia wody
- Maszt GSM
- Granica aglomeracji "Nowe Miasteczko"
- Strefa sanitarna cmentarza 50m
- Strefa sanitarna cmentarza 150m
- Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych
- Grunty podatne na denudację naturogeniczną i uprawową
- Grunty zdegradowane

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko

Załącznik nr 2 do uchwały nr XXII/139/2020
Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku
z dnia 28 września 2020 r.

LEGENDA

Oznaczenia dodane w Zmianie Studium

- Granica obszaru objętego Zmianą Studium

OPRACOWANIE SPORZĄDZONE Z WYKORZYSTANIEM MAP POZYSKANYCH Z ZASOBÓW WOJEWÓDZKIEGO OŚRODKA DOKUMENTACJI GEODEZYJNEJ I KARTOGRAFICZNEJ W ZIELONEJ GÓRZE
LICENCJA NR WODGiK.4130.157.2016 08 CL1 z dnia 2016-12-13

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO

Załącznik nr 3 do uchwały nr XLI/273/2018
Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 kwietnia 2018 roku
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

N

200 100 0 100 200 500 1000 metry

SKALA 1 : 10 000

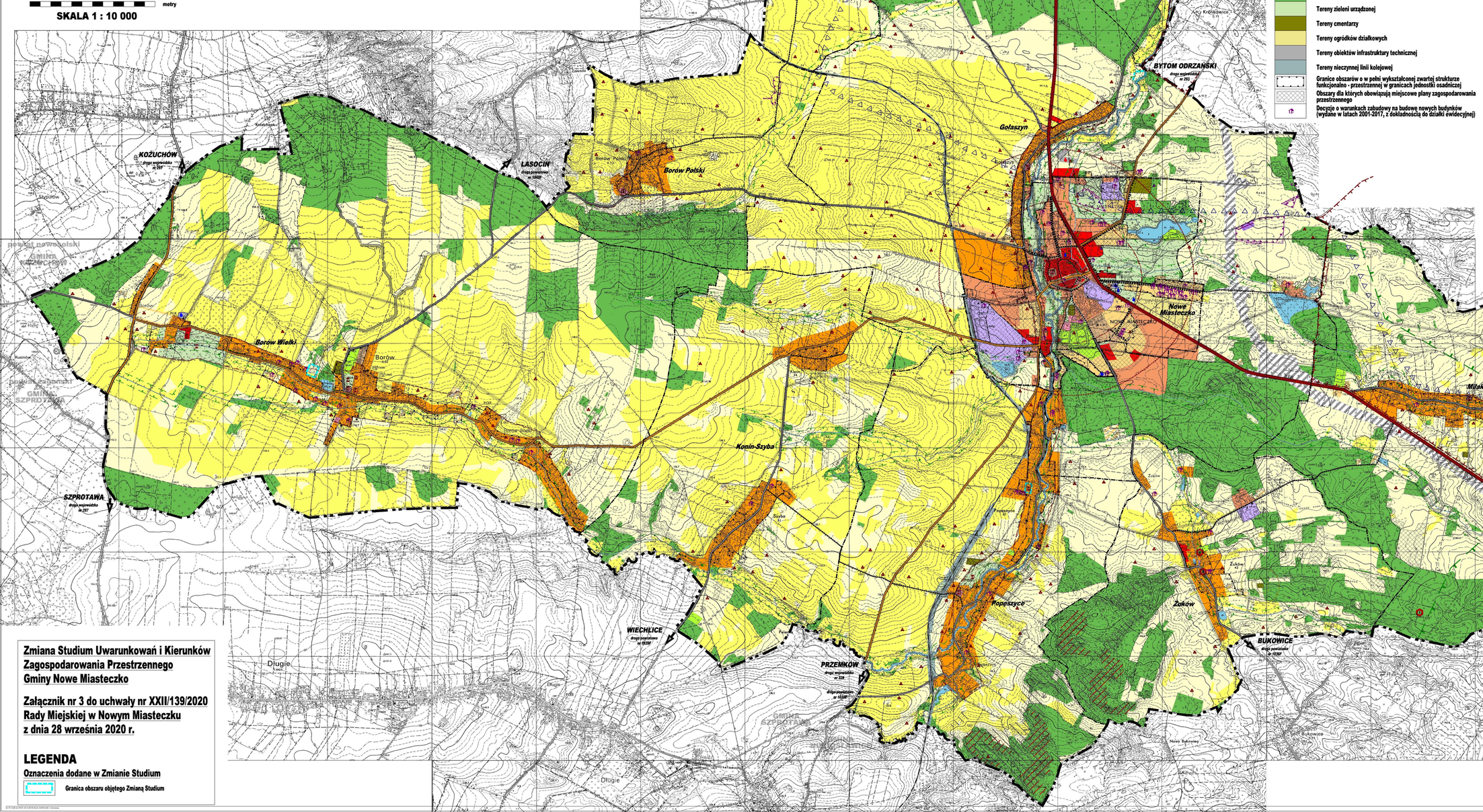

LEGENDA

Oznaczenia administracyjne

- Granica opracowania tożsama z granicą administracyjną gminy Nowe Miasteczko
- Granice gmin sąsiednich tożsame z granicami powiatów
- Pozostałe granice gmin sąsiednich
- Granice obrębów ewidencyjnych
- Żuków — Nazwy obrębów ewidencyjnych

Użytkowanie terenu

- Tereny zabudowane i przeznaczone w dokumentach planistycznych i decyzjach w.z. pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i letniskową
- Tereny zabudowane i przeznaczone w dokumentach planistycznych i decyzjach w.z. pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną
- Tereny zabudowane i przeznaczone w dokumentach planistycznych i decyzjach w.z. pod zabudowę mieszkaniowo-usługową
- Tereny zabudowane i przeznaczone w dokumentach planistycznych i decyzjach w.z. pod zabudowę zagrodową
- Tereny zabudowane i przeznaczone w dokumentach planistycznych i decyzjach w.z. pod usługi komercyjne i tereny usługowo-mieszkaniowe
- Tereny zabudowane i przeznaczone w dokumentach planistycznych pod usługi publiczne
- Tereny zainwestowane i przeznaczone w dokumentach planistycznych pod sport i rekreację
- Tereny zabudowane i przeznaczone w dokumentach planistycznych pod zabudowę przemysłowo-usługową
- Tereny wydobycia kopalin
- Tereny użytków rolnych chronionych (klas bonitacyjnych II-III)
- Tereny użytków rolnych pozostałych
- Wody powierzchniowe - zbiorniki wodne i rzeki
- Tereny lasów
- Tereny zieleni urządzonej
- Tereny cmentarzy
- Tereny ogródków działkowych
- Tereny obiektów infrastruktury technicznej
- Tereny nieczynnej linii kolejowej
- Granice obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej w granicach jednostki osadniczej
- Obszary dla których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego
- Decyzje o warunkach zabudowy na budowę nowych budynków (wydane w latach 2001-2017, z dokładnością do działki ewidecyjnej)

Środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby środowiska

- Pozostałe ważniejsze cieki wodne
- Granica Obszaru Chronionego Krajobrazu "Wzgórza Dalkowskie"
- Pomnik przyrody (pojedynczy / grupowy)
- Obszar cenny przyrodniczo predysponowany do objęcia ochroną prawną
- Korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym 33k - Wzgórz Dalkowskich
- Ważniejsze lokalne korytarze ekologiczne
- Granica projektowanego obszaru ochronnego GZWP nr 302 Pradolina Barycz - Głogów (W)
- Stanowiska archeologiczne
- Obiekty wpisane do rejestru zabytków / zgrupowanie obiektów wpisanych do rejestru zabytków
- Granica zespołu urbanistyczno-architektonicznego miasta Nowe Miasteczko wpisanego do rejestru zabytków
- Granica układu ruralistycznego wsi, ujęte w gminnej ewidencji zabytków
- Granica terenu otoczenia zabytku - zespołu urbanistyczno-architektonicznego miasta Nowe Miasteczko - 500 m od granicy zabytku
- Granica terenu otoczenia zabytku - zespołu urbanistyczno-architektonicznego miasta Nowe Miasteczko - 1000 m od granicy zabytku
- Granica złoża surowców
- Granica obszaru górniczego (dla złoża Nowe Miasteczko tożsama z granicą terenu górniczego)
- Granica terenu górniczego
- Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych
- Grunty podatne na denudację naturogeniczną i uprawową
- Grunty zdegradowane

Infrastruktura techniczna i komunikacja

- Drogi krajowe
- Drogi wojewódzkie
- Drogi powiatowe
- Pozostałe ważniejsze drogi uzupełniające układ komunikacyjny gminy
- Teren zajęty pod budowę drogi ekspresowej S3
- Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 220kV wraz ze strefą techniczną 2x25m
- Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110kV wraz ze strefą techniczną 2x20m
- Linia elektroenergetyczna średniego napięcia 20kV wraz ze strefą techniczną 2x11m
- Rozdzielnia sieciowa 20/20 kV
- Gazociąg średniego ciśnienia
- Ujęcie wody
- Strefa bezpośrednia ochrony ujęcia wody niemożliwa do zobrazowania ze względu na skalę rysunku
- Strefa bezpośrednia ochrony ujęcia wody
- Oczyszczalnia ścieków
- Zrekultywowane składowisko odpadów
- Maszt GSM
- Granica aglomeracji "Nowe Miasteczko"
- Strefa sanitarna cmentarza 50m
- Strefa sanitarna cmentarza 150m

Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko

Załącznik nr 3 do uchwały nr XXII/139/2020 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 28 września 2020 r.

LEGENDA

Oznaczenia dodane w Zmianie Studium

- Granica obszaru objętego Zmianą Studium

OPRACOWANIE SPORZĄDZONE Z WYKORZYSTANIEM MAP POZYSKANYCH Z ZASOBÓW WOJEWÓDZKIEGO OŚRODKA DOKUMENTACJI GEODEZYJNEJ I KARTOGRAFICZNEJ W ZIELONEJ GÓRZE LICENCJA NR WODGiK.4130.157.2016 08 CL1 z dnia 2016-12-13

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

GMINY NOWE MIASTECZKO

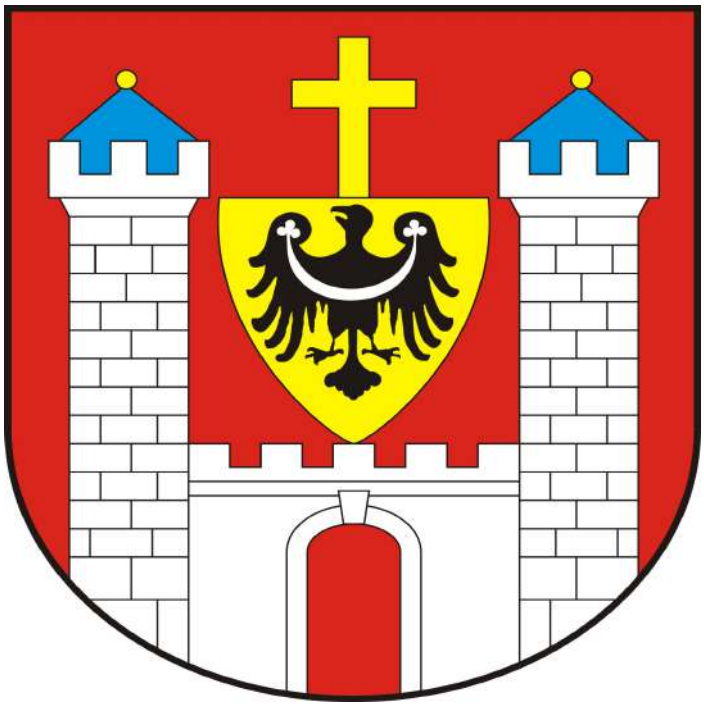

UJEDNOLICONY TEKST
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY NOWE MIASTECZKO

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR XXII / 139 / 2020
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM MIASTECZKU
Z DNIA 28 WRZEŚNIA 2020 ROKU

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR XLI / 273 / 2018
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM MIASTECZKU
Z DNIA 30 KWIETNIA 2018 ROKU

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO

UJEDNOLICONY TEKST
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY NOWE MIASTECZKO

NOWE MIASTECZKO 2020

NOWE MIASTECZKO 2018

SPIS TREŚCI

WSTĘP 7
Zakres i cel opracowania. 7
Podstawa prawna. 8
Zespół projektowy. 8
CZĘŚĆ I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO 9
1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE. 10
1. 1. Położenie geograficzne. 10
1. 2. Położenie administracyjne. 11
1. 3. Klimat. 13
1. 4. Geologia. 22
1.4.1. Budowa geologiczna. 22
1.4.2. Złoża kopalin. 24
1.4.3. Perspektywy i prognozy występowania kopalin. 27
1.4.4. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla. 28
1. 5. Geomorfologia. 28
1.5.1. Charakterystyka makroregionów i mezoregionów. 28
1.5.2. Rzeźba terenu. 29
1.5.3. Czynne procesy geomorfologiczne. 30
1. 6. Hydrologia. 31
1.6.1. Wody podziemne. 31
1.6.2. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych. 32
1.6.3. Jednolite części wód podziemnych. 32
1.6.4. Wody powierzchniowe. 34
1.6.5. Topograficzne działy wodne. 36
1.6.6. Charakterystyka hydrologiczna. 37
1. 7. Gleby. 37
1.7.1. Ogólna charakterystyka gleb. 37
1.7.2. Kompleksy glebowo – rolnicze. 38
1.7.3. Bonitacja gleb. 38
1. 8. Roślinność. 45
1.8.1. Regionalizacja geobotaniczna. 45
1.8.2. Roślinność naturalna. 46
1.8.3. Zbiorowiska roślinne. 47
1.8.4. Zbiorowiska leśne. 48
1. 9. Zwierzęta. 50
1. 10. Ochrona przyrody. 52
1.10.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie. 52
1.10.2. Obszar Chronionego Krajobrazu. 52
1.10.3. Pomniki przyrody. 53
1.10.4. Ochrona gatunkowa fauny i flory. 54
1.10.5. Powiązania przyrodnicze – elementy systemu ECONET–PL i CORINE/NATURA 2000. 55
1.10.6. Założenie parkowe. 56
1.10.7. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie. 58
1.10.8. Audyt krajobrazowy. 60
1.10.9. Obszary proponowane do objęcia ochroną. 60
1. 11. Warunki podłoża budowlanego. 61
1. 12. Ogólna ocena stanu środowiska i stopnia jego degradacji. 62
2. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE i KULTUROWE. 65
2. 1. Historia. 65
2. 2. Osadnictwo. 67
2. 3. Zabytki. 78
2. 4. Stanowiska archeologiczne. 87
2. 5. Strefy konserwatorskie. 88
3. STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA. 91
3. 1. Struktura użytkowania gruntów. 91
3. 2. Struktura własnościowa gruntów. 97

3. 3. Struktura przestrzenna. 99
3. 4. Struktura funkcjonalna. 100
3. 5. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. 102
4. SFERA SPOŁECZNA. 104
4. 1. Demografia. 104
4.1.1. Podstawowe dane o ludności. 104
4.1.2. Struktura wieku mieszkańców. 106
4.1.3. Ruch naturalny i wędrówkowy ludności. 111
4.1.4. Prognoza demograficzna. 116
4. 2. Rynek pracy. 119
4.2.1. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON. 119
4.2.2. Zatrudnienie. 124
4. 3. Bezrobocie. 126
4.3.1. Bezrobocie w latach 2003 – 2016. 126
4.3.2. Struktura bezrobotnych według wieku, wykształcenia i stażu pracy. 129
4. 4. Administracja samorządowa. 134
4.4.1. Urząd Miejski. 134
4.4.2. Gremia samorządowe. 134
4.4.3. Współpraca krajowa i międzynarodowa. 135
4. 5. Organizacje społeczne. 136
4. 6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna. 136
4.6.1. Służba zdrowia. 136
4.6.2. Opieka społeczna i żłobki. 137
4. 7. Oświata i wychowanie. 139
4. 8. Kultura. 142
4. 9. Sport. 144
4. 10. Bezpieczeństwo publiczne. 146
4.10.1. Policja. 146
4.10.2. Ochrona przeciwpożarowa. 146
4.10.3. Ochrona przeciwpowodziowa. 147
5. GOSPODARKA MIESZKANIOWA. 149
5. 1. Zasoby mieszkaniowe. 149
5. 2. Własność komunalna. 153
5. 3. Standard mieszkań. 153
5. 4. Budownictwo mieszkaniowe. 157
6. GOSPODARKA. 160
6. 1. Rolnictwo. 160
6.1.1. Użytkowanie gruntów w rolnictwie. 160
6.1.2. Charakterystyka gospodarstw rolnych. 161
6.1.3. Jakość gleb, uprawy i hodowla. 166
6.1.4. Rybactwo. 168
6. 2. Leśnictwo. 169
6. 3. Działalności produkcyjne. 172
6.3.1. Górnictwo, przetwórstwo i poszukiwanie kopalin. 172
6.3.2. Pozostałe działalności produkcyjne. 174
6. 4. Usługi rynkowe. 176
6.4.1. Handel. 176
6.4.2. Gastronomia. 178
6.4.3. Pozostałe placówki usługowe i rzemiosło. 178
6.4.4. Pośrednictwo finansowe. 179
6. 5. Turystyka i rekreacja. 180
6.5.1. Główne atrakcje turystyczne i rekreacyjne. 180
6.5.2. Znakowane trasy turystyczne. 181
6.5.3. Baza noclegowa. 182
6.5.4. Potencjalne kierunki rozwoju turystyki. 183
7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA. 185
7. 1. Transport i komunikacja. 185
7.1.1. Infrastruktura drogowa. 185
7.1.2. Infrastruktura kolejowa. 196
7. 2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna. 196
7.2.1. Zaopatrzenie w wodę. 196

7.2.2. Kanalizacja. ... 200
7. 3. Sieć gazowa ... 205
7. 4. Elektroenergetyka. ... 207
7.4.1. Elektroenergetyczna sieć przesyłowa. ... 207
7.4.2. Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna. ... 207
7.4.3. Alternatywne źródła energii. ... 208
7. 5. Ciepłownictwo. ... 210
7. 6. Telekomunikacja i łączność. ... 211
7. 7. Gospodarka odpadami. ... 212
7. 8. Melioracje i urządzenia wodne. ... 214
7.8.1. Melioracje. ... 214
7.8.2. Urządzenia wodne. ... 217
7. 9. Cmentarze. ... 218
7. 10. Obiekty obrony cywilnej i narodowej. ... 218
8. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE. ... 219
8. 1. Ochrona przyrodnicza i rolnicza. ... 219
8.1.1. Ochrona gruntów rolnych i leśnych. ... 219
8.1.2. Ochrona przyrody. ... 219
8.1.3. Wody podziemne. ... 220
8.1.4. Wody powierzchniowe. ... 220
8.1.5. Ochrona przeciwpowodziowa. ... 221
8.1.6. Obszary i tereny górnicze. ... 221
8. 2. Ochrona kulturowa. ... 224
8. 3. Ograniczenia użytkowania terenu związane z infrastrukturą techniczną. ... 225
8.3.1. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg. ... 225
8.3.2. Komunikacja – linie kolejowe. ... 226
8.3.3. Ujęcia wody. ... 226
8.3.4. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych. ... 227
8.3.5. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi. ... 228
8.3.6. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej. ... 230
8.3.7. Obiekty wojskowe i obrony cywilnej. ... 230
8.3.8. Pozostałe obiekty. ... 230
8.3.9. Tereny zamknięte. ... 230
9. DOKUMENTACJA PLANISTYCZNO – STRATEGICZNA. ... 231
9. 1. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego. ... 231
9. 2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego. ... 233
9. 3. Program Ochrony Środowiska Województwa Lubuskiego. ... 242
9. 4. Strategia Rozwoju Powiatu Nowosolskiego. ... 244
9. 5. Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowosolskiego. ... 246
9. 6. Strategia Rozwoju Gminy Nowe Miasteczko ... 251
9. 7. Program Ochrony Środowiska Gminy Nowe Miasteczko. ... 257
10. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY. ... 259
10. 1. Analizy środowiskowe, społeczne i ekonomiczne ... 259
10. 2. Zapotrzebowanie na nową zabudowę. ... 259
10.2.1. Usługi publiczne. ... 259
10.2.2. Działalności produkcyjne i towarzyszące. ... 261
10.2.3. Usługi rynkowe. ... 262
10.2.4. Gospodarka mieszkaniowa. ... 264
10.2.5. Pozostałe potrzeby. ... 266
10. 3. Chłonność i bilans obszarów w zakresie realizacji nowej zabudowy ... 267
10. 4. Możliwości finansowania przez gminę infrastruktury technicznej i społecznej. ... 272
11. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU. ... 275
CZĘŚĆ II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO ... 279
1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO. ... 280
1. 1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna. ... 280

1.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów wynikające z audytu krajobrazowego. ... 281
1.3. Wpływ bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę na kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów i na możliwości finansowe gminy. ... 282
1.4. Funkcja osadnicza. ... 285
1.5. Funkcja usługowa. ... 286
1.6. Funkcja produkcyjna. ... 288
1.7. Funkcja rolnicza. ... 288
1.8. Funkcja leśna. ... 289
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY. ... 290
2.1. Metodologia ustaleń studium w zakresie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów. ... 290
2.2. Podstawowe zasady zagospodarowania poszczególnych jednostek planistycznych. ... 292
2.3. Szczegółowe zasady i wskaźniki zagospodarowania jednostek planistycznych. ... 300
2.4. Tereny wyłączone z zabudowy ... 304
3. OBSZARY I ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK. ... 304
3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną. ... 304
3.2. Obszary proponowane do objęcia ochroną. ... 304
3.3. Ochrona powietrza. ... 305
3.4. Ochrona wód powierzchniowych. ... 305
3.5. Ochrona gleb. ... 306
3.6. Ochrona przed hałasem. ... 306
3.7. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym. ... 306
3.8. Ochrona przed powodzią i suszą. ... 307
3.9. Ochrona zasobów surowców mineralnych. ... 308
3.10. Ochrona zasobów wód podziemnych. ... 308
3.11. Ochrona krajobrazu kulturowego. ... 309
3.12. Ochrona uzdrowisk. ... 309
4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ ... 309
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ. ... 311
5. 1. Infrastruktura komunikacyjna. ... 311
5. 2. Infrastruktura techniczna. ... 315
5.2.1. Zaopatrzenie w wodę. ... 315
5.2.2. Odprowadzanie ścieków. ... 315
5.2.3. Zaopatrzenie w gaz. ... 316
5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną. ... 316
5.2.5. Zaopatrzenie w energię cieplną. ... 316
5.2.6. Niekonwencjonalne źródła energii. ... 317
5.2.7. Telekomunikacja. ... 317
5.2.8. Gospodarka odpadami. ... 317
6. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM. ... 318
7. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM. ... 318
8. OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO. ... 318
9. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO. ... 319

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ. ... 319
10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna ... 319
10.2. Zalesienia. ... 320
10.3. Ochrona lasów. ... 320
11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH. ... 320
12. OBIEKTY I OBSZARY DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY. ... 320
13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH. ... 320
14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI. ... 321
15. OBSZARY ZDEGRADOWANE. ... 321
16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH. ... 321
17. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM. ... 321
18. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO. ... 321
SŁOWNICZEK POJĘĆ ... 322
PODSUMOWANIE ... 323
SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM ... 324
WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO I UZASADNIENIE ROZWIĄZAŃ ... 325
LITERATURA ... 326
ZAŁĄCZNIKI ... 329

WSTĘP

Zakres i cel opracowania.

Opracowanie jest zmianą *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nowe Miasteczko* sporządzonego w 2000 roku. Obejmuje cały teren gminy dlatego też traci ważność w całości tekst *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nowe Miasteczko* i załączniki graficzne do *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nowe Miasteczko* przyjęte uchwałą nr XIX/140/2000 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 20 listopada 2000 roku.

Do opracowania Studium przystąpiono na podstawie uchwały nr XXII/150/2016 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 28 listopada 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko*. Obszar opracowania Studium zawiera się w granicach administracyjnych gminy Nowe Miasteczko.

W związku z wymogiem zastosowania ujednoliconej formy *Studium* (zgodnie z § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy), nadano tekstowi i rysunkom *Studium* następującą metodologię:

- zmiany w tekście *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko*, wprowadzone uchwałą nr XXII/139/2020 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 28 września 2020 roku, oznaczono przekreśleniami oraz kolorem czarnym na żółtym tle czcionką Arial w celu umożliwienia ich identyfikacji. Pozostałe uwarunkowania i ustalenia (nie dotyczące terenów objętych zmianą) zawarte w tekście *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko* pozostają bez zmian;
- na ujednoliconych rysunkach *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko* (załączniki nr 2 i 3 do uchwały nr XXII/139/2020 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 28 września 2020 roku) oznaczono granice, których niniejsza zmiana *Studium* dotyczy.

Do opracowania zmiany *Studium* przystąpiono na podstawie uchwały nr XIV/90/2019 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 29 listopada 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko.

Opracowanie jest zmianą *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko* sporządzonego w 2018 roku. Obejmuje następujące, wybrane tereny w obrębach ewidencyjnych Borów Wielki, Gołaszyn i Popęszyce:

- działka ewidencyjna nr 44/2 oraz część działek ewidencyjnych nr: 44/1, 63 i 389 w obrębie ewidencyjnym Borów Wielki;
- wyznaczoną w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko*, przyjętym uchwałą nr XLI/273/2018 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 kwietnia 2018 roku, jednostkę 4.1MN w obrębie ewidencyjnym Gołaszyn, obejmującą działki ewidencyjne nr 14/5 i 568/1;
- działka ewidencyjna nr 14/5 w obrębie ewidencyjnym Popęszyce.

Wraz z podjęciem uchwały nr XXII/139/2020 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 28 września 2020 roku traci ważność w całości tekst *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko* i załączniki graficzne do *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko* przyjęte uchwałą nr XLI/273/2018 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 kwietnia 2018 roku.

Podstawa prawna.

Uchwały Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku:

- Uchwała nr XXII/150/2016 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 28 listopada 2016 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia *studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko*.
- Uchwała nr XIV/90/2019 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 29 listopada 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko.

Ustawy:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1073).
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 roku, poz. 293 z późn. zm.).

Rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 roku, nr 118 poz. 1233).

Zespół projektowy.

mgr inż. Katarzyna Zdeb–Kmiecik
mgr Robert Boryczka
mgr inż. Katarzyna Zdeb-Kmiecik
mgr Robert Boryczka

CZĘŚĆ I.

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO

1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE.

1. 1. Położenie geograficzne.

Gmina miejsko – wiejska Nowe Miasteczko położona jest w południowej części województwa lubuskiego, na wysokości od 72 do 222 m n.p.m. Najwyżej położone rejony gminy, przekraczające punktowo 220 m n.p.m., znajdują się w jej południowo – wschodniej części, na południe od Miłakowa przy granicy z gminami Niegosławice i Bytom Odrzański, zaś najniżej usytuowany jest obszar na wysokości około 72 m n.p.m., położony w północnej części gminy, wzdłuż koryta rzeki Białej Wody, na północ od Rejowa na granicy z gminami Nowa Sól i Bytom Odrzański. Współrzędne geograficzne miasta Nowe Miasteczko wynoszą 51º41' szerokości geograficznej północnej oraz 15º44' długości geograficznej wschodniej. Powierzchnia geodezyjna rozpatrywanego obszaru wynosi 7686 ha, to jest 76,86 km² (dla miasta Nowe Miasteczko odpowiednio: 329 ha i 3,29 km²), co stanowi 9,97 % powierzchni powiatu nowosolskiego oraz 0,55 % powierzchni województwa lubuskiego.

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) gmina Nowe Miasteczko umiejscowiona jest w następujących jednostkach:

- megaregion – Europa Środkowa (3);
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31);
- podprowincja – Niziny Środkowopolskie (318);
- makroregiony – Obniżenie Milicko – Głogowskie (318.3) i Wał Trzebnicki (318.4);
- mezoregiony – Pradolina Głogowska (318.32) i Wzgórza Dalkowskie (318.42).

Mezoregion Pradoliny Głogowskiej obejmuje jedynie północne krańce gminy. Natomiast w rozległym mezoregionie Wzgórz Dalkowskich, obejmującym niemal całą powierzchnię gminy, wyróżniono 4 mikroregiony (Walczak, 1970), z których 2 obejmują swym zasięgiem gminę Nowe Miasteczko – Wzgórza Kożuchowskie (318.422) w zachodniej, centralnej i południowej części gminy oraz Grzbiet Dalkowski (318.423) we wschodniej części gminy. Granica pomiędzy głównymi jednostkami fizyczno – geograficznymi jest bardzo wyraźnie zaznaczona w krajobrazie, a deniwelacje przekraczają 100 m.

Wyszczególnione na terenie gminy Nowe Miasteczko mezoregiony graniczą bezpośrednio z:

- Kotliną Kargowską (315.62) – od północy;
- Pojezierzem Sławskim (315.81) – od północnego – wschodu;
- Wysoczyzną Leszczyńską (318.11) – od wschodu;
- Kotliną Żmigrodzką (318.33) – od południowego – wschodu;
- Wzgórzami Trzebnickimi (318.44) – od południowego – wschodu;
- Obniżeniem Ścinawskim (318.43) – od południowego – wschodu;
- Wysoczyzną Lubińską (317.76) – od południa;
- Równiną Szprotawską (317.75) – od południa;
- Borami Dolnośląskimi (317.74) – od południowego – zachodu;
- Wzniesieniami Żarskimi (318.41) – od zachodu;
- Obniżeniem Nowosolskim (318.31) – od północnego – zachodu;
- Wałem Zielonogórskim (315.74) – od północnego – zachodu.

Odległość z Nowego Miasteczka do miasta powiatowego Nowa Sól wynosi 13 km, zaś do stolicy województwa Zielonej Góry 35 km. Ponadto do:

- Wrocławia – 125 km;
- Poznania – 130 km;
- Świnoujścia – 330 km;
- Krakowa – 400 km;
- Warszawy – 415 km;
- Gdańska – 430 km.

Ponadto odległość z Nowego Miasteczka do najbliższych, większych drogowych przejść granicznych wynosi:

- Niemcy (Olszyna) – 75 km;
- Czechy (Jakuszyce) – 135 km;
- Słowacja (Zwardoń) – 380 km;
- Rosja (Bezledy) – 520 km;
- Białoruś (Terespol) – 610 km;
- Ukraina (Korczowa) – 665 km;
- Litwa (Ogrodniki) – 690 km.

1. 2. Położenie administracyjne.

Po wdrożeniu reformy administracyjnej, od 1 stycznia 1999 roku gmina miejsko – wiejska Nowe Miasteczko wchodzi w skład województwa lubuskiego oraz powiatu nowosolskiego. Graniczy z gminami:

- Nowa Sól (gmina wiejska) – od północy;
- Bytom Odrzański – od wschodu;
- Niegosławice – od południa;
- Szprotawa – od południowego – zachodu;
- Kożuchów – północnego – zachodu.

Gminnym centrum administracyjnym jest położone w centralnej części gminy miasto Nowe Miasteczko. Ponadto w skład gminy wchodzi 10 sołectw. Należą do nich: Borów Polski, Borów Wielki, Gołaszyn, Konin, Miłaków, Nieciecz, Popęszyce, Rejów, Szyba i Żuków. Gęstość sieci osadniczej mierzona liczbą miejscowości podstawowych (miasta i wsie bez przysiółków) na 100 km² powierzchni wynosi 14,31. Jest to wartość wyższa od wskaźników charakteryzujących powiat nowosolski (11,68) oraz województwo lubuskie (9,57).

Położenie gminy w regionie jest korzystne. Wpływ na to mają szczególnie walory krajobrazowe oraz bezpośrednia bliskość do większych miast południowej części województwa lubuskiego (Nowa Sól, Zielona Góra, Żagań, Żary), a także przebieg ważnych drogowych szlaków transportowych i komunikacyjnych.

RYCINA 1: Podział administracyjny województwa lubuskiego.

Źródło reprodukcji: http://www.gminy.pl/

RYCINA 2: Podział administracyjny powiatu nowosolskiego.

Źródło reprodukcji: http://www.gminy.pl/

1. 3. Klimat.

Klimat gminy podobnie jak całej Polski jest przejściowy, kontynentalno – morski, kształtowany na przemian przez masy powietrza napływające znad Oceanu Atlantyckiego lub wschodniej Europy i Azji. W skali kraju według W. Okołowicza i D. Martyn (1979) gmina Nowe Miasteczko położona jest na pograniczu 2 regionów klimatycznych: sudeckiego i śląsko – wielkopolskiego. Region sudecki, a konkretnie jego podgórska część, charakteryzuje się przewagą wpływów oceanicznych oraz słabym wpływem gór i wzniesień. Region śląsko – wielkopolski charakteryzuje się przewagą wpływów oceanicznych, amplitudy temperatur są mniejsze od przeciętnych dla kraju, wiosna i lato są wczesne, długie i ciepłe, zima zaś krótka i łagodna. Natomiast według A. Wosia (1999) gmina Nowe Miasteczko położona jest na pograniczu regionów dolnośląskiego zachodniego i lubuskiego (tylko północne krańce gminy). Region dolnośląski zachodni, obejmujący zachodnią część Niziny Śląskiej i Przedgórza Sudeckiego, na tle pozostałych regionów klimatycznych wyróżnia się największą liczbą dni z pogodą umiarkowanie ciepłą z dużym zachmurzeniem ogólnym nieba. Jest ich tutaj 51. Szczególnie często są notowane dni z pogodą umiarkowanie ciepłą z dużym zachmurzeniem, bez opadu, których jest 14. Region ten wyróżnia ponadto względnie rzadsze występowanie dni z pogodą umiarkowanie mroźną. Jest ich w roku tylko 11, wśród nich z pogodą pochmurną tylko 4. Region lubuski, obejmuje swym zasięgiem Ziemię Lubuską, sięgając po pojezierza Poznańskie i Leszczyńskie. Zarysowują się stosunkowo wyraźnie jego granice w części zachodniej, południowej i częściowo wschodniej. Mniej wyraźne granice klimatyczne oddzielają ten region od Kotliny Gorzowskiej. Region lubuski jest obszarem, na którym stosunkowo często mogą pojawić się dni z pogodą gorącą. Średnio w roku występuje tutaj co najmniej 1 dzień z temperaturą średnią dobową przekraczającą 25 ºC i częściej cechuje go pogoda słoneczna bez opadu, a rzadziej pogoda pochmurna również bez opadu. Do względnie licznych, w porównaniu z innymi regionami kraju, należą dni bardzo ciepłe z dużym zachmurzeniem bez opadu. Średnio w roku notuje się około 5 dni z tą pogodą. Mniejszą zaś frekwencją niż w innych regionach klimatycznych odznaczają się dni z typami pogody przymrozkowej bardzo chłodnej (8 dni w roku) oraz przymrozkowej bardzo chłodnej bez opadu (18 dni w roku).

Reprezentatywne dla gminy Nowe Miasteczko, ze względu na jej położenie n.p.m., będą dane charakteryzujące klimatyczny region dolnośląski jako całość oraz dane przyporządkowane dla stacji Wrocław (region dolnośląski) i Zielona Góra (region lubuski). Według pomiarów średnia temperatura roczna z wielolecia 1981 – 2010 wynosi od 8,9 (Zielona Góra) do 9,1 (Wrocław) ºC; stycznia od –0,8 (Zielona Góra) do –0,7 (Wrocław) ºC, a lipca od 18,9 (Zielona Góra) do 19,0 (Wrocław) ºC. W skali roku średnia liczba dni przymrozkowych, to jest takich, w których temperatura powietrza może wynieść 0 ºC wynosi od 64 (Zielona Góra) do 86 (Wrocław), dni mroźnych z ujemną temperaturą powietrza w ciągu całej doby jest od 29 (Wrocław) do 36 (Zielona Góra), zaś dni ciepłych z temperaturą minimalną powyżej 0 ºC jest od 250 (Wrocław) do 265 (Zielona Góra). Izoamplitudy roczne kształtują się na poziomie 19 – 20 ºC.

TABELA 1: Czas trwania termicznych pór roku oraz daty przejścia średniej dobowej temperatury przez określone progi termiczne we Wrocławiu. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 (T. Niedźwiedź, D. Limanówka, 1992).

Pora roku	Charakterystyka termiczna	Czas trwania – liczba dni	Data przejścia
1	2	3	4
Przedwiośnie	0 ºC < t ≤ 5 ºC	34	22 II
Wiosna	5 ºC < t ≤ 15 ºC	65	28 III
Lato	t ≥ 15 ºC	93	1 VI
Jesień	5 ºC < t ≤ 15 ºC	68	1 IX

1	2	3	4
Przedzimie	0 ºC < t ≤ 5 ºC	57	8 XI
Zima	t ≤ 0 ºC	64	19 XII

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

Z powyższej tabeli wynika, że okres kiedy średnia temperatura dobowa kształtuje się w granicach od 5 ºC wzwyż trwa tutaj przez około 226 dni, w tym powyżej 15 ºC przez 93 dni, natomiast okres ze średnią temperaturą dobową poniżej 5 ºC trwa 155 dni, w tym poniżej 0 ºC przez 64 dni w roku.

TABELA 2: Temperatura powietrza (ºC) dla Wrocławia i Zielonej Góry. Wartości średnie za lata 1981 – 2010.

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wrocław												
Średnie	–0,7	0,3	4,0	9,0	14,1	16,8	19,0	18,5	14,0	9,3	4,0	0,4
Najwyższe	4,8	5,5	7,6	12,2	17,0	19,5	23,2	21,7	17,2	12,7	6,8	4,1
Najniższe	–9,4	–8,5	–0,8	6,0	10,2	14,1	15,7	15,7	10,8	5,9	–0,3	–5,1
Zielona Góra												
Średnie	–0,8	0,2	3,7	8,8	13,9	16,5	18,9	18,4	13,9	9,1	3,7	0,1
Najwyższe	4,2	5,9	7,3	12,7	16,4	19,5	24,2	21,1	17,4	12,6	6,8	4,3
Najniższe	–8,9	–8,1	–1,2	5,7	9,7	13,7	15,7	15,3	10,1	5,6	–0,1	–5,5

Źródło: IMGW, 2017.

TABELA 3: Rozkład średnich temperatur powietrza dla Wrocławia i Zielonej Góry. Wartości średnie za lata 1981 – 2010.

Temperatura	Wartość w ºC	
	Wrocław	Zielona Góra
Średnia roczna	9,1	8,9
Średnia roczna – rok ciepły	10,4	10,1
Średnia roczna – rok chłodny	7,1	6,8
Średnia stycznia	–0,7	–0,8
Średnia lipca	19,0	18,9
Izoamplituda roczna	19,7	19,7
Absolutne minimum temperatury dobowej	–30,0 (08.01.1985)	–22,2 (14.01.1987)
Absolutne maksimum temperatury dobowej	37,4 (01.08.1994)	36,8 (01.08.1994)

Źródło: IMGW, 2017.

Suma rocznego opadu wynosi od 536,9 (Wrocław) do 584,2 (Zielona Góra) mm, w tym półrocza chłodnego (listopad – kwiecień) od 185,8 (Wrocław) do 245,8 (Zielona Góra) mm. Opady półrocza ciepłego (maj – październik) osiągają od 338,4 (Zielona Góra) do 351,1 (Wrocław) mm. Pierwszy śnieg pojawia się około połowy listopada, a ostatni na przełomie marca i kwietnia. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio przez 45 – 55 dni. Jej grubość waha się w przedziale 15 – 20 cm. Okres występowania pokrywy śnieżnej przerywany jest częstymi odwilżami. W tym czasie opad zimowy stanowi deszcz.

TABELA 4: Średnie miesięczne sumy opadów atmosferycznych dla Wrocławia i Zielonej Góry. Dane za lata 1981 – 2010.

Miesiąc	Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wrocław													
Średnie	536,9	26,9	25,2	33,9	32,7	57,9	68,8	81,0	66,6	45,1	31,8	34,9	32,2
Najwyższe	723,5	50,7	45,0	74,1	79,0	133,8	170,6	238,1	229,3	107,7	75,3	68,7	84,3
Najniższe	380,8	5,2	2,1	9,3	5,1	6,0	22,3	10,8	15,4	7,4	2,6	9,7	9,8
Zielona Góra													
Średnie	584,2	40,8	35,4	44,2	36,1	52,8	55,8	82,1	69,3	42,7	35,8	43,9	45,5
Najwyższe	766,8	107,2	86,1	129,9	70,5	132,7	110,3	219,3	138,1	144,4	99,7	123,3	114,8
Najniższe	384,5	2,0	5,7	12,6	1,7	8,7	8,5	21,4	10,2	3,2	7,5	11,0	11,5

Źródło: IMGW, 2017.

TABELA 5: Średnie sumy opadów atmosferycznych w poszczególnych porach roku dla Wrocławia i Zielonej Góry. Dane za lata 1981 – 2010.

Wyszczególnienie	Wartość w mm	
	Wrocław	Zielona Góra
Wiosna III – V	124,5	133,1
Lato VI – VIII	216,4	207,2
Jesień IX – XI	111,8	122,4
Zima XII – II	84,3	121,7
Półrocze ciepłe V – X	351,1	338,4
Półrocze chłodne XI – IV	185,8	245,8
Okres wegetacyjny IV – IX	352,1	338,8
Najwyższa suma opadów miesięcznych	238,1 (VII 1997)	219,3 (VII 1981)
Najniższa suma opadów miesięcznych	2,1 (II 2003)	1,7 (IV 2007)

Źródło: IMGW, 2017.

TABELA 6: Zestawienie średnich miesięcznych sum opadów atmosferycznych z wielolecia 1957 – 1979 na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000*, arkusz M-33-8-D Bytom Odrzański (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2000).

Posterunek opadowy		Sumy opadów miesięcznych w mm											
		XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
1	N	43	49	36	33	34	43	70	64	72	70	47	51
	W	69	39	41	42	33	53	81	117	116	136	34	11
	S	40	38	109	19	13	21	55	30	39	41	37	59

1 – Popęszyce (115 m n.p.m.).
N – rok normalny, **W** – rok wilgotny, **S** – rok suchy.

RYCINA 3: Rozkład średnich temperatur oraz sum opadów dla Wrocławia w latach 1981 – 2010.

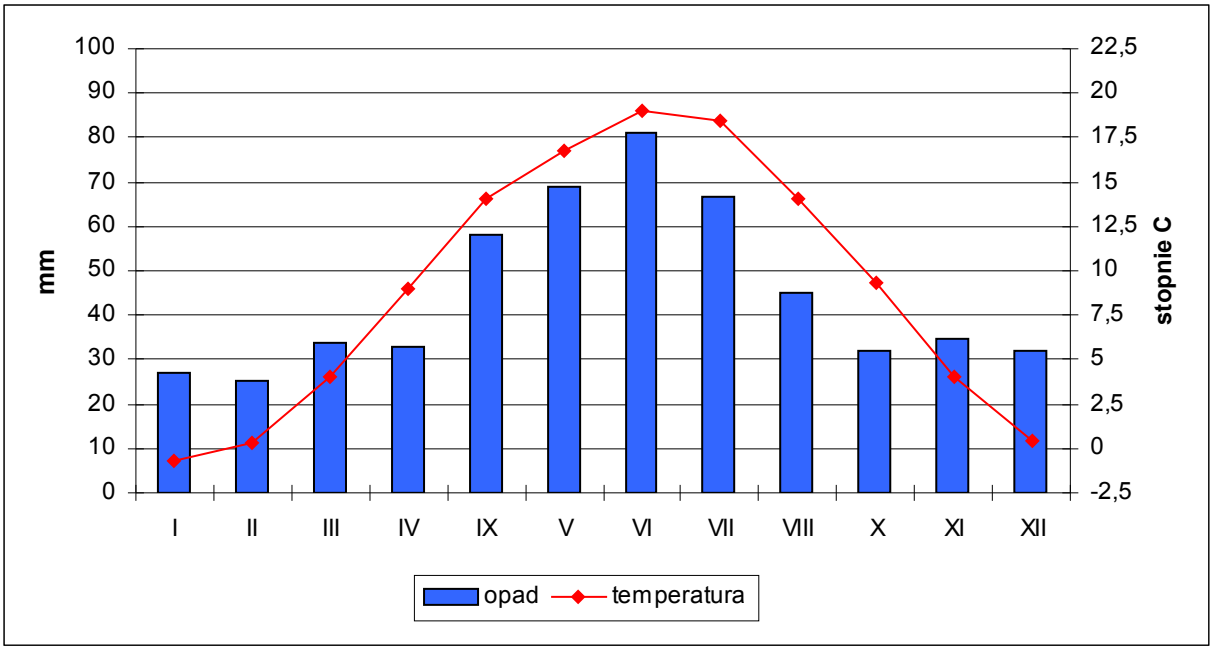

Źródło: IMGW, 2017.

RYCINA 4: Rozkład średnich temperatur oraz sum opadów dla Zielonej Góry w latach 1981 – 2010.

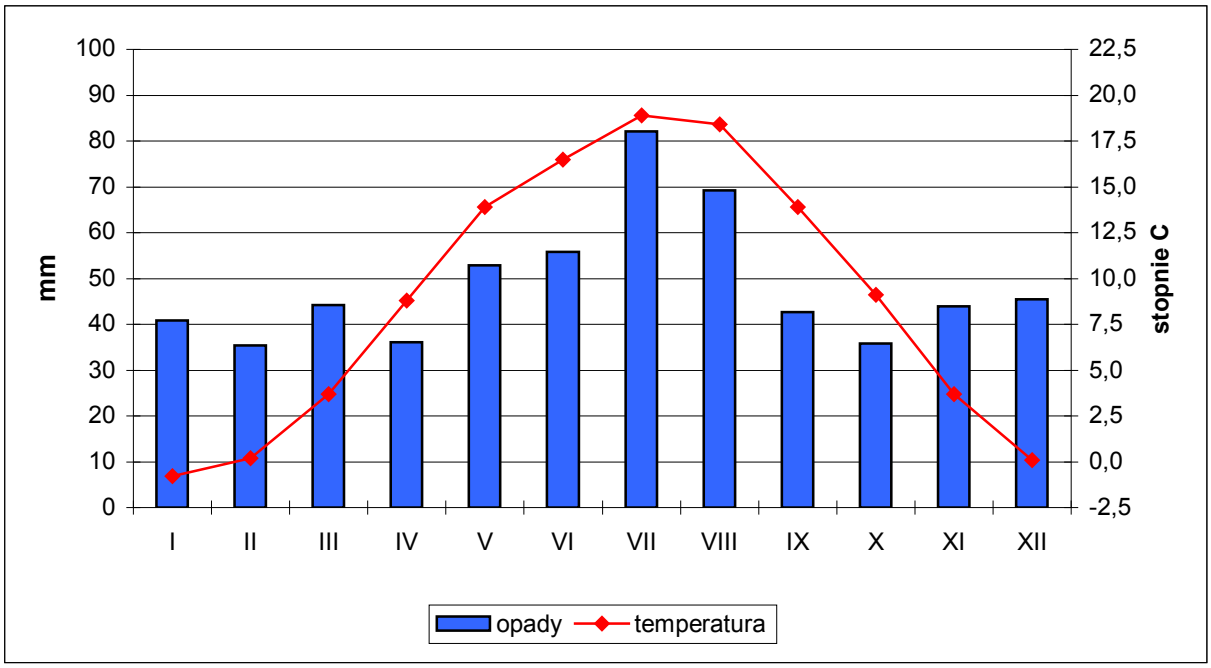

Źródło: IMGW, 2017.

TABELA 7: Liczba dni z opadem ≥ 0,1 mm i ≥ 10 mm dla Wrocławia i Zielonej Góry. Wartości średnie za lata 1951 – 1970.

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wrocław												
≥ 0,1 mm	14	13	12	12	13	12	14	13	11	11	14	14
≥ 10 mm	0,1	0,4	0,5	0,8	2,0	1,8	3,0	2,2	1,1	1,0	0,9	0,5
Zielona Góra												
≥ 0,1 mm	17	16	13	14	15	13	14	14	12	14	17	17
≥ 10 mm	0,5	0,5	0,8	0,8	1,8	2,0	2,2	2,2	1,1	1,0	0,7	0,8

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

TABELA 8: Pokrywa śnieżna we Wrocławiu i Zielonej Górze (Wrocław / Zielona Góra). Wartości średnie za lata 1951 – 1980.

Data pojawienia się pokrywy śnieżnej			Data zaniku pokrywy śnieżnej		
średnia	**najwcześniej**	**najpóźniej**	**średnia**	**najwcześniej**	**najpóźniej**
1 XII / 4 XII	30 X / 3 XI	15 I / 8 I	24 III / 27 III	15 II / 17 II	29 IV / 28 IV
Rzeczywista liczba dni z pokrywą śnieżną			**Potencjalna liczba dni z pokrywą śnieżną**		
średnia	**najwyższa**	**najniższa**	**średnia**	**najwyższa**	**najniższa**
45 / 56	99 / 119	11 / 13	111 / 114	160 / 174	69 / 57
Największa średnia miesięczna grubość pokrywy śnieżnej (cm)					
XI	**XII**	**I**	**II**	**III**	**IV**
3 / 10	8 / 11	25 / 22	36 / 29	11 / 24	1 / 1

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

Średnia liczba dni pogodnych, a więc dni w których średnia dobowa wielkość zachmurzenia ogólnego nieba była ≤ 20 %, wynosi w roku od 35,9 (Zielona Góra) do 40,5 (Wrocław), a liczba dni pochmurnych, a więc ze średnim dobowym zachmurzeniem ogólnym nieba ≥ 80 %, wynosi w roku od 117,9 (Wrocław) do 130,8 (Zielona Góra).

TABELA 9: Liczba dni pogodnych i pochmurnych we Wrocławiu i Zielonej Górze. Wartości średnie za lata 1951 – 1980.

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wrocław												
Liczba dni pogodnych	2,2	2,4	3,5	3,6	3,6	3,6	3,4	4,5	5,3	4,6	1,5	2,3
Liczba dni pochmurnych	14,7	12,2	10,9	9,2	7,9	5,7	7,5	5,9	6,2	9,1	14,1	14,5
Zielona Góra												
Liczba dni pogodnych	2,3	2,1	3,6	3,2	3,5	2,7	3,3	3,6	5,0	3,7	1,1	1,8
Liczba dni pochmurnych	16,1	14,4	10,9	9,7	8,1	6,6	8,3	6,5	6,4	10,7	15,4	17,7

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

Mgła pojawia się średnio przez około 50 dni w roku, zaś mgła całodzienna od 2 (Wrocław) do 7 (Zielona Góra) dni w roku. Usłonecznienie wynosi w roku 1497 godzin (Wrocław), z czego w okresie wegetacyjnym 1086 godzin. Średnio dziennie usłonecznienie wynosi 4,1 godziny (Wrocław), najwięcej w czerwcu – średnio dziennie 6,9 godziny, a najmniej w grudniu – średnio dziennie 1,3 godziny. Dni z burzą jest przeciętnie około 20 w roku. Wilgotność względna powietrza wynosi rocznie średnio 78 %.

TABELA 10: Liczba dni z mgłą całodzienną we Wrocławiu i Zielonej Górze. Wartości średnie za lata 1956 – 1970.

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Mgła całodzienna (Wrocław)	0,2	0,4	0,1	–	–	–	–	–	–	–	–	0,1
Mgła całodzienna (Zielona Góra)	1,0	1,0	0,1	0,1	–	–	–	–	0,1	0,5	2,6	1,8

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

TABELA 11: Sumy dzienne usłonecznienia rzeczywistego we Wrocławiu. Wartości średnie za lata 1951 – 1980.

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Godziny	1,4	2,3	3,5	4,8	6,3	6,9	6,3	6,2	5,0	3,4	1,6	1,3

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

TABELA 12: Wilgotność względna powietrza we Wrocławiu i Zielonej Górze. Wartości średnie za lata 1951 – 1970 (%).

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wrocław (%)	83	82	77	72	72	71	74	76	78	82	86	85
Zielona Góra (%)	86	85	76	71	70	69	73	75	77	82	88	89

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

Najczęstsze wiatry wieją z sektorów: północnego, zachodniego i południowego. Stanowią około 70 % częstości wiatru. Ich średnia prędkość oscyluje w granicach 3,3 m/s. Średnia roczna liczba dni w okresie 1951 – 1985 (T. Niedźwiedź, J. Paszyński, D. Czekierda, 1994) z wiatrem bardzo silnym (prędkość powyżej 15 m/s) wynosi 2, z wiatrem silnym (prędkość od 10 do 15 m/s) wynosi około 20 – 30, zaś średnia roczna częstość występowania ciszy i słabego wiatru (prędkość poniżej 2m/s) wynosi około 60 % dni w roku.

TABELA 13: Prędkość wiatru we Wrocławiu. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 (m/s).

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
prędkość	3,9	3,7	3,7	3,3	3,1	3,0	3,0	2,8	3,0	2,8	3,5	3,6

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

Okres wegetacyjny jest jednym z dłuższych w Polsce i trwa średnio przez 226 dni, a okres gospodarczy przez 258 dni. Początek robót polnych przypada na trzecią dekadę marca. Reasumując, warunki klimatyczne panujące na terenie gminy są bardzo korzystne, sprzyjają rozwojowi rolnictwa, aktywności produkcyjnych i usługowych oraz pozwalają na osiąganie wysokiego komfortu osiedlania.

TABELA 14: Średnia roczna liczba dni z poszczególnymi typami pogody w regionie dolnośląskim zachodnim. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 (I).

Typy pogody		Słoneczna		Pochmurna		Z dużym zachmurzeniem	
		bez opadu	z opadem	bez opadu	z opadem	bez opadu	z opadem
Ciepła	gorąca	0,3	–	0,2	0,2	–	–
	bardzo ciepła	13,1	0,6	35,4	21,5	4,7	10,4
	umiarkowanie ciepła	10,1	0,3	47,5	29,0	13,6	37,5
	chłodna	0,6	0,1	8,4	7,4	6,2	15,6
Przymrozkowa	umiarkowanie chłodna	2,7	–	2,8	0,6	0,3	0,7
	bardzo chłodna	3,8	0,1	12,2	7,0	4,6	10,1
	umiarkowanie zimna	3,4	–	8,8	4,7	4,2	6,4
	bardzo zimna	0,5	–	0,4	–	–	0,1
Mroźna	umiarkowanie mroźna	0,5	–	2,8	1,6	0,4	5,5
	dość mroźna	2,7	0,1	5,1	2,5	2,3	3,7
	bardzo mroźna	0,5	–	0,5	0,2	–	–
Razem		**38,2**	**1,2**	**124,1**	**74,7**	**36,3**	
		39,4		**198,8**		**126,3**	

Typy pogody – temperatura powietrza:

gorąca – temperatura średnia dobowa >25,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. >0,0 ºC

bardzo ciepła – temperatura średnia dobowa 15,1–25,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. >0,0 ºC

umiarkowanie ciepła – temperatura średnia dobowa 5,1–15,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. >0,0 ºC

chłodna – temperatura średnia dobowa 0,1–5,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. >0,0 ºC

umiarkowanie chłodna – temperatura średnia dobowa >5,0 ºC, temperatura dobowa min. < lub = 0,0 ºC, max. >0,0 ºC

bardzo chłodna – temperatura średnia dobowa 0,1–5,0 ºC, temperatura dobowa min. < lub = 0,0 ºC, max. >0,0 ºC

umiarkowanie zimna – temperatura średnia dobowa od 0,0 do –5,0 ºC, temperatura dobowa min. < lub = 0,0 ºC, max. >0,0 ºC

bardzo zimna – temperatura średnia dobowa <–5,0 ºC, temperatura dobowa min. < lub = 0,0 ºC, max. >0,0 ºC

umiarkowanie mroźna – temperatura średnia dobowa od 0,0 do –5,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. < lub = 0,0 ºC

dość mroźna – temperatura średnia dobowa od –5,1 do –15,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. < lub = 0,0 ºC

bardzo mroźna – temperatura średnia dobowa <–15,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. < lub = 0,0 ºC

Typy pogody – zachmurzenie ogólne nieba:

słoneczna – zachmurzenie średnie dobowe < lub = 20 %

pochmurna – zachmurzenie średnie dobowe od 21 % do 79 %

z dużym zachmurzeniem – zachmurzenie średnie dobowe = lub >80 %

Typy pogody – opady atmosferyczne:

bez opadu – dobowa suma opadu <0,1 mm

z opadem – dobowa suma opadu = lub >0,1 mm

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

TABELA 15: Średnia roczna liczba dni z poszczególnymi typami pogody w regionie lubuskim. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 (I).

Typy pogody		Słoneczna		Pochmurna		Z dużym zachmurzeniem	
		bez opadu	z opadem	bez opadu	z opadem	bez opadu	z opadem
Ciepła	gorąca	0,6	–	0,4	0,2	–	–
	bardzo ciepła	13,7	0,4	37,4	21,3	4,6	9,6
	umiarkowanie ciepła	10,3	0,2	46,6	31,7	12,8	36,0
	chłodna	0,6	–	7,6	8,3	6,2	16,8
Przymrozkowa	umiarkowanie chłodna	1,5	–	1,6	0,4	0,2	0,5
	bardzo chłodna	2,8	0,1	11,0	7,3	4,5	11,2
	umiarkowanie zimna	3,1	0,1	8,5	5,1	4,2	6,7
	bardzo zimna	0,2	–	0,1	–	–	0,1
Mroźna	umiarkowanie mroźna	0,6		3,6	2,1	0,5	5,9
	dość mroźna	2,7	0,1	5,2	2,7	2,4	3,1
	bardzo mroźna	0,3	–	0,3	0,1	–	–
Razem		**36,4**	**0,9**	**122,3**	**79,2**	**35,4**	**89,9**
		37,3		**201,5**		**125,3**	

Typy pogody – temperatura powietrza:
gorąca – temperatura średnia dobowa >25,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. >0,0 ºC
bardzo ciepła – temperatura średnia dobowa 15,1–25,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. >0,0 ºC
umiarkowanie ciepła – temperatura średnia dobowa 5,1–15,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. >0,0 ºC
chłodna – temperatura średnia dobowa 0,1–5,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. >0,0 ºC
umiarkowanie chłodna – temperatura średnia dobowa >5,0 ºC, temperatura dobowa min. < lub = 0,0 ºC, max. >0,0 ºC
bardzo chłodna – temperatura średnia dobowa 0,1–5,0 ºC, temperatura dobowa min. < lub = 0,0 ºC, max. >0,0 ºC
umiarkowanie zimna – temperatura średnia dobowa od 0,0 do –5,0 ºC, temperatura dobowa min. < lub = 0,0 ºC, max. >0,0 ºC
bardzo zimna – temperatura średnia dobowa <–5,0 ºC, temperatura dobowa min. < lub = 0,0 ºC, max. >0,0 ºC
umiarkowanie mroźna – temperatura średnia dobowa od 0,0 do –5,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. < lub = 0,0 ºC
dość mroźna – temperatura średnia dobowa od –5,1 do –15,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. < lub = 0,0 ºC
bardzo mroźna – temperatura średnia dobowa <–15,0 ºC, temperatura dobowa min. i max. < lub = 0,0 ºC
Typy pogody – zachmurzenie ogólne nieba:
słoneczna – zachmurzenie średnie dobowe < lub = 20 %
pochmurna – zachmurzenie średnie dobowe od 21 % do 79 %
z dużym zachmurzeniem – zachmurzenie średnie dobowe = lub >80 %
Typy pogody – opady atmosferyczne:
bez opadu – dobowa suma opadu <0,1 mm
z opadem – dobowa suma opadu = lub >0,1 mm

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

TABELA 16: Średnia roczna liczba dni z poszczególnymi typami pogody w regionie dolnośląskim zachodnim. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 (II).

Typy pogody (j.w.)		Słoneczna	Pochmurna	Z dużym zachmurzeniem	Bez opadu	Z opadem	Razem
Ciepła	gorąca	0,3	0,4	–	0,5	0,2	**0,7**
	bardzo ciepła	13,7	56,9	15,1	53,2	32,5	**85,7**
	umiarkowanie ciepła	10,4	76,5	51,1	71,2	66,8	**138,0**
	chłodna	0,7	15,8	21,8	15,2	23,1	**38,3**
Przymrozkowa	umiarkowanie chłodna	2,7	3,4	1,0	5,8	1,3	**7,1**
	bardzo chłodna	3,9	19,2	14,7	20,6	17,2	**37,8**
	umiarkowanie zimna	3,4	13,5	10,6	16,4	11,1	**27,5**
	bardzo zimna	0,5	0,4	0,1	0,9	0,1	**1,0**
Mroźna	umiarkowanie mroźna	0,5	4,4	5,9	3,7	7,1	**10,8**
	dość mroźna	2,8	7,6	6,0	10,1	6,3	**16,4**
	bardzo mroźna	0,5	0,7	–	1,0	0,2	**1,2**
Razem		**39,4**	**198,8**	**126,3**	**198,6**	**165,9**	**365,0**

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

TABELA 17: Średnia roczna liczba dni z poszczególnymi typami pogody w regionie lubuskim. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 (II).

Typy pogody (j.w.)		Słoneczna	Pochmurna	Z dużym zachmurzeniem	Bez opadu	Z opadem	Razem
Ciepła	gorąca	0,6	0,6	–	1,0	0,2	**1,2**
	bardzo ciepła	14,1	58,7	14,2	55,7	31,3	**87,0**
	umiarkowanie ciepła	10,5	78,3	48,8	69,7	67,9	**137,6**
	chłodna	0,6	15,9	23,0	14,4	25,1	**39,5**
Przymrozkowa	umiarkowanie chłodna	1,5	2,0	0,7	3,3	0,9	**4,2**
	bardzo chłodna	2,9	18,3	15,7	18,3	18,6	**36,9**
	umiarkowanie zimna	3,2	13,6	10,9	15,8	11,9	**27,7**
	bardzo zimna	0,2	0,1	0,1	0,3	0,1	**0,4**
Mroźna	umiarkowanie mroźna	0,6	5,7	6,4	4,7	8,0	**12,7**
	dość mroźna	2,8	7,9	5,5	10,3	5,9	**16,2**
	bardzo mroźna	0,3	0,4	–	0,6	0,1	**0,7**
Razem		**37,3**	**201,5**	**125,3**	**194,1**	**170,0**	**365,0**

Źródło: Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

1. 4. Geologia.

1.4.1. Budowa geologiczna[1].

Obszar gminy Nowe Miasteczko leży w obrębie monokliny przedsudeckiej. W skład monokliny wchodzą utwory osadowe: karbonu, permu i triasu o miąższości dochodzącej do 1800 metrów, zapadające pod niewielkim kątem w kierunku północno – wschodnim. Podłożem monokliny są zaburzone i zmetamorfizowane w czasie orogenezy waryscyjskiej skały osadowe i krystaliczne. Skały te są przykryte osadami trzeciorzędu (paleogenu, neogenu) i czwartorzędu o znacznej miąższości.

Najstarszymi utworami, rozpoznanymi wierceniami, są utwory karbonu (nieprzewiercone). Są to piaskowce, iłowce, mułowce i tufity o łącznej miąższości ponad 494,6 m. Utwory permskie w części dolnej (czerwony spągowiec) złożone są ze skał osadowych (piaskowce, zlepieńce, iłowce) i wulkanicznych (melafiry, trachity i dacyty). Maksymalna miąższość czerwonego spągowca dochodzi do 437 m. Wyżej zalega miąższy kompleks osadów cechsztyńskich (do 616 m), które osadzały się w basenie ewaporacyjnym. Składa się on z czterech cyklotemów: Werra, Stassfurt, Leine i Aller, w skład których wchodzą: sole kamienne, anhydryty, wapienie, dolomity, margle i iłowce.

Nad osadami permskimi zalegają osady triasu, którego miąższość waha się od 27 m (rejon Kożuchowa) do 752 m (rejon Otynia). Trias dolny i środkowy (pstry piaskowiec) reprezentują piaskowce, iłowce, mułowce i wapienie. Ich łączna miąższość waha się od 27 m do 731 m. Środkowy trias (wapien muszlowy) reprezentują: wapienie margliste o miąższości od 32 m do 56 m.

Na skałach budujących monoklinę przedsudecką zalega pokrywa osadów kenozoicznych o miąższości przekraczającej 407 metrów. Najstarszymi osadami kenozoicznymi są utwory oligocenu (paleogen), które wytworzyły się w środowisku morskim oraz lądowym (po spłyceniu zbiornika). Są to: iły, mułki, piaski, piaski glaukonitowe, piaskowce i węgiel brunatny (seria lubuska). Miąższość tych osadów wynosi od 24 m do 112 m. Wyżej ległe osady miocenu dolnego reprezentują: iły, piaski, żwiry, iły kaolinowe i węgiel brunatny. Miąższość tych osadów zawiera się w granicach około 120 m. Występujący tutaj pokład węgla brunatnego charakteryzuje się miąższością od 2,5 do 14 m. Dolny i środkowy miocen reprezentują: iły, mułki, piaski i węgiel brunatny. Miąższość osadów mieści się w przedziale od 42,5 m do 115 m. W obrębie tych utworów, na głębokości od 2 do 225 m występuje pokład węgla brunatnego „Henryk", którego miąższość waha się od 1 m do ponad 6 m. Wspomniany pokład występuje w pozycji zaburzonej glacitektonicznie. W miocenie górnym tworzyły się iły, mułki i piaski pylaste serii poznańskiej. Mają one miąższość od 38 m do 71,3 m. Najmłodsze utwory neogenu, wykształcone jako piaski i żwiry rzeczne, gliny i iły kaolinowe zaliczane są już do pliocenu (formacja gozdnicka), których miąższość waha się od 10 m do 50 m.

Utwory czwartorzędowe dominują na powierzchni terenu (z wyjątkiem rejonów zaburzonych tektonicznie). Charakteryzują się one zróżnicowaną miąższością od kilku do ponad 70 m w obrębie wysoczyzn morenowych i 200 m w obniżeniach rynnowych. Na omawianym obszarze występują osady wszystkich zlodowaceń (południowo– środkowo– oraz północnopolskich) reprezentowane przez utwory akumulacji lodowcowej, wodnolodowcowej, rzecznej i eolicznej w postaci: osadów fluwioglacjalnych, rzeczno – wodnolodowcowych i

[1] Na podstawie *Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000*, arkusze: Nowa Sól nr 612 (Gruszecki, Pikuła, Szałajdewicz, 2006), Bytom Odrzański nr 613 (Cwinarowicz, 2004), Szprotawa nr 649 (Kochanowska, 2004) i Przemków nr 650 (Król, Mandrela, 2004).

tarasów rzecznych, glin zwałowych, iłów i mułków zastoiskowych, piasków i żwirów moren czołowych, kemów i lodowcowych, lessów i glin lessopodobnych.

Najstarszymi osadami czwartorzędu są osady zlodowaceń południowopolskich (zlodowacenie sanu 1), występujące w dnach dolin kopalnych. Osady zlodowacenia sanu 1 (stadiał dolny) są wykształcone w postaci: iłów, mułków i piasków zastoiskowych. W okolicy Wrociszowa (na północny – zachód od granic gminy), gdzie wymienione utwory nawiercono, ich miąższość wynosi 72,1 m. Do zlodowacenia sanu 1 (stadiał górny) należą: piaski i żwiry wodnolodowcowe (dolne), gliny zwałowe z porwakami iłów trzeciorzędowych (neogeńskich), iły, mułki i piaski zastoiskowe, piaski i żwiry wodnolodowcowe (górne). Miąższość poszczególnych wydzieleń jest zmienna i waha się od 2 do ponad 60 m. W czasie tych zlodowaceń powstały zaburzenia glacitektoniczne w rejonie Wzgórz Kożuchowskich i na ich przedpolu. Zaburzone są osady neogenu, jak i starszego plejstocenu. Utwory zlodowaceń południowopolskich nie występują na powierzchni terenu i znane są jedynie z wierceń.

Zlodowacenia środkowopolskie (zlodowacenie odry) rozpoczyna sedymentacja mułków zastoiskowych przed czołem transgredującego lądolodu. Mają one niewielką miąższość od 3 m do 8 m. Po nich nastąpiła akumulacja piasków i żwirów wodnolodowcowych dolnych (miąższości do kilkunastu metrów). Odsłaniają się one w okolicy Nowego Miasteczka. Powyżej leżą gliny zwałowe, ciemnoszare i brunatne, piaszczyste, z dużą ilością otoczaków. Ich miąższość wynosi od 5 m do 25 m. Zlodowacenie odry kończą piaski i żwiry wodnolodowcowe górne pochodzące z deglacjacji lodowca. Na powierzchni występują na południe od rzeki Brzeźnicy (na zachód od granic gminy). Mają do kilkunastu metrów miąższości. Utwory zlodowaceń środkowopolskich wraz ze starszymi od nich osadami czwartorzędu budują także zaburzoną glacitektonicznie strefę Wzgórz Dalkowskich. W strefie tej występują także glacitektonicznie zaangażowane osady miocenu i pliocenu.

Zlodowacenie warty rozpoczyna sedymentacja mułków zastoiskowych, o miąższości 5 m. Powyżej leżą piaski i żwiry wodnolodowcowe dolne o miąższości do 30 m. Następnym ogniwem tego zlodowacenia są gliny zwałowe, które w strefie Wzgórz Kożuchowskich występują na powierzchni terenu lub pod niewielkim przykryciem. Gliny zwałowe spotyka się również w sąsiedztwie zaburzonych utworów mioceńskich. Miąższość glin wynosi od 2 do 20 m. Piaski, żwiry i głazy moren czołowych występują w najwyższych partiach Wzgórz Kożuchowskich. Budują one moreny, które wznoszą się do wysokości blisko 200 m n. p. m., a ich wysokość względna dochodzi do 40 m n.p.t. Powyżej występują piaski, żwiry i głazy lodowcowe (do 3 m miąższości), żwiry i piaski wodnolodowcowe oraz piaski i żwiry kemów. Pagórki kemowe zostały stwierdzone na północnym skłonie Wzgórz Kożuchowskich, gdzie wznoszą się 7 – 10 m ponad poziom wysoczyzny. Z recesji lądolodu pochodzą piaski i żwiry sandrowe o miąższości 2 – 15 m. Na północnych i północno – wschodnich stokach Wzgórz Kożuchowskich leżą na wysokościach 80 – 90 m n. p. m., a w części południowej występują na 140 – 160 m n. p. m.

Zlodowacenia północnopolskie (zlodowacenie wisły) reprezentują iły, mułki i piaski zastoiskowe występujące w obrębie obniżenia pradolinnego pod osadami rzecznymi i pradolinnymi. Maja miąższość od kilku do 20 m. Wyżej leżą piaski i żwiry pradolinne występujące w dolinach rzecznych pradoliny barucko – głogowskiej. Na stokach i wierzchowinach Wzgórz Kożuchowskich rozwinęły się pokrywy lessowe, których miąższość przekracza miejscami 2 m.

U schyłku plejstocenu na obszarze pradoliny tworzyły się piaski i piaski eoliczne w wydmach. Wydmy maja do 3 km długości i osiągają do 15 m wysokości względnej. Na stokach i w dolinkach denudacyjnych występują piaski i gliny deluwialne. W holocenie został utworzony taras zalewowy 1,0 – 3,0 m n. p. rzeki Odry (na północ od granic gminy). Na powierzchni tarasu zalewowego tworzyły się mady o grubości 1 – 2 m, a w płytkich obniżeniach dolinnych: namuły den dolinnych, namuły torfiaste i torfy. Miąższość torfu wynosi około 2 m.

1.4.2. Złoża kopalin[2].

Na terenie gminy Nowe Miasteczko znajduje się 5 udokumentowanych złóż kopalin. Są to:

- 1 złoże węgla brunatnego „Maria";
- 1 złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Nowe Miasteczko";
- 3 złoża kruszywa naturalnego: „Gołaszyn", „Nowe Miasteczko" i „Rejów II".

Złoża kruszywa naturalnego: „Rejów", „Rejów I" i „Rejów Przyszłość" zostały wykreślone z bilansu zasobów.

Na północny – wschód od Borowa Polskiego znajduje się złoże węgla brunatnego „Maria", udokumentowane w kategorii C_1 (Szumilak, Daszkiewicz, 1964). Zajmuje ono powierzchnię 1,86 ha. Złoże tworzy jeden pokład o miąższości od 1,5 do 6,3 m, średnio 3,21 m. W jego podłożu występują piaski, mułki i iły. Kopalinę przykrywa nadkład zbudowany z piasku, gliny, żwiru, mułków i iłu o grubości od 3,3 do 12,1 m, średnio 6,8 m. Złoże jest suche. Węgiel brunatny charakteryzuje się wartością opałową od 450 kcal/kg do 2221 kcal/kg, średnio 1646 kcal/kg. Zawartość popiołu waha się od 14,02 % do 62,24 %, średnio 32,72 %. Zastosowanie kopaliny przewiduje się w przemyśle energetycznym. Metoda potencjalnej eksploatacji złoża powoduje, że jest ono konfliktowe dla zachowania naturalnego krajobrazu.

TABELA 18: Gmina Nowe Miasteczko – wybrane parametry geologiczno – złożowe i jakościowe złoża węgla brunatnego „Maria" na podstawie *Karty Informacyjnej Złoża Kopaliny Stałej* (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017).

Parametr	Minimalna	Maksymalna	Średnia
Ciepło spalania (kJ/kg)	5599	6793	b.d.
Wartość opałowa (kcal/kg)	450	2221	1646
Wilgotność naturalna (%)	b.d.	b.d.	53,65
Zawartość bituminów (%)	5,80	7,20	b.d.
Zawartość piasku (%)	2,41	28,72	11,65
Zawartość popiołu (%)	14,02	62,24	32,72
Zawartość siarki całkowitej (%)	b.d.	b.d.	0,66
Zawartość smoły (%)	b.d.	b.d.	10,00
Zawartość wodoru (%)	b.d.	b.d.	2,23
Zawartość wody rozkładowej	48,50	57,50	b.d.
Grubość nadkładu (m)	3,30	12,10	6,80
Miąższość złoża (m)	1,50	6,30	3,21
Głębokość spągu złoża (m)	b.d.	b.d.	10,20
Stosunek N/Z	b.d.	b.d.	2,10

Złoże iłów do produkcji ceramiki budowlanej „Nowe Miasteczko" położone jest na wschód od Nowego Miasteczka (Profic, 1968). Iły i mułki plioceńskie udokumentowano w dwóch poziomach w kategorii $B+C_1$. Kopaliną towarzyszącą są czwartorzędowe piaski występujące w nadkładzie. Powierzchnia złoża wynosi 18,5 ha. Nadkład o średniej grubości 1,8 m stanowią gleba i piaski. Miąższość złoża waha się od 7,9 m do 20,0 m. Stosunek grubości nadkładu do miąższości złoża (N/Z) ma wartość 0,15. Złoże jest suche. Zawartość marglu waha się od

[2] Na podstawie *Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000*, arkusze: Nowa Sól nr 612 (Gruszecki, Pikuła, 2006), Bytom Odrzański nr 613 (Cwinarowicz, 2004), Szprotawa nr 649 (Kochanowska, 2004) i Przemków nr 650 (Pikuła, 2004) oraz *Kart Informacyjnych Złoża Kopaliny Stałej* (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017).

0,05 do 0,21 %, a wartość wody zarobowej wynosi od 27,7 do 40,09 %, skurczliwość wysychania w temperaturze 1100 ºC wynosi średnio 9,18 % dla poziomu I oraz 8,74 % dla poziomu II. Po wypaleniu w temp. 950 ºC nasiąkliwość waha się od 7,44 do 12,90 %, a wytrzymałość na ściskanie wynosi średnio dla poziomu I 36,4 MPa, a dla poziomu II 31,0 MPa. Kopalina znajduje zastosowanie do produkcji cegły pełnej, dachówki i wyrobów drenarskich. Złoże jest małokonfliktowe. Gleby chronione występują tylko w jego zachodniej i centralnej części.

TABELA 19: Gmina Nowe Miasteczko – wybrane parametry geologiczno – złożowe i jakościowe złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej „Nowe Miasteczko" na podstawie *Karty Informacyjnej Złoża Kopaliny Stałej* (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017).

Parametr	Minimalna	Maksymalna	Średnia
Mrozoodporność (ilość cykli)	20,00	b.d.	b.d.
Nasiąkliwość na zimno	7,44	14,63	10,00
Skurczliwość wypalania (%)	0,16	1,92	b.d.
Skurczliwość wysychania (%)	7,20	10,40	8,80
Straty prażenia (%)	5,88	8,73	b.d.
Woda zarobowa względna (%)	27,70	40,09	32,00
Wytrzymałość na ściskanie (kg/cm²)	104	379	235
Zawartość SiO_2 (%)	67,38	72,87	b.d.
Grubość nadkładu (m)	1,75	1,86	1,80
Miąższość złoża (m)	7,87	20,00	12,00
Głębokość spągu złoża (m)	b.d.	b.d.	13,80
Stosunek N/Z	b.d.	b.d.	0,15

Złoże piasków „Gołaszyn" udokumentowane zostało w kategorii C_1. Położone jest na północ od miejscowości Gołaszyn. Jego powierzchnia wynosi 16,1 ha, a średnia miąższość 9 m. Nadkład stanowi gleba o średniej grubości 0,7 m. Stosunek N/Z jest równy 0,09. Złoże jest suche. Zawartość ziarn do 2 mm wynosi średnio 88 %, a pyłów mineralnych 5,1 %. Kopalina ma zastosowanie w drogownictwie i budownictwie. Złoże zaliczono do małokonfliktowych.

TABELA 20: Gmina Nowe Miasteczko – wybrane parametry geologiczno – złożowe i jakościowe złoża kruszywa naturalnego „Gołaszyn" na podstawie *Karty Informacyjnej Złoża Kopaliny Stałej* (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017).

Parametr	Minimalna	Maksymalna	Średnia
Gęstość nasypowa w stanie zagęszczonym (kg/m³)	1603	1920	1800
Punkt piaskowy (%)	85,70	98,60	92,20
Wskaźnik piaskowy (%)	74,70	94,20	85,52
Zawartość frakcji do 2 mm (%)	85,28	99,20	88,00
Zawartość pyłów mineralnych (%)	2,90	11,50	5,10
Zawartość zanieczyszczeń obcych (%)	0	0	0
Grubość nadkładu (m)	0,20	2,20	0,70
Miąższość złoża (m)	3,90	12,70	9,00
Głębokość spągu złoża (m)	5,80	13,00	9,80
Stosunek N/Z	b.d.	b.d.	0,09

Złoże piasków „Nowe Miasteczko" udokumentowane zostało w kategorii C_1. Położone jest na wschód od miasta. Jego powierzchnia wynosi 9,60 ha, a średnia miąższość 9,64 m. Nadkład stanowi gleba o średniej grubości 0,22 m. Stosunek N/Z jest równy 0,02. Złoże jest suche. Zawartość ziarn do 2 mm wynosi średnio 95,6 %, a pyłów mineralnych 5,7 %. Kopalina ma zastosowanie w drogownictwie i budownictwie. Złoże zaliczono do małokonfliktowych.

TABELA 21: Gmina Nowe Miasteczko – wybrane parametry geologiczno – złożowe i jakościowe złoża kruszywa naturalnego „Nowe Miasteczko" na podstawie *Karty Informacyjnej Złoża Kopaliny Stałej* (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017).

Parametr	Minimalna	Maksymalna	Średnia
Gęstość nasypowa w stanie zagęszczonym (kg/m³)	1773	1856	1815
Punkt piaskowy (%)	59,20	93,60	76,40
Zawartość frakcji do 2 mm (%)	93,50	97,70	95,60
Zawartość pyłów mineralnych (%)	2,80	8,50	5,70
Grubość nadkładu (m)	0,20	0,30	0,22
Miąższość złoża (m)	2,00	11,80	9,64
Głębokość spągu złoża (m)	2,20	12,00	9,85
Stosunek N/Z	b.d.	b.d.	0,02

Złoże piasków „Rejów II" udokumentowane zostało w kategorii C_1 (Gruszecki, 1996). Położone jest w miejscowości Rejów. Jego powierzchnia aktualnie wynosi 4,56 ha, a średnia miąższość 14,70 m. Nadkład stanowi gleba o średniej grubości 0,3 m. Stosunek N/Z jest równy 0,02. Złoże jest suche. Zawartość ziarn powyżej 2 mm wynosi średnio 3,1 %, a pyłów mineralnych 1,8 %. Kopalina ma zastosowanie w drogownictwie i budownictwie. Złoże zaliczono do małokonfliktowych.

TABELA 22: Gmina Nowe Miasteczko – wybrane parametry geologiczno – złożowe i jakościowe złoża kruszywa naturalnego „Rejów II" na podstawie *Karty Informacyjnej Złoża Kopaliny Stałej* (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017).

Parametr	Minimalna	Maksymalna	Średnia
Gęstość nasypowa w stanie luźnym (kg/m³)	1452	1501	1476
Gęstość nasypowa w stanie zagęszczonym (kg/m³)	1755	1801	1782
Punkt piaskowy (%)	89,60	98,60	95,70
Wskaźnik piaskowy (%)	59,00	70,10	64,70
Zawartość frakcji powyżej 2 mm (%)	1,60	9,70	3,10
Zawartość pyłów mineralnych (%)	1,00	2,90	1,80
Zawartość zanieczyszczeń obcych (%)	0	0	0
Zawartość zanieczyszczeń organicznych (%)	0	0	0
Grubość nadkładu (m)	0,10	0,70	0,30
Miąższość złoża (m)	14,30	14,90	14,70
Głębokość spągu złoża (m)	15,00	15,00	15,00
Stosunek N/Z	b.d.	b.d.	0,02

TABELA 23: Gmina Nowe Miasteczko – charakterystyka złóż kopalin na podstawie *Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000*, arkusze: Nowa Sól nr 612 (Gruszecki, Pikuła, Szałajdewicz, 2006), Bytom Odrzański nr 613 (Cwinarowicz, 2004), Szprotawa nr 649 (Kochanowska, 2004) i Przemków nr 650 (Król, Mandrela, 2004) oraz *Kart Informacyjnych Złoża Kopaliny Stałej* (Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, 2017).

Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Zastosowanie kopaliny	Zasoby geologiczne bilansowe (tys. ton)	Przyczyny konfliktowości złoża
Maria	Wb	N	E	72	Gl , K
Nowe Miasteczko	i(ic)	Z	Scb	2384	Gl
Gołaszyn	p	G	Skb	2594	–
Nowe Miasteczko	p	G	Skb	1652	–
Rejów II	p	G	Skb	819	–
Rejów	p	ZWB			
Rejów I	p				
Rejów Przyszłość	p				

Rodzaj kopaliny: **i(ic)** – iły ceramiki budowlanej, **p** – piaski, **Wb** – węgiel brunatny.
Stan zagospodarowania: **G** – zagospodarowane, **N** – niezagospodarowane, **Z** – zaniechane , **ZWB** – wykreślone z bilansu zasobów.
Zastosowanie kopaliny: **E** – kopaliny energetyczne, **Scb** – ceramiki budowlanej, **Skb** – kruszywo budowlane.
Przyczyny konfliktowności: **Gl** – ochrona gleb, **K** – krajobraz.

1.4.3. Perspektywy i prognozy występowania kopalin[3].

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie wyznaczono obszarów perspektywicznych i prognostycznych dla występowania kopalin.

Podczas prac geologiczno – poszukiwawczych nad występowaniem węgla brunatnego (Marciniak, Pudło, 1986) na części otworów natrafiono na występowanie glin i piasków zaglinionych (rejon Borowa Wielkiego i Niecieczy). Są to jednak obszary negatywne.

Na północ i wschód od Nowego Miasteczka w 1974 roku wykonano prace geologiczno – poszukiwawcze za kredą jeziorną, których wynik okazał się negatywny (żaden z otworów nie napotkał kredy jeziornej). W rejonie tym zaznaczono linie profilu o negatywnych wynikach rozpoznania (Przysłup, Balawejder, 1974).

Wiercenia badawcze za miedzią zostały wykonane na obszarze pomiędzy Mirocinem, Stypułowem, Nowym Miasteczkiem i Nową Solą. W otworach tych stwierdzono obecność siarczków miedzi, cynku, ołowiu, żelaza, arsenu. Jednakże zbyt mała ich koncentracja do głębokości 1500 m nie daje podstaw do planowania dalszych badań złożowych w tym rejonie (Rydzewski, 1982). Obszar ten uznano za negatywny.

[3] Na podstawie *Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000*, arkusze: Nowa Sól nr 612 (Gruszecki, Pikuła, Szałajdewicz, 2006), Bytom Odrzański nr 613 (Cwinarowicz, 2004), Szprotawa nr 649 (Kochanowska, 2004) i Przemków nr 650 (Król, Mandrela, 2004).

1.4.4. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

1. 5. Geomorfologia.

1.5.1. Charakterystyka makroregionów i mezoregionów[4].

Wał Trzebnicki (318.4) jest równoleżnikowym pasmem wzniesień o długości około 200 km, szerokości kilkunastu km i wysokości względnej 100 – 150 m. Ciągnie się od okolic Żar na zachodzie po okolice Ostrzeszowa na wschodzie, przy czym kulminacje przekraczają wysokość 200 m n.p.m., a w kilku miejscach nawet 250 m n.p.m. Zajmuje powierzchnię około 3,2 tys. km² i składa się z 6 różnych członów. Uważa się go za granicę zasięgu lodowca warciańskiego. Moreny akumulacyjne w stosunku do całego pasma wzniesień są niewielkie, Wał Trzebnicki stanowi natomiast strefę zaburzeń glacjotektonicznych, które sfałdowały warstwy mioceńskie z węglem brunatnym.

Wzgórza Dalkowskie (318.42) rozciągają się na długości 100 km, przy szerokości około 10 km, pomiędzy Wzniesieniami Żarskimi na zachodzie a Obniżeniem Ścinawskim na wschodzie. Na północy sąsiadują z Pradoliną Głogowską, na południu z Równiną Szprotawską i Wysoczyzną Lubińską. W budowie Wzgórz Dalkowskich biorą udział glacitektonicznie spiętrzone warstwy neogenu i starszego plejstocenu. Wzgórza Dalkowskie zajmują 1200 km² powierzchni. Wyróżniono tu 4 mikroregiony (Walczak, 1970), z których *Wzgórza Kożuchowskie* (318.422) i *Grzbiet Dalkowski* (318.423) obejmują swym zasięgiem gminę Nowe Miasteczko. Wzgórza Kożuchowskie znajdują się w części północno – zachodniej mezoregionu Wzgórz Dalkowskich i są morenami końcowymi zlodowacenia warciańskiego, dochodzącymi do wysokości 197 m n.p.m. Rozcięcie erozyjne pod Nowym Miasteczkiem oddziela je od Grzbietu Dalkowskiego, który składa się z dwóch wałów morenowych osiągających wysokości 224 i 230 m n.p.m., rozdzielonych „bramą" wykorzystywaną przez linię kolejową i drogę. Bliskie sąsiedztwo Pradoliny Głogowskiej sprawia, że deniwelacja dochodzi do 150 m, a rzeźba jest najbardziej urozmaicona.

Obniżenie Milicko – Głogowskie (318.3) nie jest jednorodne krajobrazowo. Obejmuje dwa kotlinowe zagłębienia odwadniane przez rzekę Barycz, uważanie za misy końcowe jęzorów lodowca warciańskiego, fragment doliny Odry o charakterze pradoliny oraz jej przedłużenie pomiędzy Wałem Zielonogórskim a Wzgórzami Dalkowskimi i Żarskimi, przecięcie w poprzek przez Bóbr i Nysę Łużycką. W całości Obniżenie Milicko – Głogowskie jest uważane za część tak zwanej pradoliny barucko – głogowskiej, która ma swój dalszy ciąg na terenie Niemiec na zewnątrz form marginalnych fazy leszczyńskiej (inaczej brandenburskiej) zlodowacenia wiślańskiego po okolice miejscowości Baruth i Lückenwalde. Dno Obniżenia Milicko – Głogowskiego pochyla się od około 120 m w okolicach Odolanowa do około 70 m n. p.m. w okolicach Nowej Soli nad Odrą. Dalej ku dolinie Sprewy jest niewyrównane, wznosząc się do około 80 m n.p.m. i obniżając za Nysą Łużycką w Spreewaldzie do 50 – 60 m n.p.m. Omawiana bruzda w obrębie wysoczyzn i wzgórz ma w granicach Polski około 3,2 tys. km².

Pradolina Głogowska (318.32) przedstawia dużą formę dolinną szerokości do 12 km, długości około 70 km i powierzchni 850 km², ciągnącą się od Wąsoszy nad Baryczą po Nową Sól. Było to początkowo zagłębienie końcowe lodowca warciańskiego, z którego zostały wydarte warstwy trzeciorzędowe z węglem brunatnym,

[4] J. Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, 1998.

spiętrzone we Wzgórzach Dalkowskich, towarzyszących tej formie wklęsłej od strony południowej. Po stronie północnej znajduje się skraj Wysoczyzny Leszczyńskiej i formy marginalne stadiału leszczyńskiego. W pradolinie występuje szeroki taras łąkowy i piaszczyste terasy plejstoceńskie z wydmami, zajęte przeważnie przez lasy.

1.5.2. Rzeźba terenu[5].

Współczesna rzeźba terenu gminy Nowe Miasteczko jest wynikiem zachodzących tu niegdyś procesów tektonicznych i neotektonicznych, glacjalnych, fluwioglacjalnych, peryglacjalnych, eolicznych i erozji oraz akumulacji rzecznej, a także działalności człowieka (antropogenicznych). Pod względem ukształtowania terenu rejon gminy jest typowy dla obszarów niżowych, jednak charakteryzuje się dość zróżnicowaną rzeźbą terenu.

Zachodnią, centralną i południową część gminy zajmują Wzgórza Kożuchowskie pocięte szeregiem dolin i dolinek erozyjnych, często wykorzystywanych przez drobne cieki. Jest to strefa pagórków moreny czołowej z okresu zlodowacenia środkowopolskiego, o deniwelacjach od 10 do 50 m, zaburzonych wskutek nacisku przesuwającego się lodowca. Przeciętna wysokość bezwzględna wynosi tu od 120 do 150 m n.p.m. Najwyższe wzniesienia tego mikroregionu na terenie gminy osiągają blisko 180 m n.p.m. na zachód od Borowa Polskiego. Jest to część pasma ciągnącego się od Mirocina Górnego przez Kocie Góry i Cisów do Borowa Polskiego. Rejon Borowa Wielkiego, Konina, Szyby i zachodniej części Nowego Miasteczka to południowe (Borów Wielki i Szyba) oraz wschodnie (Konin, Nowe Miasteczko) przedpole najwyższego pasma Wzgórz Kożuchowskich. Wysokości bezwzględne wynoszą tu od 100 – 110 m n.p.m. w zachodniej części Nowego Miasteczka, przez 110 – 130 m n.p.m. w rejonie Konina i 120 – 130 m n.p.m. w rejonie Szyby do 130 – 160 m n.p.m. w rejonie Borowa Wielkiego. Najniżej położone jest tu dno doliny rzeki Białej Wody – 110 m n.p.m. w rejonie przysiółka Polanka. Ogólnie jest to równina falista, a deniwelacje nie przekraczają 20 m. Pod względem genetycznym jest to równina sandrowa, opadająca ku południowi do rozległego obniżenia rzeki Szprotawy. Spadki terenu w rejonie Wzgórz Kożuchowskich wynoszą na ogół do 5 %, lokalnie wzrastają przy kontaktach z dolinami bocznymi do 10 – 15 %. Dolinki są dość wąskie, o szerokościach do 100 m.

W rejonie miejscowości Popęszyce występuje wyraźne obniżenie, oddzielające Wzgórza Kożuchowskie od Grzbietu Dalkowskiego, a płynąca tam Biała Woda (średnio 100 m n.p.m.) odwadnia tę część obszaru bezpośrednio do Odry. Wschodnią część gminy (Miłaków, Żuków) zajmuje Grzbiet Dalkowski. Jego najwyższe wzniesienia tworzą wały spiętrzonej moreny końcowej glin zwałowych, a na niższych poziomach piasków i żwirów polodowcowych. Najwyżej położone rejony rozciągają się wzdłuż południowo – wschodniej granicy gminy od około 150 m n.p.m. na południe od Żukowa do 222 m n.p.m. na południe od Miłakowa przy granicy z gminami Niegosławice i Bytom Odrzański. Grzbiet Dalkowski opada dość stromo w kierunku północnym w stronę Nowego Miasteczka. Różnica wysokości względnej pomiędzy dnem doliny Białej Wody w Nowym Miasteczku a południowo – wschodnią granicą gminy wynosi ponad 130 m na długości zaledwie 6,5 km. Spadki na ogół mieszczą się w przedziałach od 5 do 10 %, lokalnie w obrębie stoków kulminacji w przedziale od 10 do 15 %, a nawet od 15 do 20 %. Rejon ten rozciągnięty jest przez liczne nieckowate dolinki boczne o szerokości do 200 m. Lokalnie, gdzie dolinki łączą się z obniżeniami wytopiskowymi, ich szerokość wzrasta do 300 – 600 m. Wcięcie dolin nie przekracza kilku metrów. Obserwuje się tu liczne formy antropogeniczne w postaci zarzuconych

[5] Na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Baczyńska, Gogołek, Kaniecki, 2005), M-33-8-D Bytom Odrzański (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2000), M-33-20-A Szprotawa (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001) i M-33-20-B Przemków (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001) oraz w *Komentarzu do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Brzóska, Karwacka, Kijowski, Żynda, 2002), M-33-8-D Bytom Odrzański (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998), M-33-20-A Szprotawa (Karwacka, Kijowska, Kijowski, Żynda, 2006) i M-33-20-B Przemków (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998).

wyrobisk poeksploatacyjnych surowców mineralnych. Grupują się one głównie w pasie od Góry Zdobywców na południe od Popęszyc do wschodnich rejonów Nowego Miasteczka.

Centralna (Gołaszyn) i częściowo północna (Nieciecz) część gminy to północne przedpole Wzgórz Kożuchowskich. Rozciąga się tu wąskim pasem wysoczyzna morenowa falista z deniwelacjami od 3 do 10 m oraz wysoczyzna morenowa pogórkowata pochodzenia akumulacyjnego lub erozyjnego o rzędnych od około 90 do 100 m n. p.m. Na zachód od Niecieczy znajduje się przekształcony antropogenicznie obszar o powierzchni około 50 ha. Jest to zapadlisko, powstałe wskutek szkód górniczych, wywołane zawaleniem się podziemnych chodników byłej kopalni węgla brunatnego. Występują tu liczne obniżenia wypełnione wodą, zafałdowania i wypiętrzenia w postaci wałów.

Północne krańce gminy (Rejów) to niewielki fragment Pradoliny Głogowskiej położony na wysokości od 75 do 85 m n.p.m. Jest to nadzalewowa terasa Pradoliny Borucko – Głogowskiej. Najniżej położona jest tu dolina rzeki Białej Wody o szerokości około 300 m, która na północ od Rejowa (na granicy z gminami Nowa Sól i Bytom Odrzański) osiąga około 72 m n.p.m.

1.5.3. Czynne procesy geomorfologiczne.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko do czynnych procesów geomorfologicznych należą przede wszystkim:

- działalność transportowa rzek;
- działalność akumulacyjna rzek;
- działalność denudacyjna rzek – erozja rzeczna: erozja wgłębna, erozja denna, erozja boczna;
- akumulacja i denudacja pokryw lessowych;
- procesy stokowe – ruchy masowe;
- denudacja stromych stoków użytkowanych ornie na drodze erozji wodnej;
- działalność wiatru: transportowa, niszcząca, budująca.

Wyszczególnione powyżej procesy geologicznie nie stanowią większych przeszkód w zabudowie terenu, jednakże w planach zagospodarowania przestrzennego powinno wprowadzać się zakazy zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej na terenach podatnych na podtopienia i erozję. W rejonach podatnych na erozję zakazane powinno być także usuwanie roślinności drzewiastej i krzewiastej, nakazane natomiast stosowanie pasów takiej zieleni. Dotyczy to w szczególności obszarów najsilniej urzeźbionych oraz większych połaci gruntów ornych.

Na terenie gminy nie występują osuwiska. Według *Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000*, arkusz Szprotawa nr 649 (Państwowy Instytut Geologiczny, 2004), w południowej części gminy, pomiędzy Popęszycami a Żukowem, występują obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Obejmują one jednak tereny zajęte przez lasy i w takiej formie zagospodarowania powinny pozostać.

1. 6. Hydrologia.

1.6.1. Wody podziemne[6].

Według podziału regionalnego zwykłych wód podziemnych (Paczyński i in., 1993) gmina Nowe Miasteczko położona jest w makroregionie południowym, w regionie wrocławskim. W granicach gminy występują 2 użytkowe piętra wodonośne: czwartorzędowe i neogeńskie.

Piętro czwartorzędowe składa się tu z poziomu wysoczyznowego. Wody tego poziomu często występują pod cienkim przykryciem glin zwałowych, iłów zastoiskowych, mułków lub wyciśniętych iłów trzeciorzędowych, na głębokości 5 – 15 m (lokalnie poniżej). Zwierciadło wody ma wtedy charakter słabo naporowy. Poziom charakteryzuje wartość współczynnika filtracji od 1,1 m/24h do 55 m/24h. Maksymalne wydajności studni ujmujących ten poziom najczęściej oscylują od kilku do 50 m³/h (lokalnie nawet trochę powyżej), przy depresjach od 0,6 m do 16 m. Z uwagi na ograniczone zasilanie poziom ten charakteryzuje się niską odnawialnością zasobów.

Neogeńskie piętro wodonośne zostało na tym obszarze rozpoznane fragmentarycznie i tylko do głębokości 40 – 50 m, lokalnie około 100 m. Zwierciadło ma charakter naporowy, warstwy wodonośne występują na głębokości od kilkunastu do około 100 m. Miąższość utworów wodonośnych zawiera się w przedziale od 5 m do 18,2 m (średnio 10,8 m). Wartości współczynnika filtracji wahają się od 0,17 m/24h do 16,68 m/24h (średnio 4,37 m/24h). Wydajności studni najczęściej wynoszą od kilku do ponad 20 m³/h (maksymalnie do 50 m³/h), przy depresjach od 9 m do 55 m.

Wody obu omówionych pięter użytkowych charakteryzują się w przeważającej mierze jakością średnią (klasa IIb) głównie ze względu na wyraźnie podwyższoną zawartość żelaza (i manganu), rzadziej jakością niską (klasa III) ze względu na zbyt wysokie zawartości żelaza, manganu i jonów amonowych. Jakości wód podziemnych sklasyfikowano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 19 listopada 2002 roku.

Należy podkreślić, że znaczna część obszaru gminy jest nierozpoznana pod względem hydrogeologicznym. Brak jest otworów hydrogeologicznych, a część istniejących odwiertów okazało się negatywnych lub nie posiadało odpowiednich badań hydrogeologicznych (otwory poszukiwawcze). Z tego powodu w południowej i zachodniej części gminy nie wyznaczono pięter użytkowych.

Głębokość występowania wód podziemnych pierwszego poziomu jest bardzo zróżnicowana, co uwarunkowane jest rzeźbą terenu. Przebieg hydroizobat silnie nawiązuje do ukształtowania powierzchni terenu. Dominują głębokości od 2 do 5 m p.p.t. W dolinach rzecznych i w obniżeniach powierzchni terenu występują one na ogół do głębokości 2 m. Najgłębiej, poniżej 5 m, a nawet 10 i 20 m, mogą one występować w obrębie pagórów czołowomorenowych Wzgórz Dalkowskich.

Wody podziemne charakteryzują się sezonowym reżimem zasilania. Stany maksymalne występują w okresie roztopów wiosennych i związane są z infiltracją obszarową wód roztopowych i opadowych. Wielkość i charakter zasilania wód podziemnych są zróżnicowane i zależą od litologii utworów powierzchniowych i pokrycia terenu, Od

[6] Na podstawie *Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000*, arkusze: Nowa Sól nr 612 (Gruszecki, Pikuła, 2006), Bytom Odrzański nr 613 (Cwinarowicz, 2004), Szprotawa nr 649 (Kochanowska, 2004) i Przemków nr 650 (Pikuła, 2004) oraz *Komentarza do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Baczyńska, Gogołek, Kaniecki, 2005), M-33-8-D Bytom Odrzański (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2000), M-33-20-A Szprotawa (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001) i M-33-20-B Przemków (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001).

roztopów aż do końca roku hydrologicznego zaznacza się trwała tendencja spadkowa zwierciadła wód podziemnych. W dolinach rzecznych amplitudy wahań stanów wód podziemnych na ogół nie przekraczają 1 m w ciągu roku. Na obszarach wysoczyznowych zbudowanych z glin zwałowych wody podziemne charakteryzują się wartościami amplitud wahań rzędu 2 – 5 m, co wiązać można z małą pojemnością retencyjną warstw wodonośnych. W obrębie kulminacji pagórów czołowomorenowych wahania stanów wód podziemnych są niewielkie i na ogół nie przekraczają 0,5 m.

1.6.2. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP), wyznaczone dla terenu całej Polski w opracowaniu A. Kleczkowskiego (1990), to wytypowane do ochrony obszary występowania tych zbiorników wód podziemnych, które spełniają określone wymogi ilościowe oraz jakościowe i w świetle tego są istotne w skali kraju dla zaopatrzenia ludności w wodę pitną. Za GZWP uznane zostały te kolektory wód podziemnych (lub ich części), w obrębie których:

- wydajność potencjalna pojedynczego otworu studziennego przekracza 70 m³/h;
- wydajność ujęcia wielostudziennego wynosi ponad 10 000 m³/d;
- wodoprzewodność przekracza 10 m²/h (240 m²/d);
- jakość wód pozwala na wykorzystanie ich, bez uzdatniania, lub po uzdatnieniu, jako wód do picia dla ludności (klasa I sensu *A. Macioszczykowa, 1987*, z podklasami Ia, Ib, Ic i Id).

Dopuszczono przy tym zastosowanie obniżonych, indywidualnych dla każdego zbiornika, wymogów ilościowych. Pozwoliło to na wyróżnienie w obrębie obszarów deficytowych pod względem zasobów wód podziemnych, tych partii zbiornikowych, które jednak mają istotne regionalne znaczenie praktyczne, jako główne źródła zaopatrzenia ludności w wody pitne.

Według *Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych* (GZWP) (Kleczkowski, 1990) rejon gminy Nowe Miasteczko nie znajduje się w zasięgu GZWP. Północne krańce gminy sąsiadują z czwartorzędowym głównym zbiornikiem wód podziemnych nr 302 „Pradolina Barycz – Głogów (W)".

1.6.3. Jednolite części wód podziemnych.

Od kilku lat w Polsce prowadzone są prace związane z implementacją Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz wynikające z ustawodawstwa europejskiego i unijnej polityki. Osiągnięcie celów Dyrektywy w zakresie ochrony i poprawy stanu wód podziemnych oraz ekosystemów bezpośrednio od nich zależnych i celów w zakresie zaopatrzenia ludności w dobrą wodę, mają zapewnić działania w jednostkowych obszarach, tak zwanych jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) – *groundwater bodies*, dla których hydrogeolodzy zaproponowali nazwę hydrogeosomy. Są to jednocześnie jednostkowe obszary gospodarowania wodami podziemnymi.

Zgodnie z definicją podaną w Ramowej Dyrektywie Wodnej, jednolite części wód podziemnych – (*groundwater bodies*) obejmują te wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych. Były to pojęcia całkowicie nowe w hydrogeologii. Znaczący przepływ wód podziemnych według RDW jest to taki przepływ, którego nie osiągnięcie na granicy JCWPd z wodami powierzchniowym lub z ekosystemem lądowym powodowałoby znaczące pogorszenie ekologicznej lub chemicznej jakości wód powierzchniowych lub znaczną szkodę dla bezpośrednio zależnego od wód podziemnych ekosystemu lądowego. Pobór wód podziemnych

znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę do spożycia jest to pobór wynoszący średnio ponad 10 m³/d albo pobór zaopatrujący co najmniej 50 osób.

Wydzielenie jednolitych części wód podziemnych i przeprowadzenie wstępnej oceny ich stanu zostało dokonane w 2004 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny w konsultacji z RZGW, GIOŚ i Biurem Gospodarki Wodnej. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną państwa członkowskie UE zobowiązane były do zidentyfikowania JCWPd i do wstępnej oceny ich stanu w ramach charakterystyki obszaru dorzecza, dokonywanej dla potrzeb opracowania pierwszego planu gospodarowania wodami w dorzeczach. Sposób wyznaczenia JCWPd w Polsce oraz przyjęte kryteria wydzieleń zostały szczegółowo przedstawione w monografii „*Hydrogeologia regionalna Polski*" (2007) pod redakcją B. Paczyńskiego i A. Sadurskiego w rozdziale pt. „*Regionalizacja wód podziemnych Polski w świetle przepisów Unii Europejskiej*" (Z. Nowicki, A. Sadurski str. 95 – 106). JCWPd zostały wyznaczone z uwzględnieniem typów i rozciągłości poziomów wodonośnych, związku wód podziemnych z ekosystemami lądowymi i wodami powierzchniowymi, możliwością poboru wód oraz w nawiązaniu do charakteru i zasięgu antropogenicznego przekształcenia chemizmu i dynamiki wód podziemnych. W 2008 roku została przeprowadzona weryfikacja przebiegu granic JCWPd wydzielonych w 2005 roku, a w wyniku tych prac powstał nowy podział Polski w zakresie JCWPd – wydzielono 172 części oraz 3 subczęści. Według powyższego gmina Nowe Miasteczko znajduje się w granicach rejonu JCWPd nr 78.

Rejon JCWPd nr 78 obejmuje powierzchnię całkowitą wynoszącą 1730,7 km² w Regionie Środkowej Odry w województwie lubuskim i dolnośląskim. Głębokość występowania wód słodkich oszacowano do 300 m.

RYCINA 5: Gmina Nowe Miasteczko – lokalizacja JCWPd nr 78.

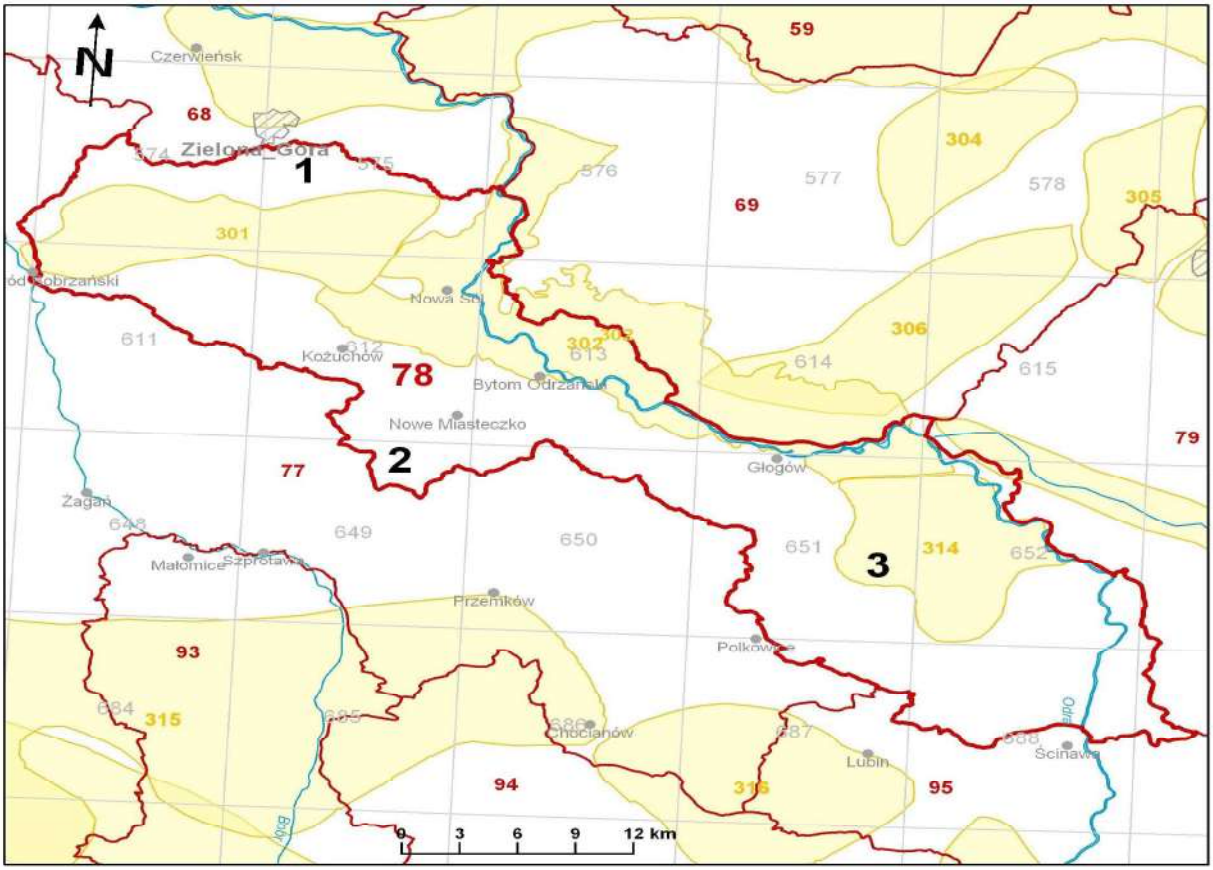

Źródło reprodukcji: http://www.psh.gov.pl/plik/id,5262,v,artykul_6597.pdf

Symbol całej JCWPd nr 78 uwzględniający wszystkie profile to: (Q) (1-2), M(2-3), (Ol), Tz.

- Q – wody porowe w utworach piaszczystych;
- M – wody porowe w utworach piaszczystych;
- Ol – wody porowe w utworach piaszczystych;
- Tz – wody szczelinowe w utworach piaskowcowych i szczelinowo – krasowe w utworach węglanowych.

Opis symbolu jednostki: W czwartorzędzie występuje jeden lub dwa poziomy wodonośne związane głównie z obszarem wysoczyznowym. Poziom mioceński tworzą najczęściej dwie, rzadziej trzy warstwy wodonośne, występujące na większości obszaru JCWPd. W utworach oligocenu zazwyczaj jeden poziom wodonośny. Wody szczelinowe w utworach triasowych silnie zmineralizowane.
Cecha szczególna JCWPd (ilościowa, chemiczna): Na obszarze kopalni LGOM naturalne warunki hydrogeologiczne wód podziemnych zostały zaburzone. Od 1968 roku poziom cechsztyński jest odwadniany co spowodowało również odwodnienie poziomu piaskowca pstrego oraz poziomów: mioceńskiego i oligoceńskiego, a także migrację wód między kompleksem permo – mezozoicznym, poziomem oligoceńskim i mioceńskim oraz piętrem czwartorzędowym.

1.6.4. Wody powierzchniowe[7].

Obszar gminy Nowe Miasteczko niemal w całości położony jest w obrębie zlewni rzek Białej Wody (dorzecze 108,6 km²) i Solanki, będących bezpośrednimi lewymi dopływami rzeki Odry. Jedynie zachodnie, południowe i wschodnie krańce gminy należą do innych zlewni. Zachodnie krańce gminy leżą w obrębie zlewni rzeki Brzeźnicy, będącej prawym dopływem Bobru (lewy dopływ Odry, dorzecze 5876,1 km²), południowe krańce gminy leżą w obrębie zlewni rzeki Suchej (dorzecze 55,8 km²), będącej prawym dopływem Szprotawy (prawy dopływ Bobru, dorzecze 869,5 km²), zaś wschodnie krańce gminy to zlewnie rzek Barciny i Dobrzejówki, będących bezpośrednimi lewymi dopływami rzeki Odry. Analizowane rzeki charakteryzują się niewielkimi spadkami w granicach od 0,2 do 0,4 ‰.

Największa na terenie gminy rzeka – Biała Woda – bierze swój początek w rejonie Wzgórz Kożuchowskich na zachód od Borowa Wielkiego. Wypływa ona na wysokości około 150 m n.p.m. i początkowo płynie z zachodu na wschód przez Borów Wielki i Szybę, a następnie poniżej Popęszyc, na wysokości 104 m n.p.m., zmienia kierunek i płynie z południa na północ przez Popęszyce, Nowe Miasteczko, Gołaszyn i Rejów, gdzie wpływa na Pradolinę Głogowską. Gminę opuszcza na północ od Rejowa na wysokości około 72 m n.p.m. Do rzeki Odry uchodzi poniżej miejscowości Kiełcz na wysokości 63 m n.p.m. Całkowita długość rzeki wynosi 24,7 km, z czego na terenie gminy 21 km. Dolina Białej Wody w obrębie Wzgórz Kożuchowskich posiada początkowo kształt nieckowaty, dalej zaś skrzynkowaty, o wyraźnych kilkumetrowych skarpach. Biała Woda przyjmuje liczne, niewielkie, często tylko okresowe dopływy, zwiększając tym samym swój przepływ w miarę posuwania się w dół. W czasie roztopów wiosennych lub po intensywnych opadach atmosferycznych rzeka występuje z koryta i zalewa dno doliny, najczęściej w rejonie miejscowości: Popęszyce, Nowe Miasteczko, Gołaszyn i Rejów. Do największych prawych dopływów Białej Wody w rejonie gminy należą: Dłużec (wypływający w gminie Niegosławice na wschód od wsi Międzylesie na wysokości około 140 m n.p.m. i uchodzący do Białej Wody poniżej Popęszyc na wysokości około 104 m n.p.m.), Lipnica (wypływająca w gminie Niegosławice pomiędzy miejscowościami Bukowica i Zimna Brzeźnica na wysokości około 210 m n.p.m., następnie przepływająca przez

[7] Częściowo na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Baczyńska, Gogołek, Kaniecki, 2005), M-33-8-D Bytom Odrzański (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2000), M-33-20-A Szprotawa (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001) i M-33-20-B Przemków (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001).

Żuków i uchodząca do Białej Wody w Popęszycach na wysokości około 94 m n.p.m.), Dopływ w Popęszycach (wypływający w południowo – wschodniej części gminy na wysokości około 180 m n.p.m. i uchodzący do Białej Wody w południowej części Nowego Miasteczka na wysokości około 93 m n.p.m.), Miłakówka (wypływająca w południowo – wschodniej części gminy powyżej Miłakowa na wysokości około 190 m n.p.m., następnie przepływająca przez Miłaków i Nowe Miasteczko oraz uchodząca do Białej Wody w Gołaszynie na wysokości około 81 m n.p.m.). Prawe dopływy Białej Wody przepływają generalnie w kierunku północnym. Obszarem źródliskowym Lipnicy, Dopływu w Popęszycach i Miłakówki jest Grzbiet Dalkowski. Największym lewym dopływem Białej Wody w rejonie gminy jest Dopływ spod Szyby, wypływający pomiędzy Szybą i Koninem na wysokości około 135 m n.p.m. i uchodzący do Białej Wody w południowej części Nowego Miasteczka na wysokości około 92 m n.p.m.). Początkowo Dopływ spod Szyby przepływa w kierunku wschodnim, a następnie obiera kierunek północny.

Solanka bierze swój początek w rejonie Wzgórz Kożuchowskich na południe od wsi Solniki (gmina Kożuchów) na wysokości około 150 m n.p.m. Do gminy Nowe Miasteczko wpływa na wysokości około 93 m n.p.m. na zachód od Niecieczy. W granicach gminy przepływa tylko przez północną część Niecieczy. Gminę opuszcza na północ od Niecieczy na wysokości około 80 m n.p.m. Do Odry uchodzi w Nowej Soli na wysokości około 62 m n.p.m. Długość rzeki wynosi 19,6 km, w tym na terenie gminy 2 km. Dolina Solanki w rejonie gminy jest płaska. Prawym dopływem Solanki w granicach gminy jest Dopływ spod Borowa Polskiego. Wypływa on na południe od Borowa Polskiego na wysokości około 140 m n.p.m. Ogólnie płynie na północ, przepływając na wschód od Borowa Polskiego i Niecieczy. Do Solanki uchodzi tuż za północną granicą gminy na wysokości około 80 m n.p.m.

W rejonie zachodnich, południowych i wschodnich kresów gminy występują jedynie źródliskowe obszary okresowych dopływów rzek: Brzeźnicy, Suchej, Barciny i Dobrzejówki.

TABELA 24: Gmina Nowe Miasteczko – jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) – (I).

Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Region wodny
PLRW60001715336	Barcina	Potok nizinny piaszczysty	Środkowej Odry
PLRW600017153499	Biała Woda	Potok nizinny piaszczysty	
PLRW600018169276	Brzeźnica od źródła do Szumu	Potok nizinny żwirowy	
PLRW60001715334	Dobrzejówka	Potok nizinny piaszczysty	
PLRW60001715369	Solanka	Potok nizinny piaszczysty	
PLRW600017164699	Sucha	Potok nizinny piaszczysty	

Źródło: *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, 2016.

TABELA 25: Gmina Nowe Miasteczko – jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) – (II).

Europejski kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP
PLRW60001715336	Barcina	naturalna część wód
PLRW600017153499	Biała Woda	silnie zmieniona część wód
PLRW600018169276	Brzeźnica od źródła do Szumu	naturalna część wód
PLRW60001715334	Dobrzejówka	naturalna część wód
PLRW60001715369	Solanka	silnie zmieniona część wód
PLRW600017164699	Sucha	naturalna część wód

Źródło: *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, 2016.

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne dla naturalnych części wód celem środowiskowym jest ochrona, poprawa oraz przywracanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych tak, aby osiągnąć dobry stan tych wód. Dla silnie zmienionych części wód celem środowiskowym jest zaś ochrona tych wód oraz poprawa ich potencjału i stanu, tak aby osiągnąć dobry potencjał ekologiczny.

TABELA 26: Gmina Nowe Miasteczko – scalone części wód powierzchniowych (SCWP).

Kod SCWP	Nazwa SCWP	Nazwa JCWP	Region wodny	Dorzecze
SO1113	Odra od Kanału Wschodniego do Czarnej Strugi	Barcina	Środkowej Odry	Odry
		Biała Woda		
		Dobrzejówka		
		Solanka		
SO0614	Bóbr od Kwisy do Kanału Dychowskiego	Brzeźnica od źródła do Szumu		
SO0609	Szprotawa	Sucha		

Źródło: *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, 2016.

Stosunki wodne na analizowanym obszarze uległy znacznym przeobrażeniom. Tereny wyżej położone zostały objęte systemem drenarskim. W wyniku przeprowadzonych prac melioracyjnych i drenarskich część obszaru uległa przesuszeniu. W związku z powyższym drobne cieki tu występujące prowadzą obecnie wody tylko okresowo. Poza tym część drobnych cieków poprzez pogłębienie i wyprostowanie koryt ma obecnie charakter kanałów i rowów melioracyjnych. Przepływy na ciekach regulowane są systemem urządzeń hydrotechnicznych.

Charakterystyczną cechą analizowanego obszaru jest brak większych zbiorników wód stojących. Występujące na terenie gminy niewielkie zbiorniki wodne są pochodzenia antropogenicznego. Należą do nich zalane wyrobiska poeksploatacyjne (Nieciecz, Nowe Miasteczko) i niewielkie stawki, w tym małe zbiorniki pełniące funkcje przeciwpożarowe (Nowe Miasteczko). Ogółem znajduje się tu około 40 zbiorników wodnych. Większość z nich to akweny o powierzchni od około 0,02 ha do 1,0 ha. Tylko 4 zbiorniki mają powierzchnię większą niż 1 ha. Największe wyrobisko w Nowym Miasteczku o powierzchni 8 ha urządzono jako miejskie kąpielisko. Wskazanym byłoby tworzenie na bazie istniejących zasobów niewielkich stawów hodowlanych w licznych dolinkach bocznych. Poprawiłoby to ogólny bilans wodny gminy i przyniosło korzyści z hodowli ryb.

Łączna powierzchnia gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi wynosi 13,2497 ha, a pod wodami stojącymi (w tym stawami) 28,9863 ha, co stanowi odpowiednio 0,17 % i 0,38 % ogólnej powierzchni gminy.

1.6.5. Topograficzne działy wodne[8].

Obszar gminy Nowe Miasteczko należy do lewej części dorzecza Odry, która wyznacza dział wodny I rzędu. Dla bezpośrednich jej dopływów w rejonie gminy (Biała Woda, Solanka) wyznaczono działy wodne II rzędu. Działy wodne II rzędu wyznaczono także dla zlewni Barciny i Dobrzejówki. Zachodnie i południowe krańce gminy należą do zlewni Bobru i działami wodnymi III rzędu objęto zlewnie Brzeźnicy i Suchej. Wododziały III rzędy wyznaczono także dla cieku Dłużec w dorzeczu Białej Wody. Wszystkie działy wodne są działami pewnymi, wyraźnie

[8] Na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Baczyńska, Gogołek, Kaniecki, 2005), M-33-8-D Bytom Odrzański (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2000), M-33-20-A Szprotawa (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001) i M-33-20-B Przemków (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001).

zaznaczającymi się w rzeźbie terenu. W obrębie poszczególnych zlewni występują pojedyncze izolowane zagłębienia bezodpływowe, głównie o charakterze chłonnym. Na terenie gminy nie występują działy wodne IV i V rzędu oraz bramy wodne.

1.6.6. Charakterystyka hydrologiczna[9].

Rzeki przepływające przez obszar gminy Nowe Miasteczko charakteryzują się śnieżno – deszczowym reżimem zasilania. W przebiegu rocznym ich stanów i przepływów zaznacza się jeden okres wezbraniowy i jeden okres niżówkowy. Kulminacje stanów występują najczęściej w lutym i marcu, co jest efektem topnienia śniegu i rozmarzania gruntu w tym okresie. Wezbrania roztopowe osiągają zazwyczaj wyższe kulminacje od rzadziej obserwowanych i krótszych wezbrań opadowych, które występują w lipcu lub sierpniu w wyniku nawalnych lub długotrwałych opadów. Po osiągnięciu wiosennego maksimum stany i przepływy wody zmniejszają się wyraźnie osiągając w miesiącach letnich wartości minimalne. Stany niżówkowe rozpoczynają się z reguły w czerwcu, są stabilne i utrzymują się do końca roku hydrologicznego. Od października zauważa się tendencje wzrostową stanów i przepływów w rzekach, co jest spowodowane zmniejszeniem się strat wody na skutek spadku intensywności parowania. Niekiedy niżówka letnia przedłuża się i przechodzi w niżówkę zimową, która uwarunkowana jest długotrwałym utrzymywaniem się ujemnych temperatur powietrza. W tym też okresie na rzekach pojawiają się zjawiska lodowe. Na analizowanym obszarze przeciętnie pojawiają się one między 11 a 20 grudnia i zanikają do końca lutego. Średni czas ich trwania wynosi od 31 do 60 dni. Większość wód odprowadzanych z rejonu opracowania spływa w miesiącach zimowych. Wartości średniego odpływu jednostkowego wynoszą odpowiednio: q_Z = 6,23 $dm^3s^1km^2$ i q_L 5,30 $dm^3s^1km^2$. Lokalne rzeki charakteryzują się 45 – 60 % udziałem odpływu pochodzenia podziemnego w ogólnej masie odpływu, co świadczy o średniej zdolności retencyjnej ich zlewni. W celu określenia rzędu wielkości przepływu na rzekach niekontrolowanych w trakcie badań terenowych wykonano pomiary przepływów chwilowych. Dla Białej Wody w Popęszycach osiągnięto 5 lipca 2001 roku 0,09 m^3/s, w Nowym Miasteczku osiągnięto 29 czerwca 2005 roku 0,02 m^3/s, a w Rejowie 23 maja 2000 roku 0,129 m^3/s. Ponadto na cieku Dłużec, tuż przed ujściem do Białej Wody w Popęszycach, 5 lipca 2001 roku osiągnięto 0,03 m^3/s, a na Miłakówce w Miłakowie 23 maja 2000 roku 0,003 m^3/s.

1. 7. Gleby.

1.7.1. Ogólna charakterystyka gleb[10].

Wytworzenie się określonych profilów glebowych oraz ich przydatność rolnicza pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną i morfologią danego obszaru. Natomiast skład mineralny i właściwości gleb są uzależnione przede wszystkim od rodzaju skały macierzystej, panującego klimatu i występującej szaty roślinnej. Na kształtowanie się rolniczej przydatności gleb poza rzeźbą terenu i klimatu mają również duży wpływ czynniki glebowe takie jak: skład mechaniczny, miąższość poziomu próchnicznego oraz głębokość występowania szkieletu.

[9] Na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Baczyńska, Gogołek, Kaniecki, 2005), M-33-8-D Bytom Odrzański (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2000), M-33-20-A Szprotawa (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001) i M-33-20-B Przemków (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001).
[10] Na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Baczyńska, Gogołek, Kaniecki, 2005), M-33-8-D Bytom Odrzański (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2000), M-33-20-A Szprotawa (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001) i M-33-20-B Przemków (Bieroński, Pawlak, Tomaszewski, 2001) oraz w *Komentarzu do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Brzóska, Karwacka, Kijowski, Żynda, 2002), M-33-8-D Bytom Odrzański (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998), M-33-20-A Szprotawa (Karwacka, Kijowska, Kijowski, Żynda, 2006) i M-33-20-B Przemków (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998).

Dominującym typem gleb na obszarze gminy Nowe Miasteczko są gleby płowe właściwe i brunatne, wytworzone na piaskach gliniastych, glinach zwałowych i utworach pyłowych. W zasięgu Grzbietu Dalkowskiego występuje zwarta pokrywa gleb brunatnych kwaśnych właściwych, a także czarne ziemie wytworzone z glin i glin piaszczystych spiętrzonej moreny Grzbietu Dalkowskiego.

1.7.2. Kompleksy glebowo – rolnicze[11].

TABELA 27: Gmina Nowe Miasteczko – kompleksy rolniczej przydatności gleb.

	Grunty orne						Użytki zielone	
Kompleksy	**2**	**4**	**5**	**6**	**8**	**9**	**2z**	**3z**
Struktura (%) ogółem	35	25	10	20	5	5	85	15
Kompleksy: 2 – pszenny dobry. **4 –** żytni bardzo dobry. **5 –** żytni dobry. **6 –** żytni słaby. **8 –** zbożowo–pastewny mocny. **9 –** zbożowo–pastewny słaby. **2z –** użytki zielone średnie. **3z –** użytki zielone słabe i bardzo słabe.								

Na terenie gminy Nowe Miasteczko występuje zdecydowana przewaga gleb kompleksu 2 (pszenny dobry) oraz kompleksu 4 (żytni bardzo dobry), czyli gleb o bardzo dobrej jakości i przydatności rolniczej. Dość duży udział mają również gleby kompleksu 6 (żytni słaby) z nieznacznym udziałem kompleksów 5 (żytni dobry), 8 (zbożowo – pastewny mocny) i 9 (zbożowo – pastewny słaby). Gleby kompleksu 2 (pszenny dobry) wykształciły się z glin i pyłów, gleby kompleksu 4 (żytni bardzo dobry) z glin odgórnie spiaszczonych, a gleby kompleksu 5 (żytni dobry) z piasków naglinionych. Gleby piaskowe kompleksu 6 (żytni słaby) występują tu w dużym rozproszeniu. Wśród kompleksów rolniczej przydatności użytków zielonych dominują kompleksy 2z (użytki zielone średnie). Tworzą go gleby wykształcone z torfów całkowitych lub podścielonych piaskiem, a także z murszów na piaskach. Współwystępujący tu miejscami kompleks 3z (użytki zielone słabe i bardzo słabe) tworzą gleby powstałe z torfów podścielonych piaskiem.

1.7.3. Bonitacja gleb.

Klasyfikacja bonitacyjna ma na celu ustalenie wartości produkcyjnej gleb na podstawie badań terenowych odkrywek. Szczególną uwagę poświęca się cechom morfologicznym profilu glebowego, właściwościom fizycznym gleb i niektórym chemicznym. Uwzględnia się również konfigurację terenu, stosunki wilgotnościowe, położenie, itp.

[11] Na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Brzóska, Karwacka, Kijowski, Żynda, 2002), M-33-8-D Bytom Odrzański (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998), M-33-20-A Szprotawa (Karwacka, Kijowska, Kijowski, Żynda, 2006) i M-33-20-B Przemków (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998).

TABELA 28: Gmina Nowe Miasteczko – grunty orne według klas bonitacyjnych[12].

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	–	–
II	316,0453	6,79
III a	1372,2069	29,46
III b	612,1794	13,14
IV a	859,7105	18,46
IV b	493,8600	10,60
V	704,6175	15,13
VI	299,3715	6,43

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

TABELA 29: Gmina Nowe Miasteczko – użytki zielone ogółem według klas bonitacyjnych[13].

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha	Struktura w (%)
I	–	–
II	52,5231	8,54
III	260,4289	42,33
IV	201,3385	32,72
V	58,9405	9,58
VI	42,0581	6,84

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

TABELA 30: Gmina Nowe Miasteczko – sady, łąki i pastwiska według klas bonitacyjnych[14].

Klasa bonitacyjna	Powierzchnia w ha			Struktura w (%)		
	Sady	Łąki	Pastwiska	Sady	Łąki	Pastwiska
I	–	–	–	–	–	–
II	–	36,9411	15,5820	–	12,70	5,04
III	0,5700	139,9234	119,9355	3,74	48,10	38,79
IV	3,5325	98,5070	99,2990	23,20	33,87	32,12
V	1,8479	11,4055	45,6871	12,14	3,92	14,78
VI	9,2732	4,1036	28,6813	60,91	1,41	9,28

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

[12] Według ewidencji gruntów, 2016.
[13] Według ewidencji gruntów, 2016.
[14] Według ewidencji gruntów, 2016.

RYCINA 6: Gmina Nowe Miasteczko – struktura powierzchni gruntów ornych i użytków zielonych według klas bonitacyjnych[15].

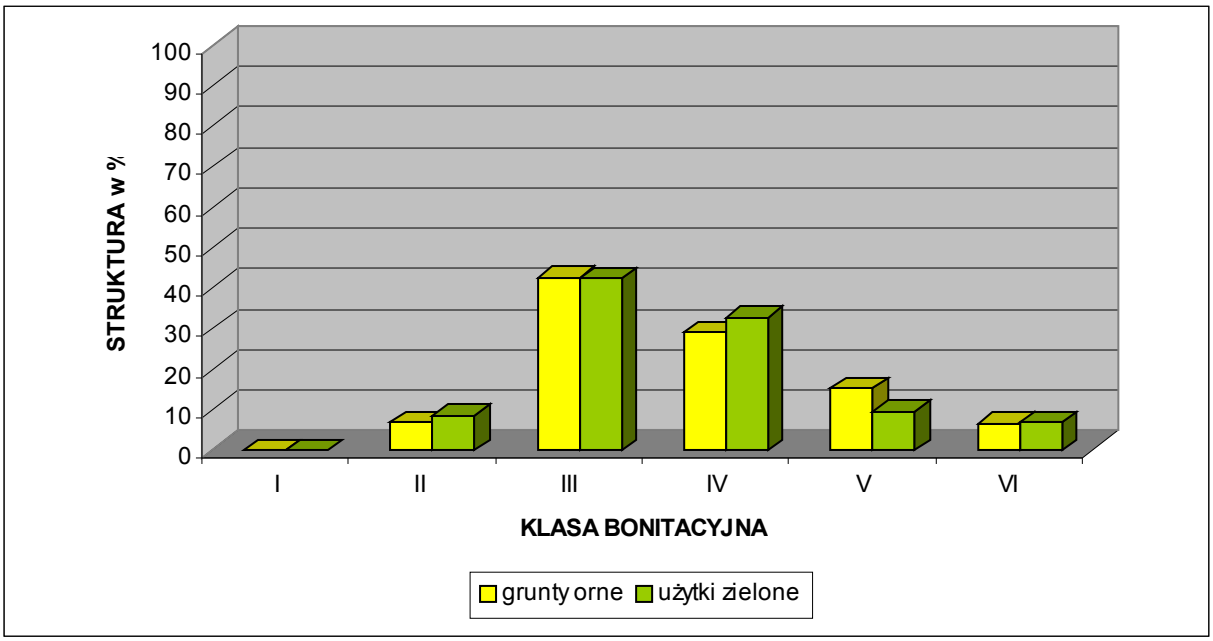

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

Z powyższego zestawienia wynika, że na terenie gminy Nowe Miasteczko nie ma najlepszych gleb zaliczanych do I klasy bonitacyjnej. Udział gruntów ornych reprezentujących II klasę bonitacyjną jest niski i wynosi 6,79 %. Grunty orne dobrej jakości, będące w III klasie bonitacyjnej stanowią 42,60 %. Grunty orne średniej jakości czyli IV klasy bonitacyjnej to 29,06 % ogółu, zaś grunty orne słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią 21,56 % ogółu gruntów ornych. Natomiast udział użytków zielonych (sady, łąki i pastwiska), będących w II klasie bonitacyjnej wynosi 8,54 %, a w III klasie bonitacyjnej wynosi 42,33 %. Użytki zielone średniej jakości czyli IV klasy bonitacyjnej to 32,72 % ogółu, zaś użytki zielone słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią 16,42 % ogółu użytków zielonych. Wśród użytków zielonych najlepszą bonitacją charakteryzują się łąki (60,80 % w II i III klasie) oraz pastwiska (43,83 % w II i III klasie), zaś najsłabszą sady (brak klasy II i 3,74 % w klasie III).

Zaprezentowane na kolejnych stronach tabele prezentują szczegółowe dane dotyczące powierzchni oraz struktury gruntów ornych, sadów, łąk, pastwisk i użytków zielonych ogółem, według poszczególnych obrębów zlokalizowanych na terenie gminy Nowe Miasteczko.

[15] Według ewidencji gruntów, 2016.

POWIERZCHNIA W HA:

TABELA 31: Gmina Nowe Miasteczko – powierzchnia gruntów ornych według klas bonitacyjnych[16].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna gruntów ornych – powierzchnia w ha							
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI
Nowe Miasteczko	–	–	–	0,1555	9,8095	15,6680	56,9849	23,0798
Borów Polski	–	103,0076	85,0582	21,7800	14,0335	0,8500	1,3155	1,3800
Borów Wielki	–	0,9800	628,9048	74,4235	243,5424	0,8900	111,6340	62,9864
Gołaszyn	–	134,9357	217,9880	96,3336	87,1952	86,2278	178,2601	98,9413
Konin – Szyba	–	14,3700	204,3331	121,7313	71,0877	38,6354	41,1779	9,9500
Miłaków	–	–	11,8766	45,1154	174,3712	213,5768	102,3080	22,6812
Nieciecz	–	15,4100	33,4000	24,7371	30,1172	29,2915	48,3365	9,1081
Popęszyce	–	46,7020	162,9703	156,0435	85,2660	39,8115	66,1441	8,1939
Rejów	–	0,6400	22,3154	63,6378	74,9046	19,4321	29,2329	25,4245
Żuków	–	–	5,3605	8,2217	69,3832	49,4769	69,2236	37,6263

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

TABELA 32: Gmina Nowe Miasteczko – powierzchnia sadów według klas bonitacyjnych[17].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna sadów – powierzchnia w ha					
	I	II	III	IV	V	VI
Nowe Miasteczko	–	–	–	0,4172	0,0961	–
Borów Polski	–	–	–	–	–	–
Borów Wielki	–	–	0,4700	–	–	–
Gołaszyn	–	–	–	2,6707	1,4041	9,1717
Konin – Szyba	–	–	–	–	–	–
Miłaków	–	–	–	–	–	–
Nieciecz	–	–	–	0,3300	0,3477	0,1015
Popęszyce	–	–	0,1000	–	–	–
Rejów	–	–	–	–	–	–
Żuków	–	–	–	0,1146	–	–

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

[16] Według ewidencji gruntów, 2016.
[17] Według ewidencji gruntów, 2016.

TABELA 33: Gmina Nowe Miasteczko – powierzchnia łąk według klas bonitacyjnych[18].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna łąk – powierzchnia w ha					
	I	II	III	IV	V	VI
Nowe Miasteczko	–	1,0818	4,7025	13,0917	–	–
Borów Polski	–	23,0390	3,6811	1,9559	0,1700	0,0300
Borów Wielki	–	–	55,0519	9,2319	1,4500	0,3100
Gołaszyn	–	2,1103	4,0087	25,1073	6,1221	2,6336
Konin – Szyba	–	8,7400	32,5392	8,5168	1,6000	0,5500
Miłaków	–	–	7,6393	24,1767	1,2834	0,5400
Nieciecz	–	0,4200	5,3200	1,1179	–	–
Popęszyce	–	–	6,5574	1,9991	–	0,0400
Rejów	–	–	0,0000	0,4700	–	–
Żuków	–	1,5500	20,4233	12,8397	0,7800	–

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

TABELA 34: Gmina Nowe Miasteczko – powierzchnia pastwisk według klas bonitacyjnych[19].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna pastwisk – powierzchnia w ha					
	I	II	III	IV	V	VI
Nowe Miasteczko	–	–	2,5906	10,8184	6,0955	1,8938
Borów Polski	–	0,4713	0,3700	1,4900	0,2900	0,0200
Borów Wielki	–	–	33,9567	7,6658	0,4500	0,4900
Gołaszyn	–	–	7,3546	19,6364	9,1739	1,5860
Konin – Szyba	–	0,2600	22,0593	3,0700	0,4582	–
Miłaków	–	–	7,1230	34,3245	5,2787	–
Nieciecz	–	–	–	2,6215	19,8600	22,2407
Popęszyce	–	–	32,8393	9,8936	1,3203	–
Rejów	–	14,8507	2,1945	2,8208	1,4529	2,4508
Żuków	–	–	11,4475	6,9580	1,3076	–

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

[18] Według ewidencji gruntów, 2016.
[19] Według ewidencji gruntów, 2016.

TABELA 35: Gmina Nowe Miasteczko – powierzchnia użytków zielonych ogółem według klas bonitacyjnych[20].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna użytków zielonych ogółem – powierzchnia w ha					
	I	II	III	IV	V	VI
Nowe Miasteczko	–	1,0818	7,2931	24,3273	6,1916	1,8938
Borów Polski	–	23,5103	4,0511	3,4459	0,4600	0,0500
Borów Wielki	–	–	89,4786	16,8977	1,9000	0,8000
Gołaszyn	–	2,1103	11,3633	47,4144	16,7001	13,3913
Konin – Szyba	–	9,0000	54,5985	11,5868	2,0582	0,5500
Miłaków	–	–	14,7623	58,5012	6,5621	0,5400
Nieciecz	–	0,4200	5,3200	4,0694	20,2077	22,3422
Popęszyce	–	–	39,4967	11,8927	1,3203	0,0400
Rejów	–	14,8507	2,1945	3,2908	1,4529	2,4508
Żuków	–	1,5500	31,8708	19,9123	2,0876	–

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

STRUKTURA W %:

TABELA 36: Gmina Nowe Miasteczko – struktura gruntów ornych według klas bonitacyjnych[21].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna gruntów ornych – struktura w %							
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI
Nowe Miasteczko	–	–	–	0,15	9,28	14,82	53,91	21,84
Borów Polski	–	45,29	37,40	9,58	6,17	0,37	0,58	0,61
Borów Wielki	–	0,09	55,98	6,63	21,68	0,08	9,94	5,61
Gołaszyn	–	14,99	24,22	10,71	9,69	9,58	19,81	10,99
Konin – Szyba	–	2,87	40,76	24,28	14,18	7,71	8,21	1,98
Miłaków	–	–	2,08	7,92	30,60	37,47	17,95	3,98
Nieciecz	–	8,09	17,54	12,99	15,82	15,38	25,39	4,78
Popęszyce	–	8,26	28,84	27,61	15,09	7,04	11,70	1,45
Rejów	–	0,27	9,47	27,01	31,79	8,25	12,41	10,79
Żuków	–	–	2,24	3,44	29,00	20,68	28,93	15,72

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

[20] Według ewidencji gruntów, 2016.
[21] Według ewidencji gruntów, 2016.

TABELA 37: Gmina Nowe Miasteczko – struktura sadów według klas bonitacyjnych[22].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna sadów – struktura w %					
	I	II	III	IV	V	VI
Nowe Miasteczko	–	–	–	81,28	18,72	–
Borów Polski	–	–	–	–	–	–
Borów Wielki	–	–	100,00	–	–	–
Gołaszyn	–	–	–	20,16	10,60	69,24
Konin – Szyba	–	–	–	–	–	–
Miłaków	–	–	–	–	–	–
Nieciecz	–	–	–	42,35	44,62	13,03
Popęszyce	–	–	100,00	–	–	–
Rejów	–	–	–	–	–	–
Żuków	–	–	–	100,00	–	–

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

TABELA 38: Gmina Nowe Miasteczko – struktura łąk według klas bonitacyjnych[23].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna łąk – struktura w %					
	I	II	III	IV	V	VI
Nowe Miasteczko	–	5,73	24,91	69,36	–	–
Borów Polski	–	79,79	12,75	6,77	0,59	0,10
Borów Wielki	–	–	83,36	13,98	2,20	0,47
Gołaszyn	–	5,28	10,03	62,80	15,31	6,59
Konin – Szyba	–	16,83	62,64	16,40	3,08	1,06
Miłaków	–	–	22,71	71,87	3,82	1,61
Nieciecz	–	6,12	77,57	16,30	–	–
Popęszyce	–	–	76,28	23,25	–	0,47
Rejów	–	–	–	100,00	–	–
Żuków	–	4,35	57,38	36,07	2,19	–

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

[22] Według ewidencji gruntów, 2016.
[23] Według ewidencji gruntów, 2016.

TABELA 39: Gmina Nowe Miasteczko – struktura pastwisk według klas bonitacyjnych[24].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna pastwisk – struktura w %					
	I	II	III	IV	V	VI
Nowe Miasteczko	–	–	12,11	50,56	28,49	8,85
Borów Polski	–	17,84	14,01	56,41	10,98	0,76
Borów Wielki	–	–	79,78	18,01	1,06	1,15
Gołaszyn	–	–	19,48	52,02	24,30	4,20
Konin – Szyba	–	1,01	85,34	11,88	1,77	–
Miłaków	–	–	15,24	73,46	11,30	–
Nieciecz	–	–	–	5,86	44,41	49,73
Popęszyce	–	–	74,54	22,46	3,00	–
Rejów	–	62,48	9,23	11,87	6,11	10,31
Żuków	–	–	58,07	35,30	6,63	–

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

TABELA 40: Gmina Nowe Miasteczko – struktura użytków zielonych ogółem według klas bonitacyjnych[25].

Nazwa obrębu	Klasa bonitacyjna użytków zielonych ogółem – struktura w %					
	I	II	III	IV	V	VI
Nowe Miasteczko	–	2,65	17,88	59,64	15,18	4,64
Borów Polski	–	74,59	12,85	10,93	1,46	0,16
Borów Wielki	–	–	82,03	15,49	1,74	0,73
Gołaszyn	–	2,32	12,49	52,12	18,36	14,72
Konin – Szyba	–	11,57	70,18	14,89	2,65	0,71
Miłaków	–	–	18,37	72,79	8,17	0,67
Nieciecz	–	0,80	10,16	7,77	38,59	42,67
Popęszyce	–	–	74,88	22,55	2,50	0,08
Rejów	–	61,27	9,05	13,58	5,99	10,11
Żuków	–	2,80	57,51	35,93	3,77	–

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, 2016.

1. 8. Roślinność.

1.8.1. Regionalizacja geobotaniczna.

Według geobotanicznego podziału Polski (W. Szafer, B. Pawłowski, 1959) centralna i południowa część gminy Nowe Miasteczko należy do następujących jednostek:

- Państwo: Holarktyka;
- Obszar: Euro – Syberyjski;
- Prowincja: Niżowo – Wyżynna;
- Dział: Bałtycki;

[24] Według ewidencji gruntów, 2016.
[25] Według ewidencji gruntów, 2016.

- Poddział: Pas Wyżyn Środkowych;
- Kraina: Wał Trzebnicki;
- Okręg: Żarsko – Trzebnicko – Ostrzeszowski;
- Podokręg: Dalkowski,

natomiast północna część gminy należy do innego poddziału, krainy i okręgu, to jest:

- Poddział: Pas Wielkich Dolin;
- Kraina: Wielkopolsko – Kujawska;
- Okręg: Lubuski.

1.8.2. Roślinność naturalna[26].

Na terenie województwa lubuskiego, jak i w całym kraju, nie ma od dawna lasów naturalnych. Małe fragmenty zbliżone swoim składem florystycznym i strukturą do naturalnych objęte są ochroną w postaci rezerwatów leśnych (poza granicami gminy). Ponad 90 % powierzchni leśnych stanowią bory suche, bory świeże i bory mieszane świeże o bardzo niskiej produkcyjności. Siedliska żyźniejsze z drzewostanami bukowymi i dębowymi spotyka się rzadko, głównie w strefach moren czołowych. Północny obszar gminy porastają bory mieszane świeże *Pino–Quercetum fagetosum*, gdzie oprócz sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris* pojawiają się także świerki *Picea abies*, dąb bezszypułkowy *Quercus sessilis*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, klon zwyczajny *Acer platanoides*, a czasem klon polny (paklon) *Acer campestere*. W warstwie krzewów rosną leszczyna pospolita *Corylus avellana* i trzmielina zwyczajna *Evonymus europaea*. Runo budują: borówka czarna *Vaccinium myrtillus*, szczawnik zajęczy *Oxalis acetosella*, siódmaczek leśny *Treintalis europaea* i pszeniec zwyczajny *Melampyrum pratense*. Na Wzgórzach Dalkowskich wyspowo występują cenniejsze obszary leśne siedlisk lasu mieszanego świeżego i lasu świeżego, z dominującym udziałem dębów i sosny z domieszką brzozy.

Obecny charakter roślinności to efekt przekształceń środowiska przez gospodarkę człowieka. Znaczna część lasów została zastąpiona przez użytki rolne i tereny zabudowane ze specyficzną roślinnością synantropijną i obcego pochodzenia, a naturalne tereny podmokłe w większości odwodniono. Obserwuje się tu, wraz z upływem lat, stopniowe zanikanie wielu gatunków roślin, w tym najrzadszych i najbardziej cennych z ekologicznego punktu widzenia, co jest niewątpliwym świadectwem wyraźnej ingerencji człowieka w układy przyrodnicze. Niewielkie zróżnicowanie krajobrazowe i odległe położenie od obszarów innych formacji roślinnych sprawia, że flora w gminie Nowe Miasteczko jest mało zróżnicowana. Obecnie tylko miejscami południowo – wschodnia (Grzbiet Dalkowski) i zachodnia część gminy (Wzgórza Kożuchowskie) posiada większą wartość przyrodniczo – krajobrazową.

[26] Na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Brzóska, Karwacka, Kijowski, Żynda, 2002), M-33-8-D Bytom Odrzański (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998), M-33-20-A Szprotawa (Karwacka, Kijowska, Kijowski, Żynda, 2006) i M-33-20-B Przemków (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998).

1.8.3. Zbiorowiska roślinne[27].

Zbiorowiska polne:

Obszary pól uprawnych są na terenie gminy są bardzo rozległe i w większości na dobrych kompleksach rolniczej przydatności gleb. Przeważającymi zbiorowiskami roślinnymi są *Aphano–matricarietum* w trzech odmianach: *tipicum*, *scleranthetosum* i *veronicetosum*. We wszystkich odmianach dominującymi gatunkami chwastów polnych są: rumianek pospolity *Matricaria chamomilla*, miotła zbożowa *Apera–spica venti*, chaber bławatek *Centaurea cyanus*, rdest powojowy *Polygonum convolvulus* i inne. W odmianie typowej dochodzą jeszcze: wyka drobnokwiatowa *Vicia hirsuta*, skrytek polny *Aphanes arvensis*, ostrożeń polny *Cirsium arvense* i inne. W odmianie *Scleranthetosum*, pojawiającej się na słabszych glebach, dominuje miotła zbożowa, a w dużych ilościach pojawiają się także: sperek polny *Spergula arvensis*, czerwiec roczny *Scleranthus annuus*, szczaw polny *Rumex acetosella* i fiołek trójbarwny *Viola tricolor*. Odmiana *Veronicetosum* występuje na żyźniejszych glebach i pojawiają się takie gatunki jak: maruna bezwonna *Tripleurospermum inodorum*, gwiazdnica pospolita, *Stellaria media*, przytulia czepna *Galium aparine*, a czasem owies głuchy *Avena fatua*.

Zbiorowiska łąkowe:

Nieliczne łąkowe użytki zielone, najczęściej nad rzekami, należą do zbiorowisk rzędu *Arrhenatheretalia*. Z traw rosną tu między innymi: rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, stokłosa miękka *Bromus mollis*, kupkówka pospolita *Dacytlis glomerata*, życica trwała *Lolium perenne*, a z roślin dwuliśniennych: stokrotka pospolita *Bellis perennis*, pępawa dwuletnia *Crepis biennis*, mniszek pospolity *Taraxacum officinale*, szczaw zwyczajny *Rumex acetosa*, złocień właściwy *Chrysanthemum leucanthemum*, biedzreniec wielki *Pimpinella maior*, komonica zwyczajna *Lotus corniculatus*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, koniczyna drognogłówkowa *Trifolium dubium*, marchew zwyczajna *Daucus carota*, jarzmianka większa *Astrantia maior*, a ponad wszystkim góruje ostrożeń warzywny. Na łąkach o większej wilgotności pojawiają się ponadto: ostrożeń błotny *Cirsium palustre*, wiązówka błotna *Filipendula ulmaria* i trzęślica modra *Milonia coerulea*.

Zbiorowiska wodne:

Ciekom i zbiornikom wodnym towarzyszą zbiorowiska azonalne: szuwarowe, błotne i wodne. Do najpospolitszych zbiorowisk szuwarowych należy szuwar trzcinowy z trzciną *Phragmites communis*, a także szuwar mozgowy z mozgą *Phalaris arundinacea*. Zbiorowiska roślinności wodnej, ze względu na zanieczyszczenia cieków i zbiorników, wykształcają się fragmentarycznie i w zubożonej postaci. Ciekawym zespołem spotykanym w zacienionych, okresowo wysychających małych zbiornikach wodnych na podłożu próchnicznego szlamu (bagienka śródleśne, rowy odwadniające) jest zespół okrężnicy bagiennej *Hottonia palustris*.

Zbiorowiska ruderalne i nitrofilne:

Na siedliskach ruderalnych odnotować można wiele interesujących gatunków adwentywnych (obcych dla flory krajowej), np.: zaślaz pospolity *Abutulion theophrasti*, szarłat biały *Amaranthus albus*, rukiewnik wschodni *Bunias orientalis*, pieprzycznik przydrożny *Cardaria draba*, dwurząd wąskolistny *Diplotaxis tenuifolia*, niecierpek

[27] Częściowo na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Brzóska, Karwacka, Kijowski, Żynda, 2002), M-33-8-D Bytom Odrzański (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998), M-33-20-A Szprotawa (Karwacka, Kijowska, Kijowski, Żynda, 2006) i M-33-20-B Przemków (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998) oraz na podstawie *Powszechnej Inwentaryzacji Przyrodniczej Gmin (wersja wstępna) – Gmina Nowe Miasteczko* (Liga Ochrony Przyrody w Zielonej Górze, 1995).

gruczołowaty *Impatiens glandulifera*, pieprzyca gęstokwiatowa *Lepidium densiflorum*, miecznica wąskolistna *Sisyrynchium berumndiana*.

Nitrofilne zbiorowiska ziołorośli i okrajków (klasa *Artemisietea*) są pospolite na obszarze gminy i stanowią ważny element jej szaty roślinnej. Na przydrożach i w rowach w otoczeniu wsi, na siedliskach pod silniejszym wpływem antropopresji pospolite są pasy fitocenoz *Urtico–Aegopodietum podagrariae* lub kadłubowe zbiorowiska agregacyjne pokrzywy *Urtica dioica* lub rzadziej bylicy pospolitej *Artemisia vulgaris*.

Najniższą wartość przyrodniczą mają fragmenty roślinności synatropijnej, tworzącej bądź nieużytki, bądź też początkowe stadia sukcesyjne w procesie renaturalizacji terenów silnie przekształconych w wyniku działalności człowieka.

Zbiorowiska dywanowe:

Na obszarach przekształconych antropogenicznie dość powszechnie występują zbiorowiska dywanowe czyli niska roślinność zasiedlająca zbitą, trudno przepuszczalną glebę miejsc wydeptywanych lub podlegających innej presji mechanicznej. Występują na poboczach szos, wzdłuż dróg i ścieżek oraz na placach parkingowych czy w szczelinach chodników. Te zbiorowiska grupowane są w obrębie rzędu *Plantaginetea majoris* i budowane przez odporne na wydeptywanie gatunki: wiechlinę roczną *Poa annua*, życicę trwałą *Lolium perenne*, babkę szerokolistną *Plantago major* i rdest ptasi *Polygonum aviculare s.1*.

Zieleń urządzona:

Uzupełnieniem powyższych zespołów roślinności naturalnej jest zieleń urządzona reprezentowana przez: zieleń parkową, cmentarną, przykościelną, a także przez szereg alei i szpalerów przydrożnych. W otwartym krajobrazie rolniczym pełni ona nie tylko funkcję krajobrazowo – estetyczną, ale także ekologiczną, korzystnie wpływającą na mikroklimat oraz walory użytkowe środowiska, zwłaszcza rolniczego. Duże znaczenie ma także zieleń towarzysząca zabudowie wiejskiej oraz zieleń uprawnych sadów i ogrodów. Do najcenniejszych zespołów zieleni urządzonej na terenie gminy należą parki pałacowe, dworskie i krajobrazowe (Borów Wielki, Miłaków, Popęszyce, Szyba) oraz zieleń cmentarna (Nowe Miasteczko, Borów Polski, Borów Wielki, Miłaków, Popęszyce, Żuków) i przykościelna (Nowe Miasteczko, Borów Polski, Borów Wielki, Gołaszyn, Miłaków, Popęszyce).

1.8.4. Zbiorowiska leśne.

Tereny leśne są obszarami cennymi pod względem florystycznym, ekologicznym i krajobrazowym. Skupia się w nich większość chronionych i rzadkich gatunków roślin, występujących na terenie gminy. Gmina Nowe Miasteczko charakteryzuje się stosunkowo małym zalesieniem jak na region lubuski. Lasy i grunty leśne zajmują tu powierzchnię 1528,66 ha[28] i stanowią 19,89 % powierzchni gminy. Samych lasów jest 1501,03 ha[29] co stanowi 19,53 % powierzchni gminy. Zbiorowiska leśne w postaci zwartych powierzchniowo kompleksów porastają południowo – wschodnią (Grzbiet Dalkowski w rejonie Popęszyc, Żukowa i Miłakowa), północną (na wschód od Niecieczy i na północ od Rejowa) oraz zachodnią (Wzgórza Kożuchowskie w rejonie Borowa Polskiego) część gminy. Obecność wyżej wymienionych, odizolowanych przestrzennie od siebie kompleksów leśnych, a także większych od nich połaci pól uprawnych decyduje o charakterystycznej, dość urozmaiconej fizjonomii krajobrazu. Nie wpływa to jednak znacznie na bioróżnorodność tego terenu. Obszary leśne na południowym –

[28] Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną, według GUS 2017.
[29] Według GUS 2017.

wschodzie i zachodzie gminy porastają wzniesienia morenowe i posiadają urozmaiconą rzeźbę terenu o stosunkowo dużej rozpiętości względnej.

Zbiorowiska leśne w dużej mierze zostały odkształcone w wyniku gospodarczej działalności człowieka. W północnej części gminy panującym gatunkiem drzew jest sosna na siedlisku boru mieszanego świeżego wraz z około 30 % domieszką dębu i blisko 10 % udziałem brzozy. Lasy o charakterze monokultur sosnowych mają najczęściej niewielką wartość przyrodniczą. Miejscami są to zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach grądowych. Najcenniejsze drzewostany sosnowe znajdują się na glebach piaszczystych z domieszką gliny. Siedliska te charakteryzują strzeliste sosny i gęste runo czarnych jagód, borówek, paproci, mchów, grzybów i rozmaitych ziół. Wzgórza Dalkowskie na nieco żyźniejszych siedliskach porasta przede wszystkim dąb, najczęściej w zmieszaniu z sosną, brzozą i bukiem. W zachodniej części gminy (Wzgórza Kożuchowskie) zaznacza się panowanie dębu jako gatunku głównego. Są to najżyźniejsze siedliska leśne w typie lasu świeżego. Na południowym – wschodzie gminy (Grzbiet Dalkowski) udział siedlisk leśnych jest bardziej zróżnicowany. Spada tu ilość siedlisk o charakterze lasów świeżych, a wzrasta ilość siedlisk lasów i borów mieszanych. Dominują sosna i dąb, a udział brzozy jest zdecydowanie niższy. Do najcenniejszych leśnych siedlisk przyrodniczych należą tu olsy i olsy jesionowe zlokalizowane w dolinach cieków wodnych.

W kwalifikacji siedlisk leśnych siedliskowy typ lasu jest zasadniczą jednostką i stanowi podstawę do podejmowania w gospodarstwie leśnym wszelkich działań hodowlanych. Obejmuje on cały zespół fizycznych warunków środowiska geograficznego, odpowiadających określonym lasotwórczym gatunkom drzew. Znajomość charakterystyki poszczególnych siedlisk i drzewostanów oraz ich udział w danym zespole leśnym daje możliwość wyrobienia sobie ogólnego poglądu o charakterze lasu, jego walorach przyrodniczych i przydatności do pełnienia określonych funkcji ogólnospołecznych.

TABELA 41: Gmina Nowe Miasteczko – typy siedliskowe lasu w 2016 roku.

Typ siedlisko lasu	Symbol	Powierzchnia w ha	Struktura (%)
Bór świeży	Bśw	33,95	2,26
Bór mieszany świeży	BMśw	288,94	19,25
Las mieszany świeży	LMśw	469,89	31,30
Las mieszany wilgotny	LMw	14,63	0,97
Las mieszany bagienny	LMb	0,43	0,03
Las świeży	Lśw	560,03	37,31
Las wilgotny	Lw	123,27	8,21
Ols	Ol	1,84	0,12
Ols jesionowy	OlJ	8,05	0,54

Źródło: Bank Danych o Lasach, 2017.

Z powyższego zestawienia wynika, że siedliska borowe stanowią 21,51 %, zaś lasowe 77,83 % ogólnej powierzchni lasów. Siedliska borowe reprezentowane są głównie przez bór świeży i bór mieszany świeży, które stanowią odpowiednio 10,51 % i 89,49 % ogólnej powierzchni siedlisk borowych oraz 2,26 % i 19,25 % wszystkich siedlisk w gminie. Większość siedlisk borowych stanowią monokultury sosnowe. Siedliska lasowe są bardziej zróżnicowane, a dominują wśród nich las świeży i las mieszany świeży, stanowiące odpowiednio 47,94 % i 40,22 % ogólnej powierzchni siedlisk lasowych oraz 37,31 % i 31,30 % wszystkich siedlisk w gminie. Pozostałe siedliska lasowe są niewielkie, a wyróżnia się wśród nich las wilgotny, stanowiący 10,55 % ogólnej powierzchni siedlisk lasowych oraz 8,21 % wszystkich siedlisk w gminie. Również niewielkie fragmenty

powierzchni leśnych mają charakter naturalny, lub przynajmniej zbliżony do naturalnego. Zbiorowiska leśne o charakterze pierwotnym nie występują.

TABELA 42: Gmina Nowe Miasteczko – struktura drzewostanów w 2016 roku.

Typ drzewostanu	Symbol	Powierzchnia w ha	Struktura (%)
Sosna	So	701,06	46,70
Świerk	Św	3,35	0,22
Jodła	Jd	10,88	0,72
Buk	Bk	23,88	1,59
Dąb	Db	631,64	42,08
Brzoza	Brz	92,62	6,17
Topola	Tp	4,94	0,33
Olsza	Ol	28,89	1,92
Osika	Os	3,77	0,25

Źródło: Bank Danych o Lasach, 2017.

Dominującymi gatunkami drzew na omawianym terenie są niemal równoważnie sosna i dąb, stanowiące odpowiednio 46,70 % i 42,08 % powierzchni wszystkich drzewostanów. Sosna tworzy rozległe monokultury, przede wszystkim w północnej części gminy, które zostały wprowadzone na ten teren przez człowieka na przełomie XIX i XX stulecia, na miejsce pierwotnych lasów mieszanych. Dąb panuje w rejonie Wzgórz Dalkowskich (Wzgórza Kożuchowskie i Grzbiet Dalkowski). Ogółem iglaste gatunki drzew stanowią 47,65 %, a liściaste 52,34 % powierzchni wszystkich drzewostanów.

W lasach, między innymi na terenie gminy Nowe Miasteczko, kumulują się różne negatywne zjawiska pochodzenia abiotycznego, biotycznego i antropogenicznego, wpływające na ogólne osłabienie istniejących drzewostanów i całych ekosystemów leśnych. Podstawowym czynnikiem wpływającym na degradację tutejszych lasów są czynniki antropogeniczne. Spośród nich głównym źródłem zagrożenia dla lasów są przede wszystkim gazowe i pyłowe zanieczyszczenia powietrza emitowane przez przemysł (dwutlenek siarki, związki azotu i fluoru) oraz bezpośrednia ingerencja człowieka (nadmierna penetracja poza wyznaczonymi drogami, niewłaściwa gospodarka leśna w lasach prywatnych). Na osłabione lasy wskutek czynników antropogenicznych oddziaływują także zagrożenia abiotycze i biotyczne, a wśród nich przede wszystkim silne wiatry i szkodniki. Stopień degradacji lasów ze względu na czynniki biotyczne uznaje się we wszystkich kompleksach leśnych w granicach gminy za średni (w rejonie Grzbietu Dalkowskiego także przez czynniki antropogeniczne), w skali: słaby – średni – silny[30]. Mimo tego ekosystemy leśne nadal zachowują swoje najistotniejsze walory krajobrazowe, kulturowe i społeczne.

1. 9. Zwierzęta[31].

Obszar gminy Nowe Miasteczko charakteryzuje się znacznym przekształceniem ekosystemów. Różnorodność fauny jest więc dość ograniczona. Tam gdzie zdecydowanie dominują grunty orne występują głównie gatunki pospolite, związane z ekosystemami rolniczymi oraz z siedliskami ludzkimi. Znacząco pozytywną rolę w

[30] Na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Brzóska, Karwacka, Kijowski, Żynda, 2002), M-33-8-D Bytom Odrzański (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998), M-33-20-A Szprotawa (Karwacka, Kijowska, Kijowski, Żynda, 2006) i M-33-20-B Przemków (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998).
[31] Na podstawie danych zawartych w *Powszechnej Inwentaryzacji Przyrodniczej Gmin (wersja wstępna) – Gmina Nowe Miasteczko* (Liga Ochrony Przyrody w Zielonej Górze, 1995).

występowaniu i składzie fauny odgrywają tu lokalne kompleksy leśne, zieleń urządzona w postaci parków pałacowych i dworskich, zadrzewienia śródpolne, doliny rzeczne, zbiorniki wodne i większe powierzchnie łąk. Generalnie podczas wstępnych prac inwentaryzacyjnych wykonanych w 1995 roku skład rzadkich gatunków fauny określono jako skąpy.

Okres wzrostu zbóż sprzyja występowaniu bezkręgowców preferujących tego typu siedliska, w szczególności należących do gatunków z rzędu pająków (*Araneida*), motyli (*Lepidoptera*), dwuskrzydłych (*Diptera*), błonkówek (*Hymenoptera*). Występują tu również rzadkie i chronione gatunki owadów. Do objętych ochroną, a stosunkowo często spotykanych należą biegacze: pospolity *Carabus nemoralis*, złocisty *Carabus auratus*, ogrodowy *Carabus arvensis*, fioletowy *Carabus viloaceus*, wręgaty *Carabus cancellatus* i granulowaty *Carabus granulatus*, spotykane z resztą na obszarze całej gminy. Pospolicie występują tu też chronione trzmiele. Szczególnie często spotykany jest trzmiel ziemny *Bombus terrestris*, a ponadto ogrodowy *Bombus hortorum*, kamiennik *Bombus lapidarius* i mesznik *Bombus muscorum*. W miejscach otwartych, nasłonecznionych spotkać można pazia królowej *Papilio machaon.* Z gromady mięczaków występuje ślimak winniczek *Helix pomatia* – gatunek objęty ochroną gatunkową dopiero od 1995 roku. Spotykany jest dosyć często w miejscach wilgotnych, szczególnie w parkach i w fragmentach lasów liściastych. Bardziej zróżnicowane siedliska występują w kompleksach leśnych gdzie można spotkać większe nagromadzenie gatunków chronionych i rzadkich. Faunę bezkręgowców najliczniej reprezentują owady związane z biocenozami borów sosnowych, a wśród nich także szkodniki drzew. Jednak do cenniejszych gatunków bezkręgowców należą tu kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo* czy zmierzchnica trupia główka *Acherontia atropos*. Ponadto zinwentaryzowano występowanie mrówkolwa *Myrmeleon formicarius*, osę kopułkę *Eumenes coarctatus*, bolicę *Odynerus* oraz liczne gatunki z rodziny grzebaczkowatych *Sphaecidae*.

W rejonie dolin rzecznych, zbiorników wodnych i terenów podmokłych występują dość liczne gatunki płazów i gadów. Spotkać tu można przede wszystkim traszkę zwyczajną *Triturus vulgaris*, traszkę grzebieniastą *Triturus cristatus*, ropuchę szarą *Bufo bufo*, ropuchę zieloną *Bufo viridis*, ropuchę paskówkę *Epidalea calamita*, grzebiuszkę ziemną *Pelobates fuscus* oraz coraz rzadszą rzekotkę drzewną *Hyla arborea*. Spośród gromady gadów na terenie gminy występują: jaszczurka żyworodna *L. vivipara*, padalec zwyczajny *Anguis fragilis* i zaskroniec *Natrix natrix*.

Ptaki reprezentują przede wszystkim gatunki pospolite, wśród których na uwagę zasługują: remiz *Remiz pendulinus*, słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos* i wilga *Oriolus oriolus*. Gniazduje tu także kilka par bociana białego *Ciconia ciconia*. Z gatunków błotnych zinwentaryzowano także czajkę *Vanelus vanelus*. Wśród sów zaobserwowano płomykówkę *Tyto alba*, pójdźka *Athene noctua* i puszczyka *Strix aluco*. Nie stwierdzono gniazdowania gatunków wodnych.

Ssaki to przede wszystkim gatunki pospolite i związane z siedliskami ludzkimi, a wśród nich między innymi: jeż europejski *Erinaceus europaeus*, kret *Talpa europaea* i wiewiórka *Sciurus vulgaris*. Spośród nietoperzy występują: gacek wielkouch *Plecotus auritus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus* i nocek natterera *Myotis nattereri*. W obrębie terenów leśnych występuje także gruba zwierzyna reprezentowana przez dzika *Sus scrofa*, jelenia *Cervus*, sarnę *Capreolus* i lisa *Vulpes vulpes*. Na biotopach polnych i łąkowych grupa zwierząt kręgowych posiada również swoich przedstawicieli, np.: zające *Lepus* i kuropatwy *Perdix perdix*.

Do największych zagrożeń dla fauny i flory występującej na terenie gminy Nowe Miasteczko należą przede wszystkim:

- regulacja lub zwiększenie zanieczyszczenia cieków wodnych;

- likwidacja starych, dziuplastych i martwych drzew w lasach i parkach;
- zmiany stosunków wodnych prowadzące do osuszania terenów podmokłych;
- zalesianie oraz samorzutne zarastanie przez drzewa śródleśnych łąk i bagien;
- usuwanie pojedynczych i rosnących w grupach starych drzew na terenach otwartych;
- likwidacja zbiorników wodnych;
- likwidacja śródpolnych alei;
- postępująca chemizacja rolnictwa.

1. 10. Ochrona przyrody.

Do podstawowych form ochrony przyrody w Polsce należy tworzenie rezerwatów przyrody, parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Coraz większe znaczenie mają także użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Formami ochrony indywidualnej są: gatunkowa ochrona roślin i zwierząt oraz pomniki przyrody w rodzaju: pojedynczych drzew, alei, głazów narzutowych, skałek itp., które są akcentami wydatnie wpływającymi na urozmaicenie krajobrazu.

1.10.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie.

Spośród form ochrony przyrody wyszczególnionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2016 roku, poz. 2134 z późn. zm.) na terenie gminy Nowe Miasteczko występują: obszar chronionego krajobrazu, pomniki przyrody oraz gatunkowa ochrona roślin i zwierząt (podrozdziały nr: *1.10.2. – 1.10.4.*). Dodatkowo w bezpośredniej bliskości od granic gminy (w zakresie powiązań przyrodniczych) zlokalizowane są istotne dla południowo – wschodniej części województwa lubuskiego i północnej części województwa dolnośląskiego wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody. Są to:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Śląskiej Ochli" – na północ od granic gminy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Nowosolska Dolina Odry" – na północny – wschód od granic gminy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Szprotawki" – na południe od granic gminy;
- Przemkowski Park Krajobrazowy – na południe od granic gminy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Bobru" – na południowy – zachód i południe od granic gminy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Brzeźnicy" – na północny – zachód od granic gminy;

oraz obszary NATURA 2000:

- Dolina Środkowej Odry (PLB 080004) – na północny – wschód od granic gminy;
- Nowosolska Dolina Odry (PLH 080014) – na północny – wschód od granic gminy;
- Kozioróg w Czernej (PLH 020100) – na wschód od granic gminy;
- Dalkowskie Jary (PLH 020088) – na południowy – wschód od granic gminy;
- Stawy Przemkowskie (PLB 020003) – na południe od granic gminy;
- Bory Dolnośląskie (PLB 020005) – na południowy – zachód od granic gminy;
- Borowina (PLH 080030) – na południowy – zachód od granic gminy;
- Broniszów (PLH 080033) – na północny – zachód od granic gminy.

1.10.2. Obszar Chronionego Krajobrazu.

Według art. 23 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „*obszar chronionego krajobrazu* obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych".

Południowo – wschodnie i północno – wschodnie rejony gminy Nowe Miasteczko zlokalizowane są w zasięgu Obszaru Chronionego Krajobrazu (OChK) „Wzgórza Dalkowskie". Obszar ten utworzono na podstawie Uchwały Nr X/101/15 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 22 czerwca 2015 roku w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie" (Dz. Urz. Województwa. Lubuskiego z dnia 25 czerwca 2015 roku, poz. 1172). Całkowita powierzchnia OChK „Wzgórza Dalkowskie" na terenie województwa lubuskiego wynosi 3096,81 ha, z czego 667,32 ha na terenie gminy Nowe Miasteczko. Tym samym OChK „Wzgórza Dalkowskie" stanowi 8,68 % ogólnej powierzchni gminy.

Wzgórza Dalkowskie objęto ochroną ze względu na znaczące walory przyrodnicze i krajobrazowe, potencjalną atrakcyjność turystyczną i słabe zurbanizowanie. Rzeźba terenu jest bardzo urozmaicona. Liczne pagórki i grzbiety (często bez nazw) są poprzecinane szerokimi dolinami. Lasy występują niewielkimi płatami. Wzgórza miejscowo porastają lasy mieszane, z dominującym udziałem dębu i sosny, ale także z fragmentami pierwotnej buczyny. W miejscach o dużym nachyleniu dominuje świerk. W poszyciu i runie roślinność wykazuje cechy właściwe dla terenów pogórza Z suchymi lasami liściastymi związane są: lilia złotogłów, marzanka wonna, bluszcz pospolity, barwinek pospolity, wiciokrzew pomorski, konwalia majowa, widłak goździsty i wiele innych. Faunę reprezentują przede wszystkim ssaki. Głównie są to sarny, jelenie i dziki, a z mniejszych ssaków występują: zające, tchórze, łasice, kuny i wiewiórki. Płazy i gady występujące w tym rejonie to: zaskrońce, padalce, traszki i żaby.

Należy jednak podkreślić, że w granicach gminy Nowe Miasteczko OCHK „Wzgórza Dalkowskie" obejmuje swój najmniej atrakcyjny rejon z punktu widzenia walorów faunistyczno – florystycznych. OCHK obejmuje tu całkowicie wylesiony i zajęty przez pola uprawne rejon sołectwa Miłaków oraz fragment doliny rzeki Białej Wody z niewielkim kompleksem leśnym w rejonie sołectwa Rejów, zajętym głównie przez monokultury sosnowe. Podstawowym walorem OCHK „Wzgórza Dalkowskie" w granicach gminy Nowe Miasteczko jest więc krajobraz (rzeźba terenu).

1.10.3. Pomniki przyrody.

Według art. 40 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „*pomnikami przyrody* są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie". Pomniki przyrody są ważnym elementem składowym krajobrazu, podnoszą jego piękno, posiadają wysokie walory dydaktyczne i edukacyjne.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko występują 3 pomniki przyrody w postaci pojedynczych drzew.

TABELA 43: Gmina Nowe Miasteczko – wykaz pomników przyrody.

L.p.	Przedmiot ochrony	Obwód na wysokości 1,3 m (cm)	Wysokość (m)	Obręb	Działka ewidencyjna	Podstawa prawna
1	Sosna pospolita *Pinus sylvestris*	275	25	Miłaków	377	1
2	Dąb szypułkowy *Quercus robur*	400	27	Żuków	148	2
3	Dąb szypułkowy *Quercus robur*	365	25	Żuków	158	2

Podstawa prawna:
1 – Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego nr 28 z dnia 19.05.2006 (Dz. U. Woj. Lubuskiego nr 38, poz. 828).
2 – Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego nr 38 z dnia 19.05.2006 (Dz. U. Woj. Lubuskiego nr 38, poz. 838).

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, 2017.

1.10.4. Ochrona gatunkowa fauny i flory.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „*ochrona gatunkowa* ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej".

Gmina Nowe Miasteczko posiada jedynie wstępną inwentaryzację przyrodniczą sprzed ponad 20 lat[32]. Na jej podstawie udokumentowano następujące gatunki roślin i zwierząt objętych ochroną prawną:

ROŚLINY (ochrona ścisła):
- mącznica lekarska *Arctostaphylos uva-ursi* (nielicznie w borach).

ROŚLINY (ochrona częściowa):
- cis pospolity *Taxus baccata* (nielicznie w parkach);
- goździk piaskowy *Dianthus arenarius* (nielicznie na łąkach);
- kocanki piaskowe *Helichrysum arenarium* (piaszczyste przydroża i ugory);
- widlicz (widłak) spłaszczony *Diphasiastrum complanatum* (nielicznie w borach).

BEZKRĘGOWCE (ochrona ścisła i częściowa):
- kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo*;
- tęcznik mniejszy *Calosoma inquisitor*;
- tęcznik liszkarz *Calosoma sycophanta*;
- trzmiel ogrodowy *Bombus hortorum*;
- trzmiel kamiennik *Bombus lapidarius*.

PŁAZY i GADY (ochrona ścisła i częściowa):
- grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*;
- traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*;
- traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*;
- ropucha paskówka *Epidalea calamita*;
- ropucha szara *Bufo bufo*;
- ropucha zielona *Bufo viridis*;
- rzekotka drzewna *Hyla* arborea;
- jaszczurka żyworodna *L. vivipara*;
- padalec zwyczajny *Anguis fragilis*;
- zaskroniec *Natrix natrix*.

[32] *Powszechna Inwentaryzacja Przyrodnicza Gmin (wersja wstępna) – Gmina Nowe Miasteczko* (Liga Ochrony Przyrody w Zielonej Górze, 1995).

PTAKI (ochrona ścisła i częściowa):

- bocian biały *Ciconia ciconia*;
- czajka *Vanelus vanelus*;
- płomykówka *Tyto alba*;
- pójdźka *Athene noctua*;
- puszczyk *Strix aluco*;
- remiz *Remiz pendulinus*;
- słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos*;
- wilga *Oriolus oriolus*;
- żuraw *Grus grus* (zaobserwowany w czasie inwentaryzacji urbanistycznej w marcu 2017 roku).

SSAKI (ochrona ścisła i częściowa):

- jeż europejski *Erinaceus europaeus*;
- kret *Talpa europaea*;
- wiewiórka *Sciurus vulgaris*;
- gacek wielkouch *Plecotus auritus*;
- karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*;
- nocek natterera *Myotis nattereri;*
- nocek wąsatek *Myotis mystacinus*.

1.10.5. Powiązania przyrodnicze – elementy systemu ECONET–PL i CORINE/NATURA 2000.

Rozwój gospodarczy w XX wieku przyczynił się do gwałtownego wzrostu ilości zanieczyszczeń emitowanych do środowiska i jego całkowitej lub częściowej degradacji. Presja człowieka na przyrodę doprowadziła do zaniku wielu gatunków flory i fauny, postępującej synatropizacji oraz fragmentacji naturalnych ekosystemów. W celu zjednoczenia wysiłków na rzecz zachowania i ochrony środowiska przyrodniczego ustanowiono szereg porozumień i konwencji międzynarodowych, których sygnatariuszem jest również Polska. Jedną z ważniejszych inicjatyw krajów Wspólnoty Europejskiej, przyczyniającą się do integracji współpracy w dziedzinie ochrony przyrody jest koncepcja utworzenia Europejskiej Sieci Ekologicznej **(EECONET)**.

Sieć EECONET mają stanowić obszary powiązane przestrzennie i funkcjonalnie oraz objęte różnymi, wzajemnie się uzupełniającymi formami ochrony przyrody. Dla ochrony środowiska oraz poprawy jego funkcjonowania biologicznego i zwiększenia bioróżnorodności powstała krajowa sieć ekologiczna **ECONET – PL**, która jest częścią Europejskiej Sieci Ekologicznej **EECONET**, utworzonej w celu zintegrowania istniejących obszarów chronionych w poszczególnych krajach europejskich oraz potencjalnych obszarów przewidzianych do ochrony w jeden spójny system, zgodnie z przyjętymi międzynarodowymi kryteriami i standardami (koncepcja Europejskiej Sieci Ekologicznej została przyjęta przez Radę Europy w 1992 roku). Zasadniczymi elementami sieci są:

- obszary węzłowe, w których wyróżniono biocentra i strefy buforowe;
- korytarze ekologiczne.

Obszary węzłowe odznaczają się dużą różnorodnością gatunkową oraz różnorodnością form krajobrazowych i siedliskowych. Stanowią ostoję gatunków rodzimych i wędrownych, zwłaszcza rzadkich i zagrożonych wyginięciem. Wyróżnione w obszarach węzłowych biocentra obejmują obszary nagromadzenia największych walorów przyrodniczych. Otoczone są strefami buforowymi, które mają wyróżniające się walory, ale nie tak wysokie jak walory biocentrów. Natomiast korytarze ekologiczne to struktury przestrzenne, które umożliwiają rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi oraz terenami przylegającymi do nich.

Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska (Liro, 1998) wschodnia część gminy Nowe Miasteczko znajduje się w zasięgu korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym 33k – Wzgórz Dalkowskich. Dodatkowo można stwierdzić, że przepływające przez gminę cieki wodne oraz tereny leśne pełnią rolę lokalnych korytarzy ekologicznych. Tym samym rejon gminy Nowe Miasteczko jest bezpośrednio i pośrednio powiązany z innymi korytarzami ekologicznymi zlokalizowanymi w południowo – wschodniej części województwa lubuskiego i północnej części województwa dolnośląskiego:

Krajowe obszary węzłowe:

- 9K – Borów Dolnośląskich.

Międzynarodowe korytarze ekologiczne:

- 17m – Lubuski Odry;
- 18m – Głogowski Odry.

Krajowe korytarze ekologiczne:

- 32k – Dolnego Bobru.

W związku z powyższym należy unikać przerywania bądź przegradzania korytarzy przez lokalizację zabudowy inwestycji liniowych i innych obiektów inżynieryjnych. Na terenach, gdzie korytarze ekologiczne uległy przerwaniu, należy dążyć do poprawy tej sytuacji przez lokalizację zieleni towarzyszącej i uzupełniającej oraz specjalnych urządzeń wspomagających migrację zwierząt.

Według systemu CORINE/NATURA 2000 (Dyduch – Falniowska i inni, 1999) na terenie gminy Nowe Miasteczko nie znajdują się fragmenty ostoi przyrody o znaczeniu europejskim.

1.10.6. Założenie parkowe[33].

Założenia parkowe nie są szczególną formą ochrony przyrody w myśl ustawy o ochronie przyrody. Część z nich podlega ochronie konserwatorskiej jako zabytki kultury. Jednak duże walory przyrodnicze ich terenów, a także bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych, dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, predysponują do przedstawienia tych obszarów w rozdziale dotyczącym ochrony przyrody. Na terenie gminy Nowe Miasteczko zlokalizowanych jest 5 założeń parkowych (pałacowe, dworskie, krajobrazowe) z wyróżniającym się drzewostanem. Występują one w miejscowościach:

- Borów Wielki (park krajobrazowy, dworski) – wpisany do rejestru zabytków województwa lubuskiego;
- Borów Wielki (park romantyczny, pałacowy) – wpisany do rejestru zabytków województwa lubuskiego;
- Miłaków (park w zespole zamkowym, tak zwanym dworze obronnym) – zespół wpisany do rejestru zabytków województwa lubuskiego;
- Popęszyce (park krajobrazowy przy zespole folwarcznym) – wpisany do rejestru zabytków województwa lubuskiego;
- Szyba (park krajobrazowy, dworski) – ujęty w gminnej ewidencji zabytków.

[33] Opis poszczególnych parków na podstawie http://www.lwkz.pl

BORÓW WIELKI (park krajobrazowy, dworski):

Na obszarze 14 ha znajduje się kompleks budynków z dworem i czterema zagrodami gospodarskimi oraz rozległy park krajobrazowy ze stawami i szpalerami starodrzewu. Dwór wschodu i południa otoczony jest rozległym parkiem krajobrazowym ze szpalerami starych drzew, polanami ogrodowymi i dwoma stawami. Układ odznacza się licznymi wielkimi polanami, które urozmaicają grupy drzew, głównie dębów *Qercus robur* i lip *Tilia cordata*. Przeciętny wiek drzewostanu to 120 – 150 lat. Prócz roślinności rodzimej, w kompozycję włączono też gatunki obce, między innymi platany *Platanus x hispanica*, które rosną w grupach z innymi drzewami na osi widokowej z tarasu dworu w stronę parku. Przez środek parku w kierunku wschód – zachód poprowadzono ciek wodny, łączący dwa duże stawy, znajdujące się przy dworze Zachowało się bardzo dużo starych drzew, głównie wiekowych dębów, lip oraz wspomnianych platanów. Stare dęby rosną wzdłuż głównej drogi oraz w zachodniej i południowej części parku. Obecnie park nie jest użytkowany w swej dawnej formule. Czytelny jest jednak ogólny układ założenia. Dawne polany ogrodowe zamieniono na łąki, na których wypasa się krowy. Jednak dzięki temu udało się w sporą część parku uchronić przed inwazją samosiewek. Stawy przy dworze są zaniedbane, całkowicie porośnięte rzęsą, a brzegi porasta roślinność bagienna. Grupy drzew na polanach obrastają w samosiejki, a sporo drzew wymaga pielęgnacji i usunięcia posuszu.

BORÓW WIELKI (park romantyczny, pałacowy):

Za pałacem mieści się niewielki park o powierzchni 3,9 ha. W parku można zauważyć elementy romantyczne. Najwięcej starych drzew zachowało się na obrzeżach parku. Głównie są to dęby *Qercus robur* i lipy *Tilia cordata*. Wiele z nich ma powyżej 120 lat, ale są też dęby liczące około 300 lat. Te rosną w centralnej części założenia niedaleko pałacu. Tam też rośnie dorodny tulipanowiec *Liliodendron*, którego wiek szacuje się na około 140 lat. Warty ochrony jest również liczący ponad 120 lat jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, rosnący przy wejściu do parku od strony ulicy. Większość starych drzew jest w dobrym stanie, ale ze względu na swój wiek wymagają systematycznej pielęgnacji. Podszyt tworzą samosiejki, między innymi klonu pospolitego *Acer platanoides*, dębów *Quercus robur* czy robinii *Robinia pseudoacatia*. Park jest bardzo zaniedbany. Zatarł się dawny układ ścieżek. Dawna polana zarasta samosiejkami. O ile mur okalający park od strony kościoła jest w dobrym stanie, to już dalej, od strony północnej, jest mocno zniszczony. Obecnie park jest nieużytkowany i ulega coraz większej dewastacji.

MIŁAKÓW:

Wnioskując po zachowanych nasadzeniach i ukształtowaniu terenu można przyjąć, że park rozciągał się na zachód od dworu. Teren jest niemal płaski, przecięty rowem. Układ kompozycyjny parku jest dziś jednak całkowicie nieczytelny, bo starego drzewostanu jest bardzo mało. Zachował się głównie na obrzeżach dawnego założenia parkowego. Towarzyszy mu gęsty podszyt samosiejek, głównie olszy czarnej *Alnus glutinosa*. Do najokazalszych starych drzew należą 2 lipy drobnolistne *Tilia cordata* rosnące w najbliższym sąsiedztwie dworu. Mają po około 200 i 150 lat i rosną na skarpie z jego północnej strony. Pozostałe drzewa mają kilkadziesiąt lat. Głównie to jesiony wyniosłe *Fraxinus excelsior* i kasztanowce zwyczajne *Aesculus hippocastanum*. Najciekawszym okazem jest rosnący przy samym wjeździe na podwórze kasztanowiec *Aesculus hippocastanum*, jednak ma on mocny posusz, a jego liście zaatakowane są przez szkodniki. Zachowało się także wąskie pasmo drzew rosnących wzdłuż fosy na jej górnej krawędzi od zachodniej strony dworu. Po obu stronach wejścia głównego do dworu rosną po 3 świerki pospolite *Picea abies*. Po północnej stronie króluje olsza czarna *Alnus glutinosa* i wierzba krucha *Salix fragilis*.

POPĘSZYCE:

Granice parku wyznaczają od południa zabudowania gospodarcze i kościół, od zachodu i północy pole uprawne, a od wschodu naturalną granicą parku jest rzeka Biała Woda. Teren parku przecina kilka rowów. Niektóre z nich to naturalne dopływy rzeki. Na północy park sąsiaduje z terenem dawnego cmentarza. Koncepcja założenia parkowego wykorzystuje naturalne ukształtowanie terenu i walory rodzimego krajobrazu łęgowego. Heinrich Bräuer w kompozycję parkową włączył drzewa, które już na tym terenie rosły (głównie lipy i dęby) oraz wykorzystał pobliską rzekę, wykopując od wschodu dodatkowy rów. Między folwarkiem i kościołem wykopał staw hodowlany, łączący się na wysokości parku z rzeką. W centralnej części zaplanował wydłużoną polanę obsadzoną dookoła drzewami. Aby jednak złamać jej monotonię, posadził w jej obrębie kilka grup dębów, z których niektóre osiągnęły rozmiary pomnikowe. Najstarsze dęby rosną przy wschodniej i zachodniej granicy parku. Liczą sobie najmniej 160 lat. Nową aleję lipową poprowadził na osi północ – południe. Przecinała ona północną część parku i wychodziła w pole. Pod koniec XIX wieku dosadzono w parku świerki, wiązy i lipy. Obecnie układ parku jest nieczytelny. Alejki są zarośnięte. Cały teren opanowały samosiejki. Jak wynika z ewidencji parku sporządzonej w 1977 roku w parku dominują rodzime gatunki drzew liściastych. Głównie to lipa drobnolistna *Tilia cordata* oraz dąb szypułkowy *Quercus robur*. Oprócz drzew wiekowych, które liczą sobie od 120 do 160 lat, park zarośnięty jest licznymi samosiejkami, których gąszcz gęstnieje z roku na rok. Nad nimi górują piękne pomnikowe dęby i lipy. Wiele starych drzew osiągnęło rozmiary pomnikowe. Ogólnie ich stan zdrowotny jest dobry, chociaż wymagają pielęgnacji i usunięcia posuszu. Jest kilka drzew, które jednak uschły całkowicie. Podszyt tworzą samosiejki, między innymi klonu pospolitego *Acer platanoides* i bzu czarnego *Sambucus nigra*. W parku jest także bogate runo leśne. Można tu spotkać między innymi konwalię majową (*Convallaria*) i zawilec gajowy *Anemone nemorosa*. Układ cieków wodnych został zniekształcony. Po stawie hodowlanym pozostała tylko podmokła niecka, pełna samosiejek i śmieci oraz rów w sporej części zniwelowany przez prace melioracyjne wokół budynku kościoła.

1.10.7. Pozostałe elementy środowiska przyrodniczego podlegające ochronie.

Na podstawie przepisów odrębnych ochronie na omawianym terenie podlegają:

- lasy i grunty leśne;
- zieleń urządzona i zadrzewienia;
- gleby klasy II i III;
- udokumentowane złoża kopalin;
- wody powierzchniowe i podziemne;
- powierzchnia ziemi, krajobraz i powietrze.

Lasy i grunty leśne:

Gmina Nowe Miasteczko charakteryzuje się stosunkowo małym zalesieniem jak na region lubuski. Lasy i grunty leśne zajmują tu powierzchnię 1528,66 ha[34] i stanowią 19,89 % powierzchni gminy. Samych lasów jest 1501,03 ha[35] co stanowi 19,53 % powierzchni gminy. Zbiorowiska leśne w postaci zwartych powierzchniowo kompleksów porastają południowo – wschodnią (Grzbiet Dalkowski w rejonie Popęszyc, Żukowa i Miłakowa), północną (na wschód od Niecieczy i na północ od Rejowa) oraz zachodnią (Wzgórza Kożuchowskie w rejonie Borowa Polskiego) część gminy. W strukturze gatunkowej zdecydowanie dominują sosna i dąb, stanowiące odpowiednio 46,70 % i 42,08 % ogólnej powierzchni drzewostanów.

[34] Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną, według GUS 2017.
[35] Według GUS 2017.

Zieleń urządzona:

Zieleń urządzona na terenie gminy reprezentowana jest przede wszystkim w formie zieleni parkowej, alei i szpalerów przydrożnych oraz śródpolnych, zieleni cmentarnej i przykościelnej – chronionych zapisami ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i muzeach oraz dodatkowo w formie zieleni przyzagrodowej. Ważnym dziedzictwem kulturowym są cmentarze, zarówno istniejące jak i zamknięte oraz tereny zieleni pocmentarnej i przykościelnej, usytuowane przeważnie w otoczeniu zabytkowych zespołów kościelnych we wszystkich większych miejscowościach gminy. Ochronie podlega także pozostała zieleń i zadrzewienia w myśl ustawy o ochronie przyrody (rozdział 4) z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2016 roku, poz. 2134 z późn. zm.). Zadrzewienia i zakrzewienia obejmują łącznie 15,7186 ha[36] co stanowi 0,21 % ogólnej powierzchni gminy.

Ochrona gleb:

Stosownie do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z dnia 31 grudnia 2008 roku) ochronie podlegają kompleksy użytków rolnych z glebami zaliczonymi do wysokich klas bonitacyjnych (klasy I – III) oraz kompleksy użytków rolnych klas IV – VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego na terenach wiejskich. Na terenie gminy dominują gleby o dobrych walorach dla rolnictwa. Gleby o wysokiej wartości bonitacyjnej (klasy II i III) obejmują łącznie 2613,3836 ha[37] i stanowią 49,39 % ogólnej powierzchni gruntów ornych (30,10 % ogólnej powierzchni gminy) oraz 50,86 % ogólnej powierzchni użytków zielonych (4,09 % ogólnej powierzchni gminy). W związku z powyższym znaczna część powierzchni gruntów ornych oraz użytków zielonych podlega ochronie, a dalszy rozwój przestrzenny poszczególnych miejscowości wiejskich wymagałby głębokiej ingerencji w ochronę gleb.

Ochrona złóż:

Złożem kopaliny jest nagromadzenie minerałów i skał, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. Zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze z dnia 09 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1131 z późn. zm.), w celu określenia granic złoża, jego zasobów oraz geologicznych warunków występowania sporządza się dokumentację geologiczną. Udokumentowane złoża kopalin uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze gminy udokumentowanych jest aktualnie 5 złóż kopalin: 1 złoże węgla brunatnego „Maria", 1 złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Nowe Miasteczko" oraz 3 złoża kruszywa naturalnego: „Gołaszyn", „Nowe Miasteczko" i „Rejów II". Złoża kruszywa naturalnego: „Rejów", „Rejów I" i „Rejów Przyszłość" zostały wykreślone z bilansu zasobów. Na złożach kruszywa naturalnego „Gołaszyn", „Nowe Miasteczko" i „Rejów II" wyznaczono obszary i tereny górnicze.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych:

Ochrona wód polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami przez zapobieganie naruszaniu równowagi przyrodniczej i przeciwdziałanie wywoływaniu w wodach zmian powodujących ich nieprzydatność dla ludzi, świata roślinnego i zwierzęcego oraz gospodarki narodowej. Zgodnie z ustawą Prawo wodne (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1566) ochronie podlegają wody śródlądowe powierzchniowe i podziemne oraz obszary ich zasilania. Na obszarze gminy wody powierzchniowe (wody płynące i stojące) zajmują łącznie powierzchnię 21,7890 ha[38], co stanowi 0,29 % ogólnej powierzchni gminy. Według *Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych* (GZWP)

[36] Według ewidencji gruntów, 2016.
[37] Według ewidencji gruntów, 2016.
[38] Według ewidencji gruntów, 2016.

(Kleczkowski, 1990) rejon gminy Nowe Miasteczko nie znajduje się w zasięgu GZWP. Północne krańce gminy sąsiadują z czwartorzędowym głównym zbiornikiem wód podziemnych nr 302 „Pradolina Barycz – Głogów (W)". Większe udokumentowane i eksploatowane ujęcia wód podziemnych występują w Borowie Wielkim (SUW Borów Wielki) i Nowym Miasteczku (SUW Nowe Miasteczko przy ul. Poniatowskiego, ujęcie dla ogrodów działkowych „Tulipan" przy ul. Jaworowej, ujęcie przy pawilonie handlowym przy ul. Kościuszki, ujęcie przy ul. Marcinkowskiego na cele Spółdzielni Mieszkaniowej z ul. 22–go Lipca). Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2009 roku (Dz. U. nr 106, poz. 882) w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarki wodami na obszarach dorzeczy, sporządzono stosowny dokument (*Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku), określający zasady gospodarowania wodami podziemnymi i powierzchniowymi, w tym dla rejonu JCWPd nr 78 oraz JCWP nr: PLRW60001715336, PLRW600017153499, PLRW600018169276, PLRW60001715334, PLRW60001715369 i PLRW600017164699, obejmujących swym zasięgiem rejon gminy Nowe Miasteczko.

Ochrona krajobrazu:

Struktura przestrzenna krajobrazu jest jednym z ważniejszych czynników wpływających na wartość przyrodniczą obszaru. Najważniejszymi elementami krajobrazu, które powinny podlegać ochronie są: lasy, większe zadrzewienia nieleśne, zadrzewienia śródpolne, pasy zieleni wzdłuż dróg i cieków wodnych, naturalne łąki w dolinach rzecznych, a także koryta rzek. Lasy, większe zadrzewienia lub zwarte, ekstensywnie użytkowane łąki spowalniają szybkość odpływu składników mineralnych oraz warunkują prawidłowe krążenie wody, pierwiastków i energii w środowisku. Zadrzewienia śródpolne ograniczają erozję wietrzną gleb, parowanie wody z gleb, szczególnie w okresie letnim oraz są miejscem bytowania gatunków zwierząt żywiących się wieloma szkodnikami upraw. Pasy zieleni przydrożnej zapobiegają tworzeniu się zasp śnieżnych na drogach. Szczególnie liczne dodatkowe korzyści występują w przypadku zachowania mało przekształconych rzek i ich dolin. Ochrona niezajętych przez przemysł, budownictwo, infrastrukturę techniczną i użytkowanie rolnicze dolin rzecznych bez obwałowań lub z wałami odsuniętymi daleko od rzeki, zapewnia nie tylko prawidłowe funkcjonowanie środowiska, ale także sprzyja lepszemu zabezpieczeniu przeciwpowodziowemu miejscowości położonych w dolinach rzecznych, ochronie wód rzek przed zanieczyszczeniami obszarowymi pochodzenia rolniczego i samooczyszczaniu się tych wód. Takie doliny rzeczne pełnią rolę korytarzy ekologicznych zapewniających prawidłowe funkcjonowanie zespołów roślinnych i zwierzęcych. Struktura przestrzenna krajobrazu musi być odpowiednio uwzględniana w procesie planowania przestrzennego. Zachowaniu najistotniejszych obszarów o cennych walorach krajobrazowych służy tworzenie form ochrony przyrody wymienionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku.

1.10.8. Audyt krajobrazowy.

Ze względu na brak obowiązującego audytu krajobrazowego w niniejszym *Studium* nie zawarto zapisów dotyczących rekomendacji, wniosków oraz granic krajobrazów priorytetowych wynikających z audytu krajobrazowego.

1.10.9. Obszary proponowane do objęcia ochroną.

Obecny system obszarów objętych ochroną obejmujących gminę Nowe Miasteczko składa się tylko z Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie". Jest to najwartościowszy pod względem krajobrazowym teren gminy, który wyróżnia się walorami w skali lokalnej i regionalnej. Ponadto występują tu 3 pomniki przyrody.

System ten, poza 2 rejonami o których mowa poniżej, jest wystarczający odnośnie zabezpieczenia najcenniejszych walorów krajobrazowo – przyrodniczych gminy i nie postuluje się utworzenia dodatkowych form ochrony przyrody w myśl art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku.

Zgodnie z ustaleniami *Powszechnej Inwentaryzacji Przyrodniczej Gmin (wersja wstępna) – Gmina Nowe Miasteczko* (Liga Ochrony Przyrody w Zielonej Górze, 1995) potencjał do objęcia ochroną posiadają 2 obszary:

- rejon małego kompleksu leśnego wraz z oczkiem wodnym na południe od Borowa Polskiego (potencjalne skupisko płazów oraz miejsce żerowania i odbywania lęgów ptaków wodno – błotnych i śpiewających);
- pola pogórnicze na zachód od Niecieczy, powstałe wskutek szkód górniczych związanych z eksploatacją węgla brunatnego w byłej kopalni „Maria", obecnie wypełnione częściowo wodą (potencjalne skupisko bezkręgowców, płazów, gadów, ptaków i ssaków). W czasie inwentaryzacji urbanistycznej na potrzeby sporządzenia niniejszego *Studium* (marzec 2017 roku) zaobserwowano tu parę żurawi.

Obszary te wymagają jednak szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej, na podstawie której będzie można określić zasadność ustanowienia ochrony. Wstępnie kwalifikują się one jako użytki ekologiczne. Na podstawie art. 42 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „*użytkami ekologicznymi* są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania".

1. 11. Warunki podłoża budowlanego[39].

Ocenę warunków podłoża budowlanego określono z pominięciem: obszarów objętych ochroną prawną ze względu na walory przyrodnicze i krajobrazowe, terenów leśnych, gleb chronionych II i III klasy bonitacyjnej, łąk na glebach pochodzenia organicznego, terenów zieleni urządzonej oraz rejonów zwartej zabudowy miejskiej. W tak określonych granicach wyróżniono dwie podstawowe kategorie obszarów:

- warunki korzystne dla budownictwa;
- warunki niekorzystne, utrudniające budownictwo.

Warunki korzystne dla budownictwa posiadają obszary, gdzie występują grunty spoiste (zwarte, półzwarte i twardoplastyczne) oraz grunty niespoiste (średniozagęszczone i zagęszczone), nachylenie terenu nie przekracza 12 %, a woda gruntowa zalega głębiej niż 2 m od powierzchni terenu. Grunty niespoiste to przede wszystkim piaski i żwiry wodnolodowcowe zlodowaceń warty i odry oraz piaski i żwiry moren czołowych zlodowacenia warty. Korzystne warunki panują również w miejscach, gdzie zalegają grunty spoiste. W rejonie gminy Nowe Miasteczko są to skonsolidowane gliny zwałowe zlodowacenia odry. Lokalnie w rejonie Wzgórz Kożuchowskich i ich przedpola osady czwartorzędu i neogenu są zaburzone glacitektonicznie, co pogarsza warunki geologiczno – inżynierskie. Dlatego posadowienie obiektów budowlanych wymaga tu wykonania szczegółowych badań i opracowania dokumentacji geologiczno – inżynierskiej. Tereny możliwe do zabudowy, o korzystnych warunkach podłoża budowlanego, zajmują około 90 % waloryzowanego obszaru.

Warunki niekorzystne, utrudniające budownictwo charakteryzują obszary, gdzie znajdują się grunty słabonośne (antropogeniczne, organiczne, grunty spoiste w stanie miękkoplastycznym i plastycznym, grunty niespoiste luźne)

[39] Na podstawie *Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000*, arkusze: Nowa Sól nr 612 (Gruszecki, Pikuła, 2006), Bytom Odrzański nr 613 (Cwinarowicz, 2004), Szprotawa nr 649 (Kochanowska, 2004) i Przemków nr 650 (Pikuła, 2004).

oraz takie, gdzie zwierciadło wody gruntowej znajduje się na głębokości do 2 m, lub spadki terenu przekraczają 12 %. Grunty słabonośne zalegają w dolinach Białej Wody i innych mniejszych cieków. Są to holoceńskie grunty organiczne (torfy, namuły), luźne piaski i mułki rzeczne oraz piaski eoliczne. W obrębie tych wydzieleń zwierciadło wód podziemnych zalega często płycej niż 2 m. Rejony zwartej zabudowy miejscowości Borów Wielki oraz miejscami w Popęszycach uznano za obszary o warunkach utrudniających budownictwo z uwagi na lokalne występowanie w tych rejonach gruntów słabonośnych (namuły i mady) oraz lokalne położenie zwierciadła wód podziemnych płycej niż 2 m p.p.t. Z analogicznych powodów warunki niekorzystne dla budownictwa panują w rejonie pozostałych dolin rzecznych (Białej Wody w rejonach Szyby, Gołaszyna i Rejowa, Dłużca powyżej Popęszyc, Dopływu spod Szyby pomiędzy Szybą i Koninem, Miłakówki poniżej Miłakowa, dolinek pomniejszych cieków wodnych pomiędzy Żukowem a Miłakowem i na południe od Żukowa, Solanki i Dopływu spod Borowa Polskiego pomiędzy Borowem Polskim a Niecieczą). Warunki niekorzystne panują również na zachód od Niecieczy, na obszarze dawnej kopalni węgla brunatnego (obszar negatywnych oddziaływań górnictwa). Przed podjęciem ewentualnych prac rekultywacyjnych na tym terenie niezbędne jest sporządzenie dokumentacji geologiczno – inżynierskiej.

1. 12. Ogólna ocena stanu środowiska i stopnia jego degradacji[40].

Na terenie gminy Nowe Miasteczko obszary leśne mają stosunkowo niewielki udział. Nie tworzą one większych rejonów, lecz stanowią izolowane enklawy. Wiodący zaś udział mają użytki rolne, głównie grunty orne, a wśród nich gleby o wysokich wartościach użytkowych. Z uwagi na dużą ilość gospodarstw rolnych wykształciła się tu sieć warsztatów i zakładów produkcyjno – usługowych obsługujących rolnictwo, dających dość znaczne ilości zanieczyszczeń pyłowo – gazowych oraz nieoczyszczonych ścieków. Sieć osadniczą tworzy niewielkie miasto Nowe Miasteczko oraz 10 wsi o różnej wielkości i założeniu, rozlokowanych po niemal całym obszarze gminy. Dodatkowym elementem antropopresji jest dość gęsta sieć dróg bitych o lokalnym i ponadlokalnym (w tym międzynarodowym) znaczeniu. Ważnym elementem środowiska jest dość uboga sieć hydrograficzna i towarzyszące jej hydrotopy w postaci zbiorników wodnych pochodzenia antropogenicznego. Stwarza to dosyć ściśle ze sobą połączony układ przyczynowo – skutkowy warunkujący stan systemu środowiska. To właśnie krajobraz i środowisko wód powierzchniowych, znajdujących się w zasięgu oddziaływania jednostek osadniczych, doznało największego uszczerbku. Ekosystemy wodne i wodno – łąkowe są szczególnie zagrożone przez wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia, szczególnie przez zrzuty nieoczyszczonych ścieków i zmywy powierzchniowe chemicznych środków ochrony roślin z pól uprawnych bezpośrednio do wód i gruntu. Powodem zagrożeń jest płytki poziom zalegania tych wód oraz brak izolacji od powierzchni terenu. Zagrożenie dla wód podziemnych stanowi postępująca urbanizacja, która powoduje obniżanie się zwierciadła wód gruntowych. Brak dostatecznej infrastruktury komunalnej na terenach wiejskich (sieć kanalizacyjna, oczyszczalnie ścieków) powoduje częste zanieczyszczenia wód podziemnych wskutek zrzutu ścieków bezpośrednio do gruntu, co jest szczególnie groźne w dolinach rzecznych, gdzie zwierciadło wody gruntowej zalega stosunkowo płytko (do 2 m). Emisja zanieczyszczeń atmosfery przyjmuje spore rozmiary głównie na terenie miasta Nowe Miasteczko, gdzie występuje kilka przemysłowych i komunalnych emitorów zanieczyszczeń powietrza. W połączeniu z oddziaływaniem niskiej emisji może to powodować lokalne pogorszenie stanu aerosanitarnego. Emisja zanieczyszczeń oraz hałasu skupiona jest także wzdłuż sieci ciągów komunikacyjnych, zwłaszcza drogi krajowej nr 3. Dodatkowym źródłem są zanieczyszczenia przynoszone znad obszarów przyległych (Nowa Sól, aglomeracja zielonogórska, okręg żarski, LGOM). Degradacja gleb przejawia się głównie w ich zakwaszeniu,

[40] Na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Brzóska, Karwacka, Kijowski, Żynda, 2002), M-33-8-D Bytom Odrzański (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998), M-33-20-A Szprotawa (Karwacka, Kijowska, Kijowski, Żynda, 2006) i M-33-20-B Przemków (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998).

które częściowo wynika z zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego. Miejscami urozmaicona rzeźba terenu przyczynia się do erozji powierzchniowej, w wyniku której następuje zmniejszenie miąższości warstw próchnicznych a tym samym obniżenia zdolności produkcyjnej gleb. Do innych form degradacji powierzchni terenu należą wyrobiska po eksploatacji kopalin. Na zachód od Niecieczy znajduje się przekształcony antropogenicznie obszar o powierzchni około 50 ha. Jest to zapadlisko, powstałe wskutek szkód górniczych, wywołane zawaleniem się podziemnych chodników byłej kopalni węgla brunatnego. Występują tu liczne obniżenia wypełnione wodą, zafałdowania i wypiętrzenia w postaci wałów. Pola pogórnicze zlokalizowane bliżej wsi mają długość 1400 m, szerokość 200 – 600 m i charakteryzują się odkształceniami do 6 m, a położone dalej na zachód osiągają długość 1100 m, szerokość 150 – 300 m, a wielkość odkształceń dochodzi do około 8 m. Obszar wykazuje cechy formy ustabilizowanej. Na wschód od Nowego Miasteczka występują liczne wyrobiska po eksploatacji surowców budowlanych, obecnie wypełnione wodą. W rejonie Nowego Miasteczka zlokalizowane są także składowiska surowców przemysłowych i leśnych. Szczegółowe dane dotyczące poziomów stężeń poszczególnych zanieczyszczeń zawarte są w dokumencie pn. *Opracowanie ekofizjograficzne gminy Nowe Miasteczko*, sporządzonym na początku 2017 roku.

Ogólnie gmina Nowe Miasteczko to geoekosystem o małej bioróżnorodności i georóżnorodności z dominacją otwartych terenów rolnych. Obszar ten posiada jeszcze odporność i możliwość do samoregulacji systemu, jednak uzależnione jest to od aktywnej ochrony walorów środowiska oraz od odpowiedniego kształtowania tego systemu. Podstawowym zadaniem w dziedzinie ochrony środowiska, a zwłaszcza walorów przyrodniczych, jest uregulowanie gospodarki ściekowej na terenach osadniczych. W tym celu konieczna jest budowa i/lub rozbudowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacji rozdzielczej, obejmujących całe miejscowości. Jeszcze przed ich realizacją nie należy dopuszczać do rozproszenia zabudowy, gdyż może to w przyszłości znacznie zwiększyć koszty budowy infrastruktury kanalizacyjnej lub wręcz uniemożliwić objęcie nią całości terenu zasiedlonego. Odbiornikami wód pościekowych nie powinny być cieki charakteryzujące się niskimi przepływami (choćby okresowo), gdyż może to powodować zachwianie ich równowagi biologicznej. W żadnym wypadku nie należy na tych terenach zrzucać ścieków lub wód pościekowych do gruntu. Należy dążyć do eliminacji uciążliwych środowiskowo form emisji niskiej, poprzez przechodzenie na paliwa czyste ekologicznie lub stosowanie zbiorowych i indywidualnych systemów grzewczych: nowoczesnych, wysokosprawnych i o obniżonej emisji zanieczyszczeń. Enklawy leśne powinny pozostać na tych terenach dominującą formą zagospodarowania. Pełnią one naturalne funkcje glebochronne i wodochronne. Wszelka działalność na terenie gminy winna uwzględniać ochronę pozostałych tu jeszcze lasów, a ewentualne działania gospodarcze nie powinny kolidować z istniejącymi kompleksami leśnymi. Należy możliwie najlepiej chronić lasy przed zagrożeniami, mogącymi spowodować większe wylesienia. Gospodarka przemysłowa i rolna powinna być prowadzona w sposób nie powodujący eutrofizacji wód powierzchniowych. Tereny podmokłe nie powinny być meliorowane gdyż pełnią ważne funkcje ekologiczne i hydrologiczne. Gleby najwyższych w gminie klas bonitacyjnych powinny być właściwie wykorzystane i chronione. Zachodzące lokalnie procesy erozyjne można w znacznym stopniu osłabić przez ograniczenie upraw wielkopolowych i zmniejszenie wagi mechanicznego sprzętu do prac polowych. Dla zachowania bioróżnorodności szczególnie ważne oprócz terenów wodnych i leśnych są łąki i pastwiska. Ich powierzchnia jest jednak bardzo mała w stosunku do gruntów ornych. Łąki i pastwiska, szczególnie te podmokłe, są miejscem występowania wielu gatunków chronionych roślin i zwierząt. Celowe jest także zachowanie zadrzewień śródpolnych i zagłębień bezodpływowych ze śródpolnymi oczkami wodnymi. Na terenie gminy istnieją bariery i korytarze ekologiczne. Rzeki i strumienie oraz ich doliny są bardzo dobrymi korytarzami ekologicznymi. Stanowią one dobry korytarz dla roślin i zwierząt związanych z siedliskami wodnymi i podmokłymi. Niestety w wielu przypadkach mają one tu znacznie ograniczone znaczenie, ponieważ na wielu odcinkach wycięto lasy i zadrzewienia. Fragmentacja czyli brak połączeń między poszczególnymi płatami środowiska naturalnego jest uważana obecnie za jedno z największych zagrożeń dla przyrody.

Z uwagi na duże wylesienie szata roślinna gminy Nowe Miasteczko jest w znacznym stopniu przekształcona i odbiega od stanu naturalnego. Miejscami spotkać można jednak bardziej wartościowe fragmenty zbiorowisk leśnych. Stanowią one o walorach szaty roślinnej tego obszaru oraz podkreślają jego specyfikę. Szczególną wartość przyrodniczą mają większe skupienia roślinności danego typu, gdzie kilka typów siedlisk związanych z jednym kręgiem roślinności występuje razem tworząc układy kompleksowe. Na terenie gminy są to zespoły przyrodnicze zlokalizowane w rejonie Grzbietu Dalkowskiego, objęte częściowo ochroną prawną w formie obszaru chronionego krajobrazu. Obszary takie stanowią lokalne ostoje bioróżnorodności o ważnym znaczeniu dla zachowania cennych zasobów genowych oraz typów środowisk. Obszary, na których dochodzi do nagromadzenia walorów przyrodniczych w postaci stanowisk rzadkich, zagrożonych, chronionych gatunków zwierząt i roślin lub zbliżonych do naturalnych zespołów nazywane są ostojami. Należy stale rozszerzać stan inwentaryzacyjnego rozpoznania walorów przyrodniczych tych terenów. Ewentualne dodatkowe obiekty lub obszary o szczególnych walorach przyrodniczych należy obejmować zróżnicowanymi formami ochrony przyrody, zwłaszcza w przypadku występowania jakichkolwiek zagrożeń, w tym także zagospodarowaniem mogącym sprowadzić negatywne skutki.

2. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE i KULTUROWE.

2. 1. Historia[41].

Gmina zajmuje część terytorium dawnego księstwa głogowskiego. W okresie przed powstaniem państwa polskiego teren późniejszego księstwa zamieszkiwało plemię Dziadoszan, wzmiankowane w dokumencie z końca VIII wieku, zwanym „Geografem Bawarskim". Źródło to podaje, że Dziadoszanie mieli 20 grodów. Jednym z nich był niewątpliwie gród w Popęszycach. Od czasów Mieszka I dawne tereny Dziadoszan zawarte zostały w granicach państwa polskiego, a gdy Bolesław Chrobry podzielił kraj na prowincje znalazło się w prowincji śląskiej. Po utworzeniu za Bolesława Krzywoustego drobniejszych jednostek administracyjnych, obszar obecnej gminy należał do kasztelanii bytomskiej. Pod koniec XIII wieku zanika administracyjna funkcja kasztelanii. Ich miejsce zajmuje gęstsza sieć dystryktów (okręgów), na czele których stoją starostowie krajowi (Landwójtowie). Nowe Miasteczko, które wyrosło przy powstałym na początku XIII wieku odgałęzieniau traktu Wrocław – Krosno Odrzańskie, prowadzącego z Polkowic do Kożuchowa, zostało stolicą dystryktu. Od czasu testamentu Krzywoustego w 1138 roku teren gminy, jak i całe dawne terytorium Dziadoszan, należało do Śląska, dzieląc historyczne losy tej dzielnicy. Rządzili nią kolejno Władysław Wygnaniec, Bolesław Kędzierzawy, syn Wygnańca Bolesław Wysoki, Henryk Brodaty i Henryk Pobożny. Po bitwie z Tatarami pod Legnicą (1241 rok), w której poległ Henryk Pobożny, jego synowie podzielili Śląsk na mniejsze jednostki. W ten sposób w 1250 roku wyodrębniło się księstwo głogowskie, do którego należała też kasztelania bytomska, a później dystrykt Nowe Miasteczko, pierwszy raz wzmiankowany w 1296 roku. Księstwem głogowskim rządzili kolejno Konrad, Henryk III, Henryk V i ich następcy, aż do czasu, gdy w roku 1472 Henryk XI ożenił się z małoletnią Barbarą, córką elektora brandenburskiego. Po śmierci księcia (1474 rok), zapisane testamentem Barbarze księstwo zajęła Brandenburgia. Ostatni książę z linii Piastów głogowskich Jan II Żagański odbił księstwo Brandenburgii, lecz przegrał z królem węgierskim Maciejem Korwinem. Wkrótce księstwo głogowskie przeszło w bezpośrednie panowanie królów czeskich. Gdy na praskim tronie siedział Władysław Jagiellończyk namiestnikami w Głogowie byli jego bracia, późniejsi królowie Polski – Jan Olbracht i Zygmunt Stary. W 1740 roku Śląsk przeszedł pod panowanie pruskie. Rok później, w wyniku pruskiej reformy administracyjnej, powstał powiat kożuchowski, w granicach którego znalazł się obszar obecnej gminy Nowe Miasteczko.

Najwcześniejszy znany dokument mówiący o Nowym Miasteczku jako mieście pochodzi z 22 lutego 1296 roku, co oznacza, że prawa miejskie dla miasta zostały wydane przed tą datą. W 1386 roku Nowe Miasteczko przeszło we władanie prywatnych właścicieli. Początkowo był to rycerski ród Wirsing, a następnie między innymi: Tuchsdorff, Berge, Leidlow, Necheren, Knobelsdorff i Haugwitzów. W 1506 roku Nowe Miasteczko zostaje zakupione przez rycerski ród Rechenbergów, którego siedziba rodowa znajdowała się w pobliskim Borowie Polskim (Windischborau). W okresie średniowiecza i renesansu miasto przeżywało pomyślne czasy. Mieszkańcy trudnili się handlem i rzemiosłem, a otoczone murami Nowe Miasteczko zapewniało im bezpieczeństwo. Chlubą miasta były kościół p.w. św. Konrada, parafialny kościół p.w. św. Marii Magdaleny i miejski ratusz. Średniowieczny układ przestrzenny zachował się w Nowym Miasteczku do dnia dzisiejszego bez większych zmian i nadal jest czytelny. Centrum miasta stanowi zbliżony do kwadratu rynek z umiejscowionym pośrodku ratuszem. Z narożników rynku wychodzą po dwie ulice. Były one powiązane z biegnącą wokół miasta, po wewnętrznej stronie obwarowań, ulicą obwodową. W mieście każdego roku odbywały się dwa wielkie jarmarki (konny i wołowy). Kościelny odpust parafialny obchodzono 22 lipca. W 1409 roku odnotowano nazwisko Niklasa Kynasta, jako burmistrza miasta. Od początku istnienia miasto znane było ze świetnych rzemieślników. Wśród nich byli miedzy innymi: gorzelnicy, piwowarzy, stolarze, młynarze, piekarze, rzeźnicy, dekarze i sukiennicy.

[41] Na podstawie ArKom (zespół autorski), *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko*, 2000 oraz http://www.nowemiasteczko.pl/index.php/gmina/historia (Zawiślak, 2015).

Na rok 1540 datuje się w mieście początek kultu protestanckiego. Ten w miarę spokojny okres został przerwany wojną trzydziestoletnią 1618 – 1648. Był to czas, w którym mieszczanie co chwilę gasili pożary, zmagali się ze stacjonującymi w mieście oddziałami, aż wreszcie padli ofiarą epidemii dżumy. W 1649 roku miasto po raz kolejny zmieniło właścicieli. Zostali nimi Jezuici - zakonnicy z Otynia (Deutsch Wartenberg). Do początku XVIII wieku Jezuici podnosili miasto z upadku. Odbudowali wiele zniszczonych obiektów, w tym kościół i ratusz. Prawdopodobnie dodali do herbu miejskiego krzyż. Szczególne zmiany zaszły w tym czasie w wystroju kościoła parafialnego, gdzie w nowym, barokowym ołtarzu, umieszczono obraz Jeremiasa Josepha Knechtela, Ukrzyżowanie. W 1776 roku miasto weszło w skład państwa pruskiego. Po latach prześladowań wrócili do miasta luteranie. W 1742 roku wybudowali oni w mieście małą kaplicę, a w latach 1783 – 1785 zbór, do którego w latach 1887 – 1888 dobudowano wieżę. Mieszkańcy wspierani byli w swoich inwestycjach przez króla Prus Fryderyka Wielkiego, który w 1759 roku osobiście gościł w Nowym Miasteczku. Z jego inicjatywy rozpoczęto na okolicznych polach sadzić ziemniaki. W 1787 roku król pruski Fryderyk Wilhelm II sprzedaje majątek Wartenberg, w składzie którego było Nowe Miasteczko, księciu żagańskiemu Piotrowi Bironowi. Nowe Miasteczko w rękach Birona, a następnie jego córki księżnej Doroty de Talleyrand–Perigord pozostaje aż do 1850 roku, kiedy to zniesiono prywatną własność miast. Początek XIX wieku to dla miasta trudny okres. Powódź, a następnie przemarsze wojsk napoleońskich spowodowały wielkie zniszczenia. Dopiero po 1815 roku odnotowuje się ponowny rozwój Nowego Miasteczka. Powstaje poczta i stajnia dyliżansowa, straż pożarna, droga z Wrocławia do Berlina prowadząca przez miasto. Powstaje bank, uruchomiona zostaje linia kolejowa. Początek XX wieku to dalszy rozwój: powstaje mleczarnia, kopalnia węgla brunatnego „Matylda”, ochronka dla dzieci, ogródki działkowe. W 1898 roku założona zostaje prywatna szkoła dla gospodyń wiejskich. Na początku XIX wieku proboszczem katolickim jest Carlo Blei, który buduje nową szkołę, plebanię i nakazuje pochówki na nowym cmentarzu przy ulicy Żukowskiej (dziś 22 Lipca). W okresie I wojny światowej wiele zmobilizowanych mężczyzn poległo na froncie. Ich nazwiska upamiętniono na tablicach pamiątkowych w zborze i kościele katolickim. Rok 1919 to doprowadzenie prądu do miasta. W kolejnych latach, firma żydowskiej rodziny Koblitz, organizuje fabrykę mebli. W tym czasie powstają też 3 cegielnie. W 1931 zostaje otwarta nowa szkoła dla dzieci katolików i ewangelików oraz miejskie kąpielisko. Okres niemieckiej historii zamyka II wojna światowa. Tragiczny los spotkał uwikłanych w historię mieszkańców Neustädtel. Niewielu z nich pozostało w swoich domach po 13 lutego 1945 roku, kiedy to Armia Czerwona zdobyła bez wystrzału miasto. W kolejnych latach nieliczni już Niemcy, zostali zmuszeni do opuszczenia miasta.

W 1945 roku, po zakończeniu II wojny światowej i zmianie granic państwowych do miasta przybyli osadnicy z Wielkopolski, a następnie Polacy ze wschodnich stron byłej II Rzeczypospolitej. Powołano pierwszego burmistrza Jana Szymańskiego. W 1946 roku miasto zamieszkiwało już wielu polskich osadników. Przybywali tu dosłownie ze wszystkich stron przedwojennej Polski. Dotarła tu także część zdemobilizowanych żołnierzy, Polaków wywiezionych na przymusowe roboty i reemigrantów, głownie z Francji. Powoli z biegiem czasu organizowano normalne życie. Uruchomiono fabrykę mebli, zakłady rzemieślnicze, sklepy, restauracje. 9 września 1945 roku, dzięki wysiłkowi Dominika Broszczaka uruchomiono szkołę podstawową. W kościele parafialnym ks. Jan Szutt odprawiał pierwsze msze w języku polskim. 6 sierpnia 1946 roku rozpoczęła działalność Miejska Rada Narodowa. W latach 50–tych XX wieku powstaje bank spółdzielczy, kino, szkoła rolnicza, zawiązuje się Koło Łowieckie „ Orzeł” i orkiestra dęta przy OSP. W 1963 roku powstaje Klub Sportowy „Meblarz”. W 1973 roku powołano Gminę Nowe Miasteczko. Jej naczelnikiem został Stanisław Serafin. Dzięki czynom społecznym w 1974 miasto uzyskuje tytuł Krajowego Mistrza Gospodarności. W latach 1974 – 1976 , dzięki wysiłkom inż. Jerzego Zawiślaka dochodzi do rozbudowy i modernizacji miejscowej fabryki mebli. W latach 70–tych XX wieku wybudowano również miejski stadion sportowy, kąpielisko miejskie wraz z parkiem na tak zwanych stawach, otwarto ogródki działkowe. Okres po 1989 roku Nowe Miasteczko rozpoczyna od otwarcia kościoła p.w. Opatrzności Bożej (dawny zbór luterański), który dzięki wysiłkom ks. Stanisława Majochy ocalał od zniszczenia. W latach 1992 – 2006 burmistrzem miasta był Józef Giemza. Powstaje nowy cmentarz komunalny, przystanek autobusowy, sieć wodociągowa i

kanalizacyjna, oczyszczalnia ścieków oraz plany gazyfikacji i rewitalizacji miasta. Powstają zespoły śpiewacze (Kalina i Sursum Corda), fundacje i stowarzyszenia. W 2005 roku miejscową parafię ks. Jan Sobolewski, który podjął wielkie zadanie przywrócenia świetności zabytkom sakralnym w parafii. W latach 2006 – 2014 burmistrzem był Wiesław Szkondziak. W tym okresie dzięki funduszom unijnym doszło do rewitalizacji miasta. W 2014 roku burmistrzem zostaje Danuta Wojtasik, pierwsza w historii miasta kobieta na tym stanowisku.

2. 2. Osadnictwo[42].

Gmina Nowe Miasteczko położona jest w paśmie Wzgórz Dalkowskich, charakteryzujących się dobrymi glebami. To sprawiło, że osadnictwo rozwinęło się tutaj bardzo wcześnie. Liczne jego ślady z okresów paleolitu, neolitu, brązu i żelaza, ujawniają materiały Archeologicznego Zdjęcia Polski. Obecna sieć osadnicza gminy wiąże się bezpośrednio z czasami wczesnośredniowiecznymi. Dotąd nie ustalono jednoznacznie jakie ludy zamieszkiwały tereny nadodrzańskie do V wieku nowej ery. W V wieku napłynęły tu plemiona słowiańskie. W okresie plemiennym powstały wydzielone jednostki terytorialne, zwane opolami. Warownym ośrodkiem jednego z takich opoli były Popęszyce, gdzie zachowane jest grodzisko z okresu VI – X wieku. Popęszycki gród, podobnie jak i inne warownie plemienne upadły wraz z powstaniem państwa polskiego. W nowych warunkach nastąpił bujny rozwój osadnictwa. Od X do XIII wieku powstały wszystkie istniejące do dziś miejscowości gminy. Do końca XII wieku nie były to wsie w dzisiejszym tego słowa znaczeniu, lecz rozproszone rodzinne gospodarstwa zwane źrebiami. Czasem skupiało się kilka takich gospodarstw tego samego rodu, tworząc siodło. W 1 połowie XIII wieku przeprowadzono reformę, polegającą na komasowaniu osad i ziemi oraz nadawaniu im racjonalnych układów przestrzennych. W XIII wieku wyrosła więc gęsta sieć zreformowanych osad wiejskich, z reguły niewielkich ulicówek, powstałych zapewne na bazie siodeł lub źrebi. Tylko Borów, Miłaków i Popęszyce otrzymały układy łańcuchowe, typu charakterystycznego dla tak zwanych wsi łanów leśnych, zakładanych na karczunku. Wymienione miejscowości zajmują tereny obrzeżne, na początku XIII wieku jeszcze silnie zalesione, stanowiące wówczas skraj Borów Dolnośląskich. Potwierdza to obserwacja terenów położonych na południe od gminy, aż po Przemków i Szprotawę, zasiedlonych niemal w całości przez wsie łanów leśnych. Mimo kolonialnego charakteru, w sensie przestrzennym, Borów, Popęszyce i Miłaków założone zostały bez udziału obcego żywiołu etnicznego (polskie nazwy). Zreformowane wsie otrzymały też prawa i obowiązki należne kolonistom, o czym świadczą istniejące tam kościoły, obecne od 2 połowy XIII wieku. Wczesne i gęste zasiedlenie omawianego terenu zadecydowało o powstaniu Nowego Miasteczka, początkowo jako targu, należącego do właścicieli Gołaszyna, a następnie prywatnego miasta. Nowe Miasteczko powstało później niż zdecydowana większość wsi na terenie obecnej gminy. Ślady osadnictwa, datowanego ogólnie na X – XIII wiek, archeolodzy znaleźli we wszystkich wsiach. W źródłach pisanych z 1220 roku wymienione są cztery wsie należące do parafii w Solnikach: Borów, Borów Polski, Popęszyce i Szyba. Z 1237 roku pochodzi dokument dotyczący przekazania przez Henryka Brodatego Rajewa klasztorowi augustianów w Nowogrodzie Bobrzańskim. W 1267 roku udokumentowany został Konin (Conowo), a w 1295 roku Gołaszyn, Miłaków i Nieciecz. Nowe Miasteczko pierwszy raz wzmiankowane zostało w 1296 roku. Wymienione miejscowości powstały wcześniej, niż odnotowane to zostało w dokumentach.

NOWE MIASTECZKO:

Miasto powstało w XIII wieku w miejscu związanym z odległą tradycją osadniczą. Świadczą o tym znaleziska archeologiczne z XI i XII stulecia. Wiele pośrednich źródeł wskazuje, że starszy od Nowego Miasteczka jest Gołaszyn. Z czasem osada targowa otrzymała prawa magdeburskie, co wiązało się z nowym, regularnym rozplanowaniem. Powstało założenie z prostokątnym

[42] Na podstawie ArKom (zespół autorski), *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko*, 2000.

placem rynkowym i siecią powiązanych z nim uliczek. W XIV wieku miasto otoczono murami. Założono jako ośrodek lokalny wymiany handlowej, Nowe Miasteczko rolę taką spełniało przez całe wieki. Do XIX wieku, niszczone wielokrotnie pożarami, miasto odbudowywane było w mało zmienionym kształcie. Dopiero czas industrializacji przyniósł nieznaczny rozwój przestrzenny, dzięki powstaniu cegielni, fabryki mebli oraz innych drobnych zakładów produkcyjnych. Miasto położone jest przy drodze prowadzącej z Zielonej Góry do Wrocławia. Składa się z kilku części powstałych w różnych okresach czasu. Najstarsza część to Stare Miasto o planie geometrycznym opartym o przedlokacyjne trakty prowadzące z północy na południe (ulice: Kościuszki, Rynek, Paderewskiego) i z zachodu na wschód (ulice: Głogowska, Rynek, Kolejowa). Plan o kształcie owalu z zbliżonym do kwadratu rynkiem, parami ulic wychodzących z jego narożników, w miarę regularnymi kwartałami i ulicą przymurną – zachowaną śladowo (ulice: Ogrodowa, Tylna, Podgórna) oraz placem, na którym w XIV wieku wzniesiono kościół. Plan rozwinięto w XIX wieku w kierunku południowo – zachodnim, tworząc przedmieście i grupy zabudowy przy wylotowych drogach oraz enklawy współczesnej zabudowy. Po zachodniej stronie Nowego Miasteczka płynie rzeka Biała Woda. W latach 1891 – 1898 po zachodniej stronie miasta, wprowadzono linię kolejową. Najstarszą dominantą jest kościół parafialny wzniesiony w XIV wieku, sklepiony w XV – XVI wieku, podwyższony i powiększony w XVI wieku o nawę, a następnie o zakrystię i kruchtę. Wzniesiony został z kamienia i cegły. Drugą dominantą jest były zbór ewangelicki, który zbudowano w latach 1784 – 1785, w stylu klasycystycznym, na miejscu starszego, szachulcowego, poza terenem Starego Miasta. W północno – zachodniej części rynku, w latach 1664 – 1665, na miejscu starszego, drewnianego lub szachulcowego, wzniesiono ratusz z wieżą dostawioną w 1834 roku. Budowla składała się z trzech przylegających do siebie piętrowych budynków. Do dziś z tego okresu zachowała się jedynie wieża. Pozostałą część wzniesiono w XIX wieku. Jedną z dominant jest zespół folwarczny założony w XIX wieku, na planie czworoboku. Wcześniejszy folwark z XVIII – 4 ćwierci XIX wieku położony w południowej części miasta, założony jest planie trapezu. Wśród zabudowy folwarcznej wyróżnia się gorzelnia o 2 i1/2 kondygnacji o ceglanych elewacjach bez detalu architektonicznego. Przy budynku zlokalizowano ceglany komin. Najstarsza zabudowa, datowana na wiek XVIII, usytuowana jest na historycznych działkach przy rynku i wychodzących od nich ulicach. Przekształcone budynki w następnym stuleciu wzbogaciły niekiedy formę, a także detal architektoniczny, tworząc fasady eklektyczne i klasycyzujące. Rzadziej wprowadzono secesją. Są to budynki dwu i trzykondygnacyjne od 3 do 5 osi o dachach wysokich dwuspadowych i naczółkowych krytych ceramiczną dachówką karpiówką. Budynki ustawione są w większości kalenicowo, rzadziej szczytowo (pojedyncze szczyty o miękkiej linii). Budynki z początku XX wieku, które występują także w centrum o dość często spotykanych dachach mansardowych, a także na obrzeżach miasta w układzie rozluźnionym, a na pewnych odcinkach zwartym, oddzielone są ścianką ogniową (ul. 22 lipca), zabudowa parterowa o dwuspadowych dachach (pojedyncze mansardowe) i elewacjach tynkowanych (rzadziej z jasnej cegły i detalem z cegły ciemniejszej). W początku XX wieku wzniesiono wiele willi o rozczłonkowanych bryłach wysokich dachach czterospadowych lub mansardowych. Wśród zabudowy willowej wyróżnia się budynek przy ul. Poniatowskiego pochodzący z 2 połowy XIX wieku o rozczłonkowanej bryle, dwukondygnacyjny, z wieżą trzykondygnacyjną w narożniku. Na obrzeżach miasta zachowały się pojedyncze budynki pochodzące z końca XVIII i początków XIX wieku. Są to przysadziste bryły o wysokich dachach naczółkowych i mansardowych krytych ceramiczną dachówką karpiówką o tynkowanych elewacjach. W końcu XIX wieku zbudowano stację kolejową i fabrykę. Na początku XX wieku wzniesiono budynek szkoły. Jest to budynek dwukondygnacyjny o dachu czterospadowym, kryty ceramiczną dachówką karpiówką. W tym samym czasie powstał młyn składający się z dwóch budynków. Na początku XX wieku niektóre ulice miasta obsadzono lipami. Przy Placu Cmentarnym położony jest cmentarz założony przez ewangelików w 2 połowie XIX wieku na planie prostokąta z aleją żywotników i szpalerem klonowym. Liczne są wolnostojące nagrobki. Przy tej samej ulicy ewangelicy założyli w 2 połowie XIX wieku drugi cmentarz i poszerzony w 1 połowie XX wieku. Cmentarz na planie trapezu z centralną aleją z żywotników. Wzdłuż ogrodzenia rosną lipy i klony. Zachowała się także kaplica z 1 połowy XX wieku. W obecnym planie miasta czytelny jest średniowieczny geometryczny plan, rozwinięty o przedmieścia w ciągu następnych stuleci. Plan został minimalnie zachwiany ze względu na luki w zabudowie w kwartale przyrynkowym, a także poprzez wprowadzenie budynku handlowego (ul. Długa), który jest również elementem dysharmonizującym w krajobrazie miasta. W krajobrazie miasta zachowały się prawie wszystkie dominanty powstałe w ciągu wieków. Nie przetrwał jednak dawny zamek rycerski. Stan tych obiektów jest różny. Zabudowa mieszczańska jest w średnim stanie technicznym. Partery wielu budynków straciły swoją funkcję mieszkaniową, przekształcono na współczesne funkcje handlowe. Z elewacji wielu budynków zlikwidowano detal

architektoniczny. W niektórych kamienicach zachowała się ozdobna stolarka okienna. Cmentarz zaadaptowany na pochówki wyznania rzymsko – katolickiego zachował czytelny układ, a zieleń jest w dobrym stanie. Zachowały się liczne fragmenty nagrobków. Czytelny jest także układ drugiego cmentarza. W gorszym stanie znajduje się zieleń i historyczne nagrobki. Cmentarz zaadaptowany jest na cele pochówków wyznania rzymsko – katolickiego. O zabytkowym charakterze miasteczka decyduje dobrze zachowany układ przestrzenny, niewiele różniący się od średniowiecznego, gdy chodzi o rozplanowanie centrum i skalę zabudowy. Jedynym elementem nowszym wśród obiektów gabarytowo znaczących jest dawny zbór ewangelicki, z wieżą stanowiącą zdecydowana dominantę w panoramie miasta. Na malowniczość tej panoramy mają wpływ także wieże kościelna i ratuszowa. Zabytkiem najcenniejszym w mieście jest gotycko – renesansowy kościół parafialny, zbudowany w XIV wieku i powiększony w XVI. Klasycystyczny, o surowej architekturze kościół poewangelicki z 1785 roku, wzbogacony został imponującą wieżą z wysokim, profilowanym hełmem z latarniami. Ratusz, o metryce XVII wiecznej, uległ w XIX wieku nadmiernej rozbudowie, tracąc na proporcach. Dużymi walorami plastycznymi odznacza się skupiona przy Rynku zabudowa mieszkalna z XVIII i XIX wieku. Obszar Starego Miasta jest także dużym stanowiskiem archeologicznym, który musi być przebadany ze względu na ślady osadnictwa przedlokacyjnego.

BORÓW WIELKI:

Wieś zagrodowa z dominantą wysokościową kościoła i dominantami przestrzennymi zespołu dworsko – parkowo – folwarcznego i zespołu pałacowo – parkowo – folwarcznego, położona jest na płaskim terenie w otwartym krajobrazie rolniczym. Wieś ma plan łańcuchówki i położona jest przy drodze łączącej Nowe Miasteczko ze Szprotawą. W XII wieku był to zapewne śródleśny źreb lub siodło. W 1 połowie XIII wieku na tej bazie osadniczej, przez karczunek lasów, powstała duża wieś na planie łańcuchówki. Polska nazwa miejscowości zdaje się wskazywać, że zasiedlona została miejscowym chłopstwem, zebranym z okolicznych źrebi. Nie wiadomo czy, pierwsza źródłowa wzmianka z 1222 roku, kiedy to Borów wymieniony został jako należący do parafii w Solnikach, dotyczy wsi już zreformowanej czy osady wcześniejszej. Zachowany do dziś kościół w Borowie zbudowany został wysiłkiem społeczności wiejskiej w drugiej połowie XIII wieku. Od średniowiecza dobra borowskie podzielone były na trzech właścicieli. Siedziały tutaj rodziny Rechenbergów, Unruchów, Krekwirzów, Knobelsdorfów i inne. Najstarszą siedzibą szlachecką jest dwór obronny, o metryce XV wiecznej, rozbudowany w 1890 roku. W środkowej części wsi położony jest klasycystyczny pałac z 1800 roku. Trzy folwarki w Borowie mają wartościową architektonicznie zabudowę z XVIII – XIX wieku. Dwa dawne cmentarze zaznaczone są w krajobrazie wsi punktami wysokiej zieleni. W centrum wsi i w jej zachodniej części zlokalizowane są zespoły rezydencjonalne. Najstarszą dominantą wsi jest gotycki kościół wzniesiony w XIII wieku, przekształcany w wiekach: XV, XVII, XVIII i XIX. Świątynia jest murowana z kamienia, jednonawowa z węższym prezbiterium, kwadratową wieżą od zachodu i zakrystią po północnej i kruchtą po południowej stronie. Przy prezbiterium znajduje się mauzoleum z 1821 roku. Bryły zamknięte wysokimi dachami dwuspadowymi krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. Kościół otacza mur kamienny. Zespół dworsko – parkowo – folwarczny powstał w XVI – XVII wieku, rozbudowany w XIX wieku. Usytuowany jest w pobliżu kościoła i przy skrzyżowaniu dróg, wraz z nim tworzy dominantę. Wśród zespołu założonego na planie czworoboku, wyróżnia się dwór wzniesiony w XVI wieku, przebudowany gruntownie w wieku XVIII i rozbudowany w 1890 roku. Założony na planie prostokąta, dwukondygnacyjny zamknięty dachem mansardowym z powiekami. Elewacje tynkowane, pozbawione detalu architektonicznego. W pobliżu stoi dwukondygnacyjna oficyna z 1848 roku o dwuspadowym dachu z powiekami. Budynki gospodarcze datowane są na lata: 1841, 1845,1848, 1854 i 4 ćwierć XIX wieku, na rzucie wydłużonych prostokątów, parterowe i dwukondygnacyjne zamknięte dwuspadowymi dachami o różnym kącie nachylenia, kryte ceramiczną dachówką karpiówką, papą i eternitem. Elewacje ceglane, kamienne z obróbkami ceglanymi. Zespół pałacowo – parkowo – folwarczny, położony na obrzeżach wsi, po jej wschodniej stronie, powstał w 1800 roku, rozbudowany około połowy i w 4 ćwierci XIX wieku. Wśród zespołu założonego na planie podkowy, góruje pałac wzniesiony w 1800 roku. Bryła o rzucie prostokąta, dwukondygnacyjna, podpiwniczona, zamknięta dachem mansardowym. Elewacje tynkowane, wieloosiowe, z czego trzy osie zaakcentowane. Przy elewacji południowej usytuowano kaplicę. Oficyna jest również kryta dachem mansardowym. Posadowiona jest na podmurówce z kamienia i cegły, ściany murowane z kamienia. Budynki mieszkalne w tym zespole pochodzą z 4 ćwierci XIX wieku na rzutach wydłużonego prostokąta, parterowe, zamknięte dwuspadowym dachem z

naczółkami, kryte ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje tynkowane pozbawione detalu architektonicznego. Budynki gospodarcze mają dwuspadowe dachy kryte ceramiczną dachówką karpiówką, późniejsze o mniejszym kącie nachylenia kryte papą. Elewacje wieloosiowe, tynkowane i ceglane. Spichlerz ze stodołą połączone szeregowo. Spichlerz jest czterokondygnacyjny o niskim, dwuspadowym dachu krytym papą. Elewacje ceglane o małych prostokątnych okienkach. Zabudowa na terenie wsi pochodzi z XIX i XX wieku. W centrum wsi są także budynki starsze, a na obrzeżach późniejsze, nawet z 2 połowy XX wieku. Na wielu szczytach budynków umieszczono daty. Zabudowa zagrodowa usytuowana na wielu odcinkach przy wspólnej linii rozgraniczeń i zróżnicowanej nieco linii zabudowy. Budynki czasami stoją w linii rozgraniczeń. Zagrody są dość zwarte, składają się przeważnie z 3 – 5 budynków, ustawionych na planie podkowy lub litery „L", dość często połączonych ze sobą szeregowo lub pod kątem i czasami oddzielone ściankami ogniowymi. Budynki z początku XIX wieku o przysadzistych bryłach zamkniętych wysokimi dachami krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje są tynkowane, wieloosiowe. Domy z 3 – 4 ćwierci XIX wieku posiadają dachy z niższym kątem nachylenia. Domy z 1 ćwierci XX wieku posiadają dachy dwuspadowe i naczółkowe, elewacje tynkowane i częściowo ceglane. Stodoły o jednej, dwóch lub trzech osiach zamkniętych łukiem odcinkowym. We wsi zachowały się pojedyncze stodoły o konstrukcji szachulcowej i deskowanych szczytach. Na początku XX wieku wieś otrzymała wiele budynków o różnej funkcji takich jak: gospoda z 1900 roku, dom ludowy w 1909 roku, plebania. We wsi zachował się kamień drogowy prawdopodobnie z końca XVIII wieku. Park zespołu dworskiego położony jest na południe i wschód od dworu. Założono go w połowie XIX wieku jako park krajobrazowy z komponowanymi grupami drzew takich jak lipy i dębu, przy wykorzystaniu prawdopodobnie wcześniejszego drzewostanu. Na północny – zachód od pałacu założono w latach 70–tych XIX wieku park pałacowy typu romantycznego. Po zachodniej stronie parku znajduje się punkt widokowy porośnięty wokół drzewami. Na terenie wsi zachowały się 3 cmentarze. Najstarszym, sięgającym średniowiecza, jest cmentarz przykościelny, założony na planie koła, na obwodzie którego rosną lipy i graby. Na elewacji kościoła zachowały się płyty nagrobne. Na terenie cmentarza znajdują się powojenne pochówki. Pozostałe dwa cmentarze położone są poza terenem wsi. Założone zostały przez ewangelików na planie czworoboków. Jeden z końca XIX wieku, a drugi trudny do datowania. Cmentarz z XIX wieku posiada krzyżujące się aleje lipowe. Wieś zachowała swój układ przestrzenny oparty na XIII wiecznym planie łańcuchówki, kontynuowanej w wiekach późniejszych. Wprowadzenie współczesnej zabudowy dysharmonizującej w niewielkim stopniu zdegradowała historyczną przestrzeń. Zachowały się wszystkie dominanty powstałe w ciągu stuleci, poczynając od gotyckiego kościoła poprzez zespoły rezydencjonalne. Zespoły nie zachowały się w komplecie. Rozebrano niektóre budynki gospodarcze, a pozostałe są zaniedbane. Zieleń komponowana jest zaniedbana, zostały zatarte kompozycje parków i cmentarzy. Zachowany plan wsi, a także jego dominanty powstałe w ciągu wieków oraz interesująca zabudowa zagrodowa sięgająca od początków XIX wieku i zieleń komponowana, jest niewątpliwie dużą wartością kulturową wsi. Wiele obiektów figuruje w rejestrze zabytków, wiele objęto ewidencją konserwatorską.

BORÓW POLSKI:

Wieś położona jest przy drodze prowadzącej z Nowego Miasteczka do Borowa Wielkiego. W południowej części wsi usytuowany jest zespół folwarczny. W pobliżu płynie strumień. Wieś zagrodowa położona na pagórkowatym terenie w otwartym krajobrazie rolniczym. Wśród zabudowy zagrodowej wyróżnia się kościół. Wieś jest małą ulicówką, rozbudowaną nieco w XIX – XX wieku. Powstała zapewne w początkach XIII wieku, na miejscu starszej śródleśnej osady. Wzmiankowany jest w 1222 roku wśród wsi parafii Solniki (Borów Polonicali). Pod koniec XIV wieku właściciele Borowa wznieśli sobie tutaj dwór obronny. Byli to zapewne Rechenbergowie, wzmiankowani na Borowie w 1409 roku. Oni też ufundowali w 1414 roku kościółek, położony na obrzeżu wsi. Najstarszą dominantą wsi jest zbudowany na wysokim wyniesieniu w 1414 roku kościół. Został gruntownie przebudowany lub wzniesiony na miejscu starszego kościoła w XVI wieku, z kamienia i cegły, salowy o dachu siodłowym, zamknięty od wschodu trójbocznie, z prostokątną wieżą od zachodu. Wieża w górnej kondygnacji drewniana, nakryta dachem czterospadowym. Wzgórze kościoła otoczone kamiennym murem. W pobliżu kościoła zachowały się ruiny gotyckiego zamku pochodzącego z końca XIV wieku, a od połowy XVII wieku obiekt jest nieużytkowany i popadał w ruinę. W północnej części wsi zachowały się relikty zespołu folwarcznego, który założono w połowie XIX wieku i rozbudowano w 1 ćwierci XX wieku na planie czworoboku. Zabudowa wsi jest zwarta, szczytowa i pochodzi z XIX wieku, w większości z jego 2 połowy. Zagrody składają się

z 3 – 5 budynków ustawionych na planie podkowy lub litery „L”, niekiedy połączonych ze sobą i oddzielne ścianką ogniową. Usytuowane są przy wspólnej linii rozgraniczeń i zróżnicowanej nieco linii zabudowy. W linii rozgraniczeń stoją niekiedy budynki mieszkalne i gospodarcze. Najwcześniejsze budynki o bryłach dość przysadzistych, wysokich dachach krytych ceramiczną dachówka karpiówką. Elewacje tynkowane, czasami na kamiennych podmurówkach. Domy z 2 połowy XIX wieku o dachach dwuspadowych, czasami naczółkowych, z niższym kątem nachylenia. Spotyka się też elewacje z jasnej cegły z detalem ciemniejszej. Budynki z końca XIX i początku XX wieku na wysokich piwnicach, w centralnej części zryzalitowne. Są też nieliczne budynki dwukondygnacyjne zamknięte dwuspadowymi dachami o niskim kącie nachylenia. Jest też budynek o elewacjach z jasnej cegły i detalu z cegły ciemniejszej. Domy z początku XX wieku o wyższych dachach, elewacjach czasami krótszych i pozbawionych detalu architektonicznego. Budynki gospodarcze na rzutach w kształcie wydłużonego prostokąta, zamknięte dwuspadowymi (pojedyncze mansardowymi) dachami krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. Są też elewacje kamienne, w górnej części ceglane z ozdobnymi blendami w szczycie. Pojedyncze budynki wykonano w konstrukcji szachulcowej. Z parku zachował się jedynie kompleks zieleni i dlatego też trudno określić jego czas powstania i jego kompozycję. Na wzgórzu wokół kościoła w XVI wieku założono cmentarz na planie owalu. W punkcie centralnym stoi kościół. Wieś o charakterze zagrodowym oparta o zachowany plan ulicowy, o układzie nieco zdegradowanym poprzez wprowadzenie współczesnych, dysharmonizujących budynków. W latach 80–tych XX wieku została rozebrana kaplica usytuowana w sąsiedztwie kościoła, wzniesiona około 1600 roku. Z zamku zachowały się relikty kamiennych murów gotyckiej i renesansowej budowli. Układ folwarku częściowo zatarty. Zabudowa zagrodowa w stanie średnim. Niektóre budynki zniszczone. Z parku pozostał jedynie kompleks zieleni. Układ cmentarza zachowany, chociaż cmentarz zlikwidowano. Wieś jest kulturowo wartościowa ze względu na zawartą w nazwie genezę, drobny przestrzennie układ oraz zachowane zabytki architektury: kościół, ruiny zamku oraz cmentarz.

GOŁASZYN:

Wieś o planie rzędówki położona jest przy drodze lokalnej łączącej się z drogą główną prowadzącą do Nowego Miasteczka. Wzdłuż drogi płynie rzeczka Biała Woda. Wieś ma jednostronną zabudowę. Jest to rzędówka, której układ zdeterminowany został topografią terenu. Pierwszy raz wzmiankowana w 1295 roku ma niewątpliwie straszą metrykę, sięgającą XI wieku, na co wskazują zabytki archeologiczne. W obecnym kształcie wieś powstała w 1 połowie XIII stulecia. W XIV wieku dochody z Gołaszyna miała kolegiata głogowska, w XV wieku władali nim Tschammerowie (zgermanizowany ród Czamborów), a w XVI wieku Rechenbergowie, właściciele Borowa Polskiego, Otynia i Nowego Miasteczka. Poza wspomnianym już, dobrze zachowanym układem przestrzennym wsi, w Gołaszynie zachowane są także: gotycki kościół (XIII – XIV wiek), dworek z folwarkiem (2 połowa XVIII wieku), drugi folwark (XIX wiek) oraz interesująca zabudowa mieszkalna i gospodarcza. Wieś o charakterze zagrodowym z licznymi dominantami przestrzennymi. Najstarszą dominantą wsi jest kościół wzmiankowany w 1295 roku. Usytuowany w centrum wsi, na sztucznym wyniesieniu, otoczony XV wiecznym kamienno – ceglanym murem. Obecnie jest to świątynia gotycka murowana z kamienia, jednonawowa, o węższym prezbiterium zamkniętym trójbocznie, przykryta wysokimi dachami dwuspadowymi, krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. Do prezbiterium przylega od strony północnej zakrystia i od południa kruchta. Od zachodu wysmukła wieża, nadbudowana w 1883 roku o wysokiej ośmiobocznej iglicy. Przy murze otaczającym kościół w 3 ćwierci XIX wieku wzniesiono kaplicę cmentarną, na planie prostokąta. Drugą dominantą jest zespół folwarczny składający się z domu mieszkalnego i budynków gospodarczych wzniesionych w 2 połowie XVIII i w XIX wieku. Murowane z cegły, na planach wydłużonego prostokąta, parterowe nakryte dachami dwuspadowymi (stodoła) i mansardowymi (dom mieszkalny i chlewnia). Drugi zespół składa się z dworku, oficyny i budynków gospodarczych. Dworek z 2 połowy XVIII wieku o rzucie prostokąta, nakryty dachem mansardowym, naczółkowym. Elewacje wieloosiowe tynkowane. Oficyna z przełomu XVIII/XIX wieku, a obora z 1 połowy XIX wieku. Murowane z cegły, parterowe o rzutach prostokątnych i dwuspadowych dachach krytych ceramiczną dachówką karpiówką. Zabudowa wsi sięga końca XVIII wieku. W większości są to jednak budynki pochodzące z 2 polowy XIX wieku. Zwarta zabudowa szczytowa występuje bliżej miasta, rozluźnia się na obrzeżach. Duże zagrody usytuowane przy wspólnej linii rozgraniczeń i zbliżonej linii zabudowy, składają się z 4 – 5 budynków, niekiedy połączonych ze sobą tworząc plan podkowy lub litery „L”. Wiele budynków stoi w linii rozgraniczeń. Domy z końca XVIII

i 1 połowy XIX wieku na rzutach w kształcie wydłużonego prostokąta o wysokich dachach dwuspadowych lub naczółkowych krytych ceramiczną dachówką karpiówką, ustawione przeważnie szczytowo. Pojedyncze budynki o konstrukcji szachulcowej. Domy z 3 i 4 ćwierci XIX wieku mają dachy o niższym kącie nachylenia. Elewacje są tynkowane. Budynki z początku XX wieku w części centralnej zaakcentowane dwukondygnacyjnym, pozornym ryzalitem ustawionym szczytowo lub wystawką w układzie szczytowym. Wiele jest budynków piętrowych z lat 1909 – 1911. Elewacje tynkowane pozbawione dość często detalu architektonicznego. Budynki gospodarcze małe i duże, na rzutach w kształcie wydłużonych prostokątów, zamknięte dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje, w większości ceglane o bogatszym niekiedy detalu architektonicznym niż budynki mieszkalne. Stodoły o ceglanych elewacjach o jednej lub 2 – 3 osiach wrót zamkniętych łukiem odcinkowym. Na początku XX wieku wzniesiono dom ludowy i mleczarnię. Wokół istniejącego kościoła zachowały się nieliczne ślady po istniejącym tu cmentarzu jak kostnica zlokalizowana w południowo – zachodnim narożniku pochodząca z 1 połowy XIX wieku i nieliczne fragmenty nagrobków. Cmentarz na planie owalu. Ze starodrzewia zachowały się pojedyncze drzewa takie jak: lipa, kasztanowiec i nowa aleja z topoli. Przy nieistniejącym już kościele zachował się cmentarz poewangelicki z 2 połowy XIX wieku. Cmentarz otoczony jest kamiennym murem, założony na rzucie prostokąta z pojedynczym starodrzewem takim jak: dąb, klon, robinia. Na cmentarzu zachował się krzyż upamiętniający żołnierzy poległych w I wojnie światowej. Do zieleni komponowanej należy także zaliczyć aleję lipową we wsi. Wytworzony w ciągu wieków układ przestrzenny wsi, oparty na planie ulicówki, wywodzi się prawdopodobnie z XIII wiecznego planu rzędówki. Z okresu średniowiecza pochodzi też jego dominanta, jaką jest kościół zachowany w dobrym stanie. W dobrym stanie znajdują się także zespoły folwarczne, pomimo pewnych zniekształceń. Zabudowa zagrodowa w dobrym stanie. Zachował się czytelny plan przykościelnego cmentarza i zachowana w dobrym stanie zieleń. Układ drugiego cmentarza jest nieczytelny. Liczne stanowiska archeologiczne zewidencjonowane na tym terenie świadczą o atrakcyjności tego terenu dla osadnictwa, które jest kontynuowane do dzisiaj. Średniowieczny układ rzędowy w ciągu stuleci rozwinął się w ulicówkę o interesującej zabudowie zagrodowej wzbogaconej cennymi dominantami jakim jest kościół i zespoły folwarczne.

KONIN:

Konin o planie ulicowym położony jest na falistym terenie, przy drodze łączącej Nowe Miasteczko z Borowem Wielkim, w otwartym krajobrazie rolniczym i pozbawiony dominant. Pierwsza wzmianka o wsi, zapisanej jako „Conowo" pochodzi z roku 1267. Konin powstał jako mała ulicówka w początkach XIII wieku i w takim układzie pozostał do czasów obecnych. Od średniowiecza należał do dóbr Carolath – Schönaich (Siedlisko). W 1845 roku wieś liczyła 95 mieszkańców i miała 13 domów. Zachowana zabudowa pochodzi z XVIII i XIX wieku. Zabudowa jest rozproszona, w układzie kalenicowym i pochodzi w większości z 2 połowy XIX wieku. Spotyka się także budynki z końca XVIII wieku. Zagrody składają się z 3 – 5 budynków usytuowanych na planie podkowy, niekiedy połączonych ze sobą. Budynki wcześniejsze o przysadzistych bryłach zamkniętych dwuspadowymi, rzadziej naczółkowymi dachem, kryte ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje są tynkowane. Zachował się także dwukondygnacyjny budynek z końca XVIII wieku o dachu naczółkowym, elewacjach bez detalu, a szczyt w konstrukcji szachulcowej. Budynki z 3 i 4 ćwierci XIX wieku przekryte są dachami o niższym kącie nachylenia, a elewacje tynkowane, wieloosiowe. Domy z początku XX wieku o dość wysokich dachach, często o krótszych elewacjach pozbawionych lub o bardzo skromnym detalu architektonicznym. Budynki gospodarcze, w większości parterowe, na rzutach w kształcie wydłużonego prostokąta, zamknięte dachami dwuspadowymi, późniejsze o mniejszym kącie nachylenia, krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje w większości ceglane oraz tynkowane, kamienne, i pojedyncze budynki z białej cegły. Elewacje stodół ceglane. Na terenie wsi brak jest zieleni komponowanej. Zachował się układ przestrzenny oparty o średniowieczną ulicówkę. Stan techniczny zabudowy nie jest jednak najlepszy. Wiele budynków przebudowano, likwidując często detal architektoniczny i ozdobną stolarkę. Największą wartość kulturową mają obiekty, które objęto ewidencją konserwatorską.

MIŁAKÓW:

Wieś o planie łańcuchówki położona jest przy drodze prowadzącej z Nowego Miasteczka do Bytomia Odrzańskiego. Wieś wzmiankowana w 1295 roku i 1360 roku pod nazwą „Milicz", a w 1430 jako „Milkaw". Polska nazwa wskazuje na starszą metrykę miejscowości, w 1 połowie XIII wieku przekształconej przestrzennie w łańcuchówkę i zreformowanej prawnie (prawo magdeburskie). Jak każda większa zreformowana wieś, Miłaków miał kościół parafialny, wzmiankowany w 1295 roku (p.w. św. Bartłomieja). O pierwszych właścicielach wsi brak wiadomości. W XV wieku Miłaków należał do dóbr Carolath (Siedlisko). Przynależność ta trwała także w następnych stuleciach pod władzą Schönaichów. Około 1600 roku zbudowany został w Miłakowie dwór obronny, obecnie w postaci przekształconej w końcu XIX wieku. Około 1600 roku na miejscu gotyckiego kościoła stanął obecny renesansowy. Obok dworu zachował się folwark z zabudową z 2 połowy XIX wieku oraz park z XVIII – XIX wieku, dziś zaniedbany. Po XIX wiecznym cmentarzu pozostała kępa wysokiej zieleni. Zabudowa mieszkalna pochodzi głównie z 2 połowy XIX wieku. W 1845 roku były we wsi 3 młyny wodne, 2 wiatraki i gorzelnia. Liczyła wtedy 495 mieszkańców. Zabudowa zagrodowa z dominantą wysokościową kościoła i przestrzenną zespołu dworsko – parkowo – folwarcznego położona jest na pagórkowatym terenie w otwartym krajobrazie. Najstarszą dominantą wsi jest kościół zbudowany na przełomie XVI i XVII wieku w stylu renesansowym, nawiązującym jednak do gotyku. Jest to świątynia jednonawowa wzniesiona z kamienia i cegły o węższym prezbiterium od wschodu i czworoboczną wieżą od zachodu z przylegającą do niej cylindryczną klatką schodową. Do prezbiterium przylega zakrystia, a przy nawie kruchta. Bryły przekryte dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. Wieża w górnej kondygnacji przechodzi w ośmiobok. Dominantę przestrzenną stanowi także zespół dworsko – parkowo – folwarczny założony około 1600 roku i rozbudowany w ciągu połowy XIX wieku, położony we wschodniej części wsi tuż przy drodze. Zespół gospodarczy wraz z dworem założony jest na planie prostokąta, który tworzą wolnostojące budynki, oprócz ściany wschodniej. Rezydencja wraz z parkiem usytuowana jest po zachodniej stronie założenia. Wśród zabudowy wyróżnia się dwór zbudowany około 1600 roku, w stylu renesansowym i przebudowany gruntownie na przełomie XIX i XX wieku. Jest murowany z kamienia i cegły na planie kwadratu z wieżą i dobudówką przy północno – wschodnim narożniku. Zamknięty dachem mansardowym z symetrycznie rozmieszczonymi lukarnami. Elewacje z kamienia i cegły, tynkowane. Fasada pięcioosiowa. Wieża jest dwukondygnacyjna, przykryta płaskim dachem, elewacje jednoosiowe. Dwór otoczony jest systemem obwarowań ziemno – wodnych. Nad fosą przerzucony jest most. Budynki gospodarcze na rzutach w kształcie wydłużonego prostokąta zamknięte niskim dachami dwuspadowymi krytymi papą. Elewacje tynkowane, podzielone lizenami (stodoła), w przyziemiu wzbogacone płytkimi niszami zamkniętymi łukiem odcinkowym. Zabudowa wsi jest zwarta, w części rozluźniona, kalenicowo – szczytowa i pochodzi z XIX wieku, w większości z jego 2 połowy. Zagrody usytuowane przeważnie przy wspólnej linii rozgraniczeń i lekko zróżnicowanej linii zabudowy, składają się z 3 – 5 budynków usytuowanych przeważnie na planie czworoboku lub podkowy. Budynki niekiedy stoją w linii rozgraniczeń. Bardzo często budynek stodoły stoi w głębi podwórza w układzie kalenicowym. Budynki niekiedy połączone są szeregowo. Wczesne budynki o dość przysadzistej bryle, zamknięte wysokimi dachami dwuspadowymi kryte ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje ceglane, pojedyncze kamienne, tynkowane, wieloosiowe o skromnym detalu architektonicznym, Zachował się z tego okresu także dwukondygnacyjny budynek o dachu naczółkowym i tynkowanych elewacjach. Budynki z 3 i 4 ćwierci XIX wieku zamknięte niższymi dachami niekiedy ze ściankami ogniowymi, a elewacje, niekiedy ceglane, wzbogacone dodatkowym detalem architektonicznym. Są też budynki dwukondygnacyjne o dwuspadowych dachach, których kondygnacje podzielone są profilowanym gzymsem. Na początku XX wieku widoczna jest kontynuacja form architektonicznych z końca XIX wieku, chociaż wprowadzono także budynki na planie zbliżonym do kwadratu, zamknięte wysokim dachem czterospadowym. Do niektórych budynków, w części centralnej wprowadzono dwukondygnacyjny ryzalit pozorny zamknięty szczytowo. Niektóre budynki wzniesiono na bardzo wysokich piwnicach. W pierwszej ćwierci XIX wieku wzniesiono parterową, murowaną karczmę z użytkowym poddaszem nakrytą wysokim dachem naczółkowym. Elewacje są tynkowane. Budynki gospodarcze zamknięte dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczną dachówką karpiówką, oddzielone od siebie ściankami ogniowymi. Elewacje kamienne i ceglane. Pojedyncze budynki całościowo oszalowane o dachach dwuspadowych kryte ceramiczną dachówką karpiówką. W końcu XIX wieku wzniesiono parterowy młyn zamknięty dwuspadowym dachem kryty ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje tynkowane, wieloosiowe. Na przełomie XIX/XX wieku wybudowano szkołę o przysadzistej bryle, wysokim naczółkowym dachu i

tynkowanych elewacjach. Park założony w XVII – XVIII wieku usytuowany jest po zachodniej stronie założenia z osią widokową. Do założenia prowadzi zadrzewiona droga. Poza wsią, przy polnej drodze położony jest cmentarz z końca XIX wieku, założony przez ewangelików na planie kwadratu, z drogą na osi bramy. Na terenie cmentarza rosną pojedyncze lipy, graby i robinie. Nieliczne wolnostojące nagrobki zachowane fragmentarycznie. Wieś zachowała swój zagrodowy charakter oparty o średniowieczny plan łańcuchówki. Nie straciła na wartości także dominanta wysokościowa jaką jest kościół, zachowany w dobrym stanie. W gorszym stanie znajduje się zespół dworsko – parkowo – folwarczny ze względu na stan techniczny, a także na ubytki w zabudowie. Poprzez wprowadzenie współczesnej zabudowy na teren zespołu jak i poza nim zostały naruszone osie kompozycyjne. Dwór częściowo zniszczony, a z parku pozostało kilka drzew. W lepszym stanie jest użytkowany folwark. Stan zabudowy zagrodowej średni, a wielu budynków zły. Karczmę i szkołę zaadaptowano na domy mieszkalne. Zachował się czytelny układ cmentarza. Cmentarz obok pojedynczych drzew porośnięty jest krzewami dzikiej róży. Wieś ma duże znaczenie kulturowe ze względu na zachowany średniowieczny plan łańcuchówki, przy której od średniowiecza i czasów późniejszych wyrosły dominanty, a także zabudowa zagrodowa o dużych wartościach kulturowych.

NIECIECZ:

Wieś o planie ulicowym położona jest przy lokalnej drodze. Rozproszona zabudowa zagrodowa z dominantą przestrzenną folwarku położona jest płaskim terenie w otwartym krajobrazie rolniczym. Pierwszy raz wieś wymieniona została w dokumencie z 1295 roku pod nazwą „Neesicz". Był to pierwotnie zapewne źreb, władany przez potomków Nicicza, przekształcony na początku XIII wieku w małą ulicówkę, rozwiniętą przestrzennie w XIX i XX wieku. Dawni właściciele wsi pozostają nieznani. W XVIII wieku wymieniana jest rodzinie Banisch. W 1845 roku było we wsi 183 mieszkańców. Dominantą przestrzenną jest zespół folwarczny założony w połowie XIX wieku i rozbudowany w 1 ćwierci XX wieku, na planie czworoboku. Część budynków połączonych ze sobą. Budynki gospodarcze wzniesione na rzutach w kształcie wydłużonego prostokąta, zamknięte dwuspadowym dachem krytym ceramiczną dachówką karpiówka. Zabudowa w części wsi jest zwarta, a w części rozproszona i pochodzi z XIX wieku, w większości z jego drugiej połowy. Zagrody usytuowane przy wspólnej linii rozgraniczeń, w której niekiedy stoją zarówno budynki mieszkalne jak i gospodarcze. Linia zabudowy trochę zróżnicowana. Zagrody składają się z 3 – 5 budynków ustawionych na planie podkowy lub litery „L". Budynki niekiedy połączone są ze sobą szeregowo. Nieliczne domy z 1 połowy XIX wieku są dość niskie o dwuspadowych dachach krytych ceramiczną dachówką karpiówka. Budynek mieszkalny połączony jest czasem z budynkiem gospodarczym, który wzniesiono z kamienia narzutowego. Domy z 2 połowy XIX wieku o dwuspadowych dachach kryte ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje tynkowane. Pojedyncze budynki o elewacjach z jasnej cegły i detalu z ciemniejszej cegły. W budynkach z początków XX wieku pojawiają się, w części centralnej, dwuosiowe facjatki zamknięte szczytowo. Budynki gospodarcze na prostokątnych rzutach zamknięte dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje w większości ceglane (pojedyncze kamienne). Stodoły stoją przeważnie kalenicowo. W lesie, w pobliżu wsi , w 1 połowie XX wieku ewangelicy założyli cmentarz, na planie trudnym obecnie do określenia. Jedynie rosnące tuje, liczne fragmenty wolnostojących nagrobków i mogiły świadczą o istnieniu tu cmentarza. Do obecnej chwili zachował się średniowieczny plan ulicówki, przy której powstała zabudowa zagrodowa zachowana w złym stanie. Niektóre budynki kryte blachą. Folwark zaniedbany, o zniekształconym układzie ze względu na ubytki. Układ cmentarza nieczytelny, gdyż został wchłonięty przez las. Wartości kulturowe wsi to pierwotna polska nazwa miejscowości, czytelny w rozwiniętym układzie plan ulicowy, miejsce po XIX wiecznym cmentarzu jako enklawa zieleni oraz zabudowa mieszkalna i gospodarcza, a także zabudowa zespołu folwarcznego.

POPĘSZYCE:

Popęszyce o planie łańcuchówki położone są przy drodze łączącej Niegosławice z Nowym Miasteczkiem. Po wschodniej stronie wsi przepływa rzeka Biała Woda. W latach 1891 – 1898 wprowadzono tu linię kolejową. Wieś o charakterze zagrodowym z dominantami kościoła i zespołu dworsko – parkowo – folwarcznego położona jest na terenie pagórkowatym w otwartym krajobrazie. Przy grodzie opolnym w Popęszycach istniała najpewniej jakaś otwarta osada rolna. Gdy w X wieku gród upadł

osadnictwo rolne pozostało. W XII wieku mogło na terenie późniejszej wsi funkcjonować kilka źrebi. Przez ich skomasowanie powstała na początku XIII wieku długa łańcuchówka. W 1297 roku wymieniony jest właściciel wsi Popasicz. Ród ten, piszący się później Poppschutz, siedział tutaj przez całe wieki, chociaż już w średniowieczu pojawiają się inni współwłaściciele (rodziny Wirsing i Tuchulsdorf, a w XVI wieku Rechenberg i w XVIII Zeidlitz). Dobra popęszyckie podzielone były od XIV wieku ma dwa majątki, a od XVIII wieku na trzy. Jako duża wieś Popęszyce miały już od XIII wieku kościół zachowany w postaci przebudowanej około połowy XIX wieku. Ponadto zachowały się 2 dwory z XIX wieku, 3 folwarki z XIX wieczną zabudową oraz zadrzewiony teren po dawnym cmentarzu. Najstarszą dominantą wsi jest gotycki kościół zbudowany w XIII wieku, przebudowany na przełomie XV i XVI wieku i około 1850 roku. Położony jest w zachodniej części wsi, na wyniesieniu i oddalony od wiejskiej zabudowy. Murowany z kamienia polnego i cegły, jednonawowy z węższym prezbiterium zamkniętym pięciobocznie. Do mocno oszkarpowanej nawy przylega kruchta i zakrystia. Nawa i krucha przykryta jest dachem dwuspadowym, a prezbiterium czteropołaciowym, krytym ceramiczną dachówką karpiówką. Nad zachodnią częścią góruje drewniana wieżyczka o dachu namiotowym, krytym blachą. Elewacje s tynkowane. Kościół ogrodzony jest drewnianym parkanem. Dominantą przestrzenną wsi jest także zespół folwarczny z 1869 roku, rozbudowany w 4 ćwierci tego wieku. Kompozycję zespołu stanowi duże podwórze o zwartej zabudowie, z otwarciami szczelinowymi pomiędzy budynkami. Wśród zabudowy wyróżnia się trzykondygnacyjny spichlerz. Drugie, główne podwórze z dworem oddzielone od pozostałych budynków drogą wysadzaną drzewami. Na część tę składają się także budynki mieszkalne i gospodarcze. Wśród zabudowy folwarcznej wyróżnia się dwór z XVIII wieku. Jest to budowla wzniesiona na planie prostokąta. Dwukondygnacyjna bryła zamknięta dachem mansardowym, krytym ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje tynkowane. Obok dworu podobną bryłę prezentuje dwukondygnacyjny budynek wielofunkcyjny, wzniesiony na rzutach wydłużonego prostokąta, zamknięty dachem mansardowym z długą powieką. Elewacje tynkowane, wieloosiowe. Pozostałe budynki na wydłużonych rzutach, zamknięte dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczna dachówką, lub niższe kryte papą. Elewacje tynkowane i ceglane, wieloosiowe o prostokątnych otworach. Drugi zespół folwarczny położony w pobliżu kościoła wzniesiony był na przełomie XIX i XX wieku. Założono go na planie nieforemnego prostokąta, zbliżonego do trapezu. Obok budynków gospodarczych znajdują się tu budynki mieszkalne z przełomu XIX i XX wiek. Parterowe budynki założone są na planach wydłużonego prostokąta, zamknięte dwuspadowymi dachami, kryte ceramiczną dachówką karpiówką z powiekami. Elewacje tynkowane, wieloosiowe. Budynki gospodarcze zbudowane są na planach wydłużonego prostokąta zamknięte dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczną dachówką, dachy o niższym kącie nachylenia kryte papą. Zabudowa zagrodowa wsi jest rozproszona i pochodzi z XIX wieku, w większości z końca XIX wieku. Na obrzeżach wsi pojawia się zabudowa z początków XX wieku, a także współczesne budynki wielorodzinne i pawilony. Zagrody, w większości przy wspólnej linii rozgraniczeń i zróżnicowanej linii zabudowy, składają się z 3 – 5 budynków usytuowanych w większości na planie podkowy. Niektóre połączone ze sobą. Wcześniejsze budynki o przysadzistych bryłach zamknięte dwuspadowymi, rzadziej naczółkowymi dachami o tynkowanych elewacjach. Późniejsze budynki z 2 połowy XIX wieku mają dachy z niższym kątem nachylenia. Zabudowa z początku XX wieku o wysokich dwuspadowych dachach krytych ceramiczną dachówką karpiówką. Budynki gospodarcze na rzutach w kształcie wydłużonego prostokąta zamknięte dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczna dachówką karpiówką. Elewacje, w większości ceglane, a niekiedy kamienne. Stodoły o jednej lub dwóch osiach wrót. W połowie XIX wieku wzniesiono plebanię, na początku XX wieku stację kolejową, a w latach 30 – 40 XX wieku szkołę. Park dworski założony został w 1 połowie XIX wieku jako park krajobrazowy o zachowanych alejach lipowych. Kompozycja opiera się o polany położone między skupiskami drzew. Poza wsią, w pobliżu stacji kolejowej, położony jest cmentarz, który założyli ewangelicy w 1 połowie XX wieku na planie prostokąta. W pobliżu wsi położony jest cmentarz poewangelicki, który trudno wydatować. Założony na planie prostokąta z aleją kasztanowców na osi. Na terenie nieliczne fragmenty wolnostojących nagrobków. Wieś o zachowanym pierwotnym planie łańcuchówki zachowała swoje dominanty jak kościół, zespół dworsko – parkowo – folwarczny, który ze względu na wprowadzenie współczesnej dysharmonizującej zabudowy został nieco zdegradowany. W drugim zespole rozebrano dwór, a park utracił swoją pierwotną funkcję. W zespół z 1869 roku wkomponowano nowy obiekt, który odbiega formą od pozostałych. Zmodernizowano część zabudowy, co wpłynęło negatywnie na wygląd zespołu. Ceglane elewacje niekiedy pokryto nowym tynkiem. Modernizacji i przebudowie uległa również zabudowa zagrodowa. Park jest zaniedbany, a cmentarz nie zachował historycznego układu, ani

starodrzewia. Zaadaptowano go na pochówki wyznania rzymsko – katolickiego. Drugi cmentarz o zachowanym układzie, lecz z bardzo złym stanem starodrzewia i nagrobków. Wieś zachowała wiele obiektów o dużych wartościach kulturowych.

REJÓW:

Wieś o planie rzędówki położona jest przy drodze prowadzącej z Nowej Soli do Nowego Miasteczka. Rozluźniona zabudowa zagrodowa położona jest na terenie pagórkowatym w otwartym krajobrazie rolniczym. Jedynie od strony wschodniej zamyka go las. Rejów był w posiadaniu klasztoru augustianów w Nowogrodzie, a później w Żaganiu. Opactwu przekazał wieś Henryk Brodaty w 1237 roku. Rejów powstał zapewne na początku XIII wieku, jako rzędówka nad rzeką Białą Wodą. Pod koniec XV wieku, w nieznanych okolicznościach, przeszła do klucza dóbr Carolath (Siedlisko), pozostając w nim do czasów najnowszych. W 1845 roku było we wsi 12 domów i 99 mieszkańców. Funkcjonowały wtedy młyn wodny i cegielnia. Zachował y się: dwór sołtysi z 1772 roku, zazielenione miejsce po cmentarzu oraz zabudowa mieszkalna i gospodarcza z 2 połowy XIX wieku. Z zespołu folwarcznego zachowała się oficyna wzniesiona około 1775 roku w stylu barokowym. Jest to dwukondygnacyjny budynek zamknięty dwuspadowym dachem naczółkowym kryty ceramiczną dachówką karpiówką. Zabudowa jest rozluźniona, szczytowa i pochodzi z XIX wieku, a szczególnie z jego drugiej połowy. Zagrody usytuowane są w większości przy wspólnej linii rozgraniczeń oraz zbliżonej linii zabudowy i składają się z 3 – 5 budynków stojących na planie podkowy lub litery „L”. Budynki niekiedy stoją w linii rozgraniczeń. Budynki niekiedy połączone szeregowo, oddzielone od siebie ścianką ogniową. Zachowały się pojedyncze budynki pochodzące z początku XIX wieku. Wzniesione na rzutach prostokąta o wysokich dachach dwuspadowych lub mansardowych. Budynki z 3 i 4 ćwierci XIX wieku o niższych dachach. Są także budynki dwukondygnacyjne. Domy z początku XX wieku o wysokich dachach dwuspadowych, niekiedy naczółkowych, w których niekiedy występują powieki. Elewacje tynkowane i ceglane. Budynki gospodarcze na rzutach prostokąta zamknięte dwuspadowym dachem krytym ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje w większości ceglane. Stodoły stoją w większości na tyłach podwórza, w układzie kalenicowym. Elewacje ceglane, gładkie o jednej do trzech osi wrót. Zachowały się pojedyncze budynki w konstrukcji szachulcowej. W końcu XIX wieku wzniesiono młyn. Poza wsią, na niewielkim wyniesieniu, ewangelicy założyli cmentarz, w czasie trudnym do określenia ze względu na zachowane liczne fragmenty z wolnostojących nagrobków trudnych do identyfikacji. Ze starodrzewia zachowały się liczne dęby i świerki. Układ cmentarza jest nieczytelny, a dobry stan zadrzewienia jest już o charakterze leśnym. Zachowana zieleń cmentarna stanowi interesujący kompleks zieleni.

SZYBA:

Wieś o zatartym planie położona jest przy lokalnej drodze prowadzącej z Nowego Miasteczka do Długiego. W pobliżu płynie rzeka Biała Woda. Zabudowa zagrodowa z dominantą zespołu dworsko – parkowo – folwarcznego położona jest na płaskim terenie, w pewnych partiach falistym, w otwartym krajobrazie. Wieś wymieniona w 1222 roku wśród dóbr należących do parafii w Solnikach. Wtedy i w dokumencie z 1295 roku nazwana została „Szybą”. Powstała pewno na początku XIII wieku jako rzędówka, na miejscu starszej osady. Od średniowiecza Szyba należała do Kożuchowa i wtedy też powstał zapewne folwark. W 1845 roku było we wsi 28 domów mieszkalnych, dwa młyny wodne, wiatrak i gorzelnia. Mieszkało wtedy w Szybie 245 osób. Dawny układ wsi uległ zatarciu. Zachował się klasycystyczny dwór z 1797 roku z oranżerią i małe XIX wieczne założenie parkowe. Dominantą wsi jest zespół dworsko – parkowo – folwarczny istniejący od XVIII wieku i rozwinięty w XIX wieku, położony pośrodku wsi. Zabudowa usytuowana na planie podkowy. Podwórze gospodarcze oddalone nieco od dworu, usytuowane jest po jego północnej stronie. Dwór wzniesiony był w 1797 roku w stylu klasycystycznym. Założony na planie prostokąta, parterowy zamknięty dachem mansardowym, naczółkowym, krytym ceramiczną dachówką. Elewacje tynkowane, wieloosiowe. Nielicznie zachowane budynki gospodarcze o rzutach wydłużonego prostokąta, zamknięte dwuspadowym dachem, kryte ceramiczna dachówka karpiówką. Elewacje ceglane i tynkowane. Zabudowa zagrodowa wsi jest rozproszona i pochodzi z XIX wieku, a w większości z jego drugiej połowy. Zagrody składające się z 3 – 5 budynków usytuowane są w większości na planie podkowy. Budynki na planie prostokąta zamknięte dachem dwuspadowym krytym ceramiczną dachówkę karpiówką. Elewacje w większości tynkowane, wieloosiowe. Budynki gospodarcze o dwuspadowych dachach krytych

ceramiczna dachówką. Elewacje w większości ceglane. Park został założony w XIX wieku jako park krajobrazowy, zachowany do dzisiaj w formie reliktowej. Pierwotny XIII wieczny plan rzędówki uległ zatarciu ze względu na ubytki w zabudowie. Największe wartości kulturowe reprezentuje dominanta przestrzenna jaką jest zespół folwarczny, a szczególnie dwór, który jest wpisany do rejestru zabytków. Najbardziej interesująca zabudowa zagrodowa objęta została także ochroną konserwatorską.

Do dzisiejszego sołectwa Szyba przynależy przysiółek Polanka. Przysiółek ten o amorficznym planie położony jest przy drodze polnej. W pobliżu płynie rzeka Biała Woda. Folwark nad rzeką założony został w XVII lub XVIII wieku i należał do dóbr Szyba. Pozostały po nim trzy gospodarstwa z zabudową z 2 połowy XIX wieku. Zagrody położone są na terenie pagórkowatym, wśród lasów. Brak dominant przestrzennych. Zabudowa to 3 zagrody w zwartym układzie, na planie podkowy, datowane na wiek XIX. Budynki na rzucie prostokąta zamknięte dwuspadowymi dachami krytymi ceramiczną dachówką karpiówką. Elewacje są tynkowane. Brak zieleni komponowanej. Zagrody są w dobrym stanie. Przysiółek bez znaczenia kulturowego.

ŻUKÓW:

Wieś o planie rzędówki położona jest przy drodze lokalnej Niegosławice – Nowe Miasteczko. Wieś o charakterze zagrodowym, wzbogacona dominanta jaką jest zespół fabryczny, położona jest na terenie falistym w otoczeniu lasów. Najstarszy zapis o wsi pochodzi z 1495 roku. Jej właścicielem był wówczas Swadnitz. Źródłosłów nazwy jest polski, zatem i metryka wsi sięga zapewne XIII wieku, kiedy założono ją na miejscu starszej osady w układzie rzędówki. Od XVI wieku Żuków należał do klucza dóbr Iłowa – Borowe, pozostającego we władaniu Promnitzów, a następnie rodziny Kospoth. Na początku XX wieku powstała w Żukowie fabryka mebli. Wcześniej istniał tutaj folwark oraz młyn wodny. W rozbudowanej wsi czytelny jest pierwotny układ rzędówki. Zabudowa wsi pochodzi z 2 połowy XIX wieku. Zabytkiem cywilizacji jest złożona z kilkunastu obiektów opuszczona dzisiaj fabryka mebli. Zespół fabryczny składający się z fabryki, willi fabrykanta z 1908 roku, budynków mieszkalnych i gospodarczych powstał na przełomie XIX i XX wieku w północnej części wsi. Zagrody są rozproszone kalenicowo – szczytowe i składają się z 3 – 5 budynków usytuowanych na planie podkowy lub litery „L". Zabudowa pochodzi od XVIII wieku. W 1 ćwierci XX wieku wzniesiono także gospodę z salą taneczną. Cmentarz wiejski założony został przez ewangelików w 1 połowie XIX wieku na planie prostokąta z aleją główną i szpalerami tuj. Pozostały nieliczne wolnostojące nagrobki z 2 połowy XIX wieku. Śladem po dawnym cmentarzu jest nieuporządkowana kępa wysokiej zieleni. Wieś zachowała swoje rozplanowanie rzędówki oraz wykształconą w ciągu wieków zabudowę wraz z dobrze zachowaną dominantą zespołu fabrycznego. Cmentarz o zachowanym układzie i starodrzewiem został zaadaptowany dla potrzeb wyznania rzymsko – katolickiego. Niewątpliwą wartością wsi jest jej malownicze położenie. Wiele jest też obiektów o dużych wartościach kulturowych, które objęto ewidencją konserwatorską.

O wartościach kulturowych gminy decyduje historia poszczególnych miejscowości oraz zachowane zabytki, do których należą nie tylko obiekty architektoniczne, lecz także układy planów miasta i wsi oraz zieleń komponowana. Najstarszymi pamiątkami z przeszłości, objętymi ochroną są stanowiska archeologiczne. Najcenniejszym z nich jest grodzisko wczesnośredniowieczne w Popęszycach. Z układów przestrzennych największe wartości prezentuje Nowe Miasteczko, z zachowanym bez większych zmian XIII wiecznym rozplanowaniem i zabudową (XVIII – XIX wiek) odpowiednią w skali do niewielkiego założenia, z kościołem parafialnym (XIV – XVI wiek) i ewangelickim (1784 rok). Spośród wsi wyróżniają się rozplanowania Gołaszyna, Żukowa (rzędówki) i Borowa Polskiego (ulicówka). Najokazalsze kościoły ma oczywiście Nowe Miasteczko. Kościół farny prezentuje budowlę gotycko – renesansową, a dawny zbór ewangelicki styl klasycystyczny. XIII wieczne kościoły wczesnogotyckie przetrwały w Borowie, Gołaszynie i Popęszycach. W Borowie Polskim jest kościół z początku XV wieku, a w Miłakowie z przełomu XVI – XVII wieku. Z architektury świeckiej wymienić trzeba ruiny zamku w Borowie Polskim (XIV – XVI wiek), dwór obronny z około 1600 roku, dwór w Szybie z 1797 roku, dwór z XV wieku i pałac z XVIII wieku w Borowie oraz dwory z XVIII wieku w Gołaszynie, Popęszycach i Rejowie. W Nowym Miasteczku jest ratusz z XVII – XIX wieku. Do zespołów dworskich należą folwarki

zachowane w Borowie (3 – z końca XVIII wieku, początku XIX wieku i z 1840 roku), Gołaszynie (2 – z XVIII i z przełomu XIX/XX wieku), Miłakowie (z 2 połowy XIX w.) i Popęszycach (3 – z końca XVIII wieku, połowy XIX wieku i końca XIX wieku). Najstarszy park dworski znajduje się przy dworze obronnym w Miłakowie (XVII – XVIII wiek). Niewielkie założenia ogrodowe z XIX wieku są także w Borowie (2), Popęszycach i Szybie. Obok parków do zieleni projektowanej zalicza się także cmentarze, obecnie zlikwidowane jako miejsca pochówku, lecz zachowane w postaci enklaw wysokiej zieleni. Istnieją w Borowie, Miłakowie, Niecieczy, Popęszycach, Rejowie i Żukowie. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza wsi jest murowana i pochodzi głównie z drugiej połowy XIX wieku i początku XX wieku. Zachowały się pojedyncze egzemplarze domów starszych, z XVIII wieku i początków XIX wieku. Najokazalsze domy, o pewnych wartościach architektonicznych, występują w Gołaszynie i Żukowie. Liczne niegdyś młyny wodne, wiatraki i inne budowle produkcyjne, widoczne jeszcze na mapach z końca XIX wieku, uległy rozbiórkom. Z okresu industrializacji pochodzą 2 fabryki mebli (Nowe Miasteczko i Żuków), z zabudową z końca XIX wieku i początku XX wieku.

W okresie ostatnich kilkunastu lat na terenie gminy rozwija się nowa fala osadnictwa. Według danych GUS w latach 2004 – 2015 na terenie gminy Nowe Miasteczko powstało ogółem 136 budynków[43] (w samym mieście 104), z czego 74 to budynki mieszkalne[44] (w samym mieście 55), składające się na 84 mieszkania[45] (w samym mieście 65). Abstrahując od zabudowy gospodarczej (rolnictwo, produkcja, usługi) dominują budynki murowane o modernistycznej architekturze wykonane metodami współczesnej techniki budowlanej. Typowa zabudowa jednorodzinna składa się przeważnie z domu mieszkalnego jedno– lub dwukondygnacyjnego o dachu dwuspadowym, ustawionego frontem do drogi oraz (w przypadku zagród) budynków gospodarczych ustawionych szczytem lub frontem do drogi, również o typowej dwuspadowej konstrukcji dachu. Regułą jest murowana konstrukcja budynków. Wykończenie elewacji budynków, rodzaj pokrycia dachowego, typ i konstrukcja płotu, elementy małej architektury, itp., są bardzo zróżnicowane i odpowiadają indywidualnym gustom właścicieli.

2. 3. Zabytki.

Obszar gminy Nowe Miasteczko jest terenem o dużym nasyceniu cennymi obiektami zabytkowymi z różnych epok i formacji stylowych. Zachowały się tu interesujące zabytki architektury i sztuki, na skalę ponadlokalną, reprezentujące wysoki poziom artystyczny. Są to: zespoły pałacowo – parkowe, folwarki, kościoły, budynki mieszkalne (miejskie i wiejskie), użyteczności publicznej oraz gospodarcze, założenia cmentarne. Zachowały one elementy pierwotnych układów urbanistycznych i ruralistycznych. W okresie powojennym stopień zachowania historycznie ukształtowanych układów zabudowy poszczególnych miejscowości nie uległ zasadniczym zmianom. Część miejscowości na terenie gminy charakteryzuje się do dnia dzisiejszego cennymi historycznymi układami urbanistycznymi (Nowe Miasteczko) i ruralistycznymi (Borów Polski, Borów Wielki, Gołaszyn, Miłaków, Popęszyce). Zachowane zabytki architektury, poza obiektami sakralnymi i rezydencjonalnymi, legitymują się

[43] Według GUS to obiekt budowlany trwale związany z gruntem, posiadający fundamenty, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych (to jest ścian i przykryć), czyli obudowany ścianami w zasadzie ze wszystkich stron i pokryty dachem (…). Za odrębny budynek przyjęto budynek oddzielony od innych wolną przestrzenią, a w przypadku bezpośredniego przylegania do innego budynku w zabudowie zwartej lub do innych zabudowań (np.: przy budynkach zespolonych pod jednym dachem lecz spełniających różne funkcje gospodarcze) – budynek oddzielony ścianami szczytowymi. W budynkach mieszkalnych bliźniaczych i szeregowych za odrębny budynek należy uważać każdy segment zawierający odrębne wyjście na działkę, ulicę lub ogród.

[44] Według GUS to budynek przeznaczony na cele mieszkalne, zajęty przez lokale mieszkalne w całości, lub budynek zajęty przez lokale mieszkalne co najmniej w połowie, a w pozostałej części przez inne pomieszczenia, z wyjątkiem budynku mieszkalno – inwentarskiego lub mieszkalno – gospodarskiego.

[45] Według GUS to lokal składający się z jednej lub kilku izb i pomieszczeń pomocniczych, przeznaczony na stały pobyt osób – wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych; konstrukcyjnie wydzielony trwałymi ścianami w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.

stosunkowo nowymi metrykami. Żadna z budowli zagrodowych (mieszkalnych i gospodarczych) nie sięga wstecz poza wiek XVIII. Na terenie gminy zachowało się 7 kościołów (Nowe Miasteczko [2], Borów Polski, Borów Wielki, Gołaszyn, Miłaków, Popęszyce). W miejscowościach: Borów Polski, Borów Wielki, Miłaków, Popęszyce i Szyba są zespoły zamkowe, pałacowe lub dworskie. W kilku miejscowościach zachowały się folwarki lub ich relikty (Nowe Miasteczko, Borów Wielki, Miłaków, Popęszyce, Szyba). Parki pałacowe, dworskie lub krajobrazowe są we wsiach: Borów Wielki, Miłaków, Popęszyce i Szyba. Większość założeń parkowych pozostaje w zaniedbaniu. We wszystkich miejscowościach (poza Szybą) zachowały się zabytkowe cmentarze lub relikty dawnych cmentarzy wraz z roślinnością w postaci drzew, krzewów i podszytu o symbolice związanej z nekropoliami. Cenne zabytki związane z architekturą przemysłową tworzy przede wszystkim zespół po byłej fabryce mebli w Żukowie.

Najcenniejszym zespołem zabytkowym na terenie gminy jest zespół urbanistyczno – krajobrazowy (miasto) Nowego Miasteczka. Najstarszy trakt komunikacyjny z Wrocławia do Krosna Odrzańskiego prowadził przez Głogów, Bytom i Kożuchów. W XIII wieku powstało boczne odgałęzienie tej drogi, omijające Głogów i Bytom, prowadzące z Polkowic do Kożuchowa. Nowemu odcinkowi szlaku handlowego oraz gęstej sieci osad wiejskich w regionie zawdzięcza Nowe Miasteczko swe powstanie. Lokacyjne prawa miejskie otrzymało Nowe Miasteczko przed rokiem 1296, kiedy to wymienione zostało w źródłach po raz pierwszy, już jako ośrodek okręgu administracyjnego. Miasto rozwinęło się obok starszej wsi Gołaszyn, zwanej także w średniowieczu Linda. Nazwą tą w czternastowiecznych dokumentach określane jest zamiennie również Nowe Miasteczko. Zabytkowe wartości posiada historyczny układ przestrzenny Nowego Miasteczka. Bez większych zmian zachowało się trzynastowieczne, regularne rozplanowanie. Kamieniczki przy rynku i sąsiednich uliczkach pochodzą z XIX – XX wieku. Z budowli użyteczności publicznej zachował się kościół, zbór poewangelicki oraz ratusz[46].

Architekturę rezydencjonalną reprezentują przede wszystkim:

- ruiny zamku w Borowie Polskim;
- pałac w Borowie Wielkim;
- dwór w Borowie Wielkim;
- dwór w Miłakowie;
- dwór w Popęszycach;
- dwór w Szybie.

Ruiny zamku w Borowie Polskim wznoszą się na wzgórzu, na terenie dawnego zespołu dworskiego, na północ od drogi prowadzącej przez wieś. Powstanie gotyckiego zamku datuje się na przełom XIV i XV wieku. Wcześniej, w miejscu murowanego zamku znajdowała się niewielka drewniana budowla. Budowę siedziby przypisuje się Heinrichowi II Rechenberg, wymienionemu w dokumencie z 1391 roku. Średniowieczny zamek był założony na rzucie prostokąta. W części zachodniej znajdował się trzykondygnacyjny dom nakryty wysokim dwuspadowym dachem, natomiast w części południowo – zachodniej czworoboczny dziedziniec otoczony murem kurtynowym. Całość założenia otaczała fosa. Budowla została zmodernizowana w latach 1548 – 1550. Kapitalny remont przeprowadził Georg Rechenberg z Otynia. Tablica erekcyjna odnaleziona na terenie zamku, opisywana w książce *Siedziby rycerskie w księstwie głogowskim* wskazuje, iż modernizację przeprowadzono w dwóch etapach. W pierwszym przebudowano zapewne dom gotycki i mury kurtynowe. W drugim zniwelowano fosę przy wschodniej ścianie gotyckiej budowli, dostawiając do niej nowe skrzydło. Renesansowa budowla była czterokondygnacyjna. Do południowo – wschodniego narożnika została dostawiona czterokondygnacyjna, cylindryczna wieża. Budynek w 1649 roku został przejęty przez jezuitów czeskich. Zamek nie był użytkowany. Zniszczeniu uległo najpierw skrzydło średniowieczne, później całość założenia. Wzniesione przez jezuitów około 1700 roku nowe zabudowania folwarczne powstały być może częściowo przy użyciu materiału ze zniszczonej budowli. Około 1800 roku runęła renesansowa wieża. W 2 połowie XIX wieku zachowana cześć renesansowa została zaadaptowana na spichlerz. Budowla została nakryta nowym dachem i otrzymała nowe stropy. Od końca lat 60–tych XX wieku, kiedy runął dach i stropy, budynek popada w ruinę. Zamek jest zachowany fragmentarycznie, zachowały się relikty murów gotyckich i założenia renesansowego. Obecnie obiekt jest zaniedbany[47].

[46] http://www.lwkz.pl , Kowalski S.
[47] http://www.lwkz.pl , Domagalska K.

Pałac wraz z zespołem folwarcznym w Borowie Wielkim usytuowany jest we wschodniej części wsi, określanej jako Borów Dolny. Pałac zwrócony jest boczną elewacją do drogi, frontową zaś na wschód. Wjazd do pałacu prowadził przez bramę usytuowaną pomiędzy dwoma budynkami mieszkalnymi. Od strony zachodniej graniczy z kamiennym ogrodzeniem średniowiecznego kościoła. Dawna zabudowa gospodarcza zlokalizowana jest od strony północnej pałacu. Składa się z dwóch podwórzy gospodarczych. Pierwsze, zapewne starsze, usytuowane jest w bezpośrednim sąsiedztwie pałacu. Drugie, znajdujące się w głębi założenia, powstało w latach 1868 – 1879. Pomiędzy kościołem a dawnym spichlerzem, z północno – zachodniej strony pałacu, znajduje się niewielki park. Obecnie jest on bardzo zaniedbany lecz w czasach świetności oprócz zieleni znajdowała się w nim fontanna i rzeźby. Nieużytkowany obiekt ulega coraz większej dewastacji. Pałac wzniesiony został około 1800 roku. Posiada przenikające się cechy architektury późnobarokowej i klasycystycznej. Założony jest na rzucie prostokąta z wieloboczną dobudówką od strony zachodniej i prostokątnym tarasem od wschodu. Od strony południowej przylega kaplica na planie prostokąta, zakończona od strony zachodniej półkoliście, z prostokątnym przedsionkiem od wschodu. Jest to obiekt podpiwniczony, dwukondygnacyjny, kryty dachem mansardowym. W dolnej partii dachu występują jedno– i dwuokienne wystawki, zaś w górnej „wole oczy". Dziewięcioosiowa fasada zaakcentowana jest pseudoryzalitem. Ze względu na wysokie usytuowanie piwnic, wejście do pałacu poprzedzone jest kamiennymi schodami oraz tarasem szerokości pseudoryzalitu. Schody i taras posiadały kamienną balustradę, po której pozostały jedynie dolne fragmenty. W ścianach tarasu znajdują się półkoliście zamknięte okna oraz wejście do piwnicy. Główne wejście obramowane jest opaską. Drzwi drewniane, dwuskrzydłowe zdobione są płycinami, z których górna posiada motyw kwiatowy. Nad drzwiami znajduje się balkon z prostą żeliwną balustradą, zdobiony od dołu gzymsem wspartym na konsolkach. W partii dachowej pseudoryzalit posiada trójkątny naczółek z półokrągłym okienkiem pośrodku. Do dziesięcioosiowej elewacji zachodniej, od strony północnej przylega parterowa weranda, wybudowana na planie nieregularnego sześcioboku. Wejście znajdowało się po stronie północno – zachodniej, pozostałe otwory były przeszklone wielodzielnymi oknami. Powyżej znajdował się gzyms i wydatny okap płaskiego dachu. Dobudowa werandy (pod koniec XIX wieku) związana była z założeniem parku, do którego prowadziło tylne wyjście. Elewacje pałacu opracowane są gładko, jedynie wysoka partia cokołowa posiada prostokątne boniowanie. Pod okapem dachu pałac obiegał gzyms wieńczący, który nie został odtworzony po remoncie dachu. Ściany są rozczłonkowane prostokątnymi oknami, ujętymi prostymi opaskami. W czteroosiowej elewacji północnej obok okien występują blendy. Układ wnętrza był dwutraktowy, przedzielony na całej długości korytarzem. Największe pomieszczenie przyziemia stanowił hall, mieszczący trójbiegowe łamane schody. Na wprost wejścia głównego znajdował się wykonany z czerwonego marmuru kominek z herbem rodziny von Zedlitz–Trüschler. Wnętrza posiadały dekorację klasycystyczno – barokową. Sufity zdobione były fasetami, profilowanymi listwami, plafonami. Stolarka drzwiowa pochodziła z 2 połowy XIX wieku. Do południowej elewacji pałacu przylega jednokondygnacyjna kaplica, kryta płaskim dachem. Jej fasada jest nieco cofnięta względem elewacji frontowej pałacu. Pośrodku znajduje się przedsionek kryty daszkiem dwuspadowym. Ściany przedsionka były zdobione boniowaniem. Półkoliście zamknięty otwór drzwiowy obramowany jest profilowaną opaską. Płyciny drewnianych, dwuskrzydłowych drzwi zdobione są ukośnymi listewkami. Powyżej ząbkowanego gzymsu znajduje się półkoliste nadświetle z motywem czteroliścia. Elewacja południowa kaplicy przepruta jest czterema wydłużonymi, półkoliście zamkniętymi oknami. Absyda posiada trzy wydłużone blendy okienne zamknięte łukami półpełnymi, obwiedzione profilowanymi opaskami. Wnętrze kaplicy jest salowe, nakryte płaskim stropem, zakończone od strony zachodniej przesklepioną absydą. Niegdyś na wschodniej ścianie kaplicy mieścił się drewniany chór. Obecnie pałac jest zaniedbany[48].

Zespół dworski znajdujący się w zachodniej części Borowa Wielkiego określany był niemiecką nazwą Ober Mittel Grossenborau. Zespół tworzy rozproszony układ, w którego skład wchodzą: duży park krajobrazowy ze stawami i dworem, szpalery starodrzewu oraz cztery obejścia znajdujące się po obu stronach szosy, przebiegającej przez Borów. Dwór skierowany jest fasadą na północ. Od wschodu i południa otoczony jest parkiem. Po stronie zachodniej znajdują się dwa stawy oraz ścieżka prowadząca do największego z obejść gospodarczych, założonego w latach 1841 – 1845. Na skraju parku, przy szosie, usytuowany jest piętrowy budynek mieszkalny, postawiony dla służby w 1846 roku. W piwnicach frontowego traktu barokowego dworu zachowały się mury obwodowe wcześniejszego założenia. Jednotraktowy, najprawdopodobniej obronny budynek powstał w XVI wieku. Barokowy dwór wzniesiono na początku XVIII wieku na planie prostokąta. W 1890 roku zakończona została jego przebudowa, o czym świadczy data umieszczona na kartuszu herbowym. Do elewacji zachodniej przystawiono wówczas dwukondygnacyjny aneks. Dobudowano także dwie loggie, przy fasadzie i elewacji wschodniej oraz przekształcono wnętrze, wydzielając nową klatkę schodową. Do budowy barokowego założenia wykorzystano jedynie piwnice starszej siedziby. Wzniesiono nad nimi frontowy trakt, dodając drugi, nieco węższy, z tyłu. Dwór posiadał dwie kondygnacje, kryty był mansardowym dachem z oknami typu wole oko w dwóch poziomach. Fasada i elewacja tylna były dziewięcioosiowe, boczne czteroosiowe.

[48] http://www.lwkz.pl , Kochańska M.

Elewacje były gładko opracowane, posiadały jedynie wydatne kamienne parapety pod oknami. Wejście główne znajdowało się na osi fasady XIX–wieczna przebudowa znacznie powiększyła dwór. Do jego zachodniej elewacji dobudowano dwukondygnacyjny obiekt, z mansardowym dachem. Półtoratraktowy aneks połączony przejściami z obiektem głównym posiada także niezależne wejście od strony zachodniej. Środkowa partia elewacji podkreślona została pseudoryzalitem, w którym umieszczone są dwa z czterech znajdujących się z tej strony otworów okiennych. Osie wszystkich elewacji dobudówki podkreślone zostały lizenami. Podziały poziome stanowi zaznaczona partia cokołowa, płaska, wykonana w tynku opaska międzykondygnacyjna oraz opaska znajdująca się pod gzymsem wieńczącym. W dolnej kondygnacji fasady dworu, od narożnika XIX–wiecznej dobudówki do wejścia głównego biegnie taras, przykryty niegdyś jednospadowym daszkiem wspartym na kolumnach o zdobionych rozetkami kapitelach. Taras ogrodzony był balustradą z kamiennymi tralkami. Pierwotnie nad głównym wejściem znajdował się balkon, zdemontowany podczas powojennej przebudowy. Do wschodniej elewacji dostawiono loggię. Jej naroża, wystające poza szerokość elewacji, uformowane zostały w kształcie altan na planie koła, krytych daszkami namiotowymi. Szersza, środkowa część stanowiła podstawę znajdującego się niegdyś nad nią tarasu. Taras połączony jest z altankami zadaszoną loggią. Kolumny podtrzymujące taras i daszki posiadały kapitele zdobione rozetkami. Niegdyś do loggi, od strony parku prowadziło wejście poprzedzone schodami. Wschodnia loggia stanowiła element nadający masywnej budowli lekkości. W loggii, pomiędzy otworem drzwiowym a okiennym wmurowana jest podwójna tablica herbowa rodziny von Neumann i von Österroth z datą „1890" i monogramami. Z tego samego czasu pochodzi, wmurowane we wschodnią ścianę dobudówki, tondo z płaskorzeźbą przedstawiającą Chrystusa z dziećmi. Zarówno loggia, jak i taras w fasadzie dworu są obecnie zdewastowane. Nieużytkowany dwór będący w rękach prywatnych obecnie popada w ruinę[49].

Dwór w Miłakowie usytuowany jest na wschodnim krańcu wsi, po północnej stronie drogi. Zajmuje zachodnią stronę obszernego, nieregularnie rozplanowanego podwórza gospodarczego, do którego zwrócony jest fasadą. Dwór otoczony obecnie suchą fosą połączony jest z podwórzem mostem z ceglaną balustradą o prostych tralkach, odgrodzony od niego ceglanym, pełnym płotem. Od strony zachodniej dwór otoczony jest niewielkim parkiem. Obecnie obiekt jest nieużytkowany. Prawdopodobnie w XIV – XV wieku wzniesiono na planie prostokąta gotycką wieżę, otoczoną fosą. W 1 połowie XVI wieku obiekt powiększono dobudowując od frontu trakt, a w następnym etapie, przy północnym narożniku fasady wieżę. Ostatnim etapem XVI–wiecznej rozbudowy było dodanie przybudówki od strony północnej, w której prawdopodobnie mieściła się kuchnia. Dwukondygnacyjny, podpiwniczony o trzytraktowym układzie dwór z wieżą i przybudówką był przykryty trzema dwuspadowymi dachami. Fasadę i elewację zachodnią wieńczyły szczyty ozdobione wolutami. W połowie XVII wieku oraz na przełomie XVIII i XIX wieku zmieniono pierwotny układ wnętrza, wprowadzając nowe ściany działowe. W latach 1885 – 1900 nastąpiła przebudowa dworu. Rozebrano wówczas dachy i szczyty oraz drugą kondygnację i najwyższą partię wieży. Położono nowy, mansardowy dach z lukarnami i zmieniono wystrój fasady. Z tego czasu pochodzi obecny portal. Między lukarnami, w gzymsie koronującym, umieszczono okrągłe otwory doświetlające poddasze. Wieżę przykryto czterospadowym, płasko zakończonym daszkiem. W większości pomieszczeń wymieniono stropy na proste sufity. Obiekt uzyskał wówczas neorenesansowy charakter. Dwór założony jest na planie prostokąta zbliżonego do kwadratu z dwiema przybudówkami w północno – wschodnim narożniku, z których jedna jest pozostałością wieży. Obecnie jest parterowy z użytkowym poddaszem, jedynie płasko zakończona wieża posiada dwie kondygnacje, które nie przewyższają budynku głównego. Kryty jest dachem czterospadowym z lukarnami, dachem płaskim. Obiekt jest w całości podpiwniczony. Wysokie piwnice są nieznacznie zagłębione w stosunku do otaczającego terenu, są one przesklepione kolebkowo. Południowo – wschodnie i południowo – zachodnie naroże obiektu wsparte są przyporami. Siedmioosiowa fasada zwrócona jest na wschód. Dwie północne osie stanowią okno przybudówki oraz wieży. Otwór wejściowy, znajdujący się w środkowej osi, flankują dwie pary pilastrów. Zewnętrzne są gładkie, wewnętrzne zdobione motywem rautu. Wsparty jest na nich gzyms oraz dwa małe, analogiczne pilastry flankujące prostokątną płyciną. Całość zwieńczona jest segmentowym naczółkiem. Do wnętrza prowadzą podwójne, drewniane, dwuskrzydłowe drzwi ramowo-płycinowe z odcinkowo zamkniętym nadświetlem. Elewacja południowa jest czteroosiowa, tylna trzyosiowa o nieregularnie rozmieszczonych oknach. Elewacja północna, pozbawiona reprezentacyjnego charakteru, jest również trzyosiowa. Prostokątne otwory okienne znajdują się we wnękach zamkniętych łukiem odcinkowym, posiadających sfazowane naroża, obwiedzionych płaską opaską. Prostokątne okna partii wieżowej nie posiadają wnęk, górne zwieńczone jest klińcami. Naroża dworu są boniowane, tak jak i druga kondygnacja wieży. W fasadzie wieży kondygnacje rozdziela gzyms kordonowy. Budynek obiega wydatny, podwójny gzyms wieńczący. W przestrzeni pomiędzy gzymsami, umieszczono niewielkie, okrągłe okienka. We wszystkich połaciach dachu znajdują się wystawki nawiązujące detalem architektonicznym do portalu. Jedynie nad dachem przybudówki znajduje się facjatka o prostej formie, kryta daszkiem poprzecznym. W 1973 roku przeprowadzono remont dworu. Wówczas obniżono wieżę o jedną kondygnację, przykrywając ją płaskim dachem. Otynkowano elewacje i pomalowano je na ko-

[49] http://www.lwkz.pl , Kochańska M.

lor zielony. Zamurowano otwory okienne w piwnicach. We wnętrzu prowadzono nowe podziały, zaadaptowano poddasze. W ostatnich latach XX wieku wykonano remont dachu. W roku 2007 dwór przeszedł w ręce prywatne[50].

Zespół folwarczny w Popęszycach usytuowany jest na początku wsi, po zachodniej stronie drogi prowadzącej z Nowego Miasteczka. Przy drodze znajdują się budynki gospodarcze. Dwór posadowiony jest na niewielkim wzniesieniu, górującym ponad prostokątnym podwórzem gospodarczym, które zamyka od strony zachodniej. Pomiędzy zabudowaniami gospodarczymi niegdyś znajdował się staw. Dwór otoczony był niewielkim ogrodem, po którym pozostały nieliczne drzewa. Teren dawnego ogrodu służy obecnie jako parking. Dwór założony jest na planie prostokąta o wymiarach 24 x 15 m z prostokątną przybudówką przylegającą do północnej partii tylnej elewacji. Jest to budowla dwukondygnacyjna z mansardowym dachem, przybudówka kryta dachem jednospadowym. Od strony północnej i południowej w dachu występują po dwie wystawki. Budynek w części południowo – wschodniej jest podpiwniczony, znajdują się tam trzy przesklepione kolebkowo pomieszczenia. Są to zapewne pozostałości wcześniejszej budowli. Dziewiecioosiowa fasada posiada zaakcentowane trzy środkowe osie, które ujęte są pilastrami przebiegającymi przez całą wysokość elewacji. W partii przyziemia otwory okienne i drzwiowy wieńczy profilowany gzyms. W środkowej części drugiej kondygnacji, są umieszczone blisko siebie trzy otwory okienne ujęte pilastrami. Pod tymi trzema oknami znajdują się prostokątne płyciny z dekoracją w formie krzyżujących się listew spiętych pośrodku rozetką. W partii dachowej znajduje się trójkątny naczółek z trzema oknami, z których środkowe jest nieco wyższe. Wejście do budynku poprzedza niewielki taras ze współczesną, kutą balustradą, na który prowadzą z obu stron jednobiegowe schody. Główne drzwi wejściowe są drewniane, dwuskrzydłowe. Dekoracja wszystkich elewacji dworu ogranicza się do zaakcentowania partii niewysokiego cokołu, wyrównującego różnicę poziomu gruntu, gzymsu międzykondygnacyjnego i koronującego oraz prostych opasek i parapetów okiennych. Naroża obiektu zdobią szerokie lizeny, które występują także pośrodku dolnej kondygnacji elewacji południowej oraz górnej kondygnacji elewacji północnej. W XIX wieku, najprawdopodobniej w latach 60–tych, dwór został przebudowany. Przekształcono układ wnętrza oraz powiększono otwory okienne, zgodnie z duchem klasycyzmu. Układ przyziemia dworu jest trójdzielny. Po stronie południowej, dwutraktowej znajdują się dwa duże pomieszczenia. Część środkowa ma charakter komunikacyjny. W pomieszczeniu frontowym usytuowana jest szeroka, dwubiegowa, drewniana klatka schodowa. Za hallem znajdują się mniejsze pomieszczenia oraz korytarz prowadzący do wyjścia tylnego. Pomieszczenia płożone w trzytraktowej partii północnej połączone są amfiladowo. W celu uzyskania lepszej komunikacji w części północnej dodano wąski korytarz. W 1922 roku dobudowano przybudówkę, do której przeniesiono kuchnię. Wprowadzono zmiany w pomieszczeniach przyległych do niej. Z tego czasu pochodzi część wewnętrznej stolarki drzwiowej, boazeria oraz drewniana balustrada schodów. We frontowych pomieszczeniach przyziemia i w jednym z pokoi południowej partii piętra zachowała się dekoracja sztukatorska sufitów, pochodząca z czasów budowy dworu. Są to plafony złożone z profilowanych listew. W 1987 roku przeprowadzono gruntowny remont elewacji dworu oraz jego wnętrza. Uzupełniono wówczas ubytki murów, położono nowe tynki, przełożono pokrycie dachowe, które wymieniono w 2005 roku oraz oczyszczono stolarkę okienną i drzwiową. W 2006 roku wymieniono stolarkę okienną, odwzorowując historyczne podziały. Okna posiadają profilowane ślemię i kanelowany słupek z ozdobną głowicą[51].

Dwór w Szybie usytuowany jest pośrodku wsi, po wschodniej stronie drogi, wzdłuż której jest ona rozlokowana. Fasadą zwrócony jest na wschód, od jego strony frontowej przebiegała droga, która dzisiaj jest jedynie polną ścieżką. Od strony zachodniej roztaczał się barokowy ogród, który nie przetrwał do czasów dzisiejszych. Po stronie północnej dworu, nieco od niego oddalone, znajdowało się podwórze gospodarcze. Obecnie obiekt jest w rękach prywatnych, pełniąc funkcję mieszkalną i wystawienniczą dla zbiorów kolekcjonerskich właściciela. Dwór wzniosła w 1797 roku ówczesna właścicielka Szyby – Maria Sophia von Braun z domu von Lehwaldt. Zachowała się rycina ukazująca wygląd dworu w Szybie z około 1860 roku. Widoczny jest na niej bogaty, barokowy detal architektoniczny. W narożach elewacji i w przestrzeniach międzyokiennych występowały pilastry. Opaski okienne dekorowane były kluczem, nad każdym oknem parteru umieszczony był feston. Trzy okienne wystawki dachowe posiadały bogaty, barokowy szczyt. Po 1860 roku dokonano przebudowy wnętrza obiektu i znaczących zmian w wystroju elewacji. Dwór jest jednokondygnacyjny, posadowiony na wysokich piwnicach, kryty dachem mansardowym, z użytkowym poddaszem. We frontowej połaci dachu znajduje się trzyosiowa wystawka okienna, kryta dwuspadowym dachem o kalenicy prostopadłej do dachu głównego. Jest ona rozczłonkowana czterema lizenami, pomiędzy którymi umieszczono trzy prostokątne otwory okienne. W partii szczytowej wystawki znajduje się małe okienko zamknięte łukiem odcinkowym. Wystawka flankowana jest dwiema mniejszymi, jednookiennymi wystawkami krytymi daszkami pulpitowymi. Dziewięcioosiowa fasada rozczłonkowana jest prostokątnymi otworami okiennymi, ujętymi w profilowane opaski, spoczywające na parapetach. Drewniana

[50] http://www.lwkz.pl , Kochańska M.
[51] http://www.lwkz.pl , Kochańska M.

stolarka okienna, posiadająca podziały krzyżowe, została odtworzona na wzór dawnych, szczątkowo zachowanych okien. Pośrodku fasady znajduje się wejście główne do obiektu. Jest ono poprzedzone wachlarzowymi schodami z kutą balustradą. Pod schodami znajduje się jedno z zejść do piwnicy. Otwór głównych drzwi zamknięty jest łukiem odcinkowym i ujęty profilowaną opaską. Flankują go dwa pilastry o kompozytowych kapitelach. Nad archiwoltą otworu wejściowego, w prostokątnej niszy, widnieje rok budowy dworu. Drewniane drzwi główne są dwuskrzydłowe, ramowo – płycinowe z odcinkowo zamkniętym nadświetlem, zdobionym szprosami i centralnie umieszczoną latarnią. Dekorację drzwi stanowi bogato profilowane ślemię z klińcem pośrodku. Elewacja południowa jest czteroosiowa w partii przyziemia i trzyosiowa w partii poddasza, elewacja północna jest trzyosiowa. Po wojnie środkowe okno w partii przyziemia przerobiono na otwór wejściowy, do którego prowadzą betonowe schody. W pomieszczeniu, do którego prowadzą, znajdowała się zlewnia mleka. Tylna elewacja została opracowana analogicznie do fasady. Część otworów okiennych została zamurowana, co spowodowało niesymetryczne rozłożenie osi. W partii cokołowej znajduje się tylne wejście do piwnicy. Podziały horyzontalne elewacji tworzą gzyms cokołowy, koronujący, który przechodząc na boczne elewacje, stanowi gzyms międzykondygnacyjny oraz gzyms biegnący pod okapem dachu naczółkowego i oddzielający szczyt wystawki. Podczas przebudowy dworu, wykonanej po 1860 roku, zlikwidowano barokowy detal architektoniczny elewacji nadając obiektowi klasycystyczny wygląd. Wnętrze obiektu było wielokrotnie przebudowane, nie zachowało się nic z dawnego wystroju. Układ wnętrza jest trzytraktowy z umieszczoną centralnie sienią biegnącą na przestrzał. W środkowej części sieni znajduje się murowana klatka schodowa. Drewniane zabiegowe schody na piętrze ograniczone są balustradą o płaskich tralkach. Obiekt jest w całości podpiwniczony. Pomieszczenia piwniczne częściowo przesklepione są kolebkowo, częściowo przekryte płaskim stropem, a jedno z nich posiada sklepienie krzyżowe. W południowo – zachodniej części piwnic mieściły się kuchnie. W późniejszym czasie wybudowano tam windę służącą do transportowania potraw na kondygnację mieszkalną. Pod koniec lat 80–tych XX wieku dwór był mocno zdewastowany. Całkowicie rozebrane było sklepienie nad głównym pomieszczeniem piwnicznym, zawalone były stropy na parterze, naruszone stropy na poddaszu, brak stolarki okiennej i drzwiowej, brak podłóg, pieców, znaczne ubytki tynków, zniszczone schody prowadzące do obiektu. Zachowały się jedynie zabiegowe, dębowe schody prowadzące na poddasze, podłoga w jednym pomieszczeniu parteru i portal wejściowy z uszkodzonymi drzwiami. W roku 1987 dwór przeszedł w ręce prywatne. Obecny właściciel wykonał gruntowny remont dworu. W tylnej ścianie budynku odkryto podczas remontu wykonywanego w latach 90–tych XX wieku, XVIII–wieczną toaletę. Na elewacji zachodniej, w poziomie parteru, pomiędzy trzecim i czwartym oknem od strony północnej, zamurowany jest otwór o łukowym nadprożu. Prawdopodobnie jest to pozostałość po drugiej toalecie[52].

Generalnie obiekty zabytkowe występują we wszystkich miejscowościach. Największym ich nasyceniem charakteryzują się wieś Borów Wielki (183 obiekty) i miasto Nowe Miasteczko (147 obiektów). Znaczne nasycenie obiektów zabytkowych występuje także na terenie wsi Miłaków gdzie znajduje się 96 obiektów zabytkowych. Mniejszym, ale w skali gminy dość licznym, nagromadzeniem zabytkowej substancji charakteryzuje się wieś Rejów (41 obiektów). Ponadto w Gołaszynie jest 27 obiektów, w Borowie Polskim 22 obiekty, w Koninie 21 obiektów, w Popęszycach 17 obiektów, a w Niecieczy 11 obiektów. Najmniejszym nasyceniem obiektów zabytkowych charakteryzują się wsie Żuków (4) i Szyba (3). Wśród obiektów zabytkowych najliczniejszą grupę stanowią budynki mieszkalne. Licznie reprezentowane są także obiekty gospodarcze (stajnie, stodoły, obory, chlewnie, kurniki, młyny, itp.). Rzadziej występują obiekty sakralne (kościoły, cmentarze, kaplice, kapliczki, plebanie) oraz obiekty użyteczności publicznej (obiekty szkolne, poczty, remizy, itp.), a także obiekty techniczne i inne (stacje transformatorowe, ogrodzenia, bramy, itp.). Ogółem gminna ewidencja zabytków, wprowadzona zarządzeniem nr 120/2/2013 Burmistrza Nowego Miasteczka z dnia 12 lutego 2013 roku, obejmuje 572 obiekty, z czego 63 wpisane są do rejestru zabytków województwa lubuskiego. Ich wykaz znajduje się w załączniku nr 1 do niniejszego tekstu *Studium*.

[52] http://www.lwkz.pl , Kochańska M.

TABELA 44: Gmina Nowe Miasteczko – rozmieszczenie obiektów zabytkowych.

Miejscowość	Liczba zabytków	W tym wpisane do rejestru zabytków województwa lubuskiego
Nowe Miasteczko	147	43
Borów Polski	22	3
Borów Wielki	183	8
Gołaszyn	27	2
Konin	21	–
Miłaków	96	2
Nieciecz	11	–
Popęszyce	17	4
Rejów	41	–
Szyba	3	1
Żuków	4	–

Źródło: Gmina Nowe Miasteczko, *Gminna Ewidencja Zabytków*, 2017.

Obiekty, zespoły i założenia wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej, wynikającymi z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1446 z późn. zm.). Odnośnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji zabytków. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

TABELA 45: Gmina Nowe Miasteczko – wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa lubuskiego.

Miejscowość	Obiekt	Adres	Numer rejestru	Data rejestru
1	2	3	4	5
Borów Polski	Zamek (ruina)		442	30.04.1963
Borów Polski	Kościół p.w. św. Klemensa wraz z kaplicą św. Anny		291	12.04.1961
Borów Polski	Cmentarz (dawny) przy kościele p.w. św. Klemensa		L–661/A	17.09.2014
Borów Wielki	Kościół parafialny p.w. św. Wawrzyńca		292	12.04.1961
Borów Wielki	Pałac		1368	28.09.1964
Borów Wielki	Pałac (Borów Wielki Górny)		2146	08.05.1971
Borów Wielki	Oficyna folwarczna (barokowa) z XVIII wieku	nr 15	2148	8.05.1971
Borów Wielki	Park romantyczny (dworski)		3052	28.07.1978
Borów Wielki	Park krajobrazowy (pałacowy)		3048	28.07.1978
Borów Wielki	Dwór		2147	08.05.1971
Borów Wielki	Plebania		L–400/A	26.05.2010
Gołaszyn	Zespół Kościelny (kościół p.w. św. Marcina wraz z ogrodzeniem i bramką)		1999	18.10.1973

1	2	3	4	5
Gołaszyn	Kaplica nagrobna oraz dawny cmentarz przy kościele filialnym p.w. św. Marcina		L–665/A	17.10.2014
Miłaków	Zespół zamkowy (tzw. dwór obronny, obwarowania ziemno - wodne, park)		1952	21.04.1971
Miłaków	Zespół Kościelny (kościół p.w. św. Bartłomieja Apostoła, teren przykościelny, mur kamienno – ceglany)		L–401/A	19.05.2010
Nowe Miasteczko	Budynki podworskie (2 budynki mieszkalne, budynek mieszkalno – gospodarczy, obora, chlewnia, stodoła)	Gołaszyn 12	1373	28.09.1964
Nowe Miasteczko	Kamienica	9 Maja 2	L–619/A	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Głogowska 1	L–693/A	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Kolejowa 2	1516	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Kościelna 1	1520	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Dom	Kościelna 1	1521	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Kościuszki 1	L–621/A	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Kościuszki 2	445	30.04.1963
Nowe Miasteczko	Kamienica	Kościuszki 5	447	30.04.1963
Nowe Miasteczko	Dom	Kościuszki 7	1532	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Kościuszki 9	1533	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Podgórna 2	1534	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Ratusz	Rynek 1 i 2	L–681/A	30.04.1963 15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 10	1511	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 11	1512	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 12	L–673/A	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 14	1517	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 16	1518	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 17	1519	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 18	446	30.04.1963
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 20	1522	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 21	1523	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 22	1524	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 23	1525	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 24	L–620/A	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 27	1527	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 28	1528	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 29	1529	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 3	1505	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 5/1	1506	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 5/2	1538	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 7	1508	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 8	1509	15.02.1965

1	2	3	4	5
Nowe Miasteczko	Kamienica	Rynek 9	1510	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Słowackiego 12	1539	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Słowackiego 2	1536	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kamienica	Słowackiego 4	1535	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kościół poewangelicki p.w. Opatrzności Bożej		1541	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kaplica przy kościele poewangelickim (fundamenty)		1540	15.02.1965
Nowe Miasteczko	Kościół p.w. św. Marii Magdaleny		17	31.05.1950
Nowe Miasteczko	Dawny cmentarz przy kościele parafialnym p.w. św. Marii Magdaleny	Wojska Polskiego	L–680/A	02.03.2015
Nowe Miasteczko	Miasto Nowe Miasteczko		87	16.04.1958
Nowe Miasteczko	Zespół urbanistyczno – krajobrazowy miasta		3032	20.07.1978
Popęszyce	Kościół filialny p.w. św. Michała		1907	19.04.1971
Popęszyce	Dwór II w zespole folwarcznym		1906	19.04.1971
Popęszyce	Park krajobrazowy przy dworze I		3056	29.07.1978
Popęszyce	cmentarz (dawny) przy kościele fil. p.w. św. Michała		L–658/A	01.09.2014
Szyba	Dwór		3133	10.08.1979

Źródło: Gmina Nowe Miasteczko*, Gminna Ewidencja Zabytków*, 2017.

Zespoły i obiekty wpisane do rejestru i ujęte w gminnej ewidencji zabytków objęte są także ochroną konserwatorską w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Są to zespoły i obiekty o istotnych lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych. Dla obiektów objętych ochroną konserwatorską obowiązują ustalenia ujęte w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dla prac remontowych i modernizacyjnych, związanych z rozbudową i przebudową obiektów uwzględnionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uzyskać uzgodnienie wojewódzkiego konserwatora zabytków. Wykaz zabytków architektury i budownictwa obejmuje różne obiekty nieruchome powstałe przed 1945 rokiem, w których późniejsza działalność nie zatarła cech świadczących o ich historycznym rodowodzie. Stanowią one charakterystyczne przykłady działalności budowlanej dawnych epok lub posiadają znaczące w skali lokalnej walory artystyczno – architektoniczne.

Należy zaznaczyć, że największym niebezpieczeństwem dla zachowania wielu istniejących na terenie gminy zabytków jest ich zły stan techniczny oraz brak lub niewłaściwe zagospodarowanie. Dla części obiektów, w szczególności nie objętych ochroną w postaci wpisu do rejestru, działaniami z zakresu prawa miejscowego, mogącymi przyczynić się do ratowania tych obiektów przed zupełną degradacją, byłoby urealnienie wymogów dotyczących ich ochrony, a w szczególności do zasad odnoszących się do remontów tych obiektów, bez ryzyka utraty przez obiekt cennych walorów decydujących o wartości zabytkowej. Jednak w zdecydowanej większości powodem złego stanu technicznego obiektów są problemy natury ekonomicznej i własnościowej, niemożliwe do uregulowania na szczeblu planowania przestrzennego, a wymagające opracowania kompleksowych mechanizmów działania.

Gmina sporządziła, wymagany na podstawie art. 87 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku, projekt *Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla miasta i gminy Nowe Miasteczko na lata 2012 – 2015*. Nie został on jednak przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku.

2. 4. Stanowiska archeologiczne.

Stanowiska archeologiczne stanowią wielorodny materiał zabytkowy z różnych przedziałów czasowych. Stanowią one ważny element zachowania dziedzictwa kulturowego. Obszar gminy Nowe Miasteczko jest dość dobrze rozpoznany pod względem archeologicznym. Podczas powierzchniowych badań archeologicznych AZP zlokalizowano tylko nieliczne stanowiska archeologiczne. Są to ślady i punkty osadnicze sięgające epoki kamienia, a także brązu (kultura łużycka), wczesnego i późnego średniowiecza, cmentarzyska ciałopalne z epoki brązu i wczesnośredniowieczne cmentarzysko szkieletowe. Zewidencjonowane osady pochodzące z okresu halsztackiego, wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza. Odrębnym stanowiskiem jest teren Starego Miasta w Nowym Miasteczku powstałego w okresie wczesnego średniowiecza, a także ślady istniejącego do XVIII wieku zamku. Archeologiczne badania wykopaliskowe prowadzono w dniach od 15 września do 2 października 2004 roku. Przebadano tylko niewielki wycinek o powierzchni 2,5 ara z całego obszaru cmentarzyska. Odkryto 29 obiektów archeologicznych o bardzo zróżnicowanym stanie zachowania. Chronologicznie zabytki z przebadanej strefy odpowiadają młodszo brązowemu etapowi rozwoju społeczności kultury łużyckiej (IV – V okres epoki brązu).

Największym rejonem koncentracji reliktów archeologicznych jest miejscowość (obręb) Borów Polski (53 stanowiska). W rejonie Nieciecz, sąsiadującej bezpośrednio z Borowem Polskim, zewidencjonowano 47 stanowisk archeologicznych. Duża liczba stanowisk występuje także w obrębach: Gołaszyn (38), Popęszyce (37) i Borów Wielki (34). W mieście Nowe Miasteczko udokumentowano 24 stanowiska, a w rejonie Konina 20. Około 10 stanowisk występuje w obrębach: Szyba (11), Żuków (10), Rejów (9) i Miłaków (7).

Ogółem gminny zasób wartości kulturowych podlegających ochronie uzupełniają 292 stanowiska archeologiczne. Ich wykaz znajduje się w załączniku nr 2 do niniejszego tekstu *Studium*. Obecnie 5 stanowisk figuruje w rejestrze zabytków województwa lubuskiego. Nie należy jednak wykluczać możliwości, że dane dotyczące zabytkowej zawartości stanowisk archeologicznych oraz ich zasięgu ulegną zmianie, włącznie z wpisem do rejestru, po przeprowadzeniu badań weryfikacyjnych. Potwierdzone w terenie oraz wpisane do rejestru zabytków stanowiska archeologiczne należy otoczyć szczególną opieką i uzyskać pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie ewentualnych prac budowlanych lub podejmowanie innych działań oraz zapewnić przeprowadzenie badań archeologicznych w niezbędnym zakresie.

TABELA 46: Gmina Nowe Miasteczko – rozmieszczenie stanowisk archeologicznych.

Miejscowość	Liczba stanowisk archeologicznych	W tym wpisane do rejestru zabytków województwa lubuskiego
1	2	3
Nowe Miasteczko	26	–
Borów Polski	53	–
Borów Wielki	34	–
Gołaszyn	38	–
Konin	20	–
Miłaków	7	–
Nieciecz	47	4
Popęszyce	37	1
Rejów	9	–

1	2	3
Szyba	11	–
Żuków	10	–

Źródło: Gmina Nowe Miasteczko, *Gminna Ewidencja Zabytków*, 2017.

TABELA 47: Gmina Nowe Miasteczko – stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków województwa lubuskiego.

Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska w obszarze	Funkcja	Chronologia	Rejestr	Obszar
Nieciecz	1	10	cmentarzysko cmentarzysko punkt osadniczy ślad osadniczy	EB-H , kultura łużycka EB , kultura łużycka PŚ	317–1971	66–16
Nieciecz	2	11	punkt osadniczy punkt osadniczy osada osada ślad osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy	EB-H , kultura łużycka L , OWR EB , kultura łużycka L OWR pradzieje PŚ-NŻ	316–1971	66–16
Nieciecz	3	8	punkt osadniczy osada punkt osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka WŚ H , kultura łużycka PŚ	315–1971	66–16
Nieciecz	4	9	punkt osadniczy osada	L , OWR OWR	314–1971	66–16
Popęszyce	1	1	grodzisko	WS	L–19/C	68–16

Źródło: Gmina Nowe Miasteczko, *Gminna Ewidencja Zabytków*, 2017.

Nawarstwienia kulturowe, obiekty archeologiczne i związane z nimi wytwory ruchome, będące integralną częścią substancji zabytkowej gminy Nowe Miasteczko, stanowią ślad osadnictwa i przekształceń środowiska kulturowego (ulic, działek, instalacji i komunikacji, konstrukcji domów, budynków użyteczności publicznej, itp.), a także są odzwierciedleniem poziomu i jakości życia mieszkańców lokalnych społeczności miejskich i wiejskich.

2. 5. Strefy konserwatorskie.

O wartościach kulturowych gminy decyduje nie tylko historia poszczególnych miejscowości o słowiańskim rodowodzie, zakodowanym w nazewnictwie, ale także zachowane zabytki, do których należą również historycznie ukształtowane układy urbanistyczne i ruralistyczne poszczególnych miejscowości, stanowiska archeologiczne oraz zieleń komponowana (parki i cmentarze). Dobrze zachowane historyczne plany i układy przestrzenne mają miejscowości: Nowe Miasteczko, Borów Polski, Borów Wielki, Gołaszyn, Miłaków i Popęszyce. Ich historyczne układy urbanistyczne i ruralistyczne ujęte są w rejestrze zabytków (Nowe Miasteczko) oraz w gminnej ewidencji zabytków (Borów Polski, Borów Wielki, Gołaszyn, Miłaków i Popęszyce). Szczególnie cenne jest także historyczne otoczenie poszczególnych obiektów wpisanych do rejestru zabytków, zwłaszcza kościołów i zespołów

pałacowych. Zasoby kulturowe i krajobrazowe warte są zachowania i ochrony. W Nowym Miasteczku decyzjami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków utworzono strefy ochrony konserwatorskiej (umownie strefy „A" i „B").

Strefa „A" ścisłej ochrony konserwatorskiej, utworzona dla zespołu urbanistyczno – krajobrazowego Starego Miasta (wpisany do rejestru zabytków przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze decyzją nr 87 z dnia 16 kwietnia 1958 roku oraz decyzją nr 3032 z dnia 20 lipca 1978 roku), obejmuje obszar miasta Nowe Miasteczko w granicach przebiegających po zewnętrznym obwodzie ulic: Moniuszki (od strony północnej), Wojska Polskiego (od zachodu), Adam a Mickiewicza i Piaskowej (od południa) oraz Fabrycznej i Ogrodowej (od wschodu).

RYCINA 7: Gmina Nowe Miasteczko – strefa „A" ochrony konserwatorskiej w mieście Nowe Miasteczko.

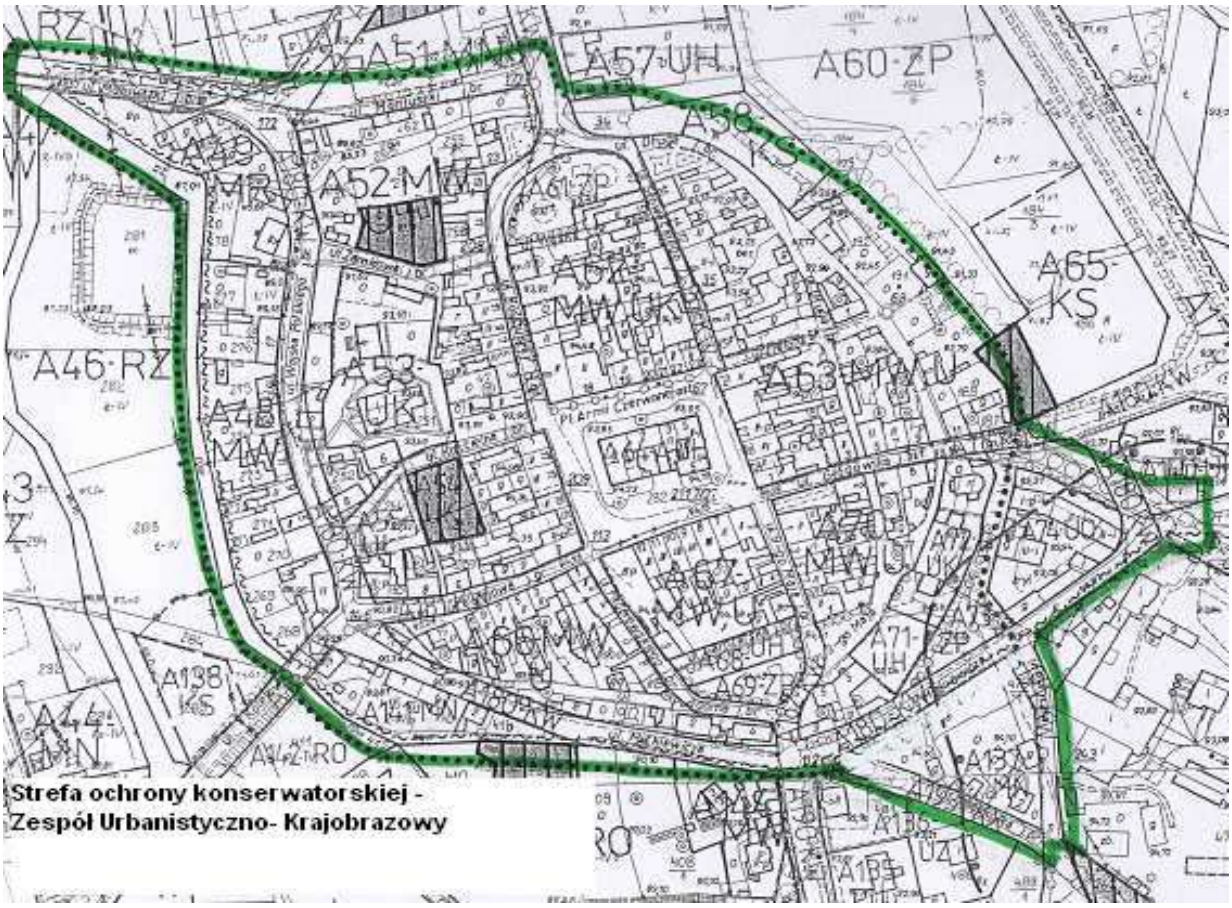

Źródło reprodukcji: *Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla miasta i gminy Nowe Miasteczko na lata 2012 – 2015* (projekt), Nowe Miasteczko 2012.

W celu stworzenia pasa ochronnego Starego Miasta wytyczono strefę „B" obejmującą tereny dawnych przedmieść, na obszarze których zachowały się także obiekty wpisane do rejestru zabytków i objęte ewidencją konserwatorską. Strefa „B" ochrony konserwatorskiej obejmuje teren miasta Nowe Miasteczko poza granicami wyznaczonymi dla strefy „A", a znajdującymi się w układzie przestrzennym krajobrazu w promieniu 500 m (decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze nr 87 z dnia 16 kwietnia 1958 roku) oraz teren objęty ochroną krajobrazową położony w promieniu 1000 m od ścisłej strefy ochrony konserwatorskiej (decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze nr 3022 z dnia 20 lipca 1978 roku).

Walory kulturowe chronione są także prawem miejscowym, to jest poprzez ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Granice terenów otoczenia zabytku (zespołu urbanistyczno – krajobrazowego miasta Nowe Miasteczko) o promieniu 500 m i 1000 m oraz ustalenia z nimi związane ujęte zostały w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego[53].

[53] Uchwała nr VIII/31/03 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie uchwalenia *zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasteczko*; Uchwała nr XLI/256/2010 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 września 2010 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przy ul. 22 lipca – miasto Nowe Miasteczko*; Uchwała nr XLVI/275/2014 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 17 września 2014 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów przy ulicy Przemysłowej i ulicy Marchlewskiego w Nowym Miasteczku*.

3. STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA.

3. 1. Struktura użytkowania gruntów.

TABELA 48: Gmina Nowe Miasteczko – użytkowanie gruntów w ha w 2016 roku[54].

Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
Razem	W tym:					
	grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
5273,2802	4657,9911	15,2236	290,8806	309,1849	1550,4395	819,4543

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

Użytki rolne stanowią 68,99 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 20,29 %, a pozostałe grunty i nieużytki 10,72 %. Natomiast struktura użytków rolnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 88,33 %;
- sady – 0,29 %;
- łąki – 5,52 %;
- pastwiska – 5,86 %.

RYCINA 8: Gmina Nowe Miasteczko – struktura użytkowania gruntów w 2016 roku[55].

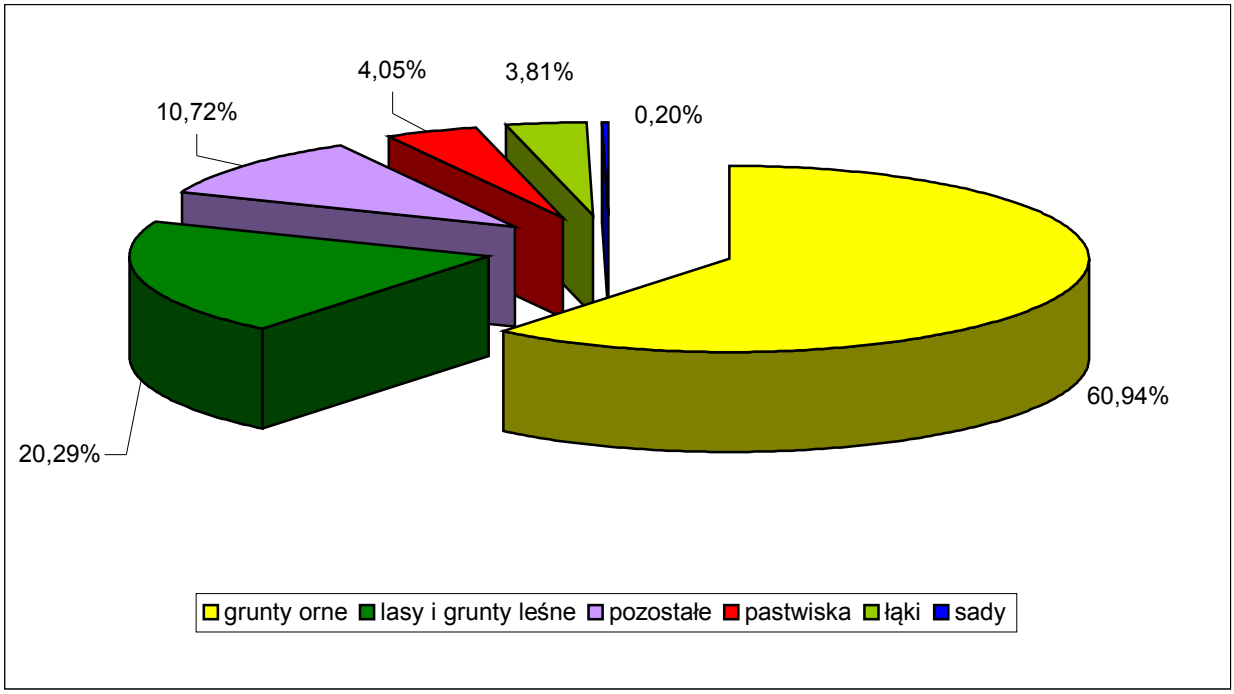

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

[54] Według ewidencji gruntów, 2016.
[55] Według ewidencji gruntów, 2016.

TABELA 49: Gmina Nowe Miasteczko – struktura użytkowania gruntów w 2014 roku (w %).

Jednostka administracyjna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	w tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
Gmina Nowe Miasteczko	**70,43**	***88,27***	***0,33***	***5,56***	***5,84***	**20,14**	**9,43**
Powiat Nowosolski	49,33	*78,21*	*0,73*	*14,15*	*6,91*	40,22	10,45
Województwo Lubuskie	38,73	*74,27*	*0,51*	*18,63*	*6,59*	50,78	10,49

Źródło: GUS 2017.

RYCINA 9: Gmina Nowe Miasteczko – struktura użytkowania gruntów w 2014 roku w (%).

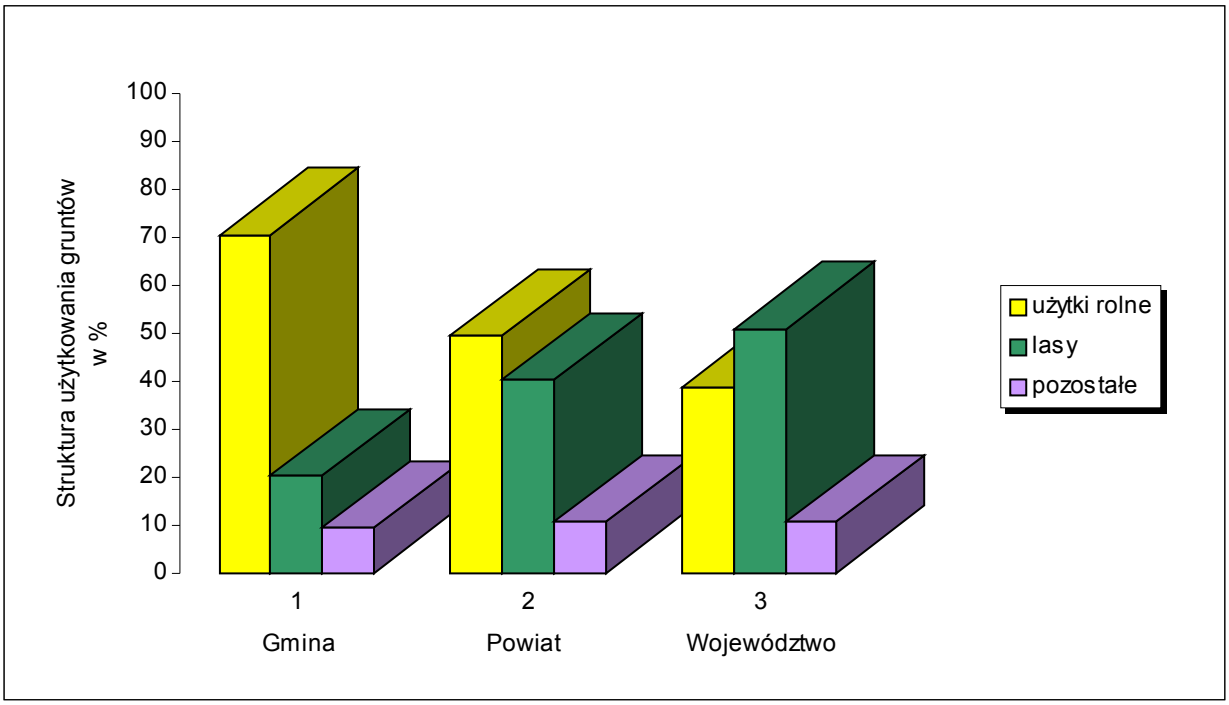

Źródło: GUS 2017.

Z powyższej ryciny i tabeli wynika, że struktura użytkowania gruntów w gminie Nowe Miasteczko różni się od uwarunkowań charakteryzujących powiat nowosolski i całe województwo lubuskie. Na terenie gminy udział lasów i gruntów leśnych jest zdecydowanie najniższy (2–krotnie niższy niż w powiecie i 2,5–krotnie niższy niż w województwie). Udział użytków rolnych jest w gminie wyraźnie wyższy (o około 40 % od wskaźników przyporządkowanych dla powiatu i województwa), a wpływ na to ma przede wszystkim rozległy areał gruntów ornych. Natomiast udział kategorii określonej jako „pozostałe grunty i nieużytki", w skład których wchodzą między innymi: obszary zabudowy mieszkaniowej, tereny przemysłowe, place, ulice, tereny kolejowe, skwery, parki, wody powierzchniowe, stawy, rowy, nieużytki, itp., jest zbliżony do porównywanych jednostek. Spośród użytków rolnych wszędzie zdecydowanie dominują grunty orne.

TABELA 50: Gmina Nowe Miasteczko – struktura użytkowania gruntów w 2016 roku[56].

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Grunty orne	4657,9911	60,94
Użytki zielone	615,2891	8,05
Grunty pod stawami	20,4470	0,27
Rowy	26,8778	0,35
Wody powierzchniowe płynące	13,2497	0,17
Wody powierzchniowe stojące	8,5393	0,11
Lasy	1550,4395	20,29
Zadrzewienia i zakrzewienia	15,7186	0,21
Użytki ekologiczne	–	–
Użytki rolne zabudowane	117,9936	1,54
Tereny mieszkaniowe	55,0893	0,72
Tereny przemysłowe	17,9553	0,23
Inne tereny zabudowane	27,1441	0,36
Zurbanizowane tereny niezabudowane	21,0478	0,28
Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	43,6207	0,57
Użytki kopalne	1,9900	0,03
Drogi i tereny pod budowę dróg	377,9929	4,95
Tereny kolejowe	28,0195	0,37
Inne tereny komunikacyjne	0,5574	0,01
Nieużytki	43,0600	0,56
Tereny różne	0,1513	0,002
Suma	**7643,1740[57]**	**100,00**

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

[56] Według ewidencji gruntów, 2016.
[57] Powierzchnia ewidencyjna.

TABELA 51: Gmina Nowe Miasteczko – struktura użytkowania gruntów według obrębów w ha w 2016 roku[58].

Wyszczególnienie	Nowe Miasteczko	Borów Polski	Borów Wielki	Gołaszyn	Konin – Szyba	Miłaków	Nieciecz	Popęszyce	Rejów	Żuków
Grunty orne	105,70	227,42	1123,36	899,88	501,29	569,93	190,40	565,13	235,59	239,29
Użytki zielone	40,79	31,52	109,08	90,98	77,79	80,37	52,36	52,75	24,24	55,42
Wody powierzchniowe[59]	9,78	–	2,03	2,61	0,73	0,12	0,68	3,08	2,51	0,25
Grunty pod stawami	2,43	–	–	8,34	–	–	–	1,02	8,15	0,51
Rowy	2,81	0,62	7,21	4,40	1,22	3,37	0,35	3,30	0,72	2,89
Lasy	10,19	72,69	382,47	325,46	63,33	196,28	71,20	97,02	126,13	205,67
Zadrzewienia i zakrzewienia	0,59	0,63	2,43	2,86	0,35	4,21	–	2,54	–	2,11
Użytki ekologiczne	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Użytki rolne zabudowane	9,02	5,56	26,42	15,67	13,21	12,61	6,53	13,25	9,50	6,22
Tereny mieszkaniowe	35,90	0,16	5,31	1,79	0,87	2,07	1,52	3,29	1,33	2,83
Tereny przemysłowe	12,30	–	0,93	1,67	0,08	0,02	–	0,01	0,45	2,49
Inne tereny zurbanizowane[60]	56,79	1,12	19,52	6,21	1,23	3,38	0,25	2,16	1,22	1,92
Drogi i tereny pod ich budowę	35,87	14,33	49,77	89,83	26,20	60,46	11,98	26,71	47,20	15,64
Tereny kolejowe	2,73	–	–	5,87	–	–	0,69	18,73	–	–
Inne tereny komunikacyjne	0,56	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nieużytki	3,98	0,22	1,71	8,50	0,31	6,13	19,40	0,80	0,06	1,95
Tereny różne	–	–	–	–	–	–	–	–	0,15	–
Suma (ha)	**329,43**	**354,28**	**1730,24**	**1464,08**	**686,61**	**938,94**	**355,36**	**789,79**	**457,25**	**537,20**
Udział (%) powierzchni danego obrębu w stosunku do ogólnej powierzchni Gminy	**4,31**	**4,64**	**22,64**	**19,16**	**8,98**	**12,28**	**4,65**	**10,33**	**5,98**	**7,03**

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

[58] Według ewidencji gruntów, 2016.
[59] Grupa ta oznacza: grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi i stojącymi.
[60] Grupa ta oznacza: inne tereny zabudowane, zurbanizowane tereny niezabudowane, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i użytki kopalne.

TABELA 52: Gmina Nowe Miasteczko – struktura użytkowania gruntów według obrębów w % w 2016 roku[61] (I).

Wyszczególnienie	Nowe Miasteczko	Borów Polski	Borów Wielki	Gołaszyn	Konin – Szyba	Miłaków	Nieciecz	Popęszyce	Rejów	Żuków
Grunty orne	32,09	64,19	64,93	61,46	73,01	60,70	53,58	71,55	51,52	44,54
Użytki zielone	12,38	8,90	6,30	6,21	11,33	8,56	14,73	6,68	5,30	10,32
Wody powierzchniowe[62]	2,97	–	0,12	0,18	0,11	0,01	0,19	0,39	0,55	0,05
Grunty pod stawami	0,74	–	–	0,57	–	–	–	0,13	1,78	0,09
Rowy	0,85	0,18	0,42	0,30	0,18	0,36	0,10	0,42	0,16	0,54
Lasy	3,09	20,52	22,11	22,23	9,22	20,90	20,04	12,28	27,58	38,29
Zadrzewienia i zakrzewienia	0,18	0,18	0,14	0,20	0,05	0,45	–	0,32	–	0,39
Użytki ekologiczne	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Użytki rolne zabudowane	2,74	1,57	1,53	1,07	1,92	1,34	1,84	1,68	2,08	1,16
Tereny mieszkaniowe	10,90	0,05	0,31	0,12	0,13	0,22	0,43	0,42	0,29	0,53
Tereny przemysłowe	3,73	0,00	0,05	0,11	0,01	–	–	–	0,10	0,46
Inne tereny zurbanizowane[63]	17,24	0,32	1,13	0,42	0,18	0,36	0,07	0,27	0,27	0,36
Drogi i tereny pod ich budowę	10,89	4,05	2,88	6,14	3,82	6,44	3,37	3,38	10,32	2,91
Tereny kolejowe	0,83	–	–	0,40	–	–	0,19	2,37	–	–
Inne tereny komunikacyjne	0,17	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nieużytki	1,21	0,06	0,10	0,58	0,05	0,65	5,46	0,10	0,01	0,36
Tereny różne	–	–	–	–	–	–	–	–	0,03	–
Suma (%)	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

[61] Według ewidencji gruntów, 2016.
[62] Grupa ta oznacza: grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi i stojącymi.
[63] Grupa ta oznacza: inne tereny zabudowane, zurbanizowane tereny niezabudowane, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i użytki kopalne.

TABELA 53: Gmina Nowe Miasteczko – struktura użytkowania gruntów według obrębów w % w 2016 roku[64] (II) – udział w stosunku do ogólnej powierzchni danego użytku.

Wyszczególnienie	Nowe Miasteczko	Borów Polski	Borów Wielki	Gołaszyn	Konin – Szyba	Miłaków	Nieciecz	Popęszyce	Rejów	Żuków
Grunty orne	2,27	4,88	24,12	19,32	10,76	12,24	4,09	12,13	5,06	5,14
Użytki zielone	6,63	5,12	17,73	14,79	12,64	13,06	8,51	8,57	3,94	9,01
Wody powierzchniowe[65]	44,90	–	9,32	11,98	3,35	0,55	3,10	14,14	11,52	1,15
Grunty pod stawami	11,88	–	–	40,79	–	–	–	4,99	39,85	2,49
Rowy	10,44	2,31	26,82	16,36	4,56	12,53	1,30	12,28	2,67	10,75
Lasy	0,66	4,69	24,67	20,99	4,08	12,66	4,59	6,26	8,14	13,27
Zadrzewienia i zakrzewienia	3,73	4,01	15,46	18,19	2,23	26,76	–	16,18	–	13,45
Użytki ekologiczne	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Użytki rolne zabudowane	7,64	4,71	22,39	13,28	11,19	10,69	5,54	11,23	8,05	5,28
Tereny mieszkaniowe	65,17	0,30	9,64	3,26	1,58	3,75	2,76	5,97	2,42	5,14
Tereny przemysłowe	68,51	0,01	5,18	9,31	0,45	0,13	–	0,04	2,52	13,85
Inne tereny zurbanizowane[66]	60,54	1,20	20,81	6,62	1,31	3,60	0,26	2,30	1,31	2,05
Drogi i tereny pod ich budowę	9,49	3,79	13,17	23,77	6,93	15,99	3,17	7,07	12,49	4,14
Tereny kolejowe	9,75	–	–	20,95	–	–	2,46	66,84	–	–
Inne tereny komunikacyjne	100,00	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Nieużytki	9,24	0,51	3,96	19,74	0,72	14,25	45,05	1,86	0,14	4,53
Tereny różne	–	–	–	–	–	–	–	–	100,00	–
Udział (%) powierzchni danego obrębu w stosunku do ogólnej powierzchni Gminy	**4,31**	**4,64**	**22,64**	**19,16**	**8,98**	**12,28**	**4,65**	**10,33**	**5,98**	**7,03**

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

Z powyższego zestawienia wynika, że największy odsetek użytków rolnych (grunty orne i użytki zielone) w stosunku do ogólnej powierzchni danego obrębu występuje na terenie obrębów: Konin – Szyba (84,34 %), Popęszyce (78,23 %), Borów Polski (73,09 %) i Borów Wielki (71,23 %), zaś najniższy w obrębach: Nowe Miasteczko (44,47 %), Żuków (54,86 %) i Rejów (56,82 %). Największy odsetek terenów leśnych występuje na terenie obrębów Żuków (38,29 %) i Rejów (27,58 %), zaś najniższy w obrębach: Nowe Miasteczko (3,09 %), Konin – Szyba (9,22 %) i Popęszyce (12,28 %). Z powyższego zestawienia wynika, że w każdym obrębie występują tereny leśne. Najwięcej wód w postaci wód powierzchniowych płynących i stojących, stawów oraz rowów występuje na terenie obrębów: Nowe Miasteczko (4,56 %), Rejów (2,49 %) i Gołaszyn (1,05 %). W pozostałych obrębach wskaźnik ten wynosi mniej niż 1 %, a najniższy jest w obrębie Borów Polski (0,18 %). Największy odsetek terenów zabudowanych i zurbanizowanych, rozumianych jako użytki rolne zabudowane,

[64] Według ewidencji gruntów, 2016.
[65] Grupa ta oznacza: grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi i stojącymi.
[66] Grupa ta oznacza: inne tereny zabudowane, zurbanizowane tereny niezabudowane, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i użytki kopalne.

tereny mieszkaniowe, tereny przemysłowe oraz inne tereny zurbanizowane, występuje na terenie obrębu Nowe Miasteczko (34,61 %). W pozostałych obrębach wskaźnik ten wynosi mniej niż 3 %, a najniższy jest w obrębach: Gołaszyn (1,73 %), Borów Polski i Miłaków (po 1,93 %). Najwięcej terenów komunikacyjnych (drogi i tereny przeznaczone pod budowę dróg) występuje w obrębach Nowe Miasteczko (10,89 %) i Rejów (10,32 %). W kategorii tej wyróżniają się także obręby, przez które przebiegać będzie droga S3 czyli Miłaków (6,44 %) i Gołaszyn (6,14 %). W pozostałych obrębach wskaźnik ten przekracza przynajmniej 2 %. Najwięcej terenów kolejowych występuje w obrębach: Popęszyce (2,37 %), Nowe Miasteczko (0,83 %), Gołaszyn (0,40 %) i Nieciecz (0,19 %). W pozostałych obrębach tereny kolejowe nie występują w ogóle. Najwięcej nieużytków i terenów różnych występuje w obrębach Nieciecz (5,46 %) i Nowe Miasteczko (1,21 %), zaś najmniej, nawet poniżej 0,1 %, w obrębach Konin – Szyba i Rejów (po 0,05 %), Borów Polski (0,06 %). W pozostałych obrębach wskaźnik ten nie przekracza 0,7 %.

Ostatnia z serii tabel prezentujących strukturę użytkowania gruntów w gminie Nowe Miasteczko dotyczy odsetka użytków danej kategorii według obrębów w stosunku do ogólnej powierzchni tej kategorii w całej gminie. Na podstawie powyższych danych obserwujemy między innymi, że w sołectwie Borów Wielki zlokalizowanych jest 24,12 % wszystkich gruntów ornych i 17,73 % użytków zielonych. W Nowym Miasteczku jest 44,90 % z ogółu wód powierzchniowych, w Gołaszynie i Rejowie odpowiednio 40,79 % i 39,85 % stawów, w Miłakowie 26,76 % zadrzewień i zakrzewień, w Borowie Wielkim 22,39 % użytków rolnych zabudowanych, w Nowym Miasteczku 65,17 % terenów mieszkaniowych, 68,51 % terenów przemysłowych i 60,54 % innych terenów zurbanizowanych, w Gołaszynie 23,77 % dróg, w Popęszycach 66,84 % terenów kolejowych, w Niecieczy 45,05 % nieużytków, a w tylko w Rejowie występują tak zwane tereny różne. Ponadto np.: w obrębie Borów Wielki zlokalizowanych jest 24,67 % wszystkich terenów leśnych oraz 26,82 % wszystkich rowów w gminie.

3. 2. Struktura własnościowa gruntów.

Zdecydowana większość gruntów (58,88 %) na terenie gminy Nowe Miasteczko jest własnością osób fizycznych, z czego aż 95,27 % to grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Własnością Skarbu Państwa jest blisko 1/3 gruntów (29,53 %), z czego najwięcej (63,31 % z ogółu gruntów państwowych) stanowią tereny w zarządzie Lasów Państwowych. Grunty komunalne stanowią tylko nieznaczną ilość (4,53 %) z ogółu gruntów w gminie Nowe Miasteczko. Dość wyraźnie zaznaczone pozycje, poza gruntami publicznymi i osób fizycznych, stanowią grunty spółek prawa handlowego (3,04 %) i grunty spółdzielni (2,55 %). Pozostałe pozycje zajmują grunty: powiatów, województw, kościołów i związków wyznaniowych oraz inne, ale ich łączny udział wynosi zaledwie 1,48 %.

Na terenie samego miasta struktura własnościowa gruntów przedstawia się inaczej. Dominują grunty komunalne (46,20 %) oraz osób fizycznych (32,52 %), z czego 53,27 % to grunty nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Udział Skarbu Państwa na terenie miasta to 16,72 % z ogółu gruntów, a grunty województw i powiatów stanowią 2,43 %. Pozostałe pozycje obejmują 2,13 %, z czego najwięcej (1,52 %) to grunty spółek prawa handlowego.

TABELA 54: Gmina Nowe Miasteczko – własność gruntów w 2016 roku.

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha[67]		Struktura w %	
	ogółem	miasto	ogółem	miasto
Grunty Skarbu Państwa ogółem	**2257**	55	**29,53**	16,72
Państwowe Gospodarstwa Leśne	***1429***	*1*	***63,31***	*1,82*
Zasób własności rolnej Skarbu Państwa	***606***	*12*	***26,85***	*21,82*
Pozostałe grunty Skarbu Państwa	***222***	*42*	***9,84***	*76,36*
Grunty województw	**37**	4	**0,48**	1,22
Grunty Powiatów	**48**	4	**0,63**	1,22
Grunty komunalne	**346**	152	**4,53**	46,20
Grunty osób fizycznych	**4500**	107	**58,88**	32,52
wchodzące w skład gospodarstw rolnych	***4287***	*50*	***95,27***	*46,73*
nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	***213***	*57*	***4,73***	*53,27*
Grunty spółek prawa handlowego	**232**	5	**3,04**	1,52
Grunty spółdzielni	**195**	1	**2,55**	0,30
Grunty kościołów, związków wyznaniowych	**16**	1	**0,21**	0,30
Grunty inne niż wymienione	**12**	–	**0,16**	–

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

RYCINA 10: Gmina Nowe Miasteczko – struktura własności gruntów w 2016 roku[68].

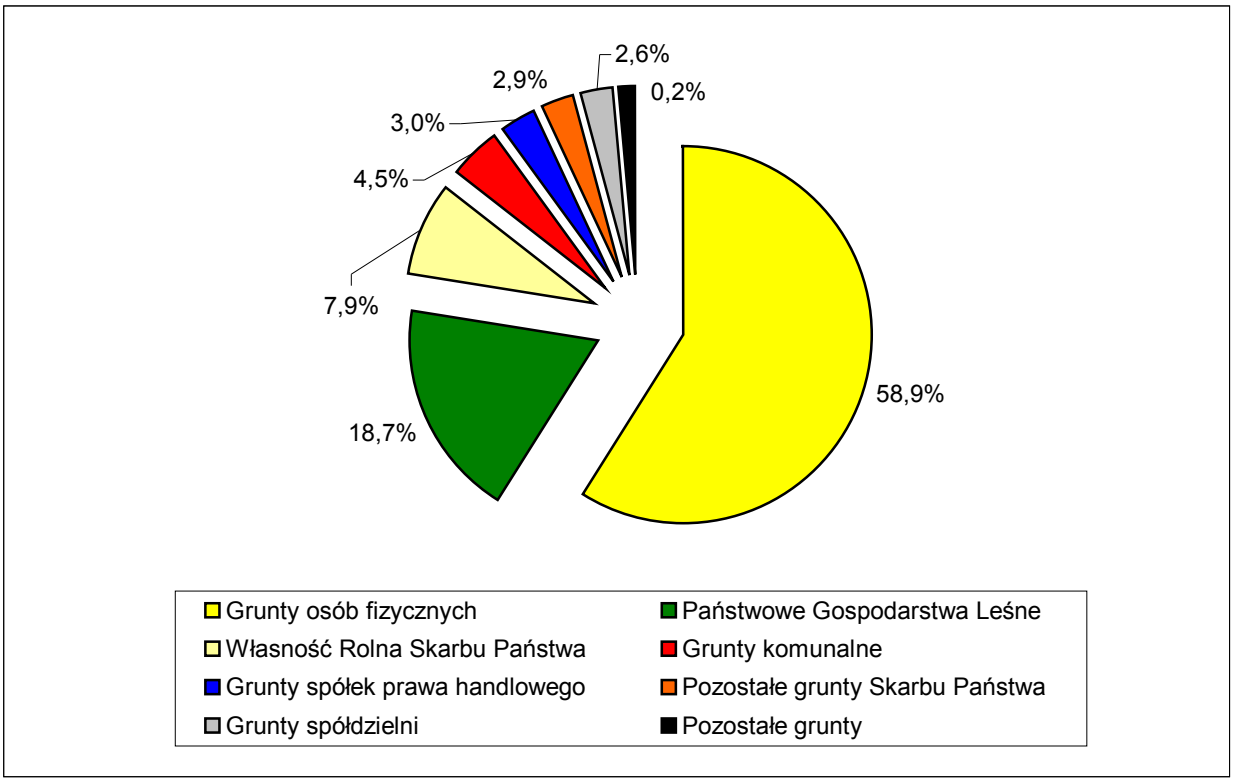

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

[67] Powierzchnia ewidencyjna według ewidencji gruntów, 2016.
[68] Według ewidencji gruntów, 2016.

3. 3. Struktura przestrzenna.

Miasto Nowe Miasteczko obejmuje obecnie obszar o powierzchni geodezyjnej wynoszącej 329 ha. Posiada ono zróżnicowany układ przestrzenny, składający się z kilku części powstałych w różnych okresach czasu. Najstarsza część to Stare Miasto o planie geometrycznym opartym o przed lokacyjne trakty prowadzące z północy na południe (ulice: Kościuszki, Rynek, Paderewskiego) i z zachodu na wschód (ulice: Głogowska, Rynek, Kolejowa). Plan o kształcie owalu ze zbliżonym do kwadratu Rynkiem, parami ulic wychodzących z jego narożników, w miarę regularnymi kwartałami i ulicą przymurną – zachowaną śladowo (ulice: Ogrodowa, Tylna, Podgórna) oraz placem, na którym w XIV wieku wzniesiono kościół. Plan rozwinięto w XIX wieku w kierunku południowo – zachodnim, tworząc przedmieście i grupy zabudowy przy wylotowych drogach oraz enklawy współczesnej zabudowy. Po zachodniej stronie Nowego Miasteczka płynie rzeczka Biała Woda. W latach 1891 – 1898 na zachodnich obrzeżach miasta przeprowadzono linię kolejową relacji Rokitki – Nowe Miasteczko – Kożuchów. Tereny zabudowy mieszkaniowej tworzą osiedla o różnej gęstości zaludnienia, usytuowane praktycznie w każdej części miasta. Stare Miasto to najstarsza zabudowa, datowana na XVIII – XIX wiek, usytuowana na historycznych działkach przy Rynku i wychodzących od niego ulicach. Są to budynki dwu i trzykondygnacyjne. Na obrzeżach Starego Miasta znajdują się jeszcze pojedyncze budynki pochodzące z końca XVIII i początków XIX wieku. W II połowie XIX i na początku XX wieku wokół Starego Miasta zabudowę zaczęły uzupełniać wille, głównie na wschód (ul. Poniatowskiego), na północ (ul. Kościuszki) oraz na południe (rejon pomiędzy ulicami: 22 lipca, Kopernika i Piaskową) od Starego Miasta. Zabudowa o niskim wskaźniku intensywności, przeważnie jednorodzinna, powstała po 1945 roku i współcześnie, obejmuje głównie wschodnią (ulice: Poniatowskiego, Jaworowa, Akacjowa, Brzozowa, Wierzbowa, Klonowa, Topolowa), południowo – wschodnią (ulice: Kopernika, Królowej Jadwigi, Sienkiewicza, Chopina, Żeromskiego, Reymonta) i południową (ul. Marcinkowskiego) część miasta. Zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowo – usługowa i mieszkaniowo – rzemieślnicza występuje na obrzeżach miasta (ulice: Cmentarna, Gołaszyn, Przemysłowa, Szosa Bytomska). Zabudowa wielorodzinna o dużej intensywności (tak zwana „wielka płyta”) tworzy większy, wyraźny zespół przy ul. Konopnickiej w południowo – wschodniej części miasta, sąsiadując bezpośrednio z opisaną wyżej zabudową willową (rejon pomiędzy ulicami: 22 lipca, Kopernika i Piaskową) i jednorodzinną (ulice: Kopernika, Królowej Jadwigi, Sienkiewicza, Chopina, Żeromskiego, Reymonta). Stan techniczny zabudowy na terenie miasta jest na ogół dobry, wyjątek stanowi najstarsza substancja mieszkaniowa sprzed 1945, a nawet sprzed 1918 roku, gdzie w części stan techniczny budynków jest średni, a często zły. Stwierdza się konieczność jej przebudowy (kontynuacja procesu rewitalizacji). Wyraźnie zaznaczoną powierzchnię miasta, tworząc odrębną jednostkę o funkcjach produkcyjno – technicznych, zajmuje zabudowa zakładów przemysłowych w rejonie ul. Głogowskiej, na południowy – wschód od Starego Miasta. Drugi zespół zabudowy o charakterze przemysłowo – usługowym to południowo – zachodnie obrzeża miasta (ulice Przemysłowa i Marchlewskiego). Ofertę usług rynkowych tworzy przede wszystkim handel, w tym wielkopowierzchniowy. Większe obiekty handlowe wkomponowane są w zabudowę północnej (Kościuszki/Szosa Bytomska) i południowo – wschodniej (ul. Konopnickiej) części miasta. Pozostałe obiekty handlowe są znacznie mniejsze, najczęściej trwale wkomponowane w zabudowę, niezbyt rozproszone i koncentrują się głównie w rejonie Rynku, który pełni rolę centrum usługowego, co zapewnia lepszą obsługę mieszkańców oraz zwiększa prestiż tego rejonu miasta. Mniejsze zespoły usług komercyjnych zlokalizowane są także w rejonie osiedli mieszkaniowych i wzdłuż drogi krajowej nr 3 (stacja paliw, gastronomia). Usługi publiczne zlokalizowane są w wielu rejonach miasta, nie tworząc tym samym zwartej strefy. Magistrat zajmuje budynek ratusza, zaś największy obiekt usług publicznych (zespół szkół) zlokalizowany jest w południowej części miasta przy ul. Szkolnej. Istniejące zasoby zieleni miejskiej to przede wszystkim rejon pomiędzy Szosą Bytomską i ul. Poniatowskiego we wschodniej części miasta oraz kompleks leśny na południowych obrzeżach miasta. W mniejszym stopniu funkcję tę pełnią także ogrody działkowe przy ul. Głogowskiej. Funkcje terenów rekreacyjnych, umożliwiających aktywny wypoczynek mieszkańcom, pełni

wspomniany teren pomiędzy Szosą Bytomską i ul. Poniatowskiego (tereny leśne i wypełnione wodą dawne wyrobiska po eksploatacji kopalin) oraz kompleks sportowy położony przy ul. 22 lipca, niejako na zapleczu zespołu szkół. Przepływająca poza obszarami zainwestowanymi rzeka Biała Woda pełni rolę lokalnego korytarza ekologicznego. Właściwe zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia cieków i zbiorników wodnych (ciągi piesze, ścieżki rowerowe) otwiera możliwość wykorzystania ich brzegów na cele wypoczynkowe i rekreacyjne. Podstawowy układ komunikacyjny miasta tworzą obecnie drogi: krajowa nr 3 oraz wojewódzkie nr 293 i 328. Przebiegają przez centralne rejony miasta i są obciążone nadmiernym ruchem pojazdów. Pozostałe ulice stanowią uzupełniającą sieć komunikacyjną. Na zachodnich obrzeżach miasta przebiega południkowo nieczynna linia kolejowa nr 303. Otoczenie miasta stanowią użytki rolne, zwłaszcza grunty orne.

Zasadniczą cechą struktury sieci osadniczej poza miastem jest jej dość niski stopień rozproszenia, mający korzystny wpływ na kształtowanie warunków socjalno – bytowych społeczności wiejskiej. W większości wsi dominuje zabudowa zagrodowa znajdująca się w stanie technicznym średnim, a niekiedy złym. Podstawowym założeniem poprawy warunków mieszkaniowych jest zachowanie i modernizacja istniejących zasobów oraz realizacja nowego budownictwa mieszkaniowego. W miejscowościach położonych najbliżej Nowego Miasteczka od kilkunastu lat rozwija się zabudowa jednorodzinna, będąca konsekwencją ruchów migracyjnych miasto – wieś. W rejonie najmniejszych wsi rozwija się zabudowa letniskowa. Nieliczny program usługowy, będący pochodną potencjału demograficznego danej miejscowości, rozmieszczony jest w większości wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. System komunikacyjny tworzy sieć kołowa. Przez tereny wiejskie przebiegają bezpośrednio 1 drogi krajowa, 3 drogi wojewódzkie i 9 dróg powiatowych. Drogi te stanowią podstawowy układ komunikacyjny gminy, którego uzupełnieniem jest system dróg gminnych. Budowana obecnie droga ekspresowa S3, przebiegająca południkowo przez wschodnią część gminy, połączona będzie 2 węzłami drogowymi (pomiędzy Miłakowem i Nowym Miasteczkiem oraz pomiędzy Niecieczą a Rejowem) z aktualnym układem drogowym. Linia kolejowa nr 303 relacji Rokitki – Kożuchów, przebiegająca bezpośrednio przez Popęszyce i Nowe Miasteczko, jest nieczynna i przewidziana do likwidacji. Rolnictwo, w tym wielkotowarowe, pełni wiodącą funkcję przestrzenną i gospodarczą na terenach wiejskich. Występuje tu także kilka większych zakładów produkcyjnych (Borów Wielki, Rejów) związanych z przetwórstwem rolno – spożywczym, a także drobna wytwórczość (rzemiosło produkcyjne) i nieliczne usługi. Odkrywkowa działalność górnicza, związana z wydobyciem kruszywa naturalnego (piasek), występuje we wsiach Gołaszyn i Rejów. Dominujący udział w strukturze powierzchni gminy stanowią grunty orne, w znacznej większości o wysokich klasach bonitacyjnych. Tereny leśne, rozproszone po wielu rejonach gminy, stanowią około 20 % jej pełnego obszaru, a tereny objęte ochroną w postaci Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie" (południowo – wschodnie i północno – wschodnie rejony gminy) to tylko niecałe 9 % powierzchni gminy.

3. 4. Struktura funkcjonalna.

Gmina Nowe Miasteczko jest samorządową jednostką miejsko – wiejską z wiodącą rolą sektora produkcyjnego i rolnego. Uzupełniającą rolę pełni sektor usługowy i leśny. Szansę na przyszły rozwój ma przede wszystkim sektor produkcyjny, a także rolniczy (przede wszystkim w oparciu o uprawy) i usługowy (w tym związany z rekreacją). W wyniku analiz przeprowadzonych na podstawie zebranych materiałów inwentaryzacyjnych oraz na podstawie występujących powiązań komunikacyjnych i funkcjonalnych, można przyjąć następujący system obsługi ludności gminy:

Ośrodek gminny głównego poziomu obsługi o zasięgu lokalnym, obsługujący w zakresie usług ponadpodstawowych teren całej gminy – miasto Nowe Miasteczko. Pełni ono funkcję administracyjną, stanowi ośrodek koncentracji mieszkalnictwa i usług dla ludności oraz obsługi rolnictwa i leśnictwa. Dodatkowo posiada

rozwinięte funkcje przemysłowe. Tym samym Nowe Miasteczko pełni funkcję lokalnego centrum rozwoju, które jest istotnym czynnikiem wzrostu i kumuluje usługi oraz inne działalności gospodarcze w skali umożliwiającej społeczny i ekonomiczny rozwój sąsiadujących z nim miejscowości. Funkcjami rozwojowymi Nowego Miasteczka są przede wszystkim funkcje produkcyjne oraz usługi rynkowe i nierynkowe.

Ośrodki pośredniego poziomu obsługi z poszerzonym programem usługowym, współpracujące z ośrodkiem gminnym – wsie: Borów Wielki i Gołaszyn. Są to ośrodki stanowiące etap pośredni w kompleksowym systemie obsługi ludności, szczególnie w zakresie handlu oraz innych usług, w tym publicznych (Borów Wielki), o odpowiednio dużej liczbie ludności w rejonie obsługi. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, działalności produkcyjnych, mieszkalnictwa, a także usług rynkowych.

Pozostałe ośrodki (wsie elementarne), o funkcjach typowo rolniczych i częściowo leśnych, obsługujące ludność w podstawowym zakresie usług (większość nawet ich pozbawiona). Zaliczono do nich wsie: Borów Polski, Konin, Miłaków, Nieciecz, Popęszyce, Rejów, Szyba i Żuków. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje rolnictwa i mieszkalnictwa, a także usług rynkowych, np.: w postaci rekreacji.

TABELA 55: Gmina Nowe Miasteczko – struktura funkcjonalna według miejscowości.

Miejscowość	Funkcje podstawowe[69]	Funkcje uzupełniające (perspektywiczne)
Nowe Miasteczko	działalności produkcyjne i usługi	bez zmian
Borów Polski	rolnictwo	bez zmian
Borów Wielki	rolnictwo i usługi	działalności produkcyjne i usługi
Gołaszyn	rolnictwo, usługi, górnictwo	działalności produkcyjne i usługi (w tym rekreacja)
Konin	rolnictwo	bez zmian
Miłaków	rolnictwo	osadnictwo i usługi (w tym rekreacja)
Nieciecz	rolnictwo i leśnictwo	usługi (w tym rekreacja)
Popęszyce	rolnictwo	usługi (w tym rekreacja)
Rejów	rolnictwo, leśnictwo, górnictwo	działalności produkcyjne i usługi (w tym rekreacja)
Szyba	rolnictwo	bez zmian
Żuków	rolnictwo i leśnictwo	osadnictwo, działalności produkcyjne i usługi (w tym rekreacja)

Źródło: Opracowanie własne, 2017.

Należy podkreślić, że wraz z tendencją do tworzenia większych (wysokotowarowych) gospodarstw rolnych, a tym samym postępującą likwidacją czy ograniczeniem działalności gospodarstw rodzinnych, obecna funkcja rolnicza określona w większości miejscowości jako jedna z podstawowych, ograniczać się będzie przede wszystkim jako wiodąca w strukturze zagospodarowania przestrzeni (struktura przestrzenna) i nie będzie stanowić wiodącej funkcji ekonomicznej (źródło dochodów mieszkańców). W perspektywie najbliższych kilkunastu lat należy więc spodziewać się dalszego ograniczenia funkcji rolniczej jako głównego bądź nawet uzupełniającego źródła utrzymania miejscowej ludności. W miejscowościach, które nie mają predyspozycji do rozwoju funkcji produkcyjnych i usługowych, dominować będzie przede wszystkim funkcja mieszkaniowa.

[69] Z pominięciem funkcji mieszkaniowej obecnej w każdej miejscowości.

3. 5. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Obecnie na terenie gminy Nowe Miasteczko obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

1. Uchwała nr XI/81/95 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 26 czerwca 1995 roku w sprawie: uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego osiedla mieszkaniowego „Wrocławskie II" w Nowym Miasteczku* (Dz. U. Województwa Zielonogórskiego Nr 10, poz. 69 z 1995 roku);
2. Uchwała nr VIII/31/03 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie uchwalenia *zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasteczko w zakresie lokalizacji funkcji mieszkaniowej, usługowej, zieleni publicznej i rolnej* (Dz. U. Województwa Lubuskiego Nr 61, poz. 969 z dnia 25 sierpnia 2003 roku);
3. Uchwała nr VIII/32/03 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie uchwalenia *zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko w zakresie lokalizacji funkcji mieszkaniowej, usługowej, zbiorników wodnych, poboru kruszywa i zalesień* (Dz. U. Województwa Lubuskiego Nr 61, poz. 970 z dnia 25 sierpnia 2003 roku);
4. Uchwała nr VIII/33/03 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – obręb wsi Gołaszyn* (Dz. U. Województwa Lubuskiego Nr 59, poz. 955 z dnia 25 sierpnia 2003 roku);
5. Uchwała nr XXXVI/212/06 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 11 maja 2006 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w gminie Nowe Miasteczko w zakresie trasy przebiegu gazociągów wysokiego i średniego ciśnienia* (Dz. U. Województwa Lubuskiego Nr 42, poz. 951 z dnia 14 czerwca 2006 roku);
6. Uchwała nr XXVIII/162/09 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 czerwca 2009 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej przy ul. Parkowej, miasto Nowe Miasteczko* (Dz. U. Województwa Lubuskiego Nr 92, poz. 1256 z dnia 13 sierpnia 2009 roku);
7. Uchwała nr XXXVI/237/10 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 27 kwietnia 2010 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Gołaszyn, gmina Nowe Miasteczko* (Dz. U. Województwa Lubuskiego Nr 45, poz. 656 z dnia 27 maja 2010 roku);
8. Uchwała nr XLI/256/2010 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 września 2010 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przy ulicy 22 lipca, miasto Nowe Miasteczko* (Dz. U. Województwa Lubuskiego Nr 112, poz. 1732 z dnia 03 grudnia 2010 roku);
9. Uchwała nr XLVI/275/2014 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 17 września 2014 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów przy ulicy Przemysłowej i ulicy Marchlewskiego w Nowym Miasteczku* (Dz. U. Województwa Lubuskiego z dnia 10 października 2014 roku, poz. 1832).

Plan oznaczony cyfrą „1" obejmuje zwarty obszar osiedla mieszkaniowego zlokalizowanego w południowo – wschodniej części miasta Nowe Miasteczko. Plan oznaczony cyfrą „2" dotyczy wybranych działek ewidencyjnych w obrębie miasta Nowe Miasteczko. Plan oznaczony cyfrą „3" obejmuje wybrane działki ewidencyjne w obrębach: Borów Wielki, Gołaszyn, Miłaków, Nieciecz, Popęszyce, Rejów, Szyba i Żuków. Plan oznaczony cyfrą „4" dotyczy działek ewidencyjnych nr 98 i 99 w obrębie Gołaszyn. Plan oznaczony cyfrą „5" dotyczy przebiegu trasy gazociągów wysokiego i średniego ciśnienia w rejonie obrębów: Gołaszyn, Nieciecz i Rejów. Plan oznaczony cyfrą „6" obejmuje tereny zlokalizowane we wschodniej części miasta Nowe Miasteczko w rejonie ulic Bytomskiej

i Parkowej. Plan oznaczony cyfrą „7” dotyczy działki ewidencyjnej nr 81/1 w obrębie Gołaszyn. Plan oznaczony cyfrą „8” obejmuje zwarty obszar zlokalizowany w południowej części miasta Nowe Miasteczko w rejonie ulic 22 lipca i Marcinkowskiego. Plan oznaczony cyfrą „9” obejmuje zwarty obszar zlokalizowany w zachodniej części miasta Nowe Miasteczko w rejonie ulic Marchlewskiego i Przemysłowej.

Z powyższego zestawienia wynika, że obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują przede wszystkim zwarte rejony wschodnich, południowych i zachodnich obrzeży miasta Nowe Miasteczko oraz wybrane działki ewidencyjne w pozostałych obrębach wiejskich. Obowiązujące plany miejscowe dla miasta Nowe Miasteczko odzwierciedlają przedstawioną w poprzednich podrozdziałach jego strukturę przestrzenną, funkcjonalną i własnościową.

Uchwałą nr III/7/14 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 16 grudnia 2014 roku przyjęto ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowe Miasteczko pn. *Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym w obszarze gminy i miasta Nowe Miasteczko*. Zgodnie z powyższą uchwałą stwierdzono potrzebę aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym lub sporządzenia nowych opracowań. Dotyczy to planów miejscowych oznaczonych na wstępie niniejszego podrozdziału cyframi od 1 do 4. Pozostałe plany miejscowe uznano za aktualne.

4. SFERA SPOŁECZNA.

4. 1. Demografia.

4.1.1. Podstawowe dane o ludności.

Podstawowymi miernikami charakteryzującymi zbiorowość ludzką jest jej liczebność i rozmieszczenie. Gmina miejsko – wiejska Nowe Miasteczko 31 grudnia 2015 roku liczyła 5488 mieszkańców (w tym miasto Nowe Miasteczko 2857 mieszkańców). Zamieszkiwało ją 2719 mężczyzn oraz 2769 kobiet (w mieście odpowiednio: 1407 i 1450). Współczynnik feminizacji, to jest stosunek liczby kobiet na 100 mężczyzn, wynosi w gminie 102 (w mieście 103) i jest niższy od średniej dla powiatu nowosolskiego (105) i województwa lubuskiego (105). Na 1 km² powierzchni gminy przypada 71 mieszkańców (w mieście 868). Gęstość zaludnienia jest więc niższa od średniej dla powiatu i województwa (odpowiednio: 113 i 73 osoby / km²). Współczynnik występujący w gminie Nowe Miasteczko jest jednak charakterystyczny dla gmin miejsko – wiejskich.

TABELA 56: Gmina Nowe Miasteczko – współczynnik feminizacji i gęstość zaludnienia w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
	ogółem	miasto		
Współczynnik feminizacji	**101,84**	103,06	105,46	105,39
Gęstość zaludnienia	**71,40**	868,39	113,32	72,78

Źródło: GUS 2017.

TABELA 57: Gmina Nowe Miasteczko – zaludnienie w latach 2000 – 2015.

Rok	Liczba mieszańców					
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety	
	ogółem	miasto	ogółem	miasto	ogółem	miasto
2000	**5615**	2812	**2783**	1387	**2832**	1425
2001	**5629**	2859	**2800**	1414	**2829**	1445
2002	**5586**	2831	**2782**	1394	**2804**	1437
2003	**5511**	2817	**2750**	1401	**2761**	1416
2004	**5487**	2823	**2735**	1392	**2752**	1431
2005	**5498**	2819	**2735**	1399	**2763**	1420
2006	**5501**	2807	**2722**	1381	**2779**	1426
2007	**5542**	2820	**2751**	1394	**2791**	1426
2008	**5529**	2825	**2738**	1383	**2791**	1442
2009	**5521**	2825	**2719**	1377	**2802**	1448
2010	**5582**	2886	**2776**	1420	**2806**	1466
2011	**5581**	2885	**2761**	1413	**2820**	1472
2012	**5552**	2879	**2745**	1413	**2807**	1466
2013	**5528**	2884	**2732**	1414	**2796**	1470
2014	**5543**	2897	**2750**	1430	**2793**	1467
2015	**5488**	2857	**2719**	1407	**2769**	1450

Źródło: GUS 2017.

RYCINA 11: Gmina Nowe Miasteczko – zaludnienie w latach 2000 – 2015.

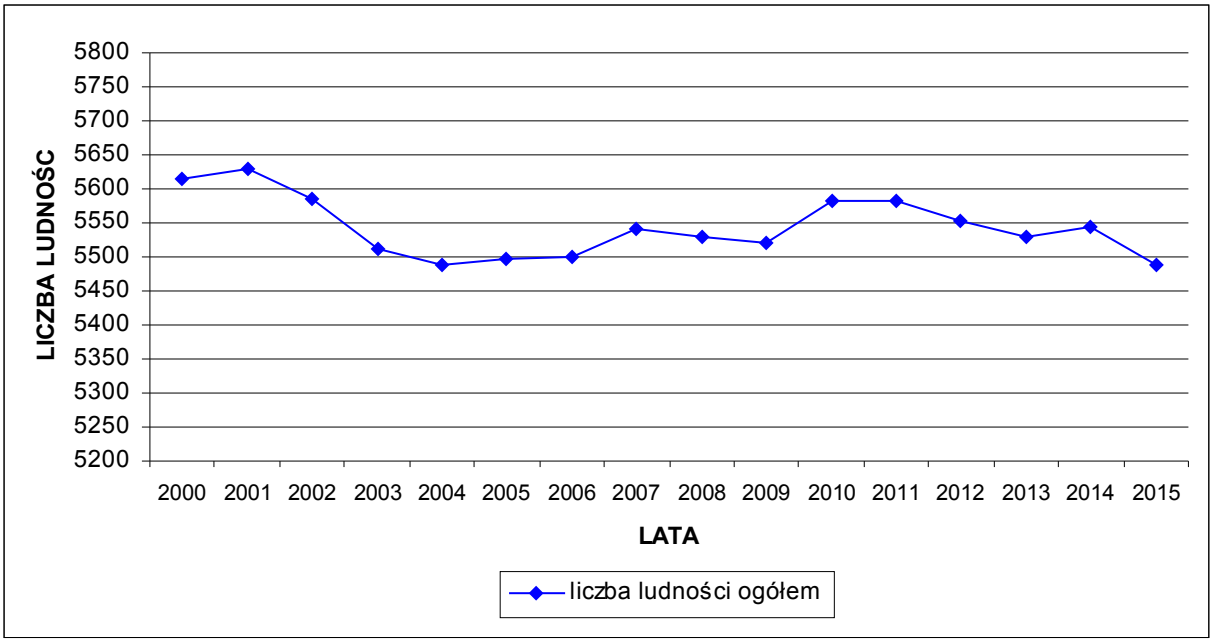

Źródło: GUS 2017.

RYCINA 12: Gmina Nowe Miasteczko – zaludnienie w latach 2000 – 2015 według płci.

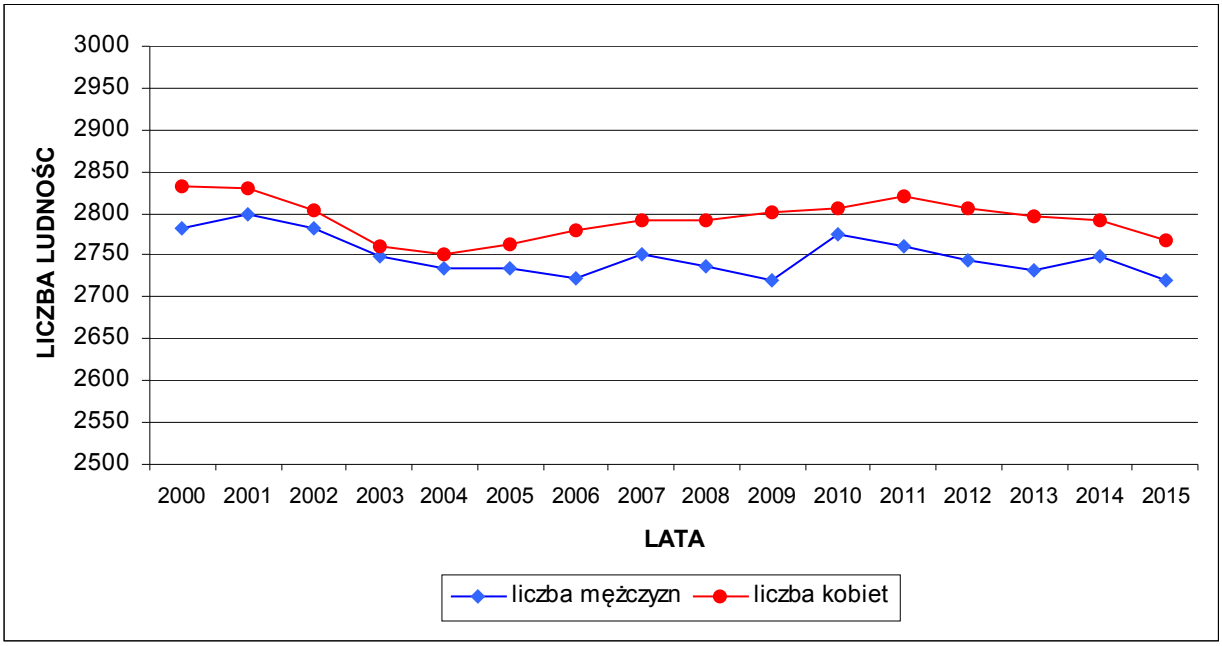

Źródło: GUS 2017.

W przeciągu ostatnich 15 lat (2001 – 2015) liczba ludności ogółem zmniejszyła się. W roku 2015 całą gminę Nowe Miasteczko zamieszkiwało 141 osób mniej niż 15 lat wcześniej, co oznacza spadek o 2,50 %. W tym samym czasie obszar samego miasta zamieszkiwały tylko 2 osoby mniej niż 15 lat wcześniej, co oznacza spadek o 0,07 %. Należy jednak nadmienić, że od kilku ostatnich lat następuje znaczny spadek ludności miejskiej. W

analizowanym okresie czasu współczynnik feminizacji o wartości powyżej 100 punktów występował stale. Dane dotyczące liczby ludności według GUS obejmują ludność według faktycznego miejsca zamieszkania.

TABELA 58: Gmina Nowe Miasteczko – rozkład zaludnienia według miejscowości w 2016 roku.

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Nowe Miasteczko	2837
Borów Polski	143
Borów Wielki	673
Gołaszyn	303
Konin	48
Miłaków	335
Nieciecz	171
Popęszyce	360
Rejów	225
Szyba	102
Żuków	273

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

Najludniejszą miejscowością w gminie jest miasto Nowe Miasteczko, które liczy 2837 mieszkańców. Drugim co do wielkości ośrodkiem pod względem liczby mieszkańców jest Borów Wielki, który liczy 673 obywateli. Żadna z innych miejscowości nie liczy więcej niż 500 mieszkańców. W przedziale od 200 do 500 mieszkańców zawierają się wsie: Popęszyce (360), Miłaków (335), Gołaszyn (303), Żuków (273) i Rejów (225). Pozostałe miejscowości posiadają zaludnienie poniżej 200 mieszkańców i są to: Nieciecz (171), Borów Polski (143), Szyba (102) i Konin (48).

4.1.2. Struktura wieku mieszkańców.

Na liczbę ludności decydujący wpływ mają dwa czynniki: ruch naturalny oraz wędrówkowy ludności. Te z kolei zdeterminowane są przez strukturę ludności według wieku i płci. Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, polegające na wzroście w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Za granicę starości przyjmuje się umownie wiek 60 lat. Obecnie ludność województwa lubuskiego, podobnie jak całej Polski starzeje się. Jednak na wsi i w małych miastach udział dzieci i młodzieży jest większy co powoduje, że pod względem struktury wieku mieszkańców gminę Nowe Miasteczko możemy określić jeszcze jako jednostkę stosunkowo młodą, ale z wyraźnymi symptomami starzenia się.

TABELA 59: Gmina Nowe Miasteczko – ludność według wieku w 2015 roku.

Grupa wieku	Liczba mieszkańców	
	ogółem	miasto
0 – 4	**303**	141
5 – 9	**315**	159
10 – 14	**260**	125
15 – 19	**311**	152
20 – 24	**426**	218
25 – 29	**403**	202
30 – 34	**467**	236
35 – 39	**412**	202
40 – 44	**361**	200
45 – 49	**321**	177
50 – 54	**339**	170
55 – 59	**455**	245
60 – 64	**359**	196
65 – 69	**273**	158
70 i więcej	**483**	276

Źródło: GUS 2017.

TABELA 60: Gmina Nowe Miasteczko – struktura ludności według wieku w 2015 roku.

Grupa wieku	Gmina Nowe Miasteczko (%)		Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
	ogółem	miasto		
0 – 4	**5,52**	4,94	4,88	4,89
5 – 9	**5,74**	5,57	5,69	5,54
10 – 14	**4,74**	4,38	4,83	4,69
15 – 19	**5,67**	5,32	5,28	5,18
20 – 24	**7,76**	7,63	6,51	6,25
25 – 29	**7,34**	7,07	7,04	7,32
30 – 34	**8,51**	8,26	8,44	8,63
35 – 39	**7,51**	7,07	8,05	8,29
40 – 44	**6,58**	7,00	6,81	7,11
45 – 49	**5,85**	6,20	5,69	5,81
50 – 54	**6,18**	5,95	6,01	6,22
55 – 59	**8,29**	8,58	7,66	7,78
60 – 64	**6,54**	6,86	7,66	7,51
65 – 69	**4,97**	5,53	6,23	5,94
70 i więcej	**8,80**	9,66	9,21	8,83

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

21,67 % mieszkańców zamieszkałych w gminie, to jest 1189 osób, liczy poniżej 19 roku życia (w mieście odpowiednio: 20,20 % i 577 osób). Natomiast 16 % obywateli, to jest 878 osób, nie ukończyło jeszcze 14 roku życia (w mieście odpowiednio: 14,88 % i 425 osób). Struktura mieszkańców gminy Nowe Miasteczko według

wieku jest bardzo zbliżona do wartości charakteryzujących zarówno populację powiatu nowosolskiego jak i województwa lubuskiego. W stosunku do porównywanych wartości prezentuje się nieco korzystniej (za wyjątkiem samego miasta) zarówno w najmłodszych (0 – 19) jak i w najstarszych (65 i więcej) kategoriach wiekowych.

RYCINA 13: Gmina Nowe Miasteczko – struktura ludności według wieku w 2015 roku.

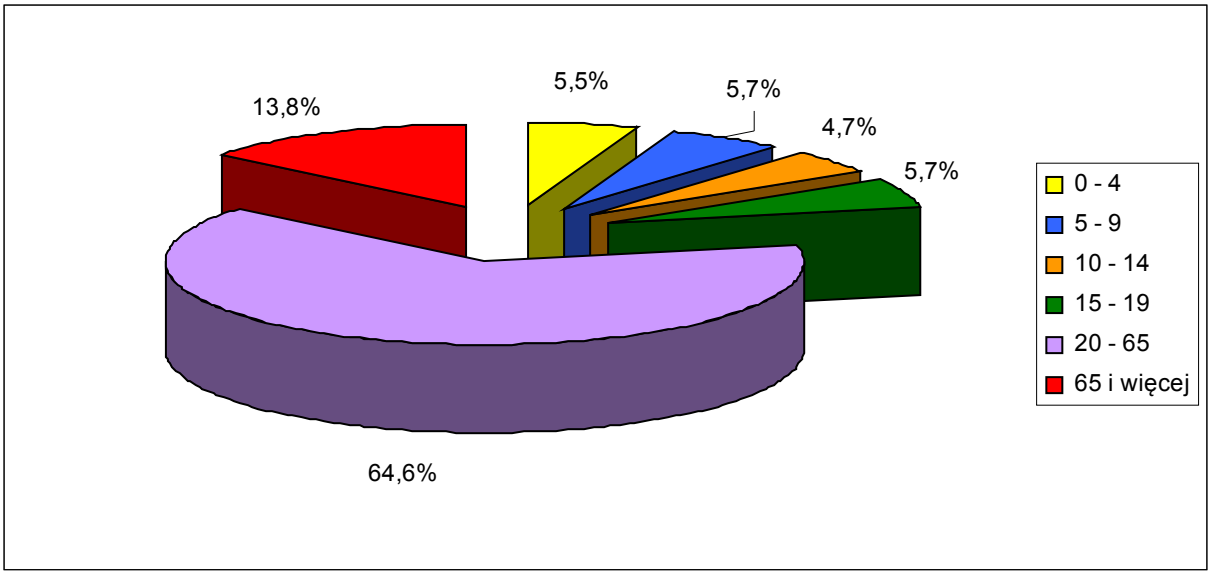

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Jeszcze w miarę korzystny rozkład demograficzny ludności potwierdza struktura mieszkańców w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 – 64 lata, a dla kobiet 18 – 59 lat.

TABELA 61: Gmina Nowe Miasteczko – ludność wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego w 2015 roku.

Ludność w wieku:	Gmina Nowe Miasteczko		Gmina Nowe Miasteczko (%)		Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
	ogółem	miasto	ogółem	miasto		
Przedprodukcyjnym	**1058**	517	**19,28**	18,10	18,41	18,12
Produkcyjnym	**3485**	1794	**63,50**	62,79	62,02	63,13
Poprodukcyjnym	**945**	546	**17,22**	19,11	19,57	18,75
Współczynnik obciążenia demograficznego			**57,47**	59,25	61,4	58,42

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Obywatele wieku nieprodukcyjnego (przedprodukcyjni i poprodukcyjni) stanowią 36,50 % całej zbiorowości (w mieście 37,21 %). Od kilku lat rośnie, także w ujęciu relatywnym, zbiorowość mieszkańców zdolnych do pracy. Wpływ na to ma wejście w wiek dorosły osób urodzonych na początku lat 90–tych XX wieku. Jednocześnie zmniejsza się tak zwane „obciążenie" ludności jej nieprodukcyjną częścią. Struktura wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego mieszkańców gminy Nowe Miasteczko nieznacznie odbiega od średnich wartości przyporządkowanych dla powiatu i województwa, ale prezentuje się nieco korzystniej (za wyjątkiem samego miasta) ze względu na liczniejszą populację wieku przedprodukcyjnego i mniej liczną populację wieku poprodukcyjnego.

RYCINA 14: Gmina Nowe Miasteczko – ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2015 roku.

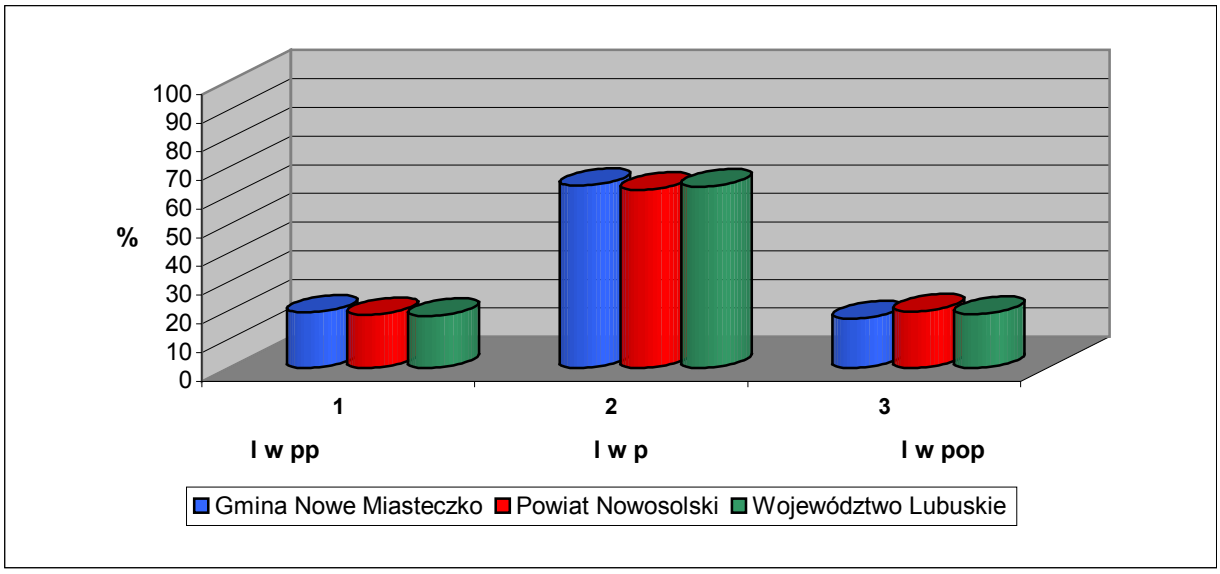

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Współczynnik obciążenia demograficznego, ustalony jako stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, dla gminy Nowe Miasteczko wynosi 57,47 i jest niższy od średnich występujących w powiecie nowosolskim (61,24) i województwie lubuskim (58,42). Jego wartość w całej gminie Nowe Miasteczko, w odróżnieniu od samego miasta, powiatu i województwa, rozkłada się jeszcze korzystnie ponieważ wśród obywateli „nieprodukcyjnych" jest więcej osób „przedprodukcyjnych" niż „poprodukcyjnych". Odnotowując jednak zmiany struktury mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz rosnącą liczebność roczników poprodukcyjnych (poniższe tabele i ryciny), w ciągu najbliższych kilku lat można przewidywać dalszy wzrost „obciążenia" demograficznego poprzez populację osób „poprodukcyjnych", a tym samym odwrócenie obecnych proporcji.

TABELA 62: Gmina Nowe Miasteczko – ludność według wieku aktywności zawodowej w latach 2002 – 2015 (I).

Rok	Wiek przedprodukcyjny (%)	Wiek produkcyjny (%)	Wiek poprodukcyjny (%)
2002	26,1	60,1	13,8
2003	24,8	61,5	13,7
2004	24,0	62,0	14,0
2005	23,2	62,9	13,9
2006	22,8	63,2	14,1
2007	22,3	63,5	14,2
2008	21,7	64,1	14,3
2009	21,1	64,3	14,6
2010	20,5	64,7	14,8
2011	20,8	64,1	15,1
2012	20,4	63,7	15,9
2013	19,9	63,8	16,4
2014	19,6	63,4	17,0
2015	19,3	63,5	17,2

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 15: Gmina Nowe Miasteczko – ludność według wieku aktywności zawodowej w latach 2002 – 2015 (I).

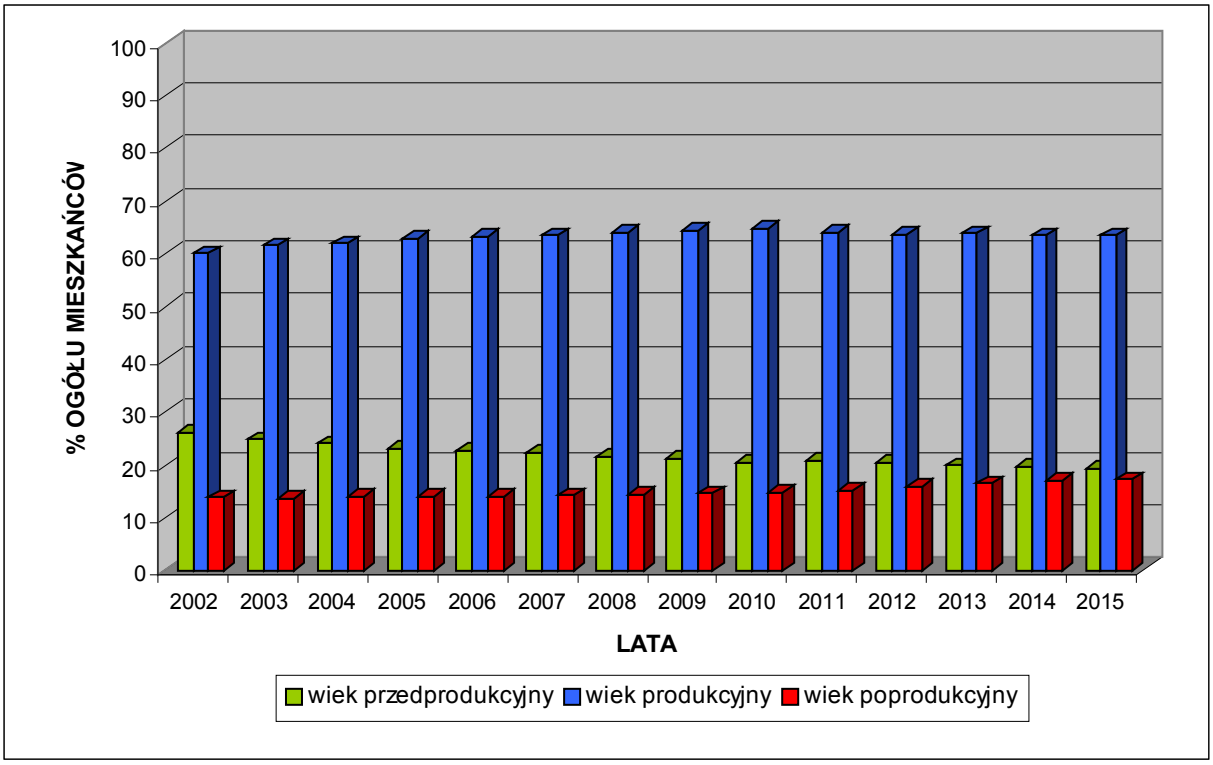

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

TABELA 63: Gmina Nowe Miasteczko – ludność według wieku aktywności zawodowej w latach 2002 – 2015 (II).

Rok	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym[70]	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym
2002	66,4	22,9	52,7
2003	62,5	22,3	55,4
2004	61,3	22,6	58,6
2005	59,0	22,1	59,8
2006	58,3	22,2	61,7
2007	57,6	22,4	63,6
2008	56,1	22,2	65,7
2009	55,5	22,7	69,2
2010	54,6	22,8	71,8
2011	56,0	23,6	72,8
2012	56,9	24,9	77,9
2013	56,8	25,6	82,3
2014	57,7	26,7	86,4
2015	57,5	27,1	89,3

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

[70] Współczynnik obciążenia demograficznego (ekonomicznego).

RYCINA 16: Gmina Nowe Miasteczko – ludność według wieku aktywności zawodowej w latach 2002 – 2015 (II).

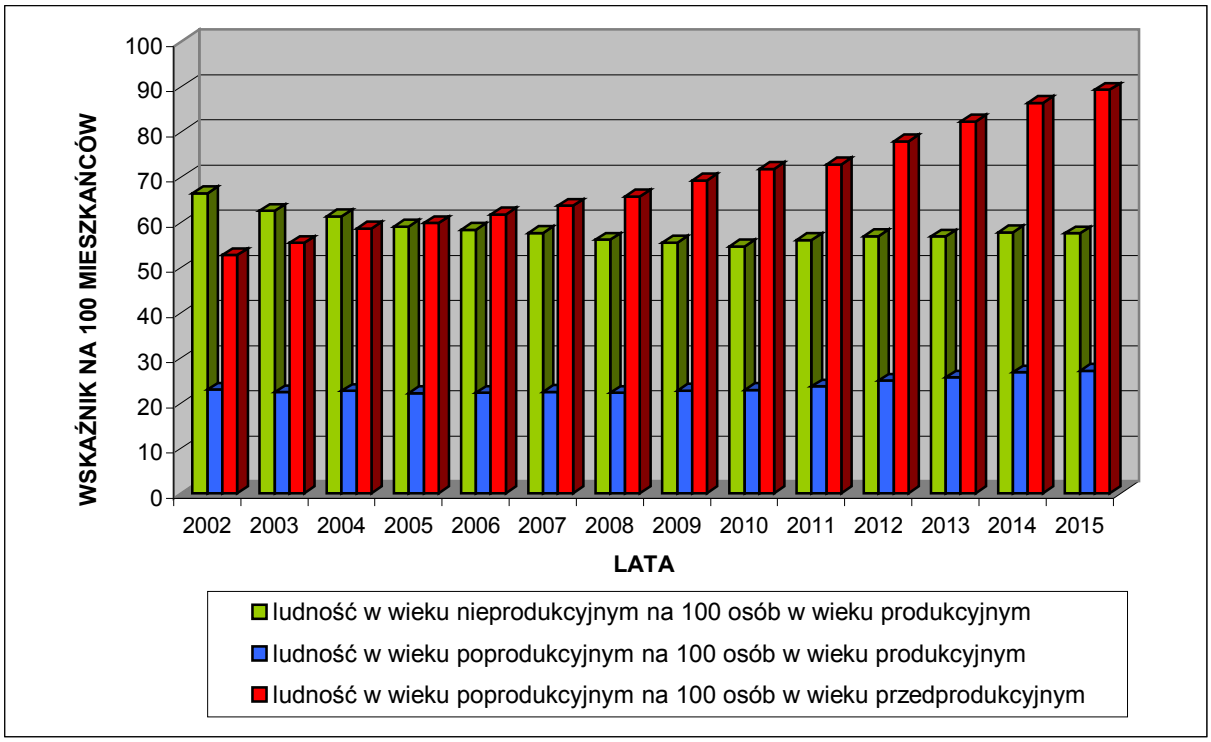

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

4.1.3. Ruch naturalny i wędrówkowy ludności.

Na przyrost naturalny ludności składają się zmiany w jej liczbie powodowane przez urodzenia i zgony. Charakteryzujące go wartości określają nie tylko strukturę populacji według płci i wieku, ale także liczbę zawartych małżeństw, osób w wieku rozrodczym oraz zgonów. Wartości charakteryzujące ruch naturalny gminy Nowe Miasteczko w 2015 roku, jak i w latach poprzednich, rozkładają się mniej korzystnie od powiatu nowosolskiego oraz województwa lubuskiego. Wpływ na to ma przede wszystkim wyższy wskaźnik zgonów. Jednak z drugiej strony należy wziąć pod uwagę fakt stosunkowo niskiej populacji gminy Nowe Miasteczko powodującej, że nawet jednostkowe przypadki mogą wpłynąć na końcowy obraz poszczególnych wskaźników statystycznych. Przeciętna stopa przyrostu naturalnego w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich bywa często wyższa niż w dużych aglomeracjach. Ta tendencja nie utrzymuje się jednak w gminie Nowe Miasteczko. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2015 roku wyniósł tutaj –1,28 ‰ (w mieście –4,90 ‰) i był niższy od średnich dla powiatu nowosolskiego (–1,08 ‰) i całego województwa lubuskiego (–0,72 ‰).

TABELA 64: Gmina Nowe Miasteczko – ruch naturalny i wędrówkowy ludności w 2015 roku.

Ruch naturalny ludności	Gmina Nowe Miasteczko – wartości bezwzględne	
	ogółem	miasto
1	2	3
Małżeństwa	**24**	13
Urodzenia żywe / Zgony	**62 / 69**	30 / 44
Przyrost naturalny	**–7**	–14
Saldo migracji	**–33**	–14

1	2	3
Saldo migracji wewnętrznych / zagranicznych	**–33 / 0**	–14 / 0
Przyrost rzeczywisty	**–40**	–28

Źródło: GUS 2017.

Współczynnik małżeństw, to jest liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności ogółem, w 2015 roku w gminie Nowe Miasteczko wyniósł 4,37 i był niższy od wskaźników dla powiatu (5,15) oraz województwa (4,95). Współczynnik rodności, określający liczbę urodzeń żywych badanego okresu na 1000 ludności ogółem, wyniósł w 2015 roku w gminie 11,30 i był wyższy od średnich dla powiatu (9,09) oraz województwa (9,25). Natomiast umieralność społeczeństwa, mierzona współczynnikiem zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności), wyniosła w gminie 12,57 i była dużo wyższa od wartości charakteryzujących powiat (10,17) oraz województwo (9,98).

TABELA 65: Gmina Nowe Miasteczko – podstawowe współczynniki (na 1000 ludności) określające ruch naturalny i wędrówkowy ludności w 2014 roku.

Współczynnik	Gmina Nowe Miasteczko		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
	ogółem	miasto		
Małżeństwa	**4,37**	4,55	5,15	4,95
Urodzenia żywe / Zgony	**11,30 / 12,57**	10,50 / 15,40	9,09 / 10,17	9,25 / 9,98
Przyrost naturalny	**–1,28**	–4,90	–1,08	–0,72
Saldo migracji	**–6,01**	–4,90	–1,73	–1,53
Saldo migracji wewnętrznych / zagranicznych	**–6,01 / 0,00**	–4,90 / 0,00	–1,76 / 0,03	–0,88 / –0,65
Przyrost rzeczywisty	**–7,29**	–9,80	–2,81	–2,25

Źródło: GUS 2017.

TABELA 66: Gmina Nowe Miasteczko – ruch naturalny ludności w latach 2000 – 2015.

Rok	Urodzenia żywe	Zgony ogółem
2000	67	48
2001	64	43
2002	53	49
2003	53	52
2004	37	39
2005	63	50
2006	50	51
2007	69	51
2008	67	62
2009	72	48
2010	67	54
2011	81	58
2012	61	57
2013	64	63
2014	44	51
2015	62	69

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 17: Gmina Nowe Miasteczko – ruch naturalny ludności w latach 2000 – 2015.

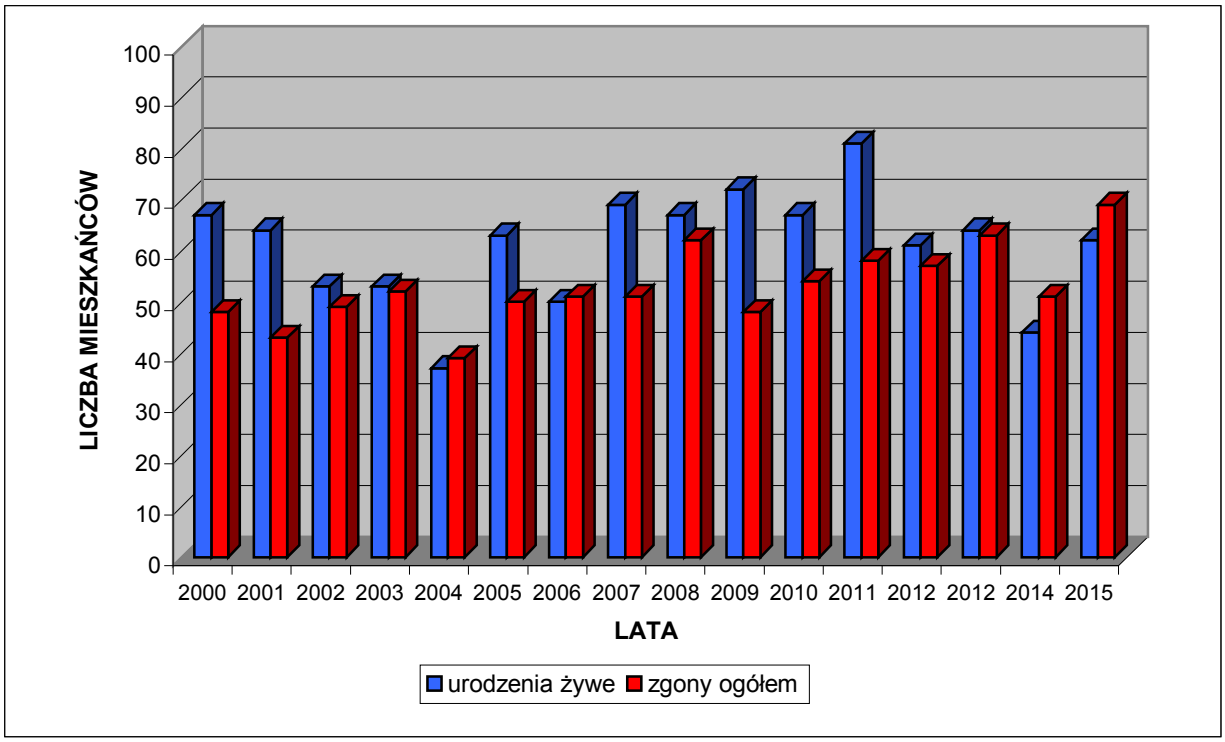

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie. Obecna tendencja przemieszczania się, szczególnie młodych mieszkańców, z mniejszych do większych ośrodków osiedleńczych, a także zagranicę powoduje, że saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w wielu gminach wiejskich i miejsko – wiejskich jest ujemne. W przypadku jednostek zlokalizowanych blisko większych miast, odpływ mieszkańców jest niższy i dodatkowo równoważony przez napływ osadników, wybierających podmiejskie rejony jako miejsce zamieszkania. Takie zjawisko, w skali równoważącej saldo migracji, nie zachodzi jednak na terenie gminy Nowe Miasteczko i w 2014 roku jej saldo migracji było ujemne (–33). W samym mieście saldo migracji było również ujemne (–14).

TABELA 67: Gmina Nowe Miasteczko – ruch wędrówkowy ludności w 2014 roku.

Napływ				Odpływ				Saldo migracji
Razem	w tym			Razem	w tym			
	z miast	ze wsi	z zagranicy		do miast	na wieś	za granicę	
44	27	17	0	**77**	63	14	0	–33

Źródło: GUS 2017.

Saldo migracji liczone na 1000 ludności wyniosło w 2014 roku w całej gminie –6,01 (w mieście –4,90) i było niższe od średnich dla powiatu nowosolskiego (–1,73) oraz województwa lubuskiego (–1,53). Przyrost rzeczywisty dla gminy Nowe Miasteczko, liczony jako suma wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji, był ujemny i wyniósł w 2015 roku w liczbach bezwzględnych –40 (w mieście –28). Należy nadmienić, że przytoczone powyżej oficjalne dane statystycznie nie oddają realnej wartości określającej obecny ruch

migracyjny. Dotyczą one ruchu wędrówkowego na pobyt stały i nie obejmują czasowych migracji na tle zarobkowym, zwłaszcza związanych z wyjazdem za granicę.

TABELA 68: Gmina Nowe Miasteczko – ruch wędrówkowy[71] ludności w latach 2000 – 2014.

Rok	Zameldowania ogółem	Wymeldowania ogółem
2000	78	84
2001	62	71
2002	61	110
2003	50	89
2004	52	88
2005	62	59
2006	92	82
2007	88	89
2008	35	70
2009	52	83
2010	86	79
2011	54	78
2012	56	72
2013	52	97
2014	41	65

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 18: Gmina Nowe Miasteczko – ruch wędrówkowy[72] ludności w latach 2000 – 2014.

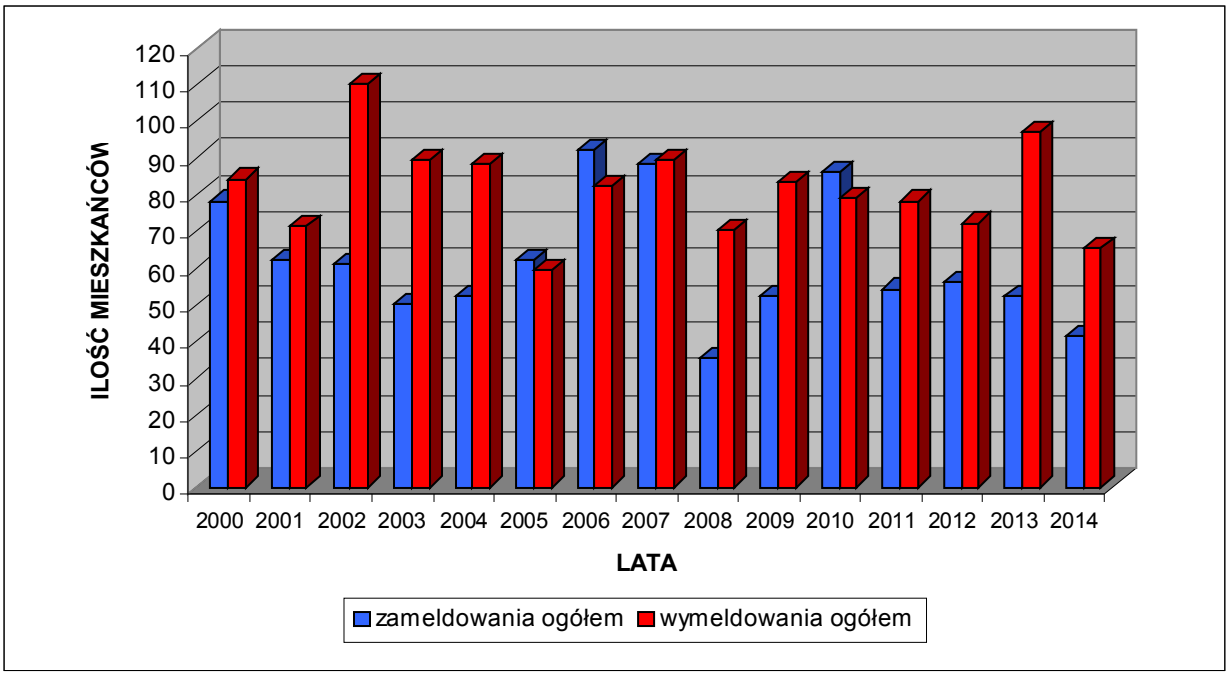

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

[71] Migracje wewnętrzne i zagraniczne.
[72] Migracje wewnętrzne i zagraniczne.

TABELA 69: Gmina Nowe Miasteczko – ruch naturalny i wędrówkowy ludności w latach 2000 – 2014.

Rok	Wskaźniki na 1000 mieszkańców (‰)		
	Przyrost naturalny	Saldo migracji ogółem	Przyrost rzeczywisty
2000	3,38	-1,07	2,32
2001	3,73	-1,60	2,13
2002	0,72	-8,77	-8,06
2003	0,18	-7,08	-6,90
2004	-0,36	-6,56	-6,93
2005	2,36	0,55	2,91
2006	-0,18	1,82	1,64
2007	3,25	-0,18	3,07
2008	0,90	-6,33	-5,43
2009	4,35	-5,61	-1,27
2010	2,33	1,25	3,58
2011	4,12	-4,30	-0,18
2012	0,72	-2,88	-2,16
2013	0,18	-8,14	-7,96
2014	-1,26	-4,33	-5,59

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 19: Gmina Nowe Miasteczko – ruch naturalny i wędrówkowy ludności w latach 2000 – 2014.

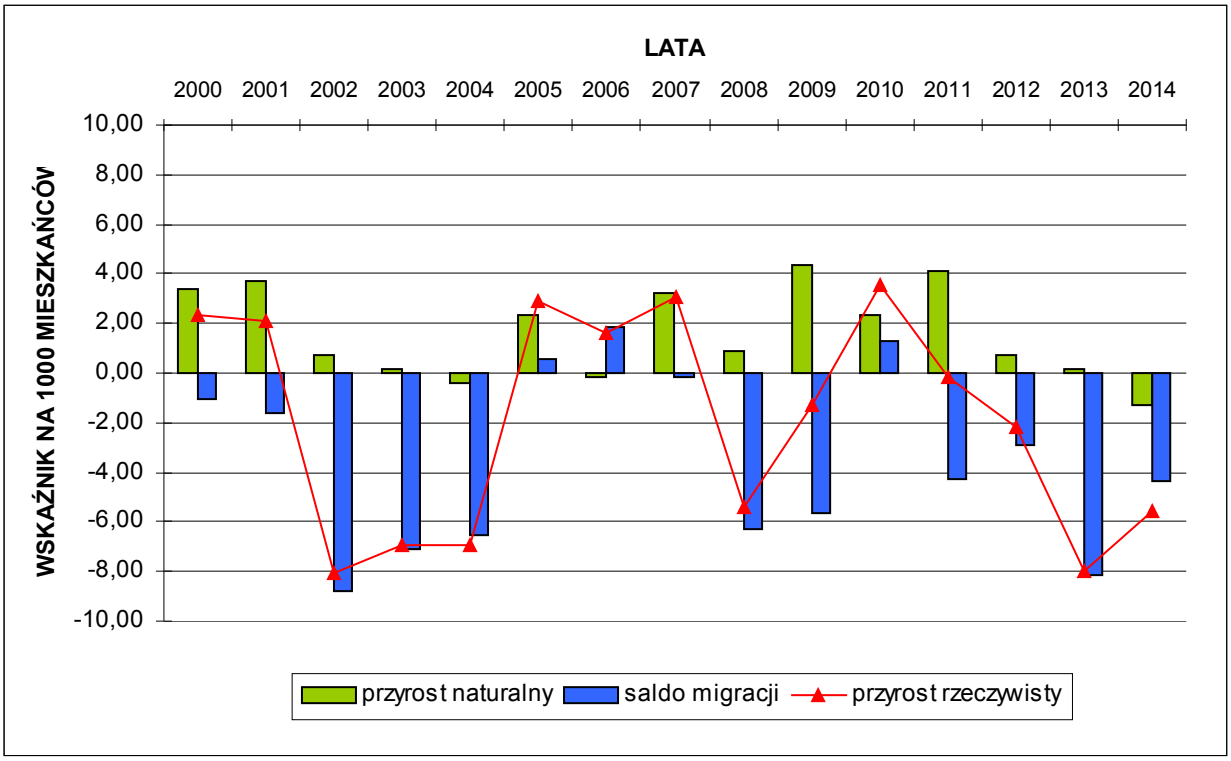

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2015.

4.1.4. Prognoza demograficzna.

Prognoza jest naukowo uzasadnionym sądem o stanie zjawiska w określonym momencie (okresie) należącym do przyszłości. Użycie w powyższym określeniu słowa „sąd" sygnalizuje niepewność prognozy, a odwołanie się do nauki oznacza, że prognoza musi być racjonalnym wnioskowaniem, prowadzącym od przesłanek do wniosków odnoszących się do przyszłości[73].

Poniższe tabele przedstawiają obliczenia wykonane na podstawie prognoz demograficznych sporządzonych przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) według danych uzyskanych na etapie Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku. Najmniejszą jednostką samorządu terytorialnego, dla którego wykonano prognozy demograficzne były powiaty. Prognoz nie sporządzano dla poszczególnych gmin co jest uzasadnione metodologicznie ze względu na zbyt małą populację charakteryzującą większość gmin w kraju, uniemożliwiającą wykonanie wiarygodnego prognozowania.

TABELA 70: Powiat Nowosolski – prognoza demograficzna do 2050 roku (ludność ogółem).

Grupa wieku	Stan liczby ludności w % w stosunku do 2015 roku							
	2015 rok	2020 rok	2025 rok	2030 rok	2035 rok	2040 rok	2045 rok	2050 rok
0 – 4	100	91,44	85,61	78,72	74,85	73,28	71,64	67,91
5 – 9	100	86,94	79,18	74,37	68,59	65,29	63,94	62,72
10 – 14	100	117,60	102,02	93,05	87,48	80,65	76,71	75,22
15 – 19	100	91,36	107,05	93,14	84,96	79,90	73,63	70,03
20 – 24	100	80,70	73,05	85,50	74,58	68,18	64,12	59,04
25 – 29	100	88,15	72,32	65,59	76,67	66,89	61,28	57,44
30 – 34	100	80,76	70,82	58,33	52,97	61,60	53,94	49,36
35 – 39	100	102,16	83,08	72,79	59,96	54,43	63,23	55,49
40 – 44	100	116,43	118,75	96,99	84,89	70,04	63,55	73,76
45 – 49	100	117,24	136,71	139,80	114,62	100,30	82,76	75,18
50 – 54	100	92,52	108,87	127,16	130,38	107,16	93,83	77,49
55 – 59	100	75,77	70,58	83,33	97,58	100,28	82,71	72,39
60 – 64	100	95,31	72,58	68,14	80,91	94,99	97,91	81,13
65 – 69	100	113,36	109,28	84,16	79,66	95,08	112,16	116,32
70 – 74	100	205,41	235,81	230,18	179,03	171,36	206,22	245,44
75 – 79	100	84,67	176,34	205,04	202,61	159,79	155,15	189,32
80 – 84	100	90,91	79,40	167,08	198,17	199,35	160,52	159,33
85 i więcej	100	113,07	116,06	110,92	181,21	250,91	292,13	284,92
Ogółem	**100**	**98,42**	**96,68**	**94,61**	**92,16**	**89,42**	**86,55**	**83,70**

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

[73] Cieślak M., Dittmann P., Kania–Gospodarowicz A., Kuropka I., Ostasiewicz S., Radzikowska B., *Demografia, metody analizy i prognozowania*, Warszawa 1992.

TABELA 71: Powiat Nowosolski – prognoza demograficzna do 2050 roku (ludność obszarów miejskich).

Grupa wieku	Stan liczby ludności w % w stosunku do 2015 roku							
	2015 rok	2020 rok	2025 rok	2030 rok	2035 rok	2040 rok	2045 rok	2050 rok
0 – 4	100	85,21	78,29	70,65	66,11	63,80	61,38	56,80
5 – 9	100	85,04	74,98	69,24	62,87	58,84	56,77	54,74
10 – 14	100	118,64	101,04	89,24	82,52	74,72	69,88	67,28
15 – 19	100	87,09	103,89	88,73	78,40	72,48	65,60	61,18
20 – 24	100	83,35	71,95	85,51	73,26	64,85	59,88	54,10
25 – 29	100	82,78	69,55	60,39	71,27	61,06	54,18	49,78
30 – 34	100	77,21	64,37	54,07	47,03	55,07	47,22	41,85
35 – 39	100	100,99	78,78	65,73	55,10	47,91	55,84	47,89
40 – 44	100	119,17	120,25	94,26	78,70	65,97	57,28	66,51
45 – 49	100	113,94	136,50	138,11	108,63	90,63	75,86	65,85
50 – 54	100	89,54	102,23	122,62	124,37	97,94	81,85	68,47
55 – 59	100	71,65	64,77	74,18	89,15	90,57	71,61	59,84
60 – 64	100	95,12	68,51	62,41	71,92	86,57	88,12	70,04
65 – 69	100	109,66	104,78	76,36	70,09	81,18	98,04	100,42
70 – 74	100	203,59	225,76	218,17	160,55	149,13	174,24	211,95
75 – 79	100	83,07	170,63	191,77	187,57	139,96	131,73	156,01
80 – 84	100	95,43	81,49	169,54	194,36	193,37	147,14	141,81
85 i więcej	100	118,15	125,61	120,32	193,38	261,06	299,05	282,04
Ogółem	**100**	**96,84**	**93,70**	**90,28**	**86,57**	**82,63**	**78,60**	**74,62**

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

TABELA 72: Powiat Nowosolski – prognoza demograficzna do 2050 roku (ludność obszarów wiejskich).

Grupa wieku	Stan liczby ludności w % w stosunku do 2015 roku							
	2015 rok	2020 rok	2025 rok	2030 rok	2035 rok	2040 rok	2045 rok	2050 rok
1	2	3	4	5	6	7	8	9
0 – 4	100	102,02	98,04	92,41	89,69	89,37	89,06	86,78
5 – 9	100	89,95	85,84	82,51	77,67	75,53	75,33	75,38
10 – 14	100	116,07	103,44	98,60	94,70	89,28	86,66	86,78
15 – 19	100	98,00	111,98	100,00	95,17	91,46	86,13	83,80
20 – 24	100	76,92	74,62	85,48	76,45	72,91	70,14	66,06
25 – 29	100	97,39	77,09	74,52	85,94	76,91	73,46	70,59
30 – 34	100	87,40	82,92	66,30	64,08	73,83	66,54	63,42
35 – 39	100	104,31	90,98	85,74	68,87	66,37	76,76	69,43
40 – 44	100	111,93	116,28	101,46	95,03	76,71	73,82	85,63
45 – 49	100	122,73	137,05	142,63	124,61	116,41	94,26	90,72
50 – 54	100	97,78	120,63	135,20	141,00	123,48	115,04	93,46
55 – 59	100	84,23	82,54	102,15	114,95	120,29	105,58	98,22
60 – 64	100	95,68	81,02	80,01	99,54	112,45	118,20	104,14
65 – 69	100	122,17	120,00	102,73	102,42	128,14	145,78	154,16

1	2	3	4	5	6	7	8	9
70 – 74	100	209,96	260,77	260,03	224,96	226,60	285,74	328,68
75 – 79	100	89,09	192,02	241,53	243,97	214,33	219,54	280,94
80 – 84	100	80,04	74,36	161,17	207,33	213,74	192,67	201,47
85 i więcej	100	101,88	95,00	90,21	154,38	228,54	276,88	291,25
Ogółem	**100**	**101,30**	**102,11**	**102,48**	**102,31**	**101,76**	**101,03**	**100,21**

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Zaprezentowane w poprzednich podrozdziałach analizy demograficzne oraz prognozy GUS dla powiatu nowosolskiego sugerują, że w najbliższych latach należy spodziewać się dalszego spadku liczby mieszkańców gminy Nowe Miasteczko, zarówno z przyczyn naturalnych (niższy wskaźnik urodzeń od wskaźnika zgonów = ujemny przyrost naturalny) jak i z przyczyn ekonomicznych (ujemne saldo migracji). Zakładając, że w okresie najbliższych 30 lat (2045 rok) ludność powiatu nowosolskiego ma zmniejszyć się o 13,45 % w stosunku do 2015 roku (z czego na terenach miejskich zmniejszy się o 21,40 %, a na terenach wiejskich pozostanie mniej więcej na tym samym poziomie co obecnie) i bezpośrednio ekstrapolując to na grunt gminy Nowe Miasteczko, możemy założyć, że ludność gminy zmniejszy się o 740 osób, z czego zdecydowana większość analizowanego zjawiska dotyczyć będzie ludności miejskiej. Z drugiej strony wiemy, że w ciągu ostatnich 15 lat (lata 2001 – 2015) ludność gminy Nowe Miasteczko zmniejszyła się o 141 osób (2,50 %). W ostatnich kilku latach spadek liczby ludności notowany jest głównie w rejonie miasta, co potwierdza prognozy GUS. Zakładając (w uproszczeniu) utrzymanie tej tendencji, to w ciągu najbliższych 30 lat możemy spodziewać się spadku populacji gminy o kolejne około 280 osób. Przy czym odnotowując widoczne od lat zmiany struktury mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (malejąca liczba urodzin) oraz rosnącą liczebność roczników poprodukcyjnych należy założyć, że spadek ludności będzie większy niż 280 osób i może zbliżyć się do około 500 osób. Tym samym wartość „500” należy przyjąć jako tak zwany wariant środkowy, albowiem lokuje się ona pośrodku wyliczeń wynikających z prognozy demograficznej wykonanej przez GUS dla powiatu nowosolskiego oraz obserwacji faktycznych tendencji bezpośrednio w gminie Nowe Miasteczko. Szansą na odwrócenie tej niekorzystnej tendencji (spadek liczby urodzeń), poza czynnikami biologicznymi, jest między innymi wszechstronna promocja walorów gminy w celu przyciągnięcia nowych osadników, najlepiej w wieku rozrodczym.

Doświadczenie, nie tylko na podstawie prognoz ujętych w różnej rangi dokumentach planistycznych, ale także w analizach GUS czy innych opracowaniach specjalistycznych wskazuje, że im odleglejszy horyzont prognozy, tym mniejszy stopień pewności ma prognoza. Szczególnie trudnym elementem (składową) prognoz demograficznych jest prognozowanie migracji. Istniejące modele teoretyczne, uzależniające wielkość migracji od odległości i liczby ludności w miejscu emigracji i imigracji są wielkim uproszczeniem zagadnienia i prognozy otrzymywane na ich podstawie nie są dokładne. Migracja jest zjawiskiem bardzo złożonym, kształtowanym przez zmienne demograficzne, czynniki psychologiczne i socjologiczne, a przede wszystkim przez zmienne charakteryzujące rozwój społeczno – gospodarczy, których wpływ jest najsilniejszy. Nie można w horyzoncie kilkunastoletnim wykluczyć np.: znacznego wyhamowania spadku czy nawet wzrostu ludności kraju, w tym regionu nowosolskiego i gminy Nowe Miasteczko, spowodowanego masowymi powrotami osób, które w ostatnich latach emigrują zagranicę czy napływu do Polski imigrantów z innych krajów Europy i świata.

4. 2. Rynek pracy.

4.2.1. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON.

Gmina Nowe Miasteczko jest typową jednostką miejsko – wiejską o zaznaczającej się od kilkunastu lat przewadze udziału funkcji mieszkaniowej nad funkcją pracy, zwłaszcza na terenach wiejskich. Rynek pracy na terenach wiejskich opiera się jeszcze na rolnictwie i częściowo leśnictwie. Część mieszkańców poszczególnych wsi pracuje we własnych gospodarstwach rolnych, których według *Powszechnego Spisu Rolnego* z 2010 roku było 308, z czego 295 prowadziło działalność rolniczą. Pozostała część mieszkańców rejonów wiejskich znajduje zatrudnienie w lokalnych (gmina, powiat) zakładach pracy, zwłaszcza produkcyjnych i usługowych, które rozwijają się stosownie do realiów gospodarki rynkowej. Są to firmy zajmujące się głównie handlem, przetwórstwem przemysłowym, budownictwem oraz zakłady rzemieślnicze. Rynek pracy na terenie miasta opiera się przede wszystkim na lokalnym sektorze produkcyjnym oraz na usługach. Należy podkreślić, że znaczna grupa mieszkańców terenów wiejskich i miasta pracuje poza granicami gminy, przede wszystkim w pobliskiej Nowej Soli oraz LGOM, a także za granicą. Na koniec 2015 roku zarejestrowano 401 podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON, z czego 227 na terenie miasta.

TABELA 73: Gmina Nowe Miasteczko – formy własności podmiotów gospodarczych[74] będących w rejestrze REGON w 2015 roku.

Formy własności	Gmina Nowe Miasteczko – ilość jednostek ogółem	
	ogółem	**miasto**
Zakłady publiczne	**16**	15
Spółki handlowe (w tym z kapitałem zagranicznym)	**25 (8)**	17 (4)
Spółki cywilne	**14**	9
Spółdzielnie	**3**	1
Fundacje	**1**	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	**27**	17
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	**302**	159
Inne formy własności prywatnej	**13**	8

Źródło: GUS 2017.

Własnością publiczną (samorządową i państwową) jest 16, natomiast prywatną 385 przedsiębiorstw, to jest 96,01 % ogółu (w mieście 93,39 %). Spośród firm prywatnych 302 to zakłady należące do osób fizycznych, co stanowi 78,44 % ogółu podmiotów sektora prywatnego (w mieście 75,00 %). Należy nadmienić, że spośród 25 spółek prawa handlowego (w mieście 17), 8 posiada kapitał zagraniczny, z czego połowa zlokalizowana jest na terenie miasta.

[74] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

TABELA 74: Gmina Nowe Miasteczko – struktura podmiotów gospodarczych[75] według własności w 2015 roku.

Forma własności	Gmina Nowe Miasteczko (%)		Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
	ogółem	miasto		
Zakłady publiczne	**3,99**	6,61	5,78	4,25
Spółki handlowe	**6,23**	7,49	5,80	8,58
Spółki cywilne	**3,49**	3,96	4,52	5,46
Spółdzielnie	**0,75**	0,44	0,57	0,44
Fundacje	**0,25**	0,44	0,24	0,34
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	**6,73**	7,49	3,13	2,97
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	**75,31**	70,04	69,37	69,74
Inne formy własności prywatnej	**3,24**	3,52	10,59	8,22

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Zaprezentowane powyżej uwarunkowania charakteryzujące strukturę własności podmiotów gospodarczych w gminie Nowe Miasteczko nie różnią się znacznie od przeciętnych dla powiatu i województwa. Wśród podmiotów gospodarczych z gminy Nowe Miasteczko jest stosunkowo najwięcej spółdzielni, stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą kosztem pozostałych form własności w ogólnej strukturze przedsiębiorstw, w stosunku do porównywanych wartości. Największe różnice w stosunku do powiatu i województwa dotyczą zakładów publicznych, spółek handlowych (województwo) i cywilnych, których w gminie Nowe Miasteczko jest stosunkowo najmniej. Jest to dość powszechna prawidłowość, bo jednostki te rzadko występują na terenie niewielkich gmin wiejskich i miejsko – wiejskich. Powyższe oznacza, że na terenie gminy Nowe Miasteczko zdecydowanie dominuje sektor małych, rodzinnych przedsiębiorstw.

TABELA 75: Gmina Nowe Miasteczko – podmioty gospodarki narodowej[76] zarejestrowane w REGON według sekcji PKD w 2015 roku.

Sekcje według PKD	Gmina Nowe Miasteczko – ilość jednostek ogółem	
	ogółem	miasto
1	2	3
A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	**29**	10
B – górnictwo i wydobywanie	**–**	–
C – przetwórstwo przemysłowe	**51**	23
D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, itd.	**–**	–
E – dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, itd.	**2**	2
F – budownictwo	**79**	46
G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów	**101**	57
H – transport i gospodarka magazynowa	**16**	5
I – zakwaterowanie i gastronomia	**5**	3
J – informacja i komunikacja	**1**	1

[75] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.
[76] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

1	2	3
K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	**6**	3
L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	**7**	6
M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	**8**	5
N – działalność w zakresie usług administrowania	**9**	5
O – administracja publiczna i obrona narodowa	**3**	2
P – edukacja	**16**	11
Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	**12**	11
R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	**9**	7
S i T – pozostała działalność usługowa, itd.	**45**	28
U – organizacje i zespoły eksterytorialne	**–**	–

Źródło: GUS 2017.

Spośród wszystkich sekcji według PKD najwięcej firm (101, z czego w mieście 57) prowadzi działalność handlową i naprawczą. 79 podmiotów (z czego w mieście 46) zajmuje się budownictwem, a 51 (z czego w mieście 23) działalnością przemysłową (przetwórstwem przemysłowym). Tylko te trzy grupy stanowią łącznie ponad połowę (57,89 %) wszystkich zarejestrowanych firm (w mieście 55,99 %). Pomijając sekcję „S i T" (pozostała działalność usługowa), znaczne grupy w powyższej statystyce stanowią: 29 podmiotów z sekcji „A" (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo) oraz 16 podmiotów z sekcji „H" (transport i gospodarka magazynowa), co oznacza odpowiednio 7,27 % i 4,01 % z ogółu firm. Podmioty z sekcji usług nierynkowych (edukacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, administracja, itp.) reprezentuje 40 firm, co stanowi 10,03 % ogółu przedsiębiorstw w gminie (w mieście 13,78 %). Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie zarejestrowano podmiotów z sekcji: „B" (górnictwo i wydobywanie), „D" (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, itd.) oraz „U" (organizacje i zespoły eksterytorialne). Uwarunkowania te prezentuje poniższa rycina oraz tabela.

RYCINA 20: Gmina Nowe Miasteczko – struktura podmiotów gospodarki narodowej[77] zarejestrowanych w REGON według wybranych sekcji PKD w 2015 roku.

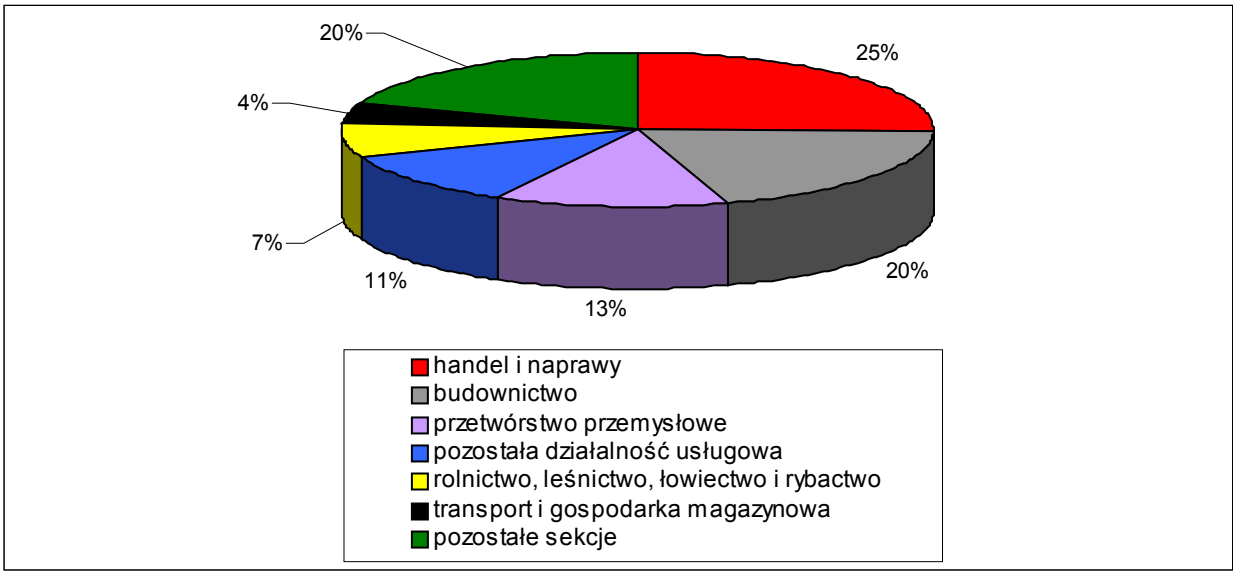

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

[77] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

TABELA 76: Gmina Nowe Miasteczko – struktura podmiotów gospodarki narodowej[78] zarejestrowanych w REGON według sekcji PKD w 2015 roku.

Sekcje wg PKD	Gmina Nowe Miasteczko (%)		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
	ogółem	miasto	(%)	(%)
A	**7,27**	4,44	2,88	3,07
B	**–**	–	0,08	0,11
C	**12,78**	10,22	9,06	7,84
D	**–**	–	0,15	0,19
E	**0,50**	0,89	0,38	0,42
F	**19,80**	20,44	15,14	12,37
G	**25,31**	25,33	24,44	25,40
H	**4,01**	2,22	5,71	6,78
I	**1,25**	1,33	2,25	2,81
J	**0,25**	0,44	1,24	1,82
K	**1,50**	1,33	2,13	2,69
L	**1,75**	2,67	12,70	9,66
M	**2,01**	2,22	5,29	6,90
N	**2,26**	2,22	1,93	2,62
O	**0,75**	0,89	0,59	0,61
P	**4,01**	4,89	3,02	2,98
Q	**3,01**	4,89	4,93	5,38
R	**2,26**	3,11	1,84	1,75
S i T	**11,28**	12,44	6,24	6,61
U	**–**	–	–	0,001

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Udział sekcji: „A” (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), „C” (przetwórstwo przemysłowe), „E” (dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, itd.), „F” (budownictwo), „O” (administracja publiczna i obrona narodowa), „P” (edukacja), „R” (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją) oraz „S i T” (pozostała działalność usługowa) w gminie Nowe Miasteczko jest wyższy od średnich dla powiatu i województwa. Wyraźnie niższy odsetek przedsiębiorstw w gminie z sekcji: „H” (transport i gospodarka magazynowa), „I” (zakwaterowanie i gastronomia), „J” (informacja i komunikacja), „K” (działalność finansowa i ubezpieczeniowa), „L” (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości), „M” (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), „N” (działalność w zakresie usług administrowania) i „Q” (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) w stosunku do porównywanych jednostek jest zjawiskiem naturalnym bowiem statystyka, zwłaszcza dla województwa, obejmuje również duże gminy miejskie (Zielona Góra, Gorzów Wielkopolski, Nowa Sól, itd.), w których takie firmy mają przeważnie swoje siedziby. Udział pozostałych sekcji jest zbliżony do przeciętnych uwarunkowań charakteryzujących powiat nowosolski i województwo lubuskie. Dość zaskakującym wynikiem dla gminy miejsko – wiejskiej Nowe Miasteczko jest wyższy od porównywanych jednostek odsetek firm z sekcji: „C” (przetwórstwo przemysłowe), „E” (dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, itd.) i „F” (budownictwo), jednakże generalnie mała ilość przedsiębiorstw ogółem w tejże gminie powoduje, że sekcje te mają stosunkowo duży udział w całości. Natomiast zdecydowanie wyższy w stosunku do powiatu i województwa odsetek firm z sekcji „A” (rolnictwo i leśnictwo) jest zjawiskiem naturalnym ze względu na rolniczy charakter znacznej części gminy.

[78] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

TABELA 77: Gmina Nowe Miasteczko – struktura podmiotów gospodarki narodowej[79] zarejestrowanych w REGON według podstawowych gałęzi gospodarki narodowej w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko (ilość podmiotów)		Gmina Nowe Miasteczko (%)		Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
	ogółem	miasto	ogółem	miasto		
Rolnictwo i leśnictwo	**29**	10	**7,23**	4,41	2,87	3,07
Przemysł i budownictwo	**132**	71	**32,92**	31,28	24,78	20,90
Usługi	**240**	146	**59,85**	64,32	72,35	76,03

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 21: Gmina Nowe Miasteczko – struktura podmiotów gospodarki narodowej[80] zarejestrowanych w REGON według podstawowych gałęzi gospodarki narodowej w 2015 roku.

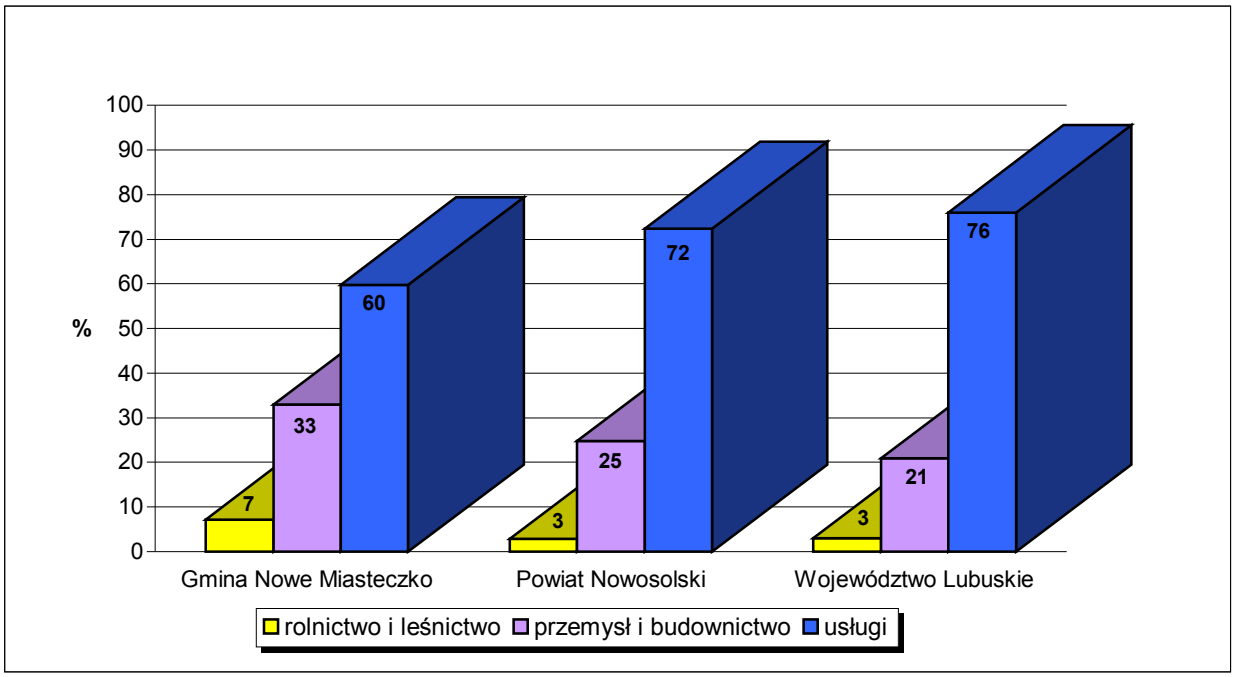

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Zjawiskiem dość charakterystycznym dla gmin wiejskich i niewielkich pod względem liczby ludności gmin miejsko – wiejskich jest niższy wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w stosunku do jej liczby ludności w porównaniu z jednostkami miejskimi. Dzieje się tak również w przypadku gminy Nowe Miasteczko co prezentuje poniższa tabela. Wpływ na obraz poniższych wskaźników w skali gminy (niższe od średniej dla powiatu i zdecydowanie niższe od średniej dla województwa) ma również jej gospodarczy charakter (przede wszystkim usługi publiczne oraz produkcja i budownictwo), oferujący dużą podaż pracy najemnej przez stosunkowo niewielką (jednostkowo) liczbę przedsiębiorstw.

[79] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.
[80] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

TABELA 78: Gmina Nowe Miasteczko – podmioty gospodarki narodowej[81] zarejestrowane w REGON na 1000 ludności w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
	ogółem	miasto		
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 ludności ogółem	**73,07**	79,45	84,14	109,30
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	**115,06**	126,53	135,68	173,15
Zakłady osób fizycznych na 1000 ludności ogółem	**55,03**	55,65	58,37	76,22
Zakłady osób fizycznych na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	**86,66**	88,63	94,12	120,75

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

4.2.2. Zatrudnienie.

Według danych z końca 2015 roku liczba pracujących[82] w gospodarce narodowej na obszarze gminy Nowe Miasteczko wyniosła 500 osób, z czego 367 na terenie miasta. Kobiety stanowiły 55,40 % (w mieście 61,85 %), a więc ponad połowę ogólnej liczby pracujących.

TABELA 79: Gmina Nowe Miasteczko – pracujący w 2014 i 2015 roku.

Pracujący	Gmina Nowe Miasteczko – liczba pracujących	
	ogółem	miasto
Ogółem (2015)	**500**	367
W tym liczba kobiet (2015)	**277**	227
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (2014)	**29**	10
Przemysł i budownictwo (2014)	**157**	88
Usługi (2014)	**301**	241

Źródło: GUS 2017.

TABELA 80: Gmina Nowe Miasteczko – struktura pracujących w 2014 i 2015 roku.

Pracujący	Gmina Nowe Miasteczko (%)		Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
	ogółem	miasto		
Rolnictwo i leśnictwo (2014)	**5,95**	2,95	1,82	2,60
Przemysł i budownictwo (2014)	**32,24**	25,96	48,02	39,23
Usługi (2014)	**61,81**	71,09	50,15	58,17
Udział kobiet (2015)	**55,40**	61,85	49,22	50,82
Na 1000 ludności ogółem (2015)	**91,11**	128,46	172,63	218,63
Na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (2015)	**143,47**	204,57	278,35	346,36

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2015.

[81] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.
[82] Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego, zawodowego oraz duchownych.

Niniejsze statystyki nie odzwierciedlają faktycznej, czyli pełnej, struktury zatrudnienia na terenie gminy, powiatu i województwa. Odnoszą się bowiem do liczby pracujących, zgodnie z przedstawioną powyżej definicją i odzwierciedlają strukturę zatrudnienia w większych podmiotach gospodarczych. Jednakże na podstawie powyższej tabeli obserwujemy naturalną prawidłowość. Stosunkowo wysoki wskaźnik pracujących w przemyśle i budownictwie na terenie gminy Nowe Miasteczko obrazuje, że znaczna część lokalnych firm produkcyjnych i budowlanych zatrudnia powyżej 9 osób. Najwyższy odsetek pracujących (wyższy od średnich w powiecie i województwie), zwłaszcza na terenie samego miasta, jest jednak w usługach. To efekt tego, że poza podmiotami przemysłowymi, to zakłady usługowe właśnie, a zwłaszcza publiczne i handlowe na terenie miasta, generują największe zatrudnienie. Stosunkowo wysoki odsetek pracujących w rolnictwie potwierdza zaś rolniczy charakter znacznej części gminy, oparty nie tylko na rolnictwie indywidualnym, ale także na nowoczesnych przedsiębiorstwach reprezentujących ten sektor gospodarki narodowej. Reasumując należy nadmienić, że na terenie gminy Nowe Miasteczko struktura pracujących pomiędzy sektorami przemysłowym i usługowym rozkłada się najmniej równomiernie. Udział kobiet wśród ogółu pracujących wynosi nieco ponad 50 % i jest pochodną struktury branżowej największych lokalnych i regionalnych zakładów, charakteryzujących się ofertą pracy zarówno dla kobiet (przede wszystkim usługi) jak i mężczyzn (przemysł i budownictwo).

RYCINA 22: Gmina Nowe Miasteczko – struktura pracujących w 2014 roku.

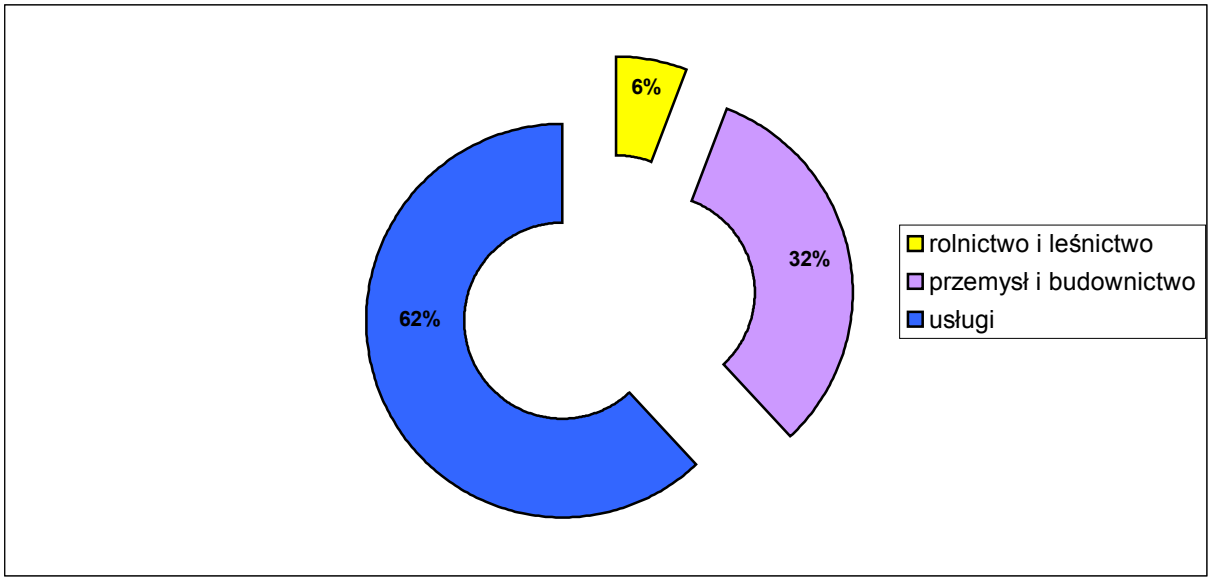

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

TABELA 81: Gmina Nowe Miasteczko – podmioty gospodarki narodowej[83] zarejestrowane w REGON według liczby pracujących w 2015 roku.

Podmioty o liczbie pracujących	Gmina Nowe Miasteczko – ilość jednostek ogółem	
	ogółem	miasto
9 i mniej	387	220
10 – 49	13	6
50 – 249	1	1
250 i więcej	–	–

Źródło: GUS 2017.

[83] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Na koniec 2015 roku tylko w 14 lokalnych przedsiębiorstwach (3,49 % ogółu) liczba pracujących wyniosła więcej niż 9 osób (w mieście odpowiednio: 7 i 3,08 %). Na terenie gminy nie funkcjonują zakłady zatrudniające więcej niż 250 osób. Nie są to jednak wartości znacznie odbiegające od przeciętnych uwarunkowań charakteryzujących powiat nowosolski i województwo lubuskie oraz odzwierciedlają charakter większości małych gmin miejsko – wiejskich. Uwarunkowania te prezentuje poniższa tabela.

TABELA 82: Gmina Nowe Miasteczko – struktura podmiotów gospodarki narodowej[84] zarejestrowanych w REGON według liczby pracujących w 2015 roku.

Podmioty o liczbie pracujących	Gmina Nowe Miasteczko (%)		Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
	ogółem	miasto		
9 i mniej	96,51	96,92	95,62	95,80
10 – 49	3,24	2,64	3,59	3,46
50 – 249	0,25	0,44	0,73	0,66
250 – 999	–	–	0,05	0,07
1000 i więcej	–	–	–	0,01

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

4. 3. Bezrobocie.

4.3.1. Bezrobocie w latach 2003 – 2016.

Jednym z ważniejszych kryteriów oceny warunków bytu mieszkańców jest możliwość uzyskania zatrudnienia. Zjawiskiem, które nieustannie wywiera istotny wpływ na poziom życia ludności jest bezrobocie. 31 grudnia 2016 roku Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli zarejestrował 290 bezrobotnych z terenu gminy Nowe Miasteczko. Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym 8,32 % zarejestrowano jako bezrobotne. Współczynnik obliczany w stosunku do 100 osób czynnych zawodowo jest wyższy, ale i tak kształtuje się na zbliżonym poziomie w stosunku do innych gmin powiatu nowosolskiego oraz na wyższym poziomie w stosunku do średniej dla województwa lubuskiego.

TABELA 83: Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie nowosolskim i województwie lubuskim na koniec grudnia 2016 roku.

Wyszczególnienie	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie	Polska
Stopa bezrobocia w %	14,5[85]	8,7	8,3

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017 oraz http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analizy/bezrobocie-rejestrowane

Na przestrzeni ubiegłych 27 lat (lata 1990 – 2016) największe bezrobocie w Polsce jak i w gminie Nowe Miasteczko[86] występowało w latach 1991 – 1995(6) oraz w latach 2000 – 2003(4). Wyraźnie zarysował się spadek liczby bezrobotnych na 1997 rok w stosunku do lat 1991 – 1996. Spowodowane to było między innymi zmianą klasyfikacji statystycznej bezrobotnych wprowadzonej na początku 1997 roku. Wpływ na to miała także koniunktura gospodarcza obserwowana w latach 1995 – 1998. Zaznaczający się w latach 1999 – 2003 wzrost bezrobocia należy przypisać między innymi dekoniunkturze oraz innym niekorzystnym wynikom

[84] Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.
[85] Czwarta w kolejności od najwyższej stopa bezrobocia spośród wszystkich powiatów województwa lubuskiego.
[86] PUP Nowa Sól udostępnił dla gminy Nowe Miasteczko dane obejmujące tylko okres od 2003 do 2016 roku.

makroekonomicznym notowanym w tamtych latach. Proces ten przełożył się na liczne zwolnienia grupowe. Jako pozytywny można uznać fakt, że począwszy od 2004 roku, z racji wejścia w okres kolejnej gospodarczej koniunktury, bezrobocie w gminie Nowe Miasteczko zaczęło systematycznie spadać i już w 2008 roku osiągnęło poziom notowany zapewne poprzednio w latach 90–tych XX wieku. Kolejny cykl dekoniunktury (tak zwanego kryzysu) zapoczątkowany w 2008(9) roku spowodował tu ponowny wzrost bezrobocia. Wzrost ten był jednak znacznie niższy od zjawisk notowanych w latach 1990 – 1995 oraz 1999 – 2003. W roku 2016, czwarty rok z rzędu, bezrobocie w gminie spadło. Obecnie, biorąc pod uwagę lata 1990 – 2016, poziom bezrobocia w gminie Nowe Miasteczko jest jednym z najniższych. Wpływ na to ma także niestety fakt wyjazdów w celach zarobkowych poza granice gminy, w tym poza granice kraju, wielu osób w wieku produkcyjnym, co przekłada się na niższą liczbę bezrobotnych. Należy zaznaczyć, że duży wpływ na rynek pracy w rejonie Nowego Miasteczka ma podaż miejsc pracy generowana nie tylko przez największych lokalnych pracodawców, ale także przez podmioty zlokalizowane w pobliskiej Nowej Soli i LGOM.

TABELA 84: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobocie w latach 2003 – 2016.

Rok (31 grudnia)	Liczba bezrobotnych			% ogółu bezrobotnych	
	Ogółem	w tym:		Mężczyźni	Kobiety
		Mężczyźni	Kobiety		
2003	774	351	423	45,35	54,65
2004	757	331	426	43,73	56,27
2005	715	301	414	42,10	57,90
2006	555	249	306	44,86	55,14
2007	442	178	264	40,27	59,73
2008	422	173	249	41,00	59,00
2009	494	209	285	42,31	57,69
2010	536	240	296	44,78	55,22
2011	489	184	305	37,63	62,37
2012	533	230	303	43,15	56,85
2013	521	227	294	43,57	56,43
2014	438	203	235	46,35	53,65
2015	359	159	200	44,29	55,71
2016	290	92	198	31,72	68,28

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

W przeciągu całego analizowanego okresu udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych przekraczał poziom 50 %. Obecnie, to jest 31 grudnia 2016 roku, współczynnik ten wynosi ponad 68 % i jest zdecydowanie najwyższy na przestrzeni analizowanego okresu.

RYCINA 23: Gmina Nowe Miasteczko – dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 2003 – 2016.

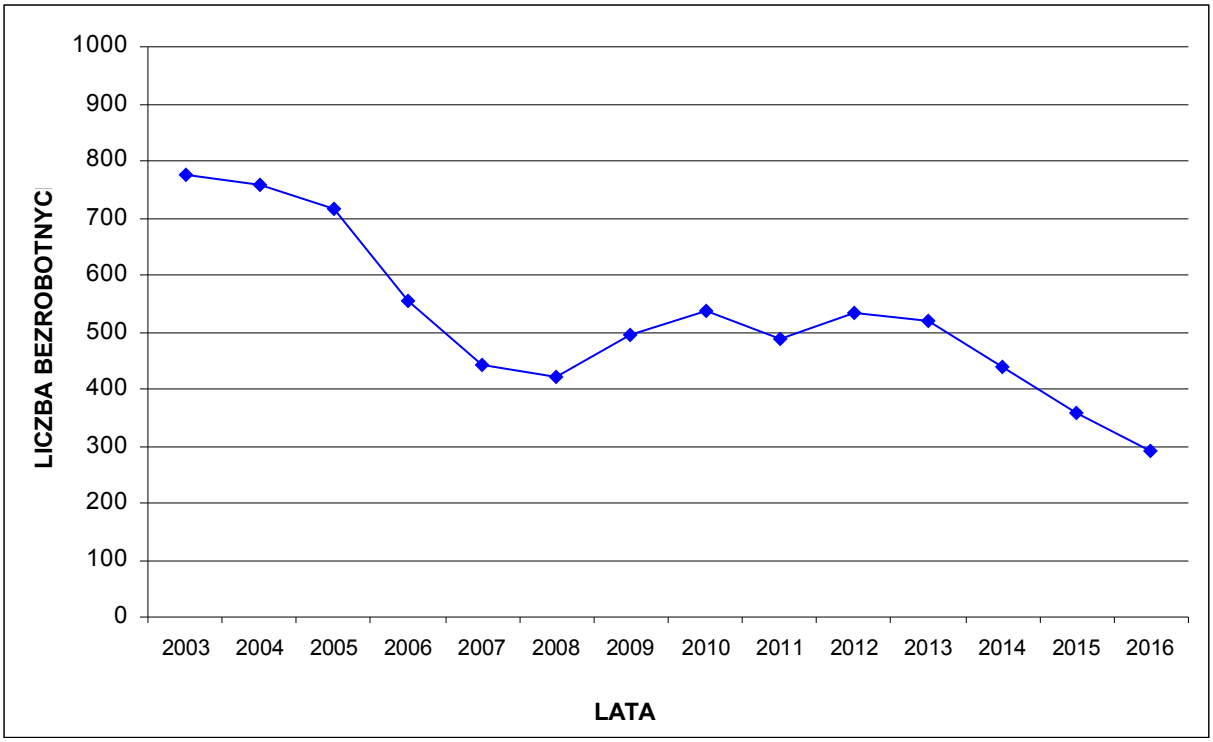

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

RYCINA 24: Gmina Nowe Miasteczko – dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 2003 – 2016 według płci.

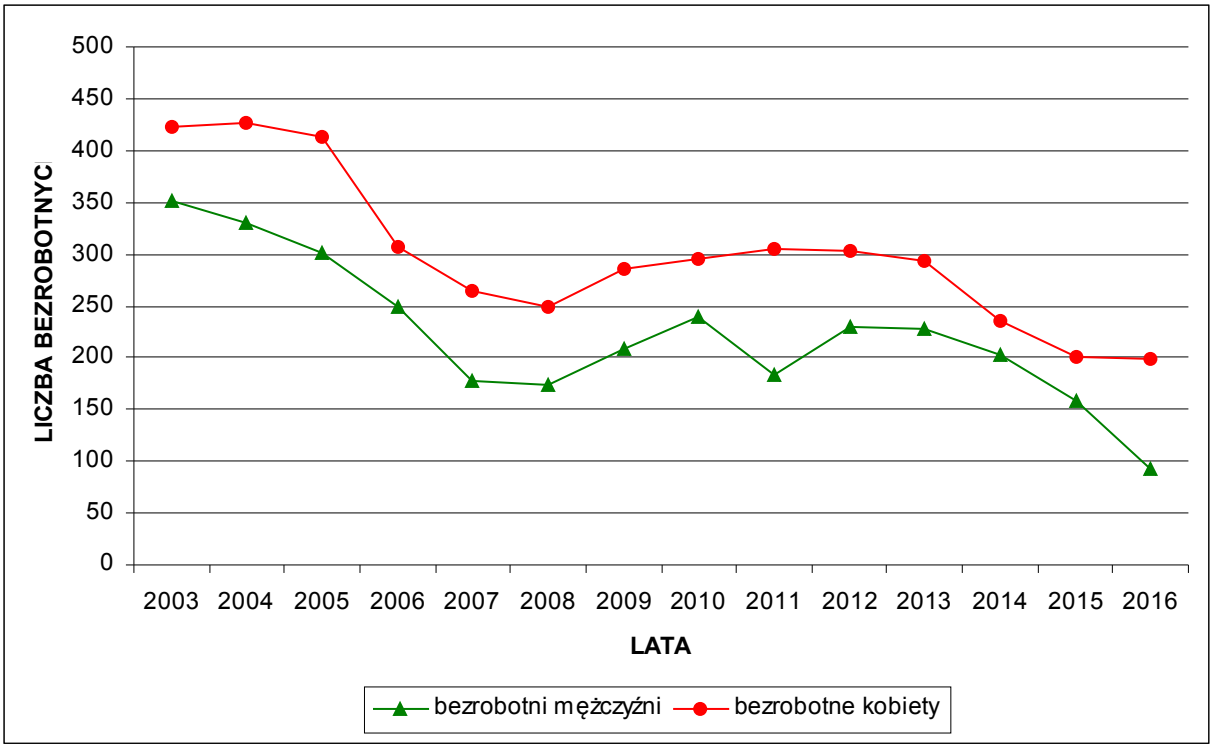

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

TABELA 85: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobotni bez prawa do zasiłku w latach 2003 – 2016.

Rok (31 grudnia)	Liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku	Udział w % ogółu bezrobotnych
2003	641	82,82
2004	633	83,62
2005	587	82,10
2006	459	82,70
2007	384	86,88
2008	312	73,93
2009	377	76,32
2010	440	82,09
2011	383	78,32
2012	420	78,80
2013	432	82,92
2014	366	83,56
2015	305	84,96
	244	84,14

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

Na koniec grudnia 2016 roku 244 osoby, to jest ponad 84 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku. Jest to jeden z najwyższych wskaźników począwszy od 2003 roku.

4.3.2. Struktura bezrobotnych według wieku, wykształcenia i stażu pracy.

TABELA 86: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobotni zarejestrowani według wieku. Stan na 31 grudnia 2016 roku.

Grupa wieku	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
18 – 24	43	14,83	35
25 – 34	84	28,97	63
35 – 44	63	21,72	50
45 – 54	53	18,28	28
55 – 59	32	11,03	18
60 i więcej	15	5,17	4

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

RYCINA 25: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobotni zarejestrowani według wieku. Stan na 31 grudnia 2016 roku.

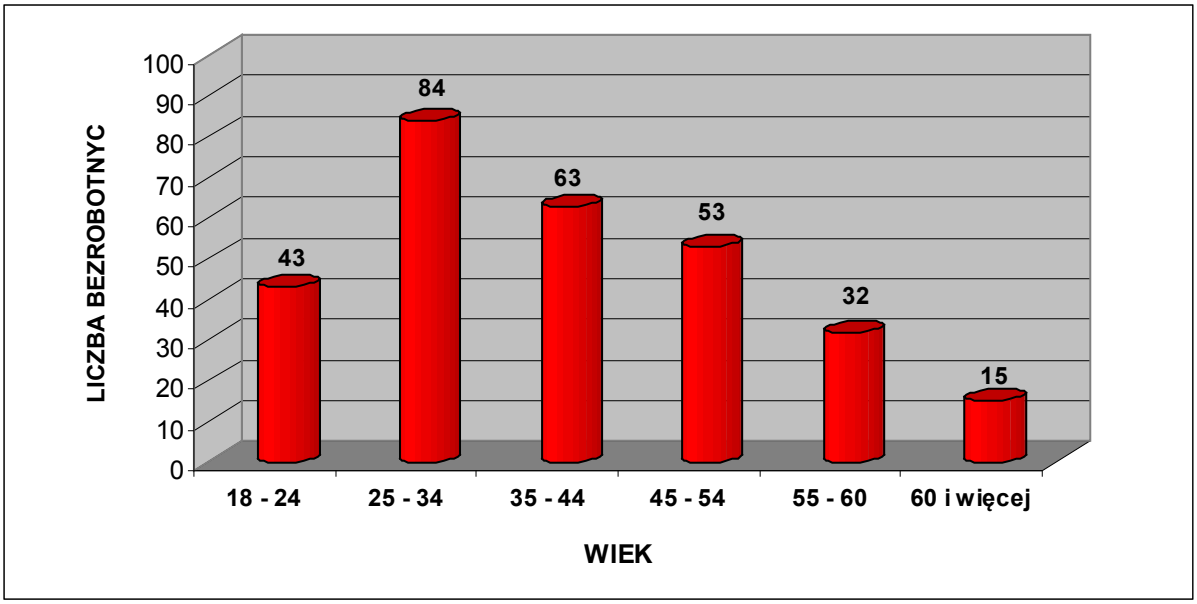

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

Struktura bezrobotnych według wieku jest zróżnicowana. Negatywny jest fakt, że aż blisko 15 % to osoby najmłodsze w wieku 18 – 24 lata. Natomiast aż 44 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby do 34 roku życia. Bardzo wysoki wskaźnik w tej grupie wiekowej to przede wszystkim odsetek bezrobotnych w wieku 25 – 34 lata. Ponad 40 % bezrobotnych to ludzie w wieku 35 – 54 lata. Dość liczna jest również grupa bezrobotnych powyżej 55 roku życia (16 %) pomimo tego, że znaczna część osób w tej grupie skorzystała z możliwości wcześniejszego przejścia na emeryturę lub systemu zasiłków i świadczeń przedemerytalnych. Wpływ na to miała też tak zwana reforma emerytalna, wydłużająca wiek produkcyjny.

TABELA 87: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia. Stan na 31 grudnia 2016 roku.

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
Wyższe	23	7,93	18
Policealne i średnie zawodowe	58	20,00	42
Średnie ogólnokształcące	25	8,62	22
Zasadnicze zawodowe	83	28,62	54
Gimnazjalne i poniżej	101	34,83	62

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

RYCINA 26: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobotni zarejestrowani według poziomu wykształcenia. Stan na 31 grudnia 2016 roku.

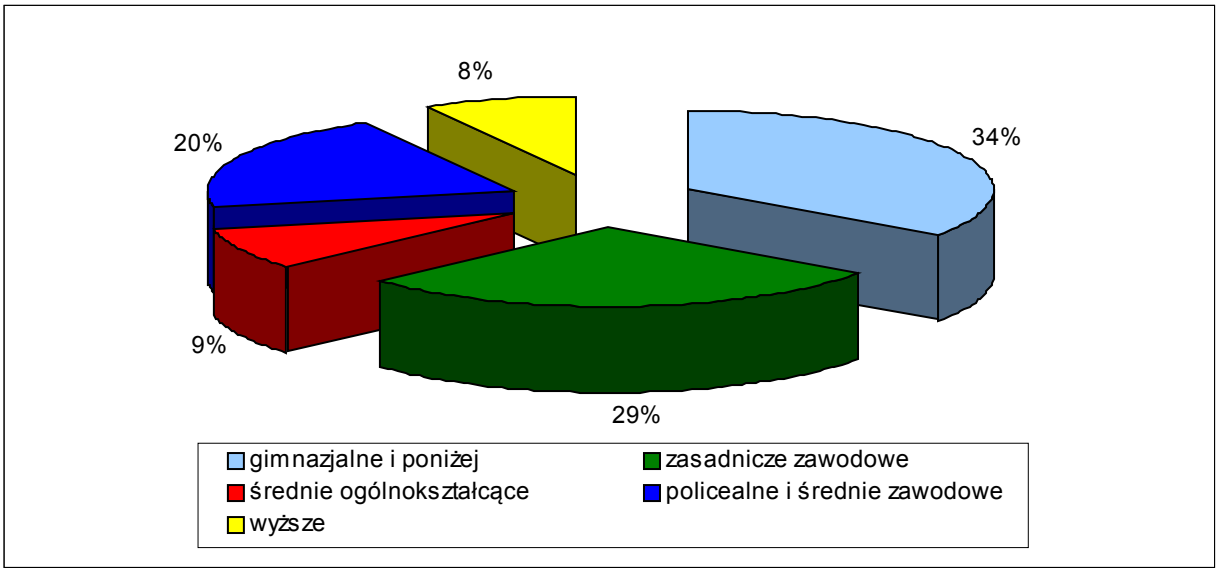

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym stanowią ponad 63 % ogółu zarejestrowanych. Natomiast osoby pozostające bez pracy i legitymujące się wykształceniem wyższym stanowią tylko 8 % ogółu bezrobotnych, co jest niższym wskaźnikiem w porównaniu ze średnimi wartościami charakteryzującymi kraj oraz region. Znaczną grupę (29 %) stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym, którym ze względu na brak dyplomu wyższych uczelni trudno znaleźć pracę nie tylko w gminie, ale także w całym regionie.

TABELA 88: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy. Stan na 31 grudnia 2016 roku.

Staż pracy w latach	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
Bez stażu	49	16,90	42
Do 1 roku	65	22,41	51
1 – 5	66	22,76	45
5 – 10	38	13,10	26
10 – 20	45	15,52	25
20 – 30	17	5,86	8
30 lat i więcej	10	3,45	1

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

RYCINA 27: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy. Stan na 31 grudnia 2016 roku.

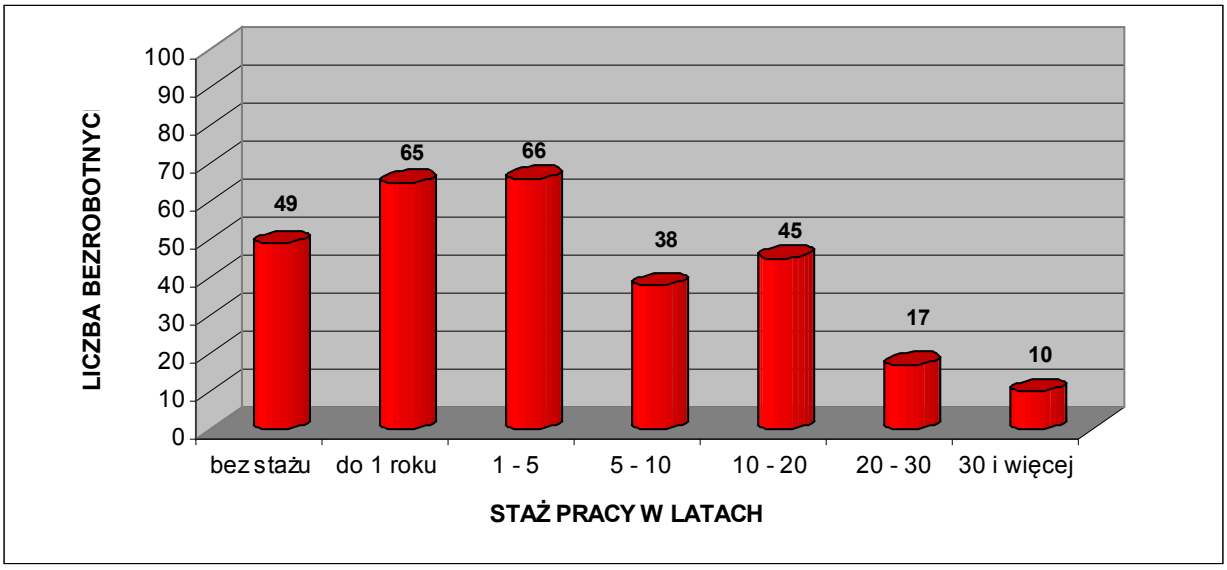

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

25 % zarejestrowanych bezrobotnych ma za sobą staż pracy dłuższy niż 10 lat. Bardzo liczną grupę stanowią bezrobotni, którzy nie podejmowali jeszcze pracy bądź mają staż do 1 roku. Społeczność ta stanowi łącznie ponad 39 % ogółu zarejestrowanych. Niekorzystnym zjawiskiem jest fakt, że w tej drugiej grupie są głównie ludzie młodzi, absolwenci średnich szkół technicznych oraz liceów, a także uczelni wyższych. Powyższe wskaźniki charakteryzujące strukturę bezrobotnych według stażu pracy w gminie Nowe Miasteczko przedstawiają się mniej korzystnie od średniej w województwie, szczególnie ze względu na krótszy staż pracy obecnie bezrobotnych.

TABELA 89: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy. Stan na 31 grudnia 2016 roku.

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
Do 1	26	8,97	15
1 – 3	87	30,00	51
3 – 6	31	10,69	23
6 – 12	43	14,83	33
12 – 24	53	18,28	41
Powyżej 24 miesięcy	50	17,24	35

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

RYCINA 28: Gmina Nowe Miasteczko – bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy. Stan na 31 grudnia 2016 roku.

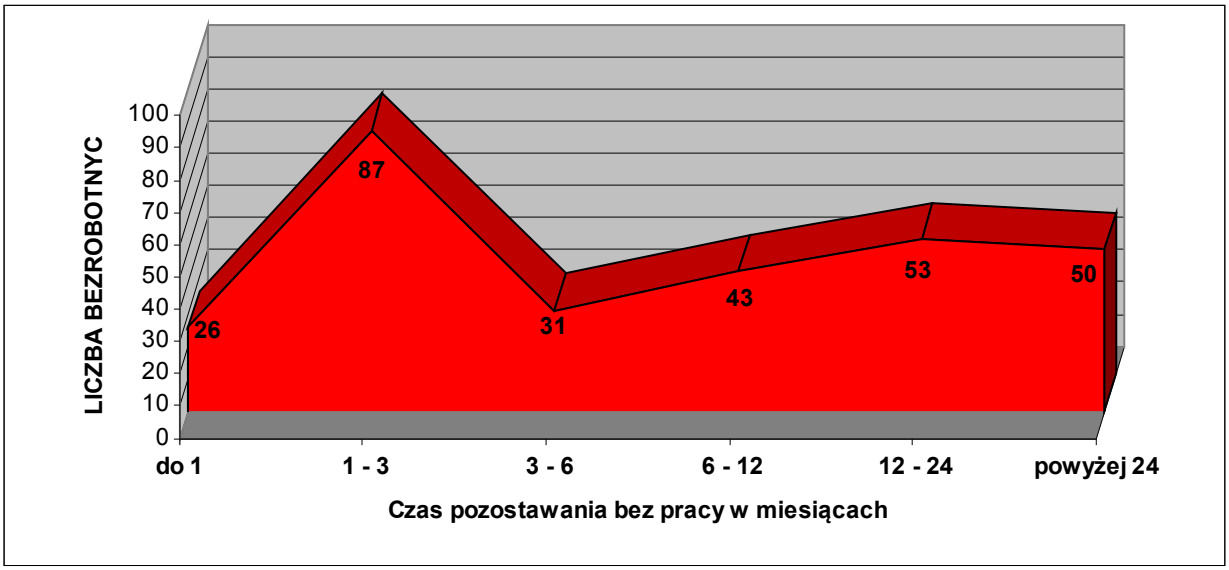

Źródło: PUP Nowa Sól, 2017.

Blisko 83 % bezrobotnych pozostaje bez pracy nie dłużej niż 24 miesiące. Jest to grupa osób objęta zwolnieniami w 2014 i 2015 roku oraz dodatkowo zasilona absolwentami szkół średnich, zwłaszcza ogólnokształcących, którzy nie mogą znaleźć jeszcze pracy. Natomiast za korzystny należy uznać fakt, że tylko 17 % bezrobotnych pozostaje bez pracy dłużej niż 2 lata. Oznacza to, że obecna struktura gospodarcza gminy Nowe Miasteczko, a także jej otoczenia (powiat nowosolski i ościenne), jest w stanie zapewnić miejsca pracy dla osób długotrwale bezrobotnych, a więc nie jest zagrożona bezrobociem strukturalnym.

Obserwowana mniej więcej od 2004 roku koniunktura gospodarcza (wyhamowana nieco sytuacją gospodarczą w latach 2009 – 2013), a także emigracja zarobkowa do krajów Europy Zachodniej, spowodowała dość znaczny spadek bezrobocia w Polsce, w tym również na terenie gminy Nowe Miasteczko (z 774 osób w 2003 roku do 290 osób obecnie). Jednakże charakteryzuje ją przede wszystkim wzrost popytu na pracę w przemyśle i budownictwie, czyli dotyczy zwłaszcza robotników wykwalifikowanych, a więc głównie mężczyzn, i w tej kwestii obserwowana jest nawet nadwyżka popytu miejsc pracy nad podażą siły roboczej. Niepokojącym zjawiskiem jest brak dobrze płatnych ofert pracy dla ludzi młodych i wykształconych. Omawianą problematykę potęguje wchodzące w wiek produkcyjny i zawodowy pokolenie urodzone na początku lat 90–tych XX wieku. Problemem jest także zjawisko tak zwanego „ukrytego bezrobocia" dotyczącego części ludności utrzymującej się formalnie z rolnictwa. Stworzenie minimum kilkudziesięciu miejsc pracy, opartych tylko o środki własne samorządu (np.: roboty publiczne) jest w skali takiej gminy jak Nowe Miasteczko praktycznie niemożliwe. Szansę na poprawę sytuacji upatruje się w znalezieniu kolejnych inwestorów strategicznych, mogących zatrudnić pracowników nie tylko w sektorze produkcyjnym, ale również w usługach, dedykowanych głównie dla kobiet. Dotyczy to zarówno gminy Nowe Miasteczko jak i całego powiatu nowosolskiego oraz województwa lubuskiego. Gmina posiada tereny i warunki infrastrukturalne do przyjęcia inwestorów. Ważnym atutem jest również mała odległość do większych miast regionu. Nie bez znaczenia są również bardzo dobre połączenia komunikacyjne oraz korzystne warunki naturalne.

4. 4. Administracja samorządowa.

4.4.1. Urząd Miejski.

Urząd Miejski, zlokalizowany w miejscowości Nowe Miasteczko przy ul. Rynek 2, nadzoruje aktywności społeczno – gospodarcze w gminie. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym na czele urzędu gminy miejsko – wiejskiej stoi Burmistrz. Jest on kierownikiem Urzędu i zwierzchnikiem służbowym pracowników Urzędu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. Strukturę organizacyjną Urzędu Miejskiego wyznacza Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Nowym Miasteczku nadany Zarządzeniem Burmistrza Gminy i Miasta Nowe Miasteczko nr 120.9.2016 z dnia 12 lipca 2016 roku.

Urząd Miejski składa się z następujących referatów:

- Referat Finansowo – Budżetowy;
- Referat Organizacyjny;
- Referat ds. inwestycji, gospodarki komunalnej i spraw środowiskowych.

Urzędowi Miejskiemu podlegają następujące jednostki organizacyjne:

- Ośrodek Pomocy Społecznej, Nowe Miasteczko, ul. 22 lipca 18;
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Nowe Miasteczko, ul. Kościuszki 2;
- Zespół Szkół Nr 1 w Nowym Miasteczku, Nowe Miasteczko, ul. Marcinkowskiego 1;
- Zespół Szkół Nr 2 w Borowie Wielkim, Borów Wielki 50a.

4.4.2. Gremia samorządowe.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym władzę wykonawczą w gminie miejsko – wiejskiej sprawuje Burmistrz, wyłoniony na podstawie bezpośrednich wyborów. Władzę uchwałodawczą, odpowiednik władzy ustawodawczej Sejmu RP, pełni Rada Miejska, składająca się z 15 osób. W wyniku wyborów samorządowych, które odbyły się jesienią 2014 roku, Rada Miejska w Nowym Miasteczku składa się z 7 kobiet i 8 mężczyzn.

TABELA 90: Gmina Nowe Miasteczko – Radni Miejscy według wieku w 2016 roku.

Wiek	Liczba radnych			Struktura (%)		
	Ogółem	w tym:		Ogółem	w tym:	
		kobiety	mężczyźni		kobiety	mężczyźni
29 i mniej	1	–	1	6,67	–	12,50
30 – 39	2	–	2	13,33	–	25,00
40 – 59	8	4	4	53,33	57,14	50,00
60 i więcej	4	3	1	26,67	42,86	12,50

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

4.4.3. Współpraca krajowa i międzynarodowa.

Na arenie krajowej gmina należy do Lokalnej Grupy Działania, Fundacja Porozumienie Wzgórz Dalkowskich. Grupa Partnerska Wzgórza Dalkowskie powstała z inicjatywy Urzędu Gminy w Grębocicach oraz Fundacji Ekologicznej „Zielona Akcja". Za datę powstania Grupy Partnerskiej przyjmuje się dzień 12 października 2004 roku (złożenie deklaracji partnerskiej przez członków partnerstwa). Misją Fundacji jest dążenie do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i podnoszenia jakości życia mieszkańców. Fundacja jest zintegrowaną grupą liderów reprezentujących obszar Wzgórz Dalkowskich. Swoje działania realizuje w oparciu o wzajemne zaufanie, otwartość na innowacyjne rozwiązania i wiarę w ich powodzenie. Podstawą skutecznego rozwoju tej małej ojczyzny jest oddolne i partnerskie podejście wyzwalające w pełni społeczny potencjał do realizacji lokalnych inicjatyw. Siedzibą Stowarzyszenia jest Nowe Miasteczko (ul. Głogowska 1). Gmina Nowe Miasteczko wchodzi także w skład Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego. Zrzeszenie powstało w listopadzie 2014 roku w wyniku zmiany nazwy oraz charakteru „Zrzeszenia Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów Województwa Lubuskiego". Pierwotnie głównym celem Zrzeszenia było tworzenie warunków formułowania i wyrażania interesów gmin i osób pełniących funkcje prezydentów burmistrzów i wójtów oraz działanie na rzecz integracji europejskiej oraz zabieganie o środki pomocowe z Unii Europejskiej. W przeciągu 15 lat Zrzeszenie znacznie rozszerzyło zakres swojej działalności. Obecnie skupia się przede wszystkim na wnoszeniu inicjatyw poprawiających jakość stanowionego w Polsce prawa samorządowego. Zrzeszenie, jako stowarzyszenie, jest jedyną w Polce organizacją skupiającą wszystkie 82 jednostki samorządu gminnego jednego regionu. Ponadto Zrzeszenie jest sygnatariuszem Ogólnopolskiego Porozumienia Organizacji Samorządowych.

Na arenie międzynarodowej gmina należy do Stowarzyszenia Gmin Rzeczpospolitej Polskiej Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr". Siedzibą Stowarzyszenia Gmin RP Euroregionu „Sprewa – Nysa – Bóbr" jest Gubin (ul. Piastowska 18). Aktualnie Stowarzyszenie Gmin RP Euroregion „Sprewa – Nysa – Bóbr" liczy 55 gmin i 7 powiatów na zasadach członka zwyczajnego oraz Wojewoda Lubuski jako członek wspierający. Niemieckie Stowarzyszenie Euroregion Spree – Neiße – Bober e.V. skupia 27 członków. Są to zarówno gminy, jak i instytucje gospodarcze oraz społeczne, a także stowarzyszenia, związki, instytucje oświatowe oraz osoby prywatne. Euroregion jest platformą dobrowolnej współpracy polskich gmin z powiatami i miastami Republiki Federalnej Niemiec. Współpraca realizowana jest na podstawie równości prawa obu stron z uwzględnieniem Układu Ramowego o Ponadgranicznej Współpracy pomiędzy gminami a stowarzyszeniami terytorialnymi. Nadrzędnym celem Euroregionu zgodnie z podpisaną Umową jest wszechstronna działalność na rzecz obszarów przygranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Federalnej Niemiec, ich sanacji ekologicznej, rozkwitu gospodarczego i kulturalnego oraz stałej poprawy warunków życia ich mieszkańców, w tym zniwelowanie istniejących różnic sytuacji ekonomicznej.

Na arenie międzynarodowej gmina Nowe Miasteczko współpracuje także z gminami partnerskimi. Są to gminy Bad Liebenwerda i Storkow z Niemiec. Umowa o współpracy partnerskiej Nowego Miasteczka i Bad Liebenwerdy została podpisana 7 maja 1994 roku. Była ona wynikiem wcześniejszych kontaktów zakładów pracy, klubu sportowego, grup młodzieży oraz Urzędu Miasta i Gminy, które prowadzono już od lat 70 – tych XX wieku. Obecnie współpraca dotyczy działalności kulturalnej, sportowej, edukacyjnej i administracyjnej. Umowa o współpracy pomiędzy Gminą Nowe Miasteczko, a miastem Storkow (Mark) została podpisana w dniu 21 października 2004 roku. Współpraca dotyczy wymiany grup młodzieżowych, a także działalności kulturalnych, edukacyjnych i turystycznych.

W zakresie gospodarki przestrzennej nie przewiduje się dodatkowych potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem administracji samorządowej

4. 5. Organizacje społeczne.

Na terenie gminy działają liczne koła oraz stowarzyszenia społeczne i gospodarcze. Należą do nich między innymi:

- Koło Łowieckie „Orzeł”, Nowe Miasteczko, ul. 22 lipca;
- Stowarzyszenie Polskie Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów, Nowe Miasteczko, ul. 22 lipca 18;
- Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych, Nowe Miasteczko, ul. Dąbrowskiego 4;
- Fundacja „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich", Nowe Miasteczko, ul. Głogowska 1;
- Stowarzyszenie Lubuska Sieć LGD, Nowe Miasteczko, ul. Głogowska 1;
- Stowarzyszenie Europejskie Centrum Rozwoju Lokalnego, Nowe Miasteczko, ul. Głogowska 16;
- Stowarzyszenie Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Zielonogórskich Fabryk Mebli SA, Nowe Miasteczko, ul. Głogowska 18;
- Stowarzyszenie Katolickie „Bona Fide" (w dobrej wierze) przy parafii p.w. św. Marii Magdaleny, Nowe Miasteczko, ul. Kościelna 6;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Nowego Miasteczka, Nowe Miasteczko, ul. Marcinkowskiego 9;
- Stowarzyszenie „Odrodzenie Nowego Miasteczka”, Nowe Miasteczko, ul. Piłsudskiego 1;
- Stowarzyszenie Aktywnej Młodzieży „Szóstka", Nowe Miasteczko, Plac Strzelecki 2;
- Stowarzyszenie „Nowa Edukacja”, Nowe Miasteczko, Plac Strzelecki 2;
- Stowarzyszenie Ruchu Artystycznego, Nowe Miasteczko, Rynek 2;
- Stowarzyszenie „Borowik” Na Rzecz Pomocy Publicznej Szkole Podstawowej w Borowie Wielkim, Borów Wielki 53;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Sportu w Borowie Wielkim, Borów Wielki 61;
- Stowarzyszenie Chóralne „Sursum Corda”, Gołaszyn 7;
- Stowarzyszenie „Towarzystwo Humanistyczne”, Szyba;
- Stowarzyszenie Obywatele na rzecz Demokracji, Szyba 25;
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Żuków, Żuków 8;
- Miejski Klub Sportowy „Nowe Miasteczko”, Nowe Miasteczko, ul. 22 lipca 18;
- Stowarzyszenie „Max Boxing Klub”, Nowe Miasteczko, ul. Kościuszki 20;
- Ochotnicza Straż Pożarna, Nowe Miasteczko, ul. Głogowska 13;
- Ochotnicza Straż Pożarna, Borów Wielki 43.

W zakresie gospodarki przestrzennej nie przewiduje się dodatkowych potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem organizacji i stowarzyszeń społeczno – gospodarczych.

4. 6. Ochrona zdrowia i opieka społeczna.

4.6.1. Służba zdrowia.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko infrastruktura służby zdrowia składa się z następujących placówek:

- Przychodnia Lekarska, Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej, Nowe Miasteczko, ul. Kopernika 2;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (NZOZ), Praktyka Lekarza Rodzinnego, Nowe Miasteczko, ul. Szkolna 1;
- Przychodnia Stomatologiczna, Nowe Miasteczko, ul. Konopnickiej 11;
- Prywatna Praktyka Stomatologiczna, Nowe Miasteczko, ul. Kopernika 2;

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (NZOZ), Poradnia Ginekologiczno – Położnicza, Nowe Miasteczko, ul. Szkolna 1.

Personel służby zdrowia w powyższych placówkach składa się z 7 lekarzy medycyny, 3 stomatologów oraz 8 pielęgniarek. Powyższe zapewnia mieszkańcom gminy jedynie podstawową opiekę medyczną. Korzystanie z pozostałych usług medycznych (przychodnie specjalistyczne i szpitale) odbywa się w placówkach zlokalizowanych poza granicami gminy, głównie w Nowej Soli i Zielonej Górze. W Nowym Miasteczku zlokalizowane są 3 apteki (ul. Kopernika 2, ul. Piaskowa 3, ul. Rynek 17).

TABELA 91: Gmina Nowe Miasteczko – dostępność do usług służby zdrowia w 2015 roku.

Liczba mieszkańców przypadająca na 1 obiekt:	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Apteki i punkty apteczne	**1829**	2426	2774
Ambulatoryjna opieka zdrowotna[87]	**1098**	1617	1848
Apteki i punkty apteczne na 100 km²	**3,90**	4,67	2,62
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności	**–**	51,52	43,24
Liczba ludności na 1 łóżko w szpitalach	**–**	194	231

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Wskaźnik dotyczący dostępności do ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w gminie Nowe Miasteczko jest korzystniejszy od średnich charakteryzujących powiat nowosolski i województwo lubuskie. Charakterystyka dotycząca aptek jest bardziej zróżnicowana. O ile dostępność do aptek (liczba mieszkańców na 1 placówkę) jest wyraźnie korzystniejsza od średnich w powiecie i województwie, o tyle już wskaźnik nasycenia siecią aptek (liczba placówek na 100 km²) jest tu mniej korzystny od wskaźnika dla województwa, niemniej jest lepszy niż średnia w powiecie. Obecnie funkcjonującą w gminie sieć placówek służby zdrowia należy uznać za wystarczającą z punktu widzenia podstawowych potrzeb, przede wszystkim ze względu na bogatą ofertę usług ochrony zdrowia zlokalizowaną w pobliskim mieście Nowa Sól. W najbliższym czasie nie przewiduje się likwidacji ani budowy nowych obiektów służby zdrowia.

4.6.2. Opieka społeczna i żłobki.

Opieką społeczną na terenie gminy zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany w Nowym Miasteczku przy ul. 22 lipca 18 . W 2016 roku rozdysponowano następującą pomoc:

- zasiłki stałe – 515 świadczeń;
- zasiłki okresowe – 101 świadczeń;
- zasiłki jednorazowe – 137 świadczeń.

TABELA 92: Gmina Nowe Miasteczko – liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2002 – 2015.

Rok	Liczba osób
1	**2**
2002	162
2003	162

[87] Powyższa statystyka obejmuje zakłady opieki zdrowotnej, które podpisały kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia.

1	2
2004	200
2005	212
2006	325
2007	179
2008	247
2009	173
2010	184
2011	193
2012	223
2013	255
2014	285
2015	263

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

W okresie analizowanych lat liczba osób objętych pomocą społeczną wahała się w granicach od 162 do 325. Dane te odzwierciedlają w pewnym sensie dynamikę kształtowania się bezrobocia na terenie gminy, ponieważ nadal głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest brak pracy zarobkowej. Wpływ na liczbę zasiłków w danym roku mają także klęski żywiołowe (ulewne deszcze, podtopienia, susze, pożary, itp.) wyrządzające znaczne szkody np.: w rolnictwie. Na terenie gminy nie ma stacjonarnych zakładów (domów) pomocy społecznej. W najbliższej przyszłości ~~nie~~ przewiduje się rozbudow~~ę~~ / poszerzenie infrastruktury związanej z gminną pomocą społeczną o dom dziennego pobytu dla seniorów. Poza tym ~~i~~ jej obecny stan należy uznać za wystarczający z punktu widzenia potrzeb lokalnej społeczności.

Na terenie gminy nie ma żłobków, ale zasadny wydaje się być ich rozwój. Na mocy ustawy z dnia 04 lutego 2011 roku o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2011 roku, nr 45, poz. 235) żłobki przestały być częścią systemu opieki zdrowotnej i obecnie nadzór nad ich działalnością sprawuje Minister Pracy i Polityki Społecznej. System opieki nad dziećmi do lat 3 w postaci żłobków i klubów dziecięcych powinien rozwijać się przede wszystkim w ośrodkach o odpowiednio dużej populacji grupy docelowej, a więc zarówno dzieci jak i osób (rodziców) pracujących. Dotyczy to więc głównie miasta Nowe Miasteczko (postulowany żłobek) i ewentualnie największych sołectw takich jak: Borów Wielki, Popęszyce, Miłaków (postulowane kluby dziecięce). Obecnie (koniec 2015 roku) populacja dzieci w wieku 1 – 3 lata w skali całej gminy wynosi 165 osób. Zakładając, że popyt na opiekę nad dziećmi do lat 3 dotyczy około 30 % tej populacji oraz, że optymalna przeciętna placówka żłobkowa dysponuje 50 miejscami, to w tej chwili niedobór żłobków można szacować na 1 obiekt. W przyszłości szacunek ten nie musi ulec zmianie (zmniejszeniu), albowiem ewentualny spadek urodzin może być równoważony wzrostem popytu ponad założone 30 %. Rozwój opieki nad najmłodszymi dziećmi możliwy będzie poprzez budowę nowego obiektu, jak również adaptację wybranych, nieużytkowanych obiektów komunalnych (np.: likwidowane placówki szkolne czy tylko poszczególne oddziały). Szczególną uwagę należy zwrócić na wsparcie rozwoju klubów dziecięcych prowadzonych przez podmioty prywatne. Rozwojem opieki nad dziećmi do lat 3 powinny być także zainteresowane większe podmioty gospodarcze (główni pracodawcy w gminie). Darmowe lub dotowane żłobki nie tylko zachęcają do posiadania dzieci, ale także poprawiają aktywność zawodową kobiet i polepszają ich sytuację materialną, a tym samym przyczyniają się do równości płci.

4. 7. Oświata i wychowanie.

W roku szkolnym 2016 / 2017 sieć oświatowa na terenie gminy składa się z następujących placówek:

- Przedszkole w Zespole Szkół nr 1 w Nowym Miasteczku – ul. Marcinkowskiego 1;
- Oddział Przedszkolny w Zespole Szkół nr 2 w Borowie Wielkim – Borów Wielki 50a;
- Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół nr 1 w Nowym Miasteczku – ul. Marcinkowskiego 1;
- Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół nr 2 w Borowie Wielkim – Borów Wielki 50a;
- Gimnazjum w Zespole Szkół nr 1 w Nowym Miasteczku – ul. Marcinkowskiego 1;
- Gimnazjum w Zespole Szkół nr 2 w Borowie Wielkim – Borów Wielki 50a;
- Szkoła Ponadgimnazjalna w Zespole Szkół nr 1 w Nowym Miasteczku – ul. Marcinkowskiego 1.

TABELA 93: Gmina Nowe Miasteczko – charakterystyka wychowania przedszkolnego, podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego w roku szkolnym 2016 / 2017.

Placówka	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli[88]
Przedszkole Nowe Miasteczko	166	8
Szkoła Podstawowa Nowe Miasteczko	292	51
Gimnazjum Nowe Miasteczko	132	
Szkoła Ponadgimnazjalna Nowe Miasteczko	49	
Przedszkole Borów Wielki	27	1
Szkoła Podstawowa Borów Wielki	42	17
Gimnazjum Borów Wielki	20	

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

Ogółem w roku szkolnym 2016 / 2017 ze zlokalizowanej na terenie gminny sieci oświatowej korzysta 728 uczniów, z czego:

- 166 dzieci w przedszkolu;
- 27 dzieci w oddziałach przedszkolnych;
- 334 uczniów w szkołach podstawowych;
- 152 uczniów w gimnazjum;
- 49 uczniów w szkole średniej.

Pozostają oni pod opieką 77 nauczycieli[89], z czego:

- 9 nauczycieli w przedszkolu;
- 68 nauczycieli w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkole ponadgimnazjalnej;

Powyższe oznacza, że przeciętnie na jednego nauczyciela przypada 9 wychowanków, z czego:

- 21 w przedszkolu;
- 8 w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkole ponadgimnazjalnej.

[88] Bez względu na rodzaj etatu.
[89] Bez względu na rodzaj etatu.

TABELA 94: Gmina Nowe Miasteczko – wybrane wskaźniki charakteryzujące sieć przedszkolną w roku szkolnym 2015 / 2016.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Liczba miejsc w przedszkolach[90] na 1 przedszkole	**130,00**	93,17	100,93
Liczba dzieci w przedszkolach[91] na 1 przedszkole	**128,00**	87,21	91,69
Liczba miejsc w przedszkolach[92] na 1 dziecko	**1,02**	1,07	1,10
Obłożenie miejsc w przedszkolach[93] (%)	**98,46**	93,60	90,84
Odsetek dzieci w wieku 3 – 4 lat objętych wychowaniem ogółem	**49,6**	69,3	76,4
Odsetek dzieci w wieku 3 – 5 lat objętych wychowaniem ogółem	**65,8**	77,2	83,2
Odsetek dzieci w wieku 3 – 4 lat objętych wychowaniem w mieście	**92,5**	83,6	92,1
Odsetek dzieci w wieku 3 – 5 lat objętych wychowaniem w mieście	**100,00**	92,9	98,9
Odsetek dzieci w wieku 3 – 4 lat objętych wychowaniem na wsi	**9,7**	44,8	48,0
Odsetek dzieci w wieku 3 – 5 lat objętych wychowaniem na wsi	**14,6**	50,4	55,5

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

W roku szkolnym 2015 / 2016 przeciętna liczba miejsc w przedszkolach oraz wszystkich dzieci uczęszczających do przedszkoli przypadająca na 1 obiekt przedszkolny była w gminie Nowe Miasteczko wyższa od wskaźników charakteryzujących powiat nowosolski oraz województwo lubuskie. Wynika to z faktu, że w gminie Nowe Miasteczko, nie licząc oddziału przedszkolnego w Borowie Wielkim, funkcjonuje jedna, większa, zbiorcza placówka przedszkolna. Obłożenie dostępnych miejsc w placówkach przedszkolnych wynosiło blisko 100 % i było wyższe od przeciętnych w powiecie i województwie. Ogólny odsetek dzieci, zarówno w wieku 3 – 4 lata jak i 3 – 5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Nowe Miasteczko był niższy od przeciętnych w powiecie i województwie. Wskaźniki wygenerowane tylko dla obszarów miejskich wskazują, że w analizowanej gminie odsetek ten w obu grupach wiekowych był najkorzystniejszy, aczkolwiek zbliżony do porównywanych wartości, zaś w ujęciu dotyczącym tylko obszarów wiejskich był zdecydowanie (wielokrotnie) mniej korzystny, co sumarycznie wpłynęło na wynik wskaźników ogółem. Biorąc pod uwagę powyższe, a przede wszystkim potencjalny popyt na usługi przedszkolne (również w odniesieniu do likwidacji obowiązku szkolnego dla dzieci w wieku lat 6) należy uznać, że obecna oferta wychowania przedszkolnego w gminie nie zaspokaja potrzeb społeczności terenów wiejskich. Należy więc rozważyć konieczność poszerzenia oferty dostępności do wychowania przedszkolnego na terenach wiejskich poprzez (opcjonalnie) budowę nowego obiektu (wstępnie zakłada się budowę nowego przedszkola w Nowym Miasteczku), rozbudowę obecnych placówek lub adaptację wybranych, nieużytkowanych obiektów komunalnych (np.: likwidowane placówki szkolne czy tylko poszczególne oddziały). Pomocna może być (również opcjonalnie) prywatna inicjatywa w zakresie wychowania przedszkolnego. Dotyczy to przede wszystkim małych obiektów przedszkolnych (do kilkunastu wychowanków) funkcjonujących na bazie prywatnych obiektów w ramach istniejącej substancji lokalowej.

[90] Bez oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.
[91] Bez oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.
[92] Bez oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.
[93] Bez oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

TABELA 95: Gmina Nowe Miasteczko – wybrane wskaźniki charakteryzujące sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych w roku szkolnym 2015 / 2016.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Liczba uczniów na 1 szkołę podstawową	**188,00**	241,17	198,60
Liczba oddziałów na 1 szkołę podstawową	**11,50**	12,29	10,67
Liczba uczniów na 1 oddział w szkołach podstawowych	**16,35**	19,62	18,62
Szkoły podstawowe – współczynnik skolaryzacji brutto (%)	**91,71**	88,92	90,71
Szkoły podstawowe – współczynnik skolaryzacji netto (%)	**90,49**	87,65	89,51
Liczba uczniów na 1 gimnazjum	**156,00**	163,00	150,34
Liczba oddziałów na 1 gimnazjum	**10,00**	7,93	7,29
Liczba uczniów na 1 oddział w gimnazjach	**15,60**	20,55	20,63
Gimnazja – współczynnik skolaryzacji brutto (%)	**92,86**	96,45	97,47
Gimnazja – współczynnik skolaryzacji netto (%)	**91,07**	86,98	89,11

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Wskaźniki dotyczące sieci szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego cechują się pewną analogią. Wartości (wskaźniki) przyporządkowane dla gminy Nowe Miasteczko oznaczają teoretycznie korzystniejsze uwarunkowania od średnich dla powiatu i województwa (mniejsza liczba uczniów na 1 placówkę oraz mniejsza liczba uczniów na 1 oddział). Wynika to przede wszystkim z faktu, że gminną sieć szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego reprezentują aż 4 placówki (2 szkoły podstawowe i 2 gimnazja na stosunkowo mało liczną populację dzieci w wieku szkolnym) i tym samym przeciętne wskaźniki sugerują, że są to obiekty kubaturowo mniejsze od przeciętnych w powiecie i regionie. W rzeczywistości lokalne placówki są od siebie skrajnie różne (duży obiekt w Nowym Miasteczku i bardzo mały obiekt w Borowie Wielkim). Oczywiście należy podkreślić, że nie tylko zagęszczenie obiektów szkolnych decyduje o jakości oferty edukacyjnej, ale przede wszystkim poziom nauczania. Współczynniki skolaryzacji brutto[94] i netto[95] przyporządkowane dla szkół podstawowych są w gminie nieznacznie wyższe od przeciętnych w powiecie i wojewódzkiej. Podobnie kształtują się wskaźniki netto dla gimnazjów, zaś wskaźniki brutto dla gimnazjów są znacznie niższe od porównywanych jednostek. Oznacza to między innymi, że część miejscowych uczniów w wieku gimnazjalnym pobiera naukę poza granicami gminy. Bez względu na powyższe należy uznać, że sieć szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego zaspokaja potrzeby miejscowej społeczności.

W najbliższych latach nie przewiduje się likwidacji ani budowy nowych placówek szkolnych. Obecna sieć jest przygotowana na reformę edukacji, znoszącą poziom gimnazjalny i wydłużającą edukację na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym.

Zespół Szkół nr 1 w Nowym Miasteczku, będący pod zarządem Gminy Nowe Miasteczko, świadczy również ponadgimnazjalne usługi edukacyjne w oparciu o Technikum i Liceum. Jednakże są to małe oddziały, a obecnie naukę pobiera tu tylko 49 uczniów.

[94] Współczynnik skolaryzacji brutto, np.: dla poziomu szkoły podstawowej, wyliczamy dzieląc liczbę wszystkich uczniów szkół podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7 – 12 lat (wiek przypisany do tego poziomu) według stanu w dniu 31 XII tego samego roku (GUS).
[95] Współczynnik skolaryzacji netto, np.: dla poziomu szkoły podstawowej, wyliczamy dzieląc liczbę uczniów szkół podstawowych w wieku 7 – 12 lat (wiek przypisany do tego poziomu) na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7 – 12 lat według stanu w dniu 31 XII tego samego roku (GUS).

Młodzież z gminy Nowe Miasteczko korzysta również z bogatej sieci placówek zlokalizowanych poza granicami samorządu, głównie w Nowej Soli i Zielonej Górze. Dotyczy to pobierania nauki w szkołach średnich oraz na wyższych uczelniach.

4. 8. Kultura.

Rozpowszechnianiem kultury na terenie gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury (GOK) zlokalizowany w Nowym Miasteczku przy ul. Kościuszki 2. Podstawową działalność GOK opiera na współpracy ze szkołami podstawowymi i gimnazjum oraz na organizacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych imprez kulturalno – rekreacyjnych. Ponadto podejmuje się działania na rzecz lokalnego środowiska poprzez organizację różnego rodzaju spotkań z okazji świąt państwowych, regionalnych, gminnych i okolicznościowych, jak również imprez o charakterze masowym. Na co dzień GOK współpracuje także z lokalnymi organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami i innymi instytucjami. Wspomaga wszelkie lokalne inicjatywy kulturalne, tworząc historię gminy Nowe Miasteczko. Przy GOK funkcjonują pracownie, koła i sekcje zainteresowań, w tym między innymi:

- kabaret „Kakadus";
- zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży;
- warsztaty taneczne;
- warsztaty wokalne.

Według danych GUS w 2015 roku na terenie gminy przy GOK funkcjonowało 5 grup artystycznych zrzeszających 85 członków oraz 7 kół zrzeszających 125 członków. W tym samym roku GOK zorganizował 7 imprez, w których uczestniczyło 660 osób.

Sieć usług kultury tworzą również:

- Centrum Wsi w Borowie Wielki, Borów Wielki 43;
- Świetlica Wiejska w Borowie Polskim, Borów Polski 22;
- Świetlica Wiejska w Gołaszynie, ul. Gołaszyn 1;
- Świetlica Wiejska w Popęszycach, Popęszyce 29;
- Świetlica Wiejska w Rejowie, Rejów 2;
- Świetlica Wiejska w Szybie, Szyba 22;
- Świetlica Wiejska w Żukowie, Żuków 8;
- Dom Gościa w Miłakowie, Miłaków 43;
- Remiza Strażacka w Nowym Miasteczku, ul. Głogowska 13;
- Remiza Strażacka w Borowie Wielki, Borów Wielki 43.

Ofertę usług kultury świadczy także Biblioteka Publiczna zlokalizowana w Nowym Miasteczku przy ul. Kościuszki 2. Biblioteka nie posiada filii. Działalność biblioteki służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa, jego wychowaniu i upowszechnianiu oraz rozwojowi kultury i wiedzy. Zakres działania biblioteki obejmuje przede wszystkim:

- gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu;
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych;
- prowadzenie działalności informacyjno – bibliograficznej;
- popularyzację książek i czytelnictwa;

- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w rozwijaniu u zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa;
- doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Biblioteka posiada księgozbiór liczony na blisko 18 tysięcy woluminów. Korzysta z niej rocznie blisko 500 czytelników. W 2015 roku wypożyczenia na 1 czytelnika wyniosły 21 woluminów.

TABELA 96: Gmina Nowe Miasteczko – uwarunkowania charakteryzujące usługi kultury w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Ilość mieszkańców na 1 bibliotekę[96]	**5488**	3235	2986
Placówki biblioteczne[97] na 100 km²	**1,30**	3,24	1,81
Księgozbiór w woluminach na 1000 mieszkańców	**3258**	3625	3612
Wypożyczenia na 1 czytelnika	**21,3**	19,4	17,8
Czytelnicy na 1000 mieszkańców	**80**	143	150
Ilość mieszkańców na 1 ośrodek kultury[98]	**5488**	17468	13052
Ośrodki kultury na 100 km²	**1,30**	0,65	0,56
Imprezy kulturalne na 1000 mieszkańców	**1,28**	1,19	6,47
Uczestnicy imprez kulturalnych na 1000 mieszkańców	**120,26**	273,47	1190,40
Imprezy masowe na 1000 mieszkańców	**–**	0,03	0,15
Uczestnicy imprez masowych na 1000 mieszkańców	**–**	91,60	748,20
Grupy artystyczne na 1000 mieszkańców	**0,91**	0,24	0,42
Członkowie grup artystycznych na 1000 mieszkańców	**15,49**	3,35	6,80
Koła na 1000 mieszkańców	**1,28**	0,39	0,68
Członkowie kół na 1000 mieszkańców	**22,78**	5,77	12,70
Liczba mieszkańców na 1 kino stałe	**–**	**–**	84840
Liczba mieszkańców na 1 muzeum	**–**	87339	59887
Liczba mieszkańców na 1 galerię i salony sztuki	**–**	**–**	254519
Liczba mieszkańców na 1 teatr i instytucję muzyczną	**–**	**–**	254519

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Wskaźniki dotyczące usług oferowanych przez biblioteki odznaczają się w gminie mniej korzystnymi uwarunkowaniami na tle powiatu i województwa, poza średnią ilością wypożyczeń na 1 czytelnika. Gmina Nowe Miasteczko statystycznie charakteryzuje się większym od powiatu i województwa nasyceniem instytucji świadczących usługi kultury, o czym świadczą przytoczone wskaźniki dostępności do tych podmiotów. W praktyce jest to jednak tylko 1 podmiot, ale obsługujący stosunkowo nieliczną społeczność (5,5 tysięcy mieszkańców) na stosunkowo niewielkim obszarze (77 km²). Natomiast wskaźniki dotyczące czynnego udziału w lokalnym życiu kulturalnym (imprezy kulturalne, grupy artystyczne, koła) są zróżnicowane. Na terenie gminy i powiatu zaoferowano przeciętnie kilkakrotnie mniej imprez kulturalnych niż w całym województwie i uczestniczył w nich adekwatnie mniejszy odsetek mieszkańców. Warto zwrócić uwagę, że o ile w gminie zorganizowano przeciętnie podobną liczbę imprez jak w powiecie, to uczestniczyło w nich ponad 2 razy mniej mieszkańców. Świadczyć to może np.: o małej atrakcyjności oferowanych imprez. Z drugiej strony, zgodnie z tym, że

[96] Biblioteki i filie.
[97] Biblioteki i filie.
[98] Bez świetlic wiejskich i wiejskich ośrodków kultury.

statystycznie dostępność do ośrodków kultury jest tu wyższa niż w powiecie i województwie, jest tu znacznie więcej (nawet kilkakrotnie) grup artystycznych, kół oraz ich członków. Świadczy to o dużym zainteresowaniu wyspecjalizowanymi usługami kultury. Z usług kultury wyższego rzędu (np.: kina, teatry, opery, filharmonie, galerie, muzea, wystawy, itp.) mieszkańcy gminy Nowe Miasteczko mogą korzystać dopiero nie tylko poza granicami gminy, ale i całego powiatu (poza muzeum), głównie w Zielonej Górze.

Obecna sieć i zakres usług kultury jest wystarczająca z punktu widzenia podstawowych potrzeb. Władze samorządowe zamierzają nadal utrzymywać i kontynuować działalność istniejących placówek kulturalnych. Ponadto przyszłe działania powinny prowadzić do zachęcenia uczestnictwem w życiu kulturalnym gminy coraz większej liczby mieszkańców. Osiągnąć to można między innymi poprzez szersze dostosowanie oferty w kierunku potrzeb różnych grup wiekowych, między innymi wzbogacając obecną ofertę oraz łącząc działalność instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności, szczególnie w dziedzinach: sportu, rekreacji, gastronomii czy rozrywki. Wiąże się to jednak z potrzebą funkcjonowania dodatkowych, specjalistycznych obiektów (sale, pracowanie). W najbliższym czasie nie przewiduje się likwidacji żadnej z placówek kulturalnych. Do głównych potrzeb, poza remontami istniejących obiektów kulturalnych, należy między innymi budowa świetlicy wiejskiej w Niecieczy oraz zagospodarowanie terenów przy świetlicach wiejskich w poszczególnych miejscowościach.

4. 9. Sport.

Działania stowarzyszeń, klubów i sekcji sportowych oraz urozmaicona infrastruktura sportowo – rekreacyjna to podstawowa możliwość rozwoju kultury fizycznej wśród mieszkańców gminy, a szczególnie dzieci i młodzieży. Na terenie gminy działalności sportowo – rekreacyjne organizują Gmina Nowe Miasteczko i poszczególne kluby sportowe, które dodatkowo umożliwiającą zrzeszanie się w zespołach i sekcjach sportowych.

Na terenie gminy funkcjonują następujące kluby i stowarzyszenia sportowe:

- Miejski Klub Sportowy „Nowe Miasteczko”, Nowe Miasteczko, ul. 22 lipca 18;
- Stowarzyszenie „Max Boxing Klub”, Nowe Miasteczko, ul. Kościuszki 20.

Infrastrukturę sportową i rekreacją w gminie tworzą następujące ogólnodostępne obiekty:

- Stadion Miejski w Nowym Miasteczku, ul. 22 lipca 18:
  - boisko do gry w piłkę nożną z trybunami;
  - „Orlik”;
  - place do gry w koszykówkę, siatkówkę i tenis;
  - siłownie – zewnętrzna i w obiektach stadionu;
- Kąpielisko „Stawy” w Nowym Miasteczku, ul. Parkowa;
- sala sportowa przy Zespole Szkół nr 1 w Nowym Miasteczku, ul. Marcinkowskiego 1;
- boisko sportowe przy Zespole Szkół nr 1 w Nowym Miasteczku, ul. Marcinkowskiego 1;
- boisko sportowe przy Zespole Szkół nr 2 w Borowie Wielki, Borów Wielki 50a;
- pozostałe boiska sportowe:
  - Borów Wielki (działka ewidencyjna nr 15/35);
  - Nieciecz (działka ewidencyjna nr 113/11);
  - Miłaków (działka ewidencyjna nr 34/1);
  - Popęszyce (działka ewidencyjna nr 146/2);
  - Rejów (działka ewidencyjna nr 334/1);
  - Szyba (działka ewidencyjna nr 82);
  - Żuków (działka ewidencyjna nr 40/7).

- place zabaw:
  - Nowe Miasteczko (Plac 1 Maja, ul. Szkolna);
  - Borów Wielki;
  - Gołaszyn;
  - Nieciecz;
  - Popęszyce;
  - Rejów;
- Stajnia Sportowa „Kosow", Gołaszyn 45 (własność prywatna).

Według danych GUS w 2015 roku na terenie gminy funkcjonowały 2 kluby sportowe[99] zrzeszające 53 członków. Lokalne kluby sportowe oferowały łącznie 3 sekcje sportowe, w których ćwiczyły 53 osoby.

TABELA 97: Gmina Nowe Miasteczko – uwarunkowania charakteryzujące usługi sportu w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Liczba mieszkańców na 1 klub sportowy	**2744**	2911	2390
Liczba mieszkańców na 1 sekcję sportową w klubach	**1829**	1747	1547
Kluby sportowe na 10000 mieszkańców	**3,64**	3,43	4,18
Sekcje sportowe w klubach na 10000 mieszkańców	**5,47**	5,72	6,46
Członkowie klubów sportowych na 10000 mieszańców	**96,57**	181,59	248,33
Członkowie klubów sportowych na 1 klub	**26,50**	52,87	59,35
Sekcje sportowe na 1 klub	**1,50**	1,67	1,54
Członkowie klubów sportowych na 1 sekcję	**17,67**	31,72	38,42

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

W gminie Nowe Miasteczko wskaźniki dotyczące usług sportu odznaczają się dość zbliżonymi uwarunkowaniami na tle powiatu i województwa odnośnie dostępności do tych usług (ludność w korelacji z podażą klubów i sekcji sportowych) oraz mniej korzystnymi w zakresie czynnego uczestnictwa w życiu sportowym (członkowie klubów sportowych).

Działania samorządu jak i poszczególnych instytucji w zakresie kultury fizycznej powinny nadal koncentrować się wokół rozwoju oraz upowszechniania na terenie gminy różnych form sportu i rekreacji. Analogicznie do przedsięwzięć związanych z kulturą, należy umożliwiać miejscowej młodzieży zrzeszanie się w klubach i sekcjach sportowych oraz rozwijać ich ofertę. Usługi z zakresu sportu i rekreacji należy przygotować także dla osób starszych. W najbliższych latach nie planuje się likwidacji żadnego z obiektów sportowych. Z punktu widzenia najważniejszych potrzeb wymienia się:

- bieżące remonty i modernizacje istniejącej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej;
- budowę hali sportowej w Nowym Miasteczku;
- zagospodarowanie terenu stawów w Nowym Miasteczku;
- stworzenie terenu rekreacyjnego w Parku XXX lecia w Nowym Miasteczku;
- budowę kolejnych placów zabaw i siłowni zewnętrznych w poszczególnych miejscowościach;
- rozbudowę boisk w miejscowościach: Nieciecz, Popęszyce, Rejów i Szyba.

[99] Według GUS jest to podstawowa jednostka organizacyjna prowadząca działalność sportową, funkcjonująca jako osoba prawna.

4. 10. Bezpieczeństwo publiczne.

4.10.1. Policja.

Stan bezpieczeństwa w gminie w znacznym stopniu jest zdeterminowany przez funkcjonowanie stosownych jednostek powołanych w tym celu. W Nowym Miasteczku przy ul. Rynek 2 zlokalizowany jest Posterunek Policji (Rewir Dzielnicowego w Nowym Miasteczku), podległy Komendzie Powiatowej Policji w Nowej Soli. Rejon gminy obsługiwany jest przez stosowną ilość funkcjonariuszy.

Analizując zaprezentowane w poniższej tabeli dane z 2012 i 2016 roku należy stwierdzić, że przestępczość w gminie rośnie, ale rośnie również wskaźnik jej wykrywalności.

TABELA 98: Gmina Nowe Miasteczko – podstawowe dane dotyczące przestępczości w latach 2012 i 2016.

Wyszczególnienie	Rok 2012	Rok 2016
Liczba wszczętych dochodzeń		
Liczba przestępstw stwierdzonych	74	115
Wskaźnik wykrywalności (%)	58	71
Wykroczenia ogółem	207	367
postępowania w sprawach o wykroczenia	*168*	*301*
mandaty karne	*30*	*59*
pouczenia	*9*	*7*

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Nowej Soli, 2017.

Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem Policji na obszarze gminy. Jako priorytet postuluje się objęcie monitoringiem wizyjnym najważniejszych miejsc publicznych w Nowym Miasteczku.

4.10.2. Ochrona przeciwpożarowa.

W zakresie ochrony przeciwpożarowej rejon gminy Nowe Miasteczko jest obsługiwany pod względem operacyjnym przez Jednostkę Ratowniczo – Gaśniczą (JRG) w Nowej Soli, będącą w strukturze Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w Nowej Soli. Jednostki dysponują specjalistycznym sprzętem, uwzględniającym specyfikę gminy oraz rodzaj potencjalnych zagrożeń.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują 2 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP):

- Nowe Miasteczko, ul. Głogowska 13;
- Borów Wielki, Borów Wielki 43.

Jednostka w Nowym Miasteczku włączona jest do Krajowej Sieci Ratowniczo – Gaśniczej (KSRG). Jednostki OSP mieszczą się w Remizach Strażackich. Rejon gminy wspomagają także jednostki OSP z pobliskich gminie miejscowości. Strażacy ochotnicy wyjeżdżają na akcje nie tylko dotyczące pożarów, ale także do wypompowywania wody z piwnic w czasie podtopień, do usuwania sopli zwisających z dachów, do usuwania drzew po wichurach, do wypadków drogowych, itp. Według danych miejscowych OSP średnio w roku prowadzi się około 70 akcji ratowniczych. Według danych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nowej Soli średnia liczba akcji na terenie gminy za lata 2014 – 2016 wynosi 95. W działaniach ratowniczo – gaśniczych na

terenie gminy Nowe Miasteczko mogą być wykorzystane siły i środki należące do KSRG z całego powiatu nowosolskiego, czyli łącznie 11 jednostek.

Z punktu widzenia potrzeb bezpieczeństwa przeciwpożarowego obecny stan związany z funkcjonowaniem lokalnych jednostek OSP nie jest wystarczający. W ramach potrzeb inwestycyjnych Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nowej Soli postuluje wymianę ciężkiego pojazdu ratowniczo – gaśniczego w OSP Nowe Miasteczko oraz doposażenie jednostki OSP w Borowie Wielkim w podstawowy sprzęt ratowniczo – gaśniczy i pilną modernizację strażnicy (remont boksów garażowych i pomieszczeń socjalnych).

Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem jednostek OSP na obszarze gminy.

4.10.3. Ochrona przeciwpowodziowa.

Stopień zagrożenia powodziowego w dolinach rzecznych determinowany jest zarówno czynnikami naturalnymi, takimi jak: rzeźba terenu, gleba, budowa geologiczna, szata roślinna, natężenie opadów atmosferycznych, powierzchnia i ukształtowanie zlewni i jej poszczególnych dopływów, jak również czynnikami antropogenicznymi, takimi jak: regulacja koryt rzecznych, infrastruktura hydrotechniczna, stopień zagospodarowania dolin rzecznych.

Występujące na terenie gminy Nowe Miasteczko cieki należą niemal w całości do zlewni rzek Białej Wody i Solanki, będących bezpośrednimi lewymi dopływami rzeki Odry. Jedynie zachodnie, południowe i wschodnie krańce gminy należą do innych zlewni. Zachodnie krańce gminy leżą w obrębie zlewni rzeki Brzeźnicy, będącej prawym dopływem Bobru, południowe krańce gminy leżą w obrębie zlewni rzeki Suchej, będącej prawym dopływem Szprotawy, zaś wschodnie krańce gminy to zlewnie rzek Barciny i Dobrzejówki, będących bezpośrednimi lewymi dopływami rzeki Odry. Analizowane rzeki charakteryzują się niewielkimi spadkami w granicach od 0,2 do 0,4 ‰. Żaden z cieków w granicach gminy Nowe Miasteczko nie jest objęty badaniami monitoringowymi. Prowadzone są jedynie obserwacje poziomu wód oraz incydentalne pomiary przepływów na potrzeby badań naukowych.

Generalnie rzeki Biała Woda i Solanka oraz ich dopływy mają charakter rzek nizinnych o reżimie opadowo – roztopowym. Typowe okresy wezbrań to luty i marzec (wezbrania roztopowe) oraz okres od maja do sierpnia (wezbrania opadowe). Lokalne rzeki charakteryzują się przewagą przepływu laminarnego nad turbulentnym i zdecydowanie mniejszymi wezbraniami od rzek górskich. W naturalnych warunkach wody rzek Białej Wody i Solanki oraz ich dopływów rozlewały się tutaj w swoich dolinach, tworząc tereny podmokłe. Wcześniejsze wylesienia i w konsekwencji zamierzona dominacja rolnego kierunku zagospodarowania terenu sprawiły, że struktura sieci hydrograficznej obszaru gminy została w poważnym stopniu zmieniona antropogenicznie – w przewadze melioracjami. Stosunki wodne uległy więc znacznym przeobrażeniom. Część drobnych cieków poprzez pogłębienie i wyprostowanie koryt ma obecnie charakter kanałów i rowów melioracyjnych i stanowi część systemu melioracyjnego. Na znacznym obszarach rowy melioracyjne tworzą ilościowo przeważający element struktury odwodnienia powierzchniowego. Zdecydowaną większość cieków objęto systemem zabudowy hydrotechnicznej (zabudowa techniczna koryt, obiekty hydrotechniczne regulujące przepływ). Tereny wyżej położone zostały objęte systemem drenarskim. W wyniku przeprowadzonych prac melioracyjnych i drenarskich część obszaru uległa przesuszeniu. Drobne cieki tu występujące prowadzą obecnie wody tylko okresowo. Powstały także liczne bezodpływowe zbiorniki wodne, będące pochodną działalności górniczych, głównie odkrywkowych. W południowo – wschodniej części gminy (Grzbiet Dalkowski) dolinki mniejszych cieków charakteryzują się stromymi zboczami. Wskutek większych, względnych spadków terenu oraz zwartych kształtów

zlewni, występowanie większych opadów deszczu może spowodować, że spływające wody zgromadzą się w dolinach i całą ich szerokością w sposób niekontrolowany spłyną poniżej. W tym rejonie zalewaniu ulec mogą zabudowania, który zostały wzniesione zbyt blisko koryta rzeki.

Wskutek zimowych i wiosennych roztopów oraz letnich gwałtownych opadów okresowo występują lokalne podtopienia, przy czym w porównaniu z wezbraniami letnimi, wezbrania zimowe są rzadsze i charakteryzują się wielokrotnie mniejszymi stratami materialnymi. Dotychczas obszary objęte podtopieniami koncentrowały się w rejonie miejscowości: Popęszyce, Nowe Miasteczko, Gołaszyn i Rejów, a więc wyłącznie w dolinie rzeki Białej Wody. Istotnymi powodami podtopień, poza czynnikami naturalnymi, są przede wszystkim:

- niedrożne i zatkane (zasypane) rowy odwadniające;
- zarośnięte brzegi, a nawet koryta rowów, kanałów i rzek;
- zatkane przepusty drogowe.

Dla uniknięcia większych szkód powodowanych przez podtopienia należy ograniczyć inwestowanie na terenach narażonych na zalewy powodziowe. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powinno wprowadzać się zakazy zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej na terenach podatnych na podtopienia i erozję. Ponadto należy dążyć do ochrony terenów zielonych położonych wzdłuż cieków wodnych oraz do ograniczenia procesów erozyjnych. Niezbędne jest trwałe zadarnienie i zalesienie terenów o dużej aktywności procesów erozyjnych. Trzeba dążyć do zwiększenia naturalnej retencji lasów, ograniczając tereny regresji drzewostanów i prowadząc ich przebudowę. W celu częściowego ograniczenia skutków potencjalnych kataklizmów prowadzi się także prace hydrotechniczne zmierzające między innymi do rozbudowy systemu małej retencji czy udrożnienia i obudowania brzegów cieków. Ważną kwestią jest więc pilna modernizacja urządzeń melioracyjnych oraz niedopuszczanie do zainwestowania naturalnych terenów zalewowych czyli polderów. Poldery mają za zadanie spłaszczenia (obniżenia stanu) przemieszczających się wód powodziowych. Na terenie gminy nie ma i nie planuje się budowy wałów przeciwpowodziowych.

Należy podkreślić, że obszar Polski został pokryty siecią radarów meteorologicznych. Wyspecjalizowane stacje prowadzą stały monitoring atmosfery. W przypadku prawdopodobieństwa wystąpienia gwałtownych opadów, odpowiednie służby powiatowe i gminne zostaną powiadomione z kilkugodzinnym uprzedzeniem. Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze (od 2018 roku Wody Polskie) nie przewiduje w najbliższych latach inwestycji na terenie gminy. Planowane prace posiadają jedynie charakter remontowy. *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*[100] nie wskazuje działań (inwestycji) rekomendowanych do realizacji bezpośrednio na obszarze gminy Nowe Miasteczko.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ($Q_{1\%}$ i $Q_{10\%}$). Nie określono także obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($Q_{0,2\%}$). Obszar gminy nie został wyznaczony do opracowania map zagrożenia i ryzyka powodziowego, o których mowa w art. 169 i 170 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1566). Jako bezpieczne granice zabudowy należy przyjąć zasięg lokalnych podtopień (największa powódź historyczna zbliżona do $Q_{1\%}$ – wody stuletniej). Powyższe dane będą miały charakter informacyjny o zagrożeniu powodziowym i są to tereny na których nie powinno się wprowadzać nowych inwestycji, a w szczególności inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

[100] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie przyjęcia *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* (Dz. U. z dnia 1 grudnia 2016 roku, poz. 1938).

5. GOSPODARKA MIESZKANIOWA.

5. 1. Zasoby mieszkaniowe.

Przeciętne wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa w gminie Nowe Miasteczko są zbliżone do poziomu występującego w skali kraju i województwa lubuskiego. Podobnie kształtuje się problematyka związana z gospodarką mieszkaniową, to jest:

- nadal wysoki odsetek mieszkań o niskim standardzie;
- ograniczone fundusze na remonty bieżące;
- niezaspokojone potrzeby kwaterunkowe ludności;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie;
- mała powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 izbę.

Na terenie gminy występują zróżnicowane typy zabudowy. Na terenie miasta dominuje zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna oraz częściowo zagrodowa, zwłaszcza na obrzeżach Nowego Miasteczka. Na terenach wiejskich jest to przede wszystkim zabudowa zagrodowa oraz jednorodzinna i jednorodzinno – usługowa (rzemieślnicza). Ponadto na terenie wsi: Borów Wielki, Miłaków, Popęszyce i Żuków występuje zabudowa wielorodzinna, najczęściej w postaci niewielkich, pojedynczych obiektów. Powierzchnie działek na terenach wiejskich w zależności od typu zabudowy wahają się od 500 do 2000 m². Przeciętna wysokość zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej wynosi 2, a maksymalnie 3 kondygnacje, natomiast wielorodzinnej do 4 kondygnacji.

TABELA 99: Gmina Nowe Miasteczko – liczba budynków mieszkalnych według miejscowości w 2016 roku.

Miejscowość	Liczba budynków mieszkalnych
Nowe Miasteczko	380
Borów Polski	26
Borów Wielki	121
Gołaszyn	71
Konin	15
Miłaków	73
Nieciecz	39
Popęszyce	77
Rejów	42
Szyba	36
Żuków	47

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

TABELA 100: Gmina Nowe Miasteczko – zasoby mieszkaniowe według wieku do 2015 roku.

Okres budowy	Ilość mieszkań		Powierzchnia użytkowa w m²	
	ogółem	miasto	ogółem	miasto
przed 1918 rokiem	**479**	241	**32992**	13476
1918 – 1944	**595**	248	**43420**	16369
1945 – 1970	**39**	18	**2309**	1067
1971 – 1978	**145**	90	**7485**	4844
1979 – 1988	**248**	213	**17281**	14539
1989 – 2002	**60**	48	**6596**	5228
2003 – 2015	**166**	98	**18142**	9454

Źródło: GUS 2003 i 2017.

RYCINA 29: Gmina Nowe Miasteczko – mieszkania zamieszkane według okresu budowy do 2015 roku.

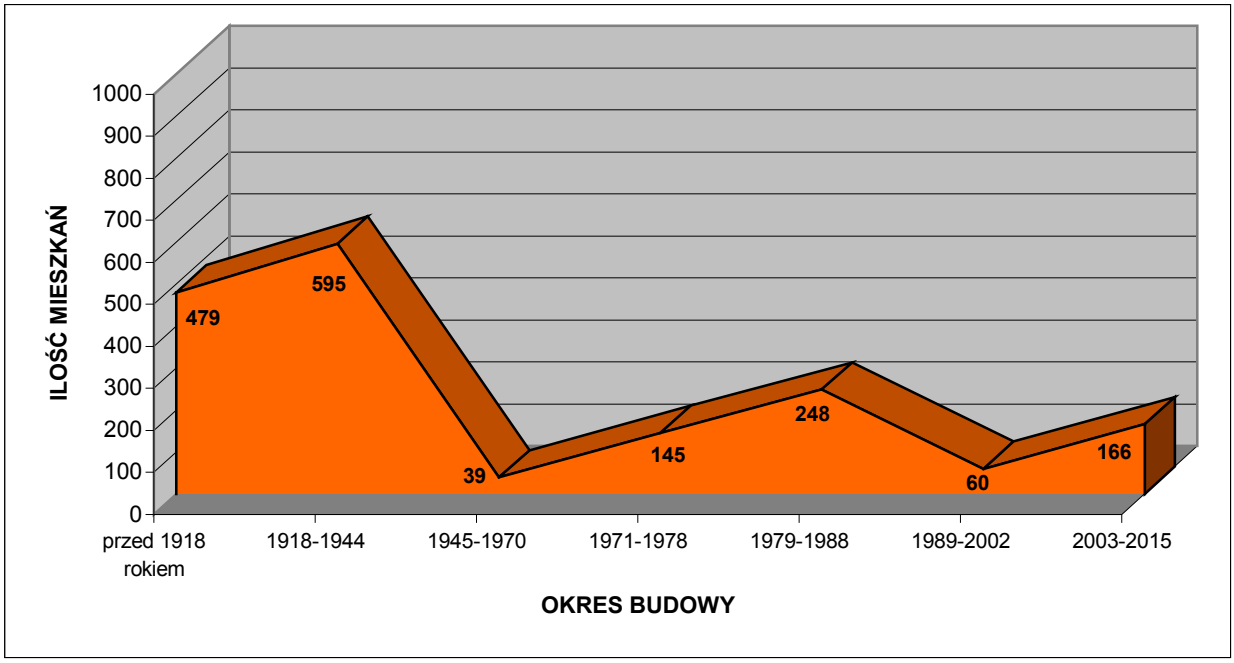

Źródło: GUS 2003 i 2017.

Na podstawie wyników badań z *Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań* z 2002 roku oraz na podstawie danych z 2015 roku można obliczyć, że spośród ówczesnych 1732 mieszkań zlokalizowanych na terenie gminy aż 62,01 % wybudowano przed 1945 rokiem (w mieście 51,15 %), z czego 44,60 % powstało przed 1918 rokiem (w mieście 49,28 %). Większość z nich obecnie wymaga kapitalnych remontów. Dla porównania na terenie powiatu nowosolskiego i województwa lubuskiego dane te prezentują się następująco:

- powiat nowosolski: przed 1945 rokiem – 43,45 %, z czego 49,81 % przed 1918 rokiem;
- województwo lubuskie: przed 1945 rokiem – 37,21 %, z czego 42,33 % przed 1918 rokiem.

Dane te prezentuje poniższa tabela.

TABELA 101: Gmina Nowe Miasteczko – struktura zasobów mieszkaniowych według wieku w 2015 roku.

Okres budowy mieszkania	Ilość mieszkań (%)				Powierzchnia użytkowa (%)			
	Gmina Nowe Miasteczko		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie	Gmina Nowe Miasteczko		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
	ogółem	miasto			ogółem	miasto		
przed 1918	**27,66**	25,21	21,65	15,75	**25,73**	20,74	18,79	14,47
1918 – 1944	**34,35**	25,94	21,81	21,46	**33,86**	25,19	22,65	21,66
1945 – 1970	**2,25**	1,88	11,86	10,88	**1,80**	1,64	7,91	7,31
1971 – 1978	**8,37**	9,41	11,42	11,91	**5,84**	7,45	9,89	8,99
1979 – 1988	**14,32**	22,28	15,92	15,09	**13,48**	22,38	15,66	14,26
1989 – 2002	**3,46**	5,02	5,83	9,05	**5,14**	8,05	8,05	11,33
2003 – 2015	**9,58**	10,25	11,52	15,85	**14,15**	14,55	17,05	21,97

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2003 i 2017.

TABELA 102: Gmina Nowe Miasteczko – zasoby mieszkaniowe w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Zasoby mieszkaniowe	
	ogółem	miasto
Liczba budynków mieszkalnych	**960**	420
Liczba mieszkań	**1732**	956
Liczba izb	**6827**	3618
Powierzchnia użytkowa (m²)	**128225**	64977

Źródło: GUS 2017.

TABELA 103: Gmina Nowe Miasteczko – wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania w 2015 roku.

Przeciętna:	Gmina Nowe Miasteczko		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
	ogółem	miasto		
Powierzchnia użytkowa w m² 1 mieszkania	**74,03**	67,97	70,40	73,31
Powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę	**23,36**	22,74	24,39	26,33
Powierzchnia użytkowa w m² 1 izby	**18,78**	17,96	18,54	18,46
Liczba osób w 1 mieszkaniu	**3,17**	2,99	2,89	2,78
Liczba izb w 1 mieszkaniu	**3,94**	3,78	3,80	3,97
Liczba osób w 1 izbie	**0,80**	0,79	0,76	0,70
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	**315,60**	334,62	346,45	359,18

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Wskaźniki statystyczne dotyczące warunków zamieszkania w gminie Nowe Miasteczko są charakterystyczne dla gmin wiejskich i małych gmin miejsko – wiejskich, a tym bardziej położonych na Śląsku, Ziemi Lubuskiej czy Pomorzu, gdzie większość (a przynajmniej znaczna część) zabudowy stanowi jeszcze tkanka powstała przed 1945 rokiem. Wskaźniki te odznaczają się korzystniejszymi uwarunkowaniami na tle powiatu i województwa (zwłaszcza w stosunku do gmin typowo miejskich) w zakresie powierzchni użytkowej tkanki mieszkaniowej oraz liczby izb, a mniej korzystnymi odnośnie do przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie czy liczby mieszkań na 1000

mieszkańców. Powodem tego stanu jest przede wszystkim znacznie większa kubatura przeciętnego zabudowania na wsi, ale także fakt, że liczebność przeciętnego gospodarstwa domowego na wsi jest większa od tego w mieście. Nie bez znaczenia jest również jakość mieszkań, a zwłaszcza wiek substancji mieszkaniowej, który obniża standard zamieszkania w gminie Nowe Miasteczko.

RYCINA 30: Gmina Nowe Miasteczko – wybrane wartości charakteryzujące warunki zamieszkania w 2015 roku (I).

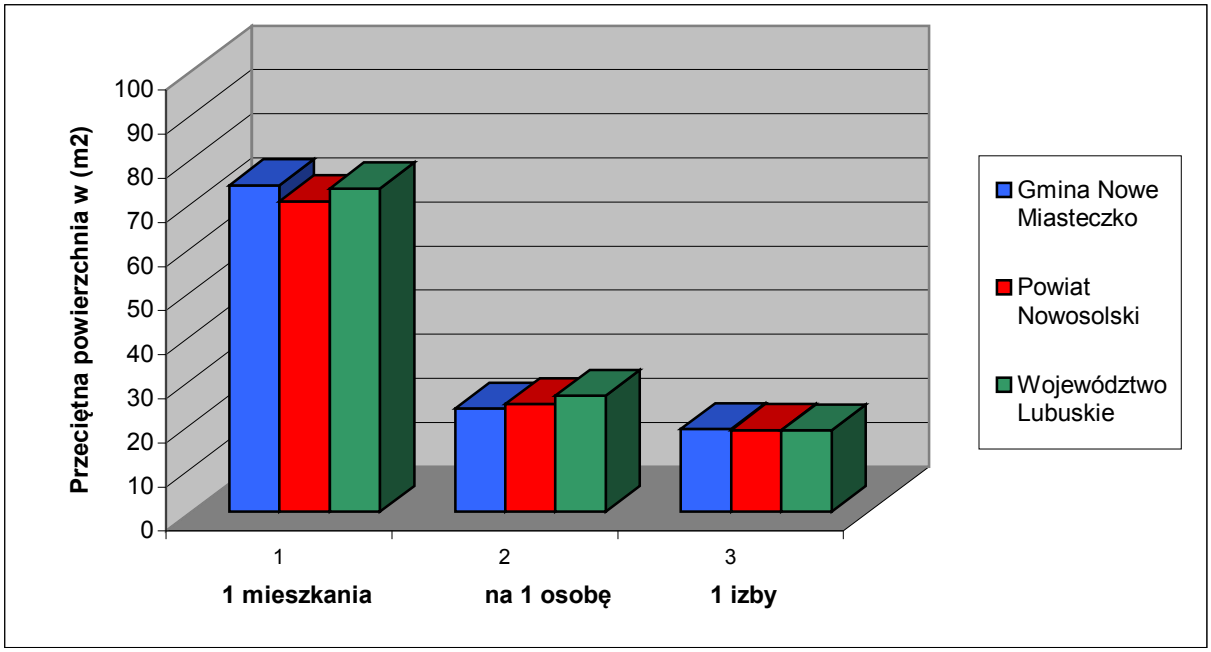

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 31: Gmina Nowe Miasteczko – wybrane wartości charakteryzujące warunki zamieszkania w 2015 roku (II).

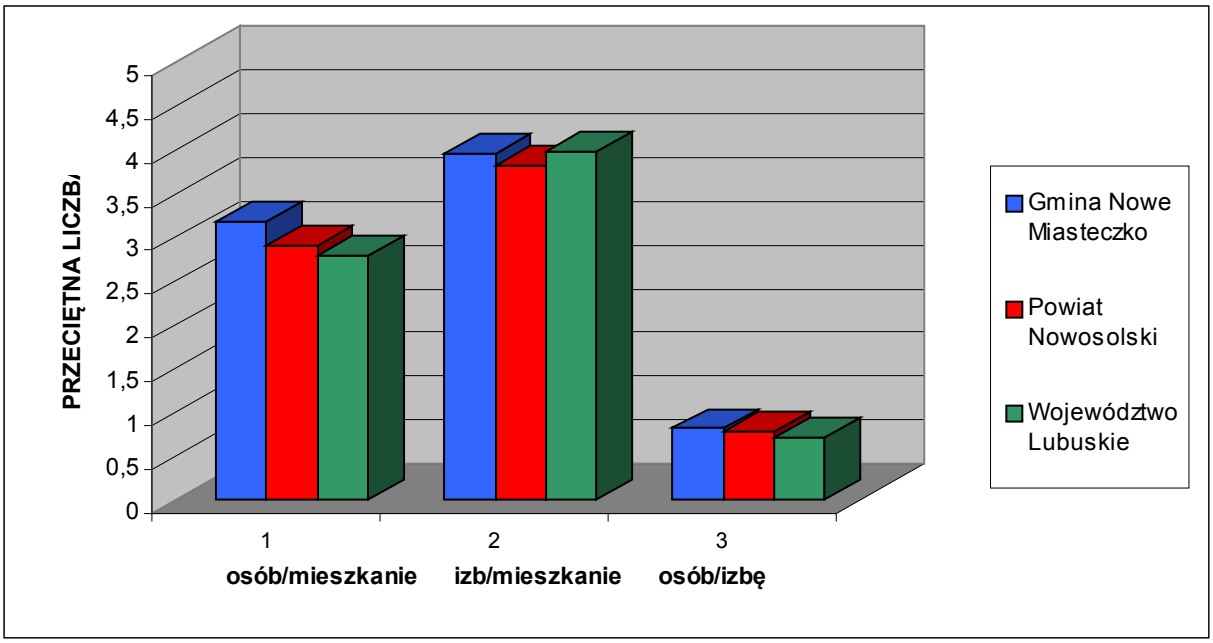

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

5. 2. Własność komunalna.

W 2016 roku własnością komunalną objętych było 40 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 1371,72 m². Zarządza nimi Urząd Miejski w Nowym Miasteczku.

TABELA 104: Gmina Nowe Miasteczko – komunalne zasoby mieszkaniowe w 2016 roku.

Wyszczególnienie	Własność Gminy	% ogółu zasobów
Mieszkania	40	2,31
Izby	b.d.	b.d.
Powierzchnia użytkowa w m²	1371,72	1,07

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

Własność komunalna stanowi 1,07 % ogółu zasobów mieszkaniowych na terenie gminy. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego wynosi 34,29 m². Obecnie na przydział mieszkania komunalnego oczekuje 30 rodzin. Powyższe oznacza, że konieczna staje się budowa dodatkowych mieszkań komunalnych i/lub socjalnych.

5. 3. Standard mieszkań.

TABELA 105: Gmina Nowe Miasteczko – mieszkania zamieszkane według powierzchni użytkowej w 2002 roku.

Powierzchnia użytkowa w m²	Liczba mieszkań	
	ogółem	miasto
poniżej 30	**78**	61
30 – 39	**125**	74
40 – 49	**232**	148
50 – 59	**277**	165
60 – 79	**356**	196
80 – 99	**207**	85
100 – 119	**143**	67
120 i więcej	**154**	59

Źródło: GUS 2003.

Na podstawie wyników badań z *Powszechnego Spisu Ludności i Mieszkań* z 2002 roku można obliczyć, że stosunkowo najwięcej mieszkań w całej gminie Nowe Miasteczko (22,65 %) ma powierzchnię użytkową w granicach od 60 do 79 m². Generalnie mieszkania o powierzchni użytkowej do 50 m² stanowią w całej gminie 27,67 % ogółu (w mieście 33,10 %), od 50 do 100 m² – 53,44 % (w mieście 52,16 %), a powyżej 100 m² – 18,89 % (w mieście 14,74 %). Dla porównania na terenie powiatu nowosolskiego i województwa lubuskiego dane te prezentują się następująco:

- powiat nowosolski: do 50 m² – 38,13 %, od 50 m² do 100 m² – 45,35 %, powyżej 100 m² – 16,52 %;
- województwo lubuskie: do 50 m² – 34,36 %, od 50 m² do 100 m² – 49,60 %, powyżej 100 m² – 16,04 %.

Powyższe oznacza, że na terenie gminy Nowe Miasteczko, w stosunku do powiatu i województwa, jest zdecydowanie mniej mieszkań o powierzchni do 50 m² i zarazem więcej mieszkań w pozostałych przedziałach powierzchni. Dane te prezentują poniższa rycina i tabela.

RYCINA 32: Gmina Nowe Miasteczko – struktura mieszkań zamieszkanych według powierzchni użytkowej w 2002 roku.

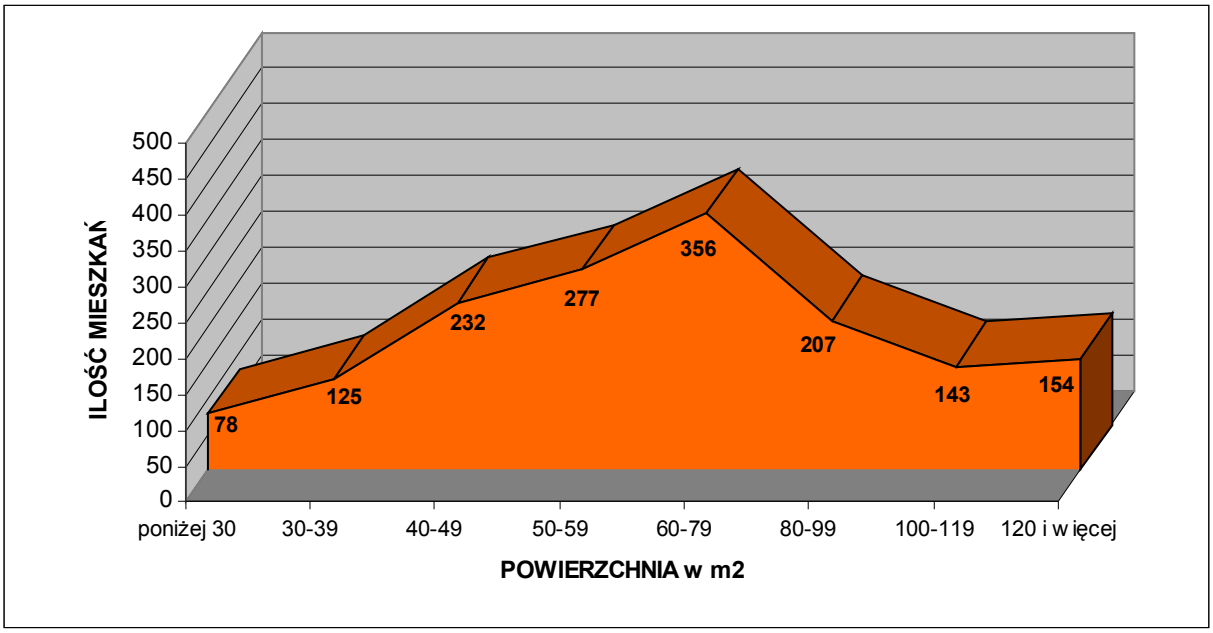

Źródło: GUS 2003.

TABELA 106: Gmina Nowe Miasteczko – struktura mieszkań zamieszkanych według powierzchni w 2002 roku.

Powierzchnia użytkowa w m²	Gmina Nowe Miasteczko (%)		Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
	ogółem	miasto		
poniżej 30	**4,96**	7,13	5,07	4,06
30 – 39	**7,95**	8,65	13,46	12,11
40 – 49	**14,76**	17,31	19,61	18,19
50 – 59	**17,62**	19,30	16,57	18,66
60 – 79	**22,65**	22,92	19,11	21,85
80 – 99	**13,17**	9,94	9,66	9,09
100 – 119	**9,10**	7,84	8,31	6,89
120 i więcej	**9,80**	6,90	8,21	9,15

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2003.

TABELA 107: Gmina Nowe Miasteczko – wyposażenie mieszkań zamieszkanych w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Ilość mieszkań wyposażonych
Wodociąg z sieci	1666
Ustęp spłukiwany ogółem	1590
Łazienka	1562
Centralne ogrzewanie indywidualne	1155
Gaz z sieci	42

Źródło: GUS 2017.

TABELA 108: Gmina Nowe Miasteczko – struktura wyposażenia mieszkań zamieszkanych w 2015 roku – ogółem.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko (%)	Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
Wodociąg z sieci	**96,19**	98,03	98,34
Ustęp spłukiwany ogółem	**91,80**	94,25	95,77
Łazienka	**90,18**	91,46	93,12
Centralne ogrzewanie indywidualne	**66,69**	75,88	81,03
Gaz z sieci	**2,42**	52,52	55,15

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Z powyższych danych wynika, że mieszkania w gminie Nowe Miasteczko charakteryzują się mniej korzystnym wyposażeniem we wszystkie wyżej wymienione podstawowe elementy infrastruktury technicznej, w porównaniu z przeciętnymi uwarunkowaniami na terenie powiatu nowosolskiego i województwa lubuskiego. Główne przyczyny takiego stanu to przede wszystkim: częściowy brak sieci wodociągowej, brak sieci kanalizacyjnej poza miastem, brak sieci gazowej poza fragmentem miasta, oraz co jeszcze oczywiste na terenach wiejskich – brak scentralizowanych systemów ogrzewania.

TABELA 109: Gmina Nowe Miasteczko – struktura wyposażenia mieszkań zamieszkanych w 2015 roku – tereny miejskie i wiejskie.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko (%)	Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
tereny miejskie			
Wodociąg z sieci	**98,22**	99,26	99,52
Ustęp spłukiwany ogółem	**94,87**	96,09	97,57
Łazienka	**94,67**	93,87	95,48
Centralne ogrzewanie indywidualne	**70,50**	78,55	85,62
Gaz z sieci	**4,39**	70,31	73,92
tereny wiejskie			
Wodociąg z sieci	**93,69**	95,14	95,54
Ustęp spłukiwany ogółem	**88,02**	89,91	91,52
Łazienka	**84,66**	85,79	87,53
Centralne ogrzewanie indywidualne	**61,98**	69,60	70,16
Gaz z sieci	**–**	10,57	10,68

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Niezależnie od tego czy analizowane dane, dotyczące wyposażenia mieszkań w podstawowe elementy infrastruktury technicznej, są obliczane dla terenów ogółem (wiejskich i miejskich) czy dla terenów miejskich i wiejskich z osobna, to współczynniki dla gminy Nowe Miasteczko (poza dostępem do łazienki w miastach) są w każdym elemencie mniej korzystne od przeciętnych w powiecie i województwie.

TABELA 110: Gmina Nowe Miasteczko – dynamika kształtowania się przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2002 – 2015.

Rok	Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w m²	Przeciętna powierzchnia mieszkalna na 1 osobę w m²
2002	69,9	20,7
2003	70,4	21,3
2004	70,6	21,5
2005	70,8	21,7
2006	70,8	21,7
2007	70,9	21,6
2008	70,9	21,7
2009	71,1	21,9
2010	72,8	22,1
2011	73,1	22,2
2012	73,4	22,6
2013	73,5	22,8
2014	73,8	23,0
2015	74,0	23,4

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 33: Gmina Nowe Miasteczko – dynamika kształtowania się przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2002 – 2015.

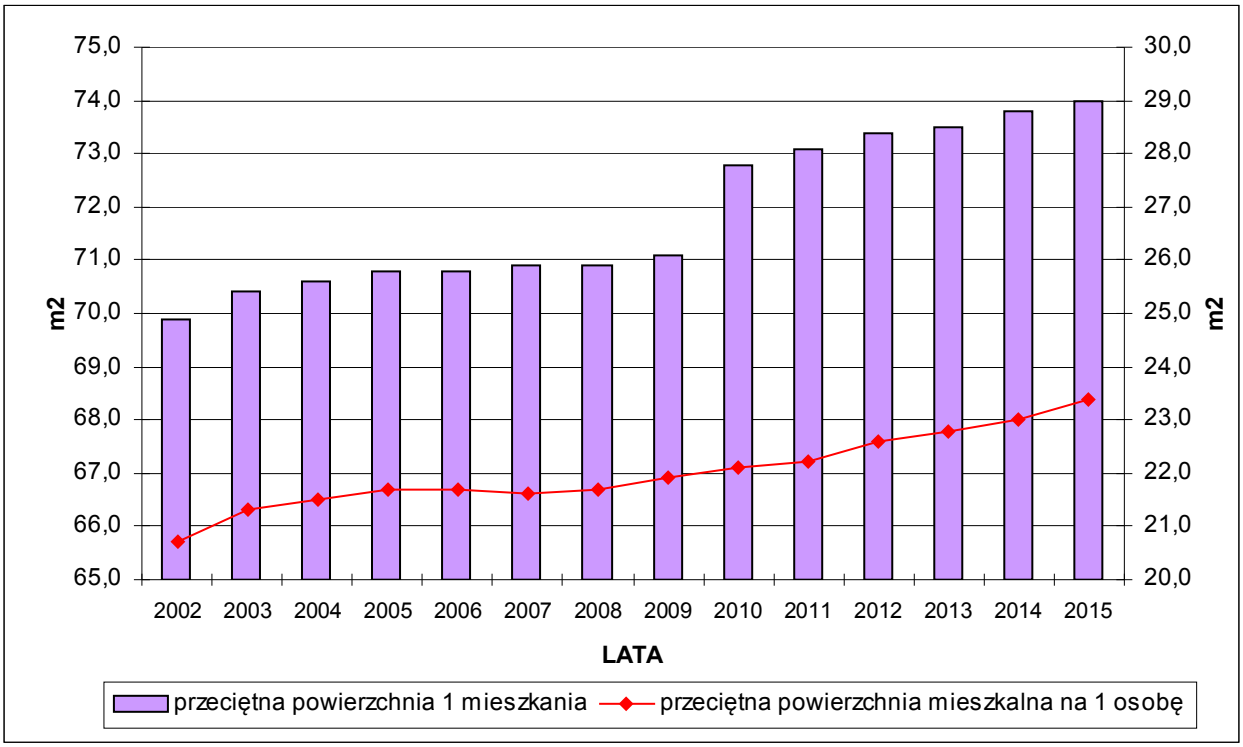

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

5. 4. Budownictwo mieszkaniowe.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko w 2015 roku oddano do użytku 8 mieszkań (z czego 5 w mieście), składających się z 43 izb (z czego 27 w mieście). Łączna powierzchnia użytkowa nowo oddanych mieszkań wyniosła 929 m² (z czego 614 m² w mieście). Wszystkie mieszkania oddano w systemie indywidualnym. Obecnie przeciętna cena 1 m² terenu przeznaczonego pod budownictwo mieszkaniowe waha się w przedziale od 30 do 60 złotych. Jej konkretny poziom jest uzależniony od lokalizacji (wyższa cena na terenie miasta) i stopnia uzbrojenia.

TABELA 111: Gmina Nowe Miasteczko – mieszkania oddane do użytku w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
	ogółem	miasto		
Mieszkania oddane do użytku ogółem na 1000 ludności	**1,46**	1,75	2,38	3,18
Mieszkania oddane do użytku w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	**1,46**	1,75	1,76	1,79
Nowe izby mieszkalne ogółem na 1000 ludności	**7,84**	9,45	9,98	13,45
Nowe izby mieszkalne w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	**7,84**	9,45	8,36	9,33
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w m²	**116,13**	122,80	92,67	95,37
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w budownictwie indywidualnym w m²	**116,13**	122,80	106,58	125,42
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu	**5,38**	5,40	4,19	4,23
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu w budownictwie indywidualnym	**5,38**	5,40	4,74	5,21

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

W 2015 roku wskaźnik ilości nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców był w gminie Nowe Miasteczko znacznie niższy (ponad 2–krotnie) od wartości charakteryzującej województwo lubuskie. W przypadku budownictwa indywidualnego różnice we wskaźnikach spłaszczyły się, ale nadal były niższe w stosunku do powiatu i województwa. Przeciętna powierzchnia nowo oddanego mieszkania w gminie Nowe Miasteczko była wyższa zarówno od wartości charakteryzującej powiat jak i województwo, przede wszystkim ze względu na fakt, że w odróżnieniu od porównywanych jednostek wszystkie nowe mieszkania w gminie były oddane w systemie budownictwa jednorodzinnego, charakteryzującego się zazwyczaj większą powierzchnią użytkową od mieszkań w budynkach wielorodzinnych. Wskaźniki obejmujące przeciętną powierzchnię nowo oddanego mieszkania tylko w budownictwie indywidualnym oznaczają, że średnia dla gminy Nowe Miasteczko była już wyższa od porównywanej wartości dla całego powiatu. Warto zaznaczyć, że powyższe wskaźniki w odniesieniu do samego miasta kształtowały się korzystniej od średniej dla całej gminy w każdej z analizowanych kategorii.

TABELA 112: Gmina Nowe Miasteczko – budownictwo mieszkaniowe w latach 2000 – 2015.

Rok	Liczba mieszkań oddanych do użytku	Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytku w m²	Liczba mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców		
			Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
2000	5	208	0,89	b.d.	b.d.
2001	5	574	0,89	b.d.	b.d.
2002	5	491	0,90	1,72	2,36
2003	11	1692	2,00	2,28	3,81
2004	6	749	1,09	1,44	2,55
2005	11	1219	2,00	1,73	3,26
2006	2	291	0,36	2,20	2,89
2007	4	443	0,72	1,72	3,20
2008	5	318	0,90	2,73	4,22
2009	7	758	1,27	2,99	3,69
2010	5	511	0,90	2,11	3,24
2011	7	972	1,25	2,16	3,24
2012	11	1304	1,98	2,86	3,10
2013	10	1093	1,81	2,32	3,09
2014	8	1183	1,44	2,69	3,29
2015	8	929	1,46	2,38	3,18

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 34: Gmina Nowe Miasteczko – budownictwo mieszkaniowe w latach 2000 – 2015.

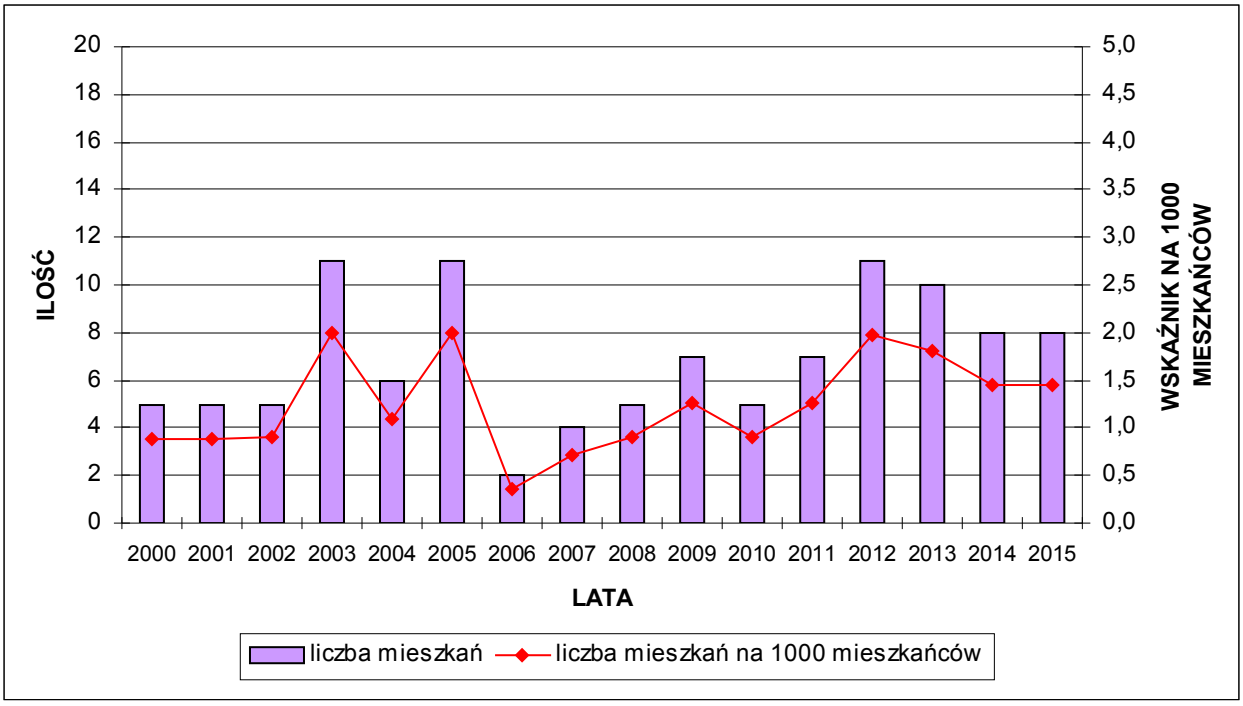

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Należy nadmienić, że wskaźniki zaprezentowane dla 2015 roku nie są tylko obrazem sytuacji w danym roku, ale także odzwierciedleniem dłuższych tendencji. Pomimo tego, że gmina Nowe Miasteczko jest potencjalnie atrakcyjnym miejscem pod względem osadnictwa, nie przekłada się to na liczbę nowych mieszkań oddanych do użytku, chociażby na skalę zbliżoną do przeciętnych w powiecie czy województwie (wskaźnik na 1000 mieszkańców) obserwowaną w ostatnich 15 latach. Należy więc promować osadnicze walory gminy, w tym tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, licząc z jednej strony na uniknięcie odpływu własnej społeczności, a z drugiej na napływ nowych osadników, najlepiej w wieku produkcyjnym i rozrodczym, co nie jest bez znaczenia ze względu na niekorzystne wskaźniki demograficzne Jednocześnie wskazane jest prowadzenie wyważonej polityki w zakresie wyznaczania miejsc pod budownictwo mieszkaniowe. Zbytnie nasycenie możliwości realizacji zabudowy mieszkaniowej w poszczególnych jednostkach osadniczych może skutkować mniejszym zainteresowaniem ze strony potencjalnych osadników, a więc obniżyć wartość gruntów i wpłynąć niekorzystnie na finanse gminy, np.: ze względu na nieuzasadnioną konieczność rozbudowy infrastruktury technicznej.

W zakresie osadnictwa i budownictwa mieszkaniowego należałoby określić następujące, strategiczne kierunki rozwoju:

- adaptację i modernizacje, a więc podnoszenie wartości użytkowych istniejącej substancji mieszkaniowej;
- dopuszczenie przekształceń funkcji pierwotnych (zabudowy zagrodowej) do funkcji usług lokalnych;
- wymianę zużytej zabudowy w obrębie dotychczasowego siedliska;
- kształtowanie nowej zabudowy w ramach strefy dopuszczalnego zainwestowania – tworzenie zabudowy zwartej (wypełnianie istniejących luk, enklaw, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych wzdłuż istniejących dróg);
- ograniczenie możliwości wyznaczania nowych terenów zabudowy na obszarach systemu terenów otwartych;
- preferowanie regionalnych cech architektonicznych w budownictwie;
- realizację zabudowy usługowej i gospodarczej z dostosowaniem formy architektonicznej do otaczającej zabudowy i krajobrazu;
- uzupełnienie niezbędnego zakresu usług podstawowych.

Za jednostki rozwojowe w gminie Nowe Miasteczko uznać należy miejscowości największe i zarazem koncentrujące już wykształcone funkcje usługowe oraz wyposażone w podstawową infrastrukturę techniczną. Poza miastem Nowe Miasteczko są to przede wszystkim wsie Borów Wielki i Gołaszyn. Pozostałe miejscowości charakteryzują się zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem w kontekście realizacji nowych obiektów mieszkaniowych ze względu na fizjografię terenu (np.: zagrożenia podtopieniami, rzeźba terenu, trudności z rozwojem dochodowych działalności gospodarczych, itp.) oraz z powodu niedostatku infrastruktury technicznej i społecznej. Jednakże miejscowości te powinno się promować w kontekście budownictwa mieszkaniowo – usługowego (turystyka) oraz letniskowego, z racji położenia w rejonie dość atrakcyjnych krajobrazowo Wzgórz Dalkowskich. Miejscowości położone w bezpośrednim pobliżu kompleksów leśnych, w tym te najmniejsze, cieszyć się mogą także popytem na budownictwo rezydencjonalne, którego pierwsze, jeszcze nieliczne ruchy można już obserwować. Dla terenów preferowanego rozwoju funkcji mieszkaniowych należy przyjmować zasadę wyprzedzającego wyposażania ich w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej. Należy również umożliwić lokalizację działalności usługowych, zwłaszcza usług podstawowych, dopuszczając realizacje usług w formie wbudowanej lub wolnostojącej.

6. GOSPODARKA.

6. 1. Rolnictwo.

6.1.1. Użytkowanie gruntów w rolnictwie.

Sektor rolniczy stanowi obecnie nadal jedną z głównych funkcji w strukturze gospodarczej gminy. Przeważają średnie i duże gospodarstwa rolne, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Współpracują na terenie gminy z licznymi podmiotami gospodarczymi. Według danych z *Powszechnego Spisu Rolnego 2010* przeciętne gospodarstwo prowadzące działalność rolniczą w gminie Nowe Miasteczko posiadało areał 48,34 ha.

TABELA 113: Gmina Nowe Miasteczko – użytkowanie gruntów[101] w gospodarstwach indywidualnych[102] w ha w 2016 roku.

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	w tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
miasto (50)	40	23	–	7	10	–	10
teren wiejski (4237)	4049	3586	14	233	216	72	116
RAZEM (4287)	**4089**	**3609**	**14**	**240**	**226**	**72**	**126**

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

RYCINA 35: Gmina Nowe Miasteczko – struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach indywidualnych w 2016 roku.

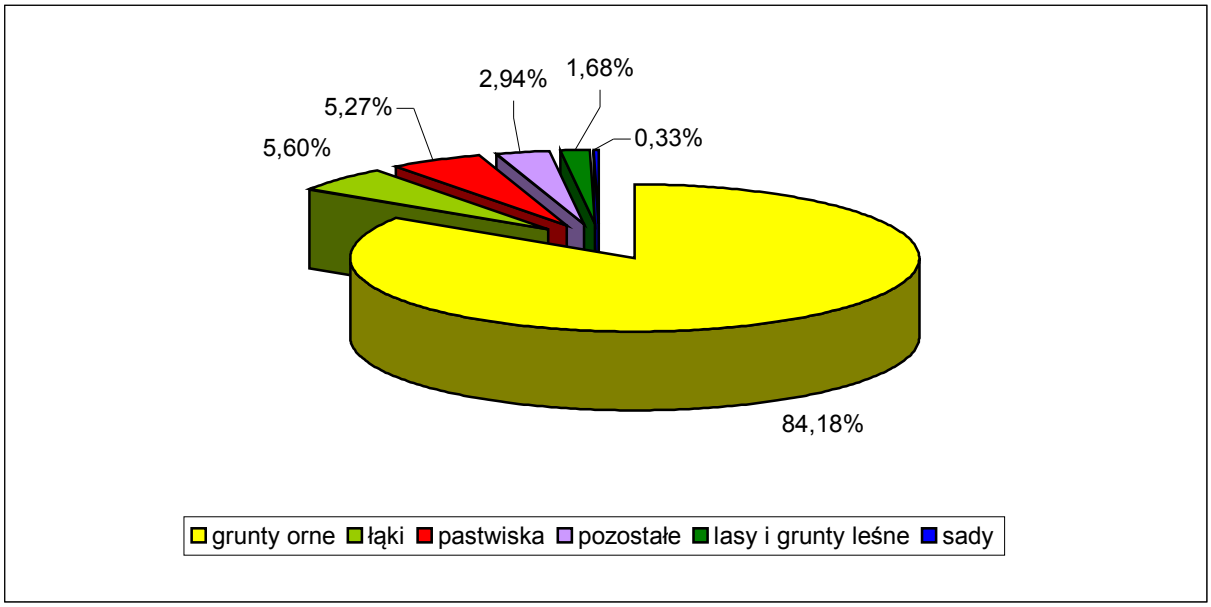

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

[101] Według ewidencji gruntów, 2016.
[102] Za gospodarstwo indywidualne uważa się gospodarstwo będące własnością lub znajdujące się w użytkowaniu osoby fizycznej lub grupy osób. Dane obejmują grunty będące własnością osób fizycznych, wchodzące w skład gospodarstw rolnych.

Według powyższego zestawienia gospodarstwa indywidualne stanowiły 56,09 % ogólnej powierzchni gminy (w tym 15,20 % powierzchni miasta)[103]. Użytki rolne stanowiły 95,38 % ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw indywidualnych (w mieście 80,00 %), lasy i grunty leśne 1,68 % (w mieście 0 %), a pozostałe ziemie oraz nieużytki 2,94 % (w mieście 20,00 %). Natomiast struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw indywidualnych kształtowała się w następujący sposób:

- grunty orne – 88,26 % (w mieście 57,50 %);
- sady – 0,34 % (w mieście 0,00 %);
- łąki – 5,87 % (w mieście 17,50 %);
- pastwiska – 5,53 % (w mieście 25,00 %).

Udział gospodarstw indywidualnych w stosunku do ogólnej powierzchni poszczególnych elementów kształtujących przestrzeń gminy Nowe Miasteczko przedstawia się w następujący sposób:

- użytki rolne razem – 77,56 %;
- grunty orne – 77,51 %;
- sady – 87,50 %;
- łąki – 82,47 %;
- pastwiska – 73,14 %;
- lasy i grunty leśne – 4,65 %;
- pozostałe grunty – 15,35 %,

w tym na terenie miasta:

- użytki rolne razem – 27,59 %;
- grunty orne – 22,12 %;
- łąki – 36,84 %;
- pastwiska – 47,62 %;
- pozostałe grunty – 5,75 %;
- sady oraz lasy i grunty leśne – 0,00 %.

6.1.2. Charakterystyka gospodarstw rolnych.

TABELA 114: Gmina Nowe Miasteczko – rozkład gospodarstw rolnych[104] według miejscowości w 2016 roku.

Miejscowość	Liczba gospodarstw rolnych
Nowe Miasteczko	36
Borów Polski	36
Borów Wielki	84
Gołaszyn	56
Konin	16
Miłaków	53
Nieciecz	31
Popęszyce	56
Rejów	27
Szyba	24
Żuków	28

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

[103] Powierzchnia ewidencyjna bez uwzględnienia powierzchni wyrównawczej.
[104] Liczba gospodarstw ogółem niezależnie od formy działalności (tylko rolnicza, częściowo rolnicza i poza rolnicza).

TABELA 115: Gmina Nowe Miasteczko – struktura powierzchni gospodarstw rolnych[105] w 2015 roku.

Powierzchnia gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw	Struktura (%)
do 1 ha	439	49,55
1 – 5	228	25,73
5 – 10	100	11,29
10 – 20	66	7,45
20 – 50	34	3,84
Powyżej 50 ha	19	2,14

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

Według danych z *Powszechnego Spisu Rolnego 2010* na terenie gminy Nowe Miasteczko funkcjonowało ogółem 308 gospodarstw rolnych, z czego 295 prowadziło działalność rolniczą. Przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego ogółem wyniosła 46,33 ha, natomiast gospodarstwa rolnego prowadzącego działalność rolniczą 48,34 ha. Wśród gospodarstw rolnych ogółem przeciętna powierzchnia użytków rolnych wyniosła 41,74 ha, zaś wśród gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą 43,56 ha. Przeciętna powierzchnia gospodarstwa indywidualnego wyniosła 12,65 ha, natomiast gospodarstwa indywidualnego prowadzącego działalność rolniczą 13,19 ha. Wśród gospodarstw indywidualnych przeciętna powierzchnia użytków rolnych wyniosła 11,57 ha, zaś wśród gospodarstw indywidualnych prowadzących działalność rolniczą 12,07 ha. Powyższe wartości dotyczące gospodarstw rolnych ogółem oraz gospodarstw indywidualnych, w tym prowadzących działalność rolniczą, są wyższe od średnich w powiecie i województwie.

TABELA 116: Gmina Nowe Miasteczko – średnia powierzchnia gospodarstw rolnych w 2010 roku w ha.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego ogółem	**46,33**	12,34	12,15
Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego prowadzącego działalność rolniczą	**48,34**	16,26	16,40
Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych ogółem	**41,74**	11,35	10,73
Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych prowadzących działalność rolniczą	**43,56**	15,01	14,59
Średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego ogółem	**12,65**	8,18	8,84
Średnia powierzchnia gospodarstwa indywidualnego prowadzącego działalność rolniczą	**13,19**	10,64	11,89
Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych ogółem	**11,57**	7,58	8,17
Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych prowadzących działalność rolniczą	**12,07**	9,91	11,07

Źródło: GUS (*Powszechny Spis Rolny 2010*), 2011.

[105] Liczba gospodarstw ogółem niezależnie od formy działalności (tylko rolnicza, częściowo rolnicza i poza rolnicza, w tym osoby fizyczne).

TABELA 117: Gmina Nowe Miasteczko – gospodarstwa rolne w 2010 roku.

Powierzchnia gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw	
	ogółem	prowadzące działalność rolniczą
do 1	**47**	36
1 – 5	**103**	101
5 – 10	**63**	63
10 – 15	**32**	32
Powyżej 15	**63**	63

Źródło: GUS (*Powszechny Spis Rolny 2010*), 2011.

Gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą stanowiły 95,78 % ogólnej liczby gospodarstw. Gospodarstwa o areale do 1 ha stanowiły ponad 15 % ogólnej liczby gospodarstw rolnych w gminie. Spośród 47 gospodarstw z tej kategorii 36, to jest 76,60 %, prowadziło działalność rolniczą. Gospodarstwa bardzo małe, o areale od 1 do 5 ha, stanowiły ponad 33 % ogółu gospodarstw rolnych w gminie. Spośród 103 gospodarstw z tej kategorii 101, to jest aż 98,06 %, prowadziło działalność rolniczą. Do przedziału od 5 do 10 ha kwalifikowało się ponad 20 % gospodarstw. W tej kategorii już wszystkie gospodarstwa prowadziły działalność rolniczą. Gospodarstwa średnie jak na polskie warunki, czyli o powierzchni od 10 do 15 ha to ponad 10 % ogółu, a gospodarstwa duże o areale powyżej 15 ha stanowiły ponad 20 % ogółu. W tych ostatnich, największych kategoriach także wszystkie gospodarstwa prowadziły działalność rolniczą. Analizując powyższe należy przyjąć, że jak na dzisiejsze realia polskiego rynku rolnego struktura obszarowa gospodarstw rolnych w gminie Nowe Miasteczko nie jest bardzo rozdrobniona, czego potwierdzeniem jest fakt, że 31 % z ogółu gospodarstw oraz 32 % gospodarstw prowadzących działalność rolniczą posiadało areał większy niż 10 ha. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu. Aby sprostać realiom współczesnej gospodarki rynkowej należy przyspieszyć tempo restrukturyzacji sektora rolniczego, celem dalszej poprawy struktury agrarnej gospodarstw.

TABELA 118: Gmina Nowe Miasteczko – struktura gospodarstw rolnych w 2010 roku.

Powierzchnia w ha	Gospodarstwa rolne ogółem (%)			Prowadzące działalność rolniczą (%)		
	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
do 1	**15,26**	38,41	45,09	**12,20**	25,37	29,85
1 – 5	**33,44**	34,44	28,48	**34,24**	39,47	34,47
5 – 10	**20,45**	11,89	10,07	**21,36**	14,84	13,25
10 – 15	**10,39**	5,05	5,22	**10,85**	6,56	7,08
Powyżej 15	**20,45**	10,20	11,14	**21,36**	13,77	15,34

Źródło: GUS (*Powszechny Spis Rolny 2010*), 2011.

Struktura gospodarstw rolnych ogółem jak i tylko gospodarstw prowadzących działalność rolniczą w gminie Nowe Miasteczko odbiega od średnich w powiecie i województwie. Analizowana gmina posiada o wiele bardziej korzystną, czyli mniej rozdrobnioną strukturę gospodarstw (ogółem i prowadzących działalność rolniczą), ze znacznym udziałem gospodarstw o areale powyżej 10 ha, w porównaniu z całym powiatem nowosolskim i

województwem lubuskim. Dla przykładu średnia ilość gospodarstw (ogółem i prowadzących działalność rolniczą) o powierzchni ponad 15 ha jest na terenie gminy blisko 2–krotnie wyższa od średnich w powiecie i województwie.

RYCINA 36: Gmina Nowe Miasteczko – charakterystyka struktury agrarnej w 2010 roku.

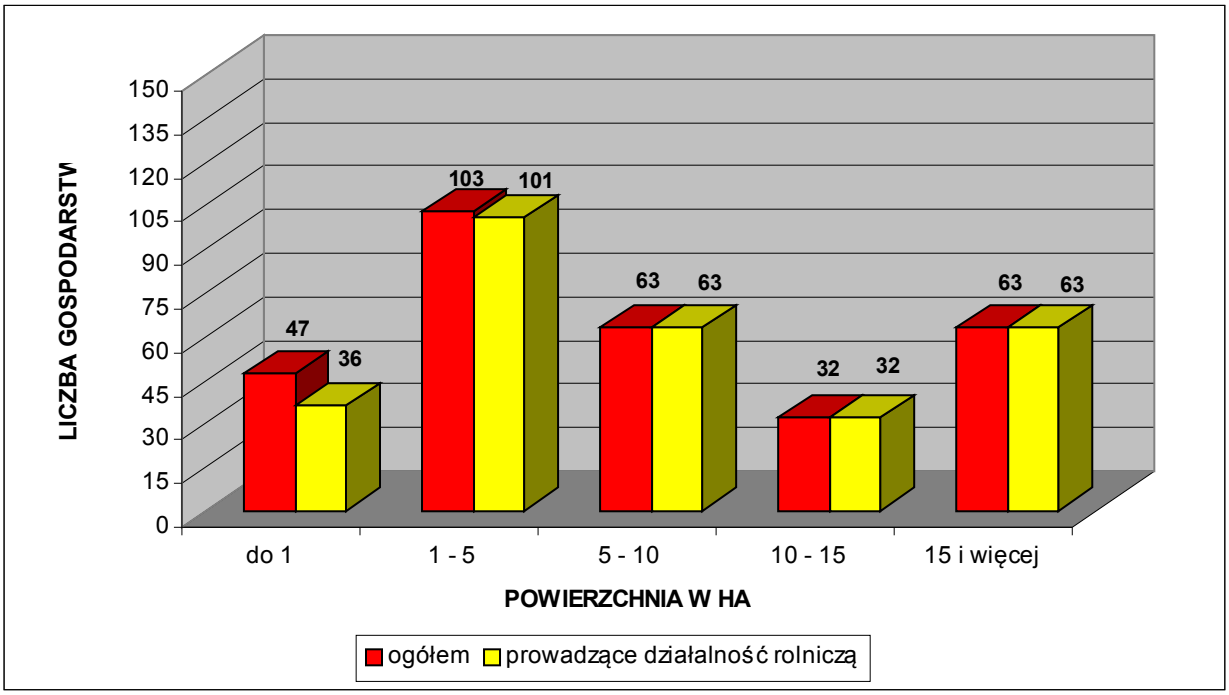

Źródło: GUS (*Powszechny Spis Rolny 2010*), 2011.

TABELA 119: Gmina Nowe Miasteczko – powierzchnia gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2010 roku.

Grupa obszarowa użytków rolnych w ha	Gospodarstwa rolne ogółem		Prowadzące działalność rolniczą	
	ha	%	ha	%
do 1	75,98	0,53	70,62	0,50
1 – 5	308,78	2,16	305,28	2,14
5 – 10	521,20	3,65	521,20	3,66
10 – 15	423,42	2,97	423,42	2,97
Powyżej 15	12939,21	90,68	12939,21	90,74

Źródło: GUS (*Powszechny Spis Rolny 2010*), 2011.

Spośród 14268,59 ha użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw rolnych ogółem 14259,73 ha, to jest 99,94 %, czyli niemal wszystko, znajdowało się w rękach gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. 200 gospodarstw prowadzących działalność rolniczą o areale do 10 ha (68 % ogółu) skupiało w swoim władaniu 897,10 ha spośród 14259,73 ha ogólnej powierzchni użytków wszystkich gospodarstw, czyli tylko niewiele ponad 6 %. Natomiast 95 gospodarstw (2–krotnie mniej) prowadzących działalność rolniczą o areale większym niż 10 ha (32 % ogółu) skupiało w swoim władaniu aż 13362,63 ha spośród 14259,73 ha ogólnej powierzchni użytków wszystkich gospodarstw, czyli blisko 94 %. Koniecznym jest więc przekwalifikowanie przynajmniej części ludności rolniczej pracującej w najmniejszych gospodarstwach. Głównym problemem dla miejscowych rolników, pomijając lokalne warunki naturalne czy klęski żywiołowe, jest zmienna rentowność produkcji rolniczej oraz brak szerszej

możliwości podjęcia zajęć pozarolniczych. Od 2004 roku stan ten ulega przynajmniej częściowej poprawie dzięki dopłatom bezpośrednim do produkcji rolnej, pochodzącym ze wspólnotowego budżetu Unii Europejskiej.

Według danych z *Powszechnego Spisu Rolnego* z 2002 roku gospodarstwa rolne z terenu gminy Nowe Miasteczko dysponowały:

- 314 ciągnikami (w 2010 roku ciągników było 336 sztuk i posiadało je 177 gospodarstw);
- 49 samochodami ciężarowymi;
- 33 kombajnami zbożowymi;
- 21 kombajnami ziemniaczanymi.

Ponadto wyposażenie miejscowych gospodarstw rolnych obejmowało wówczas następujące budowle służące działalności rolniczej:

- budynki wielofunkcyjne – o powierzchni łącznej 30611 m²;
- stodoły –25592 m²;
- obory –19975 m²;
- kurniki – 1868 m²;
- chlewnie – 14845 m²;
- garaże – 9399 m²;
- wiaty – 7435 m²;
- inne pomieszczenia – 13105 m².

Rozkład gospodarstw według wykształcenia osoby kierującej gospodarstwem przedstawiał się wówczas następująco:

- wyższe rolnicze – 8 gospodarstw;
- policealne rolnicze – 0;
- średnie zawodowe rolnicze – 68;
- zasadnicze zawodowe rolnicze – 42;
- kurs rolniczy – 103;
- brak wykształcenia rolniczego – 187.

Według danych z *Powszechnego Spisu Rolnego* z 2010 roku struktura dochodów analizowanych gospodarstw rolnych przedstawiała się następująco:

- z działalności rolniczej – 287 gospodarstw;
- z pracy najemnej – 147;
- z emerytury i renty – 97;
- z pozarolniczej działalności gospodarczej – 43;
- z niezarobkowych źródeł utrzymania – 14,

oraz

- bez dochodów z niezarobkowych źródeł utrzymania – 294 gospodarstwa;
- bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej – 265;
- bez dochodów z emerytury i renty – 211;
- bez dochodów z pracy najemnej – 161;
- bez dochodów z działalności rolniczej – 21.

6.1.3. Jakość gleb, uprawy i hodowla.

Pod względem jakości gleb wyrażonej klasyfikacją bonitacyjną gmina Nowe Miasteczko posiada bardzo korzystne warunki do produkcji rolniczej. Na terenie gminy nie występują co prawda gleby najlepszej I klasy bonitacyjnej, ale II i III klasę reprezentuje już blisko 50 % z ogółu gleb. Areał gruntów ornych należących do II i III klasy bonitacyjnej wynosi 49 %, a do IV klasy bonitacyjnej 29 %. Natomiast grunty orne najsłabszych klas (V i VI) to 22 % ogółu gruntów ornych. Udział użytków zielonych w II i III klasie bonitacyjnej wynosi 51 %, w IV klasie 33 %, a klasy V i VI to 16 % ogółu użytków zielonych.

Charakterystyki jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (RPP) dokonuje się w oparciu o metodykę waloryzacji opracowaną przez Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach (IUNG Puławy). Instytut ten ocenia jakość RPP za pomocą syntetycznego wskaźnika waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP). Wskaźnik ten agreguje w sobie jakość głównych elementów środowiska wpływających na warunki produkcji rolnej, to jest: warunków wodnych, rzeźby terenu, tak zwanego agroklimatu (temperatura, nasłonecznienie i opady) oraz jakości gleb. Ogólny wskaźnik WWRPP oblicza się poprzez zsumowanie czterech ww. wskaźników cząstkowych. Wskaźnik ten bardzo dobrze odzwierciedla potencjał rolniczej przestrzeni produkcyjnej, o czym świadczy jego wysoka korelacja z plonami głównych roślin uprawnych. Największy wpływ na jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej wywiera bonitacja gleb, bowiem aż w 65 – 75 % decyduje ona o wielkości wskaźnika WWRPP. Wskaźnik obliczony dla całej Polski wynosi 66,6 pkt, dla województwa lubuskiego – 62,3 pkt (jeden z najniższych w kraju), dla powiatu nowosolskiego 64,9 pkt. zaś dla gminy Nowe Miasteczko 78,6 pkt. (najwyższy wskaźnik w województwie).

TABELA 120: Gmina Nowe Miasteczko – odsetek gruntów ornych i użytków zielonych, będących w najlepszych klasach bonitacyjnych (klasa III) według miejscowości[106].

Miejscowość (obręb)	Odsetek użytków rolnych w II i III klasie bonitacyjnej[107]	
	Grunty orne	Użytki zielone
Nowe Miasteczko	0,15	20,53
Borów Polski	92,27	87,45
Borów Wielki	62,70	82,03
Gołaszyn	49,92	14,81
Konin – Szyba	67,91	81,75
Miłaków	10,00	18,37
Nieciecz	38,63	10,96
Popęszyce	64,71	74,88
Rejów	36,76	70,32
Żuków	5,68	60,30

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

Grunty orne o najwyższym wskaźniku bonitacji występują w obrębach: Borów Polski, Konin – Szyba, Popęszyce, Borów Wielki i Gołaszyn (powyżej 49,39 %[108] gruntów ornych w klasach II i III). Użytki zielone o najwyższym wskaźniku bonitacji występują w obrębach: Borów Polski, Borów Wielki, Konin – Szyba, Popęszyce, Rejów i

[106] Według ewidencji gruntów, 2016.
[107] Grunty podlegające ochronie.
[108] Średnia dla gminy Nowe Miasteczko.

Żuków (powyżej 50,86 %[109] użytków zielonych w klasach II i III). Należy nadmienić, że w każdej miejscowości znajdują się użytki rolne objęte ochroną (klasy bonitacyjne II – III).

Powyższe uwarunkowania decydują, że głównym kierunkiem w produkcji rolniczej są przede wszystkim uprawy roślinne dostosowane są na potrzeby rolno – spożywczego przemysłu przetwórczego oraz uzupełniająco hodowla zwierząt. Największe znaczenie w gminie w okresie *Powszechnego Spisu Rolnego* z 2010 roku miały następujące uprawy (powierzchnia zasiewów wyniosła 3841,72 ha):

- zboża ogółem – 2477,02 ha (z czego 2475,51 ha zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi, głównie: pszenica ozima – 1155,13, pszenica jara – 30,72 ha, żyto – 556,60 ha, jęczmień ozimy – 108,15 ha, jęczmień jary – 174,12 ha, owies – 98,51 ha, pszenżyto ozime – 227,91 ha, pszenżyto jare – 82,70 ha, mieszanki zbożowe ozime – 7,51 ha, mieszanki zbożowe jare – 34,17 ha);
- uprawy przemysłowe – 891,76 ha;
- rzepak i rzepik – 819,10 ha;
- ziemniaki – 131,10 ha;
- buraki cukrowe – 71,74 ha;
- kukurydza na ziarno – 0,51 ha ha.

Ogólnie można przyjąć, że na terenie gminy Nowe Miasteczko uprawia się dość dużo roślin wymagających znacznej chemizacji (np.: rzepak czy buraki cukrowe). Ma to niekorzystny wpływ na funkcjonowanie środowiska, a zwłaszcza stan wód powierzchniowych i podziemnych. Warunki glebowe gminy, korzystniejsze od średniej występującej w województwie lubuskim powodują, że plony głównych ziemiopłodów są wyższe od przeciętnych wartości osiąganych w regionie.

Należy nadmienić, że na terenie gminy Nowe Miasteczko w okresie *Powszechnego Spisu Rolnego* z 2010 roku spośród wszystkich 257 gospodarstw prowadzących uprawy (83,44 % ogółu gospodarstw):

- 227 gospodarstw uprawiało zboża ogółem (88,3 % z ogółu gospodarstw prowadzących uprawy);
- 226 – zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi (87,9 %);
- 115 – ziemniaki (44,7 %);
- 56 – uprawy przemysłowe (21,8 %);
- 46 – rzepak i rzepik (17,9 %);
- 33 – warzywa gruntowe (12,8 %);
- 13 – buraki cukrowe (5,1 %).

Produkcja zwierzęca dostosowana jest do bieżących potrzeb na rynku. Na terenie gminy Nowe Miasteczko główne kierunki hodowli w 2010 roku (według danych z *Powszechnego Spisu Rolnego*) to:

- drób ogółem – 28304 sztuk;
- drób kurzy – 2454 sztuk;
- trzoda chlewna ogółem – 694 sztuki;
- trzoda chlewna lochy – 93 sztuki;
- bydło ogółem – 326 sztuk;
- krowy – 136 sztuk;
- konie – 53 sztuki.

[109] Średnia dla gminy Nowe Miasteczko.

Należy nadmienić, że w analizowanym okresie czasu na terenie gminy 115 gospodarstw, to jest 37,34 % ogółu, utrzymywało zwierzęta gospodarskie, z czego:

- 80 gospodarstw posiadało drób ogółem (69,6 % z ogółu gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie);
- 79 – drób kurzy (68,7 %);
- 49 – bydło ogółem (42,6 %);
- 40 – krowy (34,8 %);
- 49 – trzodę chlewną ogółem (42,6 %);
- 37 – trzodę chlewną lochy (32,2 %);
- 16 – konie (13,9 %).

6.1.4. Rybactwo.

Uzupełniającą funkcję w strukturze lokalnego rolnictwa pełni gospodarka rybacka. Rozkład przestrzenny stawów rybnych jest dość rozproszony i zlokalizowane są one w następujących rejonach:

- Nowe Miasteczko, działka ewidencyjna nr 100/26 – powierzchnia 6,7830 ha;
- Nowe Miasteczko, działka ewidencyjna nr 330/20 – powierzchnia 1,5528 ha;
- Nowe Miasteczko, działka ewidencyjna nr 330/11 – powierzchnia 0,6371 ha;
- Borów Wielki, działka ewidencyjna nr 49/8 – powierzchnia 0,88 ha;
- Gołaszyn, działka ewidencyjna nr 10/3 – powierzchnia 6,21 ha;
- Gołaszyn, działka ewidencyjna nr 10/1 - powierzchnia 1,50 ha;
- Popęszyce, działka ewidencyjna nr 295/2 – powierzchnia 0,87 ha;
- Żuków, działka ewidencyjna nr 77/5 – powierzchnia 0,40 ha.

Zgodnie z zapisem ustawy Prawo wodne rybackie korzystanie ze śródlądowych wód powierzchniowych jest zaliczane do szczególnego korzystania z wód. Gospodarka rybacka wymaga przestrzegania zasad ochrony środowiska i uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. Ogółem powierzchnia gruntów pod stawami wynosi 20,4470 ha[110], co stanowi 0,27 % ogólnej powierzchni gminy.

Na koniec 2015 roku na terenie gminy funkcjonowało 25 podmiotów gospodarczych z sekcji „A”, dział 1 (uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo), z czego 10 na terenie miasta. Największymi podmiotami prowadzącymi działalność rolniczą są: Firma Frankiewicz z Nowego Miasteczka, Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość” z Rejowa i Agronomik Polska sp. z o.o. z Borowa Wielkiego (specjalizuje się między innymi w produkcji wina z własnej winnicy). Na uwagę zasługuje również Gospodarstwo Specjalistyczne Uprawa Warzyw Gruntowych z Nowego Miasteczka – jeden z większych w regionie producentów rzodkiewki gruntowej. Należy podkreślić, że lokalne rolnictwo, zwłaszcza ukierunkowane na uprawy, ma dobre możliwości do dalszego rozwoju. Wynika to przede wszystkim z korzystnych warunków naturalnych składających się na wysoką jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Mimo wszystko oczekuje się tu dalszej poprawy struktury agrarnej i rozwoju grup producenckich, które są wyrazem unowocześniania się krajowego rolnictwa. Lokalne tereny wiejskie predysponowane są także do rozwoju aktywności gospodarczych związanych z turystyką, a zwłaszcza rekreacją.

Gmina Nowe Miasteczko nie posiada dokumentu pn. *Plan Urządzeniowo – Rolny*.

[110] Według ewidencji gruntów, 2016.

6. 2. Leśnictwo.

Gmina Nowe Miasteczko charakteryzuje się stosunkowo małym zalesieniem jak na region lubuski. Lasy i grunty leśne zajmują tu powierzchnię 1528,66 ha[111] i stanowią 19,89 % powierzchni gminy. Samych lasów jest 1501,03 ha[112] co stanowi 19,53 % powierzchni gminy.

TABELA 121: Gmina Nowe Miasteczko – wskaźniki lesistości w % w 2015 roku.

Lesistość	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Lasy i grunty leśne	**19,89**	40,23	50,71
Tylko lasy	**19,53**	39,20	49,22

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Lasami znajdującymi się na terenie gminy Nowe Miasteczko zarządzają Nadleśnictwa Nowa Sól (północna część gminy) i Szprotawa (południowa część gminy), należące do Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych w Zielonej Górze. Rejon gminy nadzorują Leśnictwa: Solnik i Tarnów (Nadleśnictwo Nowa Sól) oraz Długie, Nowe Miasteczko i Witków (Nadleśnictwo Szprotawa). W 2015 roku ogólna powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Nowe Miasteczko wynosiła 1528,66 ha, w tym samych lasów 1501,03 ha. Z ogółu gruntów leśnych we władaniu publicznym znajdowało się 1442,90 ha (94,39 ha %), a w rękach prywatnych pozostawało 85,76 ha (5,61 %). Spośród lasów publicznych własnością Skarbu Państwa było 1433,20 ha (99,33 %) gruntów leśnych, z czego 1412,16 ha w zarządzie Lasów Państwowych, zaś własnością gminy było 9,70 ha gruntów leśnych (0,67 %).

Na terenie gminy Nowe Miasteczko udział lasów pozostających w rękach prywatnych jest wyższy od średnich dla powiatu i województwa, choć w każdym przypadku jest to udział śladowy. Z ogółu lasów prywatnych, udział lasów należących do osób fizycznych jest tu niższy od porównywanych jednostek. Natomiast udział lasów będących własnością komunalną jest tu najwyższy w porównaniu ze wskaźnikami charakteryzującymi powiat nowosolski i województwo lubuskie.

TABELA 122: Gmina Nowe Miasteczko – struktura własnościowa lasów i gruntów leśnych w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko (%)	Powiat Nowosolski (%)	Województwo Lubuskie (%)
Grunty leśne publiczne	**94,39**	95,94	98,24
w tym Skarb Państwa	***99,33***	*99,73*	*99,70*
w tym Gminy	***0,67***	*0,27*	*0,30*
Grunty leśne prywatne	**5,61**	4,06	1,76
w tym osób fizycznych	***83,54***	*93,48*	*93,90*

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Zbiorowiska leśne w postaci zwartych powierzchniowo kompleksów porastają południowo – wschodnią (Grzbiet Dalkowski w rejonie Popęszyc, Żukowa i Miłakowa), północną (na wschód od Niecieczy i na północ od Rejowa) oraz zachodnią (Wzgórza Kożuchowskie w rejonie Borowa Polskiego) część gminy.

[111] Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną, według GUS 2017.
[112] Według GUS 2017.

TABELA 123: Gmina Nowe Miasteczko – powierzchnia lasów i gruntów leśnych według miejscowości w 2016 roku[113].

Miejscowość (obręb)	Powierzchnia lasów w ha	Wskaźnik lesistości w %
Nowe Miasteczko	10,1938	3,09
Borów Polski	72,6859	20,52
Borów Wielki	382,4692	22,11
Gołaszyn	325,4573	22,23
Konin – Szyba	63,3268	9,22
Miłaków	196,2849	20,90
Nieciecz	71,1999	20,04
Popęszyce	97,0155	12,28
Rejów	126,1333	27,58
Żuków	205,6729	38,29

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Nowej Soli, 2016.

Największą lesistością, ponad średnią (20,29 %[114]) występującą w gminie Nowe Miasteczko, charakteryzują się obręby: Żuków, Rejów, Gołaszyn, Borów Wielki, Miłaków i Borów Polski. Wartość niższą, ale zbliżoną do średniej posiada obręb Nieciecz. Najmniejszą lesistość posiadają obręby: Popęszyce, Konin – Szyba i Nowe Miasteczko.

W odróżnieniu od większości kompleksów leśnych na terenie całego kraju oraz województwa lubuskiego dzisiejszy las na terenie gminy Nowe Miasteczko posiada dość zróżnicowaną strukturę gatunkową, korzystną z punktu widzenia optymalnego wykorzystania siedlisk i bioróżnorodności zespołów leśnych, a nie zysków. Innymi słowy nie są to tylko lasy gospodarcze. Lasy o charakterze monokultur sosnowych i borów mieszanych zajmują na terenie gminy stosunkowo małe powierzchnie. Mają one najczęściej niewielką wartość przyrodniczą, gdyż są to przeważnie zbiorowiska wtórne ze sztucznie nasadzoną sosną. Nadrzędność pozaprodukcyjnych funkcji lasu nad produkcją drewna pojawiło się i funkcjonuje od 1991 roku wraz z datą wejścia w życie „Ustawy o lasach". Lasy w gminie Nowe Miasteczko, bliższe wzorcowi lasu naturalnego, są bardziej odporne na działanie szkodliwych czynników. Do najgroźniejszych z nich należą:

- cyklicznie pojawiające się susze;
- skażenie powietrza i gleb zanieczyszczeniami;
- gradacje szkodliwych owadów;
- odbiegająca od przepisów penetracja terenów leśnych przez ludzi;
- ewentualne zmiany struktury własnościowej lasów.

Lasy położone na terenie gminy Nowe Miasteczko charakteryzują się niewielkimi uszkodzeniami drzewostanów przez emisje przemysłowe. Wszystkie lasy w gminie zaliczono do 1 strefy uszkodzeń przez oddziaływanie gazów i pyłów przemysłowych, w skali: 0 – brak uszkodzeń, 1 – uszkodzenia słabe, 2 – uszkodzenia średnie, 3 – uszkodzenia silne. Na kondycję lasów niekorzystnie oddziałują stałe czynniki (abiotyczne) kształtujące bilans wodny, takie jak deficyt opadów czy powtarzające się długotrwale susze podczas sezonu wegetacyjnego, prowadzące do obniżania się poziomu wód gruntowych. Należy podkreślić, że część lasów występuje na siedliskach nisko zasobnych, z występującym zagrożeniem przesuszenia górnej części profilu glebowego, w strefach głębszego zalegania zwierciadła wody podziemnej pierwszego horyzontu. Zagrożenia biotyczne

[113] Według ewidencji gruntów, 2016.
[114] Według ewidencji gruntów, 2016.

wywołują masowe pojawianie się szkodników owadzich (szczególnie owadów liściożernych w drzewostanach iglastych oraz szkodników wtórnych sosny i świerka), a także chorób infekcyjnych w dość regularnych odstępach czasu. Zagrożenia antropogeniczne związane są z antropopresją, rozwojem gospodarczym i związanej z nim ekspansji infrastruktury technicznej. Według *Mapy Sozologicznej*[115] stopień degradacji lasów ze względu na czynniki biotyczne uznaje się we wszystkich kompleksach leśnych w granicach gminy za średni (w rejonie Grzbietu Dalkowskiego także przez czynniki antropogeniczne), w skali: słaby – średni – silny. Istotnych zagrożeń ze strony czynników abiotycznych nie wykazano.

Uwzględnienie w gospodarce leśnej ekologicznych i społecznych funkcji lasu, określanych jako pozaprodukcyjne, znalazło wyraz między innymi w wyróżnieniu lasów o charakterze ochronnym. Generalnie kompleksy leśne uznane jako lasy ochronne to przede wszystkim lasy wodochronne, glebochronne, ostoje zwierzyny oraz lasy wypoczynkowe. Cenne pod względem przyrodniczym są lasy nasienne wyłączone z pozyskiwania drewna, zajęte przez starodrzew i służące do pozyskiwania nasion z drzew stojących. Na terenie Nowe Miasteczko występują następujące kategorie lasów ochronnych[116]:

- lasy wodochronne – 68,14 ha;
- lasy uszkodzone przez przemysł – 539,43 ha.

Lasy wodochronne mają za zadanie chronić tereny źródliskowe cieków powierzchniowych oraz siedliska wilgotne. Wpływają zasadniczo na retencję wód gruntowych, utrzymując je na względnie stałym poziomie. Nie wyróżniono tutaj obszarów ostoi zwierząt. Jest to głównie wynik tego, że występują tu tylko niewielkie powierzchnie terenów leśnych. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zapewniającą utrzymanie spełnianych funkcji ochronnych. Istnienie takich form ochronnych na terenie lasów położonych w granicach gminy Nowe Miasteczko w zasadniczy sposób wpływa na możliwości ich wykorzystywania dla celów rekreacyjnych. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz ochronę wód powierzchniowych i głębinowych. Właściwa gospodarka leśna pozwala miejscowym lasom na spełnianie różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: funkcja produkcyjna i pozaprodukcyjna (dominująca). Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców niedrzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej. Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczyć należy funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje ekologiczne wyrażają się między innymi korzystnym wpływem lasów na kształtowanie: klimatu, atmosfery, regulacji obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowieniem, zachowanie potencjału biologicznego (różnorodność gatunków i ekosystemów) i różnorodności krajobrazu. Funkcje społeczne lasu kształtują głównie korzystne warunki zdrowotne, rekreacyjne, turystyczne i edukacyjne dla społeczeństwa. Dlatego też zagospodarowanie tych lasów winno mieć na celu trwałość utrzymania drzewostanu z zachowaniem w nich walorów estetyczno – krajobrazowych.

W rejonie gminy Nowe Miasteczko funkcjonują następujące obwody i koła łowieckie (lub ich części):

- obwód nr 190 – ośrodek hodowli zwierzyny (OHZ) w Niecieczy;
- obwód nr 192 – koło łowieckie „Sokół" z Kożuchowa;
- obwód nr 201 – koło łowieckie „Orzeł" z Nowego Miasteczka;
- obwód nr 202 – koło łowieckie „Święty Eustachy" z Gościeszowic;
- obwód nr 203 – koło łowieckie „Darz Bór" z Przemkowa.

[115] Na podstawie danych zawartych w *Komentarzu do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000*, arkusze: M-33-8-C Nowa Sól (Brzóska, Karwacka, Kijowski, Żynda, 2002), M-33-8-D Bytom Odrzański (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998), M-33-20-A Szprotawa (Karwacka, Kijowska, Kijowski, Żynda, 2006) i M-33-20-B Przemków (Baraniecki, Bieroński, Kuźniewski, Pawlak, 1998).
[116] Bank Danych o Lasach, 2017.

Reasumując kompleksy leśne gminy to obszary wielofunkcyjne, gdzie nakładają się różne funkcje, ograniczenia i trendy rozwojowe. Są to:

- produkcja leśna w ramach gospodarki zasobami przez poszczególne Nadleśnictwa;
- funkcja ekologiczno – ochronna związana z ochroną zasobów leśnych oraz wartości przyrodniczych danego obszaru, zwłaszcza w granicach obszarów chronionych w myśl ustawy o ochronie przyrody;
- funkcja rekreacyjna.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna. Prowadzona obecnie przez Nadleśnictwa Nowa Sól i Szprotawa gospodarka leśna jest prawidłowa i w takim charakterze powinna być kontynuowana w przyszłości, to jest:

- ochrona istniejących zasobów;
- dbałość o stan sanitarny lasów;
- przebudowa gatunkowa drzewostanu w celu zmniejszenia dominacji monokultur sosnowych;
- zagospodarowanie lasów dla potrzeb mieszkańców i turystów – ścieżki spacerowe, ścieżki rowerowe, punkty widokowe, miejsca odpoczynku, itp.;
- sukcesywna realizacja dolesień, zwłaszcza na nie użytkowanych gruntach rolnych zaliczanych do V i VI klasy bonitacyjnej.

Nadleśnictwo Nowa Sól planuje następujące zalesienia:

- część działek ewidencyjnych nr 482 (0,05 ha) i 483 (0,30 ha) w obrębie Borów Wielki;
- część działki ewidencyjnej nr 487/12 (1,38 ha) w obrębie Gołaszyn;
- część działki ewidencyjnej nr 83/4 (0,01 ha) w obrębie Konin – Szyba.

Nadleśnictwo Szprotawa planuje następujące zalesienia:

- działki ewidencyjne nr 707/3 (0,54 ha) i 710/1 (0,40 ha) w obrębie Gołaszyn;
- działki ewidencyjne nr 192/2 (0,25 ha) i 374 (0,38 ha) w obrębie Miłaków.

Na koniec 2015 roku na terenie gminy funkcjonowały 4 podmioty gospodarcze z sekcji „A”, dział 2 (leśnictwo i pozyskiwanie drewna). Szczególną rolę w analizowanym sektorze pełni Ośrodek Hodowli Zwierzyny w Niecieczy Leśnictwo nadal będzie stanowić uzupełniającą funkcję w przestrzennej i gospodarczej strukturze gminy.

Gmina nie posiada opracowania pn. *Projekt granicy rolno – leśnej*.

6. 3. Działalności produkcyjne.

6.3.1. Górnictwo, przetwórstwo i poszukiwanie kopalin.

W latach powojennych eksploatowano węgiel brunatny z pokładu „Henryk” w kopalni „Maria” w Niecieczy, na obszarze położonym na północ od złoża „Maria”. Obecnie znajduje się tam przekształcony antropogenicznie zdegradowany obszar o powierzchni około 50 ha. Jest to zapadlisko, powstałe wskutek szkód górniczych, wywołane zawaleniem się podziemnych chodników byłej kopalni węgla brunatnego. Występują tu liczne obniżenia wypełnione wodą, zafałdowania i wypiętrzenia w postaci wałów. Obszar ten ulega stopniowej sukcesji flory i fauny.

Eksploatacji złoża węgla brunatnego „Maria” dotychczas nie rozpoczęto.

Złoże kruszywa naturalnego „Rejów" było eksploatowane w latach 1996 – 1999. Eksploatację zaniechano, a obszar złoża został zrekultywowany w kierunku leśnym.

W okolicach Nowego Miasteczka występowały punkty niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin, dla których nie sporządzono kart informacyjnych.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko ustanowiono następujące obszary i tereny górnicze:

1) na złożu „Gołaszyn":
   - Miejscowość – Gołaszyn;
   - Działka ewidencyjna nr 5/5;
   - Koncesja (Decyzja) nr DW.III.7422.66.2013 Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 20 grudnia 2013 roku;
   - Użytkownik – Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość";
   - Kopalina – kruszywa naturalne (piasek);
   - Powierzchnia obszaru górniczego „Gołaszyn" – 193742,7 m²;
   - Powierzchnia terenu górniczego „Gołaszyn" – 203093,3 m²;
   - Metoda wydobycia – odkrywkowa;
   - Ważność koncesji – 31 grudnia 2025 roku.

2) na złożu „Nowe Miasteczko":
   - Miejscowość – Gołaszyn;
   - Działka ewidencyjna nr 503/82;
   - Koncesja (Decyzja) nr DW.III.7422.37.2015 Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 27 lipca 2015 roku;
   - Użytkownik – Kwarcyt sp. z o.o.;
   - Kopalina – kruszywa naturalne (piasek);
   - Powierzchnia obszaru i terenu górniczego „Nowe Miasteczko" – 99172 m^2;
   - Metoda wydobycia – odkrywkowa;
   - Ważność koncesji – 16 czerwca 2019 roku.

3) na złożu „Rejów II":
   - Miejscowość – Rejów;
   - Działki ewidencyjne nr: 305/7 i 293/10;
   - Koncesja (Decyzja) nr DW.III.7422.13.2017 Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 26 kwietnia 2017 roku, zmieniająca decyzję nr DW.III.7512–109/08 Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 30 grudnia 2008 roku, zmienioną decyzjami nr DW.III.7512–130/09 z dnia 09 września 2009 roku i nr DW.III.7422.51.2011 z dnia 17 czerwca 2011 roku;
   - Użytkownik – Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość";
   - Kopalina – kruszywa naturalne (piasek);
   - Powierzchnia obszaru górniczego „Rejów IIA": Pole 1 – 33660 m² i Pole 2 – 19602 m²;
   - Powierzchnia terenu górniczego „Rejów IIA" – 171193 m²;
   - Metoda wydobycia – odkrywkowa;
   - Ważność koncesji – 31 grudnia 2022 roku.

Na obszarze gminy występują także punkty niekoncesjonowanego wydobycia piasków, prowadzonego okresowo na własne potrzeby przez miejscową ludność.

Ewentualne rozpoczęcie działalności górniczej na pozostałych udokumentowanych złożach kopalin w rejonie gminy nie spowoduje, że górnictwo i wydobycie stanie się istotną dziedziną w strukturze lokalnego przemysłu.

6.3.2. Pozostałe działalności produkcyjne.

Miasto Nowe Miasteczko, niegdyś (wraz z Żukowem) prężny ośrodek przemysłu meblarskiego, pełni obecnie rolę małego, lokalnego ośrodka przemysłowego. Zakłady przemysłowe zlokalizowane są przede wszystkim w południowo – zachodniej (ulice: Marchlewskiego i Przemysłowa) oraz wschodniej (ulice: Głogowska i Szosa Bytomska) części miasta. Dominującym profilem działalności jest przetwórstwo rolno – spożywcze oraz przemysł drzewny. Natomiast na terenach wiejskich, ze względu na znaczną powierzchnię użytków rolnych w strukturze zagospodarowania terenu, gospodarka związana jest przede wszystkim z sektorem rolniczym. Działalności produkcyjne w postaci niewielkich zakładów (przetwórstwo rolno – spożywcze, budownictwo, rzemiosło produkcyjne) pełnią tu jedynie funkcję uzupełniającą i zlokalizowane są głównie na terenie największych miejscowości. Do największych zakładów produkcyjnych na terenie gminy należą:

- Firma Frankiewicz – Nowe Miasteczko, ul. Przemysłowa 5;
- Bliźniaki s.c. – Nowe Miasteczko, ul. Głogowska 18;
- Drewrol – Nowe Miasteczko, ul. Marchlewskiego 7;
- Caro – Nowe Miasteczko, ul. Szosa Bytomska 9a;
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość" – Rejów.

Firma Frankiewicz zatrudnia kilkadziesiąt osób w czterech magazynach, zlokalizowanych w Bolesławcu, Grodzisku Wielkopolskim, Nowym Miasteczku i Pniewach. Specjalizuje się w produkcji rolno – spożywczej i usługach na rzecz rolnictwa. W Nowym Miasteczku firma posiada własny elewator zbożowy, a także suszarnię zbóż. Prowadzi również handel węglem kamiennym, którego skład znajduje się także w Nowym Miasteczku.

Firma Bliźniaki zajmuje się produkcją wysokiej jakości niepowtarzalnych wyrobów galanterii drewnianej do ogrodów. Są to między innymi: donice, kwietniki, pergole, budki lęgowe dla ptaków, wiatraki ogrodowe, latarnie morskie, studnie, wozy, taczki, młyny wodne, karmniki dla ptaków, figury drewniane, meble ogrodowe, artykuły dla zwierząt i wiele innych. Oferta firmy skierowana jest głównie do dużych dystrybutorów i hurtowni, jednakże w towary zaopatrywane są również mniejsze sklepy i małe hurtownie.

Firma Drewrol prowadzi działalność związaną z przetwórstwem drewna (tartak), specjalizując się w produkcji palet.

Firma Caro to zakład obróbki drewna specjalizujący się w produkcji precyzyjnych wyrobów stolarskich.

Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Przyszłość" zajmuje się uprawą roślin, prowadzi także skup i ubój trzody chlewnej i młodego bydła. W ramach przetwórstwa oferuje wyroby w wieku grupach towarowych (wędliny, kiełbasy, wędzonki, wyroby garmażeryjne, pieczenie, itp.). Spółdzielnia posiada na własność 400 ha ziemi oraz masarnię i kompleks budynków magazynowo – warsztatowych. Prowadzi także działalność związaną z wydobywaniem kopalin.

Generalnie na koniec 2015 roku na terenie gminy funkcjonowały 53 (z czego w mieście 25) podmioty przemysłowe (sekcje „C" i „E"), z czego 51 (w mieście 23) zajmowało się przetwórstwem przemysłowym (sekcja „C"). Budownictwo (sekcja „F") reprezentowało 79 podmiotów (z czego w mieście 46). Zdecydowana większość z nich to niewielkie zakłady, zatrudniające kilka – kilkanaście osób, zajmujące się rzemiosłem produkcyjnym. W

2014 roku liczba pracujących[117] w przemyśle i budownictwie na terenie gminy wynosiła 157 osób (z czego w mieście 88). Oznacza to, że na 1000 osób w wieku produkcyjnym 45 pracowało w przemyśle bądź budownictwie (w mieście 49).

Szansą na dalszy rozwój aktywności gospodarczych na terenie gminy Nowe Miasteczko związanych z sektorem produkcyjnym są:

- wieloletnie tradycje przemysłowe;
- miejscowa baza surowcowa (np.: drewno, kopaliny budowlane);
- wykwalifikowana siła robocza;
- przebieg głównego szlaku komunikacyjnego w zachodniej części kraju (droga nr S3);
- uzbrojone i planowane do uzbrojenia tereny przeznaczone pod działalności przemysłowe.

Obecnie cena 1 m² terenu przeznaczonego pod działalności gospodarcze wynosi od około 30 do 60 złotych. Jej konkretna wysokość uzależniona jest od lokalizacji i stopnia uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną. Gmina nie oferuje zwolnień z podatku od nieruchomości dla inwestujących przedsiębiorstw.

Na terenie miasta obszary predysponowane do rozwoju funkcji produkcyjnych zlokalizowane są przede wszystkim w jego południowo – zachodniej części (ulice: Przemysłowa i Marchlewskiego) oraz w rejonie obecnej drogi krajowej nr 3. Budowa, przebiegającej na wschód od miasta trasy S3, może przyczynić się do wzrostu zainteresowania inwestycyjnego w rejonie gminy. Tym samym potencjalne funkcje produkcyjne mogą rozwijać się także w rejonie Gołaszyna i Rejowa. W pozostałych miejscowościach funkcje produkcyjne rozwijać można tylko jako uzupełniające w stosunku do obecnej struktury przestrzennej i gospodarczej. Rozwój działalności produkcyjnych w skali odpowiedniej dla oferowanej podaży wymagać będzie wprowadzenia kolejnych inwestycji zewnętrznych. Ważnym atutem może być fakt, że Gmina posiada uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i wyznaczone w nim tereny przeznaczone pod aktywności gospodarcze w rejonie ulic Przemysłowej i Marchlewskiego w Nowym Miasteczku. Rewitalizacji i ponownego zagospodarowania wymaga także kompleks po byłej fabryce mebli w Żukowie. Generalnie na wyżej wymienionych obszarach oczekuje się rozwoju nowoczesnych i zaawansowanych technologicznie inwestycji. Potencjalny sektor produkcyjny (w przypadku terenów wiejskich najlepiej w postaci zakładów drobnej wytwórczości) nie może powodować strat w środowisku i powinien być podporządkowany obecnej ekologiczno – ochronnej funkcji obszaru. Dobrym rozwiązaniem jest stopniowanie kategorii inwestycji dopuszczalnych na obszarach przemysłowych w zależności od odległości od jednostek osadniczych, a także wprowadzanie obowiązku lokalizacji na obrzeżach terenów inwestycyjnych zieleni pełniącej funkcje izolacyjne. Tereny przemysłowe dopuszczone w ramach tkanki osadniczej lub w bezpośrednim jej sąsiedztwie powinny być podporządkowane bezpieczeństwu i komfortowi zamieszkania. W takich przypadkach powinno się wykluczać bezwzględnie lokalizację przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko można dopuścić pod warunkiem uzyskania pozytywnych wyników analizy w ramach decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

[117] Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

6. 4. Usługi rynkowe.

Charakterystyczny w ostatnich 30 latach XX wieku dla krajów rozwiniętych proces serwicyzacji gospodarki postępuje w Polsce od ponad 25 lat. Rośnie odsetek zatrudnionych w III sektorze gospodarki narodowej. Dogodne położenie geograficzne gminy Nowe Miasteczko oraz obecna struktura gospodarcza powoduje, że pożądany staje się dalszy rozwój sektora usługowego, w tym przede wszystkim usług: turystycznych, sportowych, rekreacyjnych i gastronomicznych.

6.4.1. Handel.

Ogółem w 2003[118] roku na terenie gminy Nowe Miasteczko funkcjonowały 53 sklepy, w których pracowały 103 osoby (z czego w mieście odpowiednio 37 i 75). Na 1 obiekt handlowy przypadało wówczas 104 mieszkańców (w mieście 76). Obecnie liczbę sklepów szacuje się na ponad 80 placówek. Większość z nich, poza nielicznymi wyjątkami, to placówki małe i średnie, o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 100 m². W Nowym Miasteczku funkcjonują 4 wielkopowierzchniowe obiekty handlowe, w tym sieciowe, o powierzchni sprzedaży powyżej 300 m². Zlokalizowane są przy ulicach: Długa 4, Konopnickiej 1, Prusa 1 i Szosa Bytomska 11. Głównymi ośrodkami handlowymi w gminie poza Nowym Miasteczkiem (58 sklepów) są wsie Borów Wielki i Gołaszyn (odpowiednio 12 i 7 sklepów). Placówki handlowe znajdują się także we wsiach: Borów Polski, Konin, Miłaków, Nieciecz i Żuków. Jedynie we wsiach: Popęszyce, Rejów i Szyba nie ma obiektów handlowych. Ponadto na terenie gminy funkcjonują 3 stacje paliw, które zlokalizowane są w Nowym Miasteczku (ulice: Kościuszki i Szosa Bytomska) oraz Gołaszynie, a ich szczególna koncentracja w bliskiej od siebie odległości, związana jest z przebiegiem drogi krajowej nr 3 oraz dróg wojewódzkich nr 293 i 328.

TABELA 124: Gmina Nowe Miasteczko – placówki handlowe w 2016 roku.

Miejscowość	Ilość placówek handlowych
Nowe Miasteczko	58
Borów Polski	1
Borów Wielki	12
Gołaszyn	7
Konin	1
Miłaków	1
Nieciecz	1
Popęszyce	–
Rejów	–
Szyba	–
Żuków	2

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

[118] Urząd Statystyczny w Zielonej Górze począwszy od 2004 roku nie publikuje danych dotyczących ilości placówek handlowych w podziale na gminy i powiaty.

TABELA 125: Gmina Nowe Miasteczko – dostępność oraz nasycenie placówkami handlowymi w 2003 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
	ogółem	miasto		
Liczba mieszkańców na 1 sklep	**103,98**	76,14	99,31	82,68
Liczba sklepów na 10 km²	**6,90**	112,46	11,34	8,86
Liczba pracujących na 1 sklep	**1,94**	2,03	2,25	2,28
Liczba mieszkańców na 1 stację paliw	**2755**	2817	3472	3086
Liczba stacji paliw na 10 km²	**0,26**	3,04	0,32	0,24

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2003.

Dostępność oraz nasycenie placówkami handlowymi dla mieszkańców gminy Nowe Miasteczko było w analizowanym okresie mniej korzystne od przeciętnej w powiecie i województwie. Powodem niekorzystnych wskaźników jest przede wszystkim struktura przestrzenna gminy, gdzie dość dużą powierzchnię (blisko 53 km²) stanowią otwarte tereny rolnicze. Niska wówczas liczba pracujących na 1 sklep świadczy o tym, że miejscowy handel to były głównie zakłady osób fizycznych oraz firmy rodzinne. Należy w tym miejscu podkreślić, że miejscowy sektor usług handlowych (zwłaszcza specjalistyczny handel drobnodetaliczny) ma utrudnione możliwości rozwoju, ze względu na rozwój handlu dyskontowego i bliskie położenie dużego ośrodka usługowego – miasta Nowa Sól. Korzystne wskaźniki dotyczące stacji paliw to głównie zasługa koncentracji tego typu usług przy drodze krajowej nr 3.

TABELA 126: Gmina Nowe Miasteczko – dostępność oraz nasycenie wielkopowierzchniowymi placówkami handlowymi w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko		Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
	ogółem	miasto		
Liczba mieszkańców na 1 supermarket[119]	**2744**	1428	4852	4008
Liczba mieszkańców na 1 hipermarket[120]	**–**	–	87339	67872
Liczba supermarketów na 100 km²	**2,60**	60,79	2,34	1,82
Liczba hipermarketów na 100 km²	**–**	–	0,13	0,11

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

W 2015 roku na terenie gminy Nowe Miasteczko były 2 obiekty spełniające kryteria supermarketu według GUS. Fakt, że na terenie stosunkowo nisko zaludnionej gminy Nowe Miasteczko funkcjonują 2 supermarkety powoduje, że wskaźnik dotyczący dostępności (liczba mieszkańców na 1 obiekt) jest wyraźnie korzystniejszy od przeciętnych dla powiatu i województwa, zaś wskaźnik gęstości (liczba obiektów na 100 km²) nie odbiega znacznie od porównywanych jednostek. Z oferty hipermarketów mieszkańcy gminy Nowe Miasteczko korzystają poza jej granicami, głównie w Nowej Soli i na terenie LGOM.

[119] Sklep o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m², prowadzący sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujący szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykułów nieżywnościowych częstego zakupu.
[120] Sklep o powierzchni sprzedażowej od 2500 m², prowadzący sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujący szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

TABELA 127: Gmina Nowe Miasteczko – targowiska[121] w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Liczba mieszkańców na 1 targowisko stałe	**5488**	17468	13946
Liczba mieszkańców na 1 m² targowiska stałego	**6,35**	8,37	2,37
Liczba mieszkańców na 1 stały punkt sprzedaży na targowisku stałym	**196**	420	180
Liczba targowisk stałych na 100 km²	**1,30**	0,65	0,52
Liczba mieszkańców na 1 targowisko sezonowe	**1829**	4159	9090
Liczba targowisk sezonowych na 100 km²	**3,90**	2,72	0,80

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

W Nowym Miasteczku w rejonie ulicy Długiej funkcjonuje targowisko stałe o powierzchni 864 m². Według GUS funkcjonuje tu 28 „stałych punktów sprzedaży drobnodetalicznej", z czego 3 czynne codziennie. Ponadto w gminie występują 3 targowiska sezonowe. Obecność targowiska stałego oraz 3 targowisk sezonowych na terenie gminy o stosunkowo niskiej populacji, a zwłaszcza o nie dużej powierzchni administracyjnej powoduje, że współczynniki dotyczące dostępności do takich obiektów (liczba mieszkańców na 1 targowisko, liczba targowisk na 100 km²) są tutaj bardzo korzystne. Parametry tutejszego targowiska stałego (powierzchnia i stałe punkty sprzedaży) mają wpływ na mniej korzystne wskaźniki dotyczące charakterystyki samego obiektu w stosunku do analogicznych w województwie.

6.4.2. Gastronomia.

Niezbędnym elementem współtworzącym prestiż danego rejonu jest świadcząca wysoki poziom gastronomia. Należy rozwijać sieć tego typu placówek. W tym celu należy wykorzystać obecne rezerwy lokalizacyjne oraz budynki typu świetlice wiejskie czy dawne zabytkowe karczmy. Wskazane jest także funkcjonowanie obiektów sezonowych w wybranych miejscowościach, zwłaszcza w kontekście rozwoju usług rekreacyjnych. Obecnie na terenie gminy funkcjonują tylko 4 placówki gastronomiczne i gastronomiczno – rozrywkowe, wszystkie w Nowym Miasteczku:

- „Kebab House", ul. Garncarska 3, Nowe Miasteczko (restauracja);
- „U Olka", ul. Garncarska 3, Nowe Miasteczko (bar);
- Zajazd „Kacper", ul. Szosa Bytomska 1A, Nowe Miasteczko (restauracja);
- Restauracja Maria Bigos, ul. Rynek 5, Nowe Miasteczko (restauracja).

6.4.3. Pozostałe placówki usługowe i rzemiosło.

Oferta zakładów rzemieślniczych jest dość liczna i zróżnicowana branżowo, aczkolwiek występuje głównie w Nowym Miasteczku i większych wsiach. W szczególności świadczą one usługi budowlane i mechaniki pojazdowej oraz inne czynności związane z sektorem produkcyjnym, budownictwem czy obsługą rolnictwa. Funkcjonuje także sieć placówek usługowych innych niż handel i rzemiosło (np.: fryzjerstwo, salon kosmetyczny, rachunkowość, informatyka, optyk, fotograf, itd.). W Nowym Miasteczku przy ul. Kolejowej 9 zlokalizowany jest Urząd Poczty Polskiej. Największymi zakładami usługowym w gminie pod względem zatrudnienia są jednak

[121] Wyodrębniony teren lub budowla (plac, ulica, hala targowa) ze stałymi względnie sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu, codziennie lub w wyznaczone dni tygodnia.

placówki usług publicznych (administracja i edukacja). Łącznie w gminie Nowe Miasteczko w 2015 roku zarejestrowano 198 komercyjnych podmiotów usługowych z następujących sekcji: „G" – handel i naprawy (101), „H" – transport i gospodarka magazynowa (16), „I" – zakwaterowanie i gastronomia (5), „J" – informacja i komunikacja (1), „K" – działalność finansowa i ubezpieczeniowa (6), „L" – obsługa nieruchomości i firm (7), „M" – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (8), „N" – działalność w zakresie usług administrowania (9) oraz „S" i „T" – pozostała działalność usługowa (45). Należy nadmienić, że znaczna ilość zarejestrowanych w gminie Nowe Miasteczko podmiotów usługowych prowadzi działalność gospodarczą poza granicami gminy, głównie w Nowej Soli.

TABELA 128: Gmina Nowe Miasteczko – placówki usługowe (bez handlu) i rzemieślnicze w 2016 roku.

Miejscowość	Placówki usługowe (bez handlu) i rzemieślnicze
Nowe Miasteczko	89
Borów Polski	2
Borów Wielki	24
Gołaszyn	11
Konin	–
Miłaków	6
Nieciecz	1
Popęszyce	8
Rejów	10
Szyba	4
Żuków	10

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

6.4.4. Pośrednictwo finansowe.

W miejscowości Nowe Miasteczko działalność gospodarczą prowadzą 2 placówki bankowe: Bank Spółdzielczy w Kożuchowie, Oddział w Nowym Miasteczku (Rynek 25) i Bank Spółdzielczy w Przemkowie, Oddział w Nowym Miasteczku (Rynek 2). Obecność oddziałów poszczególnych banków oraz agencji bankowych pozytywnie wpływa na prestiż gminy. Zarówno klienci detaliczni jak i przedsiębiorcy mogą korzystać z podstawowego wachlarza nowoczesnych usług finansowych. Na terenie gminy funkcjonują także podmioty oferujące usługi ubezpieczeniowe, itp.

Generalnie nasycenie siecią usługową oraz rzemieślniczą jest wystarczające z punktu widzenia lokalnych, podstawowych potrzeb. Ośrodkiem koncentrującym największą ilość placówek usługowych jest miasto Nowe Miasteczko. Najwięcej placówek zlokalizowanych jest w centrum tej miejscowości (Rynek). Większe nasycenie placówkami usługowymi występuje także w rejonie ulic Kościuszki i Szosa Bytomska oraz Osiedla Wrocławskiego. W dalszej perspektywie rozwój sektora usługowego uzależniony będzie głównie od lokalnego popytu, a więc od rozwoju demograficznego i gospodarczego samego miasta jak i poszczególnych miejscowości wiejskich.

Z pozostałych usług, zwłaszcza ponadpodstawowych, związanych między innymi z: handlem specjalistycznym, kulturą, szkolnictwem średnim i wyższym, służbą zdrowia, pośrednictwem finansowym, administracją powiatową i

wojewódzką, itd., mieszkańcy gminy korzystają przede wszystkim w pobliskiej Nowej Soli oraz w stolicy województwa – Zielonej Górze.

6. 5. Turystyka i rekreacja.

6.5.1. Główne atrakcje turystyczne i rekreacyjne.

W ujęciu regionalnym gmina Nowe Miasteczko otoczona jest dość atrakcyjnymi obszarami turystycznymi zlokalizowanymi w południowej części województwa lubuskiego oraz północnej części województwa dolnośląskiego, to jest: Stawami Przemkowskimi, Borami Dolnośląskimi (a także innymi kompleksami leśnymi) i Pojezierzem Sławskim. Odległość do tych regionów (ich umownych granic), licząc od Nowego Miasteczka, wynosi od około 20 – 30 km (Stawy Przemkowskie, Pojezierze Sławskie) do około 40 km (Bory Dolnośląskie). Przemysłowo – usługowy (miasto) oraz rolniczy (poszczególne sołectwa) charakter gminy powoduje, że sektor turystyczny dopiero się rozwija. Naturalne atrakcje turystyczne gminy związane są z walorami przyrodniczo – krajobrazowymi Wzgórz Dalkowskich (miejscami dość urozmaicona rzeźba terenu, mozaika terenów rolno – leśnych), objętymi tu ochroną w postaci Obszaru Chronionego Krajobrazu. Nie jest to jednak (przynajmniej w granicach gminy) potencjał umożliwiający rozwój sektora turystycznego na skalę podobną do wyżej wymienionych, sąsiednich regionów. Potencjał turystyczny gminy tworzą także walory kulturowe, a przede wszystkim bogaty zasób zabytków z zespołem urbanistyczno – krajobrazowym Nowego Miasteczka i założeniami pałacowo (dworsko) – parkowymi na czele. Obiekty zabytkowe, jeżeli w ogóle część z nich (zespoły pałacowo – parkowe) zostanie udostępniona do zwiedzania, są dla zdecydowanej większości turystów celami tylko na kilka godzin i nie można tylko na nich opierać lokalnego sektora turystycznego.

Jest jednak szansa na rozwój turystyki pobytowej, a więc kilkudniowej, przynoszącej bardziej wymierne korzyści materialne dla lokalnej gospodarki. Dla wielu turystów nie bez znaczenia jest wspomniane na wstępie położenie gminy, w tym przebieg budowanej obecnie drogi S3. Lokalizacja gminy w sąsiedztwie wielu innych atrakcyjnych rejonów turystycznych sama w sobie jest atrakcją godną zagospodarowania i wypromowania. Rejon gminy może pełnić rolę bazy wypadowej, bo położony jest w zasięgu maksymalnie kilkudziesięciominutowego dojazdu do ww. regionów oraz licznych atrakcji z nimi związanych. Powyższe otwiera szanse dla rozwoju usług turystycznych, a zwłaszcza rekreacyjnych, ukierunkowanych na obsługę ruchu jednodniowego i weekendowego (lokalne atrakcje) oraz dla wielodniowych usług wypoczynkowych w powiązaniu z możliwością dalszych wycieczek. Aby tego dokonać należy wdrożyć szereg działań związanych między innymi z poprawą funkcjonowania komunikacji publicznej, szeroką ofertą usług kultury i sportu czy promocją gminy. Dodatkowo należy skoncentrować się na działaniach proekologicznych związanych z ochroną przyrody i środowiska naturalnego, poprawą estetyki i wizerunku gminy, a także rozbudować infrastrukturę służącą turystyce w zakresie umożliwiającym obsługę oczekiwanego ruchu.

Obecna infrastruktura turystyczno – rekreacyjna gminy składa się z kilku obiektów noclegowych, obiektów rekreacyjnych (Stadnina „Kosow” i Kąpielisko „Stawy”) oraz z sieci znakowanych szlaków: pieszego, rowerowych i konnego.

6.5.2. Znakowane trasy turystyczne[122].

Szlaki piesze:

- znaki czerwone w relacji Miedzichowo – Bytom Odrzański. Na obszarze gminy prowadzi przez Borów Polski, Nowe Miasteczko i dalej w stronę wschodnich granic gminy. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 8,5 km. Całkowita długość trasy to około 180 km.

Trasy rowerowe:

- Szlak Dziadoszan. Jest to fragment dłuższej trasy w relacji Chobienia – Ochla wyznaczonej w rejonie województw lubuskiego i dolnośląskiego. W granicach gminy prowadzi przez: Borów Wielki, Szybę, Popęszyce, Nowe Miasteczko i Żuków. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 18,5 km. Całkowita długość trasy to 135 km;
- Szlak Czarciego Kamienia. Jest to fragment dłuższej trasy (pętli) wyznaczonej na terenie powiatu nowosolskiego. W granicach gminy prowadzi przez Borów Polski i Borów Wielki. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 11,5 km. Całkowita długość trasy to około 70 km.

Szlaki konne:

Jest to fragment dłuższej trasy wyznaczonej na pograniczu województw lubuskiego i dolnośląskiego. W granicach gminy prowadzi przez sołectwa: Miłaków, Rejów, Gołaszyn i Nieciecz. Długość szlaku na terenie gminy wynosi około 6,5 km.

Drogi rowerowe[123] – w rejonie Kąpieliska „Stawy" i ul. Marcinkowskiego o łącznej długości 2,2 km.

TABELA 129: Gmina Nowe Miasteczko – drogi rowerowe w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Drogi rowerowe w km ogółem	**2,2**	43,3	523,9
Drogi rowerowe w km na 100 km²	**2,86**	5,62	3,75
Drogi rowerowe w km na 1000 mieszkańców	**0,40**	0,50	0,51

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Gmina Nowe Miasteczko znajduje się także w zasięgu nieoznakowanych tras samochodowych i motocyklowych promowanych przez różne jednostki, organizacje i stowarzyszenia.

[122] Na podstawie map turystycznych: *Powiat Nowosolski 1:60000*, Wydawnictwo Turystyczne PLAN, Wydanie I, Jelenia Góra 2010 oraz *Pojezierze Sławskie 1:75000*, Wydawnictwo Turystyczne PLAN, Jelenia Góra 2014.
[123] Droga dla rowerów, w myśl ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 roku Nr 108, poz. 908 z późń. zm.), to droga lub jej część przeznaczona dla ruchu rowerów jednośladowych, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi.

6.5.3. Baza noclegowa.

Obecnie na terenie gminy Nowe Miasteczko bazę noclegową tworzą 4 obiekty:

- Zajazd „Kacper", Nowe Miasteczko, ul. Szosa Bytomska 1A – 58 miejsc noclegowych;
- „Dom Gościa", Miłaków, Miłaków 43 – 18 miejsc noclegowych;
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Piaskowy Młyn", Rejów, Rejów 30 – 13 miejsc noclegowych;
- Ośrodek Hodowli Zwierząt, Nieciecz, Nieciecz 18.

Zajazd „Kacper" to obiekt przygotowany na obsługę podróżnych oraz imprez okolicznościowych. Oferuje noclegi w standardzie hotelowym i usługi gastronomiczne. „Dom Gościa" w Miłakowie to podległy Gminie Nowe Miasteczko obiekt usług kultury wraz z noclegami w standardzie turystycznym. Gospodarstwo Agroturystyczne w Rejowie to typowy obiekt świadczący usługi w zakresie tak zwanej turystyki wiejskiej. Obiekt w Niecieczy położony jest na terenie Ośrodka Hodowli Zwierząt, podległemu Nadleśnictwu Nowa Sól. Świadczy usługi przede wszystkim dla kół łowieckich i uczestników innych wyspecjalizowanych imprez..

Według danych GUS z 2015 roku na terenie gminy Nowe Miasteczko funkcjonował 1 turystyczny obiekt noclegowy zbiorowego zakwaterowania[124], dysponujący 58 całorocznymi miejscami noclegowymi (Zajazd „Kacper"). W 2015 roku z bazy noclegowej skorzystało tu 2687 gości. Udzielono im łącznie 4653 noclegi. Oznacza to, że średni pobyt 1 gościa trwał około 1,7 dnia. Wśród korzystających z noclegów nie było gości zagranicznych.

TABELA 130: Gmina Nowe Miasteczko – nasycenie usługami turystycznymi w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Obiekty noclegowe ogółem[125] na 100 km²	**1,30**	1,56	2,06
Liczba miejsc noclegowych ogółem[126] na 100 km²	**75,46**	95,62	132,76
Liczba miejsc noclegowych ogółem[127] na 1000 mieszkańców	**10,57**	8,44	18,24
Liczba korzystających z noclegów na 1 miejsce noclegowe	**46,33**	23,47	33,17
Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych na 1 miejsce	**–**	1,72	8,28
Liczba udzielonych noclegów na 1 miejsce noclegowe	**80,22**	45,25	69,42
Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym na 1 miejsce	**–**	4,40	14,58
Średnia ilość udzielonych noclegów na 1 gościa	**1,73**	1,93	2,09
Średnia ilość udzielonych noclegów na 1 gościa z zagranicy	**–**	2,56	1,76
Obłożenie bazy noclegowej całorocznej w skali roku (%)	**21,98**	20,44	32,58

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Wskaźnik gęstości turystycznych obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania liczony na 100 km² jest na terenie gminy Nowe Miasteczko niższy od przeciętnych wartości występujących w powiecie nowosolskim (o 20 %) oraz w całym województwie lubuskim (blisko 2–krotnie), wliczając w nie także wszystkie gminy typowo

[124] Główny Urząd Statystyczny (GUS) pod tym pojęciem obejmuje tylko wybrane obiekty zbiorowego zakwaterowania, spełniające określone normy, między innymi: zarejestrowana działalność gospodarcza lub osobowość prawna w sektorze usług turystycznych (sekcja „I" – zakwaterowanie i gastronomia), odpowiednia liczba miejsc noclegowych, standard, a przede wszystkim na bieżąco prowadzona statystyka dotycząca udzielanych noclegów.
[125] Całoroczne i sezonowe.
[126] Całoroczne i sezonowe.
[127] Całoroczne i sezonowe.

turystyczne. Współczynnik dotyczący liczby miejsc noclegowych na 100 km² jest również niższy od średnich dla powiatu (o około 25 %) i województwa (blisko 2–krotnie). Należy nadmienić, że na terenie gminy Nowe Miasteczko znajduje się tylko 10 % wszystkich całorocznych obiektów noclegowych oraz 13 % wszystkich całorocznych miejsc noclegowych z ogółu w powiecie (w stosunku do województwa odpowiednio: 0,50 % i 0,54 %). Biorąc pod uwagę, że baza w gminie Nowe Miasteczko składa się tylko z 1 podlegającego statystyce obiektu noclegowego, a wartość przytoczonych współczynników dotyczących gęstości obiektów i miejsc noclegowych na 100 km² oraz na 1000 mieszkańców jest niemal równa średniej powiatowej to mamy obraz niedoborów w profesjonalnej noclegowej infrastrukturze turystycznej powiatu nowosolskiego. Wybrane wskaźniki wykorzystania turystycznych miejsc noclegowych (liczba korzystających gości i liczba udzielonych noclegów na 1 miejsce noclegowe) w gminie Nowe Miasteczko prezentują się korzystniej od średnich dla powiatu (2–krotnie) i województwa. Oznaczać to mogłoby w uproszczeniu większą popularność turystyczną rejonu Nowego Miasteczka w stosunku do całego regionu lubuskiego, a zwłaszcza powiatu nowosolskiego. Należy jednak zaznaczyć, że poddany statystyce obiekt w Nowym Miasteczku posiada tylko 58 miejsc noclegowych, a większą część spośród szeroko rozumianych turystów, stanowią tu osoby podróżujące (zwłaszcza służbowo) międzynarodowym szlakiem drogowym E65 oraz goście imprez okolicznościowych. Potwierdza to średnia liczba udzielonych noclegów na 1 gościa, która w gminie Nowe Miasteczko jest niższa od przeciętnych w powiecie i województwie oraz obłożenie bazy noclegowej – znacznie już niższe od średniej w całym regionie lubuskim.

Jak już wcześniej wspomniano prezentowane dane nie obejmują pełnego stanu zagospodarowania i ruchu turystycznego. Z oczywistych względów statystyki nie obejmują np.: gospodarstw agroturystycznych, pokoi do wynajęcia, pokoi gościnnych, campingów, coraz bardziej popularnych apartamentów, innych obiektów niesklasyfikowanych, a także pobytów nie zarejestrowanych w obiektach podlegających obliczeniom statystycznym. Można tylko domniemywać rzeczywistych wielkości i założyć, że zarówno noclegowych obiektów turystycznych jak i udzielonych noclegów jest więcej, zwłaszcza w skali całego regionu lubuskiego. Należy również podkreślić, że znaczny strumień ruchu turystycznego, a tym samym użytkowników lokalnej infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej, generują turyści jednodniowi, których w skali roku można liczyć nawet w tysiącach osobodni, z czego zdecydowaną większość stanowią miłośnicy sportów jeździeckich (klienci stadniny „Kosow”) oraz osoby wypoczywające nad kąpieliskiem „Stawy”.

6.5.4. Potencjalne kierunki rozwoju turystyki.

Pomimo istniejących rzeczywistych i potencjalnych możliwości rozwoju turystyki i rekreacji na obszarze gminy, funkcja ta dopiero od niedawna jest adekwatnie rozwijana. W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno – gospodarczymi w skali kraju i gmin, a także zwarzywszy na niewykorzystane walory oraz zasoby gminy Nowe Miasteczko, wydaje się być zasadne organizowanie tej dochodowej działalności.

Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju należy promować inwestycje turystyczne i sportowo – rekreacyjne oparte na koncepcji ekorozwoju, harmonijnie wpisanego w struktury przyrodnicze, gospodarcze oraz społeczne regionu Wzgórz Dalkowskich. Ekologiczny rozwój turystyki powinien być nastawiony na budowę małych ośrodków dla turystów poszukujących spokoju i odosobnienia oraz kontaktu z naturą. Ten kierunek, zgodny z ideą ekorozwoju, zakłada unikanie degradacji walorów przyrodniczych. Teren gminy predysponowany jest do rozwoju trzech rodzajów aktywizacji ekoturystycznej:

- agroturystyka – tworzona w oparciu o bazę noclegową i żywieniową indywidualnych gospodarstw rolnych;

- turystyka wiejska – baza noclegowa i żywieniowa w specjalnie przygotowanych punktach. Mogą to być: nowo budowane niewielkie ośrodki, istniejące zabudowania zagrodowe i folwarczne, pola biwakowe, campingi;
- turystyka umiarkowanie masowa – w oparciu o większe ośrodki noclegowe z towarzyszącą im infrastrukturą sportowo – rekreacyjną.

Biorąc pod uwagę zasoby przyrodniczo – krajobrazowe regionu oczekuje się rozwoju następujących form ekoturystyki:

- krajoznawcza – polegająca na zwiedzaniu różnych miejsc i obiektów. Ta forma dotyczy zarówno turystów wypoczywających kilka godzin, jak i kilka dni;
- rekreacyjna weekendowa – przyjazdy w wolne dni od pracy z możliwością zakwaterowania oraz uprawiania wybranych sportów (wędkarstwo, kolarstwo, hippika, itp.);
- turystyka specjalistyczna (rekreacja w dowolnych ramach czasowych):
  - turystyka rowerowa;
  - turystyka naukowa;
  - obserwacje przyrody;
  - fotografika;
  - malarstwo;
  - hippika;
  - myślistwo;
  - wędkarstwo;
  - turystyka zdrowotna;
  - „zielone szkoły";
  - itp.

Aby osiągnąć wyżej wymienione cele należy przede wszystkim:

- zainwestować w budowę nowych funkcjonalnych obiektów sportowo – rekreacyjnych;
- przygotować nową bazę noclegową i gastronomiczną, zwłaszcza w mieście i większych wsiach;
- przygotować zabytki kultury i przyrody na przyjęcie turystów poprzez: urządzenie parkingów, ogrodzenia oraz inne działania zależne od specyfiki miejsca;
- uzgodnić z właścicielami zbiorników wodnych zasady bezkolizyjnego użytkowania rekreacyjnego;
- zorganizować tereny do liniowej i obszarowej penetracji turystycznej na przyjęcie wypoczywających: pola biwakowe, wiaty, punkty widokowe, stanowiska do łowienia ryb, itp.;
- zagospodarować przebiegające przez gminę szlaki rowerowe: punkty odpoczynku, toalety, tablice informacyjne, parkingi rowerowe, itp.;
- oznakować dodatkową sieć szlaków, zwłaszcza dla turystyki pieszej i rowerowej oraz ścieżek przyrodniczo/krajoznawczo – dydaktycznych i powiązać ją z istniejącą siecią znakowanych tras w sąsiednich gminach.

Walory krajobrazowe i kulturowe regionu powinny wpłynąć na rozbudowę infrastruktury turystycznej, szczególnie bazy noclegowo – gastronomicznej. Ponadto wskazane jest wprowadzanie funkcji turystycznych do obiektów zabytkowych, przede wszystkim poprzez adaptację zespołów pałacowo – parkowych i zabudowań folwarcznych na hotele, zajazdy lub pensjonaty z towarzyszącymi im ośrodkami sportowo – rekreacyjnymi. Aby wykorzystać istniejący potencjał tych obiektów należy doskonalić ich standard, dostosować infrastrukturę do wymogów architektonicznych, ekologicznych oraz ogólnych uwarunkowań ładu przestrzennego.

7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.

7. 1. Transport i komunikacja.

7.1.1. Infrastruktura drogowa.

Gmina Nowe Miasteczko posiada dobrze rozwinięty i wystarczający pod względem gęstości sieci komunikacyjnej układ drogowy. Z punktu widzenia połączeń lokalnych i regionalnych, a także międzynarodowych, położenie komunikacyjne gminy jest bardzo korzystne, ponieważ posiada ona dogodne połączenia drogowe zarówno z Zieloną Górą jak i sąsiednim województwem dolnośląskim, a poprzez nie z siecią dróg krajów ościennych.

DROGI KRAJOWE:

- nr 3 (docelowo S3): Świnoujście – (Lubawka) – Jakuszyce.

Wzdłuż wschodniej części gminy przebiega południkowo droga krajowa nr 3, łącząca Świnoujście z granicą polsko – czeską w miejscowości Szklarska Poręba (Jakuszyce). Droga krajowa nr 3 (częściowo jako już droga ekspresowa S3) relacji: Świnoujście (morskie przejście graniczne) – Szczecin – Gorzów Wielkopolski – Zielona Góra – Legnica – (docelowo Lubawka) – Jelenia Góra – Jakuszyce (przejście graniczne Polska / Czechy) to jedna z ważniejszych osi komunikacyjnych w skali całego kraju. W skali międzynarodowej jest to korytarz drogowy nr E65, łączący Europę Północną (Malmö w Szwecji) z Europą Południową (Chania w Grecji), poprzez Polskę, Czechy, Słowację, Węgry, Chorwację, Bośnię i Hercegowinę, Czarnogórę, Kosowo i Macedonię.

RYCINA 37: Przebieg międzynarodowego szlaku drogowego E65.

Źródło reprodukcji: https://pl.wikipedia.org/wiki/E65_(trasa_europejska)#/media/File:E65_route.svg

Obecnie droga nr 3 posiada parametry klasy „GP" (główna ruchu przyspieszonego), jedną jezdnię, nawierzchnię bitumiczną, a dopuszczalne obciążanie pojazdów wynosi 115 kN/oś. Długość drogi na terenie gminy wynosi 10,481 km (km: 319+798 – 330+279). Według danych Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), Oddział w Zielonej Górze w 2015 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 3 w rejonie gminy wynosił od 11315 (odcinek Kłobuczyn – Nowe Miasteczko) do 13033 (odcinek Nowe Miasteczko – DW nr 283) pojazdów na dobę i należał do grupy o najwyższym natężeniu w skali wszystkich dróg o tej samej klasie na terenie całego województwa. Stan techniczny drogi nr 3 na odcinku przebiegającym przez gminę Nowe Miasteczko jest dobry, niewymagający remontu. Droga nr 3 przebiega bezpośrednio przez Nowe Miasteczko (ul. Głogowska) oraz Gołaszyn i Miłaków.

TABELA 131: Gmina Nowe Miasteczko – wyniki pomiarów średniego dobowego ruchu pojazdów na drodze krajowej nr 3 w 2015 roku.

Odcinek		**DW 283 – Nowe Miasteczko**	**Nowe Miasteczko – Kłobuczyn**
Numer punktu pomiarowego		31406	31407
Pikietaż (km: od – do)		320,410 – 324,770	324,770 – 340,075
Długość odcinka (km)		4,360	15,305
Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych		**Liczba pojazdów**	
Motocykle		78	77
Samochody osobowe		8779	7086
Lekkie samochody ciężarowe		1134	935
Samochody ciężarowe	bez przyczepy	391	321
	z przyczepą	2569	2812
Autobusy		75	68
Ciągniki rolnicze		7	16
Rowery		10	10
Pojazdy samochodowe ogółem		13033	11315

Źródło: GDDKiA, 2017.

Obecnie, miedzy innymi na terenie gminy Nowe Miasteczko, prowadzone są roboty drogowe polegające na budowie drogi ekspresowej S3. Planowany termin oddania do użytkowania tego odcinka drogi przypada na II kwartał 2018 roku. Docelowo trasa S3 na odcinku od południowo – wschodniej granicy gminy do Miłakowa przebiegać będzie w pobliżu korytarza obecnej drogi nr 3. Od Miłakowa w kierunku północnym trasa S3 będzie biegła na wschód od obecnej drogi nr 3, omijając Nowe Miasteczko i Gołaszyn. Połączenie z siecią dróg innych kategorii odbywać się będzie za pomocą węzłów „Nowe Miasteczko" (w rejonie Miłakowa) i „Nowa Sól Południe" (pomiędzy Niecieczą a Rejowem).

Zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy o drogach publicznych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1440 z późn. zm.) odcinek drogi krajowej zastąpiony nowo wybudowanym odcinkiem drogi z chwilą oddania go do użytkowania zostaje pozbawiony dotychczasowej kategorii i zaliczony do kategorii drogi wojewódzkiej. W świetle wyżej wymienionego przepisu prawa obecny odcinek drogi krajowej nr 3 przebiegający przez gminę Nowe Miasteczko z chwilą oddania do użytkowania drogi ekspresowej S3 zostanie zaliczony do kategorii drogi wojewódzkiej.

DROGI WOJEWÓDZKIE:

- nr 293: Borów Wielki – Nowe Miasteczko – Bytom Odrzański.

Przebiegająca równoleżnikowo droga wojewódzka nr 293 pełni uzupełniającą rolę w układzie drogowym południowo – zachodniej części kraju i jako szlak transportowy oraz komunikacyjny ma znaczenie tylko w południowej części województwa lubuskiego. Obecnie droga nr 293 posiada parametry klasy „Z" (zbiorcza), nawierzchnię bitumiczną (w rejonie Nowego Miasteczka na długości 320 m kostkę kamienną), a dopuszczalne obciążanie pojazdów wynosi 80 kN/oś. Długość drogi na terenie gminy wynosi 12,436 km (km: 0+000 – 12+436) i przebiega przez miejscowości: Borów Wielki, Konin, Nowe Miasteczko (ulice: Przemysłowa, Gołaszyn, Kolejowa, Rynek, Głogowska, Szosa Bytomska) i Gołaszyn. Według danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze w 2015 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 293 w rejonie gminy wynosił od 471 (odcinek Nowe Miasteczko – Bytom Odrzański) do 658 (odcinek Nowe Miasteczko – Borów Wielki) pojazdów na dobę i należał do grupy o niskim natężeniu w skali wszystkich dróg o tej samej klasie na terenie całego województwa. Stan techniczny drogi nr 293 na odcinku przebiegającym przez gminę Nowe Miasteczko określa się jako:

- dobry na odcinku 0,320 km (głównie Nowe Miasteczko);
- dobry/ostrzegawczy na odcinku 8,920 km (głównie Borów Wielki – Nowe Miasteczko);
- ostrzegawczy na odcinku 1,356 (głównie Nowe Miasteczko i Nowe Miasteczko – granica gminy);
- zły/ostrzegawczy na odcinku 1,220 km (Nowe Miasteczko);
- zły na odcinku 0,600 km (Nowe Miasteczko – granica gminy).

Droga na całej długości nie posiada wyodrębnionego pobocza, a poza miastem brak jest chodników na terenach zabudowanych.

TABELA 132: Gmina Nowe Miasteczko – wyniki pomiarów średniego dobowego ruchu pojazdów na drodze wojewódzkiej nr 293 w 2015 roku.

Odcinek		**Borów Wielki – Nowe Miasteczko**	**Nowe Miasteczko – Bytom Odrzański**
Numer punktu pomiarowego		08117	08118
Pikietaż (km: od – do)		0,000 – 10,580	10,580 – 18,616
Długość odcinka (km)		10,580	8,036
Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych		**Liczba pojazdów**	
Motocykle		21	9
Samochody osobowe		519	365
Lekkie samochody ciężarowe		67	73
Samochody ciężarowe	bez przyczepy	19	10
	z przyczepą	18	5
Autobusy		2	2
Ciągniki rolnicze		12	7
Rowery		26	–
Pojazdy samochodowe ogółem		658	471

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze, 2017.

- nr 297: Nowa Sól – Kożuchów – Szprotawa – Bolesławiec – Lwówek Śląski – Pasiecznik (DK nr 30).

Przebiegająca południkowo droga wojewódzka nr 297 pełni bardzo ważną rolę w układzie drogowym południowo – zachodniej części kraju i jako szlak transportowy oraz komunikacyjny ma znaczenie w południowej części województwa lubuskiego i zachodniej części województwa dolnośląskiego. Umożliwia rozprowadzenie ruchu z rejonu Zielona Góra – Nowa Sól w kierunku zachodniej części Sudetów (przede wszystkim Pogórze Izerskie i rejon Jeleniej Góry). Obecnie droga nr 297 posiada parametry klasy „Z" (zbiorcza), nawierzchnię bitumiczną, a dopuszczalne obciążanie pojazdów wynosi 80 kN/oś. Długość drogi na terenie gminy wynosi 2,196 km (km: 14+474 – 16+600) i przebiega przez miejscowość Borów Wielki. Według danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze w 2015 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 297 w rejonie gminy wynosił od 4250 (odcinek Borów Wielki – Szprotawa) do 4925 (odcinek Borów Wielki – Kożuchów) pojazdów na dobę i należał do grupy o średnim natężeniu w skali wszystkich dróg o tej samej klasie na terenie całego województwa. Stan techniczny drogi nr 297 na odcinku przebiegającym przez gminę Nowe Miasteczko określa się jako zły na odcinku 1,196 km i dobry na odcinku 0,930 km. W rejonie Borowa Wielkiego droga nie posiada pobocza i chodników.

TABELA 133: Gmina Nowe Miasteczko – wyniki pomiarów średniego dobowego ruchu pojazdów na drodze wojewódzkiej nr 297 w 2015 roku.

Odcinek		**Kożuchów – Borów Wielki**	**Borów Wielki – Szprotawa**
Numer punktu pomiarowego		08128	08129
Pikietaż (km: od – do)		9,040 – 15,838	15,838 – 29,414
Długość odcinka (km)		6,798	13,576
Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych		**Liczba pojazdów**	
Motocykle		79	42
Samochody osobowe		3482	3383
Lekkie samochody ciężarowe		571	302
Samochody ciężarowe	bez przyczepy	241	68
	z przyczepą	517	421
Autobusy		30	30
Ciągniki rolnicze		5	4
Rowery		52	9
Pojazdy samochodowe ogółem		4925	4250

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze, 2017.

- nr 328: Nowe Miasteczko – Przemków – Chocianów – Chojnów – Złotoryja – Świerzawa – Wojcieszów – Marciszów (DK nr 5).

Przebiegająca południkowo droga wojewódzka nr 328 pełni bardzo ważną rolę w układzie drogowym południowo – zachodniej części kraju i jako szlak transportowy oraz komunikacyjny ma znaczenie w południowej części województwa lubuskiego i zachodniej części województwa dolnośląskiego. Umożliwia rozprowadzenie ruchu z rejonu Zielona Góra – Nowa Sól – Nowe Miasteczko w kierunku zachodniej i środkowej części Sudetów (przede wszystkim Pogórze Izerskie, Pogórze Kaczawskie, Góry Kaczawskie, Rudawy Janowickie, Góry Wałbrzyskie). Obecnie droga nr 328 posiada parametry klasy „Z" (zbiorcza), nawierzchnię bitumiczną, a dopuszczalne

obciążanie pojazdów wynosi 80 kN/oś. Długość drogi na terenie gminy wynosi 3,578 km (km: 0+000 – 3+578) i przebiega przez miejscowość Nowe Miasteczko (ul. Gołaszyn). Według danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze w 2015 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 328 w rejonie gminy wynosił 777 pojazdów na dobę i należał do grupy o niskim natężeniu w skali wszystkich dróg o tej samej klasie na terenie całego województwa. Stan techniczny drogi nr 328 na odcinku przebiegającym przez gminę Nowe Miasteczko określa się jako: zły na odcinku 0,278 km, ostrzegawczy na odcinku 1,400 km i dobry na odcinku 1,900 km. W rejonie Nowego Miasteczka droga nie posiada pobocza i chodników.

TABELA 134: Gmina Nowe Miasteczko – wyniki pomiarów średniego dobowego ruchu pojazdów na drodze wojewódzkiej nr 328 w 2015 roku.

Odcinek		**Nowe Miasteczko – granica województwa**
Numer punktu pomiarowego		08159
Pikietaż (km: od – do)		0,000 – 16,587
Długość odcinka (km)		16,587
Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych		**Liczba pojazdów**
Motocykle		13
Samochody osobowe		657
Lekkie samochody ciężarowe		63
Samochody ciężarowe	bez przyczepy	7
	z przyczepą	10
Autobusy		4
Ciągniki rolnicze		23
Rowery		52
Pojazdy samochodowe ogółem		777

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze, 2017.

Drogi nr: 293, 297 i 328 w granicach gminy znajdują się w gestii Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze. Ich łączna długość na terenie gminy wynosi 18,210 km. W zatwierdzonym uchwałą Zarządu Województwa Lubuskiego *Planie inwestycji priorytetowych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich w ramach RPO–Lubuskie 2020* ujęta jest inwestycja pn. *Przebudowa wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 297 na odcinku Cisów – granica powiatu*, która obecnie jest w realizacji i częściowo znajduje się w granicach gminy Nowe Miasteczko. Obecnie na listach głównych oraz rezerwowych, będących integralną częścią *Planu*, nie są ujęte zadania dotyczące innych dróg wojewódzkich w rejonie gminy Nowe Miasteczko. Należy mieć na uwadze, że *Plan* będzie aktualizowany w zależności od potrzeb i możliwości finansowych Województwa Lubuskiego.

DROGI POWIATOWE:

TABELA 135: Gmina Nowe Miasteczko – wykaz dróg powiatowych.

Nr drogi	Przebieg drogi	Kilometraż	Długość drogi (km)	Nawierzchnia	Klasa techniczna
1032F	Bytom Odrzański – Wierzbnica – Miłaków	5+253 – 8+270	3,017	BI	Z
1035F	Nowe Miasteczko – Gołaszyn – Rejów	0+000 – 5+620	5,620	BI ; BR	L
1036F	Nowe Miasteczko – Żuków – Bukowice	0+000 – 3+410	3,410	BI	Z
1037F	Nowe Miasteczko – Popęszyce	0+000 – 4,560	4,560	BI	L
1038F	Borów Wielki – Borów Polski – Nowe Miasteczko	0+000 – 7+750	7,750	BI	Z
1039F	Konin – Szyba – Międzylesie – Wiechlice	0+000 – 2+710	2,710	BI	L
1040F	Lasocin – Dziadoszyce – Borów Polski	5+235 – 6+040	0,805	BI	L
1042F	Borów Wielki – Siecieborzyce – Pruszków	0+000 – 1+080	1,080	BI	Z
1430F	DW nr 291 – Nieciecz – DK nr 3	0+000 – 4+370	4,370	BI	Z
Nawierzchnia: **BI** – bitumiczna, **BR** – brukowa.					

Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Nowej Soli, 2017.

Długość dróg powiatowych na terenie gminy Nowe Miasteczko wynosi 33,322 km. Zdecydowana większość dróg (31,539 km) posiada nawierzchnię bitumiczną. Jedynie droga nr 1035F posiada częściowo nawierzchnię brukową (łącznie 1,783 km, w tym: km 0+035 – 1+128 i km 1+187 – 1+877). Wyszczególnione powyżej trasy znajdują się w gestii Powiatowego Zarządu Dróg w Nowej Soli. W latach 2020 – 2025 przewiduje się następujące inwestycje:

- remont nawierzchni, poszerzenie jezdni wraz z budową chodnika i odwodnienia w miejscowości Miłaków na odcinku 3 km (droga nr 1032F);
- poszerzenie jezdni wraz z budową chodnika, oświetlenia i odwodnienia w miejscowościach Gołaszyn i Rejów na odcinku 4,7 km (droga nr 1035F);
- remont nawierzchni wraz z budową chodnika i odwodnieniem na odcinku DK nr 3 – Nieciecz o długości 2,6 km (droga nr 1430F).

DROGI GMINNE:

TABELA 136: Gmina Nowe Miasteczko – wykaz dróg gminnych na terenie miasta.

Nr drogi	Ulica	Klasa techniczna	Długość drogi (km)	Nawierzchnia (km)			
				bitumiczna	kostka	brukowa	gruntowa
1	2	3	4	5	6	7	8
102501F	Plac Cmentarny	L	0,190		0,190		
102502F	Długa	L	0,276		0,276		
102503F	Fabryczna	L	0,215	0,065			0,150
102504F	Garncarska	L	0,062		0,062		
102505F	Kopernika	L	0,412		0,412		
102506F	Kościelna	L	0,111		0,111		
102507F	Lipowa	L	0,251	0,131	0,120		
102508F	3-go Maja	L	0,128	0,128			
102509F	Marchlewskiego	L	0,672			0,672	

1	2	3	4	5	6	7	8
102509F	Marchlewskiego	L	0,315		0,315		
102510F	Marcinkowskiego	L	1,147		1,147		
102511F	Ogrodowa	L	0,127		0,127		
102512F	Paderewskiego	L	0,060		0,060		
102513F	Piaskowa	L	0,340	0,340			
102514F	Plac 1 Maja	L	0,075		0,075		
102515F	Podgórna	L	0,142		0,142		
102516F	Poniatowskiego	L	1,890	1,232	0,658		
102517F	Słowackiego	L	0,104		0,104		
102518F	Szkolna	L	0,202		0,202		
102519F	Wąska	L	0,105		0,105		
102520F	Wojska Polskiego	L	0,226	0,226			
102521F	Zamkowa	L	0,075		0,075		
102522F	Zielona	L	0,075		0,075		
102523F	droga do kąpieliska	L	0,502	0,352	0,150		
102524F	ciąg pieszo-jezdny	L	0,194				0,194
102525F	Świerczewskiego	L	0,163		0,163		
102526F	Sienkiewicza	L	0,266		0,266		
102527F	Żeromskiego	D	0,151		0,151		
102528F	Reymonta	D	0,122				0,122
102529F	Matejki	D	0,088				0,088
102530F	Chopina	L	0,455		0,285		0,170
102531F	Rynek	L	0,071		0,071		
102532F	Szosa Bytomska	L	0,185		0,109	0,076	
102533F	Gołaszyn	L	0,460	0,460			
102534F	Kościuszki	L	0,775	0,382	0,393		
102535F	9-go Maja	L	0,060		0,060		
102536F	Moniuszki	L	0,350	0,350			
102537F	22 lipca	L	0,515	0,515			
102538	Mickiewicza	L	0,388	0,388			
102539F	Dąbrowskiego	D	0,126		0,126		
102540F	Bolesława Prusa	D	0,545		0,425		0,120
102541F	Marii Konopnickiej	D	0,123		0,123		
102542F	Królowej Jadwigi	D	0,283		0,283		

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

TABELA 137: Gmina Nowe Miasteczko – wykaz dróg gminnych na terenach wiejskich.

Nr drogi	Przebieg drogi	Klasa techniczna	Długość drogi (km)	Nawierzchnia (km)				
				bitumiczna	kostka	brukowa	tłuczniowa	gruntowa
1	2	3	4	5	6	7	8	9
000903F	Nowe Miasteczko – Małaszowice	D	1,750					1,750
000902F	Nieciecz – Rejów – Bycz	D	3,018					3,018
000907F	Miłaków – Bonów	D	1,000					1,000
000913F	Małaszowice – Miłaków – Bukowica	D	2,600					2,600
002401F	Żuków – Popęszyce – Szyba – Borów Polski – Zawada	L	9,000	0,200				8,800

1	2	3	4	5	6	7	8	9
002402F	Borów Wielki – Kierzkowice – Cisów	D	1,450					1,450
003901F	Żuków – Miłaków	L	2,555	1,020				1,535
003902F	Zimna Brzeźnica – Żuków	D	2,800					2,800
003903F	Szyba – Popęszyce	D	2,300					2,300
003904F	Krzakówek – Nowe Miasteczko	D	2,600	wykreślona z ewidencji w 2016 roku				
003905F	Borów Polski – Borów Wielki – Długie – Borowina	D	0,800	0,400				0,400
003906F	Mycielin do drogi Szyba – Długie	D	0,800					0,800
003908F	Konin – Borów Polski	D	2,100	wykreślona z ewidencji w 2016 roku				
003909F	Borów Polski – Nieciecz	L	3,300	0,500	0,741			2,059
003910F	Borów Wielki – przysiółek	D	2,000					2,000
003911F	Borów Wielki – Szyba – Polanka	L	5,000			0,800		4,200
003912F	Nieciecz – Bielice	D	2,400	0,974				1,426
003913F	Rejów – do DK nr 3 – Nieciecz	D	1,300					1,300
003914F	Miłaków do DK nr 3	L	0,500	0,150				0,350
003915F	Konin, równoległa do DW nr 293	D	0,728				0,478	0,250
003916F	Gołaszyn, ul. Szosa Bytomska	L	0,772	0,772				
003917F	Żuków	D	0,280			0,280		

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

Łączna długość dróg gminnych wynosi 57,375 km, z czego na terenie miasta 13,022 km. Struktura nawierzchni dróg gminnych ogółem prezentuje się następująco:

- bitumiczna – 8,585 km (14,96 %);
- kostka – 7,602 km (13,25 %);
- brukowa – 1,828 km (3,19 %);
- tłuczniowa – 0,478 km (0,83 %);
- gruntowa – 38,882 km (67,77 %),

z czego na obszarze miasta:

- bitumiczna – 4,596 km (35,09 %);
- kostka – 6,861 km (52,69 %);
- brukowa – 0,748 km (5,74 %);
- gruntowa – 0,844 km (6,48 %),

i na terenach wiejskich:

- bitumiczna – 4,016 km (9,05 %);
- kostka – 0,741 km (1,67 %);
- brukowa – 1,080 km (2,44 %);
- tłuczniowa – 0,478 km (1,08 %);
- gruntowa – 38,038 km (85,76 %).

Potrzeby inwestycyjne (budowa, rozbudowa, modernizacja) związane z drogami gminnymi obejmują następujące pozycje:

- droga nr 002401F Żuków – Popęszyce;
- droga nr 002401F Szyba do drogi wojewódzkiej nr 293;
- droga nr 003901F Żuków – Miłaków;
- droga nr 003904F Popęszyce – Szyba;
- droga nr 003909F Borów Polski – Nieciecz;

- droga nr 003911F Borów Wielki – Szyba – Polanka;
- droga nr 003915F przez wieś Konin;
- drogi we wsi Borów Wielki;
- ul. Poniatowskiego w Gołaszynie;
- drogi dojazdowe we wsiach Gołaszyn i Popęszyce;
- droga koło cmentarza we wsi Miłaków;
- droga do cmentarza w Żukowie;
- ul. Łąkowa w Nowym Miasteczku;
- ul. Marchlewskiego w Nowym Miasteczku;
- ul. Moniuszki w Nowym Miasteczku;
- ul. Szosa Bytomska w Nowym Miasteczku;
- ul. Parkowa w Nowym Miasteczku;
- ul. Piłsudskiego w Nowym Miasteczku;
- drogi na Osiedlu Wrocławskim II w Nowym Miasteczku;
- droga na stawy w Nowym Miasteczku.

Łącznie obszar dróg zajmuje powierzchnię 377,9929 ha[128] co stanowi 4,95 % ogólnej powierzchni gminy. Generalnie stan dróg na terenie gminy jest zadowalający pod względem możliwości obsługiwania przez nie poszczególnych obszarów zabudowy (drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne). Część dróg nie posiada jednak odpowiedniej wytrzymałości i jest w złym stanie technicznym. Jakość nawierzchni, zwłaszcza na drogach wojewódzkich, powiatowych i gminnych wymaga pilnych napraw i modernizacji. Brak kanalizacji deszczowej oraz rowów odwadniających uniemożliwia odprowadzenie wód opadowych lub prawidłowe odwodnienie korpusu drogi. Na terenach zabudowanych (poza centrum miasta) w dużej mierze drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne i wewnętrzne nie posiadają chodników i ruch pieszy odbywa się na poboczu lub jezdni. Obecny przebieg dróg krajowej i wojewódzkich ze względu na spodziewany wzrost natężenia ruchu koliduje z zabudową mieszkaniową na terenie Nowego Miasteczka oraz wsi: Borów Wielki, Gołaszyn, Konin i Miłaków w kontekście emisji nadmiernego hałasu. Będąca obecnie w budowie trasa S3 przebiegać będzie w bezpiecznej odległości od najbliższych zabudowań przeznaczonych na stały czy czasowy pobyt ludzi. Do najpilniejszych zadań modernizacyjnych układu drogowego gminy należą:

- dokończenie budowy drogi krajowej (ekspresowej) nr S3;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 293;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 297;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 328;
- budowa południowej obwodnicy miasta Nowe Miasteczko w ciągu dróg wojewódzkich;
- poprawa bezpieczeństwa na wybranych odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez tereny zabudowane (chodniki, pobocza, przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna);
- modernizacja dróg powiatowych do pełnych parametrów klasy „Z";
- dostosowanie parametrów jezdni i nośności nawierzchni dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych do ruchu ciężkiego i pojazdów rolniczych, zwłaszcza w perspektywie dalszego rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego i funkcji przemysłowo – usługowych, w tym rekreacyjnych;
- sukcesywne zastępowanie nawierzchni gruntowej i tłuczniowej na bitumiczną na drogach gminnych;
- budowa dróg wewnętrznych do obsługi poszczególnych posesji oraz dojazdów do użytków rolnych;
- budowa chodników dla ruchu pieszego i rowerowego;
- budowa parkingów i zatok autobusowych.

[128] Według ewidencji gruntów, 2016.

TABELA 138: Gmina Nowe Miasteczko – gęstość gminnej i powiatowej sieci drogowej w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Współczynniki w km na 1000 mieszkańców			
Drogi gminne o nawierzchni twardej	**3,37**	2,14	2,61
Drogi gminne o nawierzchni gruntowej	**7,08**	3,87	5,56
Drogi gminne ogółem	**10,45**	6,01	8,17
Drogi powiatowe o nawierzchni twardej	**5,75**	2,51	3,39
Drogi powiatowe o nawierzchni gruntowej	**0,32**	0,56	0,69
Drogi powiatowe ogółem	**6,07**	3,07	4,08
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej	**9,12**	4,65	6,00
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni gruntowej	**7,40**	4,43	6,25
Drogi gminne i powiatowe ogółem	**16,52**	9,08	12,12
Współczynniki w km na 100 km²			
Drogi gminne o nawierzchni twardej	**24,06**	24,25	18,98
Drogi gminne o nawierzchni gruntowej	**50,59**	43,80	40,45
Drogi gminne ogółem	**74,65**	68,05	59,43
Drogi powiatowe o nawierzchni twardej	**41,03**	28,43	24,67
Drogi powiatowe o nawierzchni gruntowej	**2,32**	6,29	5,01
Drogi powiatowe ogółem	**43,35**	34,72	29,68
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej	**65,09**	52,68	43,65
Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni gruntowej	**52,91**	50,09	45,46
Drogi gminne i powiatowe ogółem	**118,00**	102,77	89,11

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

TABELA 139: Gmina Nowe Miasteczko – nasycenie motoryzacją w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Współczynniki na 1000 mieszkańców			
Pojazdy ogółem	**b.d.**	631,85	730,51
Samochody osobowe	**b.d.**	500,73	567,45
Motocykle	**b.d.**	30,67	38,58
Motorowery	**b.d.**	43,27	41,47
Samochody ciężarowe	**b.d.**	66,90	80,83
Autobusy	**b.d.**	2,91	2,48
Współczynniki na 100 km²			
Pojazdy ogółem	**b.d.**	7160,09	5316,86
Samochody osobowe	**b.d.**	5674,23	4130,08
Motocykle	**b.d.**	347,59	280,83
Motorowery	**b.d.**	490,31	301,84
Samochody ciężarowe	**b.d.**	758,11	588,29
Autobusy	**b.d.**	32,96	18,07

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

KOMUNIKACJA SAMOCHODOWA:

Gmina Nowe Miasteczko, a zwłaszcza miasto, z racji położenia przy jednym z głównych szlaków drogowych w kraju, posiada bardzo dobre połączenia komunikacyjne o charakterze regionalnym i ponadregionalnym. W Nowym Miasteczku przy ul. Głogowskiej funkcjonuje dworzec autobusowy. Zatrzymują się na mim autobusy prowadzące obecnie kursy w kierunku:

- Borowa Polskiego (przez Szybę i Borów Wielki) – 1 kurs w dni robocze (nauki szkolnej);
- Głogowa – 1 kurs codziennie;
- Gorzowa Wielkopolskiego (przez Nową Sól i Zieloną Górę) – 1 kurs codziennie i 1 kurs w okresie letnim w wybrane dni tygodnia;
- Kielc (przez Wrocław i Częstochowę) – 1 kurs codziennie;
- Legnicy (przez Lubin) – 3 kursy w okresie letnim w wybrane dni tygodnia;
- Niegosławic (przez Borów Polski, Borów Wielki, Konin i Szybę) – 1 kurs w dni robocze (nauki szkolnej);
- Nowej Soli (przez Gołaszyn) – 6 kursów codziennie, 13 kursów w dni robocze (nauki szkolnej), 2 kursy w okresie letnim w wybrane dni tygodnia i 1 kurs w dni robocze okresie ferii zimowych i wakacji letnich;
- Nowej Soli (przez Rejów) – 1 kurs w dni robocze (nauki szkolnej);
- Przemkowa (przez Niegosławice) – 3 kursy w dni robocze (nauki szkolnej);
- Wrocławia (przez Lubin) – 5 kursów codziennie i 1 kurs w okresie letnim w wybrane dni tygodnia;
- Zakopanego (przez Wrocław, Opole, Katowice i Kraków) – 1 kurs codziennie.
- Zielonej Góry (przez Nową Sól) – 6 kursów codziennie i 2 kursy w okresie letnim w wybrane dni tygodnia;

oraz:

- Darłówka (przez Zieloną Górę i Kołobrzeg) – 1 kurs w okresie letnim w wybrane dni tygodnia;
- Świnoujścia (przez Zieloną Górę i Niechorze) – 1 kurs w okresie letnim w wybrane dni tygodnia;

Inne połączenia krajowe (międzyregionalne) oraz międzynarodowe realizowane są poprzez dworzec autobusowy w Zielonej Górze.

Gmina objęta jest także systemem komunikacji wewnętrznej na potrzeby przewozów szkolnych. Mogą z niej korzystać także pozostali mieszkańcy gminy. Dzięki niej można bezpośrednio dotrzeć do każdego sołectwa gminy. Komunikacja nie kursuje w dni wolne od pracy. Składa się ona z następujących linii:

- linia nr 00805: Nowe Miasteczko – Miłaków – Nowe Miasteczko (2 kursy dziennie w dni nauki szkolnej);
- linia nr 00806: Nowe Miasteczko – Miłaków – Nowe Miasteczko – Gołaszyn – Rejów – Nowe Miasteczko (1 kurs dziennie w dni nauki szkolnej);
- linia nr 00807: Nowe Miasteczko – Gołaszyn – Nieciecz – Borów Polski – Nowe Miasteczko (3 kursy dziennie w dni nauki szkolnej);
- linia nr 00808: Nowe Miasteczko – Rejów – Gołaszyn – Nowe Miasteczko (2 kursy dziennie w dni nauki szkolnej);
- linia nr 00809: Nowe Miasteczko – Popęszyce – Konin – Szyba – Borów Wielki – Borów Polski – Nowe Miasteczko (3 kursy dziennie w dni nauki szkolnej);
- linia nr 08170805: Nowe Miasteczko – Bukowica (gmina Niegosławice) – Żuków – Nowe Miasteczko (3 kursy dziennie w dni nauki szkolnej).

Wzdłuż wyżej wymienionych linii zlokalizowane są 24 pary przystanków autobusowych, z czego 5 w Nowym Miasteczku. Nasycenie przestrzeni osadniczej przystankami jest wystarczające z punktu widzenia potrzeb mieszkańców. Większość osób zamieszkuje w odległości od 5 do 10 minut marszu do przystanku, w

sporadycznych przypadkach (tereny wiejskie) odległość ta wynosi 15 minut i więcej. Współczynnik gęstości przystanków komunikacji autobusowej na 1 km² powierzchni gminy wynosi 0,31 (w mieście 1,52). Biorąc pod uwagę tylko powierzchnię terenów zainwestowanych (bez lasów, użytków rolnych, wód, itp.) współczynnik ten wynosi 3,62 (w mieście 3,34). Problemem dla niezmotoryzowanych mieszkańców gminy, zwłaszcza młodzieży i osób starszych, jest mała częstotliwość kursów pomiędzy poszczególnymi miejscowościami wiejskimi a Nowym Miasteczkiem, zwłaszcza w porze wieczornej oraz brak kursów w dni wolne od pracy.

7.1.2. Infrastruktura kolejowa.

Linie kolejowe:

- nr 303: Rokitki – Chocianów – Przemków – Niegosławice – Nowe Miasteczko – Kożuchów.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko jest to linia normalnotorowa, jednotorowa, niezelektryfikowana, kategorii znaczenia miejscowego, o długości około 8,5 km. Na linii nr 303 na odcinku Niegosławice – Kożuchów od 1992 roku nie prowadzi się przewozów zarówno dla ruchu towarowego jak i pasażerskiego. Obecnie linia jest całkowicie nieprzejezdna – torowisko na większości odcinka zostało zdemontowane. Uchwałą nr 221 Zarządu PKP PLK SA z dnia 17 lipca 2002 roku zlikwidowano linię kolejową nr 303 na odcinku Przemków Odlewnia – Kożuchów (km: 28+773 – 61+941). Infrastrukturę kolejową na szlaku nr 303 na terenie gminy stanowiły przystanek osobowy w Popęszycach oraz stacja kolejowa w Nowym Miasteczku. Budynki po przystanku i stacji służą obecnie na cele mieszkalne.

Z czynnej komunikacji kolejowej mieszkańcy gminy korzystają na dworcach kolejowych w Niegosławicach (linia nr 14 Łódź Kaliska – Zasieki) oraz w Bytomiu Odrzańskim i Nowej Soli (linia nr 273 Wrocław – Szczecin).

Łącznie tereny kolejowe zajmują powierzchnię 28,0195 ha[129] i stanowią 0,37 % ogólnej powierzchni gminy.

7. 2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.

7.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

Obecnie gmina Nowe Miasteczko jest zaopatrywana w wodę przez sieć wodociągową rozdzielczą o długości 42,4 km z 944 połączeniami prowadzącymi do budynków mieszkalnych. W 2015 roku dostarczono mieszkańcom 136,7 dam³ wody. W sieć wodociągową wyposażone są wszystkie miejscowości.

TABELA 140: Gmina Nowe Miasteczko – wyposażenie w sieć wodociągową w 2016 roku.

Miejscowość	Długość sieci w km	Ilość przyłączy
1	2	3
Nowe Miasteczko	14,4	380
Borów Polski	9,3	26
Borów Wielki	8,3	121
Gołaszyn	4,9	71
Konin	2,5	15

[129] Według ewidencji gruntów, 2016.

1	2	3
Miłaków	8,6	73
Nieciecz	2,8	41
Popęszyce	9,8	77
Rejów	5,2	42
Szyba	5,3	36
Żuków	4,1	47

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

Miejscowości zwodociągowane zaopatrywane są w wodę poprzez następujące ujęcia wód podziemnych (SUW):

- SUW Borów Wielki (własność Gminy Nowe Miasteczko);
- SUW Nowe Miasteczko, ul. Poniatowskiego (własność Gminy Nowe Miasteczko);
- SUW Nowe Miasteczko, ul. Marcinkowskiego (własność Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. 22–go Lipca);
- SUW Lasocin (własność Gminy Kożuchów).

SUW BORÓW WIELKI (działka ewidencyjna nr 5/3):

Decyzją Starosty Nowosolskiego (BŚ.6431.16.2017.ŁJ) z dnia 24 maja 2017 roku udzielono Gminie Nowe Miasteczko pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych z istniejącego ujęcia położonego na działce ewidencyjnej nr 5/3 w obrębie Borów Wielki ze studni Nr 1 i studni Nr 2 z przeznaczeniem dla potrzeb wodociągu grupowego dla wsi Borów Wielki i Borów Polski (w tym na potrzeby: spożycia, socjalno – bytowe, na cele hodowlane, podlewanie upraw, zaopatrzenie zakładów i jednostek organizacyjnych oraz uzdatniania wody), w ilości:

- Q_{maxh} = 10,12 m³/h;
- $Q_{śrd}$ = 135,0 m³/d;
- Q_{maxd} = 162,0 m³/d;
- Q_{maxr} = 49275,0 m³/rok,

z zasobów czwartorzędowych rozpoznanych w kategorii „B” w wysokości Qe = 13,5 m³/h, przy depresji S = 5,2 m i promieniu leja depresji R = 232 m.

Pozwolenie na szczególne korzystanie z wód w powyższym zakresie zostało wydane na czas określony do dnia 29 marca 2027 roku.

SUW NOWE MIASTECZKO przy ul. Poniatowskiego (działki ewidencyjne nr: 169/1 i 175/10):

Decyzją Starosty Nowosolskiego (BŚ.XII.6223–28/10) z dnia 16 grudnia 2010 roku (zmienioną Decyzją Starosty Nowosolskiego nr BŚ.6341.65.2017.EP z dnia 07 grudnia 2017 roku) udzielono Gminie Nowe Miasteczko pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągu aglomeracji miejskiej Nowe Miasteczko wraz z przyległymi miejscowościami, składającego się ze studni:

- Nr I – o wydajności 40 m³/h, położonej na działce nr 175/10 w obrębie Nowe Miasteczko;
- Nr IA – o wydajności 55 m³/h, położonej na działce nr 175/10 w obrębie Nowe Miasteczko;
- Nr II – o wydajności 55 m³/h, położonej na działce nr 175/10 w obrębie Nowe Miasteczko;
- Nr III – o wydajności 26 m³/h, położonej na działce nr 169/1 w obrębie Nowe Miasteczko,

w ilości:

- Q_{maxh} = 96,6 m³/h;

- $Q_{śrd}$ = 465,0 m³/d;
- Q_{maxr} = 169725 m³/rok,

z utworów czwartorzędowych rozpoznanych w kategorii „B" w wysokości Q_e = 136 m³/h, przy depresji S_e = 6,3 – 6,9 m na obszarze zasobowym 13,9 km².

Pozwolenie na szczególne korzystanie z wód w powyższym zakresie zostało wydane na czas określony do dnia 31 października 2020 roku.

SUW NOWE MIASTECZKO przy ul. Marcinkowskiego (działka ewidencyjna nr 368/6):

Decyzją Starosty Nowosolskiego (BŚ.XII.6223–4/08) z dnia 19 maja 2008 roku udzielono Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Miasteczku (ul. 22–go Lipca) pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód podziemnych na potrzeby osiedli mieszkaniowych w Nowym Miasteczku i Popęszycach, z istniejącego ujęcia wód podziemnych położonego na działce nr 368/6 w Nowym Miasteczku, ze studni Nr 8a i ze studni rezerwowej Nr 8z, z utworów czwartorzędowych w wysokości 38 m³/h, przy depresji S = 1,75 m i promieniu leja depresji R = 150 m, ogółem w ilości:

- Q_{maxh} = 8,0 m³/h;
- $Q_{śrd}$ = 95,0 m³/d;
- Q_{maxd} = 110,0 m³/d;
- Q_r = 34675 m³/rok,

(woda wymaga uzdatniania – usunięcia nadmiaru żelaza i manganu),

w tym:

a) do spożycia i na potrzeby socjalno – bytowe, w ilości:
- Q_{maxh} = 4,14 m³/h;
- $Q_{śrd}$ = 55,2 m³/d;
- Q_{maxd} = 66,24 m³/d,

b) do podlewania terenów zielonych, w ilości:
- Q_{maxh} = 2,7 m³/h;
- $Q_{śrd}$ = 24,0 m³/d;
- Q_{maxd} = 28,8 m³/d,

(pobór wody do podlewania terenów zielonych w ciągu 15 dni w miesiącu w okresie od 15 kwietnia do 15 września danego roku).

c) na potrzeby płukania instalacji wodociągowej i filtrów w stacji uzdatniania wody 10 % i 5 % na wzrost zużycia wody do 2018 roku.

Pozwolenie na pobór wód podziemnych zostało wydane na czas określony do dnia 30 kwietnia 2018 roku.

TABELA 141: Gmina Nowe Miasteczko – źródła zaopatrzenia w wodę w 2016 roku.

Miejscowość	Źródło zaopatrzenia w wodę
1	2
Nowe Miasteczko	SUW-y Nowe Miasteczko
Borów Polski	SUW Borów Wielki
Borów Wielki	SUW Borów Wielki
Gołaszyn	SUW Nowe Miasteczko, ul. Poniatowskiego
Konin	SUW Nowe Miasteczko, ul. Poniatowskiego

1	2
Miłaków	SUW Nowe Miasteczko, ul. Poniatowskiego
Nieciecz	SUW Lasocin
Popęszyce	SUW Nowe Miasteczko, ul. Poniatowskiego
Rejów	SUW Nowe Miasteczko, ul. Poniatowskiego
Szyba	SUW Nowe Miasteczko, ul. Poniatowskiego
Żuków	SUW Nowe Miasteczko, ul. Poniatowskiego

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko dla wszystkich głównych źródeł zaopatrzenia w wodę obszar strefy ochrony bezpośredniej mieści się w granicach ogrodzenia poszczególnych stacji ujęcia wody. Nie wyznaczono stref ochrony pośredniej.

TABELA 142: Gmina Nowe Miasteczko – gęstość sieci wodociągowej w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Gęstość sieci wodociągowej[130] w km/100 km² ogółem	**55,17**	68,78	49,78
Gęstość sieci wodociągowej[131] w km/100 km² miasta	**383,0**	472,5	267,6
Gęstość sieci wodociągowej[132] w km/100 km² na wsi	**40,5**	50,6	35,4
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m³ ogółem	**24,7**	26,6	29,5
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m³ w miastach	**25,8**	27,9	31,3
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m³ na wsi	**23,6**	24,1	26,2
% ludności ogółem korzystającej z wodociągu	**95,7**	95,4	94,4
% ludności miejskiej korzystającej z wodociągu	**91,8**	99,0	97,1
% ludności wiejskiej korzystającej z wodociągu	**99,9**	88,9	89,3

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Gęstość sieci wodociągowej ogółem na terenie gminy Nowe Miasteczko jest niższa od średniej wartości charakteryzującej powiat nowosolski i wyższa od przeciętnej dla województwa lubuskiego. Podobnie kształtują się współczynniki obejmujące tylko tereny miejskie i wiejskie. Ważniejsza od gęstości, na którą wpływ ma powierzchnia danej jednostki administracyjnej i charakter jej zagospodarowania, jest wartość określająca dostępność mieszkańców do sieci wodociągowej. Na terenie gminy Nowe Miasteczko jest ona statystycznie najkorzystniejsza, szczególnie w zestawieniu dotyczącym tylko terenów wiejskich.

Istniejące źródła zaopatrzenia i przepustowość głównych rurociągów umożliwiają dalszy rozwój osadnictwa na terenie gminy. Sieć wodociągowa na potrzeby bytowo – gospodarcze i przeciwpożarowe powinna być sukcesywnie rozbudowywana na bazie istniejącego układu w miarę narastania potrzeb wynikających ze zwiększenia intensywności zabudowy i objęcia zabudową nowych terenów, jak również dla objęcia mieszkańców dotychczas nie podłączonych. Uzbrojenie w sieć wodociągową nowych terenów powinno być prowadzone wyprzedzająco w stosunku do zabudowy kubaturowej. W najbliższych latach przewiduje się modernizacje stacji

[130] Sieć rozdzielcza, bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów.
[131] Sieć rozdzielcza, bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów.
[132] Sieć rozdzielcza, bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów.

uzdatniania wody oraz rozbudowę sieci wodociągowej dla nowo powstałych budynków mieszkalnych i gospodarczych.

7.2.2. Kanalizacja.

Aktualnie na terenie gminy sieć kanalizacyjną posiada jedynie miasto Nowe Miasteczko (bez części ulicy Kościelnej) oraz wsie Gołaszyn i Rejów. W 2015 roku długość sieci kanalizacyjnej wyniosła tu ogółem 26,9 km z 470 połączeniami prowadzącymi do budynków mieszkalnych. W 2015 roku odprowadzono siecią 77,4 dam³ ścieków. Bez kanalizacji sanitarnej pozostaje reszta miejscowości. Gospodarka ściekowa opiera się tam na powszechnym, przejściowym gromadzeniu ścieków w wybieralnych zbiornikach bezodpływowych i wywożeniu ich przez specjalistyczne uprawnione podmioty taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków w Gołaszynie. Realizowane są także przydomowe oczyszczalnie ścieków. Wody opadowe i roztopowe odprowadzane są poprzez spływ przypowierzchniowy do rowów przydrożnych i melioracyjnych z odpływem do poszczególnych cieków wodnych. W centralnej części miasta funkcjonuje kanalizacja burzowa.

TABELA 143: Gmina Nowe Miasteczko – wyposażenie w sieć kanalizacyjną w 2016 roku.

Miejscowość	Długość sieci w km	Ilość przyłączy
Nowe Miasteczko	12,4	361
Borów Polski	–	–
Borów Wielki	–	–
Gołaszyn	3,4	57
Konin	–	–
Miłaków	–	–
Nieciecz	–	–
Popęszyce	–	–
Rejów	6,7	42
Szyba	–	–
Żuków	–	–

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

Sieć kanalizacyjną w Nowym Miasteczku, Gołaszynie i Rejowie obsługuje mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w Gołaszynie.

<u>OCZYSZCZALNIA GOŁASZYN</u> (działki ewidencyjne nr: 48/24, 48/32 i 48/33):

Decyzją Starosty Nowosolskiego (BŚ.6341.5.2016.JS) z dnia 23 marca 2016 roku udzielono Gminie Nowe Miasteczko pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie oczyszczonych ścieków komunalnych z mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków ze stawem wybłyszczającym w Gołaszynie, istniejącym wylotem betonowym położonym na działce nr 671 w obrębie Gołaszyn, do rowu melioracji szczegółowej R–Nr 6, mającego odpływ zlokalizowany na prawej skarpie brzegu rzeki Biała Woda w km 9+744 (działka nr 564 w obrębie Gołaszyn), w ilościach:

- Q_{maxh} = 120 m³/h;
- $Q_{śrd}$ = 1000 m³/d;
- Q_{maxr} = 547500 m³/rok,

o parametrach nie przekraczających:

- BZT_5 = 25 mg O_2/l;
- $CHZT_{CR}$ = 125 mg O_2/l;
- Zawiesiny ogólne = 35 mg/l.

Pozwolenie na szczególne korzystanie z wód w powyższym zakresie zostało wydane na czas określony do dnia 28 lutego 2026 roku.

TABELA 144: Gmina Nowe Miasteczko – odbiorniki ścieków komunalnych w 2016 roku.

Miejscowość	Odbiornik ścieków komunalnych
Nowe Miasteczko	Oczyszczalnia Gołaszyn
Borów Polski	brak sieci kanalizacyjnej
Borów Wielki	brak sieci kanalizacyjnej
Gołaszyn	Oczyszczalnia Gołaszyn
Konin	brak sieci kanalizacyjnej
Miłaków	brak sieci kanalizacyjnej
Nieciecz	brak sieci kanalizacyjnej
Popęszyce	brak sieci kanalizacyjnej
Rejów	Oczyszczalnia Gołaszyn
Szyba	brak sieci kanalizacyjnej
Żuków	brak sieci kanalizacyjnej

Źródło: Urząd Miejski Nowe Miasteczko, 2017.

TABELA 145: Gmina Nowe Miasteczko – gęstość sieci kanalizacyjnej w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Gęstość sieci kanalizacyjnej[133] w km/100 km² ogółem	**35,00**	36,78	29,89
Gęstość sieci kanalizacyjnej[134] w km/100 km² miasta	**389,1**	476,7	238,1
Gęstość sieci kanalizacyjnej[135] w km/100 km² na wsi	**19,2**	16,9	16,1
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną na 1 mieszkańca w m³	**14,10**	22,64	24,98
% ludności ogółem korzystającej z sieci kanalizacyjnej	**62,3**	73,7	72,7
% ludności miejskiej korzystającej z sieci kanalizacyjnej	**99,8**	96,0	90,8
% ludności wiejskiej korzystającej z sieci kanalizacyjnej	**21,6**	33,3	39,1

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Dane dotyczące gospodarki ściekowej na terenie gminy Nowe Miasteczko wskazują jakim niedoborem w zakresie sieci kanalizacyjnej charakteryzuje się obszar gminy ogółem w stosunku do całego powiatu nowosolskiego i województwa lubuskiego, które i tak posiada jedne z niższych wskaźników w skali kraju. Należy jednak nadmienić, że w ujęciu dotyczącym tylko obszarów miejskich gmina charakteryzuje się korzystniejszymi wskaźnikami, dotyczącymi dostępności do sieci kanalizacyjnej, zarówno od powiatu jak i województwa. Brak systemowego rozwiązania gospodarki ściekowej na terenach nie objętych siecią kanalizacyjną, przy

[133] Sieć rozdzielcza i kolektory.
[134] Sieć rozdzielcza i kolektory.
[135] Sieć rozdzielcza i kolektory.

jednoczesnym niemal pełnym zwodociągowaniu gminy, powoduje powstawanie większej ilości nieodprowadzonych siecią ścieków. Miejscowa społeczność zmuszona jest gromadzić płynne nieczystości w zbiornikach zlokalizowanych na terenie własnych posesji. Zdarzają się również przypadki nielegalnych wylewisk ścieków na pola uprawne oraz do rowów melioracyjnych. To z kolei wpływa na zwiększone zanieczyszczenie gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

Uchwałą nr XLVII/565/14 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 05 maja 2014 roku wyznaczono aglomerację „Nowe Miasteczko" o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 3373, która obejmuje obszar miasta Nowe Miasteczko i wieś Gołaszyn. Pierwotnie aglomeracja „Nowe Miasteczko" została wyznaczona Rozporządzeniem Nr 8/2006 Wojewody Lubuskiego z dnia 03 lutego 2006 roku o równoważnej liczbie mieszkańców 5057 z oczyszczalnią ścieków w Gołaszynie i obejmowała następujące miejscowości: Nowe Miasteczko, Borów Wielki, Gołaszyn, Popęszyce, Rejów, Szyba i Żuków. Zgodnie z § 3, ust. 4, 5 i 6 Rozporządzenia Ministra Środowiska dnia 22 lipca 2014 roku w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. z 2014 roku, poz. 995) realizacja sieci kanalizacyjnej na obszarze Aglomeracji z doprowadzeniem do oczyszczalni ścieków powinna być uzasadniona finansowo i technicznie, przy czym wskaźnik długości sieci obliczany jako stosunek przewidywanej do obsługi przez budowany system kanalizacji zbiorczej liczby mieszkańców aglomeracji i niezbędnej do realizacji długości sieci kanalizacyjnej nie może być mniejszy od 120 mieszkańców na 1 km sieci (ust. 4), a w przypadku terenów o przynajmniej jednoprocentowym średnim spadku w kierunku istniejącej lub przewidywanej oczyszczalni ścieków, a także terenów położonych w granicach stref ochronnych ujęć wody i obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych oraz terenów objętych przynajmniej jedną formą ochrony przyrody, wskaźnik długości sieci obowiązujący na tych terenach nie może być mniejszy od 90 mieszkańców na 1 km sieci (ust. 5 i 6). Z racji tego, że dla miejscowości: Borów Wielki, Popęszyce, Szyba i Żuków niespełnionoby wymagań odnoście wyżej wymienionych wskaźników, a także z uwagi na wysokie nakłady finansowe konieczne do wyposażenia pierwotnie utworzonej aglomeracji w systemy kanalizacji sanitarnej, zmniejszono granice aglomeracji. Natomiast niezależnie od powyższego w ramach środków z *Programu Rozwoju Obszaru Wiejskich na lata 2007 – 2013* wybudowano sieć kanalizacyjną w miejscowości Rejów.

Dokończenie budowy sieci wodociągowej oraz uporządkowanie gospodarki ściekowej ma priorytetowe znaczenie dla gminy i niebawem rozpoczną się kolejne inwestycje w tym zakresie. Generalnie budowa sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich i do tego charakteryzujących się dość rozproszonym typem zabudowy jest przedsięwzięciem bardzo kosztownym, nie tylko na etapie inwestycji, ale również w trakcie późniejszego użytkowania. W związku z powyższym poza granicami aglomeracji „Nowe Miasteczko" oraz wsi Rejów postuluje się realizację oczyszczalni przydomowych (przy korzystnych warunkach gruntowo – wodnych) lub budowę tak zwanych oczyszczalni kontenerowych, odbierających ścieki za pomocą sieci z poszczególnych zlewni. Należy także założyć, że dla posesji oddalonych od głównej koncentracji zabudowy oraz dla najmniejszych miejscowości, gdzie realizacja sieci kanalizacyjnej nie będzie prowadzona ze względów ekonomicznych, dopuszcza się pozostawienie zbiorników bezodpływowych. Wody opadowe i roztopowe odprowadzane powinny być nadal przez kanalizację deszczową i spływ powierzchniowy do pobliskich rowów melioracyjnych i cieków wodnych oraz przez infiltrację do gruntu. Ścieki deszczowe z zanieczyszczeniami typu przemysłowego lub ropopochodnymi (z ciągów komunikacyjnych, placów, parkingów, baz transportowych, warsztatów samochodowych, stacji paliw, itp.) po oczyszczeniu powinny być odprowadzane do odbiornika w sposób zorganizowany poprzez zamknięte bądź otwarte systemy kanalizacyjne. Wody opadowe umownie czyste bądź poddane oczyszczeniu można wykorzystać na miejscu na potrzeby gospodarcze (np.: w obiegach zamkniętych) i odprowadzać powierzchniowo na tereny biologicznie czynne, rozsączyć w gruncie, a jeżeli nie będzie to możliwe retencjonować i odprowadzać do odbiornika po przejściu fali opadów.

Niezależnie od powyższego w zakresie gospodarki ściekowej perspektywicznie zakłada się budowę sieci kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią ścieków w Borowie Wielkim oraz budowę sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Miłaków, Popęszyce i Żuków, a także rozbudowę sieci kanalizacyjnej dla nowo powstałych budynków mieszkalnych i gospodarczych w granicach funkcjonującej aglomeracji.

RYCINA 38: Gmina Nowe Miasteczko – zaopatrzenie w wodę i sieć kanalizacyjna w 2015 roku – ogółem (I).

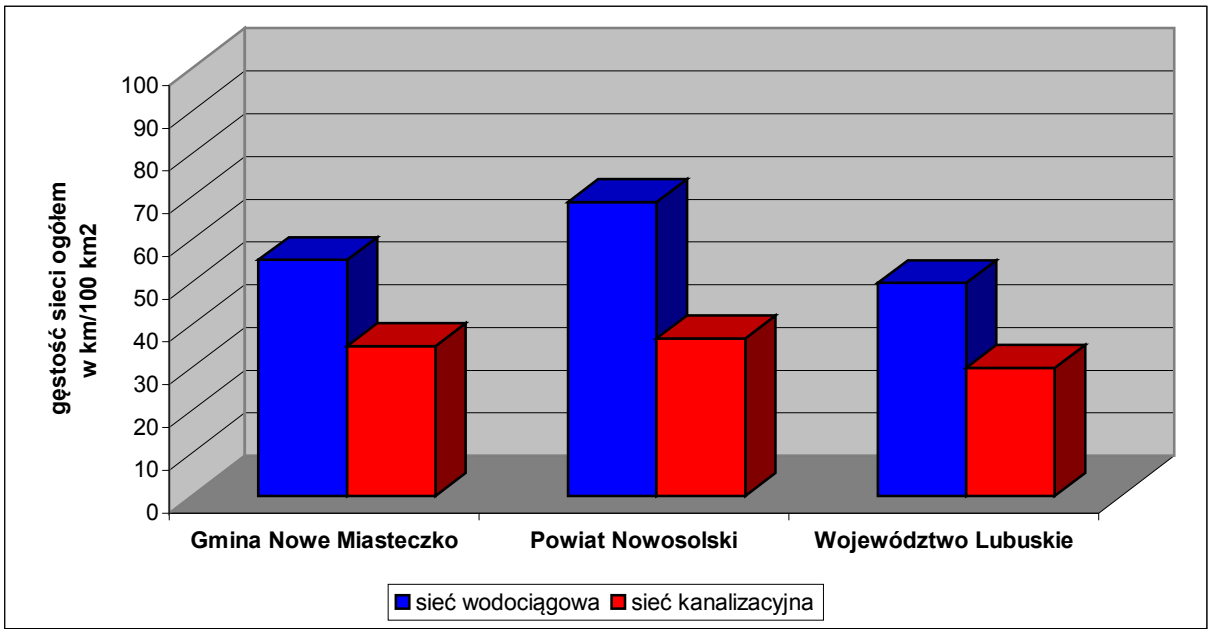

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 39: Gmina Nowe Miasteczko – zaopatrzenie w wodę i sieć kanalizacyjna w 2015 roku – tereny wiejskie (I).

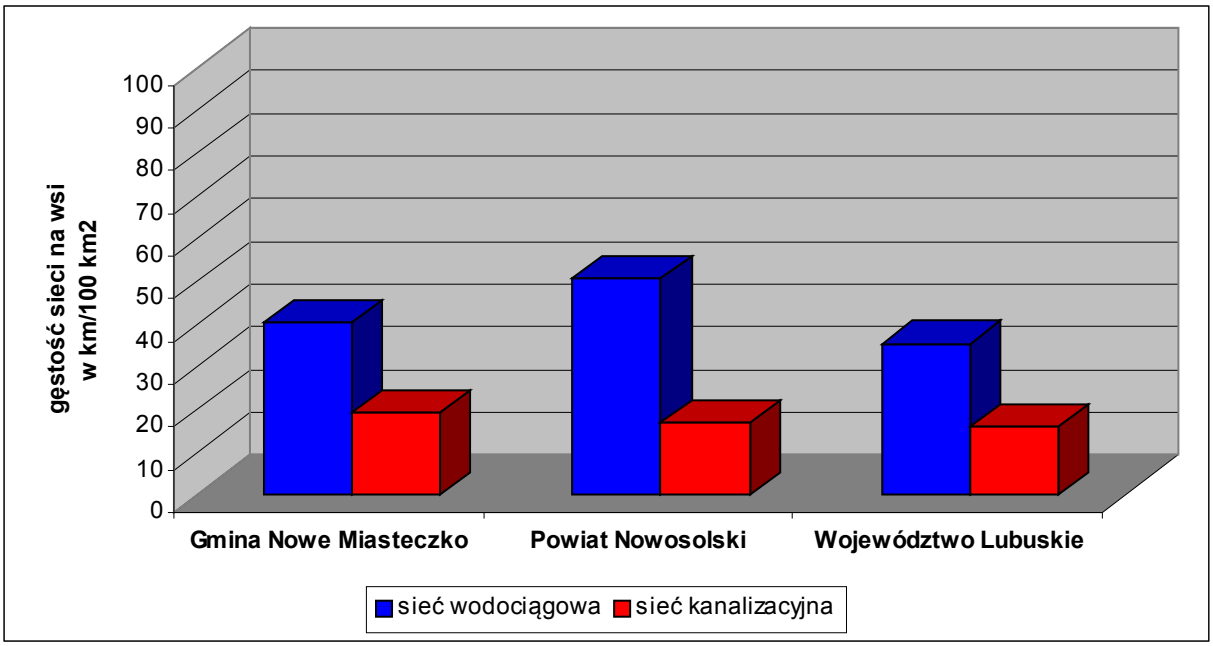

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 40: Gmina Nowe Miasteczko – zaopatrzenie w wodę i sieć kanalizacyjna w 2015 roku – ogółem (II).

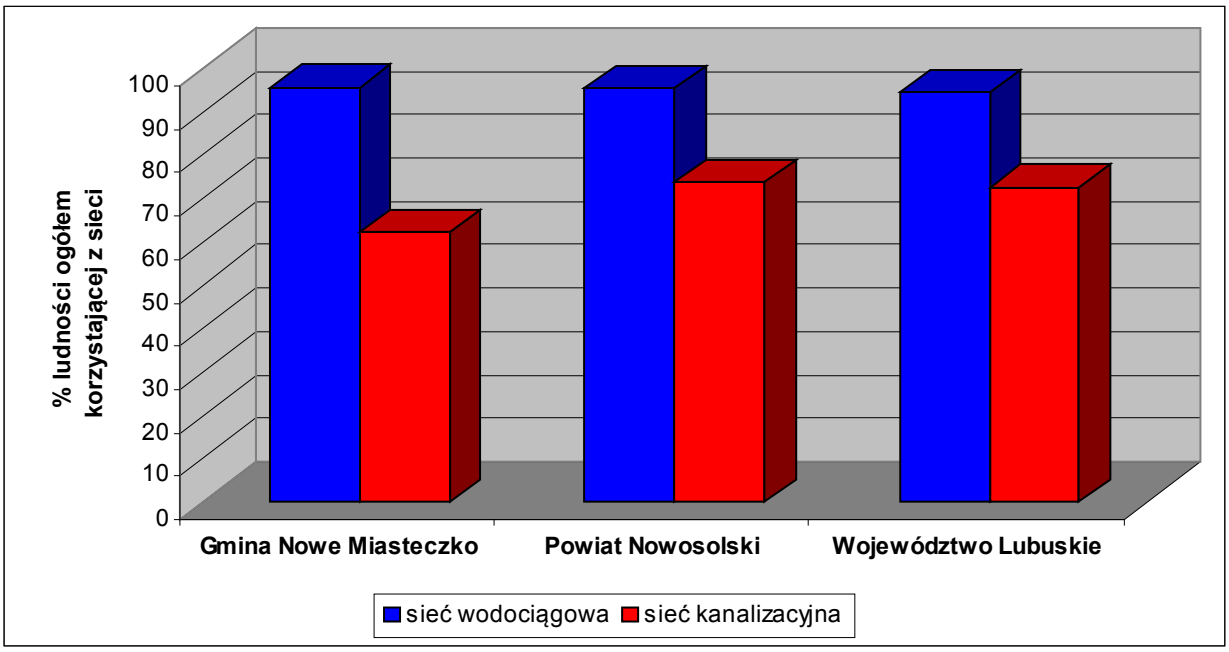

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

RYCINA 41: Gmina Nowe Miasteczko – zaopatrzenie w wodę i sieć kanalizacyjna w 2015 roku – tereny wiejskie (II).

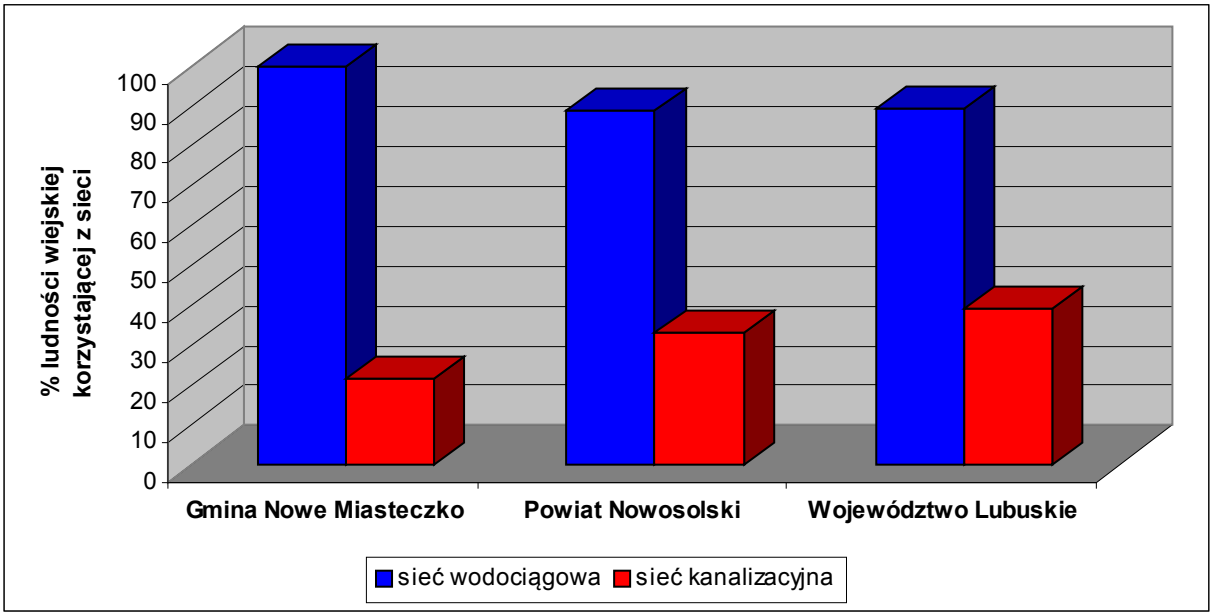

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

7. 3. Sieć gazowa.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA (PGNiG SA) nie posiada obszarów i terenów górniczych utworzonych w związku z wydobywaniem gazu ziemnego oraz przesyłowej i dystrybucyjnej sieci gazowej. PGNiG SA nie prowadzi na przedmiotowym terenie działalności związanej z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż ropy naftowej i gazu zimnego. Nie planuje również żadnych inwestycji.

Operator Gazociągów Przesyłowych „Gaz – System" SA, Oddział we Wrocławiu nie eksploatuje gazociągów wysokiego i średniego ciśnienia oraz nie planuje żadnych zamierzeń inwestycyjnych na terenie gminy Nowe Miasteczko.

Na terenie gminy działalność w zakresie zaopatrzenia w gaz sieciowy prowadzi firma EWE energia sp. z o.o. Posiada ona na terenie gminy następującą infrastrukturę gazowniczą:

- gazociąg średniego ciśnienia DN 225 o długości 45 mb;
- gazociąg średniego ciśnienia DN 160 o długości 6051 mb;
- gazociąg średniego ciśnienia DN 110 o długości 3400 mb;
- gazociąg średniego ciśnienia DN 63 o długości 2582 mb;
- przyłącza gazowe – 72 sztuki o łącznej długości 1529,1 mb.

Obecnie zgazyfikowane jest wyłącznie miasto Nowe Miasteczko. Zaopatrzenie w paliwo gazowe realizowane jest wyżej wymienionymi gazociągami średniego ciśnienia.

Według danych GUS na koniec 2015 roku z gazowej sieci dystrybucyjnej korzystało w mieście 64 odbiorców. Do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych prowadziło 77 przyłączy. 22 odbiorców ogrzewało gazem mieszkania. Liczba ludności korzystającej z gazu w mieście wyniosła 191 osób. Łączne zużycie gazu wyniosło 211,1 tys. m³, z czego 152,7 tys. m³ zużyto na ogrzewanie mieszkań.

TABELA 146: Gmina Nowe Miasteczko – sieć gazowa, odbiorcy oraz zużycie gazu w gospodarstwach domowych w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
1	2	3	4
Gęstość sieci gazowej ogółem w km/100 km²	**15,71**	34,42	29,30
Gęstość sieci gazowej przesyłowej w km/100 km² ogółem	**–**	4,69	7,51
Gęstość sieci gazowej rozdzielczej w km/100 km² ogółem	**15,7**	29,7	21,8
Gęstość sieci gazowej rozdzielczej w km/100 km² miasta	**367,1**	445,1	218,6
Gęstość sieci gazowej rozdzielczej w km/100 km² na wsi	**–**	11,0	8,8
Odbiorcy[136] gazu z sieci na 1000 mieszkańców ogółem	**11,66**	179,14	189,50
Liczba odbiorców[137] gazu z sieci w stosunku do liczby ludności ogółem w (%)	**1,17**	17,91	18,95

[136] Odbiorcy w gospodarstwach domowych, łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
[137] Odbiorcy w gospodarstwach domowych, łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

1	2	3	4
% ludności ogółem korzystającej z sieci gazowej	**3,5**	49,4	51,9
% ludności miejskiej korzystającej z sieci gazowej	**6,7**	70,2	73,6
% ludności wiejskiej korzystającej z sieci gazowej	**–**	11,6	11,5
Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca[138] w m³ ogółem	**38,2**	125,3	122,0
Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca[139] w m³ w miastach	**73,1**	170,3	167,4
Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca[140] w m³ na wsi	**–**	43,6	37,9
Zużycie gazu z sieci na 1 korzystającego w m³ ogółem	**1105,2**	253,9	235,6
Zużycie gazu z sieci na 1 korzystającego w m³ w miastach	**1105,2**	242,7	227,8
Zużycie gazu z sieci na 1 korzystającego w m³ na wsi	**–**	376,9	328,4
Odsetek (%) odbiorców ogrzewających gazem mieszkania na odbiorców[141] gazu z sieci ogółem	**34,38**	10,57	16,55
Odbiorcy[142] gazu z sieci na 1000 mieszkań ogółem	**36,95**	517,07	527,59
Odbiorcy[143] gazu z sieci ogrzewający mieszkania gazem na 1000 mieszkań ogółem	**12,70**	54,66	87,31

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

Wskaźniki dotyczące dostępności do sieci gazowej (gęstość sieci, % ludności korzystającej z sieci gazowej), a także odbiorców gazu z sieci są na terenie gminy Nowe Miasteczko znacznie niższe od średnich charakteryzujących powiat nowosolski i województwo lubuskie. Jedynie gęstość sieci na terenach miejskich jest wyższa od średniej wojewódzkiej. Paliwo gazowe na terenie gminy jest stosunkowo nowym i dopiero rozwijającym się (perspektywicznym) medium. Warto jednak już zauważyć, że spośród ogółu odbiorców gazu aż 1/3 ogrzewa gazem mieszkania, co jest wskaźnikiem 3–krotnie wyższym od średniej w powiecie i 2–krotnie wyższym od średniej w całym regionie lubuskim. Powyższe świadczy o większej popularności w praktycznym wykorzystaniu tego paliwa na terenie gminy, co przekłada się również na wysoki wskaźnik zużycia gazu na 1 korzystającego.

W najbliższym czasie operator dystrybucyjnej sieci gazowej planuje rozbudowę sieci gazowej średniego ciśnienia o długości 80 mb w rejonie działki ewidencyjnej nr 722 w Nowym Miasteczku.

Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla kolejnych odbiorców. Istniejące warunki techniczne i stan techniczny gazociągów w regionie pozwalają także na rozbudowę sieci dystrybucyjnej dla potrzeb wszystkich zainteresowanych, którzy spełnią warunek opłacalności w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne. Opłacalność przedsięwzięcia uzależniona jest między innymi od zawarcia odpowiedniej ilości umów o przyłączenie do sieci gazowej oraz długości projektowanych gazociągów i przyłączy odpowiednich dla umożliwienia zaistnienia warunków technicznych przyłączenia. Stacje redukcyjno – pomiarowe oraz gazociągi stanowią układy hermetycznie zamknięte i wyłączając stany awaryjne nie zagrażają środowisku naturalnemu. Dalsze rozpowszechnienie gazyfikacji sprzyjać będzie ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin. Na terenie gminy korzystne warunki do dalszej gazyfikacji, poza miastem (2837 mieszkańców – około 900 potencjalnych odbiorców), posiada przede wszystkim rejon wsi: Gołaszyn (303

[138] Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem bez wyodrębniania jej w tych miastach i wsiach, w których ta sieć istniała.
[139] Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem bez wyodrębniania jej w tych miastach, w których ta sieć istniała.
[140] Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem bez wyodrębniania jej w tych wsiach, w których ta sieć istniała.
[141] Odbiorcy w gospodarstwach domowych, łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
[142] Odbiorcy w gospodarstwach domowych, łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
[143] Odbiorcy w gospodarstwach domowych, łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

mieszkańców – około 90 potencjalnych odbiorców), Popęszyce i Żuków (łącznie 633 mieszkańców – około 180 potencjalnych odbiorców) oraz Borów Wielki (673 mieszkańców – około 190 potencjalnych odbiorców), czyli miejscowości położone najbliżej istniejącej infrastruktury gazowniczej i dodatkowo charakteryzujące się dość dużym zaludnieniem.

Ewentualna przyszła budowa sieci gazowej dla odbiorców indywidualnych powinna być realizowana z uwzględnieniem obowiązującego prawa energetycznego – ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 54 poz. 348 z późn. zm.) oraz rozporządzeń wykonawczych, w szczególności w oparciu o:

- wnioski podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci gazowej posiadających tytuł prawny do korzystania z przyłączanego obiektu;
- sporządzony przez przedsiębiorstwo energetyczne plan rozwoju w zakresie sieci gazowej, uwzględniający wytyczne miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ograniczony do zadań, dla których istnieją warunki techniczne oraz ekonomiczne dostarczania paliwa gazowego.

7. 4. Elektroenergetyka.

7.4.1. Elektroenergetyczna sieć przesyłowa.

Przez obszar gminy Nowe Miasteczko przebiega fragment elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 220 kV relacji Leśniów – Żukowice, będący w gestii Polskich Sieci Elektroenergetycznych SA (Operator Systemu Przesyłowego). Wymieniona linia jest ważnym elementem sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego i umożliwia przesył mocy do elektroenergetycznych stacji 220/110 kV. Ze stacji tych energia elektryczna dosyłana jest poprzez sieć dystrybucyjną (obiekty o napięciu 110 kV i niższym) do poszczególnych odbiorców.

Aktualny plan inwestycyjny i plan rozwoju sieci przesyłowej krajowego systemu elektroenergetycznego nie ujmują zamierzeń co do istniejącej linii przesyłowej 220 kV. Nie można jednak wykluczyć w przyszłości ewentualnej przebudowy tej linii na nową linię wielotorową, wielonapięciową.

7.4.2. Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko ENEA Operator sp. z o.o. posiada następujące linie energetyczne wysokiego napięcia 110 kV, średniego napięcia 20 kV, niskiego napięcia 0,4 kV oraz stacje transformatorowe:

- linia wysokiego napięcia WN 110 kV relacji Nowa Sól – Bytom Odrzański o długości 2,4 km;
- linie średniego napięcia SN 20 kV (napowietrzne) – 48,7 km;
- linie średniego napięcia SN 20 kV (kablowe) – 6,3 km;
- linie niskiego napięcia NN 0,4 kV (napowietrzne) – 65,5 km;
- linie niskiego napięcia NN 0,4 kV (kablowe) – 18,5 km;
- stacje transformatorowe 20/0,4 kV (własność ENEA, napowietrzne i wnętrzowe) – 49 sztuk;
- stacje transformatorowe 20/0,4 kV (abonenckie, napowietrzne i wnętrzowe) – 5 sztuk;
- rozdzielnia sieciowa RS 20 kV – 1 sztuka.

Gmina Nowe Miasteczko zasilana jest aktualnie z rozdzielni sieciowej RS 20 kV zlokalizowanej w Nowym Miasteczku przy ul. Marcinkowskiego. Rozdzielnia sieciowa w Nowym Miasteczku zasilana jest liniami średniego napięcia 20 kV z GPZ (110/20 kV) położonych na terenie sąsiednich gmin Bytom Odrzański i Kożuchów. Do rozdzielni sieciowej 20 kV w Nowym Miasteczku wprowadzona jest również napowietrzna linia

elektroenergetyczna 20 kV, która poprzez sieć terenową 20 kV powiązana jest ze stacją elektroenergetyczną GPZ (110/20 kV) w Szprotawie. Z rozdzielni sieciowej w Nowym Miasteczku wyprowadzone są linie napowietrzne i kablowe 20 kV zasilające stacje transformatorowe 20/0,4 kV na terenie całej gminy. Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są bezpośrednio z sieci niskiego napięcia 0,4 kV wyprowadzonych ze stacji transformatorowych 20/0,4 kV lub abonenckich stacji transformatorowych 20/0,4 kV, będących własnością odbiorców energii.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy są zelektryfikowane. Dostawy energii w pełni pokrywają potrzeby mieszkańców oraz jednostek gospodarczych. W lokalnym systemie energetycznym występują rezerwy, które mogą być wykorzystywane do celów grzewczych u istniejących odbiorców przyłączonych do sieci ENEA. Obecny system elektroenergetyczny zaspokaja we właściwym zakresie potrzeby mieszkańców i nie występują problemy związane z brakami energii elektrycznej. Jednakże część sieci, zwłaszcza niektórych odcinków linii napowietrznych 20 kV oraz 0,4 kV, wymaga modernizacji i skablowania. Istnieje również potrzeba wymiany części drewnianych słupów na liniach niskiego napięcia. Problemem w skali całej gminy jest niewystarczająca ilość sieci oświetlenia ulicznego.

TABELA 147: Gmina Nowe Miasteczko – odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2015 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Odbiorcy energii elektrycznej na 1000 mieszkańców ogółem	**b.d.**	360,00	355,68
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca ogółem w kWh	**b.d.**	475,5	663,1
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca miast w kWh	**646,7**	674,3	648,8
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca na wsi w kWh	**b.d.**	114,1	689,5

Źródło: Obliczenia własne na podstawie GUS 2017.

W najbliższym czasie rozbudowa i modernizacja dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej na terenie gminy, w celu zapewnienia prawidłowej pracy sieci oraz minimalizacji przerw w dostawach energii, realizowana będzie poprzez:

- wymianę wyeksploatowanych urządzeń linii średniego napięcia;
- wymianę wyeksploatowanych urządzeń linii niskiego napięcia;
- wymianę wyeksploatowanych stacji transformatorowych 20/0,4 kV.
- przebudowę odcinków linii napowietrznych na linie kablowe lub z przewodami izolowanymi;
- wymianę przyłączy odbiorców energii elektrycznej na przyłącza izolowane lub kablowe, zwiększające bezpieczeństwo i standardy dostarczanej energii.

7.4.3. Alternatywne źródła energii.

Rosnące wraz z rozwojem cywilizacyjnym zapotrzebowanie na energię, przy wyczerpywaniu się jej tradycyjnych zapasów głównie paliw kopalnych (węgla, ropy naftowej, gazu ziemnego) oraz towarzyszący ich zużyciu wzrost zanieczyszczenia środowiska, powodują zwiększenie zainteresowania wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych. Energia ze źródeł odnawialnych oznacza energię pochodzącą z naturalnych powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwaną z odnawialnych niekopalnych źródeł energii takich jak: energia wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych. Urozmaicona (miejscami) rzeźba terenu powoduje, że na obszarze gminy Nowe Miasteczko istnieją

względnie korzystne uwarunkowania naturalne (anemograficzne i hydrograficzne), umożliwiające pozyskiwanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł – w tym przypadku na bazie siły wiatru i wody, a także promieniowania słonecznego.

Opracowania Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) wskazują, że w Polsce średnia roczna prędkość wiatrów na wysokości 10 – 20 m waha się między 2,8 a 3,5 m/s, a prędkości powyżej 4 m/s, uważane na obecnym poziomie rozwoju technologicznego za wartość minimalną do efektywnej konwersji energii wiatru, występują na 2/3 powierzchni kraju na wysokościach powyżej 25 m nad poziomem gruntu (Skoczkowski et al., 2007). Poza ogólną mezoskalową mapą stref energetycznych w Polsce autorstwa prof. Lorenca (Skoczkowski et al., 2007) brak jest innych bardziej szczegółowych opracowań charakteryzujących prędkości wiatru w kraju. Mapa dzieli obszar Polski na 6 stref od „wybitnie korzystnej" (I) do „wybitnie niekorzystnej" (V) oraz „terenów wyłączonych" (Lorenc, 2005). Rejon gminy Nowe Miasteczko zakwalifikowano do strefy III „dość korzystnej". Teoretycznie można uznać, że tereny potencjalnie predysponowane do lokalizacji elektrowni wiatrowych zlokalizowane są w południowo – wschodniej części gminy w rejonie Grzbietu Dalkowskiego, a także w centralnej i zachodniej części gminy w rejonie Wzgórz Kożuchowskich (najwyżej położone n.p.m. obszary gminy). Rejony te, poza najniższą gęstością zaludnienia, mają jednak tylko względnie korzystne warunki dla lokalizacji farm wiatrowych. O ile wartość warunków wietrznych oraz wymaganą ustawowo odległość od najbliższych zabudowań będzie można ocenić dopiero po przeprowadzeniu specjalistycznych badań, o tyle Grzbiet Dalkowski znajduje się w granicach obszaru objętego ochroną w myśl ustawy o ochronie przyrody (Obszar Chronionego Krajobrazu), a także obejmuje rejon o najwyższym w gminie wskaźniku lesistości. Dodatkowymi przeszkodami są: rozbudowana infrastruktura techniczna (drogi, linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia) i wysoka bonitacja gleb. Główną barierą w centralnej części gminy jest przede wszystkim wysoka bonitacja gleb, zaś w części zachodniej lokalne kompleksy leśne. W związku z powyższym inwestycje w farmy wiatrowe czy nawet tylko w pojedyncze obiekty należy tu uznać za utrudnione, a tym samym wymagające wielu specjalistycznych badań i analiz, w tym wykluczających negatywny wpływ na środowisko oraz uzyskania pozytywnych wyników konsultacji społecznych.

Korzystne warunki hydrograficzne dotyczą możliwości lokalizacji małych elektrowni wodnych (MEW) na ciekach wodnych, zwłaszcza charakteryzujących się znacznym przepływem. Korzystny potencjał techniczny energii wodnej to potencjał możliwy do uzyskania poprzez budowę elektrowni wodnych na obiektach piętrzących, których stan techniczny oraz warunki hydrologiczne (minimalna wysokość spadu, przepływ roczny średni) pozwalają na realizację inwestycji. Jako kryterium przydatności przyjmuje się minimalną wysokość spadu na poziomie 1,6 m oraz przepływ roczny średni nie mniejszy niż 0,1 m^3/s. W związku z powyższym na bazie szczegółowych, specjalistycznych analiz, uwzględniających uwarunkowania naturalne i ekonomiczne, należy rozpatrzyć wszystkie aspekty dotyczące ewentualnej budowy małych elektrowni wodnych w rejonie dolin większych cieków wodnych o korzystnym przepływie. Na terenie gminy będzie to przede wszystkim dolina rzeki Białej Wody poniżej Gołaszyna.

W Polsce istnieją dość dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Województwo Lubuskie w skali całego kraju charakteryzuje się względnie korzystnymi warunkami nasłonecznienia. W rejonie gminy Nowe Miasteczko predysponowane do lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych na skalę produkcyjną są przede wszystkim nieużytkowane rolniczo grunty, charakteryzujące się niską klasą bonitacyjną (V i VI). Dotyczy to wybranych fragmentów w każdej części gminy, zwłaszcza stoków o ekspozycji południowej, ze szczególnym uwzględnieniem niezainwestowanych rejonów w pobliżu obecnej drogi krajowej nr 3.

Walory naturalne terenów wiejskich oraz ich obecna struktura gospodarcza, oparta nadal głównie na rolnictwie (uprawy i hodowla), predysponuje te rejony gminy do inwestowania w obiekty zajmujące się pozyskiwaniem energii cieplnej i elektrycznej na bazie biomasy.

7. 5. Ciepłownictwo.

Miasto Nowe Miasteczko nie posiada charakterystycznego dla obszarów miejskich scentralizowanego systemu ciepłowniczego opartego na jednym dużym źródle ciepła. Gospodarka cieplna na terenie miasta opiera się przede wszystkim na indywidualnych źródłach ogrzewania bądź na lokalnych kotłowniach, a więc na wielu rozproszonych systemach dostarczania energii. Do największych kotłowni na terenie miasta należy system cieplny oparty na lokalnych kotłowniach obsługujących większe rejony koncentracji zabudowy wielorodzinnej. Są to kotłownie Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Miasteczku i·Nowosolskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Obsługują one 12 bloków wielorodzinnych przy ul. 22–go Lipca. Paliwem energetycznym jest w pierwszym przypadku miał węglowy (4 bloki), a w drugim gaz dostarczany siecią gazową (8 bloków). Na terenie miasta występuje ponadto kilka mniejszych systemów cieplnych opartych na pojedynczych, mniejszych kotłowniach lokalnych, obsługujących np.: obiekty usług publicznych. W ostatnich latach sukcesywnie przeprowadzono modernizacje tych kotłowni, zasilanych dotychczas paliwem stałym, na nowoczesne kotłownie gazowe. Niemniej nadal zauważalnym problemem w okresie półrocza chłodnego, zwłaszcza w centralnej części miasta, jest niska emisja, którą wzmagają piece zainstalowane w starszej tkance mieszkaniowej, w tym wielorodzinnej. Pozostała substancja mieszkaniowa (zabudowania jednorodzinne) posiada indywidualne źródła ogrzewania. Paliwem najczęściej jest gaz, jednakże nadal dość powszechne jest opalanie węglem kamiennym czy koksem.

Potrzeby grzewcze mieszkańców rejonów wiejskich (zabudowa jednorodzinna i zagrodowa) pokrywane są ze źródeł indywidualnych, do których należą głównie piece opalane węglem kamiennym i jego pochodnymi, węglem brunatnym, drewnem oraz olejem opałowym lub gazem propan – butan. Nieliczne budynki wielorodzinne, zakłady produkcyjne, obiekty użyteczności publicznej i inne obiekty usługowe, a także większe gospodarstwa rolne (przetwórstwo rolno – spożywcze) posiadają własne kotłownie, najczęściej węglowe.

Obecny sposób zaopatrzenia w energię cieplną, poza kotłowniami gazowymi, jest szczególnie niekorzystny z punktu widzenia zdrowia mieszkańców i ochrony środowiska. Sieć lokalnych kotłowni opalanych węglem i jego pochodnymi powoduje w okresie zimowym tak zwaną niską emisję zanieczyszczeń, potęgowaną lokalnie ukształtowaniem powierzchni ziemi (np.: w rejonie dolin rzecznych). Wymogi ochrony powietrza atmosferycznego wymuszają potrzebę podjęcia inicjatyw związanych ze zmianą obecnego rodzaju paliw używanych do celów grzewczych, szczególnie węgla i drewna, w kierunku szerszego wykorzystania paliw uznawanych za ekologiczne. Takim nośnikiem energii może stać się np.: gaz sieciowy, energia elektryczna, biomasa, energia słoneczna, itp. W najbliższym okresie nie przewiduje się realizacji centralnych urządzeń ciepłowniczych, umożliwiających dostawę ciepła dla odbiorców zamieszkujących zabudowania wielorodzinne oraz jednorodzinne i zagrodowe opalane indywidualnymi piecami. Najbardziej prawdopodobne wydają się być rozszerzenie gazyfikacji gminy, służące również potrzebom grzewczym oraz rozwój energetyki prosumenckiej.

Gmina nie posiada opracowania *Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe*. Aktualnie trwają prace nad sporządzeniem *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej*.

7. 6. Telekomunikacja i łączność.

Gmina Nowe Miasteczko wyposażona jest w nowoczesne systemy telekomunikacyjne. Dzieje się tak dzięki włączeniu do central obsługujących przepływ automatyczny oraz inwestycji poczynionych przez operatorów telekomunikacyjnych. Zwiększa się liczba numerów telefonicznych. W każdej miejscowości zainstalowani są abonenci telefonii przewodowej. Umożliwia to nawiązanie łączności praktycznie z całym światem. Operujący na terenie gminy operatorzy zapewniają szeroką gamę usług. Są wśród nich usługi powszechne: telefoniczne, telegraficzne, teleksowe i telefaksowe oraz specjalistyczne w dziedzinie transmisji danych, radiokomunikacji i dostępu do internetu. Ponadto cały teren gminy jest w zasięgu działania operatorów telefonii bezprzewodowej i oferowanych przez nich nowoczesnych usług teleinformatycznych. Na terenie gminy funkcjonują 2 stacje bazowe telefonii komórkowej, obie zlokalizowane w Nowym Miasteczku (działki ewidencyjne nr 100/26 i 118/1).

Trudności z pozyskaniem szerokiej gamy najświeższych informacji dotyczących telekomunikacji, związane z zastrzeżeniem danych ze względu na konkurencję spowodowały, że w poniższym tekście oraz tabeli analizowane są ostatnie ogólnodostępne dane publikowane w 2000 roku. Według danych z 1999 roku w gminie Nowe Miasteczko zarejestrowanych było 870 łącz telefonii przewodowej w mieszkaniach. Na 1000 ludności przypadało wówczas 156 numerów telefonicznych. Dodatkowo na terenie gminy zlokalizowanych było 8 aparatów ogólnodostępnych. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje 1 Urząd Pocztowy zlokalizowany w Nowym Miasteczku przy ul. Kolejowej 9.

TABELA 148: Gmina Nowe Miasteczko – telekomunikacja w 1999 roku i łączność[144] w 2016 roku.

Wyszczególnienie	Gmina Nowe Miasteczko	Powiat Nowosolski	Województwo Lubuskie
Ludność na 1 placówkę pocztową	**5488**	5823	4505
Liczba placówek pocztowych na 10 tys. ludności	**1,82**	1,72	2,22
Liczba placówek pocztowych na 10 km²	**0,13**	0,19	0,16
Linie telefoniczne ogółem[145] na 1000 ludności	**177,31**	211,98	235,67
Linie telefoniczne w mieszkaniach na 1000 ludności	**155,66**	184,97	193,84
Linie telefoniczne w mieszkaniach na 1000 mieszkań	**571,24**	629,26	643,27
Liczba aparatów ogólnodostępnych na 10 tys. ludności	**14,31**	22,63	24,59
Liczba aparatów ogólnodostępnych na 10 km²	**1,04**	2,04	1,77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS 2000 ; Poczta Polska SA, 2017.

Nasycenie usługami łączności na terenie gminy Nowe Miasteczko było w 2016 roku statystycznie najmniej korzystne w porównaniu z uwarunkowaniami charakteryzującymi powiat nowosolski oraz województwo lubuskie, głównie w ujęciu dotyczącym gęstości placówek. Powodem takiego stanu jest stosunkowo duża powierzchnia gminy obsługiwana tylko przez jedną placówkę pocztową. Korzystniej zaś (choć nieznacznie) od wskaźników obliczonych dla całego powiatu przedstawia się rozkład ludności w stosunku do placówek pocztowych.
Ogólny poziom stacjonarnej (analogowej) telefonizacji gminy Nowe Miasteczko, o którym świadczy liczba linii na 1000 mieszkańców, był mniej korzystny od średniej dla powiatu i województwa. W 1999 roku tylko 1 osoba na 6 była abonentem telefonii przewodowej. W tym przypadku wyższą średnią ilość linii telefonicznych w powiecie i województwie niewątpliwie zwiększała duża liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w większych

[144] Poczta Polska SA, 2015.
[145] Linie w mieszkaniach i w firmach.

miastach. Jeszcze bardziej wymiernym wskaźnikiem był współczynnik nasycenia telefonią na 1000 mieszkań, który w przypadku gminy Nowe Miasteczko również kształtował się na niższym poziomie w stosunku do porównywanych jednostek. W 1999 roku 57 % mieszkań w skali całej gminy posiadało telefonię analogową. Należy podkreślić, że gmina Nowe Miasteczko, ze względu na znaczny udział ludności wiejskiej, charakteryzowała się wyższą liczbą osób tworzących przeciętne gospodarstwo domowe, czego wyrazem były mniej korzystne wskaźniki telefonizacji w przeliczeniu na liczbę mieszkańców. Obecnie sytuacja ta uległa zmianie, bowiem każdy zainteresowany może zostać abonentem telefonii przewodowej oraz mobilnej i tym samym nasycenie telefonią stacjonarną jak i mobilną należy uznać za wystarczające z punktu widzenia potrzeb. Tak funkcjonujące usługi telekomunikacyjne są niezbędne w dzisiejszych realiach gospodarki rynkowej, z uwagi na zwiększone potrzeby telekomunikacyjne oraz teleinformatyczne mieszkańców, a zwłaszcza obecnych przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów.

7. 7. Gospodarka odpadami.

Gmina Nowe Miasteczko posiada, opracowany pod ówczesnym rygorem ustawy o odpadach, *Plan Gospodarki Odpadami Miasta i Gminy Nowe Miasteczko*. Dokument został przyjęty uchwałą nr XXIV/148/05 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 marca 2005 roku. System zbierania odpadów komunalnych na terenie gminy Nowe Miasteczko jest podobny do większości takich systemów stosowanych w innych rejonach Polski. Polega on na zbieraniu do odpowiednich pojemników odpadów oraz ich dalszej przeróbce (odzyskowi) i deponowaniu na składowisku. Generalnie ilość i jakość wytwarzanych odpadów komunalnych uzależnione są od wielu czynników lokalnych, takich jak:

- sytuacja gospodarcza i poziom życia mieszkańców;
- styl życia mieszkańców;
- struktura zabudowy, infrastruktura komunalna i usługowa.

Skład odpadów komunalnych jest zróżnicowany dla miast i wsi. Odpady komunalne wytwarzane na terenach wiejskich charakteryzują się generalnie mniejszym udziałem materii organicznej i papieru. Relatywnie większa jest w nich zawartość tworzyw sztucznych oraz szkła. Najważniejszymi źródłami powstawania odpadów komunalnych bez względu na to czy jest to teren miejski czy wiejski są przede wszystkim gospodarstwa domowe, generujące odpady komunalne oraz obiekty infrastruktury społecznej takie jak: handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo, służba zdrowia, obiekty turystyczne, itp., w których powstają odpady podobne do komunalnych. Odpady podobne do komunalnych generują także zakłady produkcyjne podczas swojej działalności. Odpady przemysłowe niebezpieczne i inne niż niebezpieczne wytwarzają zakłady przemysłowe, ale także tego rodzaju odpady występują w strumieniu odpadów komunalnych. Na terenie gminy, zgodnie z gminnym *Planem Gospodarki Odpadami* z 2005 roku, przeciętna roczna struktura morfologiczna odpadów komunalnych przedstawiała się następująco:

- odpady organiczne: miasto – 36 %, tereny wiejskie – 16 %;
- papier i tektura: miasto – 19 %, tereny wiejskie – 13 %;
- tworzywa sztuczne: miasto – 14 %, tereny wiejskie – 13 %;
- szkło: miasto – 8 %, tereny wiejskie – 8 %;
- metale: miasto – 4 %, tereny wiejskie – 4 %;
- tekstylia: miasto – 4 %, tereny wiejskie – 3 %;
- odpady mineralne i frakcja drobna: miasto – 15 %, tereny wiejskie – 43 %.

Nowa ustawa o gospodarowaniu odpadami [ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1987 z późn. zm.)] sprawia, że to poszczególne gminy a nie właściciele nieruchomości decydują o tym gdzie

trafią odpady, a także jaki podmiot będzie zajmował się ich wywozem. Dzięki temu w zamyśle powstaje nowy, sprawniejszy system gospodarowania odpadami, w którym więcej odpadów będzie segregowanych, czego wymagają normy Unii Europejskiej. Na mieszkańców nałożony został podatek śmieciowy. Nowa ustawa dopuszcza trzy warianty naliczania podatku: opłata od mieszkańca (osoby), opłata od metra kwadratowego nieruchomości lub opłata uzależniona od ilości zużytej wody lub system mieszany. Na terenie gminy Nowe Miasteczko w przypadku nieruchomości zamieszkałych zdecydowano się na opłatę od mieszkańca (osoby) na podstawie składanych deklaracji, zaś odnośnie nieruchomości niezamieszkałych opłata jest naliczana jako iloczyn zadeklarowanych pojemników z odpadami komunalnymi powstającymi na danej nieruchomości oraz stawki opłaty za gospodarowanie odpadami. W związku z ustawowym wymogiem objęcia każdego mieszkańca podatkiem śmieciowym można spodziewać zwiększonej ilości odbieranych odpadów.

W 2015 roku na terenie gminy powstało 1405 Mg odpadów komunalnych, z czego:

- odpady komunalne zmieszane – 1057,0 Mg (75 % z ogółu);
- odpady biodegradowalne – 140,6 Mg (10 %);
- opakowania ze szkła – 69,3 Mg (5 %);
- odpady wielkogabarytowe – 58,1 Mg (4 %);
- opakowania z tworzyw sztucznych – 43,5 Mg (3 %);
- zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu (inne niż wymienione) – 29,1 Mg (2 %);
- opakowania z papieru i tektury – 7,8 Mg (1 %).

Na terenie gminy nie ma i nie planuje się budowy składowiska odpadów oraz innych instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Odpady komunalne z terenu gminy Nowe Miasteczko deponowane są obecnie na składowisku (RIPOK) w miejscowości Kiełcz (gmina wiejska Nowa Sól), zaś teren gminy w zakresie zbiórki i wywozu odpadów obsługuje stosowny podmiot wybrany poprzez postępowanie przetargowe. Gmina Nowe Miasteczko należy do Związku Międzygminnego „Eko – Przyszłość" w Nowej Soli, która zajmuje się między innymi organizacją odbioru i zagospodarowaniem odpadów komunalnych.

Odpady komunalne gromadzone są przez mieszkańców w 5 zasadniczych frakcjach (segregacja przydomowa): odpady zmieszane, papier, szkło, plastik i odpady biodegradowalne. Mieszkańcy wyposażeni są w worki i pojemniki na poszczególne frakcje. Częstotliwość odbierania odpadów komunalnych uzależniona jest od lokalizacji i frakcji odpadów. Na terenie miasta z zabudowań jednorodzinnych odpady zmieszane i biodegradowalne odbierane są 2 razy w miesiącu, zaś odpady selektywne (papier, szkło, plastik) 1 raz w miesiącu. Z zabudowań wielorodzinnych odpady zmieszane i biodegradowalne odbierane są od 3 do 4 razy w miesiącu, zaś odpady selektywne (papier, szkło, plastik) 2 razy w miesiącu. Odpady wielkogabarytowe, niezależnie od typu zabudowy, odbierane są 2 razy w ciągu roku. Na terenach wiejskich z zabudowań jednorodzinnych odpady zmieszane i biodegradowalne odbierane są 2 razy w miesiącu, zaś odpady selektywne (papier, szkło, plastik) 1 raz w miesiącu. Z zabudowań wielorodzinnych odpady zmieszane i biodegradowalne odbierane są od 4 do 5 razy w miesiącu, zaś odpady selektywne (papier, szkło, plastik) 2 razy w miesiącu. Odpady wielkogabarytowe, niezależnie od typu zabudowy, podobnie jak w mieście odbierane są 2 razy w ciągu roku. W Gołaszynie na działce ewidencyjnej nr 48/33 funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Mieszkańcy gminy mogą deponować tam między innymi: odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie, przeterminowane leki oraz gruz. Obejmujące te *zagadnienia Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy i Miasta Nowe Miasteczko* przyjęto uchwałą nr XIX/134/2016 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 15 lipca 2016 roku.

Odpady z sektora usługowego odbierane są na zasadzie odrębnych umów. Odpady poprzemysłowe i niebezpieczne wywożone są przez wyspecjalizowane podmioty spoza terenu gminy na podstawie zawartych umów z lokalnymi przedsiębiorstwami.

Na terenie gminy nie notuje się większych problemów z występowaniem dzikich składowisk odpadów, a pojawiające się niewielkie ogniska nielegalnych wysypisk są na bieżąco likwidowane.

W rejonie obrębu Gołaszyn (działki ewidencyjne nr 487/23 i 487/24) zlokalizowane jest nieczynne składowisko odpadów komunalnych o powierzchni 2,38 ha. Teren składowiska został zrekultywowany co potwierdza Decyzja Starosty Nowosolskiego (BŚ.6122.12.2014.AK) z dnia 19 stycznia 2015 roku uznająca rekultywację gruntów na przedmiotowym terenie za zakończoną.

Mając na uwadze dbałość o stan środowiska docelowo należy założyć następujące, podstawowe kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami:

- zmniejszenie ilości wszystkich rodzajów odpadów kierowanych na składowiska;
- ograniczenie ilości odpadów komunalnych organicznych poprzez ich kompostowanie na miejscu powstawania;
- objęcie wszystkich mieszkańców systemem segregacji odpadów;
- niedopuszczanie do powstawania dzikich wysypisk;
- wspieranie mieszkańców w działaniach związanych z usuwaniem azbestu poprzez wyspecjalizowane firmy wybrane przez gminę;
- podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

7. 8. Melioracje i urządzenia wodne.

7.8.1. Melioracje.

Urządzenie melioracji wodnych służą regulacji stosunków wodnych w celu poprawienia zdolności produkcyjnej gleby oraz ułatwienia jej uprawy. Ponadto chronią użytki rolne przed powodziami. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 Prawo wodne (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1566) urządzeniami melioracji wodnych są:

- rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie;
- drenowania;
- rurociągi;
- stacje pomp służące wyłącznie do celów rolniczych;
- ziemne stawy rybne;
- groble na obszarach nawadnianych;
- systemy nawodnień grawitacyjnych;
- systemy nawodnień ciśnieniowych.

TABELA 149: Gmina Nowe Miasteczko – ewidencja urządzeń melioracji szczegółowych w 2016 roku (I).

Obręb	Użytki rolne zmeliorowane w ha			Użytki rolne zdrenowane w ha	
	Ogółem	w tym:		Ogółem	w tym:
		grunty orne	użytki zielone		grunty orne
Borów Polski	**66**	54	12	**45**	45
Borów Wielki	**717**	679	38	**594**	593
Konin – Szyba	**235**	187	48	**152**	144
Miłaków	**212**	152	60	**99**	88
Nieciecz	**50**	48	2	**38**	37
Nowe Miasteczko i Gołaszyn	**347**	285	62	**217**	198
Popęszyce	**301**	287	14	**253**	253
Rejów	**5**	–	5	**–**	–
Żuków	**162**	117	45	**108**	90

Źródło: Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Inspektorat Nowa Sól, 2017.

Według aktualnych danych Lubuskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Inspektorat w Nowej Soli (od 2018 roku Wody Polskie), na terenie gminy Nowe Miasteczko łączna powierzchnia użytków rolnych zmeliorowanych wynosi 2095 ha, z czego gruntów ornych 1809 ha, a użytków zielonych 286 ha. Powyższe oznacza, że użytki rolne zmeliorowane stanowią 39,73 % ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie, w tym odpowiednio grunty orne 38,34 %, a użytki zielone 46,48 %. Natomiast łączna powierzchnia użytków rolnych zdrenowanych wynosi 1506 ha, z czego gruntów ornych 1448 ha. Powyższe oznacza, że użytki rolne zdrenowane stanowią 28,56 % ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie, w tym grunty orne 31,09 %. Należy nadmienić, że użytki rolne zdrenowane stanowią 71,89 % ogólnej powierzchni użytków rolnych zmeliorowanych, zaś grunty orne zdrenowane stanowią 80,04 % ogólnej powierzchni gruntów ornych zmeliorowanych. Sieć drenarska obejmuje 530 budowli, z czego: wyloty ze zbieraczy 383 sztuki i studzienki drenarskie 147 sztuk.

TABELA 150: Gmina Nowe Miasteczko – ewidencja urządzeń melioracji szczegółowych w 2016 roku (II).

Obręb	Odsetek (%) użytków rolnych zmeliorowanych			Odsetek (%) użytków rolnych zdrenowanych	
	Ogółem	w tym:		Ogółem	w tym:
		grunty orne	użytki zielone		grunty orne
Borów Polski	**25,49**	23,74	38,07	**17,38**	19,79
Borów Wielki	**58,18**	60,44	34,84	**48,20**	52,79
Konin – Szyba	**40,58**	37,30	61,70	**26,25**	28,73
Miłaków	**32,60**	26,67	74,66	**15,22**	15,44
Nieciecz	**20,60**	25,21	3,82	**15,65**	19,43
Nowe Miasteczko i Gołaszyn	**30,51**	28,34	47,05	**19,08**	19,69
Popęszyce	**48,71**	50,78	26,54	**40,95**	44,77
Rejów	**1,92**	–	20,63	**–**	–
Żuków	**54,97**	48,89	81,20	**36,65**	37,61

Źródło: Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Inspektorat Nowa Sól, 2017.

TABELA 151: Gmina Nowe Miasteczko – ewidencja urządzeń melioracji szczegółowych w 2016 roku (III).

Obręb	Rowy melioracji szczegółowych / w tym ubezpieczone (mb)		Długość rowów melioracyjnych w km na 100 ha:	
			powierzchni ogólnej	użytków rolnych
Borów Polski	3300	–	0,931	1,274
Borów Wielki	24974	4270	1,443	2,026
Konin – Szyba	9435	–	1,374	1,629
Miłaków	13402	–	1,427	2,061
Nieciecz	1450	–	0,408	0,597
Nowe Miasteczko + Gołaszyn	23170	–	1,292	2,037
Popęszyce	7635	–	0,967	1,236
Rejów	630	–	0,138	0,242
Żuków	10234	–	1,905	3,473

Źródło: Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Inspektorat Nowa Sól, 2017.

Według aktualnych danych Lubuskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych z Zielonej Góry, Inspektorat w Nowej Soli (od 2018 roku Wody Polskie), całkowita długość rowów melioracyjnych na terenie gminy Nowe Miasteczko wynosi 94,230 km, w tym 4,270 km rowów ubezpieczonych. Oznacza to, że średnio na każde 100 ha powierzchni gminy przypada 1,233 km rowów melioracyjnych, a na każde 100 ha użytków rolnych 1,787 km. Na powyższych rowach zlokalizowane są 34 budowle, w tym:

- zastawki, wpusty i przepusto – zastawki – 31 sztuk;
- progi, stopnie, bystrotoki – 2 sztuki;
- studzienki – 1 sztuka.

TABELA 152: Gmina Nowe Miasteczko – ewidencja urządzeń melioracji szczegółowych w 2016 roku (IV).

Obręb	Budowle na rowach i rurociągach			Budowle na sieci drenarskiej	
	zastawki, wpusty	progi, stopnie, bystrotoki	studzienki	studzienki	wyloty ze zbieraczy
Borów Polski	1	–	–	5	15
Borów Wielki	8	–	–	50	90
Konin – Szyba	2	–	–	8	40
Miłaków	5	–	–	5	65
Nieciecz	1	–	–	6	4
Nowe Miasteczko + Gołaszyn	7	–	–	20	84
Popęszyce	–	2	–	40	51
Rejów	–	–	1	–	–
Żuków	7	–	–	13	34

Źródło: Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Inspektorat Nowa Sól, 2017.

7.8.2. Urządzenia wodne.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie ma cieków wodnych znajdujących się w administracji Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) we Wrocławiu (od 2018 roku Wody Polskie). Ewidencją miejscowych cieków naturalnych administruje Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Inspektorat w Nowej Soli (od 2018 roku Wody Polskie).

TABELA 153: Gmina Nowe Miasteczko – ewidencja cieków naturalnych w 2016 roku (I).

Obręb	Biała Woda	Kanał Solanka	Kanał Graniczny
Borów Polski	–	–	–
Borów Wielki	**X**	–	–
Konin – Szyba	**X**	–	–
Miłaków	–	–	–
Nieciecz	–	**X**	–
Nowe Miasteczko i Gołaszyn	**X**	–	–
Popęszyce	**X**	–	**X**
Rejów	**X**	–	–
Żuków	–	–	–

Źródło: Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Inspektorat Nowa Sól, 2017.

TABELA 154: Gmina Nowe Miasteczko – ewidencja cieków naturalnych w 2016 roku (II).

Obręb	Cieki naturalne (km)		Budowle (sztuki)		Obszar oddziaływania cieków i urządzeń (ha)	
	ogółem	uregulowane	piętrzące i przelewy	progi, stopnie, bystrotoki	grunty orne	użytki zielone
Borów Polski	**–**	–	–	–	–	–
Borów Wielki	**5,710**	5,710	–	–	10	29
Konin – Szyba	**1,950**	1,950	–	–	6	23
Miłaków	**–**	–	–	–	–	–
Nieciecz	**2,580**	2,580	–	–	32	19
Nowe Miasteczko + Gołaszyn	**5,212**	5,212	–	4	7	24
Popęszyce	**6,200**	6,200	–	2	22	29
Rejów	**3,010**	3,010	4	8	12	23
Żuków	**–**	–	–	–	–	–

Źródło: Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Inspektorat Nowa Sól, 2017.

Przez obszar gminy Nowe Miasteczko przepływają 3 cieki naturalne będące w administracji Lubuskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze, Inspektoratu w Nowej Soli (od 2018 roku Wody Polskie): Biała Woda, Kanał Solanka i Kanał Graniczny. Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że całkowita długość cieków naturalnych na terenie gminy Nowe Miasteczko wynosi 24,662 km. Wszystkie cieki są na całej długości uregulowane. Na wyżej wymienionych ciekach zlokalizowanych jest 18 budowli, z czego:

- progi, stopnie i bystrotoki – 14 sztuk;

- budowle piętrzące i przelewy – 4 sztuki.

Obszar oddziaływania cieków naturalnych i urządzeń obejmuje 236 ha użytków rolnych, z czego 89 ha gruntów ornych i 147 ha użytków zielonych.

Istotny wpływ na prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej mają rozmiary i techniczna sprawność urządzeń wodnych. Ponieważ nadmiar wód w glebie, podobnie jak ich niedobór negatywnie wpływają na jej wydajność, to tworzenie optymalnych warunków wilgotnościowych i powietrznych poprzez melioracje, dzięki którym można regulować poziom wód gruntowych oraz odpływ nadmiaru wód opadowych, staje się koniecznością. Prawidłowe funkcjonowanie systemów melioracyjnych jest uzależnione od ich właściwej eksploatacji i konserwacji. Odpowiedzialność za właściwe utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych spoczywa na zainteresowanych właścicielach gruntów. Stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na terenie gminy Nowe Miasteczko jest w dużej mierze niezadowalający. Większość urządzeń melioracyjnych wymaga odbudowy lub modernizacji. Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze (od 2018 roku Wody Polskie) nie przewiduje obecnie inwestycji na terenie gminy Nowe Miasteczko. W najbliższym okresie ze względu na ograniczone środki finansowe ewentualne prace będą obejmować bieżące utrzymanie urządzeń. Natomiast zgodnie z *Planem inwestycji planowanych do realizacji w zakresie melioracji wodnych podstawowych w Województwie Lubuskim na lata 2024 – 2030*, przyjętym uchwałą nr 254/3025/14 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 30 kwietnia 2014 roku do wykonania będą następujące prace:

- regulacja i udrożnienie rzeki Białej Wody (etap II) w km 11+492 – 18+500;
- regulacja i udrożenienie Kanału Granicznego na długości 1 km.

7. 9. Cmentarze.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko funkcjonuje 6 cmentarzy. Wszystkie są własnością komunalną i zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- Nowe Miasteczko, ul. Szosa Bytomska (działka ewidencyjna nr 100/24) – o powierzchni 2,5979 ha;
- Nowe Miasteczko, ul. 22 lipca (działka ewidencyjna nr 381) – 0,5879 ha;
- Borów Wielki (działka ewidencyjna nr 47) – 1,01 ha;
- Miłaków (działka ewidencyjna nr 153) – 0,26 ha;
- Popęszyce (działka ewidencyjna nr 366) – 0,38 ha;
- Żuków (działka ewidencyjna nr 66) – 0,24 ha.

Łączna powierzchnia czynnych cmentarzy wynosi 5,08 ha. Szacuje się, że istniejące miejsca pochówku w perspektywie najbliższych kilkunastu lat nie zaspokoją potrzeb mieszkańców gminy i w związku z powyższym planuje się rozbudowę funkcjonujących cmentarzy.

Na terenie gminy nie występują grzebowiska dla zwierząt. Gmina i właściciele inwentarza posiadają stosowne umowy dotyczące odbioru i utylizacji martwych zwierząt hodowlanych i gospodarskich.

7. 10. Obiekty obrony cywilnej i narodowej.

Obrona cywilna i narodowa na terenie gminy Nowe Miasteczko nie posiada urządzeń i obiektów do wykorzystania w czasie potencjalnych zagrożeń.

8. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE.

W przeznaczeniu terenów do pełnienia funkcji planistycznych należy uwzględnić ograniczenia jakie wynikają z prawnej ochrony środowiska, zasobów przyrody i warunków życia ludzi. Należy zapewnić przewidywaną prawem ochronę wszystkich elementów środowiska i obiektów opisanych w rozdziałach nr 1 i 2 niniejszego opracowania. Istnienie na omawianym terenie infrastruktury technicznej, opisanej w rozdziale nr 7, stwarza dodatkowe ograniczenia. Wymagają one zapewnienia dodatkowych stref ochronnych oraz obszarów ograniczonego użytkowania.

8. 1. Ochrona przyrodnicza i rolnicza.

8.1.1. Ochrona gruntów rolnych i leśnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z dnia 31 grudnia 2008 roku) na obszarze gminy Nowe Miasteczko, poza terenem miasta, ochronie podlega cały areał gruntów ornych, łąk i pastwisk zaliczanych do III klasy bonitacyjnej, a także kompleksy użytków rolnych klas IV – VI wytworzonych z gleb pochodzenia organicznego oraz tereny leśne w granicach administracyjnych całej gminy.

8.1.2. Ochrona przyrody.

Na obszarze gminy Nowe Miasteczko ochronie przyrodniczej podlegają:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie";
- pomniki przyrody;
- gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych;

a także postuluję się ochronę:

- zinwentaryzowanych cennych siedlisk przyrodniczych;
- grup śródpolnej zieleni wysokiej;
- istniejących ciągów zadrzewionych;
- ciągów ekosystemów wodno – łąkowych wzdłuż cieków;
- zieleni urządzonej.

Dla obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2016 roku poz. 2134 z późn. zm.) obowiązują zasady gospodarowania i ochrony wynikające z zapisów ww. ustawy.

Zgodnie z Uchwałą nr X/101/15 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 22 czerwca 2015 roku (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 25 czerwca 2015 roku, poz. 1172) w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie" wprowadza się następujące zakazy:

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

3) wydobywania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno – błotnych;
6) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt nr 6 nie dotyczy:
1) odbudowy, rozbudowy oraz nadbudowy istniejącego obiektu budowlanego;
2) działek, na których znajdują się już obiekty budowlane;
3) powierzchni działek o numerach ewidencyjnych: 338, 351/2, 352/1, 353, 354, 357/2, 357/3, 358, 361, 466/2, 466/3 w obrębie miejscowości Rejów, gmina Nowe Miasteczko.

8.1.3. Wody podziemne.

Z uwagi na przewodność hydrauliczną, wydajność potencjalną studni oraz ryzyko zagrożenia zasobów wodnych na obszarze gminy Nowe Miasteczko nie wyodrębniono, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną A.S. Kleczkowskiego (1990), Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Północna część gminy znajduje się w obrębie proponowanego obszaru ochronnego GZWP nr 302 „Pradolina Barycz – Głogów (W)”[146].

8.1.4. Wody powierzchniowe.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1566) należy przestrzegać między innymi zakazu grodzenia nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu. W niniejszym *Studium* cieki naturalne (przez które rozumie się rzeki, strugi, strumienie i potoki oraz inne wody płynące w sposób ciągły lub okresowy, naturalnymi lub uregulowanymi korytami) oraz wody powierzchniowe stojące i ich najbliższe otoczenie mają przede wszystkim pełnić rolę faktycznych korytarzy ekologicznych oraz w wybranych miejscach ciągów i terenów rekreacyjnych, zarówno na terenach zainwestowanych (wiejskich i miejskich) jak i otwartych. Na terenie gminy zagospodarowanie części brzegów cieków i dolin rzecznych, a także innych wód powierzchniowych podlega prawnym ograniczeniom wynikającym z ochrony przeciwpowodziowej i ochrony przyrody. Dla pozostałych wód powierzchniowych, nie objętych dotychczas rygorami zabezpieczającymi przed zainwestowaniem, zasadne byłoby przyjąć zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 50 m od linii brzegów cieków naturalnych i zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych i obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, a także infrastruktury służącej turystyce i rekreacji. Należy wprowadzić także zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych i starorzeczy.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2009 roku (Dz. U. nr 106, poz. 882) w sprawie szczegółowego zakresu opracowywania planów gospodarki wodami na obszarach dorzeczy, sporządzono stosowny dokument (*Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*) przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku).

[146] Polgeol SA, *Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych Pradolina Barycz – Głogów (W) (GZWP nr 302)*, Warszawa 2007.

8.1.5. Ochrona przeciwpowodziowa.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie określono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w myśl ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1566). Niezależnie od powyższego dla cieków przepływających przez obszar gminy, dla których dotychczas nie określono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i nie wyznaczono ich do opracowania map zagrożenia i ryzyka powodziowego, jako bezpieczne granice zabudowy należy przyjąć zasięg lokalnych podtopień (największa powódź historyczna zbliżona do $Q_{1\%}$ – wody stuletniej). Powyższe dane mają charakter informacyjny o zagrożeniu powodziowym i są to tereny na których nie powinno się wprowadzać nowych inwestycji, a w szczególności inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

8.1.6. Obszary i tereny górnicze.

Na obszarze gminy Nowe Miasteczko występują udokumentowane złoża kopalin. Obszary udokumentowanych, ale nie eksploatowanych złóż kopalin należy wyłączyć z zainwestowania. Ponadto występują tu następujące obszary i tereny górnicze.

GOŁASZYN:

Decyzją Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7422.66.2013) z dnia 20 grudnia 2013 roku na złożu piasku „Gołaszyn" ustanowiono obszar górniczy „Gołaszyn" i teren górniczy „Gołaszyn" o powierzchni odpowiednio: 193742,7 m² i 203093,3 m², których granice wyznaczają następujące współrzędne punktów załamania granic w układzie „2000" (tabela poniżej). Koncesji udzielono do dnia 31 grudnia 2025 roku.

TABELA 155: Gmina Nowe Miasteczko – granice terenu górniczego „Gołaszyn" i obszaru górniczego „Gołaszyn" zgodnie z Decyzją Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7422.66.2013) z dnia 20 grudnia 2013 roku.

Nr punktu	Współrzędne	
	X	Y
1	2	3
Obszar górniczy „Gołaszyn"		
1	5732270,7	5549658,0
2	5732162,1	5550126,3
3	5731685,5	5550181,0
4	5731667,5	5550083,0
5	5731747,0	5550070,9
6	5731807,8	5549934,0
7	5731816,9	5549905,4
8	5731810,3	5549842,1
9	5731923,8	5549832,5
10	5731932,8	5549769,2
11	5731885,6	5549772,3
12	5731872,7	5549687,4

1	2	3
Teren górniczy „Gołaszyn”		
1	5732284,5	5549656,9
2	5732181,9	5550127,1
3	5731686,0	5550183,9
4	5731667,5	5550083,0
5	5731747,0	5550070,9
6	5731807,8	5549934,0
7	5731816,9	5549905,4
8	5731810,3	5549842,1
9	5731923,8	5549832,5
10	5731932,8	5549769,2
11	5731885,6	5549772,3
12	5731872,7	5549687,4

NOWE MIASTECZKO:

Decyzją Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7422.37.2015) z dnia 27 lipca 2015 roku na złożu kruszywa naturalnego „Nowe Miasteczko” ustanowiono obszar i teren górniczy „Nowe Miasteczko” o powierzchni 99172 m², którego granice wyznaczają następujące współrzędne punktów załamania granic w układzie „2000” (tabela poniżej). Koncesji udzielono do dnia 16 kwietnia 2019 roku.

TABELA 156: Gmina Nowe Miasteczko – granice terenu i obszaru górniczego „Nowe Miasteczko” zgodnie z Decyzją Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7422.37.2015) z dnia 27 lipca 2015 roku.

Nr punktu	Współrzędne	
	X	Y
Obszar i teren górniczy „Nowe Miasteczko”		
1	5729215,55	5552186,23
2	5729222,05	5552202,78
3	5729291,55	5552346,47
4	5729319,21	5552422,99
5	5729322,97	5552491,77
6	5729335,28	5552653,13
7	5729187,37	5552647,82
8	5729072,70	5552643,69
9	5729075,80	5552575,07
10	5729083,07	5552415,06
11	5729084,97	5552323,00
12	5729094,99	5552188,22

REJÓW II:

Decyzją Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7422.13.2017) z dnia 26 kwietnia 2017 roku na złożu kruszywa naturalnego „Rejów II" ustanowiono obszar górniczy „Rejów IIA" składający się z dwóch odrębnych pól (Pole 1 i Pole 2) oraz teren górniczy „Rejów IIA" o powierzchni odpowiednio: 33660 m², 19602 m² i 171193 m², których granice wyznaczają następujące współrzędne punktów załamania granic w układzie „2000" (tabela poniżej). Koncesji udzielono do dnia 31 grudnia 2022 roku.

TABELA 157: Gmina Nowe Miasteczko – granice terenu górniczego „Rejów IIA" i obszaru górniczego „Rejów IIA" zgodnie z Decyzją Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7422.13.2017) z dnia 26 kwietnia 2017 roku.

Nr punktu	Współrzędne	
	X	Y
1	2	3
Obszar górniczy „Rejów IIA" – Pole 1		
1	5732933,0	5551672,1
2	5732773,5	5551636,4
3	5732786,4	5551551,8
4	5732896,7	5551533,7
5	5732958,0	5551358,3
6	5733017,6	5551374,1
7	5733011,2	5551432,7
8	5732984,5	5551468,2
9	5732969,6	5551515,3
10	5732979,3	5551563,7
11	5732966,6	5551600,7
12	5732978,5	5551625,3
13	5732951,3	5551639,4
Obszar górniczy „Rejów IIA" – Pole 2		
14	5733025,0	5550923,4
15	5733069,7	5550644,7
16	5733075,5	5550631,2
17	5733087,6	5550611,6
18	5733097,7	5550601,3
19	5733129,6	5550620,6
20	5733085,2	5550944,0
Teren górniczy „Rejów IIA"		
1	5732933,0	5551672,1
2	5732768,3	5551635,2
3	5732783,1	5551546,4
4	5732890,5	5551530,2
5	5733020,2	5551120,4
6	5732922,4	5551086,3
7	5733075,9	5550581,0
8	5733149,4	5550617,8

1	2	3
9	5733101,3	5550934,6
10	5733175,2	5550949,1
11	5733092,8	5551481,2
12	5733031,3	5551602,1

Dla obszarów i terenów górniczych obowiązują zasady gospodarowania zgodnie z przyznanymi koncesjami i zapisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze z dnia 09 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1131 z późn. zm.).

8. 2. Ochrona kulturowa.

Na obszarze gminy Nowe Miasteczko na podstawie przepisów odrębnych i prawa miejscowego ochronie kulturowej podlegają:

- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków;
- obiekty i obszary zabytkowe ujęte w gminnej ewidencji zabytków;
- stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków;
- pozostałe udokumentowane stanowiska archeologiczne.

W strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej (strefa „A”), utworzonej dla zespołu urbanistyczno – krajobrazowego Starego Miasta (wpisanego do rejestru zabytków przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze decyzją nr 87 z dnia 16 kwietnia 1958 roku oraz decyzją nr 3032 z dnia 20 lipca 1978 roku), obejmującej obszar miasta Nowe Miasteczko w granicach przebiegających po zewnętrznym obwodzie ulic: Moniuszki (od strony północnej), Wojska Polskiego (od zachodu), Adama Mickiewicza i Piaskowej (od południa) oraz Fabrycznej i Ogrodowej (od wschodu), obowiązuje zachowanie układu historycznej zabudowy miejskiej w istniejących liniach zabudowy, obowiązek zachowania historycznych przekroi i szerokości ulic, obowiązek zachowania historycznego podziału na działki budowlane poprzez zachowanie historycznej zabudowy oficyn i kształtowanie wnętrz mieszkalnych z podkreśleniem linii rozgraniczających poszczególne parcele, prawo do uzupełnień zabudowy na pustych działkach, stanowiących pierzeje istniejących ulic z dostosowaniem nowej zabudowy do gabarytów sąsiedniej zabudowy historycznej pod względem skali, geometrii dachów, wysokości kondygnacji, a w szczególności wysokości parteru, gdzie obowiązuje zasada kontynuacji gzymsów.

W strefie ochrony konserwatorskiej (strefa „B”), obejmującej teren miasta Nowe Miasteczko poza granicami wyznaczonymi dla strefy „A”, a znajdującymi się w układzie przestrzennym krajobrazu w promieniu 500 m (decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze nr 87 z dnia 16 kwietnia 1958 roku) oraz teren objęty ochroną krajobrazową położony w promieniu 1000 m od ścisłej strefy ochrony konserwatorskiej (decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze nr 3022 z dnia 20 lipca 1978 roku), obowiązuje zachowanie historycznych przekroi i szerokości ulic wraz liniami rozgraniczającymi i historyczną nawierzchnią, zachowanie zasadniczych elementów historycznego układu przestrzennego (w tym: historycznego podziału parcelacyjnego rozplanowania ulic, placów, wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni), prawo do uzupełnień zabudowy na pustych działkach z dostosowaniem nowej zabudowy do gabarytów sąsiedniej zabudowy historycznej pod względem skali, geometrii dachów, wysokości kondygnacji, a w szczególności wysokości parteru, gdzie obowiązuje kontynuacja gzymsów.

Zgodnie z obecnie obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasteczko w granicach wyżej wymienionych stref ochrony konserwatorskiej obowiązują następujące zasady i wymagania ochrony:

- tereny ZŁ,ZP5 (tereny łąk bez prawa zabudowy, tereny zieleni publicznej) i ZŁ,ZP6 (tereny łąk i zieleni publicznej) obejmuje się strefą ekspozycji i ochrony krajobrazu kulturowego ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo układu urbanistycznego miasta Nowe Miasteczko wpisanego do rejestru zabytków. Wszystkie działania na tym terenie należy prowadzić po uprzednim uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie przepisów szczególnych[147];
- wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku wymaga pozwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków – zgodnie ze strefą wyznaczoną na rysunku planu[148];
- w otoczeniu zabytku zespołu urbanistyczno – architektonicznego miasta Nowe Miasteczko, wpisanego do rejestru zabytków, w granicach wykazanych na rysunku planu:
  - przy kształtowaniu zabudowy należy uwzględnić walory kulturowe obszaru w nawiązaniu do zabudowy historycznej oraz wartości widokowe zabytku to jest miasta Nowe Miasteczko;
  - zakazuje się lokalizowania obiektów w formie dominant zaburzających historyczny krajobraz miasta Nowe Miasteczko[149].

Ponadto zgodnie z obecnie obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego[150] obejmuje się ochroną układ ruralistyczny miejscowości Gołaszyn, w granicach wykazanych na rysunku planu. Na obszarze układu:

- nakazuje się: dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej poprzez odpowiednie usytuowanie, dobór bryły, kompozycję elewacji, dobór materiałów, kolorystykę, zachowanie skali obiektów, sposobu pokrycia i geometrii dachu, historycznych wypraw tynkarskich, detalu architektonicznego, układów otworów okiennych;
- dopuszcza się: przebudowę, rozbudowę zgodnie z ustaleniami określonymi w rozdziale 7, 8 i 9 uchwały.

8. 3. Ograniczenia użytkowania terenu związane z infrastrukturą techniczną.

8.3.1. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg.

Ograniczenia w zainwestowaniu na terenach o przekroczonych standardach akustycznych polegają na zakazie lokalizacji obiektów mieszkalnych lub innych wymagających ochrony przed hałasem, jeżeli wcześniej nie zostaną podjęte środki ograniczające emisję fal dźwiękowych. Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z drogami należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowanie terenu, to jest:

- strefę wyłączoną z wszelkiej działalności budowlanej, wyznaczoną położeniem linii zabudowy – określoną przepisami ustawy o drogach publicznych;
- strefę uciążliwości dróg dotyczącą obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi;
- strefę uciążliwości drogi wyznaczoną położeniem linii uciążliwości drogi.

[147] Uchwała nr VIII/31/03 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 25 czerwca 2003 roku w sprawie uchwalenia *zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowe Miasteczko*.
[148] Uchwała nr XLI/256/2010 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 września 2010 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów przy ul. 22 lipca – miasto Nowe Miasteczko*.
[149] Uchwała nr XLVI/275/2014 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 17 września 2014 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów przy ulicy Przemysłowej i ulicy Marchlewskiego w Nowym Miasteczku*.
[150] Uchwała nr XLVI/275/2014 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 17 września 2014 roku w sprawie uchwalenia *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów przy ulicy Przemysłowej i ulicy Marchlewskiego w Nowym Miasteczku*.

Strefy ochrony wynikające z przepisów szczególnych przedstawione są w poniższej tabeli.

TABELA 158: Postulowane minimalne odległości dróg publicznych od istniejących i planowanych budynków z pomieszczeniami na pobyt ludzi (w metrach).

Typ drogi	Klasa techniczna	Obiekty mieszkaniowe i użyteczności publicznej		Budynki szpitalne i wymagające szczególnej ochrony
		jedno – kondygnacyjne	wielo – kondygnacyjne	
Autostrada	A	120	150	300
Między – regionalna	GP	50	70	200
Krajowa regionalna	GP, G, Z	30	40	130
Wojewódzka	GP, G, Z	30	40	130
Powiatowa	G, Z, L, D	15	20	80
Gminna	G, Z, L, D	15	20	80

8.3.2. Komunikacja – linie kolejowe.

Przez obszar gminy Nowe Miasteczko nie przebiegają czynne linie kolejowe.

8.3.3. Ujęcia wody.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko wyznaczono strefy ochronne bezpośrednie od ujęć wód podziemnych.

SUW Nowe Miasteczko, ul. Poniatowskiego:

Decyzją Starosty Nowosolskiego (OŚ.6220–3 /2005/912/1) z dnia 22 sierpnia 2005 roku ustalono strefy ochrony bezpośredniej komunalnego ujęcia wód podziemnych przy ul. Poniatowskiego w Nowym Miasteczku:

- wspólną strefę ochrony bezpośredniej dla studni Nr I, Nr Ia i Nr II, zlokalizowaną na działce nr 175/10 w obrębie Nowe Miasteczko miasto, w kształcie nieregularnym, zamykającą się granicami działki, obejmującą powierzchnię 0,3236 ha;
- strefę ochrony bezpośredniej studni Nr III, zlokalizowaną na części działki nr 169/1 w obrębie Nowe Miasteczko miasto, w kształcie rombu o boku 14,5 m, obejmującą powierzchnię 0,031 ha.

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych i powierzchniowych zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody, a ponadto należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków stojących lub pływających. Na

ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

SUW Borów Wielki, SUW Nowe Miasteczko, ul. Marcinkowskiego i SUW Nowe Miasteczko R.O.D. „Tulipan”[151]:

Obszary stref ochrony bezpośredniej dla ujęć wód podziemnych w miejscowościach Borów Wielki (SUW) i Nowe Miasteczko (ul. Marcinkowskiego i R.O.D. „Tulipan”) mieszczą się w granicach ogrodzeń stacji ujęć wody. Strefy ochrony bezpośredniej wyznaczono tu na podstawie Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 listopada 1991 roku w sprawie zasad ustanawiania stref ochronnych źródeł i ujęć wody (Dz. U. z 1991 roku, Nr 116, poz. 504). Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia teren ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych przy studniach wierconych obejmuje grunty, na których jest usytuowane ujęcie wody oraz otaczający je pas gruntu o szerokości od 8 do 10 m, licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody.

Rozporządzenie z dnia 5 listopada 1991 roku zostało uchylone 1 stycznia 2002 roku. Obecnie zasady gospodarowania na terenie gminnych ujęć wód reguluje ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1566). Zgodnie z art. 121 ust. 1 ww. ustawy strefę ochronną stanowi obszar ustanowiony na podstawie art. 135 ust. 1, na którym obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód. Natomiast zgodnie z art. 127 ww. ustawy na terenie ochrony bezpośredniej zakazuje się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. W myśl art. 128 ww. ustawy na terenie ochrony bezpośredniej należy:

- odprowadzać wody opadowe lub roztopowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Zgodnie z art. 129 ww. ustawy teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić. Na ogrodzeniu należy umieścić tablice zawierające informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Zgodnie z art. 121 ustawy Prawo wodne dopuszcza się ustanowienie strefy ochronnej obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód.

Ujęcie (studnia) w Nowym Miasteczku przy pawilonie handlowym przy ul. Kościuszki jest obecnie nieczynne. Studnia jest zabezpieczona. Nie wyznaczono tu strefy ochrony bezpośredniej.

8.3.4. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie ma czynnych oraz zlikwidowanych odwiertów służących do wydobycia gazu ziemnego.

[151] Decyzja (pozwolenie wodnoprawne) nr BŚ.6431.31.2017.EP Starosty Nowosolskiego z dnia 23 czerwcaa 2017 roku z terminem ważności do dnia 30 kwietnia 2027 roku.

Przez teren gminy przebiegają gazociągi średniego ciśnienia, które wymagają zachowania stref kontrolowanych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z dnia 04.06.2013 roku, poz. 640) strefa kontrolowana to obszar wyznaczony po obu stronach osi gazociągu, którego linia środkowa pokrywa się z osią gazociągu, w którym przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się transportem gazu ziemnego podejmuje czynności w celu zapobieżenia działalności mogącej mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłowe użytkowanie gazociągu. W strefach kontrolowanych należy kontrolować wszelkie działania, które mogłyby spowodować uszkodzenie gazociągu lub mieć inny negatywny wpływ na jego użytkowanie i funkcjonowanie. W strefach kontrolowanych nie należy wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania. W strefach kontrolowanych nie mogą rosnąć drzewa w odległości mniejszej niż 2,0 m od gazociągów o średnicy do DN 300 włącznie i 3,0 m od gazociągów o średnicy większej niż DN 300, licząc od osi gazociągu do pni drzew. Wszelkie prace w strefach kontrolowanych mogą być prowadzone tylko po wcześniejszym uzgodnieniu sposobu ich wykonania z właściwym operatorem sieci gazowej.

TABELA 159: Szerokość stref kontrolowanych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 roku.

Rodzaj gazociągu	Średnica nominalna gazociągu DN	Szerokość strefy kontrolowanej (w m)
Do 0,5 MPa włącznie	–	1
Powyżej 0,5 MPa do 1,6 MPa włącznie	–	2
Powyżej 1,6 MPa	do 150	4
	> 150 – 300	6
	> 300 – 500	8
	> 500	12

Strefa kontrolowana na gazociągach średniego ciśnienia przebiegających przez gminę Nowe Miasteczko wynosi 1 m.

8.3.5. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi.

ELEKTROENERGETYCZNA SIEĆ PRZESYŁOWA:

Na terenie gminy Nowe Miasteczko znajduje się fragment elektroenergetycznej linii przesyłowej o napięciu 220 kV relacji Leśniów – Żukowice, wzdłuż której należy uwzględnić pas technologiczny o szerokości 50 m (po 25 m od osi linii w obu kierunkach), dla którego obowiązują ograniczenia użytkowania i zagospodarowania terenu. Dla terenu znajdującego się w pasie technologicznym obowiązują następujące ustalenia dotyczące ograniczeń jego użytkowania i zagospodarowania:

- w pasie technologicznym linii:
  - ustala się zakaz realizacji obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi, to jest:
    - zakazuje się lokalizowania budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej typu szkoła, szpital, internat, żłobek, przedszkole i podobne;

- zakazuje się lokalizowania miejsc stałego przebywania ludzi w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną;
- odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych,

- należy uzgadniać warunki lokalizacji wszelkich obiektów z właścicielem linii;
- nie wolno tworzyć hałd, nasypów oraz sadzić pod linią roślinności wysokiej powyżej 3 m,

➢ teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową ani jako teren związany z działalnością gospodarczą (przesyłową) właściciela linii;
➢ wszelkie zmiany w kwalifikacji terenu w obrębie pasa technologicznego linii i w jego najbliższym sąsiedztwie powinny być zaopiniowane przez właściciela linii;
➢ zalesienia terenów rolnych w pasie technologicznym linii mogą być przeprowadzone w uzgodnieniu z właścicielem linii, który określi maksymalną wysokość sadzonych drzew i krzewów;
➢ lokalizacja budowli zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w bezpośrednim sąsiedztwie pasów technologicznych wymaga uzgodnień z właścicielem linii;
➢ minimalna wymagana odległość turbiny wiatrowej od linii elektroenergetycznej 220 kV lub 400 kV, określona jako odległość najbardziej skrajnego elementu turbiny wiatrowej (krańców łopat turbiny) od trasy osi linii, wynosi trzykrotną długość średnicy koła zataczanego przez łopaty turbiny wiatrowej.

ELEKTROENERGETYCZNA SIEĆ DYSTRYBUCYJNA:

Wzdłuż istniejących linii napowietrznych 110 kV, 20 kV oraz 0,4 kV należy zachować wolne od zabudowy i dostępne dla prowadzenia prawidłowej eksploatacji linii pasy terenu (wolne od drzew, konarów i krzewów) w zależności od poziomu napięcia:

➢ 40 m dla linii 110 kV (po 20 m z obu stron linii, licząc w poziomie od osi linii);
➢ 22 m dla linii 20 kV (po 11 m z obu stron linii, licząc w poziomie od osi linii);
➢ 3 m dla linii 0,4 kV (wzdłuż osi linii).

Stacje transformatorowe powinny mieścić się w rezerwowanym pod nie obszarze o wymiarach przynajmniej 7 m x 6 m. Są to tak zwane strefy techniczne, umożliwiające eksploatację sieci napowietrznych z uwzględnieniem dojazdu do stanowisk słupowych.

Wszelkie zmiany zagospodarowania terenu pod liniami elektroenergetycznymi należy projektować w oparciu o:

➢ PN-E-05100-1:1998 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne – projektowanie i budowa”;
➢ ustawę Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2017 roku, poz. 519 z późn. zm.);
➢ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 roku Nr 192, poz. 1883);
➢ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 roku Nr 120 poz. 826).

INNE URZĄDZENIA:

Strefą ochronną obejmuje się również maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne. Określony areał jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu – od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów od osi masztu. Obecnie na terenie gminy funkcjonują 2 stacje bazowe telefonii komórkowej, obie zlokalizowane w Nowym Miasteczku (działki ewidencyjne nr 100/26 i 118/1).

8.3.6. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 roku (Dz. U. Nr 52, poz. 315) w sprawie określenia jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, podaje minimalne odległości terenów od granicy cmentarzy:

- 50 m od zabudowań mieszkalnych, jeśli posiadają one sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;
- 150 m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia dla potrzeb gospodarczych;
- 500 m od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia.

Na obszarze gminy Nowe Miasteczko czynne i zlikwidowane cmentarze znajdują się w miejscowościach zwodociągowanych.

8.3.7. Obiekty wojskowe i obrony cywilnej.

Na obszarze gminy Nowe Miasteczko nie występują obiekty wojskowe i obrony cywilnej.

8.3.8. Pozostałe obiekty.

Dla obiektów typu: oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów komunalnych i przemysłowych, baz maszynowych, zakładów przemysłowych, ferm hodowlanych, stacji paliw płynnych, itp. – strefy ochronne wyznaczane są indywidualnie. W bezpośrednim sąsiedztwie zajmowanym przez tereny chronione należy wprowadzić zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, obiektów służby zdrowia, oświaty, sportu i rekreacji oraz innych budynków użyteczności publicznej. Wskazane jest tworzenie pasów zieleni izolacyjnej.

8.3.9. Tereny zamknięte.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie występują tereny zamknięte.

9. DOKUMENTACJA PLANISTYCZNO – STRATEGICZNA.

W okresie od 2000 roku, a więc po opracowaniu i uchwaleniu pierwszego *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko*, powstał szereg dokumentów planistyczno – strategicznych o charakterze planów, studiów, strategii i programów, zarówno na szczeblu wojewódzkim jak i powiatowym, obejmujących zasięgiem swojego opracowania teren gminy Nowe Miasteczko. Poniżej przedstawiono zapisy i wnioski z aktualnej, wybranej dokumentacji odnoszącej się bezpośrednio lub pośrednio do terenu gminy Nowe Miasteczko.

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE:

9. 1. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020 została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego nr XXXII/319/12 z dnia 19 listopada 2012 roku. We wstępie do *Strategii…* czytamy, że „stanowi ona najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki rozwoju regionalnego i wskazujący obszary szczególnej interwencji. Łączy w sobie diagnozę stanu regionu, stojące przed nim wyzwania rozwojowe i aspiracje jego mieszkańców. *Strategia* funkcjonować będzie jako plan postępowania władz regionalnych, tak w procesie zarządzania województwem, jak i w inicjowaniu oraz rozwijaniu mechanizmów współpracy pomiędzy samorządem terytorialnym, sferą biznesową i mieszkańcami województwa. Uwzględnienie w *Strategii* dokumentów planistycznych szczebla międzynarodowego i krajowego gwarantuje skorelowanie procesów rozwojowych województwa lubuskiego z podstawowymi założeniami europejskiej i krajowej polityki rozwoju regionalnego”. Ponadto podkreślono, że „głównymi priorytetami rozwoju województwa lubuskiego w kolejnej dekadzie są: zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, poprawa dostępności komunikacyjnej i telekomunikacyjnej w układzie zewnętrznym i wewnętrznym, zapewnienie większej spójności społecznej i terytorialnej oraz wzmocnienie szeroko rozumianego zarządzania rozwojem. Osiągnięcie pożądanego stanu planuje się poprzez realizację celów operacyjnych oraz kierunków interwencji, rozumianych jako wskazanie działań niezbędnych do osiągnięcia celu”.

Wizję strategiczną określono słowami: „*W 2020 roku województwo lubuskie w pełni korzysta ze swojego położenia w Europie, walorów środowiska i dostępności komunikacyjnej. Rozwinęły się konkurencyjne i innowacyjne sektory gospodarki i turystyka, a Lubuszan można już zaliczyć do społeczeństw informacyjnych. Efektywne wykorzystanie środków unijnych, aktywność samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych zapewniły wysoki poziom życia mieszkańców i dostęp do usług o dobrym standardzie. Region postrzegany jako miejsce zdrowego stylu życia zyskuje miano „zielonej krainy nowoczesnych technologii”*.

W celu urzeczywistnienia wizji rozwoju województwa lubuskiego w perspektywie dziesięciolecia sformułowano następujący cel główny: „*Wykorzystanie potencjałów województwa lubuskiego do wzrostu jakości życia, dynamizowania konkurencyjnej gospodarki, zwiększenia spójności regionu oraz efektywnego zarządzania jego rozwojem”*.

Poniżej przedstawiony jest wykaz 4 celów strategicznych oraz przyporządkowanych im celów operacyjnych:

CEL STRATEGICZNY NR 1: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna.

Cele operacyjne:

1.1. Rozwój sektora B+R oraz usprawnienie mechanizmów transferu innowacji.
1.2. Rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej.
1.3. Podniesienie jakości kształcenia i dostosowanie go do potrzeb regionalnego rynku pracy.
1.4. Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich.
1.5. Rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich.
1.6. Udoskonalenie oraz rozbudowa infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska.
1.7. Rozwój potencjału turystycznego województwa.
1.8. Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

CEL STRATEGICZNY NR 2: Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna.

Cele operacyjne:

2.1. Budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury komunikacyjnej.
2.2. Usprawnienie systemu transportu publicznego.
2.3. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

CEL STRATEGICZNY NR 3: Społeczna i terytorialna spójność regionu.

Cele operacyjne:

3.1. Wzrost dostępności i atrakcyjności kształcenia w placówkach edukacyjnych.
3.2. Zwiększenie dostępu do usług medycznych i profilaktyka zdrowotna.
3.3. Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej.
3.4. Promocja włączenia zawodowego i społecznego.
3.5. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.
3.6. Wsparcie budowy oraz modernizacji systemów i infrastruktury zapobiegania zagrożeniom.

CEL STRATEGICZNY NR 4: Region efektywnie zarządzany.

Cele operacyjne:

4.1. Tworzenie atrakcyjnego wizerunku województwa i promocja marki Lubuskie.
4.2. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej.
4.3. Wzmocnienie potencjału kapitału społecznego oraz kształtowanie tożsamości regionalnej.
4.4. Wzmocnienie integralności systemów zarządzania strategicznego i planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym.
4.5 .Podwyższenie sprawności działania administracji samorządowej i instytucji regionalnych.

9. 2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego.

Zgodnie z art. 38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ~~(Dz. U. z 2016 roku, poz. 778 z późn. zm.)~~ (Dz. U. z 2020 roku, poz. 293 z późn. zm.) organy samorządu województwa sporządzają plan zagospodarowania przestrzennego województwa, prowadzą analizy i studia oraz opracowują koncepcje i programy, odnoszące się do obszarów i problemów zagospodarowania przestrzennego.

~~Pierwszy *Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego* został przyjęty przez Sejmik Województwa Lubuskiego uchwałą nr XXXVII/272/2002 z dnia 02 października 2002 roku. Sporządzony wówczas *Plan…* w trybie ustawy z 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym stanowił podstawowe narzędzie dla kształtowania polityki przestrzennej w województwie, aczkolwiek stracił w dużym stopniu swą aktualność ze względu na wejście w życie ustawy z 23 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i wprowadzenie w niej nowym wymogów formalnych i prawnych. Wpływ na dezaktualizację „*Planu…*" miał także inny niż to zakładano w *Planie…* przebieg procesów inwestycyjnych, między innymi dotyczący realizacji podstawowego układu komunikacyjnego. Jednocześnie pojawiły się nowe wyzwania i uwarunkowania dla rozwoju województwa, jakie stworzyło wejście Polski do Unii Europejskiej w 2004 roku. W związku z powyższym Sejmik Województwa Lubuskiego podjął w dniu 26 marca 2007 roku uchwałę nr VI/59/07 z w sprawie przystąpienia do sporządzenia *Zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego* w jego granicach administracyjnych.~~

~~Aktualnie obowiązujący dokument pn. *Zmiana Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego* został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego nr XXII/191/12 z dnia 21 marca 2012 roku.~~

~~Do głównych celów strategicznych zalicza się w *Zmianie PZPWL*:~~

- ~~rozbudowa i modernizacja systemów transportowych w regionie i ich powiązań zewnętrznych;~~
- ~~zasada zrównoważonego rozwoju poprzez ochronę i wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz tradycji historycznej regionu;~~
- ~~rozwijanie infrastruktury turystycznej w postaci szlaków pieszych i rowerowych, różnego typu wiat oraz przystanków, a także kompleksowego oznakowania turystycznego, zgodnego ze standardami europejskimi, który łączyłby poszczególne regiony województwa lubuskiego;~~
- ~~rozwój aktywności gospodarczej;~~
- ~~rozbudowa infrastruktury technicznej;~~
- ~~rozszerzenie bazy szkolnictwa wyższego;~~
- ~~rozwój i równomierne rozmieszczenie sieci infrastruktury społecznej.~~

~~Celami operacyjnymi zabezpieczającymi cele strategiczne są przede wszystkim:~~

- ~~przygotowanie i działanie władz gminnych dotyczących opracowania i przyjęcia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, stanowiących formę zapisu polityki przestrzennej gmin;~~
- ~~działanie władz samorządowych, w zakresie zagospodarowania przestrzeni w oparciu o plany miejscowe określające zasady zagospodarowania przestrzeni, uwzględniające zarówno przyjętą politykę przestrzenną gmin, jak i warunki kształtowania infrastruktury technicznej przy respektowaniu zasady „rozwoju zrównoważonego";~~

- ~~priorytetowe ukierunkowanie na rozwój turystyki oraz wspólna koncepcja zagospodarowania turystycznego w planach przestrzennych powiatów i gmin, spowoduje, iż rozwój turystyki stanowić będzie ważny element życia gospodarczego województwa lubuskiego;~~
- ~~prowadzenie monitoringu zmian w zakresie zagospodarowania przestrzennego;~~
- ~~prowadzenie monitoringu, co do zgodności opracowań z zakresu planowania przestrzennego i programów rozwoju na różnych szczeblach administracji samorządowej.~~

~~Jednym z ważniejszych zagadnień analizy struktury funkcjonalno – przestrzennej regionu ujętej w *Zmianie PZPWL* jest zidentyfikowanie i ustalenie przyszłej hierarchii ośrodków usługowych. Dla określenia hierarchii ośrodków usługowych przyjęto porównanie zakładanej funkcji usługowej w stosunku do prognozowanego wzrostu ludności w poszczególnych jednostkach osadniczych. W ten sposób wyznaczono ośrodki usługowe I rzędu, II rzędu, III rzędu i IV rzędu. Nowe Miasteczko określono jako ośrodek rozwoju IV rzędu o znaczeniu lokalnym.~~

~~Wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym oraz lokalnym (wykaz zadań rządowych i samorządowych) w przypadku gminy Nowe Miasteczko odnosi się do:~~

- ~~budowy drogi ekspresowej S3 na odcinku Nowa Sól – Legnica;~~
- ~~rozbudowa sieci kanalizacyjnej w aglomeracji „Nowe Miasteczko" – zadanie ujęte w ramach *IV Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych*;~~
- ~~przebudowa oczyszczalni ścieków w Gołaszynie – zadanie ujęte w ramach *IV Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych*;~~
- ~~rewitalizacja Starego Miasta w Nowym Miasteczku;~~
- ~~budowa i rozbudowa istniejących zbiorników wodnych w ramach *Programu Małej Retencji Wodnej w Województwie Lubuskim*;~~
- ~~ochrona złóż kopalin przed zabudową nie związaną z przemysłem wydobywczym, mająca na celu racjonalne gospodarowanie ich zasobami oraz kompleksowe wykorzystanie.~~

~~Ponadto w *Zmianie PZPWL* proponuje się:~~

- ~~utworzenie parku kulturowego w Nowym Miasteczku na bazie założenia urbanistycznego (średniowieczne rozplanowanie miasta, z kościołem farnym (XIV – XVI wiek), kościołem poewangelickim z 1785 roku (wieża z 1888roku), ratuszem z XVII – XIX wieku i zabudową mieszkalną z XVIII – XIX wieku;~~
- ~~przebieg szlaku gotyckich kościołów farnych (część południowa);~~
- ~~przebieg szlaku kamiennych kościołów wiejskich z XII – XIII wieku;~~
- ~~przebieg szlaku zamków obronnych;~~
- ~~przebieg szlaku zabytkowych ratuszy;~~
- ~~przebieg szlaku renesansowych i barokowych zabytków sztuki sepulkralnej;~~
- ~~przebieg szlaku architektury barokowej;~~
- ~~przebieg szlaku najcenniejszych zespołów urbanistycznych o średniowiecznym rozplanowaniu i zachowanym układzie przestrzennym (Nowe Miasteczko);~~
- ~~przebieg szlaku parków projektowanych przez Eduarda Petzolda.~~

~~Rekomendacje bezpośrednie dla gminy Nowe Miasteczko w zakresie zadań proponowanych w *Zmianie PZPWL*:~~

1) ~~w zakresie struktury przestrzennej:~~
   - ~~podjęcie działań w zakresie zapewnienia ładu przestrzennego na terenie gminy poprzez racjonalizację użytkowania przestrzeni i zapobiegania jej degradacji;~~

- ~~stworzenie warunków umożliwiających uporządkowanie obszarów funkcjonalnych na terenie gminy, w tym infrastruktury technicznej;~~
- ~~podjęcie działań zwiększających efektywność gospodarowania przestrzenią;~~
- ~~stworzenie warunków pozwalających na kształtowanie procesów urbanizacji w celu osiągnięcia najkorzystniejszych rozwiązań przestrzennych;~~
- ~~podjęcie działań zwiększających odporność struktury przestrzennej gminy na zagrożenia wynikające z ekstremalnych zjawisk przyrodniczych i katastrof;~~
- ~~dążenie do osiągnięcia wysokiej jakości środowiska przyrodniczego poprzez ochronę i odpowiednie użytkowanie.~~

~~2) w zakresie miejsca w strukturze przestrzennej województwa:~~

- ~~położenie gminy przy jednej z głównych osi rozwoju przestrzennego województwa – Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC wzdłuż S3;~~
- ~~wykorzystanie położenia gminy naturalnych i bardzo ciekawych zasobach przyrodniczych i kulturowych do rozwoju turystyki i rekreacji oraz związanych z nim usług.~~

~~3) pozostałe rekomendacje wynikające ze *Zmiany PZPWL*:~~

- ~~modernizacja infrastruktury transportowej oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej;~~
- ~~udoskonalenie i rozbudowa infrastruktury technicznej i komunalnej poprawiającej warunki życia oraz podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów aktywności gospodarczej;~~
- ~~udoskonalenie i rozbudowa infrastruktury społecznej – w szczególności w sferach edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i pomocy społecznej;~~
- ~~usprawnienie systemu transportu publicznego z wykorzystaniem partnerstwa publiczno – prywatnego;~~
- ~~uzyskanie trwałych efektów płynących ze współpracy międzyregionalnej;~~
- ~~wspieranie działań na rzecz zwiększenia tożsamości regionalnej;~~
- ~~wykorzystanie walorów środowiska i dziedzictwa kulturowego dla rozwoju turystyki;~~
- ~~promocja walorów turystycznych i stworzenie systemu informacji turystycznej;~~
- ~~podejmowanie przedsięwzięć kulturalnych tworzących atrakcyjny wizerunek regionu i województwa;~~
- ~~podniesienie jakości kształcenia;~~
- ~~dostosowanie kształcenia do potrzeb regionalnego rynku pracy i standardów UE;~~
- ~~wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;~~
- ~~wspieranie działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego;~~
- ~~ograniczenie zakresu i skutków wykluczenia społecznego osób i rodzin, ich integracja ze społeczeństwem oraz wyrównanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży;~~
- ~~rozwój instytucjonalnego i kapitałowego otoczenia biznesu;~~
- ~~wspieranie wzrostu zatrudnienia i mobilności zawodowej;~~
- ~~poprawa jakości stanu środowiska przyrodniczego;~~
- ~~kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia;~~
- ~~rozbudowa i przebudowa sieci dróg komunikacji rowerowej o znaczeniu międzyregionalnym i międzynarodowym.~~

Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego został przyjęty przez Sejmik Województwa Lubuskiego uchwałą nr XLIV/667/18 z dnia 23 kwietnia 2018 roku. We wstępie do *Planu...* zaznaczono między innymi, że „celem sporządzania planu jest określenie spójnej polityki przestrzennej dla województwa,

wykorzystującej potencjał społeczny, kulturowy, środowiskowy i gospodarczy obszaru, w sposób zapewniający zrównoważony rozwój. Obszar województwa lubuskiego podlega ciągłym zmianom pod względem gospodarczym, społecznym oraz środowiskowym. Zmieniające się uwarunkowania wymagają aktualizacji polityki przestrzennej. Rozwój województwa powinien w szczególności uwzględniać zintegrowanie polityk sektorowych na poziomie regionalnym, zapewniać spójność terytorialną, gospodarczą oraz społeczną. Ustalenia planu stanowią podstawę do opracowywania innych dokumentów planistycznych na szczeblu wojewódzkim oraz gminnym".

Zgodnie z art. 39 ust. 3 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w *Planie...* określono granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym oraz, w zależności od potrzeb, granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym. Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym stanowią obszary o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej kraju, a obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym stanowią obszary o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej województwa. Na podstawie art. 49b. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do typów obszarów o znaczeniu ponadregionalnym zalicza się: miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego, wiejski obszar funkcjonalny, obszar funkcjonalny szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej, przygraniczny obszar funkcjonalny. Wiejskie obszary funkcjonalne, czyli dotyczące bezpośrednio gminy Nowe Miasteczko, dzieli się na 2 typy obszarów ze względu na różnice w uwarunkowaniach rozwoju: wiejskie obszary uczestniczące w procesach rozwojowych oraz te, które wymagają wsparcia procesów rozwojowych. Różni je stopień powiązań funkcjonalnych i przestrzennych z ośrodkami wzrostu, które wpływają na ich kierunek i tempo rozwoju. Gminę Nowe Miasteczko zakwalifikowano do wiejskich obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych. Obszary te znajdują się poza zasięgiem bezpośredniego oddziaływania ośrodków miejskich i subregionalnych. Identyfikacja tych terenów pozwala przedsięwziąć działania w celu wzmocnienia ich potencjału rozwojowego. Znajdują się one poza strefą bezpośredniego oddziaływania miejskich ośrodków funkcjonalnych i nie są objęte ich potencjałem rozwojowym. Szczególnie niekorzystnym zjawiskiem charakterystycznym dla tych obszarów jest odpływ ludności, a bariery w rozwoju stanowią głównie: niska dostępność do usług publicznych, zły stan techniczny zabudowy, słaba jakość infrastruktury technicznej oraz niska dostępność komunikacyjna. Szansą na rozwój tych terenów jest wykorzystanie ich walorów przyrodniczych i potencjału turystycznego. Istotne jest także zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego. Eliminacja dysproporcji na poziomie rozwoju tych terenów jest niezwykle istotna z punktu widzenia zachowania spójności terytorialnej regionu. Ponadto gminę Nowe Miasteczko zakwalifikowano do następujących obszarów funkcjonalnych:

- obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, ze względu na najwyższe w województwie plony, zarówno upraw zbożowych jak i roślin okopowych;
- obszary cenne przyrodniczo, przede wszystkim ze względu na występowanie obszaru chronionego krajobrazu;
- obszary ochrony krajobrazów kulturowych, podobnie jak niemal wszystkie gminy województwa;
- obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych, podobnie jak wszystkie gminy województwa;
- obszary ochrony strategicznych złóż kopalin, podobnie jak niemal wszystkie gminy województwa, w tym ze względu na udokumentowane złoże węgla brunatnego;
- obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych, ze względu na najniższy stopień rozwoju, podobnie jak większość gmin województwa;
- miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze, ze względu na najniższy stopień rozwoju i pogarszające się perspektywy rozwojowe;
- obszary przygraniczne (strefa III);
- obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym przyjęte z inicjatywy samorządów lokalnych i samorządu województwa – Nowosolski Obszar Funkcjonalny.

W *Planie...* wyznaczono następujące cele strategiczne i cele operacyjne rozwoju przestrzennego województwa lubuskiego:

Cel strategiczny nr 1: Spójność terytorialna.
Cele operacyjne:
1.1. Zrównoważony rozwój struktury osadniczej regionu w tym rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich oraz rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich zgodnie z ich potencjałem i w oparciu o ich wzajemne powiązania funkcjonalne.
1.2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.
1.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej do ośrodków administracyjnych.
1.4. Rozwój infrastruktury technicznej, wzmacniającej ład ekologiczny.
1.5. Rozwój infrastruktury i systemów zapobiegania zagrożeniom.

Cel strategiczny nr 2: Zrównoważony rozwój społeczny.
Cele operacyjne:
2.1. Wzrost dostępności do usług medycznych i wspieranie profilaktyki zdrowotnej.
2.2. Rozwój szkolnictwa w oparciu o potrzeby regionalnego rynku pracy.
2.3. Wzrost dostępności do atrakcyjnej oferty kulturalnej i sportowej
2.4. Wspieranie włączenia zawodowego i społecznego.
2.5. Dostosowanie usług społecznych do zmian trendów demograficznych.
2.6. Rozwój i usprawnienie systemu transportu publicznego.
2.7. Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego oraz budowanie na nich tożsamości regionalnej.
2.8. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Cel strategiczny nr 3: Rozwój konkurencyjnej gospodarki.
Cele operacyjne:
3.1. Wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego.
3.2. Rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej.
3.3. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej.
3.4. Rozwój i promocja specjalnych stref ekonomicznych.
3.5. Wzmocnienie kapitału ludzkiego poprzez inwestycje służące edukacji.
3.6. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej.
3.7. Rozwój sieci transportowej.
3.8. Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin.
3.9. Rozbudowa infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska.
3.10. Poprawa jakości rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.
3.11. Kreowanie wizerunku i promocja marki Lubuskie.
3.12. Rozwój potencjału turystycznego województwa.
3.13. Efektywne zarządzanie regionem.

Wyznaczone w *Planie...* strategiczne cele rozwoju przestrzennego zostaną osiągnięte poprzez realizację szczegółowych kierunków rozwoju województwa lubuskiego, wyznaczonych dla poszczególnych stref tematycznych:

System przyrodniczy:
Kierunek 1. Ochrona i kształtowanie systemu przyrodniczego.
Kierunek 2. Zapewnienie spójności i ciągłości systemu przyrodniczego.
Kierunek 3. Ochrona walorów przyrody ożywionej.
Kierunek 4. Ochrona walorów przyrody nieożywionej.
Kierunek 5. Ochrona krajobrazu.
Kierunek 6. Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin.
Kierunek 7. Ochrona środowiska glebowego.
Kierunek 8. Racjonalne gospodarowanie i ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.
Kierunek 9. Poprawa warunków aerosanitarnych.
Kierunek 10. Ochrona przed hałasem.

Strefa społeczna:
Kierunek 1. Poprawa dostępności do usług medycznych, w tym usług specjalistycznych, oraz podnoszenie jakości profilaktyki zdrowotnej i dostępu do usług sportu – rekreacji.
Kierunek 2. Rozwój szkolnictwa poprzez rozbudowę zaplecza technicznego oraz podniesienie jakości kształcenia w dostosowaniu do potrzeb regionalnego rynku pracy.
Kierunek 3. Kształtowanie zasobu budownictwa mieszkaniowego o odpowiednim standardzie.
Kierunek 4. Rozwój struktury osadniczej regionu.
Kierunek 5. Rozwój terenów zurbanizowanych.

Ochrona dziedzictwa kulturowego i turystyka:
Kierunek 1. Zachowanie i ochrona obiektów zabytkowych.
Kierunek 2. Kreowanie i ochrona spójnego i harmonijnego krajobrazu kulturowego.
Kierunek 3. Efektywne wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego, w tym przede wszystkim na cele turystyczne.
Kierunek 4. Kształtowanie tożsamości kulturowej.
Kierunek 5. Kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych.

Strefa ekonomiczno – gospodarcza:
Kierunek 1. Rozwój gospodarki i wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego.
Kierunek 2. Zmniejszenie bezrobocia i zwiększenie aktywności zawodowej ludności.
Kierunek 3. Rozwój turystyki.
Kierunek 4. Poprawa i ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
Kierunek 5. Gospodarcze wykorzystanie lasu.

Komunikacja i transport:
Kierunek 1. Poprawa drogowej dostępności komunikacyjnej w zakresie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych.
Kierunek 2. Wzrost bezpieczeństwa w obrębie miejskich i wiejskich terenów zabudowanych.
Kierunek 3. Poprawa parametrów użytkowych sieci i infrastruktury kolejowej.
Kierunek 4. Stworzenie spójnego systemu pasażerskich i towarowych powiązań kolejowych.
Kierunek 5. Rozwój transportu lotniczego.
Kierunek 6. Zwiększenie znaczenia transportu wodnego w przewozach towarów oraz turystyce.
Kierunek 7. Zwiększenie wykorzystania kombinowanego przewozu towarów.
Kierunek 8. Wzrost znaczenia transportu zbiorowego.

Kierunek 9. Zwiększanie znaczenia ruchu rowerowego jako środka komunikacji.

Infrastruktura techniczna:
Kierunek 1. Wzrost bezpieczeństwa energetycznego w zakresie energii elektrycznej.
Kierunek 2. Wzrost bezpieczeństwa energetycznego w zakresie paliw gazowych.
Kierunek 3. Rozbudowa i modernizacja systemu ciepłowniczego.
Kierunek 4. Wzrost efektywności energetycznej.
Kierunek 5. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.
Kierunek 6. Wykorzystanie energii wiatru.
Kierunek 7. Wykorzystanie energii biomasy i biogazu.
Kierunek 8. Wykorzystanie energii wodnej.
Kierunek 9. Wykorzystanie energii słonecznej.
Kierunek 10. Zapewnienie stałego dostępu do wody przeznaczonej do spożycia o dobrej jakości oraz pełnej obsługi w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków.
Kierunek 11. Zrównoważona gospodarka wodno – kanalizacyjna.
Kierunek 12. Rozwój gospodarki odpadami.

Strefa obronności i bezpieczeństwa:
Kierunek 1. Ochrona terenów zamkniętych oraz obiektów służących zapewnieniu bezpieczeństwa państwa.
Kierunek 2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
Kierunek 3. Zahamowanie wzrostu i minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego.

Wykaz inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (wykaz zadań rządowych i samorządowych) w przypadku gminy Nowe Miasteczko odnosi się do:

- budowy drogi ekspresowej S3 – zadanie wykonane;
- renaturyzacji koryt cieków i ich brzegów. Opracowanie szczegółowej koncepcji możliwości renaturyzacji dolin rzecznych w regionie wodnym;
- regulacji i udrożnienia rzeki Biała Woda – etap II;
- rozwoju Lubuskiego Szlaku Wina i Miodu;
- przebudowy oczyszczalni ścieków w Gołaszynie;
- rozbudowy sieci wodno – kanalizacyjnej w aglomeracji Nowe Miasteczko.

Rekomendacje bezpośrednie dla gminy Nowe Miasteczko wynikające z ustaleń *Planu...*:

SYSTEM PRZYRODNICZY:

1. Kształtowanie zagospodarowania terenów w obszarach chronionych w dostosowaniu do przedmiotu ochrony oraz zgodnie z przepisami w zakresie ochrony przyrody oraz dokumentami nadrzędnymi.
2. Zachowanie integralności obszarów węzłowych i zapewnienie drożności korytarzy wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej, w tym odtworzenie drożności korytarzy ichtiologicznych; kształtowanie systemu przyrodniczego poszczególnych miast i gmin w sposób zapewniający ich spójność i powiązanie z krajową siecią ekologiczną.
3. Ochrona ekosystemów mających znaczenie dla zachowania bioróżnorodności, w tym ekosystemów wodnych, bagiennych, leśnych i łąkowych.
4. Prowadzenie racjonalnego gospodarowania zasobami złóż kopalin oraz kompleksowego wykorzystania, w tym kopalin towarzyszących.
5. Ochrona gleb wysokich klas bonitacyjnych przed zmianą na cele nierolnicze.

6. Ochrona zasobów wód podziemnych GZWP zgodnie z warunkami określonymi dla ich obszarów ochronnych.
7. Zwiększanie retencji zlewni – realizacja obiektów małej retencji, poprawa stosunków wodnych na obszarach rolniczych, retencjonowanie wód opadowych.
8. Wspieranie działań skutkujących poprawą warunków aerosanitarnych.
9. Ograniczenie uciążliwości hałasowych poprzez stosowanie rozwiązań izolacyjnych, biologicznych i technicznych.
10. Poprawa i ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki żywnościowej i wyspecjalizowanej produkcji rolnej.
11. Rozwój przetwórstwa opartego o zasoby leśne oraz doskonalenie integracji funkcjonalnej leśnictwa z przemysłem drzewnym.

STREFA SPOŁECZNA:

1. Zwiększenie dostępności do usług medycznych, w tym usług specjalistycznych.
2. Zwiększenie dostępności do usług sportu i rekreacji.
3. Zapewnienie dostępności do placówek edukacyjnych na poziomie przedszkolnym i szkolnym.
4. Prowadzenie działań mających na celu wspieranie kształcenia zawodowego w oparciu o współpracę z sektorem gospodarki.
5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
6. Kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych.
7. Rozwój budownictwa mieszkaniowego o odpowiednim standardzie.
8. Rozwój spójnej struktury osadniczej w oparciu o powiązania funkcjonalno – przestrzenne.
9. Rozwój ośrodków usługowych.

OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I TURYSTYKA:

1. Zachowanie i ochrona obiektów zabytkowych (zespół pałacowy w Borowie Wielkim).
2. Sporządzanie i realizacja lokalnych programów opieki nad zabytkami.
3. Objęcie obiektów zabytkowych właściwą ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
4. Wspieranie tworzenia parków kulturowych, ustanawiania pomników historii.
5. Zachowanie historycznie ukształtowanych układów urbanistycznych, ruralistycznych i przestrzennych.
6. Odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych i walorów krajobrazowych, z zachowaniem cech tradycyjnego budownictwa.
7. Wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego w celach turystycznych ze szczególnym uwzględnieniem szlaków kulturowych.
8. Zwiększenie dostępności wysokiej jakości oferty kulturalnej (utworzenie ośrodka informacji turystycznej).

STREFA EKONOMICZNO – GOSPODARCZA:

1. Wsparcie rozwoju stref ekonomicznych i gospodarczych oraz powstawania i działalności parków naukowo – technologicznych i przemysłowych, centrów transferu technologii, ośrodków strefy B+R oraz inkubatorów przedsiębiorczości.
2. Rozwój i promocja klastrów odpowiadających lokalnej specyfice gospodarczej.
3. Uwzględnienie inwestycji związanych z rozwojem przemysłu wydobywczego.
4. Wspieranie inicjatyw służących zmniejszeniu bezrobocia i zwiększeniu aktywności zawodowej ludności.
5. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i kreowanie spójnego wizerunku regionu oraz produktów turystycznych.

6. Poprawa i ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki żywnościowej i wyspecjalizowanej produkcji rolnej.
7. Rozwój przetwórstwa opartego o zasoby leśne oraz doskonalenie integracji funkcjonalnej leśnictwa z przemysłem drzewnym.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT:

1. Poprawa drogowej dostępności komunikacyjnej w zakresie powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, w tym budowa i modernizacja sieci dróg krajowych i wojewódzkich ze szczególnym uwzględnieniem sieci TEN-T.
2. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, w szczególności poprzez budowę obwodnic i działania mające na celu uspokajanie ruchu.
3. Podjęcie działań mających na celu integrację różnych typów transportu ze szczególnym uwzględnieniem węzłów przesiadkowych.
4. Wzrost dostępności transportu publicznego.
5. Rozwój sieci dróg i szlaków rowerowych oraz propagowanie roweru jako środka codziennej komunikacji.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA:

1. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną.
2. Zabezpieczenie rezerw terenowych pod infrastrukturę techniczną, w szczególności linie elektroenergetyczne wysokich i najwyższych napięć oraz gazociągi wysokiego ciśnienia.
3. Rozbudowa infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.
4. Uwzględnienie nowych terenów przeznaczonych do zabudowy w zakresie rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
5. Podjęcie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej.
6. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez budowę oraz modernizację sieci elektroenergetycznych i gazowych.
7. Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez budowę oraz modernizację infrastruktury teleinformatycznej.
8. Upowszechnienie i promocja technologii informacyjnych.
9. Podjęcie działań mających na celu usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest.
10. Wzrost wykorzystania OZE poprzez generację rozproszoną.
11. Wyznaczanie obszarów z dopuszczeniem lokalizacji instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii o mocy powyżej 100 kW.

STREFA OBRONNOŚCI I BEZPIECZEŃSTWA:

1. Utrzymanie, rozbudowa i integracja sieci zarządzania kryzysowego i ratownictwa.

O ile niniejsza zmiana *Studium* dotyczy tylko wybranych fragmentów gminy Nowe Miasteczko, o tyle ustalenia aktualnego *Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Lubuskiego* oddziaływują zarówno bezpośrednio jak i pośrednio na obszary objęte zmianą.

9. 3. Program Ochrony Środowiska Województwa Lubuskiego.

Sejmik Województwa Lubuskiego uchwałą nr XXIX/450/17 z dnia 10 kwietnia 2017 roku roku przyjął *Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2017 – 2020*. We wstępie do dokumentu czytamy że, „nadrzędnym celem sporządzenia i uchwalenia *Programu ochrony środowiska dla województwa lubuskiego* jest zapewnienie długotrwałego, zrównoważonego rozwoju województwa gdzie kwestie ochrony środowiska traktowane są na równi z kwestiami dotyczącymi rozwoju społecznego i gospodarczego. Program ma stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem łączącą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu wojewódzkim. Kolejnym celem *Programu* jest zapewnienie efektywnego i sprawnego wykorzystania środków finansowych, na zadania wymienione w *Programie* oraz umożliwienie i wspieranie pozyskiwania środków przez jednostki samorządowe (na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym) na realizację tych zadań. Działania ujęte w *Programie* mają na celu dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko naturalne, ochronę i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami przy uwzględnieniu konieczności ochrony środowiska”.

W *Programie…*, zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* opublikowanymi przez Ministerstwo Środowiska, dla 11 obszarów interwencji wyznaczono następujące cele strategiczne i cele szczegółowe:

OBSZAR INTERWENCJI (PA): OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA:

Cel strategiczny: Poprawa jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnianie standardów emisyjnych z instalacji.
Cele szczegółowe:
PA 1. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza.
PA 2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.

OBSZAR INTERWENCJI (H): ZAGROŻENIA HAŁASEM:

Cel strategiczny: Zmniejszenie uciążliwości hałasu poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów.
Cele szczegółowe:
H 1. Monitoring hałasu i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.
H 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.

OBSZAR INTERWENCJI (PEM): POLA ELEKTROMAGNETYCZNE:

Cel strategiczny: Ochrona przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.
Cele szczegółowe:
PEM 1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa.
PEM 2. Preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

OBSZAR INTERWENCJI (W): GOSPODARKA WODNA:

Cel strategiczny: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa. Zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.
Cele szczegółowe:
W 1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
W 2. Zwiększenie przepustowości koryt rzecznych.
W 3. Ograniczenie wrażliwości terenów zagrożonych powodzią.
W 4. Ograniczenie wrażliwości terenów zagrożonych suszą.

OBSZAR INTERWENCJI (GWŚ): GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA:

Cel strategiczny: Rozbudowa zbiorowego systemu oczyszczania ścieków.
Cele szczegółowe:
GWŚ 1. Realizacja zadań *AKPOŚK*.
GWŚ 2. Zwiększenie dostępu ludności do instalacji ochrony środowiska.
GWŚ 3. Poprawa efektywności działalności kontrolno-monitoringowej w gospodarce wodno – ściekowej.

OBSZAR INTERWENCJI (K): ZASOBY GEOLOGICZNE:

Cel strategiczny: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.
Cel szczegółowy:
K 1. Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego.

OBSZAR INTERWENCJI (GL): GLEBY (DEGRADACJA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB):

Cel strategiczny: Ochrona powierzchni ziemi przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.
Cel szczegółowy:
GL 1. Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

OBSZAR INTERWENCJI (GO): GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW:

Cel strategiczny: Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami.
Cele szczegółowe:
GO 1. Działania w zakresie kształtowania systemu gospodarki odpadami.
GO 2. Działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.
GO 3. Działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

OBSZAR INTERWENCJI (OP): ZASOBY PRZYRODNICZE:

Cel strategiczny: Ochrona, odtwarzanie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności.
Cele szczegółowe:
OP 1. Pogłębianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.
OP 2. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.
OP 3. Ochrona i odtwarzanie różnorodności biologicznej systemów leśnych.
OP 4. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.
OP 5.Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych.
OP 6. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobieganie ich skutkom.
OP 7. Ochrona krajobrazu oraz ochrona korytarzy ekologicznych.

OBSZAR INTERWENCJI (OZE): ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII:

Cel strategiczny: Ograniczanie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
Cel szczegółowy:
OZE 1. Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii.

OBSZAR INTERWENCJI (PAP): ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI:

Cel strategiczny: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.
Cele szczegółowe:
PAP 1. Minimalizacja ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i w wyniku transportu.
PAP 2. Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii.

POWIAT NOWOSOLSKI:

9. 4. Strategia Rozwoju Powiatu Nowosolskiego.

Strategię Rozwoju Powiatu Nowosolskiego na lata 2015 – 2025 przyjęto uchwałą nr X/56/2015 Rady Powiatu Nowosolskiego z dnia 26 czerwca 2015 roku. We wstępie do dokumentu podkreślono między innymi że, „zarządzanie strategiczne jednostką samorządu terytorialnego jest współcześnie niezbędne do prawidłowej realizacji zadań samorządowych. Niezbędne jest dziś bowiem profesjonalne diagnozowanie i planowanie działań w obrębie świadczenia usług publicznych i zaspokajania podstawowych potrzeb społeczności lokalnej dla ich profesjonalnej realizacji oraz racjonalizacji wydatków budżetowych. Dobre strategiczne zarządzanie wpływa na jakość i sprawność działania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie społecznym, prawnym i ekonomicznym. Niniejsza *Strategia…* jest wynikiem wspólnej pracy przedstawicieli władz powiatu, radnych, przedstawicieli placówek, instytucji i organizacji działających w powiecie, lokalnych liderów, mieszkańców oraz ekspertów zajmujących się rozwojem lokalnym i zarządzaniem strategicznym w jednostkach samorządu terytorialnego. Opracowana *Strategia…*, zaakceptowana przez społeczność lokalną i uchwalona przez Radę Powiatu, powinna stać się kluczowym dokumentem generującym dynamiczny rozwój społeczny i gospodarczy powiatu nowosolskiego”.

Wizję rozwoju powiatu nowosolskiego określono następującymi słowami: „*Powiat Nowosolski ośrodkiem stwarzającym możliwości wszechstronnego rozwoju oświatowego i zawodowego oraz otwartym na inwestorów i turystów*".
Natomiast Misję wyrażono w następujący sposób: „*Misją powiatu nowosolskiego jest tworzenia warunków dla wysokiej jakości życia dzięki wykorzystaniu potencjału edukacyjnego, gospodarczego i turystycznego* ".

Poniżej przedstawione są cele strategiczne i cele operacyjne oraz zadania:

CEL STRATEGICZNY NR I: Podniesienie jakości życia mieszkańców powiatu nowosolskiego:

Cel operacyjny I.I: Poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu.
Zadania:
- modernizacja dróg powiatowych wraz z niezbędną infrastrukturą;
- wsparcie działań na rzecz transportu zbiorowego na terenie powiatu nowosolskiego;
- działania na rzecz powstania rowerowej Eko – Pętli;
- działania na rzecz pełnego dostępu do internetu mieszkańców powiatu nowosolskiego oraz rozwoju e–usług;
- kontynuacja działań dotyczących scalania gruntów.

Cel operacyjny I.II: Rozwój infrastruktury społecznej powiatu nowosolskiego.
Zadania:
- modernizacja bazy sportowej szkół powiatu nowosolskiego;
- remont i modernizacja dawnego urzędu solnego – ratusz;
- rewitalizacja terenu po byłym zakładzie nowosolskiej fabryki nici „Odra" w Nowej Soli;
- modernizacja bloku operacyjnego w Wielospecjalistycznym Szpitalu SPZOZ w Nowej Soli;
- stworzenie nowoczesnej bazy kształcenia ogólnego i zawodowego w powiecie nowosolskim.

Cel operacyjny I.III: Poprawa stanu środowiska naturalnego i bezpieczeństwa publicznego.
Zadania:
- działania na rzecz likwidacji „bomby ekologicznej" – hałdy odpadów niebezpiecznych na terenie byłych zakładów „Dozamet";
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom i rekultywacja gleb w związku ze stosowaniem osadów ściekowych;
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom środowiska;
- modernizacja obiektów użyteczności publicznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- wspieranie działań zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i innych klęsk żywiołowych na terenie powiatu między innymi poprzez zapewnienie profesjonalnego sprzętu do akcji ratowniczych;
- działania wspierające modernizację i rewitalizację rowów melioracyjnych.

Cel operacyjny I.IV: Rozwój funkcji turystyczno – rekreacyjnej powiatu nowosolskiego.
Zadania:
- wsparcie rozwoju ścieżek i szlaków turystycznych na terenie powiatu, w tym turystyki kombinowanej;
- wsparcie działań dotyczących rewitalizacji obiektów zabytkowych na terenie powiatu nowosolskiego;
- aktywna i zintegrowana promocja walorów turystycznych powiatu;
- rozwój infrastruktury sportowej w szczególności związanej ze sportami zimowymi i wodnymi.

Cel operacyjny I.V: Wspieranie gospodarki i rozwoju przedsiębiorczości na terenie powiatu nowosolskiego.
Zadania:

- działania na rzecz dostosowania programów kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- kreowanie korzystnego klimatu dla dalszego rozwoju lokalnego biznesu oraz inwestorów zewnętrznych;
- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.

CEL STRATEGICZNY NR II: Rozwój zasobów ludzkich oraz poprawa potencjału społecznego powiatu nowosolskiego:

Cel operacyjny II.I: Nowoczesna edukacja powiatu nowosolskiego.
Zadania:

- działania na rzecz dostosowania programów kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- działania na rzecz rozwoju kluczowych kompetencji społeczno – edukacyjnych;
- wspieranie kształcenia ustawicznego i uczenia się przez całe życie;
- rozwój systemu nagród i stypendiów dla uczniów wyróżniających;
- doskonalenie kształcenia kadr oświatowych.

Cel operacyjny II.II: Integracja społeczna osób oraz grup wykluczonych społecznie.
Zadania:

- stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych i chorych wymagających stałej opieki;
- wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- wsparcie osób bezrobotnych oraz zagrożonych bezrobociem;
- wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych;
- rozwój NGO's;
- wspieranie rodzin w sprawowaniu opieki na dzieckiem;
- wspieranie rozwoju pieczy zastępczej.

9. 5. Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowosolskiego.

~~*Program Ochrony Środowiska Powiatu Nowosolskiego* przyjęto uchwałą nr XVII/114/2004 Rady Powiatu Nowosolskiego z dnia 26 marca 2004 roku. We wstępie do dokumentu czytamy, że „zasadniczym zadaniem, jakie *Program*… ma spełnić jest określenie celów, priorytetów i w konsekwencji działań, jakie stoją przed samorządem powiatowym w dziedzinie ochrony środowiska. Ich podjęcie i wykonanie ma na celu realizację międzynarodowych zobowiązań naszego kraju, a w szczególności podjętych w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz, w znacznej mierze wynikającej z nich, *Polityki Ekologicznej Państwa*. Dokument ten powstał w wyniku szeregu kompromisów pomiędzy Starostwem Powiatowym i gminami tworzącymi Powiat. Osiągnięcie ich było warunkiem niezbędnym dla stworzenia warunków prowadzenia przez gminy i powiat wspólnej polityki w dziedzinie ochrony środowiska, a w jej wyniku zwielokrotnienia efektów, rozszerzenia współpracy, realizacji zadań zakrojonych na większą, umożliwiającą starania o wsparcie funduszy unijnych, skalę".~~

~~W *Programie*… określono następujący postulowany, docelowy stan środowiska w 2011 roku[152]:~~

~~[152] Powiat Nowosolski nie sporządził dotychczas aktualizacji *Programu Ochrony Środowiska Powiatu Nowosolskiego*.~~

~~Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody:~~

- ~~objęcie ochroną terenów wymagających tego z punktu widzenia tworzonej w Polsce Europejskiej Sieci obszarów Chronionych NATURA 2000.~~

~~Ochrona lasów:~~

- ~~zaawansowane prace nad zalesieniem gruntów porolnych i zdegradowanych z uwzględnieniem dostosowania składu gatunkowego zalesień do naturalnej mozaikowatości siedlisk;~~
- ~~pełne rozwinięcie środowiskotwórczej i społecznej roli lasów.~~

~~Ochrona gleb:~~

- ~~zaawansowane prace nad realizacją programów rolno – środowiskowych i wdrażaniem KDPR, wyznaczenie granicy polno – leśnej;~~
- ~~zakończenie rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych i nieczynnych składowisk odpadów (także tych o nieuregulowanym stanie prawnym);~~
- ~~powstanie sieci gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych;~~
- ~~zakończony proces odbudowy melioracji podstawowej i szczegółowej.~~

~~Ochrona zasobów kopalin i wód podziemnych:~~

- ~~zaawansowany proces racjonalizacji korzystania z wód podziemnych, w tym zakończona weryfikacja pozwoleń wodno – prawnych, zakończony proces ustanawiania stref ochronnych, wyeliminowane niekonieczne wykorzystanie wód podziemnych do celów przemysłowych;~~
- ~~zakończony proces likwidacji nieczynnych i niesprawnych ujęć wód podziemnych.~~

~~Zmniejszenie wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności gospodarki:~~

- ~~zakończony proces modernizacji oświetlenia ulicznego;~~
- ~~zakończony proces modernizacji systemów grzewczych;~~
- ~~zakończony proces modernizacji sieci energetycznych;~~
- ~~zakończony proces modernizacji systemów wodociągowych pod kątem ograniczenia zużycia energii i strat wody;~~
- ~~zaawansowany proces zwiększania izolacyjności termicznej obiektów budowlanych.~~

~~Wykorzystanie energii odnawialnej:~~

- ~~modernizacja wybranych kotłowni ogrzewających obiekty komunalne pod kątem wykorzystania biomasy;~~
- ~~produkcja biomasy na poziomie zaspokajającym potrzeby własne.~~

~~Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią:~~

- ~~zakończona naprawa, odbudowa i modernizacja urządzeń ochrony przeciwpowodziowej;~~
- ~~zaawansowane prace nad zwiększeniem zdolności retencyjnej zlewni;~~
- ~~opracowane plany zagospodarowania przestrzennego uwzględniające zasady ochrony przed powodzią.~~

~~Jakość wód:~~

- ~~zaawansowana w 80 % realizacja programu budowy i modernizacji kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków na terenie miasta Nowa Sól i gmin ościennych (pożądane byłoby powstanie celowego związku gmin realizującego zadania z zakresu gospodarki wodno – ściekowej);~~
- ~~zaawansowany proces modernizacji i budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w gminach Bytom Odrzański, Nowe Miasteczko, Siedlisko i Kolsko;~~
- ~~zaawansowany proces porządkowania gospodarki ściekami pochodzącymi z wód opadowych na terenie powiatu.~~

~~Jakość powietrza:~~

- ~~zaawansowany proces termoizolacji budynków i modernizacji systemów grzewczych;~~
- ~~oddana do użytku obwodnica Nowej Soli;~~
- ~~osiągnięcie 50 % wskaźnika mieszkańców Nowej Soli korzystających z ogrzewania gazem.~~

~~Oddziaływanie hałasu:~~

- ~~zaawansowany proces modernizacji nawierzchni infrastruktury drogowej i budowy obwodnic.~~

~~Oddziaływanie fal elektromagnetycznych:~~

- ~~wdrożenie do praktyki planistycznej zasad lokalizacji obiektów emitujących fale elektromagnetyczne.~~

~~Zabezpieczenie przed poważnymi awariami:~~

- ~~sprawnie funkcjonujący system informowania społeczeństwa o awariach;~~
- ~~zwiększone bezpieczeństwo dla transportu towarów niebezpiecznych poprzez wybudowane obwodnice i większą płynność ruchu;~~
- ~~dostępne miejsce postoju dla uszkodzonych pojazdów, które przewoziły towary niebezpieczne.~~

~~Gospodarowanie odpadami:~~

- ~~funkcjonujący system gospodarki odpadami z Centrum Zarządzania, skupiającym wszystkie kompetencje w tej dziedzinie i kontrolowanym przez celowy związek gmin, pozwalający na odzyskanie i powtórne wykorzystanie co najmniej 45 % wagi powstających na terenie powiatu odpadów komunalnych.~~

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowosolskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027 przyjęto uchwałą nr XX/145/2020 Rady Powiatu Nowosolskiego z dnia 09 kwietnia 2020 roku. We wstępie do dokumentu czytamy, że „celem sporządzenia *Programu...* jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zgodnie z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem i być spójne ze wszystkimi dokumentami dotyczącymi zagadnień ochrony środowiska”.

W *Programie...* określono następujące cele długoterminowe i zadania uszeregowane według 10 zasadniczych obszarów interwencji:

OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA:

Cel długoterminowy:
Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu nowosolskiego.

Zadania:

- modernizacja dróg powiatowych;
- modernizacja drogi krajowej i dróg wojewódzkich;
- montaż instalacji OZE na budynkach publicznych na terenie powiatu;
- instalacja Odnawialnych Źródeł Energii w budynku szkoły CKZiU przy ul. Piłsudskiego 65;
- montaż instalacji OZE na budynkach mieszkalnych na terenie powiatu;
- budowa ścieżek rowerowych na terenie powiatu;
- modernizacja oświetlenia ulicznego;
- kontrola funkcjonowania Przedsiębiorstw posiadających pozwolenie Starosty na wprowadzanie pyłów lub gazów do powietrza;
- wzmocnienie kontroli na stacjach diagnostycznych na terenie powiatu, kontrola prawidłowości wykonywania badań technicznych pojazdów.

OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM:

Cel długoterminowy:
Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez eliminację zagrożeń hałasem.

Zadania:
- kontrola emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej;
- podejmowanie przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych na rzecz ograniczenia emisji hałasu przemysłowego;
- kontrola emisji hałasu komunikacyjnego;
- pomiary hałasu komunikacyjnego wzdłuż drogi ekspresowej S3 na terenie gmin, wzdłuż których przebiega droga ekspresowa S3;
- montaż ekranów akustycznych w miejscach narażonych na oddziaływanie hałasem komunikacyjnym;
- tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające między innymi montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni;
- wprowadzanie standardów akustycznych w Planach Zagospodarowania Przestrzennego.

OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE:

Cel długoterminowy:
Kontrola niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska na terenie powiatu.

Zadania:
- wybór niskokonfliktowych terenów do lokalizacji nowych urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne;
- ochrona mieszkańców powiatu przed promieniowaniem elektromagnetycznym przez weryfikację składanych zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne;
- uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego Gminy.

OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI:

Cel długoterminowy:
Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych powiatu przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

Zadania:
- prowadzenie stałego monitoringu wód;
- regulacja rzek i cieków wodnych na terenie powiatu;
- modernizacja obiektów i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej;
- budowa i renowacja zbiorników małej retencji przez właścicieli prywatnych.

OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA:

Cel długoterminowy:
Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno – ściekową.

Zadania:
- rozbudowa infrastruktury związanej z gospodarką wodno – ściekową;
- bieżąca modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY GEOLOGICZNE:

Cel długoterminowy:
Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż.

Zadania:
- ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin;
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin;
- minimalizacja oddziaływań górniczych.

OBSZAR INTERWENCJI: GLEBY:

Cel długoterminowy:
Użytkowanie gleb zgodnie zasadami zrównoważonego rozwoju oraz właściwe wykorzystanie ich naturalnego potencjału produkcyjnego.

Zadania:
- likwidacja „dzikich wysypisk śmieci";
- prowadzenie monitoringu jakości gleb;
- wprowadzenie agrotechniki przeciwerozyjnej na obszarach zagrożonych erozją.

OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIEPOWSTAWANIU ODPADÓW:

Cel długoterminowy:
Racjonalne gospodarowanie odpadami.

Zadania:
- realizacja programów usuwania azbestu;
- prowadzenie oraz wspieranie działań edukacyjno – informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi;
- uwzględnianie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunkach zamówienia, zakupów wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów;
- włączanie do procedur zamówień publicznych kryteriów związanych z ochroną środowiska;
- wspieranie wdrażania proekologicznych i efektywnych ekonomicznie metod zagospodarowania odpadów w oparciu o najlepsze dostępne techniki (BAT);

- budowa, rozbudowa i modernizacja zakładów zagospodarowania odpadów i punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- wzmacnianie kontroli postępowania z odpadami;
- monitoring prawidłowego postępowania z odpadami;
- kontrola podmiotów gospodarczych prowadzących usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w odniesieniu do danych zawartych we wnioskach o wpis do Rejestru działalności regulowanej.

OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE:

Cel długoterminowy:
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona przyrody.

Zadania:
- bieżąca pielęgnacja zasobów przyrodniczych wraz z ochroną obszarów i obiektów prawnie chronionych;
- prowadzenie nasadzeń i odnowy zieleni ochronnej przy drogach powiatowych;
- ochrona zasobów leśnych oraz prowadzenie stałego monitoringu w celu zapobiegania zagrożeniom;
- realizacja zapisów Planów zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 na terenie powiatu;
- realizacja Krajowego Planu Zwiększenia Lesistości na terenie powiatu nowosolskiego;
- promowanie zachowań zgodnych z zasadami ochrony przyrody i krajobrazu.

OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI:

Cel długoterminowy:
Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii.

Zadania:
- rozbudowa i modernizacja OSP wraz z nowoczesnym doposażeniem;
- poprawa warunków funkcjonowania PSP;
- szkolenia z zakresu ratowniczo – gaśniczego.

GMINA NOWE MIASTECZKO:

9. 6. Strategia Rozwoju Gminy Nowe Miasteczko.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasteczko została przyjęta uchwałą nr XXIII/174/2001 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 24 kwietnia 2001 roku. We wstępie do dokumentu podkreślono między innymi, że „podstawową przesłanką dla stworzenia *Strategii…* była chęć przyspieszenia rozwoju miasta i gminy przez jej władze i mieszkańców. *Strategia…* jest swego rodzaju planem (dokumentem kompleksowym) określającym podstawowe kierunki rozwoju jednostki, uwzględniającym najlepsze walory w jednostce i największe szanse w otoczeniu oraz minimalizującym lokalne słabości i zewnętrzne zagrożenia. Posiadanie strategii rozwoju dostarcza władzom lokalnym podstaw do racjonalnego działania w długim okresie. Ponadto uwiarygodnia władze w oczach partnerów zewnętrznych i wewnętrznych. Posiadanie strategii rozwoju znacznie obniża poziom ryzyka dla potencjalnych inwestorów, co czyni miasto i gminę bardziej konkurencyjną od innych”.

Zawartą w *Strategii…* misję zmian określono słowami: „*Zapraszamy do naszego miasta i gminy atrakcyjnie położonych przy drodze łączącej Skandynawię z Pragą. Posiadamy walory historyczne, kulturowe jak również dogodne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej*".

Cel główny, opracowany w oparciu o wyobrażenia mieszkańców miasta i gminy, brzmi następująco: „*Zwiększenie konkurencyjności Miasta i Gminy Nowe Miasteczko oraz dążenie do osiągnięcia trwałego rozwoju*".

Określono także następujące priorytetowe kierunki rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasteczko:

- integracja i aktywizacja społeczeństwa;
- rozwój rolnictwa w gospodarce rynkowej;
- nowoczesna infrastruktura;
- rozwój przedsiębiorczości;
- rozwój turystyki na obszarach wiejskich (agroturystyki, rekreacji, turystyki tranzytowej),

wedle których określono: cele strategiczne, cele operacyjne i konkretne zadania strategiczne.

Integracja i aktywizacja społeczeństwa:

Cel strategiczny: Aktywizacja mieszkańców na rzecz rozwoju miasta i gminy.
Cel operacyjny: Rozszerzenie działalności istniejących instytucji kulturalnych i sportowych.
Zadania strategiczne:

- organizowanie imprez, w których uczestnik będzie brał czynny udział;
- organizacja imprez kulturalnych dla młodzieży;
- kształtowanie warunków budowy mikroelit intelektualnych.

Cel strategiczny: Aktywizacja młodzieży w życiu społecznym miasta i gminy.
Cel operacyjny: Stworzenie nowych instytucji społecznych reprezentujących interesy młodzieży.
Zadania strategiczne:

- powołanie Młodzieżowego Klubu Dyskusyjnego.

Cel strategiczny: Wzrost poziomu edukacji mieszkańców.
Cel operacyjny: Realizacja programów edukacyjnych.
Zadania strategiczne:

- szkolenia dla liderów;
- kursy dla nauczycieli;
- program kształcenia rolników.

Rozwój rolnictwa w gospodarce rynkowej:

Cel strategiczny: Adaptacja rolnictwa w warunkach gospodarki rynkowej.
Cel operacyjny: Poprawa rentowności pracy w gospodarstwach rolnych.
Zadania strategiczne:

- pomoc organizacyjna i finansowa w promocji produktów rolnych;
- opracowanie zasad współpracy z ODR oraz innymi organizacjami rolniczymi dotyczącej działań na rzecz efektywności gospodarowania w rolnictwie;
- zwiększenie areału upraw sadowniczych i warzywniczych;
- zorganizowanie cyklu szkoleń promujących nowe uprawy roślin dochodowych i podnoszących

kwalifikacje rolników;
- inwestowanie w efektywne technologie poprawiające jakość produktów;
- inwestowanie w technologie przyjazne środowisku;
- tworzenie dodatkowych źródeł dochodów w gospodarstwach (np.: sprzedaż bezpośrednia konsumentom, agroturystyka).

Cel operacyjny: Wspieranie działań na rzecz zwiększenia areału upraw w gospodarstwach indywidualnych.
Zadania strategiczne:
- zorganizowanie cyklu spotkań przy partycypacji ODR, mających na celu rozpowszechnianie idei gospodarstw rodzinnych oraz wskazanie możliwości ich tworzenia i potencjalnych korzyści.

Cel operacyjny: Wzrost świadomości ekologicznej ludności wiejskiej.
Zadania strategiczne:
- powstrzymywanie degradacji gleb poprzez przestrzeganie programu racjonalnego stosowania środków chemicznych (przede wszystkim w rolnictwie);
- powstanie gospodarstw ekologicznych;
- organizowanie wystaw żywności ekologicznej;
- stwarzanie przyjaznych warunków do tworzenia miejsc pracy na terenie gminy niezwiązanych bezpośrednio z pracą w rolnictwie;
- opracowanie wykazu istniejącej i uzasadnionej ekonomicznie pozarolniczej działalności gospodarczej w układzie przestrzennym gminy;
- opracowanie systemu zachęt dla osób chcących podjąć działalność na obszarach rolniczych.

Cel strategiczny: Rozwój spółdzielczości rolniczej.
Cel operacyjny: Powstanie zakładów przetwórstwa rolnego.
Zadania strategiczne:
- powstanie Związków Producentów Rolnych;
- tworzenie opartych o współwłasność przedsiębiorstw przetwórczych.

Cel strategiczny: Pozarolniczy rozwój terenów wiejskich.
Cel operacyjny: Pobudzenie aktywności gospodarczej.
Zadania strategiczne:
- edukacja i doradztwo dostosowane do nowych i zmieniających się warunków;
- zwiększenie dostępności do infrastruktury;
- promowanie inicjatywności.

Cel operacyjny: tworzenie dobrych warunków dla istniejących i powstawania nowych firm.
Zadania strategiczne:
- preferencje w podatkach i opłatach lokalnych;
- uzbrojenie w infrastrukturę terenów dla inwestorów.

Nowoczesna infrastruktura:

Cel strategiczny: Rozwój infrastruktury technicznej.
Cel operacyjny: Zwodociągowanie miasta i gminy.
Zadania strategiczne:
- budowa stacji uzdatniania wody w Nowym Miasteczku;
- dokończenie budowy wodociągu w miejscowościach: Szyba, Konin, Polanka, Miłaków;
- dokończenie programu wodociągowania: (miasto – II etap – ulice: Kościuszki, ul. Piłsudskiego, ul.

Moniuszki);
- budowa sieci dosyłowej do miejscowości Żuków;
- budowa sieci dosyłowej do miejscowości Rejów.

Cel operacyjny: Kanalizacja gminy.

Zadania strategiczne:
- kontynuacja programu kanalizacji sanitarnej – dokończenie kanalizacji w mieście i Gołaszynie na ul. Parkowej;
- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Popęszyce, Szyba, Konin;
- budowa kanalizacji sanitarnej w pozostałych miejscowościach;
- budowa oczyszczalni przyzagrodowych na terenie nie objętym siecią kanalizacyjną.

Cel operacyjny: Budowa i modernizacja dróg, chodników oraz obiektów mostowych.

Zadania strategiczne:
- wykonanie chodnika równoległego do drogi krajowej Nr 3 (od Osiedla Wrocławskiego do miasta);
- przekształcenie drogi krajowej nr 3 w drogę ekspresową;
- budowa chodników w Gołaszynie;
- modernizacja chodników po dwóch stronach ul. Kolejowej;
- modernizacja chodników przy ul. Rynek od strony południowej;
- modernizacja chodników po dwóch stronach ul. Głogowskiej;
- budowa chodników po dwóch stronach Szosy Bytomskiej;
- utwardzenie poboczy przy drodze nr 283;
- budowa chodnika w miejscowości Borów przy drodze nr 283;
- budowa obwodnicy, celem wyeliminowania ruchu z Rynku;
- likwidacja nieczynnego przejazdu kolejowego na drodze nr 49227 w Borowie Polskim;
- modernizacja nawierzchni i poboczy na drodze nr 49560 (w miejscowościach Szyba i pozostałych);
- modernizacja oraz konserwacja 2 mostów na drodze nr 49236 w Popęszycach;
- budowa po jednej stronie chodnika przy drodze nr 49236 w Popęszycach;
- udrożnienie kanalizacji deszczowej przy drodze nr 49244 w miejscowości Gołaszyn;
- wykonanie nawierzchni asfaltowej przy drodze nr 49244 w miejscowości Gołaszyn;
- wykonanie chodnika po jednej stronie drogi nr 49244 w miejscowościach Gołaszyn i Rejów;
- budowa chodnika przy drodze nr 49235 w miejscowości Miłaków;
- konserwacja mostów przy drodze nr 49235;
- budowa chodników przy osiedlach mieszkaniowych od strony budynków mieszkalnych przy ul. 22 Lipca;
- budowa oświetlenia ulicznego przy budynkach mieszkalnych przy ul. 22 Lipca;
- położenie nawierzchni asfaltowej na istniejącej nawierzchni brukowej oraz modernizacja chodników przy przy ul. 9–go Maja;
- położenie nawierzchni asfaltowej na istniejącej nawierzchni brukowej oraz budowa jednostronnego chodnika w Gołaszynie;
- położenie nawierzchni asfaltowej na istniejącej nawierzchni brukowej oraz budowa chodnika przy ul. Kościuszki od stacji paliw wzdłuż zabudowy mieszkaniowej;
- przebudowa ul. Moniuszki poprzez wyłączenie ruchu pojazdów z Rynku;
- modernizacja chodników w Rynku;
- budowa drogi dojazdowej do pól w miejscowości Gołaszyn;
- budowa drogi koło cmentarza w miejscowości Miłaków;
- budowa drogi do cmentarza w miejscowości Żuków;
- budowa drogi do Królikowic i stacji paliw DEA od Rejowa;
- budowa drogi Popęszyce – Gołaszyn (obwodnicy Popęszyc);

- budowa drogi w Borowie Wielkim;
- budowa drogi na osiedlu Wrocławskim na osiedlu po byłym PGR;
- modernizacja ulicy Podgórnej z kanalizacją burzową;
- modernizacja nawierzchni asfaltowej zespołu ulic: Opatrzności Bożej, Długiej, Głogowskiej, Okrzei, Plac 1 Maja;
- budowa placu (parkingów, chodników, odwodnień) przy ul. Długiej przed pawilonem handlowym;
- budowa nawierzchni, chodników, kanalizacji burzowej od ul. Marcinkowskiego do ul. Szkolnej i do drogi wojewódzkiej;
- modernizacja pozostałych dróg gminnych;
- budowa chodników.

Cel operacyjny: Telekomunikacja.
Zadania strategiczne:

- budowa sieci telekomunikacyjnej (światłowodowej) w Borowie Wielkim, Szybie i Koninie.

Cel operacyjny: Gazyfikacja.
Zadania strategiczne:

- opracowanie koncepcji gazyfikacji dla Miasta i Gminy Nowe Miasteczko;
- opracowanie projektu technicznego gazyfikacji;
- budowa gazociągu przesyłowego wraz ze stacją redukcyjną;
- budowa gazociągu przesyłowego dla miasta Nowe Miasteczko;
- budowa gazociągu przesyłowego dla gminy Nowe Miasteczko.

Cel operacyjny: Rozwój energetyki.
Zadania strategiczne:

- budowa oświetlenia ulicznego przy szosie Bytomskiej;
- modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie miasta i gminy;
- modernizacja sieci energetycznej.

Cel strategiczny: Rozwój infrastruktury społecznej.
Cel operacyjny: Rozbudowa bazy oświatowej.
Zadania strategiczne:

- budowa łącznika oraz sanitariatów przy Szkole Podstawowej pod kątem Gimnazjum w Nowym Miasteczku.

Cel operacyjny: Budowa bazy kulturalnej.
Zadania strategiczne:

- modernizacja pomieszczeń w Ośrodku Kultury w Nowym Miasteczku.

Cel operacyjny: Budowa bazy sportowej.
Zadania strategiczne:

- remont kąpieliska w Nowym Miasteczku.

Cel operacyjny: Poprawa warunków nauczania w szkołach podstawowych.
Zadania strategiczne:

- zatrudnienie w szkołach podstawowych nauczycieli języków zachodnich.

Cel operacyjny: Pozyskanie zewnętrznych środków pomocowych do rozwoju infrastruktury w gminie.
Zadania strategiczne:

- występowanie z wnioskami o dofinansowanie na realizację inwestycji gminnych do instytucji pomocowych.

Rozwój przedsiębiorczości:

Cel strategiczny: Stwarzanie dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.
Cel operacyjny: Budowa instytucji oraz podejmowanie działań wspierających rozwój przedsiębiorczości.
Zadania strategiczne:

- utworzenie Stowarzyszenia Rozwoju Gminy oraz Wspierania Przedsiębiorczości;
- stworzenie systemu ulg i preferencji podatkowych wynikających z kompetencji gminy dla promowania samozatrudnienia i kreacji miejsc pracy;
- organizacja szkoleń;
- organizowanie i zatrudnienie pracowników z robót interwencyjnych i publicznych;
- promowanie zatrudnienia bezrobotnych przy inwestycjach gminnych przez wykonawców prac zamówień publicznych;
- udzielenie preferencji podatkowych istniejącym zakładom, które znajdują się w trudnej sytuacji finansowej:

Cel operacyjny: Promowanie ekonomicznej edukacji wśród młodych ludzi.
Zadania strategiczne:

- program edukacji ekonomicznej młodzieży w szkołach.

Cel operacyjny: Promocja miasta i gminy.
Zadania strategiczne:

- przywrócenie tradycji corocznej imprezy handlowo – kulturalnej pod nazwą „Jarmark w Nowym Miasteczku".

Rozwój turystyki na obszarach wiejskich (agroturystyki, rekreacji, turystyki tranzytowej):

Cel strategiczny: Podnoszenie walorów środowiska naturalnego i wykorzystanie go do rozwoju gospodarczego miasta i gminy.
Cel operacyjny: Zachowanie czystości i estetyki środowiska.
Zadania strategiczne:

- zorganizowanie corocznego konkursu „Estetyka i Higiena".

Cel operacyjny: Ochrona zasobów leśnych.
Zadania strategiczne:

- zalesianie nieużytków.

Cel strategiczny: Stworzenie zintegrowanego programu turystycznego miasta i gminy.
Cel operacyjny: Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez rozwój gospodarstw agroturystycznych.
Zadania strategiczne:

- opracowanie studium możliwości rozwoju agroturystyki;
- zorganizowanie cyklu szkoleń dla gospodarzy chcących rozpocząć działalność agroturystyczną oraz zapewnienie pomocy doradczej;
- rejestracja gospodarstw agroturystycznych;
- ścisła współpraca gospodarstw agroturystycznych i kwaterodawców ze stowarzyszeniami agroturystycznymi i samorządem lokalnym;
- wspólna promocja oferowanego pakietu specjalistycznego usług.

Cel operacyjny: Działania zmierzające do pozyskania inwestorów zainteresowanych zagospodarowaniem atrakcyjnych turystycznie terenów.

Zadania strategiczne:

- opracowanie cyklicznych imprez kulturalno promocyjnych popularyzujących gminę;
- opracowanie systemu preferencji dla przedsiębiorców inwestujących w rozwój turystyki;
- opracowanie wykazu atrakcyjnych terenów do zagospodarowania;
- nawiązanie współpracy z zagranicznymi gminami;
- wybudowanie ścieżek rowerowych;
- określenie terenów dla kolarstwa i biegów na orientację;
- odnowienie elewacji budynków w rynku w Nowym Miasteczku.

9. 7. Program Ochrony Środowiska Gminy Nowe Miasteczko.

Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Nowe Miasteczko został przyjęty uchwałą nr XXIV/148/05 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 marca 2005 roku.

W *Programie…* wyodrębniono następujące cele ekologiczne oraz kierunki działań:

Cel ekologiczny nr 1: Ochrona walorów i zasobów przyrodniczych oraz bioróżnorodności i zachowania krajobrazu.
Kierunki działań:

- ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych;
- integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym;
- ochrona gatunkowa roślin i zwierząt;
- ochrona lasów;
- edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody.

Cel ekologiczny nr 2: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.
Kierunki działań:

- zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji;
- zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

Cel ekologiczny nr 3: Ochrona wód.
Kierunki działań:

- zarządzenie zasobami wodnymi (rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej);
- racjonalizacja zużycia wody;
- ochrona wód.

Cel ekologiczny nr 4: Ochrona powietrza.
Kierunki działań:

- ograniczenie emisji do powietrza w przemyśle;
- ograniczenie emisji w sektorze mieszkalnictwa;
- organiczenie emisji i zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Cel ekologiczny nr 5: Ochrona przed hałasem.

Kierunki działań:

- ochrona przed hałasem komunikacyjnym;
- ochrona przed hałasem przemysłowym.

Cel ekologiczny nr 6: Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Kierunki działań:

- preferowanie małokonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Cel ekologiczny nr 7: Ochrona powierzchni ziemi.

Kierunki działań:

- ochrona gleb użytkowanych rolniczo;
- ochrona zasobów kopalin.

Cel ekologiczny nr 8: Współpraca między instytucjonalna w zakresie ochrony środowiska.

Kierunki działań:

- zacieśnienie współpracy między Gminą a Nadleśnictwami;
- intensyfikacja współpracy międzygminnej;
- utworzenie Gminnego Punktu Edukacji Ekologicznej.

10. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY.

10. 1. Analizy środowiskowe, społeczne i ekonomiczne.

Analizy środowiskowe, społeczne i ekonomiczne określające potrzeby i możliwości rozwoju gminy przedstawiono w rozdziałach nr 1 – 9, a zwłaszcza w rozdziałach nr: 1 (uwarunkowania geograficzne), 4 (sfera społeczna), 5 (gospodarka mieszkaniowa), 6 (gospodarka) i 7 (infrastruktura techniczna), tekstu niniejszego *Studium*. Na podstawie zebranych danych źródłowych, obrazujących szeroko pojętą przestrzeń środowiskową i społeczno – ekonomiczną, dokonano gruntownej diagnozy stanu gminy Nowe Miasteczko oraz wynikającej z niej wniosków.

Prognozę demograficzną prezentuje podrozdział nr 4.1.4. niniejszego *Studium*.

10. 2. Zapotrzebowanie na nową zabudowę.

10.2.1. Usługi publiczne.

Problematyka dotycząca rozwoju usług ochrony zdrowia w skali kraju i regionu, w tym na terenie gminy Nowe Miasteczko, ma stosunkowo niewiele wspólnego z gospodarką przestrzenną. Zdecydowana większość niedoborów, mających głównie podłoże organizacyjne i finansowe, dotyczy dostępności i jakości usług medycznych. Obecna sieć placówek w gminie jest wystarczająca z punktu widzenia podstawowych potrzeb, zaś rozwój komercyjnych usług medycznych (prywatne gabinety lekarskie, itp.) nie wymaga wprowadzenia nowej zabudowy.

System doraźnej pomocy społecznej reprezentowany przez ośrodek pomocy społecznej jest wystarczający co do liczby obiektów i nie przewiduje się potrzeb związanych z realizacją nowej zabudowy w tym zakresie.

Istotnym problemem społecznym, wręcz wyzwaniem cywilizacyjnym, nie tylko w skali gminy, ale również kraju i całej Europy jest rosnąca ilość osób starszych, w tym zarówno chorych jak i mieszkających samotnie, a także mających problemy finansowe. Uzasadnioną potrzebą jest więc organizacja (budowa i/lub adaptacja) obiektów służących osobom starszym, a optymalnym rozwiązaniem jest tworzenie specjalnych miejsc i stref przeznaczonych wyłącznie dla osób starszych (np.: mieszkania chronione). Optymalną lokalizacją dla tego typu obiektów są rejony zlokalizowane poza obszarami silnie zurbanizowanymi i charakteryzujące się względną ciszą czy otoczeniem terenów zielonych (np.: zespoły pałacowo/dworsko – parkowe, nieużytkowane ośrodki wypoczynkowe, likwidowane placówki szkolne na terenach wiejskich, itp.). Predysponowane są do tego także wiejskie rejony gminy Nowe Miasteczko. Znaczący udział w adaptacji czy budowie nowych obiektów służących osobom starszym, zwłaszcza lepiej sytuowanym finansowo, które świadomie wybiorą na starość pobyt w tego typu placówkach, będzie miał zapewne sektor prywatny oraz partnerstwo publiczno – prywatne. Wychodząc naprzeciw temu zagadnieniu należy perspektywicznie przewidzieć rezerwę terenu pod budowę stosownego obiektu, służącego opiece nad seniorami. Powierzchnię użytkową dla tego typu obiektu należy oszacować w przedziale od 3000 do 5000 m². Alternatywnie celom tym służyć mogą liczne w gminie, zaniedbane obecnie lub w dobrym stanie technicznym ale nieużytkowane, zespoły pałacowo (dworsko) – parkowe. Predysponowany do usług opieki czy szeroko rozumianej pomocy społecznej, w tym w postaci domu dziennego pobytu dla sieniorów, jest np.: nieużytkowany obecnie, ale będący w dobrym stanie technicznym dwór w Popęszycach.

Z przedstawionej w podrozdziale nr *4.6.2.* analizy wynika, że w tej chwili niedobór żłobków na terenie gminy Nowe Miasteczko można szacować na 1 obiekt. Rozwój sieci żłobków możliwy jest zarówno poprzez budowę

nowego obiektu, jak również adaptację wybranych, nieużytkowanych obiektów komunalnych (np.: likwidowane placówki szkolne czy tylko poszczególne oddziały) czy po prostu poprzez rozbudowę obecnych obiektów oświatowych. Mając na uwadze zasoby komunalne gminy Nowe Miasteczko należy założyć, że umożliwiają one powstanie placówki żłobkowej bez konieczności budowy nowego, specjalnie dedykowanego obiektu, zaś rozwój komercyjnych usług opieki nad najmłodszymi dziećmi (np.: kluby dziecięce) nie wymaga wprowadzenia nowej zabudowy.

Z przedstawionej w podrozdziale nr 4.7. analizy wynika, że obecna oferta wychowania przedszkolnego nie w pełni zaspokaja potrzeby miejscowej społeczności, a zwłaszcza obszarów wiejskich. Należy więc rozważyć konieczność poszerzenia oferty dostępności do wychowania przedszkolnego poprzez (opcjonalnie) budowę nowego obiektu, rozbudowę obecnych placówek lub adaptację wybranych, nieużytkowanych obiektów komunalnych (np.: likwidowane placówki szkolne czy tylko poszczególne oddziały). Powierzchnię użytkową dla ewentualnej budowy nowego obiektu przedszkolnego należy oszacować w przedziale od 500 do 1000 m². Ewentualny nowy obiekt przedszkolny, którego budowę wstępnie planuje się w południowej części Nowego Miasteczka, służyć może również na cele opieki żłobkowej. Rozwój oferty szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego, po wprowadzeniu reformy wygaszającej gimnazja, nie wymaga wprowadzenia nowej zabudowy.

Przedstawiona w podrozdziale nr 4.8. analiza dotycząca bazy kulturalnej sugeruje, że podaż obiektów jest wysoka, albowiem w Nowym Miasteczku i niemal w każdym sołectwie (poza Niecieczą) funkcjonują domy kultury bądź świetlice wiejskie. Niemniej jakość usług kultury, a zwłaszcza świetlic wiejskich, nie jest w pełni wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. Istnieją uzasadnione przesłanki sugerujące rozbudowę wybranych obiektów o nowe sale i pracownie. W związku z powyższym należy założyć potrzebę budowy świetlicy w Niecieczy o powierzchni użytkowej około 250 m² oraz rozbudowę istniejących obiektów o około 1000 m² nowej powierzchni użytkowej (średnio o około 100 m² na każdy istniejący obiekt). Jedyną miejscowością, która docelowo nie będzie posiadała świetlicy wiejskiej będzie Konin, ale charakteryzuje się on bardzo niskim zaludnieniem oraz niewielką odległością do Nowego Miasteczka, zasobnego obecnie i perspektywicznie w usługi kultury. Ponadto w sołectwie Konin – Szyba funkcjonuje już świetlica wiejska w Szybie.

Podstawową infrastrukturę sportową gminy Nowe Miasteczko można uznać za dość rozwiniętą. Z punktu widzenia najważniejszych potrzeb wymienia się budowę hali sportowej w Nowym Miasteczku o powierzchni użytkowej około 2000 m². Ponadto zakłada się bieżące remonty i modernizacje istniejącej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej oraz zagospodarowanie terenu stawów w Nowym Miasteczku i Parku XXX lecia na cele rekreacyjno – wypoczynkowe. Planuje się także budowę kolejnych placów zabaw i siłowni zewnętrznych oraz rozbudowę boisk w poszczególnych miejscowościach, które nie wymagają jednak specjalnych rezerw terenowych. W związku z powyższym, poza budową hali sportowej, nie zakłada się potrzeby rezerwy nowych terenów służących infrastrukturze sportowej. Tym samym należy przede wszystkim efektywniej wykorzystać istniejące obiekty i otaczające je rezerwy terenowe. W przypadku pojawienia się w długofalowych planach inwestycyjnych gminy środków umożliwiających budowę krytej pływalni należy przewidzieć rezerwę nowego terenu dla obiektu obejmującego około 5000 m² powierzchni użytkowej.

Z punktu widzenia potrzeb bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego obecny stan związany z rozmieszczeniem i funkcjonowaniem jednostek Policji i Ochotniczych Straży Pożarnych jest wystarczający. Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się więc potrzeby wyznaczania nowych terenów związanych z funkcjonowaniem Policji i Straży Pożarnych na terenie gminy.

Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się także dodatkowych potrzeb związanych z realizacją nowej zabudowy w zakresie funkcjonowania administracji samorządowej i organizacji pozarządowych.

10.2.2. Działalności produkcyjne i towarzyszące.

W gospodarce wolnorynkowej dokładne, a nawet tylko szacunkowe określenie zapotrzebowania na nową zabudowę (zwłaszcza wyrażoną w ilości powierzchni użytkowej), dotyczącą stricte działalności produkcyjnych, a także: baz, składów, magazynów, nawet w skali tylko jednej gminy, jest zasadniczo zadaniem trudnym i może mieć co najwyżej charakter prognozy, a w przypadku wielu gmin tylko oczekiwań. Uzależnione jest to od wielu czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Czynniki wewnętrzne można stosunkowo łatwo zdiagnozować i należą do nich przede wszystkim: położenie geograficzne (nie tylko w zakresie warunków naturalnych, ale także pod względem logistycznym), możliwości finansowe danej jednostki czy grupy jednostek samorządu terytorialnego odnośnie wykonania uzbrojenia terenów inwestycyjnych, wysokość lokalnych podatków, podaż siły roboczej i kapitału ludzkiego (wykształcenie społeczeństwa, liczba osób w wieku produkcyjnym, w tym produkcyjnym mobilnym, poziom bezrobocia, kwalifikacje i oczekiwania płacowe siły roboczej), szereg wskaźników ekonomicznych, w tym dotyczących klimatu inwestycyjnego, itp., itd. Natomiast czynniki zewnętrzne (przede wszystkim autonomiczna decyzja przedsiębiorców/inwestorów, analizujących setki czynników przed wyborem lokalizacji) są niezależne od lokalnych uwarunkowań i oczekiwań oraz podlegają częstym zmianom (wahaniom) koniunktury. Należy również podkreślić, że minęły już czasy kiedy funkcja miejsca pracy była ściśle czy nawet trwale powiązana z miejscem zamieszkania, co było jednym z przejawów tak zwanego „centralnego planowania" oraz niskiej mobilności społeczeństwa. Tym samym zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną w danej gminie nie wynika już tylko z potrzeb lokalnego (gminnego) rynku pracy, ale należy je rozpatrywać w korelacji z podażą tego typu terenów i sytuacją na rynku pracy w sąsiednich gminach czy całego powiatu, a nawet subregionu.

Niezmiernie ważnym argumentem, stymulującym rozwój aktywności produkcyjnych i towarzyszących produkcji, jest tak zwana strategiczna pozycja gminy, czyli waga jej atutów w stosunku do innych, konkurujących z nią samorządów. Analizy przeprowadzone w podrozdziale nr *6.3.2.* i rozdziale nr 7 świadczą o przeciętnych w skali całego regionu lubuskiego, czy nawet tylko powiatu nowosolskiego, predyspozycjach do rozwoju działalności produkcyjnych na terenie gminy Nowe Miasteczko. Głównymi atutami są co prawda przebieg ważnego szlaku drogowego (planowana trasa S3 wraz z 2 węzłami) oraz rozbudowane sieci elektroenergetyczne i gazowe, ale podstawową barierą są warunki naturalne, a zwłaszcza wysoka bonitacja gleb, która w korelacji z obecnym zagospodarowaniem terenu, w tym terenami objętymi ochroną w postaci Obszaru Chronionego Krajobrazu, znacznie ograniczają możliwość wyznaczania nowych obszarów pod działalności produkcyjne. Predysponowane są do tego głównie tereny zlokalizowane południowo – zachodniej części Nowe Miasteczka (ulice: Przemysłowa i Marchlewskiego) oraz w rejonie obecnej drogi krajowej nr 3. Budowa przebiegającej na wschód od miasta trasy S3 może przyczynić się do wzrostu zainteresowania inwestycyjnego w rejonie gminy. Tym samym potencjalne funkcje produkcyjne mogą rozwijać się także w rejonie Gołaszyna i Rejowa. Ponadto należy nadmienić, że konkurencyjne dla gminy Nowe Miasteczko są przeznaczone pod inwestycje tereny w rejonie sąsiednich gmin Bytom Odrzański i Nowa Sól, gdzie funkcjonują Podstrefy Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, a także inne tereny inwestycyjne w położonym na południe od gminy Legnicko – Głogowskim Okręgu Miedziowym. Biorąc pod uwagę powyższe, a przede wszystkim rozmowy z zainteresowanymi inwestorami i konkretne wnioski złożone przez inwestorów, a także obserwując ruch budowalny w tym zakresie, należy założyć, że potrzeby obszarowe pod działalności produkcyjne wynoszą około 0,5 ha rocznie, co w perspektywnie najbliższych 30 lat sugeruje, że potrzeby wyznaczenia nowych terenów pod działalności produkcyjne wynoszą łącznie około 15 ha, z czego połowa (7,5 ha) pod funkcje przemysłowo – usługowe.

Pewnego rodzaju atutem, sugerującym zasadność wyznaczania nowych terenów pod działalności produkcyjne, jest nadal stosunkowo wysokie bezrobocie na terenie gminy, które jest wynikiem dość słabo rozwiniętego lokalnego rynku pracy. Mieszkańcy gminy, poprzez dojazdy do pracy, korzystają co prawda z rozwijających się w sąsiednich gminach funkcjach produkcyjnych (podaż miejsc pracy), jednak wskaźnik bezrobocia jest nadal wyższy od średnich dla kraju i województwa lubuskiego.

Osobną kwestią jest rozwój górnictwa i przetwórstwa kopalin w oparciu o miejscową bazę surowcową (przede wszystkim kruszywo naturalne). Działalności górnicze koncentrują i koncentrować się będą rzecz jasna w rejonie udokumentowanych złóż kopalin, a popyt na nie uzależniony jest głównie od potrzeb związanych z budownictwem. Biorąc pod uwagę, że lokalne surowce są niezbędne dla wielu inwestycji budowlanych (np.: drogowych czy kubaturowych), należy spodziewać się dalszego rozwoju tej gałęzi przemysłu.

Z analiz przeprowadzonych w podrozdziale nr *7.4.3.* wynika, że obszar gminy predysponowany jest do produkcji energii na bazie źródeł odnawialnych. Dotyczy to przede wszystkim pozyskiwania energii promieniowania słonecznego. Województwo Lubuskie w skali całego kraju charakteryzuje się względnie korzystnymi warunkami nasłonecznienia. W rejonie gminy Nowe Miasteczko predysponowane do lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych na skalę produkcyjną są przede wszystkim nieużytkowane rolniczo grunty, charakteryzujące się niską klasą bonitacyjną (V i VI). Dotyczy to wybranych fragmentów w każdej części gminy, zwłaszcza stoków o ekspozycji południowej, ze szczególnym uwzględnieniem niezainwestowanych rejonów w pobliżu obecnej drogi krajowej nr 3. Z racji tego, że potrzeby energetyczne, a zwłaszcza dotyczące ich pozyskiwania z odnawialnych źródeł energii są niemal nieograniczone, nie ma możliwości oszacowania dokładnych potrzeb związanych z powierzchnią użytkową niezbędną dla lokalizacji farm fotowoltaicznych. Założyć więc należy, że ich lokalizacja jest możliwa tam gdzie nie ograniczają ich szczególne uwarunkowania prawne, a zwłaszcza dotyczące ochrony przyrody i środowiska oraz walorów kulturowych.

10.2.3. Usługi rynkowe.

Zdecydowana większość usług rynkowych (komercyjnych), a handel i gastronomia przede wszystkim, uwzględnia bieżące realia rynkowe i elastycznie reaguje na zależność pomiędzy popytem a podażą. Dlatego w podsumowaniu do podrozdziału nr 6.4. uznano, że nasycenie siecią usługową na terenie gminy jest wystarczające z punktu widzenia podstawowych potrzeb. Analizując aktualne dokumenty planistyczne gminy należy dodatkowo stwierdzić, że nie ma barier formalnych i przestrzennych do dalszego rozwoju placówek usługowych. Na terenie gminy rozwój funkcji usługowych (handel drobnodetaliczny, gastronomia, pośrednictwo finansowe, itd., itp.) należy wiązać przede wszystkim z zagospodarowaniem istniejących już, a obecnie nieużytkowanych pod tym kątem obiektów. Często zarówno lokalizacja jak i potencjał zainwestowania tych budynków predysponują je do włączenia w sieć usług. Nieuzasadnione jest wyznaczanie nowych terenów pod funkcje usługowe, które mogą być umiejscawiane w obiektach istniejących, najczęściej zlokalizowanych korzystnie w tkance osadniczej i względem układu komunikacyjnego, szczególnie na terenie miasta. Na terenach wiejskich predysponowane są zaś do tego np.: świetlice wiejskie, remizy strażackie, dawne zabytkowe karczmy, zespoły folwarczne, byłe (obecnie nieczynne) placówki usługowe, nieczynne stacje kolejowe, itp. Abstrahując od powyższego na podstawie danych GUS i Urzędu Miejskiego możemy obliczyć, że w ciągu ostatnich 20 lat na terenie gminy Nowe Miasteczko liczba placówek handlowych (sklepów) wzrosła z 66 do 83. Tendencja wzrostowa, pomimo zmian demograficznych, a także zmian w strukturze handlu, jest więc stabilna i na tak ugruntowanej bazie możemy założyć, że w ciągu najbliższych 30 lat liczba placówek handlowych wzrośnie o kolejne 15 sztuk. Zakładając, że przeciętna powierzchnia sprzedaży 1 placówki handlowej w gminie wynosi obecnie około 50 m², to prognozowany wzrost wymaga od około 750 do 1000 m² nowej powierzchni

sprzedażowej. Również o kolejne 15 – 20 sztuk i około 1000 m² powierzchni użytkowej należy przewidzieć dla wzrostu ilości pozostałych placówek usługowych, w tym gastronomicznych. Potencjał do rozwoju, w związku z budową 2 zjadów z drogi ekspresowej S3, mają także 2 kolejne stacje paliw. Dla tego typu obiektów wraz z usługami towarzyszącymi (gastronomia, zakwaterowanie, tereny rekreacyjne) oraz infrastrukturą (budynki zaplecza technicznego, parkingi, place manewrowe, itp.) należy przewidzieć rezerwę nowych terenów obejmujących około 20000 m² powierzchni użytkowej (po 10000 m² każdy).

Osobną kwestią pozostaje ewentualny dalszy rozwój wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, w tym przypadku obiektów o powierzchni sprzedaży od 400 do 2000 m². Ustalenie docelowej czy założenie maksymalnej ilości wielkopowierzchniowych obiektów handlowych na terenie danej jednostki administracyjnej jest jednym z trudniejszych wyzwań stojących przed władzami samorządowymi, przede wszystkim ze względu na uzasadnione interesy lokalnego środowiska kupieckiego. Wskutek silnej konkurencji ze strony supermarketów tracą pozycję na rynku tradycyjne branżowe punkty sprzedaży (np.: sklepy rybne, mięsne czy owocowo – warzywne). Także sklepy oferujące artykuły kosmetyczne i drogeryjne podlegają silnej konkurencji. To samo dotyczy sklepów z odzieżą, elektroniką, RTV, AGD, wyposażenia wnętrz, itd. Z drugiej strony powstanie każdego nowego obiektu handlowego, czy jakiegokolwiek podmiotu świadczącego usługę komercyjną, stanowi zwiększenie konkurencji względem istniejących placówek. Konkurencja jest zasadniczym motorem rozwoju i podnoszenia jakości gospodarowania. Tym samym z perspektywy klienta występowanie wzmożonej konkurencji, nawet w postaci kolejnych wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, jest sytuacją pożądaną. Należy podkreślić, że w gospodarce rynkowej nie ma obowiązujących wskaźników ani normatywnej ilości sklepów, ich powierzchni sprzedaży czy struktury branżowej usług jaka powinna przypadać na mieszkańca. O kształtowaniu sieci handlowo – usługowej danej gminy nie mogą decydować tylko statystyczne wyliczenia „nasycenia" powierzchnią handlową czy sprzedażową, ani wskaźniki ilości takiej powierzchni przypadającej na jednego mieszkańca, czy różne wyliczenia poziomu siły nabywczej klientów lub obrotów sklepów. Są to tylko elementy monitoringu sytuacji. Nie ma dobrej delimitacji obszaru dla takich analiz gdyż obecnie granice gmin, powiatów czy województw, a nawet państw nie stanowią żadnej bariery w dostępie do wielkopowierzchniowych obiektów handlowych. Jedynie obserwacja wieloletnich trendów może pomóc w odpowiedzi na to zagadnienie. Należy również pamiętać, że to klienci (konsumenci) decydują o powodzeniu lub klęsce każdej placówki handlowej, tym bardziej wielkopowierzchniowej i to oni bezpośrednio kształtują każdy z trendów w ilościowej i jakościowej strukturze handlu. Stan i jakość sieci handlowej podlega niemal codziennie subiektywnej ocenie mieszkańców podczas dokonywania zakupów. Oceniają oni stan oferty handlowej zarówno w odniesieniu do swojej siły nabywczej, dostępności lokalizacji, dostępności asortymentów, preferencji formy handlu, estetyki sklepów, porównania do innych miast, spełnienia oczekiwań i potrzeb. Dodatkowym parametrem pomocnym w ocenie stanu nasycenia sklepami i innymi placówkami usługowymi są więc badania rynkowe (konsumenckie) dotyczące poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Niemniej obecnie w Nowym Miasteczku nasycenie największymi obiektami handlowymi wydaje się być optymalne. Należy zablokować możliwość lokalizacji kolejnych supermarketów (obiekty o powierzchni sprzedaży od 400 do 2000 m² oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu) w mieście poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych. Ewentualny rozwój dodatkowych, zwłaszcza specjalistycznych, wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, z wyłączeniem obiektów o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², może być realizowany w rejonie planowanych węzłów drogowych przy budowanej obecnie trasie S3.

Gmina Nowe Miasteczko wiąże duże nadzieje z rozwojem turystyki, a zwłaszcza rekreacji. Co prawda nie ma tu naturalnych, „nośnych" atrakcji przyrodniczych, charakterystycznych choćby dla regionu lubuskiego, ale godne wypromowania są np.: walory kulturowe, a sprzyjać temu będzie oddanie do użytku trasy S3. Co prawda na szlaku trasy S3 w granicach gminy nie przewidziano lokalizacji dla tak zwanych miejsc obsługi podróżnych, ale

będą tu 2 zjazdy (węzły). Odrębnej kategoryzacji planistycznej wymagać więc mogą obiekty noclegowe, zwłaszcza hotele, pensjonaty czy zajazdy z szerokim programem towarzyszącym (infrastruktura sportowo – rekreacyjna, turystyka zdrowotna i rehabilitacyjna, ośrodki jeździeckie, itp.). W ramach obecnych rezerw terenowych mogą one być co prawda realizowane w zwartych rejonach samego miasta jak i terenów wiejskich, ale należy również przewidzieć możliwość realizacji takich obiektów w innych rejonach gminy. Powierzchnię użytkową dla tego typu obiektów należy oszacować na około 10000 m², a na cele towarzyszące (sport i rekreacja) dodatkowe 10 ha powierzchni terenu (około 30000 m^2 powierzchni użytkowej). Działalność agroturystyczna, będąca de facto gałęzią rolnictwa, nie wymaga dodatkowych potrzeb związanych z realizacją nowej zabudowy.

10.2.4. Gospodarka mieszkaniowa.

Perspektywiczne potrzeby mieszkaniowe są ściśle powiązane ze skalą rozwoju ludności, istniejącym deficytem mieszkań samodzielnie zamieszkiwanych, jakością zasobów mieszkaniowych (wiek i stopień zużycia technicznego) oraz aspektami ekonomicznymi wynikającymi z polityki społeczno – gospodarczej państwa (zamożność społeczeństwa, dostępność do tanich kredytów hipotecznych, itp.). W przypadku gminy Nowe Miasteczko czynnikami decydującymi w głównej mierze o potrzebie wyznaczenia i rezerwowania terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej są:

- wzrost standardu zamieszkania poprzez zwiększenie powierzchni użytkowej mieszkań w przeliczeniu na 1 mieszkańca (rozgęszczenie), a tym samym także poprawa parametrów innych wskaźników zamieszkania (liczba osób na 1 mieszkanie, liczba osób na 1 izbę, itp.);
- potrzeba budowy mieszkań komunalnych i/lub socjalnych dla rodzin oczekujących na przydział takich lokali – szacowany deficyt wynosi kilkadziesiąt mieszkań;
- dążenie do modelu gospodarstw rodzinnych mieszkających samodzielnie (rozgęszczenie), w tym jednoosobowe gospodarstwa domowe oraz pary bezdzietne – szacowany deficyt wynosi obecnie kilkaset mieszkań;
- migracje mieszkańców z pobliskich gmin, wyrażające się popytem na działki budowlane na terenie gminy – szacowany popyt wynosi obecnie kilka mieszkań rocznie;
- popyt na budowę tak zwanych „drugich domów" przez osoby spoza terenu gminy, preferujące typ lokalnych walorów przyrodniczo – krajobrazowych – szacowany popyt wynosi obecnie kilka mieszkań rocznie;
- konieczność wymiany zużytej technicznie zabudowy na nową – kilkaset mieszkań.

W chwili obecnej na przydział mieszkania komunalnego lub socjalnego oczekuje 30 rodzin. Zakładając, że w 2016 roku przeciętna powierzchnia 1 mieszkania komunalnego wyniosła 35 m², to bieżące zapotrzebowanie na nową powierzchnie użytkową realizowaną jako zabudowa wielorodzinna na cele socjalne wynosi minimum 1000 m².

Z analiz przedstawionych w podrozdziale nr 5.4. wynika, że według danych GUS na terenie gminy Nowe Miasteczko w okresie ostatnich 15 lat (lata 2001 – 2015), pomimo spadku liczby ludności o 2,50 % (141 osób), powstało 105 nowych mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 12572 m² (podrozdział nr 5.4.: tabela nr 112, rycina nr 34). Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania wyniosła więc 119,30 m². Wszystkie mieszkania zrealizowano w systemie indywidualnym (zabudowa jednorodzinna i jednorodzinno – usługowa). Były to lokale powstałe na potrzeby rezydentów oraz nowych osadników. Rezydentów możemy podzielić na 2 grupy: rezydenci zwiększający swój dotychczasowy standard zamieszkania, zwalniając jednocześnie dotychczasowy lokal (sprzedaż lub wynajem) i rezydenci tworzący odrębne, samodzielne gospodarstwo domowe, pozostawiając w dotychczasowym lokalu np.: rodziców lub dzieci. Należy nadmienić, że liczbę nowo powstałych budynków

mieszkalnych na miejscu dotychczasowego, wyburzonego obiektu szacuje się na zaledwie kilka. Biorąc pod uwagę tendencje z lat 2001 – 2015, w tym przeciętną powierzchnię 1 nowopowstałego mieszkania (znacznie wyższą niż substancje powstałe przed 2001 rokiem), możemy założyć, że w ciągu najbliższych 30 lat, przy tożsamym spadku liczby ludności, zapotrzebowanie na nową powierzchnie użytkową realizowaną jako zabudowa jednorodzinna i jednorodzinno – usługowa wynosić będzie około 25000 m². Jednakże prognoza demograficzna (podrozdział *4.1.4.*) zakłada spadek ludności gminy o około 500 osób, a więc głębszy o około 75 % niż wynikałoby to z prostej projekcji, bazującej na tendencji z lat 2001 – 2015. Tym samym analogicznie pomniejszone zapotrzebowanie na nową powierzchnie użytkową, realizowaną jako zabudowa jednorodzinna i jednorodzinno – usługowa, wynosiłoby tylko około 6500 m².

Według danych Eurostatu w 2012 roku średnia wielkość 1 mieszkania w UE27 wynosiła 101,7 m², a wśród 12–tu nowych krajów członkowskich, w tym Polski, 72,0 m². Według danych GUS w 2015 roku średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Polsce wyniosła 73,6 m² (województwo lubuskie – 73,3 m², powiat nowosolski – 70,4 m², gmina Nowe Miasteczko – 74,0 m²). Według danych Eurostatu w 2014 roku na statystycznego mieszkańca UE27 przypadało około 35 m² powierzchni użytkowej mieszkania, najwięcej w Dani – 53 m², najmniej w Rumunii – 15 m². Dla przykładu w Austrii było to 52,1 m², Luksemburgu – 51,8 m², Szwecji – 44,3 m², Niemczech – 43,4 m², Finlandii – 38 m², Hiszpanii – 36,4 m², Grecji – 34 m², a w Polsce 26,7 m². Ponadto Polska znajduje się na 3 miejscu w Unii Europejskiej pod względem przeludnienia mieszkań. Udział Polaków, których gospodarstwa domowe nie dysponują dostateczną liczbą pomieszczeń wynosił w 2014 roku 44,2 %, wobec 17,1 % dla całej Unii Europejskiej. Wyższy odsetek odnotowano jedynie w Rumunii (52,3 %) i na Węgrzech (44,6 %). Najlepiej pod tym względem było w Belgii, gdzie problem dotyczył tylko 2 % populacji.

Według danych GUS w ciągu ostatnich 14 lat (lata 2002 – 2015) przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wzrosła w gminie Nowe Miasteczko z 20,7 m² do 23,4 m², czyli o 13,0 % (podrozdział nr 5.3.: tabela nr 110, rycina nr 33). W samym mieście wzrost ten wyniósł 12,9 % (z 20,1 m² do 22,7 m²), a więc niemal tyle samo co w całej gminie. W tym samym czasie w skali całego kraju wzrost ten osiągnął 21,6 % (z 22,2 m² do 27,0 m²), w skali województwa lubuskiego – 20,6 % (z 21,8 m² do 26,3 m²), a w skali powiatu nowosolskiego – 15,6 % (z 21,1 m² do 24,4 m²). Tak więc proces rozgęszczenia w gminie Nowe Miasteczko przebiegał stosunkowo najwolniej. Na powyższe wyniki wpływ miał i ma nadal 1 kluczowy czynnik. Jeszcze w 2002 roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Nowe Miasteczko była tylko nieznacznie mniejsza niż w porównywanych jednostkach. Powodem niższego wzrostu powierzchni użytkowej mieszkań, abstrahując od uwarunkowań demograficznych, mentalnych czy kulturowych, mogą być więc gorsze warunki materialne lokalnej społeczności, albowiem wieloletnie wskaźniki obrazujące ilość mieszkań na 1000 mieszkańców czy ilość osób w 1 mieszkaniu są znacznie mniej korzystne w gminie Nowe Miasteczko od porównywanych jednostek (kraj, województwo, powiat). Jednostki te, wraz z dynamiczniejszym niż w gminie Nowe Miasteczko rozwojem gospodarczym (wzrost zamożności społeczeństwa), szybciej „nadrabiały" w analizowanym zakresie zaległy dystans do bogatszych krajów UE. Należy jednak założyć, że warunki materialne lokalnej społeczności będą z roku na rok ulegać poprawie i zbliżać się przynajmniej do średniej wojewódzkiej czy krajowej.

Biorąc pod uwagę powyższe analizy i wnioski oraz zakładając, że za 30 lat przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Nowe Miasteczko zbliży się do dzisiejszej wartości charakteryzującej wskaźniki zamieszkania w Grecji czy Hiszpanii, czyli obecnej średniej dla UE27 (a więc wzrośnie o około 50 % w stosunku do 2015 roku), a także zakładając prognozowany spadek ludności o około 500 osób, to wówczas ogólna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Nowe Miasteczko powinna wynosić 174500 m² (4988 mieszkańców x 35 m²), a więc o około 46000 m² więcej niż obecnie. Jest to wartość blisko 2–krotnie wyższa od zaprezentowanej w jednym z poprzednich akapitów prostej projekcji, bazującej na tendencji z lat 2001 – 2015 (korelacja pomiędzy

obserwowanym w gminie spadkiem liczby ludności a nowopowstałą powierzchnią użytkową mieszkań, dająca wynik na poziomie około 25000 m²). Zakładając natomiast, że za 30 lat analizowane wskaźniki zamieszkania w gminie Nowe Miasteczko mają zbliżyć się do dzisiejszych wartości charakteryzujących Finlandię czy Niemcy (a więc wzrosną o około 70 % do 40 m² na 1 osobę), to pomimo prognozowanego spadku liczby ludności zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową mieszkań wyniesie około 71000 m². Biorąc pod uwagę powyższe analizy, wnioski i prognozy, a przede wszystkim stosunkowo wolny przyrost substancji mieszkaniowej w okresie ubiegłych 15 lat oraz mimo wszystko oczekiwane rozgęszczenie, będące pochodną wzrostu zamożności mieszkańców i obserwowanych zmian w stylu życia (mniej liczne gospodarstwa domowe), to należy na potrzeby niniejszego *Studium* założyć, że perspektywiczne zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową mieszkań w okresie najbliższych 30 lat wynosić będzie maksymalnie około 46000 m². Oznacza to, że za 30 lat średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie wyniesie 35 m² (wzrost o około 50 % w stosunku do roku 2015, a więc blisko 2–krotnie większy niż wynikałoby to z utrzymania tendencji za lata 2001 – 2015).

Według danych GUS na terenie gminy Nowe Miasteczko najstarsze zasoby mieszkaniowe, a więc powstałe przed 1918 rokiem, składają się z 479 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 32992 m². Zakładając w ciągu najbliższych 30 lat potrzebę wymiany ze względów technicznych tylko 20 % tej substancji to można oszacować, że zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową realizowaną jako zabudowa wielorodzinna, jednorodzinna, jednorodzinna – usługowa i zagrodowa wynosi około 6600 m². Zasoby powstałe pomiędzy 1918 a 1945 rokiem składają się z 595 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 43420 m². Ewentualna konieczność wymiany ze względów technicznych tylko 10 % tej substancji wymagać będzie zapotrzebowania na nową powierzchnię użytkową (zabudowa wielorodzinna, jednorodzinna, jednorodzinno – usługowa i zagrodowa) na poziomie około 4350 m². Należy nadmienić, że w tych przypadkach realizacja nowej zabudowy możliwa będzie w obrębie dotychczasowych siedlisk (działek ewidencyjnych).

Jeżeli w ciągu najbliższych 30 lat bilans mieszkaniowy wyniesie „0" (równowaga pomiędzy nowo powstałą i wyłączoną z użytkowania powierzchnią użytkową zabudowy mieszkaniowej), to w związku z prognozowanym spadkiem ludności o około 500 osób, średnia powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Nowe Miasteczko wyniesie 25,7 m², a więc o 10 % więcej niż w 2015 roku i będzie o 27 % niższa od obecnej średniej dla UE27.

Prognozowany spadek liczby ludności, będący konsekwencją dotychczasowych, niekorzystnych procesów demograficznych (ruch naturalny i wędrówkowy ludności), nie będzie zagrażał koniecznością utrzymywania niezamieszkanej substancji ze względu na zastępowalność pokoleniową przedmiotowych lokali i oczekiwane rozgęszczenie.

10.2.5. Pozostałe potrzeby.

Ze względu na brak aktualnych potrzeb, a także ze względu na przepisy odrębne, na etapie niniejszego *Studium* nie określa się sztywnych perspektyw odnośnie nowych terenów przeznaczonych na cele zabudowy zagrodowej.

W Nowym Miasteczku w rejonie ul. Głogowskiej (obecna droga krajowa nr 3) funkcjonują ogrody działkowe. Po oddaniu do użytkowania trasy S3 nastąpi znaczny spadek ruchu pojazdów na ul. Głogowskiej, co przełoży się na ograniczenie szkodliwego oddziaływania hałasu oraz zanieczyszczeń powietrza w strefie funkcjonujących ogrodów działkowych. Wpłynie to na zwiększone zainteresowanie wypoczynkiem i rekreacją na tego typu terenach. Biorąc pod uwagę powyższe, a także wychodząc naprzeciw perspektywicznym potrzebom

mieszkańców Nowego Miasteczka oraz ze względu na kontynuacje obecnego zagospodarowania terenu, należy określić potrzeby terenowe na cele rozwoju ogrodów działkowych na powierzchni około 3 ha.

10. 3. Chłonność i bilans obszarów w zakresie realizacji nowej zabudowy.

Badanie chłonności obszarów w zakresie możliwości realizacji nowej zabudowy dokonano na podstawie inwentaryzacji terenowej, analizy warunków naturalnych (np.: warunki podłoża budowlanego, ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z przepisów odrębnych, użytki rolne objęte ochroną) oraz obliczeń przy pomocy map ewidencji gruntów i budynków oraz geoportal.gov.pl.

Chłonność obszarów w przeliczeniu na powierzchnię użytkową obliczono przyjmując średni wskaźnik aktualnej intensywności zabudowy dla każdej z wyróżnionych kategorii terenu. Średnią intensywność zabudowy określono na podstawie obserwacji terenowych oraz analiz opartych na danych z ewidencji gruntów i budynków oraz struktury użytkowania gruntów. Przykładowo, biorąc pod uwagę łączną powierzchnię użytkową wszystkich mieszkań (według GUS na koniec 2015 roku wynosiła ona 128225 m², z czego w mieście 64977 m² i na terenach wiejskich 63248 m²) oraz obszar zajęty zabudową mieszkaniową (według ewidencji gruntów z końca 2016 roku jest to 114,0861 ha[153], z czego na terenie miasta 40,4094 ha i na terenach wiejskich 73,6766 ha), na każdy 1 ha przypada 1124 m² powierzchni użytkowej mieszkań. Na terenie miasta jest to odpowiednio 1608 m², a na terenach wiejskich 858 m². Biorąc pod uwagę powyższe założono, że chłonność powierzchni użytkowej na 1 m² powierzchni całkowitej danego terenu wynosi:

- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w mieście – 0,15;
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na terenach wiejskich – 0,10;
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – 0,50;
- dla terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej – 0,15;
- dla terenów zabudowy zagrodowej – 0,07;
- dla terenów zabudowy letniskowej – 0,10;
- dla terenów usług publicznych – 0,25;
- dla terenów usług innych niż publiczne, w tym handlowych – 0,20;
- dla terenów sportu, turystyki i rekreacji – 0,30;
- dla terenów przemysłowo – usługowych – 0,40.

[153] Tereny mieszkaniowe („B”) oraz szacunkowo 50 % terenów użytków rolnych zabudowanych („Br”).

TABELA 160: Gmina Nowe Miasteczko – chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 roku o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych[154] – powierzchnia w ha.

Miejscowość	Funkcje zabudowy								
	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – M1	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna – M2	zabudowa mieszkaniowo-usługowa – M3	zabudowa zagrodowa – M4	zabudowa letniskowa – M5	zabudowa usług publicznych – U1	zabudowa usług innych niż publiczne, w tym handlowych – U2	terey sportu, turydtyki i rekreacji – U3	zabudowa przemysłowo-usługowa – P1
Nowe Miasteczko	2,3543	0	0,7696	0	0	0	0,2104	0	0
Borów Polski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Borów Wielki	0,2657	0	0	0,6467	0	0	0	0	0
Gołaszyn	0,7699	0	0	0,9077	0	0	0	0	0
Konin	0	0	0	0,6178	0	0	0	0	0
Miłaków	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nieciecz	0,2825	0	0	1,1629	0	0	0	0	0
Popęszyce	0,9251	0	0	0	0	0	0	0	0
Rejów	0,9872	0	0	0,7805	0	0	0	0	0
Szyba	0	0	0	0,8006	0	0	0	0	0
Żuków	0	0	0	1,5883	0	0	0	0	0,3414
Suma	**5,5847**	**0**	**0,7696**	**6,5045**	**0**	**0**	**0,2104**	**0**	**0,3414**

Źródło: Obliczenia własne oraz na podstawie danych Urzędu Miejskiego Nowe Miasteczko, 2017.

TABELA 161: Gmina Nowe Miasteczko – chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 roku o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych[155] – powierzchnia użytkowa w m².

Miejscowość	Funkcje zabudowy								
	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – M1	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna – M2	zabudowa mieszkaniowo-usługowa – M3	zabudowa zagrodowa – M4	zabudowa letniskowa – M5	zabudowa usług publicznych – U1	zabudowa usług innych niż publiczne, w tym handlowych – U2	terey sportu, turydtyki i rekreacji – U3	zabudowa przemysłowo-usługowa – P1
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Nowe Miasteczko	3531	0	1154	0	0	0	421	0	0
Borów Polski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Borów Wielki	266	0	0	453	0	0	0	0	0

[154] Jednostka osadnicza – wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkany przez ludzi.
[155] Jednostka osadnicza – wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkany przez ludzi.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gołaszyn	770	0	0	635	0	0	0	0	0
Konin	0	0	0	432	0	0	0	0	0
Miłaków	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nieciecz	283	0	0	814	0	0	0	0	0
Popęszyce	925	0	0	0	0	0	0	0	0
Rejów	987	0	0	546	0	0	0	0	0
Szyba	0	0	0	560	0	0	0	0	0
Żuków	0	0	0	1112	0	0	0	0	1366
Suma	**6762**	**0**	**1154**	**4553**	**0**	**0**	**421**	**0**	**1366**

Źródło: Obliczenia własne oraz na podstawie danych Urzędu Miejskiego Nowe Miasteczko, 2017.

TABELA 162: Gmina Nowe Miasteczko – chłonność terenów poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę – powierzchnia w ha.

Miejscowość	Funkcje zabudowy								
	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – M1	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna – M2	zabudowa mieszkaniowo-usługowa – M3	zabudowa zagrodowa – M4	zabudowa letniskowa – M5	zabudowa usług publicznych – U1	zabudowa usług innych niż publiczne, w tym handlowych – U2	terey sportu, turydtyki i rekreacji – U3	zabudowa przemysłowo-usługowa – P1
Nowe Miasteczko	9,8882	0,658	3,203	1,5858	0,4744	0	1,4145	1,5815	9,1345
Borów Polski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Borów Wielki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gołaszyn	3,8165	0,3353	0	0,1661	0	0,7188	0,486	0	0
Konin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miłaków	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nieciecz	0	0	0	0,5382	0	0	0	0	0
Popęszyce	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rejów	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szyba	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Żuków	0	0	0	1,0281	0	0	0	0	0
Suma	**13,7047**	**0,9933**	**3,203**	**3,3182**	**0,4744**	**0,7188**	**1,9005**	**1,5815**	**9,1345**

Źródło: Obliczenia własne oraz na podstawie danych Urzędu Miejskiego Nowe Miasteczko, 2017.

TABELA 163: Gmina Nowe Miasteczko – chłonność terenów poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej, przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę – powierzchnia użytkowa w m².

Miejscowość	Funkcje zabudowy								
	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – M1	zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna – M2	zabudowa mieszkaniowo-usługowa – M3	zabudowa zagrodowa – M4	zabudowa letniskowa – M5	zabudowa usług publicznych – U1	zabudowa usług innych niż publiczne, w tym handlowych – U2	terey sportu, turydtyki i rekreacji – U3	zabudowa przemysłowo-usługowa – P1
Nowe Miasteczko	14832	4606	4805	1110	474	0	2829	6326	36538
Borów Polski	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Borów Wielki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gołaszyn	3817	1677	0	116	0	1797	972	0	0
Konin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Miłaków	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nieciecz	0	0	0	377	0	0	0	0	0
Popęszyce	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rejów	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Szyba	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Żuków	0	0	0	720	0	0	0	0	0
Suma	**18649**	**6283**	**4805**	**2323**	**474**	**1797**	**3801**	**6326**	**36538**

Źródło: Obliczenia własne oraz na podstawie danych Urzędu Miejskiego Nowe Miasteczko, 2017.

Potrzeby związane z zabudową, powiększone o 30 %, określono na poziomie:

- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: 59800 m² (46000 m^2 +30%);
- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (jako potrzeby związane z budownictwem socjalnym): 1300 m^2 (1000 m^2 +30%);
- dla zabudowy zagrodowej: 0;
- dla usług rynkowych: 28437,5 m^2 (wartość średnia pomiędzy 21750 a 22000 m^2, + 30%) – z czego potrzeby określają dwa jednolite areały po 13000 m^2 (10000 m^2 + 30%);
- dla zabudowy usług publicznych:
  - od 3000 do 5000 m² zapotrzebowania na nowy obiekt służący opiece nad seniorami,
  - od 500 do 1000 m² zapotrzebowania na nowy obiekt przedszkolny,
  - 1250 m^2 zaopotrzebowania na rozbudowę i budowę obiektów usług kultury,

  => łącznie: 7800 m^2 (wartość średnia pomiędzy 4750 a 7250 m^2, + 30%);
- dla zabudowy usług turystyki: 13000 m^2 (10000 m^2, +30%);
- dla zabudowy sportu i rekreacji: 48100 m^2 (37000 m^2, + 30%);
- dla zabudowy produkcyjnej 9,75 ha, równoznaczna z 39000 m^2 (7,5 ha, czyli 30000 m^2, + 30%);
- dla zabudowy produkcyjno-usługowej 9,75 ha, równoznaczna z 39000 m^2 (7,5 ha, czyli 30000 m^2, + 30%);
- dla ogródków działkowych 3,9 ha (3 ha + 30%).

Na podstawie obliczonej chłonności terenów pod zabudowę należy stwierdzić, że:

- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane zabudową mieszkaniową niskiej intensywności (M1, 1/2M3) równa 28390,5 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności określonych na poziomie 59800 m² o 31409,5 m^2;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (M2) równa 6283 m² przewyższa potrzeby związane z lokalizacją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej określone na poziomie 1300 m²;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową zagrodową (M4) równa 6876 m^2 przewyższa potrzeby związane z lokalizacją zabudowy zagrodowej określone na poziomie 0;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową usług rynkowych (1/2M3, U2, 1/2P1) równa 26153,5 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy usług rynkowych określonych na poziomie 28437,5 m^2 o 2284 m^2, z czego chłonność nie zapewnia możliwości lokalizacji usług dla których wykazano potrzebę zarezerwowania dwóch jednolitych areałów po 13000 m^2 każdy;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane zabudową usług publicznych (U1) równa 1797 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy usług publicznych określonych na poziomie 7800 m² o 6003 m^2;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane zabudową usług turystyki (M5) równa 474 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy usług turystyki określonych na poziomie 13000 m² o 12526 m^2;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową sportu i rekreacji (U3) równa 6326 m^2 jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy sportu i rekreacji określonych na poziomie 48100 m^2 o 41774 m^2;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową produkcyjnej (1/2P1) równa 18952 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy produkcyjnej określonych na poziomie 39000 m² o 20048 m^2; dodatkowo należy uwzględnić potrzeby lokalizacji zabudowy produkcyjno-usługowej na poziomie 39000 m^2.

Na potrzeby niniejszej zmiany *Studium* oszacowano następujące potrzeby:

- 0,20 ha, to jest 500 m², na cele usług publicznych w Popęszycach;
- 0,50 ha, to jest 500 m², na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Borowie Wielkim.

Potrzeby związane z powyższym, powiększone o 30 %, określono na poziomie:

- 0,26 ha, to jest 650 m², na cele usług publicznych w Popęszycach;
- 0,65 ha, to jest 650 m², na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Borowie Wielkim.

Na potrzeby niniejszej zmiany *Studium* pozostawia się w mocy dotychczasowe obliczenia chłonności odnośnie możliwości lokalizacji zabudowy dla powyżej wskazanych funkcji, przede wszystkim ze względu na brak znaczących zmian. Ponadto w tym przypadku, co należy wyraźnie podkreślić, wskazane potrzeby można zrealizować w następujący sposób:

- na cele usług publicznych – w granicach obszaru o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej Popęszyc, na powierzchni 0,3076 ha w Popęszycach, w miejscu obecnie nieczynnego obiektu usługowego (była siedziba Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa zlokalizowana w zabytkowem dworze);
- na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – przywracając dotychczasowej jednostce 4.1MN w Gołaszynie użytkowanie rolne na powierzchni 0,5761 ha, przenosząc tę wartość w rejon Borowa

Wielkiego, w bezpośrednim sąsiedztwie w pełni wykształconej zwartej struktury funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostki osadniczej Borów Wielki oraz wykorzystując rezerwę terenów wykazaną w bilansie a możliwą do przeznaczenia pod zabudowę.

Tym samym chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z usługami publicznymi i zabudową mieszkaniową jednorodzinną w pełni pokrywa wskazane zapotrzebowanie.

W bilansie nie uwzględnia się terenów przeznaczonych pod działalność górniczą (wydobycie kopalin), energetykę odnawialną i infrastrukturę techniczną ze względu na niemożliwe do określenia chłonność oraz potrzeby.

10. 4. Możliwości finansowania przez gminę infrastruktury technicznej i społecznej.

Możliwości finansowania przez gminę wykonania infrastruktury społecznej, sieci komunikacyjnych i pozostałej infrastruktury technicznej, zgodnie z uchwałą nr XXIV/159/2016 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 27 grudnia 2016 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej (WPF) Gminy Nowe Miasteczko na lata 2017 – 2028, wynoszą w latach 2017 – 2030 średnio rocznie na kwotę 2.830.000 PLN.

Należy nadmienić, że w związku z wytycznymi Ministerstwa Finansów, które dotyczą założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego, przyjęto, że w 2017 roku dochody bieżące i wydatki bieżące wzrosną o 1,7 %, natomiast w 2018 roku o 1,8 %, a w 2019 o 2,5 % w stosunku do roku poprzedniego. W latach: 2020, 2022, 2024, 2026, 2028, 2030 przewidziano dochody bieżące i wydatki bieżące na poziomie roku poprzedniego, natomiast w latach: 2021, 2023, 2025, 2027 i 2029, wzorem roku 2019, przewidziano wzrost o 2,5 % w stosunku do roku poprzedniego.

Zgodnie z powyższym Gmina Nowe Miasteczko do 2030 roku dysponuje kwotą 39.620.000 PLN na wydatki inwestycyjne. Obecnie nie ma możliwości tak dokładnego, jak do roku 2030, podania symulacji wydatków inwestycyjnych na lata 2031 – 2047, aby zadośćuczynić założeniom w perspektywie najbliższych 30 lat. Niemniej na potrzeby niniejszego *Studium* możemy szacunkowo i ostrożnie założyć, że w latach 2031 – 2047 kwota ta będzie zbliżona do tej z lat 2017 – 2030, zakładając oczywiście brak inflacji, a więc szacowaną wartość pieniądza z obecnego okresu. Tym samym możemy założyć, że w okresie najbliższych 30 lat Gmina Nowe Miasteczko będzie dysponować kwotą około 85.000.000 PLN na wydatki inwestycyjne.

Zgodnie z wyżej wymienioną uchwałą w sprawie WPF w najbliższych latach zakłada się następujące inwestycje (wydatki majątkowe):

- budowa instalacji kanalizacji zagrodowych w Gminie Nowe Miasteczko na kwotę 640.000 PLN w latach 2017 – 2018, z czego 340.000 PLN w 2017 roku i 300.000 PLN w 2018 roku;
- przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Gołaszyn na kwotę 5.000.000 PLN w latach 2017 – 2019, z czego 1.000.000 PLN w 2017 roku oraz po 2.000.000 PLN w latach 2018 i 2019.;
- przebudowa budynku Gołaszyn 12B na mieszkania socjalne na kwotę 180.000 PLN, z czego 80.000 PLN w 2017 roku oraz po 50.000 PLN w latach 2018 i 2019.

Obecnie szacunkowe koszty budowy podstawowych elementów infrastruktury technicznej i wybranych elementów infrastruktury społecznej wynoszą[156]:

- 1 km nowej drogi o szerokości 4 – 5 m około 886.240 PLN;
- 1 km nowej sieci kanalizacyjnej około 153.400 PLN;

[156] Na podstawie średniej ceny określającej wartość prac wykonanych w gminie w ostatnim czasie.

- 1 km nowej sieci wodociągowej około 85.830 PLN;
- 1 plac zabaw około 20.000 PLN;
- 1 siłownia zewnętrzna 40.000 około PLN.

Pozostałe (ponad wyżej wymienione w WPF) długofalowe (około 30–letnie) plany inwestycyjne Gminy Nowe Miasteczko, zakładające pełne wyposażenie obecnie istniejących i planowanych terenów (w tym ujętych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, usługową i produkcyjno – magazynową (składową), w sieci komunikacyjne oraz infrastruktury technicznej i społecznej, obejmują:

- opieka społeczna:
  - urządzenie domu dziennego pobytu dla seniorów i innych usług publicznych w Popęszycach, w miejscu dotychczasowej siedziby Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, na kwotę około 400.000 PLN;
- szkolnictwo:
  - budowa przedszkola w Nowym Miasteczku na kwotę około 2.500.000 PLN;
  - remonty istniejących obiektów oświatowych na kwotę około 2.000.000 PLN;
  - remonty sal gimnastycznych w szkołach na kwotę około 1.500.000 PLN,
- kultura:
  - budowa świetlicy w Niecieczy na kwotę około 1.000.000 PLN;
  - remonty i zagospodarowanie terenów przy świetlicach wiejskich w poszczególnych sołectwach na kwotę około 2.000.000 PLN;
  - remonty istniejących obiektów kulturalnych na kwotę około 1.000.000 PLN,
- sport i rekreacja:
  - budowa hali sportowej w Nowym Miasteczku na kwotę około 5.000.000 PLN;
  - budowa i modernizacja obiektów sportowych (boisk, siłowni zewnętrznych, placów zabaw) na potrzeby szkół i mieszkańców na kwotę około 2.000.000 PLN;
  - zagospodarowanie terenu stawów w Nowym Miasteczku na kwotę około 2.000.000 PLN;
  - stworzenie terenu rekreacyjnego w parku XXX lecia w Nowym Miasteczku na kwotę około 500.000 PLN;
  - tworzenie ścieżek rowerowych na kwotę około 500.000 PLN,
- drogi gminne (budowa, rozbudowa, modernizacja) na łączną kwotę około 18.500.000 PLN:
  - droga nr 002401F Żuków – Popęszyce;
  - droga nr 002401F Szyba do drogi wojewódzkiej nr 293;
  - droga nr 003901F Żuków – Miłaków;
  - droga nr 003904F Popęszyce – Szyba;
  - droga nr 003909F Borów Polski – Nieciecz;
  - droga nr 003911F Borów Wielki – Szyba – Polanka;
  - droga nr 003915F przez wieś Konin;
  - drogi we wsi Borów Wielki;
  - ul. Poniatowskiego w Gołaszynie;
  - drogi dojazdowe we wsiach Gołaszyn i Popęszyce;
  - droga koło cmentarza we wsi Miłaków;
  - droga do cmentarza w Żukowie;
  - ul. Łąkowa w Nowym Miasteczku;
  - ul. Marchlewskiego w Nowym Miasteczku;
  - ul. Moniuszki w Nowym Miasteczku;
  - ul. Szosa Bytomska w Nowym Miasteczku;

- ul. Parkowa w Nowym Miasteczku;
- ul. Piłsudskiego w Nowym Miasteczku;
- drogi na Osiedlu Wrocławskim II w Nowym Miasteczku;
- droga na stawy w Nowym Miasteczku,

➢ zaopatrzenie w wodę:
- rozbudowa sieci wodociągowej na kwotę około 2.000.000 PLN;
- modernizacja stacji uzdatniania wody na kwotę około 2.000.000 PLN,

➢ odprowadzanie ścieków:
- budowa lokalnych systemów zagospodarowania ścieków na kwotę około 1.200.000 PLN;
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Miłaków, Popęszyce i Żuków na kwotę około 12.000.000 PLN;
- budowa oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej w Borowie Wielkim na kwotę około 8.000.000 PLN;
- rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego na kwotę około 500.000 PLN,

➢ cmentarze:
- rozbudowa istniejących cmentarzy na kwotę około 500.000 PLN.

Wydatki inwestycyjne zapisane w ~~aktualnej~~ analizowanej wyjściowo na cele oszacowania możliwości finansowych Gminy Nowe Miasteczko WPF począwszy od 2017 roku wynoszą 5.820.000 PLN. Dodatkowe planowane wydatki zgodnie z powyższym wykazem, uzupełnionym o urządzenie domu dziennego pobytu dla seniorów i innych usług publicznych w Popęszycach, wynoszą szacunkowo ~~64.700.000~~ 65.100.000 PLN. Oznacza to, że możliwości finansowe Gminy Nowe Miasteczko w perspektywie najbliższych 30 lat obejmują pełne wykonanie zaplanowanych inwestycji służących realizacji zadań własnych gminy oszacowanych na łączną kwotę około 70.920.000 PLN. Należy ponadto nadmienić, że powyższe szacunki wydatków nie obejmują możliwości uzyskania dofinansowania zewnętrznego, a więc mogą okazać się znacznie niższe od planowanych. Dotyczy to także adaptacji obecnego obiektu w Popęszycach na cele opieki społecznej i innych usług publicznych.

11. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU.

Położenie gminy miejsko – wiejskiej Nowe Miasteczko w regionie jest bardzo korzystne. Oprócz walorów naturalnych i bliskiej odległości do większych miast regionu, podstawowe znaczenie dla rozwoju mają przebiegające przez gminę szlaki komunikacyjne. Szczególne znaczenie mają trasy:

- droga krajowa nr 3: Świnoujście – Jakuszyce;
- droga ekspresowa S3 (obecnie w budowie);
- droga wojewódzka nr 293: Bytom Odrzański – Borów Wielki;
- droga wojewódzka nr 297: Nowa Sól – Pasiecznik;
- droga wojewódzka nr 328: Nowe Miasteczko – Marciszów.

Rejon gminy charakteryzuje się dość urozmaiconą rzeźbą jak na obszar nizinny. Rzędne terenu wynoszą od 72 do 222 m n.p.m. Występujący na terenie gminy umiarkowany klimat, charakterystyczny dla Obniżenia Milicko – Głogowskiego i Wału Trzebnickiego, sprzyja osadnictwu, rolnictwu i rozwojowi aktywności gospodarczych. W celu ochrony wartościowych przyrodniczo i krajobrazowo obszarów, charakterystycznych dla tej części województwa lubuskiego, utworzono Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie". Dodatkowo na terenie gminy występują 3 pomniki przyrody oraz bardzo cenne pod względem przyrodniczym i kulturowym założenia parkowe. Powyższa sieć cennych przyrodniczo obszarów nie jest wystarczająca i na podstawie wstępnych badań inwentaryzacyjnych postuluje się poszerzenie lokalnego systemu obszarów objętych ochroną o 2 użytki ekologiczne. Środowisko przyrodnicze terenów zainwestowanych jest miejscami w znacznym stopniu przekształcone w procesie ich historycznego rozwoju, zwłaszcza w rejonach silnie zurbanizowanych. Niekorzystnym zjawiskiem jest niska emisja oraz ponadnormatywne zanieczyszczenie cieków wodnych, przy czym należy zaznaczyć, że stan ich czystości ulega z roku na rok poprawie. Lokalne rzeki nie są źródłem cyklicznie powtarzających się gwałtownych, katastrofalnych zagrożeń powodziowych i nie wyznaczono tutaj obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Występowanie wielkopowierzchniowych obszarów cennych przyrodniczo skutkuje ograniczeniami w rozwoju przestrzennym gminy. Dotyczy to przede wszystkim dalszego rozwoju bazy ekonomicznej gminy, w świetle ograniczeń wynikających z przepisów szczególnych dotyczących ochrony przyrody i środowiska. Wartościowe zasoby środowiska kulturowego, a w szczególności historyczne układy przestrzenne (urbanistyczne i ruralistyczne) oraz zespoły pałacowo – parkowe, objęte są ochroną konserwatorską. Ogółem na terenie gminy 572 obiekty ujęte są w gminnej ewidencji zabytków, z czego 63 figurują w rejestrze zabytków województwa lubuskiego. Ochroną objęto także 292 stanowiska archeologiczne, z czego 5 figuruje w rejestrze wojewódzkim.

Obszar niespełna 77 km² zamieszkuje obecnie blisko 5,5 tysiąca mieszkańców co daje średnią gęstość zaludnienia na poziomie 71 osób/km². Jest to typowy wskaźnik dla gmin miejsko – wiejskich. Gminę Nowe Miasteczko zamieszkuje jeszcze stosunkowo młoda demograficznie społeczność. Blisko 22 % mieszkańców nie ukończyło jeszcze 19 roku życia. Zachodzą tu jednak niekorzystne procesy demograficzne, ze zmniejszającą się liczbą ludności na czele (ujemy przyrost rzeczywisty). Przyrost naturalny obecnie wynosi –1,28 ‰, a dodatkowo z bilansu migracji wynika, że więcej osób gminę opuszcza niż do niej napływa (– 6,01 ‰). Współczynnik obciążenia demograficznego, to jest stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczebności wieku produkcyjnego, wynosi 0,57, a większość osób w wieku nieprodukcyjnym stanowią jeszcze osoby w wieku przedprodukcyjnym niż poprodukcyjnym. Z prognozy demograficznej wynika, że w ciągu najbliższych 30 lat można spodziewać się dalszego spadku liczby ludności gminy, przede wszystkim na terenie miasta.

Pod względem struktury gospodarczej gmina Nowe Miasteczko zaliczana jest do rolniczo – przemysłowych, a same miasto Nowe Miasteczko jest lokalnym ośrodkiem usługowo – przemysłowym, pełniącym jednocześnie rolę gminnego ośrodka administracyjnego. Gospodarka rolna, której sprzyja korzystna bonitacja gleb, pełni podstawową rolę na terenach wiejskich, zarówno odnośnie struktury przestrzennej jak i gospodarczej. Gospodarstw rolnych prowadzących działalność rolniczą było w okresie *Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku* 295, ale liczba ta z roku na rok ulega zmniejszeniu. Większość z nich, zwłaszcza o areale do 10 ha, poszukuje dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu. Ważną funkcję, zwłaszcza w mieście i większych sołectwach, stanowią zakłady produkcyjne (głównie przemysł rolno – spożywczy i drzewny) oraz usługi. Niezbyt wysoki, ale jednak wyraźny odsetek zatrudnionych w przemyśle i budownictwie, lokuje ten sektor gospodarki jako jeden z kluczowych w gminie. Miasto Nowe Miasteczko, zamieszkane przez blisko 3 tys. osób, odgrywa ważną rolę w systemie obsługi mieszkańców gminy, co wynika z pełnionej przez niego roli gminnego ośrodka usługowego o znaczeniu lokalnym. Transformacja systemowa w Polsce wymusiła szereg zmian, które w jej początkowej fazie niekorzystnie odbiły się na gminie. Ograniczenie, a także zaniechanie produkcji przez ówczesne zakłady produkcyjne w mieście, zmniejszenie podaży pracy przez zakłady w pobliskich gminie ośrodkach (Nowa Sól i LGOM), a także likwidacja uspołecznionych podmiotów sektora rolnego na terenach wiejskich, spowodowały wzrost bezrobocia. Wskutek powyższego realne dochody dużej części mieszkańców gminy obniżyły się w stosunku do lat 70–tych i 80–tych XX wieku. Szansą na poprawę bytu pracowników oraz kooperantów upadłych przedsiębiorstw były inwestycje zewnętrzne. Obecnie zmodernizowane zakłady produkcyjne w mieście oraz nowoczesne wielkoobszarowe gospodarstwa rolne na terenach wiejskich stają się głównymi kołami zamachowymi lokalnej gospodarki. Jednocześnie prężnie rozwija się sektor usług. Sprywatyzowano handel oraz inne branże usługowe. Struktura i rozmieszczenie usług rynkowych są wystarczające z punktu widzenia potrzeb. Szansę rozwoju ma także sektor turystyczny (głównie rekreacja), zwłaszcza w oparciu o położenie komunikacyjne, który może generować nowe miejsca pracy. Potencjał do rozwoju, w oparciu o udokumentowane złoża kopalin, mają także górnictwo i przetwórstwo kopalin. Niemniej stale rozwijający się sektor usługowy, zmodernizowane gospodarstwa rolne i zakłady przemysłowe, a także nowo powstałe zakłady usługowe i rzemieślnicze nie są w stanie zaspokoić realnego popytu na dobrze płatne miejsca pracy. Znaczna grupa pracujących znajduje zatrudnienie poza granicami gminy, zwłaszcza w zakładach przemysłowych i usługowych zlokalizowanych na terenie pobliskich miast (Nowa Sól i poszczególne ośrodki LGOM). Niekorzystnym, nasilającym się zjawiskiem jest emigracja zarobkowa zagranicę, zwłaszcza przez najmłodszą grupę osób w wieku produkcyjnym. Dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym tworzy się instrumenty wsparcia finansowane przez Europejski Fundusz Społeczny, zaś na poprawę bytu rolników wpływa także system dopłat w ramach polityki rolnej Unii Europejskiej. Powyższe decyduje, że gmina nie jest zagrożona bezrobociem strukturalnym. Obecny wskaźnik bezrobocia kształtuje się na niższym poziomie w stosunku do innych gmin miejsko – wiejskich województwa lubuskiego i od kilku lat systematycznie spada. Standard życia jest zróżnicowany i nie można go jednoznacznie określić. Średni dochód na 1 pracującego kształtował się w 2016 roku na poziomie 3500 złotych brutto i był na porównywalnym poziomie z innymi samorządami województwa. Dla inwestujących przedsiębiorców gmina oferuje rezerwy terenowe dla wprowadzenia nowych obiektów produkcyjnych i usługowych. Ponadto gmina posiada nadwyżki energii elektrycznej i wody, a także planuje się rozbudowę sieci gazowej, co stwarza dobre warunki dla wprowadzenia nowych inwestycji. Miasto Nowe Miasteczko predysponowane jest do dalszego rozwoju funkcji usługowo – przemysłowych. Rejony wokół niemal wszystkich miejscowości wiejskich predysponowane są do rozwoju intensywnego rolnictwa. Większe sołectwa (Borów Wielki, Popęszyce), a także Żuków i miejscowości położone blisko trasy S3 (Miłaków, Gołaszyn, Rejów), mają możliwość rozwoju drobnej wytwórczości oraz potencjalnie przetwórstwa przemysłowego o profilach nie kolidujących z obecnością walorów przyrodniczo – krajobrazowych. W rejonie Nowego Miasteczka i trasy S3 wskazany jest także rozwój funkcji rekreacyjnych. Dla wszystkich jednostek wiejskich wskazany jest rozwój rolnictwa ekologicznego.

Standard zamieszkania w gminie jest zróżnicowany. Występują znaczne dysproporcje w poszczególnych miejscowościach i dotyczy to przede wszystkim wieku substancji mieszkaniowej. Rozwijające się osadnictwo, którego wyrazem jest nowoczesna zabudowa jednorodzinna i zagrodowa, sąsiaduje z zabudową sprzed 1945 roku, która nierzadko charakteryzuje się brakiem wyposażenia w podstawowe elementy sanitarne. Znaczne dysproporcje występują także w poszczególnych częściach miasta, co dotyczy zwłaszcza obszaru centrum. Część zrewitalizowanych budynków sąsiaduje z substancją wymagającą pilnej modernizacji. Zespoły zabudowy wielorodzinnej z ubogim programem usług towarzyszących i urządzonych zespołów zieleni wymagają częściowej modernizacji i uzupełnienia obiektami usługowymi oraz rekreacyjnymi w trwałej zabudowie o wysokich walorach estetyczno – użytkowych. Wskazana jest także kontynuacja budowy nowoczesnych i estetycznych osi spacerowo – usługowych w mieście, z wyodrębnionymi drogami rowerowymi, wychodzących z centrum w kierunku poszczególnych osiedli mieszkaniowych. Wskazane jest także uporządkowanie terenów zielonych na obszarach wiejskich, przede wszystkim na zaniedbanych, zabytkowych założeniach parkowych. Obszary te, a także obiekty zabytkowe, wymagają opracowania programów rewitalizacyjnych, na podstawie których można przeprowadzić szereg niezbędnych inwestycji współfinansowanych przez fundusze pochodzące z Unii Europejskiej. Obecnie Gmina, na podstawie aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dysponuje jeszcze rezerwami terenowymi dla wprowadzenia nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowo – produkcyjnej. W związku z tym, że na jej terenie obserwuje się zwiększenie popytu na działki budowlane, niezbędne staje się opracowanie kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza dla najbardziej rozwojowych jednostek. Niemniej wyprzedzająco pożądane jest wykorzystanie niezagospodarowanych, wolnych od zabudowy przestrzeni w obrębie poszczególnych rejonów miasta i jednostek wiejskich. Oczekuje się także dalszego rozwoju infrastruktury technicznej, a szczególnie modernizacji szlaków komunikacyjnych i jako priorytet – rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Baza sportowa, kulturalna i usług zdrowia jest wystarczająca z punktu widzenia lokalnych, podstawowych potrzeb. Bazę oświatową należy poszerzyć o przedszkole. Należy także rozważyć potrzebę funkcjonowania żłobka oraz domu dziennego pobytu dla seniorów, jako wzbogacenie szeroko rozumianej sieci usług opieki społecznej.

Obszar objęty zmianą *Studium* obejmuje wybrane tereny w obrębach ewidencyjnych: Borów Wielki (działka ewidencyjna nr 44/2 oraz część działek ewidencyjnych nr 44/1, 63 i 389), Gołaszyn (działki ewidencyjne nr 15/1 i 568/1) i Popęszyce (działka ewidencyjna nr 14/5), zgodnie z informacją zawartą we *Wstępie* do niniejszego opracowania. Tereny objęte zmianą *Studium* są obecnie użytkowane wielofunkcyjnie. Występują tu zarówno tereny użytkowane intensywnie lub ekstensywnie rolniczo (działka ewidencyjna nr 44/2 oraz część działek ewidencyjnych nr 44/1 i 63 w Borowie Wielkim, a także działka ewidencyjna nr 15/1 w Gołaszynie), drogi istniejące (część działki ewidencyjnej nr 389 w Borowie Wielkim), drogi wyznaczone ewidencyjne – faktycznie zadrzewienia (działka ewidencyjna nr 568/1 w Gołaszynie), jak i zabudowa usługowa wraz z zielenią urządzoną, parkingiem oraz infrastrukturą techniczną (teren zabytkowego dworu w Popęszycach na działce ewidencyjnej nr 14/5). Nie występują tu udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla. Obszary objęte zmianą *Studium* nie są zagrożone występowaniem ruchów masowych. Nie występują tu obiekty i obszary objęte ochroną w myśl ustawy o ochronie przyrody (objęty zmianą *Studium* obszar w Gołaszynie graniczy z Obszarem Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie"). Na obszarach objętych zmianą *Studium* nie występują wody powierzchniowe stojące i płynące. Sąsiadująca od południa i wschodu z terenem objętym zmianą *Studium* w Gołaszynie rzeka Biała Woda nie jest źródłem cyklicznie powtarzających się gwałtownych, katastrofalnych zagrożeń powodziowych i w konsekwencji nie wyznaczono tutaj obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. W granicach objętych niniejszą zmianą *Studium* nie występują udokumentowane Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) oraz ujęcia wody wraz ze strefami ochronnymi. Należy jednak zaznaczyć, że objęty zmianą *Studium* obszar w Gołaszynie znajduje się w granicach projektowanego obszaru ochronnego GZWP nr 302 „Pradolina Barycz – Głogów (W)". Użytki zielone objęte

ochroną (pastwisko III klasy bonitacyjnej) występują na części działki ewidencyjnej nr 63 w Borowie Wielkim. Na terenach objętych zmianą *Studium* występują obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków (ujęty w rejestrze zabytków dwór w zespole folwarcznym w Popęszycach oraz układy ruralistyczne wsi Borów Wielki i Popęszyce). Obecnie aktywności gospodarcze występują tu tylko w formie działalności rolniczych (Borów Wielki i Gołaszyn). Obiekt w Popęszycach (była siedziba Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa) jest obecnie nieużytkowany. Na obszarach objętych zmianą *Studium* nie występują tereny zamknięte. Tereny objęte zmianą *Studium* w dalszym ciągu predysponowane są do wielofunkcyjnego użytkowania (szeroko rozumiana zabudowa mieszkaniowo – usługowa i usługowa w Borowie Wielkim i Popęszycach oraz ekstensywne zagospodarowanie terenu w postaci użytków rolnych, zadrzewień i zalesień w Gołaszynie).

Należy podkreślić, że celem niniejszej zmiany *Studium* jest de facto wyłącznie zmiana użytkowania terenów w obrębach ewidencyjnych Borów Wielki i Gołaszyn na następujących działkach ewidencyjnych:

- Borów Wielki, działka ewidencyjna nr 44/2 oraz część działek ewidencyjnych nr 44/1, 63 i 389 (postulowana zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna na obszarze wyznaczonym w *Studium* z 2018 roku jako tereny o dominującej funkcji terenów rolnych);
- Gołaszyn, działki ewidencyjne nr 15/1 i 568/1 (postulowane tereny o dominującej funkcji terenów rolnych na obszarze wyznaczonym w *Studium* z 2018 roku jako tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej).

Na działce ewidencyjnej nr 14/5 w obrębie Popęszyce postuluje się jedynie wyodrębnienie terenu o dominującej funkcji zabudowy usług o charakterze publicznym z większego obszaru wyznaczonego w *Studium* z 2018 roku jako tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz zagrodowej. Warto nadmienić, że działki ewidencyjne, na których postuluje się zmianę użytkowania, poza obiektem w Popęszycach, są obecnie niezabudowane.

Należy nadmienić, że obecnie Gmina nie posiada aktualnych dokumentów o randze planistycznej i strategicznej (między innymi: strategia rozwoju, program ochrony środowiska, lokalny program rewitalizacji, programy odnowy wsi, program gospodarki niskoemisyjnej, program opieki nad zabytkami, programy dotyczące sfery społecznej), ujmujących program rozwoju gminy w kontekście ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych, infrastruktury społecznej i technicznej oraz aktywności społecznych i gospodarczych. W najbliższym czasie oczekuje się więc opracowania aktualizacji powyższych dokumentów oraz kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

CZĘŚĆ II.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO.

1. 1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna.

Gmina Nowe Miasteczko jest samorządową jednostką miejsko – wiejską z wiodącą rolą sektora produkcyjnego i rolnego. Uzupełniającą rolę pełni sektor usługowy i leśny. Szansę na przyszły rozwój ma przede wszystkim sektor produkcyjny, a także rolniczy (przede wszystkim w oparciu o uprawy) i usługowy (w tym związany z rekreacją). W wyniku analiz przeprowadzonych na podstawie zebranych materiałów inwentaryzacyjnych oraz na podstawie występujących powiązań komunikacyjnych i funkcjonalnych, można przyjąć następujący system obsługi ludności gminy:

Ośrodek gminny głównego poziomu obsługi o zasięgu lokalnym, obsługujący w zakresie usług ponadpodstawowych teren całej gminy – miasto Nowe Miasteczko. Pełni ono funkcję administracyjną, stanowi ośrodek koncentracji mieszkalnictwa i usług dla ludności oraz obsługi rolnictwa i leśnictwa. Dodatkowo posiada rozwinięte funkcje przemysłowe. Tym samym Nowe Miasteczko pełni funkcję lokalnego centrum rozwoju, które jest istotnym czynnikiem wzrostu i kumuluje usługi oraz inne działalności gospodarcze w skali umożliwiającej społeczny i ekonomiczny rozwój sąsiadujących z nim miejscowości. Funkcjami rozwojowymi Nowego Miasteczka są przede wszystkim funkcje produkcyjne oraz usługi rynkowe i nierynkowe.

Ośrodki pośredniego poziomu obsługi z poszerzonym programem usługowym, współpracujące z ośrodkiem gminnym – wsie: Borów Wielki i Gołaszyn. Są to ośrodki stanowiące etap pośredni w kompleksowym systemie obsługi ludności, szczególnie w zakresie handlu oraz innych usług, w tym publicznych (Borów Wielki), o odpowiednio dużej liczbie ludności w rejonie obsługi. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, działalności produkcyjnych, mieszkalnictwa, a także usług rynkowych.

Pozostałe ośrodki (wsie elementarne), o funkcjach typowo rolniczych i częściowo leśnych, obsługujące ludność w podstawowym zakresie usług (większość nawet ich pozbawiona). Zaliczono do nich wsie: Borów Polski, Konin, Miłaków, Nieciecz, Popęszyce, Rejów, Szyba i Żuków. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje rolnictwa i mieszkalnictwa, a także usług rynkowych, np.: w postaci rekreacji.

Planując rozwój gminy Nowe Miasteczko należy mieć przede wszystkim na celu pogodzenie podstawowych funkcji terenu z funkcjami drugiego rzędu (uzupełniającymi). Dlatego też szczególną rolę pełnić będzie prawidłowa realizacja zasady zrównoważonego rozwoju, dzięki której możliwe będzie pogodzenie funkcji nadrzędnych z funkcjami rozwojowymi. Ograniczenia dotyczące zasad ekspansji zainwestowania nie powinny mieć charakteru blokującego rozwój terenu. Z uwagi na złożoną problematykę tych zagadnień oraz jednoczesny strategiczny charakter studium, wiele rozwiązań dotyczących nowego zainwestowania będzie możliwe dopiero na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a nawet szczegółowych koncepcji zagospodarowania przestrzennego.

TABELA 164: Gmina Nowe Miasteczko – struktura funkcjonalna według miejscowości.

Miejscowość	Funkcje podstawowe[157]	Funkcje uzupełniające (perspektywiczne)
Nowe Miasteczko	działalności produkcyjne i usługi	bez zmian
Borów Polski	rolnictwo	bez zmian
Borów Wielki	rolnictwo i usługi	działalności produkcyjne i usługi
Gołaszyn	rolnictwo, usługi, górnictwo	działalności produkcyjne i usługi (w tym rekreacja)
Konin	rolnictwo	bez zmian
Miłaków	rolnictwo	osadnictwo i usługi (w tym rekreacja)
Nieciecz	rolnictwo i leśnictwo	usługi (w tym rekreacja)
Popęszyce	rolnictwo	usługi (w tym rekreacja)
Rejów	rolnictwo, leśnictwo, górnictwo	działalności produkcyjne i usługi (w tym rekreacja)
Szyba	rolnictwo	bez zmian
Żuków	rolnictwo i leśnictwo	osadnictwo, działalności produkcyjne i usługi (w tym rekreacja)

Źródło: Opracowanie własne, 2017.

Należy podkreślić, że wraz z tendencją do tworzenia większych (wysokotowarowych) gospodarstw rolnych, a tym samym postępującą likwidacją czy ograniczeniem działalności gospodarstw rodzinnych, obecna funkcja rolnicza określona w większości miejscowości jako jedna z podstawowych, ograniczać się będzie przede wszystkim jako wiodąca w strukturze zagospodarowania przestrzeni (struktura przestrzenna) i nie będzie stanowić wiodącej funkcji ekonomicznej (źródło dochodów mieszkańców). W perspektywie najbliższych kilkunastu lat należy więc spodziewać się dalszego ograniczenia funkcji rolniczej jako głównego bądź nawet uzupełniającego źródła utrzymania miejscowej ludności. W miejscowościach, które nie mają predyspozycji do rozwoju funkcji produkcyjnych i usługowych, dominować będzie przede wszystkim funkcja mieszkaniowa

W związku z brakiem znaczących zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej terenu, a jedynie rozwijaniem i korektą istniejących już rozwiązań można stwierdzić, że planowany rozwój gminy Nowe Miasteczko przebiegać będzie harmonijnie i nie powinien powodować poważnych konfliktów przestrzennych.

Nowa organizacja dotycząca przeznaczenia terenów w niniejszej zmianie *Studium* nie wpływa na zmiany w obecnej strukturze funkcjonalno – przestrzennej Gminy Nowe Miasteczko i jej poszczególnych miejscowości.

1.2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów wynikające z audytu krajobrazowego.

Dla województwa lubuskiego nie sporządzono audytu krajobrazowego, w związku z czym nie dokonuje się oceny wpływu audytu krajobrazowego na kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów gminy Nowe Miasteczko.

[157] Z pominięciem funkcji mieszkaniowej obecnej w każdej miejscowości.

1.3. Wpływ bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę na kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów i na możliwości finansowe gminy.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę został przedstawiony szczegółowo w rozdziale 10 części I niniejszego studium.

Na podstawie bilansu terenów należy stwierdzić, że przyjmując 30% współczynnik zwiększający potrzeby inwestycyjne gminy, obecna:

- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane zabudową mieszkaniową niskiej intensywności (M1, 1/2M3) równa 28390,5 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności określonych na poziomie 59800 m² o 31409,5 m^2;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową mieszkaniową wielorodzinną (M2) równa 6283 m² przewyższa potrzeby związane z lokalizacją zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej określone na poziomie 1300 m²;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową zagrodową (M4) równa 6876 m^2 przewyższa potrzeby związane z lokalizacją zabudowy zagrodowej określone na poziomie 0;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową usług rynkowych (1/2M3, U2, 1/2P1) równa 26153,5 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy usług rynkowych określonych na poziomie 28437,5 m^2 o 2284 m^2, z czego chłonność nie zapewnia możliwości lokalizacji usług dla których wykazano potrzebę zarezerwowania dwóch jednolitych areałów po 13000 m^2 każdy;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane zabudową usług publicznych (U1) równa 1797 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy usług publicznych określonych na poziomie 7800 m² o 6003 m^2;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane zabudową usług turystyki (M5) równa 474 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy usług turystyki określonych na poziomie 13000 m² o 12526 m^2;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową sportu i rekreacji (U3) równa 6326 m^2 jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy sportu i rekreacji określonych na poziomie 48100 m^2 o 41774 m^2;
- chłonność terenów przeznaczonych pod funkcje związane z zabudową produkcyjnej (1/2P1) równa 18952 m² jest mniejsza w stosunku do potrzeb związanych z lokalizacją zabudowy produkcyjnej określonych na poziomie 39000 m² o 20048 m^2; dodatkowo należy uwzględnić potrzeby lokalizacji zabudowy produkcyjno-usługowej na poziomie 39000 m^2.

Biorąc pod uwagę uśredniony wskaźnik intensywności zabudowy powierzchnię użytkową przelicza się na powierzchnię terenu pod:

- zabudowę mieszkaniową niskiej intensywności: 20,9397 ha w mieście lub 31,4095 ha na terenach wiejskich;
- zabudowę usług rynkowych dwa areały po 6,5 ha każdy;
- zabudowę usług publicznych 2,2712 ha;
- zabudowę usług turystyki: 4,1753 ha;
- zabudowę sportu i rekreacji: 13,9247 ha;
- zabudowę produkcyjną: 5,0120 ha;
- zabudowę produkcyjno-usługową: 9,7500 ha.

W związku z powyższym w niniejszym studium wyznacza się nowe tereny pod funkcje związane z zabudową:

- mieszkaniową niskiej intensywności:

a) w obrębie ewidencyjnym Nowe Miasteczko (na terenach miejskich): część 1.12MU o powierzchni 1,7786 ha (2 668 m^2),
b) w obrębach ewidencyjnych na terenach wiejskich, poza miastem Nowe Miasteczko: część 3.3MN, 4.5MN, 4.7MN, 4,9MN, 5.1MN, 8.1MN, część 9.1MN, część 10.2MN, 10.3MN, część 6.2MN, część 3.14RMU, część 4.4RMU, część 6.3RMU, część 7.1RMU, część 7.2RMU, część 8.6RMU o łącznej powierzchni 27,6320 ha (27 632 m^2),

co daje sumarycznie powierzchnię 29,4106 ha (30 300 m^2);

- usług rynkowych: 4.2U o powierzchni 4,4314 ha (13 294 m^2);
- usług publicznych: 4.1UP o powierzchni 1,4680 ha (3 670 m^2) – na terenie dotychczas przeznaczonym pod usługi;
- sportu i rekreacji: 4.2US i 9.1US o powierzchni 8,6189 ha (25 857 m^2);
- produkcyjno-usługową: 9.2P,U o powierzchni 9,5612 ha (38 245 m^2).

Tereny te w większości posiadają dostęp do istniejących dróg lub jest możliwe ich wyposażenie w drogi wewnętrzne. Posiadają również w większości dostęp do sieci wodociągowej. Wszystkie te tereny z racji lokalizacji poza granicą aglomeracji zgodnie z przepisami odrębnymi obowiązującymi na dzień sporządzenia projektu niniejszego studium mogą zostać wyposażone w indywidualne oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe, choć część z nich już została przewidziana do objęcia rozbudową sieci kanalizacyjnej. Potrzeby budowy dróg dojazdowych na terenie 4.5MN i 4.2U określono na 1,06 km. Potrzeby rozbudowy sieci wodociągowej do terenów 4.5MN, 4.2U, 4.2US i 9.1US szacuje się na 2,22 km sieci. Teren 9.2P,U wymaga budowy drogi dojazdowej o długości 410 m oraz sieci wodociągowej (z Niecieczy) o długości 1,5 km.

Ze względu na predyspozycje (lokalizacja, możliwość włączenia do sieci elektroenergetycznej, niska wartość przyrodnicza) przeznaczono grunty pod tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farmy fotowoltaiczne: 1.1 PEF, 1.2 PEF (na terenie dotychczas przeznaczonym pod infrastrukturę), 3.1 PEF, 4.1 PEF (na terenie dotychczas przeznaczonym pod usługi), 4.2 PEF, 4.3 PEF, 5.1 PEF, 6.1 PEF, 6.2 PEF, 8.1 PEF i 10.1 PEF, o łącznej powierzchni 33,6431 ha. Ponadto umożliwiono jako funkcję równorzędną rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farm fotowoltaicznych, na terenach już zainwestowanych lub przeznaczonych do zainwestowania: 4.1U,PEF, 9.1U,PEF i 3.1W,PEF o łącznej powierzchni: 5,5261 ha. Tereny 1.1 PEF, 1.2 PEF, 4.1 PEF, 4.2 PEF, 4.3 PEF, 10 PEF, 4.1 U,PEF, 9.1 U,PEF i 3.1 W,PEF nie wymagają nakładów finansowych gminy w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Do obsługi komunikacyjnej terenów 3.1 PEF, 5.1 PEF, 6.1 PEF, 6.2 PEF i 8.1 PEF niezbędne jest wybudowanie dróg o łącznej długości 640 m.

Do obliczenia chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 roku o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, wliczono również te działki, które dotychczas nie są wskazane do zabudowy (tak zwane luki w zabudowie).
W związku z tym oraz z uwagi na brak przeciwwskazań do włączenia takich działek do strefy zabudowy, poszerzono tereny zainwestowane w ramach zwartej struktury funkcjonalno – przestrzennej (w przedstawionych na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego studium granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej). Poszerzenia dokonano na łącznej powierzchni 3,6201 ha, z czego:

- 2,0299 ha w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej obrębu ewidencyjnego Nowe Miasteczko,
- 0,3000 ha w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej obrębu ewidencyjnego Borów Wielki,

- 0,1734 ha w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej obrębu ewidencyjnego Miłaków,
- 0,0534 ha w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej obrębu ewidencyjnego Nieciecz,
- 1,0634 ha w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej obrębu ewidencyjnego Popęszyce.

W granicach obrębów ewidencyjnych Borów Polski, Gołaszyn, Konin-Szyba, Rejów i Żuków nie wyznaczono takich terenów.

Działki włączone do zwartej struktury funkcjonalno – przestrzennej posiadają bezpośredni dostęp do dróg i sieci wodociągowej. Te z działek, które zlokalizowane są w granicach aglomeracji posiadają dostęp do sieci kanalizacyjnej lub znajdują się w zasięgu planowanej rozbudowy sieci kanalizacyjnej, natomiast działki zlokalizowane poza granicą aglomeracji, zgodnie z przepisami odrębnymi, mogą zostać wyposażone w indywidualne oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe.

W związku z powyższym przeznaczenie przedmiotowych działek pod zabudowę nie będzie ze sobą niosło dodatkowych kosztów obciążających budżet gminy.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w rozdziale 10.4 części I niniejszego studium, wprowadzenie nowych terenów pod zabudowę i zainwestowanie będzie wymagało wydatkowania około 570,6 tys zł tytułem kosztów budowy sieci wodociągowej i około 1,87 mln zł odnośnie kosztów budowy dróg dojazdowych. Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, że realizacja nowej zabudowy i zainwestowania na wskazanych terenach jest możliwa z punktu widzenia obciążenia inwestycyjnego gminy budową nowej infrastruktury technicznej.

Zgodnie z analizą dokonaną w rozdziale nr 10.3. części I niniejszej zmiany *Studium* dokonuje się następujących zmian w zagospodarowaniu poszczególnych terenów:

- obszar 0,5761 ha (576 m^2 powierzchni użytkowej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) wyznaczony pierwotnie (*Studium* z 2018 roku) na cele terenów o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (jednostka 4.1MN w Gołaszynie) przeznacza się na analogicznej powierzchni na cele terenów o dominującej funkcji terenów rolnych, powiększając tym samym zasięg jednostki 4.4R;
- obszar 0,7196 ha (720 m^2 powierzchni użytkowej dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej) wyznaczony pierwotnie (*Studium* z 2018 roku) na cele terenów o dominującej funkcji terenów rolnych (część jednostki 3.4R w Borowie Wielkim) przeznacza się na analogicznej powierzchni na cele terenów o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz zagrodowej, powiększając tym samym zasięg jednostki 3.3RMU – poza granicami obszaru o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej Borowa Wielkiego. Do wyznaczenia pod zabudowę tego terenu wykorzystano powierzchnię 0,5761 ha w Gołaszynie, na której przywrócono przeznaczenie rolnicze oraz rezerwę powierzchni możliwej do zabudowy z bilansu terenów (*Studium* z 2018 roku) – 144 m^2 powierzchni użytkowej (0,1435 ha) z 1109,5 m^2 powierzchni użytkowej możliwej do zabudowy;
- obszar 0,3076 ha wyznaczony pierwotnie (*Studium* z 2018 roku) na cele terenów o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo – usługowej oraz zagrodowej (część jednostki 8.1RMU w Popęszycach) wyodrębnia się na analogicznej powierzchni na cele terenów o dominującej funkcji usług o charakterze publicznym, tworząc tym samym nową jednostkę 8.1UP.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w rozdziale 10.4. części I niniejszej zmiany *Studium*, wprowadzenie powyższych zmian będzie wymagało wydatkowania około 400.000 PLN tytułem kosztów własnych Gminy Nowe

Miasteczko (koszty adaptacji budynku w Popęszycach). Tereny w Borowie Wielkim posiadają bezpośredni dostęp do dróg i sieci wodociągowej, a z racji tego, że zlokalizowane są poza granicami aglomeracji, to zgodnie z przepisami odrębnymi mogą zostać wyposażone w indywidualne oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe. Biorąc pod uwagę analizy dokonane we wskazanym rozdziale należy stwierdzić, że realizacja nowego zagospodarowania na wskazanych terenach jest możliwa z punktu widzenia możliwości finansowych Gminy Nowe Miasteczko.

Analizują powyższe należy stwierdzić, że struktura przestrzenna gminy nie ulegnie znaczącym zmianom.

1.4. Funkcja osadnicza.

Rozwój funkcji osadniczej, ze względu na uwarunkowania fizjograficzne, środowiskowe, kulturowe, infrastrukturalne i komunikacyjne powinien przede wszystkim skupiać się na uzupełnianiu istniejących układów zabudowy, a w dalszej kolejności ich rozbudowie w oparciu o istniejące i projektowane ciągi komunikacyjne.

W zakresie osadnictwa i budownictwa mieszkaniowego dla gminy Nowe Miasteczko ustala się następujące kierunki rozwoju:
- uzupełnienia istniejącej zabudowy;
- dopuszczenie przekształceń funkcji pierwotnych (zabudowy zagrodowej) do funkcji usług lokalnych lub zabudowy mieszkaniowej;
- kształtowanie nowej zabudowy w ramach strefy dopuszczalnego zainwestowania – tworzenie zabudowy zwartej (wypełnianie luk, enklaw, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych wzdłuż istniejących dróg);
- uzupełnienie niezbędnego zakresu usług podstawowych.

Dla nowo lokalizowanej zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowo-usługowej postuluje się:
1) realizację nowej zabudowy o formie architektonicznej uzasadnionej historycznie, nawiązującej do istniejącej zabudowy miejscowości, z uwzględnieniem cech charakterystycznych dla lokalnej zabudowy;
2) realizację obiektów z pokryciem dachu ceramicznym lub z materiałów o fakturze i barwie odpowiadającej pokryciu ceramicznemu oraz z materiałów naturalnych, kształtowaniem połaci dachowych regularnym, symetrycznym;
3) realizację zabudowy o zbliżonej kubaturze, wysokości, geometrii dachu oraz układzie względem głównych ciągów komunikacyjnych w obrębie jednostek planistycznych;
4) ograniczanie możliwości realizacji indywidualnych wjazdów z terenów położonych przy drodze krajowej.

Uściślenia parametrów nowej zabudowy należy dokonać na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań. Kształtowanie zabudowy powinno odbywać się przy zachowaniu harmonii i właściwych proporcji pomiędzy terenami zainwestowanymi a otaczającym krajobrazem. W celu wzbogacenia układów zabudowy dopuszcza się lokalizowanie dominant przestrzennych, decydujących o charakterze wnętrz urbanistycznych i całych obszarów.

W ramach rozwoju funkcji osadniczej związanej z rozbudową układów zabudowy należy zabezpieczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego niezbędne tereny służące obsłudze komunikacyjnej, tereny infrastruktury technicznej, obszary zieleni, w tym pełniące rolę przestrzeni publicznej, a także niezbędne do zaspokojenia potrzeb mieszkańców usługi.

W ramach niniejszego studium terenami predysponowanymi do pełnienia funkcji osadniczej są przede wszystkim tereny oznaczone na rysunku studium symbolami:

a) MN – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
b) MW – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
c) MU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej – w zakresie zabudowy mieszkaniowej;
d) ML – tereny o dominującej funkcji zabudowy letniskowej;
e) RMU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej – w zakresie zabudowy mieszkaniowej;
f) RMU,ZP – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej oraz zieleni urządzonej – w zakresie zabudowy mieszkaniowej;
g) U,M – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz mieszkaniowej – w zakresie zabudowy mieszkaniowej;
h) U,M,ZP – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz mieszkaniowej i zieleni urządzonej – w zakresie zabudowy mieszkaniowej;
i) R/M – tereny o dominującej funkcji terenów rolnych z możliwością lokalizacji zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności – w zakresie możliwości lokalizacji zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności.

1.5. Funkcja usługowa.

Funkcja usługowa na terenie gminy Nowe Miasteczko powinna się rozwijać w celu poprawy jakości życia mieszkańców. W każdej miejscowości powinna być stworzona możliwość lokalizacji usług. Oprócz wydzielonych terenów pod usługi dopuszcza się lokalizowanie usług oświaty, kultury, sportu, zdrowia i opieki społecznej i innych usług publicznych na terenach mieszkaniowych, mieszkaniowo – usługowych, usługowych oraz innych zgodnie z ustaleniami studium.

Podstawowym ośrodkiem usługowym jest miasto Nowe Miasteczko, skupiające funkcje usług publicznych, w tym administracji, a także stanowiące centrum usługowe. W pozostałych miejscowościach funkcje usługowe realizowane powinny być w zakresie niezbędnym zarówno dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, jak i rozwoju terenów zainwestowanych. Należy dążyć do wyodrębnienia lokalnych ośrodków usługowych w poszczególnych miejscowościach gminy.

Innym aspektem funkcji usługowej są tereny sportu i rekreacji, predysponowane do pełnienia funkcji przestrzeni publicznych.

Charakter zabudowy usługowej powinien nawiązywać do charakteru sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej, za wyjątkiem sytuacji, gdy zespół zabudowy usługowej tworzy wyodrębniony układ, możliwy do rozbudowy, wyróżniający się spośród pozostałej zabudowy układu ruralistycznego, jak choćby historyczne zespoły usług. W celu wzbogacenia układów zabudowy dopuszcza się lokalizowanie dominant przestrzennych, decydujących o charakterze wnętrz urbanistycznych i całych obszarów.

Innym aspektem funkcji usługowej jest funkcja turystyczna. Ekologiczny rozwój turystyki powinien być nastawiony na budowę małych ośrodków dla turystów poszukujących spokoju i odosobnienia oraz kontaktu z naturą. Ten kierunek, zgodny z ideą ekorozwoju, zakłada unikanie degradacji walorów przyrodniczych. Teren gminy predysponowany jest do rozwoju trzech rodzajów aktywizacji ekoturystycznej: agroturystyka, turystyka wiejska i turystyka umiarkowanie masowa.

Biorąc pod uwagę zasoby przyrodniczo – krajobrazowe regionu oczekuje się rozwoju następujących form ekoturystyki: krajoznawcza, rekreacyjna weekendowa oraz turystyka specjalistyczna. Aby osiągnąć wyżej wymienione cele należy przede wszystkim:

- zainwestować w budowę nowych funkcjonalnych obiektów sportowo – rekreacyjnych;
- rozszerzyć bazę noclegową i gastronomiczną, zwłaszcza w większych wsiach;
- przygotować zabytki kultury i przyrody na przyjęcie turystów poprzez: urządzenie parkingów, ogrodzenia oraz inne działania zależne od specyfiki miejsca;
- uzgodnić z właścicielami zbiorników wodnych zasady bezkolizyjnego użytkowania turystycznego;
- zorganizować tereny do liniowej i obszarowej penetracji turystycznej na przyjęcie wypoczywających: pola biwakowe, wiaty, punkty widokowe, stanowiska do łowienia ryb, ambony;
- zagospodarować przebiegające przez gminę szlaki rowerowe: punkty odpoczynku, toalety, tablice informacyjne, parkingi rowerowe, itp.
- oznakować dodatkową sieć szlaków, zwłaszcza dla turystyki pieszej, konnej, ewentualnie kajakowej i powiązać ją z istniejącą siecią znakowanych tras w sąsiednich gminach.

Walory przyrodnicze regionu powinny wpłynąć na rozbudowę infrastruktury turystycznej, szczególnie bazy noclegowo – gastronomicznej. Równie istotne jest stałe zwiększanie standardu istniejących obiektów. Ponadto wskazane jest wprowadzanie funkcji turystycznych do obiektów zabytkowych, przede wszystkim poprzez adaptację zespołów pałacowo – parkowych i zabudowań folwarcznych na hotele, zajazdy lub pensjonaty z towarzyszącymi im ośrodkami sportów np.: jeździeckimi. Aby wykorzystać istniejący potencjał tych obiektów należy doskonalić ich standard, dostosować infrastrukturę do wymogów architektonicznych, ekologicznych oraz ogólnych uwarunkowań ładu przestrzennego.

W ramach niniejszego studium terenami predysponowanymi do pełnienia funkcji usługowej są przede wszystkim tereny oznaczone na rysunku studium symbolami:

a) MU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej – w zakresie przeznaczenia pod funkcje usługowe;
b) RMU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej – w zakresie przeznaczenia pod funkcje usługowe;
c) RMU,ZP – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej oraz zieleni urządzonej – w zakresie przeznaczenia pod funkcje usługowe;
d) U – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej;
e) U,PEF – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farma fotowoltaiczna – w zakresie przeznaczenia pod funkcje usługowe;
f) U,M – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz mieszkaniowej – w zakresie przeznaczenia pod funkcje usługowe;
g) U,M,ZP – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz mieszkaniowej i zieleni urządzonej – w zakresie przeznaczenia pod funkcje usługowe;
h) UK – tereny o dominującej funkcji usług kultury;
i) UP – tereny o dominującej funkcji zabudowy usług o charakterze publicznym;
j) UP,US – tereny o dominującej funkcji zabudowy usług o charakterze publicznym oraz tereny sportu i rekreacji;
k) US – tereny o dominującej funkcji terenów sportu i rekreacji;
l) UT – tereny o dominującej funkcji terenów usług turystyki;

m) P,U – tereny o dominującej funkcji zabudowy produkcyjnej oraz usługowej – w zakresie przeznaczenia pod funkcje usługowe;
n) ZP,US – tereny o dominującej funkcji zieleni urządzonej oraz terenów sportu i rekreacji – w zakresie terenów sportu i rekreacji.

1.6. Funkcja produkcyjna.

Funkcje produkcyjne powinny funkcjonować w oparciu o tereny produkcyjno-usługowe P,U.

Ponadto dopuszcza się lokalizowanie zakładów rzemieślniczych wśród istniejącej zabudowy zagrodowej mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej pod warunkiem braku kwalifikacji zakładów jako przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Funkcji produkcyjna na terenie gminy rozwijana jest także w ramach funkcji górniczej na terenach eksploatacji surowców PG. Funkcjonowanie terenu powinno się wiązać ze szczególnym zachowaniem norm środowiska na terenach przyległych, w szczególności przeznaczonych pod funkcje osadnicze, zgodnie z przepisami odrębnymi. Po zakończeniu eksploatacji wymagane jest przeprowadzenie rekultywacji terenu w kierunku wodnym.

Specyficznym rodzajem terenów produkcyjnych są tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w zakresie fotowoltaiki, klasyfikowane jako tereny przemysłowe w myśl Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Niniejsze studium wyznacza tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii w zakresie fotowoltaiki PEF. Rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farma fotowoltaiczna przewidziano również jako funkcję równoważną na terenach U,PEF i W,PEF. Na części z wyznaczonych terenów (zgodnie z zapisami szczegółowymi studium) dopuszczono lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Dla tych terenów wyznaczono strefy ochronne, pokrywające się z granicami terenów.

W ramach niniejszego studium terenami predysponowanymi do pełnienia funkcji produkcyjnej są przede wszystkim tereny oznaczone na rysunku studium symbolami:
a) U,PEF – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farma fotowoltaiczna – w zakresie terenów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farmy fotowoltaicznej;
b) P,U – tereny o dominującej funkcji zabudowy produkcyjnej oraz usługowej – w zakresie przeznaczenia pod funkcje produkcyjne;
c) PG – tereny o dominującej funkcji terenów eksploatacji surowców;
d) PEF – tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii - farma fotowoltaiczna;
e) W,PEF – tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę oraz tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farma fotowoltaiczna – w zakresie terenów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farmy fotowoltaicznej.

1.7. Funkcja rolnicza.

Na wartościowych areałach rolnych (II – IV klasa bonitacyjna) produkcja rolnicza powinna być ukierunkowana na produkcję polową. Produkcja polowa na gruntach V i VI klasy może okazać się znacznie mniej opłacalna.

Preferowana alternatywna forma ich zagospodarowania to przeznaczenie na użytki zielone. Jako uzupełnienie działalności gospodarstw indywidualnych proponuje się rozwój agroturystyki.

Dopuszcza się zalesianie gruntów klas bonitacyjnych IV-VI.

Dopuszcza się ustalanie w planach miejscowych zakazu zabudowy na gruntach rolnych.

Dopuszcza się lokalizację zabudowy zagrodowej, zabudowy obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych oraz obiektów i urządzeń zlokalizowanych na terenach rolnych na podstawie przepisów odrębnych.
Lokalizowana na takich zasadach zabudowa zagrodowa powinna spełniać warunki określone w poszczególnych obrębach ewidencyjnych dla zabudowy lokalizowanej na terenach oznaczonych na rysunku studium symbolem RMU.

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji rolniczej są przede wszystkim tereny oznaczone na rysunku studium symbolami:
a) R – tereny o dominującej funkcji terenów rolniczych;
b) RMU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej – zakresie zabudowy zagrodowej;
c) RMU,ZP – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej oraz zieleni urządzonej – zakresie zabudowy zagrodowej;
d) R/M – tereny o dominującej funkcji terenów rolnych z możliwością lokalizacji zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności – do czasu lokalizacji zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności.

Rezygnacja z dotychczasowej (*Studium* z 2018 roku) jednostki 4.1MN w Gołaszynie powoduje brak konieczności przeznaczenia gruntów rolnych (użytków zielonych) na cele niezwiązane z działalnościami rolniczymi, a tym samym pozostawienie ich w zasobie funkcji rolniczej.

1.8. Funkcja leśna.

Ze względu na przeciętną lesistość gminy funkcja gospodarki leśnej należy do uzupełniających funkcji gminy Nowe Miasteczko. Powinna stanowić bazę do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej z jednoczesną ochroną wysokich walorów przyrodniczych.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

Gospodarka leśna na omawianym terenie prowadzona jest w oparciu o plany urządzenia lasu, sporządzane przez ich administratorów.

Racjonalna gospodarka leśna zapewnia: ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz ochronę wód powierzchniowych i głębinowych. Właściwa gospodarka leśna pozwala miejscowym lasom na spełnianie różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: funkcja produkcyjna i pozaprodukcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców niedrzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej. Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczyć należy:

funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje ekologiczne wyrażają się między innymi korzystnym wpływem lasów na kształtowanie: klimatu, atmosfery, regulacji obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowieniem, zachowanie potencjału biologicznego (różnorodność gatunków i ekosystemów) i różnorodności krajobrazu. Funkcje społeczne lasu kształtują głównie korzystne warunki: zdrowotne, rekreacyjne, turystyczne i edukacyjne dla społeczeństwa. Produkcja drewna jest tutaj ograniczona ze względu na pełnione funkcje pozaprodukcyjne. Dlatego też zagospodarowanie tych lasów winno mieć na celu trwałość utrzymania drzewostanu z zachowaniem w nich walorów estetyczno – krajobrazowych.

Dopuszcza się funkcjonowanie i rozbudowę istniejących obiektów i urządzeń zlokalizowanych na terenach leśnych na podstawie przepisów odrębnych.

Zgodnie z zapisami rozdziału 2. „Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy" części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasteczko" studium, dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI.

W ramach niniejszego studium terenami szczególnie predysponowanymi do pełnienia funkcji gospodarki leśnej są przede wszystkim tereny oznaczone na rysunku studium symbolami:

a) ZL – tereny o dominującej funkcji lasów;
b) RUL – tereny o dominującej funkcji obsługi produkcji w gospodarstwach leśnych.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ ORAZ TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.

2.1. Metodologia ustaleń studium w zakresie kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów.

Kierując się zasadą optymalizowania zasad zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do istniejących uwarunkowań, określono zasady zagospodarowania terenu w podziale na jednostki planistyczne, określane w zakresie poszczególnych obrębów ewidencyjnych.

Dla poszczególnych funkcji terenu w ramach jednostek planistycznych określono zasady i wskaźniki zagospodarowania w postaci ustaleń ujętych w podrozdziale 2.2 i 2.3. Dodatkowo w rozdziale 16. określono wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, odnoszące się zarówno do zasad i wskaźników zagospodarowania poszczególnych jednostek planistycznych, jak i do pozostałych ustaleń studium.

TABELA 165: Gmina Nowe Miasteczko – zestawienie ilości jednostek planistycznych w podziale na obręby ewidencyjne.

PRZEZNACZENIE TERENU	LICZBA JEDNOSTEK PLANISTYCZNYCH W RAMACH JEDNOLITEGO PRZEZNACZENIA TERENU									
	1 – Nowe Miasteczko	2 – Borów Polski	3 – Borów Wielki	4 – Gołszyn	5 – Konin – Szyba	6 – Miłaków	7 – Nieciecz	8 – Popęszyce	9 – Rejów	10 – Żuków
MN	7		3	~~9~~ 8	1	3		1	2	3
MW	1		1	1		1				
MU	13			7						1
ML	1									
RMU		1	14	9	5	3	3	9	2	5
RMU,ZP			1							
U	7			3						1
U,PEF				1					1	
U,M	2	1	1		1	1				
U,M,ZP			1							
UK	1	1	1	1		1		1		1
UP	1		1	1				1		
UP,US							1			
US	3		1	2	1	1		1	1	1
UT				1					1	
P,U	4								2	1
PG				1					1	
PEF	1		1	3	1	2		1		1
R	2	4	13	21	9	8	4	17	12	7
RM		1	10	4	2	3		3		8
RUL							1			
R/M			1				1			
ZL	4	4	43	25	36	28	5	26	9	18
ZP	16		3	5				3	1	
ZP,US	2									
ZD	1									
ZC	2		1			1		1		1
ZN							1			
WS	5		2	6		1		6	5	4
K				1						
W,PEF	1		1							
KDS				1		2			1	
KDGP	1			2		1			1	
KDG									1	
KDZ	4	1	4	6	1	1	1	1		1
KDL	3		1	2	1			1	2	
KI	2			2			1	3		

2.2. Podstawowe zasady zagospodarowania poszczególnych jednostek planistycznych.

Dla wyznaczonych zgodnie z rysunkiem studium jednostek planistycznych określono przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu. Podstawowe zasady przedstawione poniżej oraz ustalenia dla terenów w poszczególnych jednostkach planistycznych, należy rozumieć łącznie z zasadami szczegółowymi określonymi w podrozdziale 2.3.

Ilekroć w ustaleniach mowa jest o funkcjach podstawowych terenów oznacza to, że w ramach danej jednostki planistycznej wyznaczonej w studium, przy miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy przeznaczyć nie mniej niż połowę powierzchni pod funkcje określone jako funkcje podstawowe. Dopuszczalne jest wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w ramach danej jednostki planistycznej ustalonej w studium, wyodrębnionych terenów zarówno z katalogu przeznaczeń podstawowych jak i uzupełniających – w tym ich łączenie lub wybór dostosowany do uwarunkowań. Z tego też względu dopuszczalne z punktu widzenia zgodności ze studium jest wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania terenów przeznaczonych wyłącznie pod funkcje określone jako uzupełniające pod warunkiem, że łączna ich powierzchnia nie przekroczy połowy powierzchni jednostki planistycznej ustalonej w studium (patrz rozdział 18. części II niniejszego studium).
Podane dla każdej kategorii jednostek planistycznych przeznaczenia podstawowe i uzupełniające należy traktować jak katalog dopuszczalnych i wskazanych kierunków zagospodarowania, a nie zaś jak zestaw przeznaczeń obowiązkowy do łącznego ustalania każdorazowo dla wyznaczanych terenów.

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **MN – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
2) funkcja uzupełniająca: tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, w tym usługi agroturystyki, usługi, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jednostkowych nieruchomości na cele usługowe związane z zabudową mieszkaniową, szczególnie pod usługi handlu, gastronomii lub usługi publiczne (zdrowia, oświaty, kultury);
4) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 10m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **MW – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
2) funkcja uzupełniająca: tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, usługi, zieleń urządzona i nieurządzona, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jednostkowych nieruchomości na cele usługowe związane z zabudową mieszkaniową, szczególnie pod usługi handlu, gastronomii lub usługi publiczne (zdrowia, oświaty, kultury);
4) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 14m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **MU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej** ustala się:

1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, tereny zabudowy usługowej;
2) funkcja uzupełniająca: tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 12m
4) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami 1.4MU i 4.3MU nakaz uwzględnienia pasa zieleni izolacyjnej złożonego przynajmniej w 50% z gatunków zimozielonych wzdłuż ostatecznego przebiegu planowanej południowej obwodnicy miasta Nowe Miasteczko w ciągu dróg wojewódzkich.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **ML – tereny o dominującej funkcji zabudowy letniskowej** ustala się:

1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy letniskowej;
2) funkcja uzupełniająca: tereny zabudowy usług turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 9m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **RMU – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz zagrodowej** ustala się:

1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki;
2) funkcja uzupełniająca: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, tereny sportu i rekreacji, tereny nieuciążliwej zabudowy produkcyjnej (rzemieślniczej), tereny obsługi produkcji w gospodarstwa rolnych, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) tereny nieuciążliwej zabudowy produkcyjnej (rzemieślniczej) oraz tereny obsługi produkcji w gospodarstwa rolnych ogranicza się wyłącznie do inwestycji nie zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
4) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 12m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **RMU,ZP – tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz zagrodowej i zieleni urządzonej** ustala się:

1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny zieleni urządzonej (w granicach zabytkowego parku);
2) funkcja uzupełniająca: wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 12m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **U – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej** ustala się:

1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy usługowej;

2) funkcja uzupełniająca: tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 12m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **U,PEF – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy usługowej, tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farma fotowoltaiczna o mocy przekraczającej 100 kW;
2) funkcja uzupełniająca: zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 10m;
4) dopuszcza się lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
5) strefę oddziaływania równoznaczną z granicą jednostki planistycznej.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **U,M – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej i mieszkaniowej** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy usługowej, tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
2) funkcja uzupełniająca: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość zabudowy: 15m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **U,M,ZP – tereny o dominującej funkcji zabudowy usługowej oraz mieszkaniowej i zieleni urządzonej** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy usługowej, tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, tereny zieleni urządzonej (w granicach zabytkowego parku);
2) funkcja uzupełniająca: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, tereny sportu i rekreacji, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość zabudowy: 15m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **UK – tereny o dominującej funkcji zabudowy usług kultury** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy usług kultury – obiekty sakralne;
2) funkcja uzupełniająca: usługi innego typu niż wymienione w pkt 1, zabudowa mieszkaniowa związana z funkcjami usługowymi, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 15m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **UP – tereny o dominującej funkcji zabudowy usług o charakterze publicznym** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy usług o charakterze publicznym, w tym: oświaty, kultury, zdrowia, opieki, bezpieczeństwa publicznego;

2) funkcja uzupełniająca: usługi innego typu niż wymienione w pkt 1, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 12m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **UP,US – tereny o dominującej funkcji zabudowy usług o charakterze publicznym oraz tereny sportu i rekreacji** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy usług o charakterze publicznym, w tym: oświaty, kultury, zdrowia, opieki, tereny sportu i rekreacji;
2) funkcja uzupełniająca: usługi innego typu niż wymienione w pkt 1, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej;
3) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 12m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **US – tereny o dominującej funkcji terenów sportu i rekreacji** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji, z zastrzeżeniem pkt 2;
2) funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji, ogrody zoologiczne;
3) funkcja uzupełniająca: usługi, zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej;
4) dopuszcza się lokalizowanie urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury;
5) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 18m;
6) zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowo-usługowej.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **UT – tereny o dominującej funkcji terenów usług turystyki** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny usług turystyki;
2) funkcja uzupełniająca: usługi innego typu niż wymienione w pkt 1, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody powierzchniowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej;
3) dopuszcza się lokalizowanie urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury;
4) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 12m;
5) zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowo-usługowej.

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ:

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **P,U – tereny o dominującej funkcji zabudowy produkcyjnej oraz usługowej** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej oraz usługowej, bazy, składy, magazyny;
2) funkcja uzupełniająca: zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, w tym maszty infrastrukturalne;

3) wprowadza się zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej (dopuszczalna funkcja lokali mieszkalnych dla właścicieli lub zarządców obiektów);
4) dopuszcza się lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
5) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 15m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **PG – tereny o dominującej funkcji terenów eksploatacji surowców** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny eksploatacji surowców;
2) dopuszcza się prowadzenie eksploatacji w ramach uzyskanej koncesji, na zasadach określonych w przepisach odrębnych;
3) dopuszcza się lokalizowanie zabudowy związanej z prowadzoną działalnością wydobywczą na warunkach określonych jak dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem P,U;
4) po zakończeniu eksploatacji w ramach rekultywacji w kierunku wodnym dopuszcza się wprowadzanie funkcji rekreacyjnej wraz z niezbędną infrastrukturą, zielenią i wodami powierzchniowymi pod warunkiem zgodności z koncepcją rekultywacji terenu;
5) dopuszcza się częściowe zagospodarowanie terenu pod eksploatację.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **PEF – tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii - farma fotowoltaiczna** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farma fotowoltaiczna;
2) funkcja uzupełniająca: tereny zabudowy usługowej towarzyszącej funkcji podstawowej terenu, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej, w tym maszty infrastrukturalne;
3) dopuszczenie lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych o mocy powyżej 100 kW;
4) wprowadza się zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej;
5) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 15m;
6) dopuszcza się lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
7) strefę oddziaływania równoznaczną z granicą jednostki planistycznej;
8) lokalizację paneli fotowoltaicznych w granicach terenu 4.2 PEF w sposób niepowodujący zagrożenia w bezpieczeństwie ruchu, w tym efektu olśnienia.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **R – tereny o dominującej funkcji terenów rolnych** ustala się:
1) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
2) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, tereny obsługi produkcji w gospodarstwa rolnych, obiekty małej architektury, w tym służące obsłudze ruchu turystycznego, punkty widokowe, drogi transportu rolnego, istniejące kompleksy terenów leśnych, zadrzewienia śródpolne, trasy turystyczne, ciągi piesze, ścieżki i trasy rowerowe, wody powierzchniowe, w tym stawy rybackie, urządzenia infrastruktury technicznej, w tym obiekty hydrotechniczne;
3) dopuszcza się wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zwartych terenów przeznaczonych pod tereny zabudowy zagrodowej i tereny obsługi produkcji w gospodarstwa rolnych;
4) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;

6) możliwość włączenia terenów lub części terenów w granicach udokumentowanych złóż kopalin do terenów eksploatacji surowców – w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się wyodrębnienie na cele eksploatacji surowców oraz przeprowadzenie procedury wyłączenia z produkcji rolnej;
7) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **RM – tereny o dominującej funkcji terenów zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych;
2) funkcja uzupełniająca: tereny produkcji rolnej, uprawy polowe, obiekty małej architektury, w tym służące obsłudze ruchu turystycznego, zieleń urządzona i nieurządzona, wody powierzchniowe, urządzenia infrastruktury technicznej;
3) dopuszcza się usługi wynikające z zapotrzebowania mieszkańców;
4) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 9m, z zastrzeżeniem dopuszczenia lokalizacji nowych obiektów gospodarczych o maksymalnej wysokości 20m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **R/M – tereny o dominującej funkcji terenów rolnych z możliwością lokalizacji zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny upraw polowych, tereny zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności lokalizowane na zasadach określonych w pkt 3;
2) funkcja uzupełniająca: usługi lokalizowane na zasadach określonych w pkt 3, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
3) dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów lub części terenów na cele związane z zabudową mieszkaniową niskiej intensywności, z towarzyszącymi usługami;
4) maksymalna wysokość zabudowy: 9m.

TERENY ZIELENI I WÓD:

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **RUL – tereny o dominującej funkcji terenów obsługi produkcji w gospodarstwach leśnych** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny obsługi produkcji w gospodarstwach leśnych;
2) funkcja uzupełniająca: funkcja usługowa towarzysząca funkcji podstawowej, obiekty małej architektury, w tym służące obsłudze ruchu turystycznego, wody powierzchniowe, zieleń urządzona i nieurządzona, drogi, urządzenia infrastruktury technicznej;
3) dopuszcza się usługi wynikające z zapotrzebowania mieszkańców;
4) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 9m, z zastrzeżeniem dopuszczenia lokalizacji nowych obiektów gospodarczych o maksymalnej wysokości 20m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **ZL – tereny o dominującej funkcji lasów** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny lasów w rozumieniu przepisów odrębnych, zadrzewienia, istniejące kompleksy użytków rolnych;
2) funkcja uzupełniająca: obiekty małej architektury, w tym służące obsłudze ruchu turystycznego, punkty widokowe, drogi leśne, trasy turystyczne, ciągi piesze, ścieżki i trasy rowerowe, wody powierzchniowe, urządzenia infrastruktury technicznej;

3) ustala się zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z użytkowaniem i zagospodarowaniem terenów lasów w rozumieniu przepisów odrębnych;
4) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, w tym na cele wypoczynku;
5) dopuszcza się zalesianie istniejących kompleksów rolnych;
6) możliwość włączenia terenów lub części terenów w granicach udokumentowanych złóż kopalin do terenów eksploatacji surowców – w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się wyodrębnienie na cele eksploatacji surowców oraz przeprowadzenie procedury wyłączenia z produkcji leśnej;
7) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **ZP – tereny o dominującej funkcji zieleni urządzonej** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej;
2) funkcja uzupełniająca: tereny sportu i rekreacji, wody powierzchniowe, ciągi piesze i rowerowe;
3) dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i pomników oraz obiektów i urządzeń związanych z pełnioną funkcją.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **ZP,US – tereny o dominującej funkcji terenów zieleni urządzonej oraz ternów sportu i rekreacji** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej – parki, tereny sportu i rekreacji;
2) funkcja uzupełniająca: wody śródlądowe, drogi, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty małej architektury, urządzenia infrastruktury technicznej oraz obiekty i urządzenia związane z funkcją parkową i usługową;
3) maksymalna wysokość nowej zabudowy: 12m.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **ZD – tereny o dominującej funkcji terenów ogrodów działkowych** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny ogrodów działkowych;
2) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, obiekty małej architektury;
3) zakaz lokalizacji budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **ZC – tereny cmentarzy** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
2) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, usługi towarzyszące funkcji podstawowej, w tym obiekty sakralne, usługi handlu i kultury;
3) zagospodarowanie i użytkowanie w oparciu o przepisy odrębne.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **ZN – tereny cenne przyrodniczo** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny rolne, wody powierzchniowe w granicach projektowanego użytku ekologicznego;
2) funkcja uzupełniająca: wody śródlądowe, ciągi piesze, ścieżki i trasy rowerowe, obiekty małej architektury, urządzenia infrastruktury technicznej.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **WS – tereny wód powierzchniowych** ustala się:
1) funkcja podstawowa: tereny wód powierzchniowych – cieki i zbiorniki wodne;

2) funkcja uzupełniająca: obiekty i urządzenia hydrotechniczne, tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, ciągi piesze;
3) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne oraz wprowadzanie urządzeń związanych z funkcją rekreacyjną.

TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **K – tereny obiektów i urządzeń unieszkodliwiania ścieków** ustala się:
1) przeznaczenie podstawowe: tereny obiektów i urządzeń unieszkodliwiania ścieków – oczyszczalnie ścieków;
2) przeznaczenie uzupełniające: zabudowa związana z obsługą obiektu, zieleń urządzona i nieurządzona, drogi dojazdowe i wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej;
3) użytkowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
4) dopuszcza się ustanawianie, zmianę i znoszenie stref ograniczonego użytkowania.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **W,PEF – tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę oraz rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii - farma fotowoltaiczna** ustala się:
1) przeznaczenie podstawowe: tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę, ujęcia wody, studnie, zbiorniki wyrównawcze, tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farma fotowoltaiczna;
2) przeznaczenie uzupełniające: zabudowa związana z obsługą obiektu, zieleń urządzona i nieurządzona, drogi dojazdowe i wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, parkingi, urządzenia infrastruktury technicznej;
3) użytkowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
4) dopuszcza się ustanawianie, zmianę i znoszenie stref ochrony pośredniej i bezpośredniej;
5) dopuszczenie lokalizacji urządzeń fotowoltaicznych o mocy nie przekraczającej 100 kW.

TERENY KOMUNIKACJI:

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **KDS – tereny dróg ekspresowych** ustala się:
1) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
2) dopuszcza się wykonywanie remontów w istniejących liniach rozgraniczających;
3) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
4) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **KDGP – tereny dróg ruchu przyspieszonego** ustala się:
1) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
2) dopuszcza się wykonywanie remontów w istniejących liniach rozgraniczających;
3) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
4) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **KDG – tereny dróg głównych** ustala się:
1) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
2) dopuszcza się wykonywanie remontów w istniejących liniach rozgraniczających;
3) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;

4) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **KDZ – tereny dróg zbiorczych** ustala się:
1) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
2) dopuszcza się wykonywanie remontów w istniejących liniach rozgraniczających;
3) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
4) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **KDL – tereny dróg lokalnych** ustala się:
1) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
2) dopuszcza się wykonywanie remontów w istniejących liniach rozgraniczających;
3) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
4) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury.

Dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **KI – tereny komunikacji innego rodzaju** ustala się:
1) przeznaczenie podstawowe: tereny nieczynnej linii kolejowej do przekształcenia na tereny komunikacji innego rodzaju, w tym drogi, drogi lub ścieżki rowerowe, kolejkę normalno- i wąskotorową;
2) przeznaczenie dopuszczalne: tereny składów, zieleń urządzona, urządzenia infrastruktury technicznej.

2.3. Szczegółowe zasady i wskaźniki zagospodarowania jednostek planistycznych

WSKAŹNIKI INTENSYWNOŚCI ZABUDOWY I POWIERZCHNI BIOLOGICZNIE CZYNNEJ

W celu prawidłowego kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu określa się maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowanej i minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej:
1) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **MN, MW, MU**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 80%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 20%,
2) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **U,M, UM,ZP**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 90%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 5%,
3) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **RMU, RMU,ZP**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 60%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 30%,
4) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **RM, ML**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 50%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 30%,
5) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **U**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 80%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 10%,
6) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **U,PEF, PEF, K, W, W,PEF**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 100%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 0%,

7) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **UK, UP**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 60%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 30%,
8) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **UP,US, US**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 50%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 0%,
9) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **UT**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 60%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 20%,
10) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **RUL**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 80%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 20%,
11) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolem **R/M**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 30%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 50%,
12) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **P,U**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 90%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 10%;
13) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **PG**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 30%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 0%;
14) dla terenów oznaczonych na rysunku studium symbolami **ZP,US**:
   a) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej: 20%,
   b) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej: 70%.

Określonych powyżej granicznych wartości wskaźników nie stosuje się dla:
- działek istniejących, w tym o powierzchniach nie spełniających warunków minimalnej powierzchni działki określonej dla danej jednostki planistycznej, szczególnie gdy są zlokalizowane w obrębie terenów zabudowanych;
- nowo wydzielanych działek budowlanych, zlokalizowanych w obrębie terenów zabudowanych, w bezpośrednim sąsiedztwie których pozostałe działki już zabudowane i zagospodarowane nie spełniają warunków granicznych wartości wskaźników określonych w niniejszym studium;
- działek, na których realizowana jest przebudowa i rozbudowa istniejącej zabudowy.

W wyżej określonych przypadkach maksymalne wskaźniki powierzchni zabudowanej i minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej należy ustalać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań.

ZASADY PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI

Ustala się następujące minimalne powierzchnie nowo wydzielanych działek budowlanych w obrębie poszczególnych jednostek planistycznych:
- dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej – 800m^2;
- dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i rzemieślniczej – 400m^2;
- dla zabudowy zagrodowej – 1000m^2;
- dla zabudowy usługowej – 400m^2;
- dla zabudowy produkcyjnej, wytwórczej i magazynów – 800m^2;

- dla urządzeń infrastruktury technicznej – 1 m^2.

Dopuszcza się lokalizowanie zabudowy na działkach istniejących, mniejszych niż podane powyżej.

Ponadto w zakresie podziału i scalania nieruchomości:

- dopuszcza się scalanie i wtórny podział działek na terenach zainwestowanych zgodnie z warunkami jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz z zapewnieniem dostępu do drogi publicznej dla podzielonych nieruchomości zgodnie z przepisami odrębnymi;
- określane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego minimalne powierzchnie działek wydzielanych w wyniku scalenia i wtórnego podziału należy ustalać jako nie mniejsze niż określone powyżej minimalne powierzchnie nowo wydzielanych działek budowlanych;
- pod urządzenia infrastruktury technicznej oraz w celu wytyczenia dróg wewnętrznych, ciągów pieszych, rowerowych, miejsc postojowych lub budowy przepompowni ścieków, dodatkowych stacji transformatorowych dopuszcza się wydzielenie działek o wielkościach i na warunkach wynikających z przepisów odrębnych lub potrzeb.

USTALENIA W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW

W zakresie kształtowania zabudowy postuluje się:

- lokalizowanie zabudowy o geometrii dachu nawiązującej do zabudowy sąsiadującej w zakresie kształtu i nachylenia połaci dachowych;
- w ramach nowych zespołów zabudowy oraz uzupełniania i kontynuacji zabudowy istniejącej stosowanie ujednoliconych parametrów zabudowy w zakresie kubatury, wysokości, geometrii dachu, nachylenia połaci dachowych oraz układzie głównej kalenicy do drogi;
- dla zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i zagrodowej stosowanie dachów stromych, regularnych, symetrycznych;
- dla zabudowy usługowej i produkcyjnej, w tym produkcji rolnej dopuszcza się stosowanie dachów płaskich;
- dla zabudowy o dachach stromych stosowanie pokrycia dachów z materiałów ceramicznych lub z materiałów o fakturze i barwie odpowiadającej pokryciu ceramicznemu;
- lokalizowanie zabudowy nawiązującej charakterem do tradycyjnej lokalnej architektury;
- lokalizowanie zabudowy o kolorystyce dachów i elewacji ujednoliconym dla zespołów zabudowy, nie stanowiącej dysharmonii w przestrzeni, w szczególności lokalizowanie zabudowy o kolorystyce dachów utrzymanej w odcieniach czerwieni, brązu i szarości.

Ponadto proponuje się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- lokalizowanie zabudowy o jednoliconym układzie głównej kalenicy do drogi w ramach poszczególnych układów zabudowy w przypadku możliwości ich wyodrębnienia,
- ustalanie zakazu lokalizowania budynków w postaci dominant, stanowiących konkurencję przestrzenną dla istniejącego układu ruralistycznego, w odniesieniu do jego ekspozycji;
- ustalanie parametrów i wytycznych kształtowania zabudowy w zakresie detalu architektonicznego, rozplanowania otworów okiennych i kolorystyki;
- ustalanie wymogów dotyczących lokalizowania obiektów małej architektury jako elementu uzupełniającego i wzbogacającego kompozycję przestrzenną;
- ustalanie linii zabudowy umożliwiającej kontynuację i zachowanie rytmu oraz kompozycji zabudowy w ramach układu;
- ustalanie wymogów w zakresie lokalizowania nośników reklamowych;

- ustalanie zasad rewitalizacji i odtwarzania układów zieleni komponowanej oraz historycznie uzasadnionej nawierzchni dróg.

Dla terenów otwartych (głównie terenów rolniczych i terenów wód powierzchniowych) celem zachowania i ochrony wartości krajobrazowych postuluje się:
- zachowanie, odtwarzanie i uzupełnianie elementów zieleni śródpolnej, wzbogacającej krajobraz;
- ochronę ekspozycji miejscowości, w szczególności stref cennych kulturowo układów ruralistycznych wsi, z dróg i innych punktów obserwacyjnych.

POZOSTAŁE USTALENIA I REGULACJE

Dopuszcza się odstępstwa od określonej dla poszczególnych jednostek planistycznych maksymalnej wysokości zabudowy w przypadku:
- zabudowy o charakterze zabytkowym, obiektów sakralnych i dominant przestrzennych, w tym w przypadku ich przebudowy i rozbudowy;
- pojedynczej zabudowy lub zespołów zabudowy lokalizowanej na terenach o zróżnicowanych warunkach fizjograficznych, celem dostosowania ich wysokości do zabudowy na terenach sąsiednich;
- pojedynczej zabudowy lub zespołów zabudowy lokalizowanej w miejscach szczególnie eksponowanych, ze względu na konieczność indywidualnego kształtowania;
- przebudowy i nadbudowy budynków, szczególnie związanej ze zmianą geometrii dachów.

W przypadkach określonych powyżej maksymalną wysokość zabudowy należy określać indywidualnie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Lokalizacja funkcji dopuszczonych w ramach poszczególnych jednostek planistycznych winna uwzględniać ograniczenia wynikające przede wszystkim z:
- obszarów narażonych na lokalne podtopienia;
- terenów zagrożonych ruchami masowymi;
- terenów zagrożonych denudacją;
- stref sanitarnych cmentarza;
- stref technicznych od linii elektroenergetycznych;
- stref kontrolowanych od gazociągów;
- stref bezpośrednich ochrony ujęć wody;
- uciążliwości komunikacyjnej;
- ochrony stanowisk archeologicznych oraz obiektów wpisanych do rejestru zabytków;
- stref ochrony konserwatorskiej;
- projektowanej strefy ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 302 „Pradolina Barycz – Głogów (W)";
- Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie";
- ochrony pomników przyrody;
- projektowanych użytków ekologicznych;
- korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym „33k – Wzgórz Dalkowskich";
- lokalnych korytarzy ekologicznych;
- ochrony udokumentowanych złóż kopalin.

2.4. Tereny wyłączone z zabudowy

Ustalenia studium wprowadzają zakaz zabudowy obiektami kubaturowymi na terenach lasów ZL (w rozumieniu zakazu zabudowy okreslonego dla lasów w przepisach odrębnych).

Dopuszcza się możliwość ustalania zakazów zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w wyniku szczegółowo przeprowadzonej analizy uwarunkowań, szczególnie dla terenów:
- gleb II-III klasy bonitacyjnej;
- lasów;
- obszarów narażonych na lokalne podtopienia;
- terenów zagrożonych ruchami masowymi;
- terenów zagrożonych denudacją;
- stref technicznych od linii elektroenergetycznych;
- stref kontrolowanych od gazociągów;
- stref bezpośrednich ochrony ujęć wody;
- projektowanych użytków ekologicznych;
- lokalnych korytarzy ekologicznych;
- udokumentowanych złóż kopalin.

3. OBSZARY I ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK.

3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną.

Na obszarze gminy Nowe Miasteczko ochronie przyrodniczej podlegają:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie”;
- 3 pomniki przyrody;
- gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych.

Dla obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku ustala się zasady gospodarowania i ochrony wynikające z zapisów ww. ustawy.

3.2. Obszary proponowane do objęcia ochroną.

Obecny system obszarów objętych ochroną obejmujących gminę Nowe Miasteczko składa się tylko z Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie”. Jest to najwartościowszy pod względem krajobrazowym teren gminy, który wyróżnia się walorami w skali lokalnej i regionalnej. Ponadto występują tu 3 pomniki przyrody. Dokumenty planistyczne i strategiczne na poziomie województwa i powiatu nie postulują utworzenia innych (nowych) form ochrony przyrody.
W obrębie gminy wytypowano dwa dodatkowe obszary, które wyróżniają się walorami przyrodniczymi w skali lokalnej i zasługują na ochronę. Zasadność wyboru przedmiotowych obszarów poparto wynikami *Powszechnej Inwentaryzacji Przyrodniczej Gmin (wersja wstępna) – Gmina Nowe Miasteczko* (Liga Ochrony Przyrody w Zielonej Górze, 1995), zgodnie z którymi potencjał do objęcia ochroną posiadają 2 obszary:

- rejon małego kompleksu leśnego wraz z oczkiem wodnym na południe od Borowa Polskiego (potencjalne skupisko płazów oraz miejsce żerowania i odbywania lęgów ptaków wodno – błotnych i śpiewających);
- pola pogórnicze na zachód od Niecieczy, powstałe wskutek szkód górniczych związanych z eksploatacją węgla brunatnego w byłej kopalni „Maria", obecnie wypełnione częściowo wodą (potencjalne skupisko bezkręgowców, płazów, gadów, ptaków i ssaków). W czasie inwentaryzacji urbanistycznej na potrzeby sporządzenia niniejszego opracowania (marzec 2017 roku) zaobserwowano tu parę żurawi.

Niniejsze studium ustala te tereny jako projektowane użytki ekologiczne. Obszary te wymagają szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej, na podstawie której będzie bardziej precyzyjnie określić ich granice. Granice wyznaczone na rysunku studium należy traktować jako proponowane, z dopuszczalną ich korektą. Na podstawie art. 42 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „*użytkami ekologicznymi* są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania".

Granice projektowanych użytków ekologicznych przedstawiono na rysunku studium.

3.3. Ochrona powietrza.

W celu obniżenia negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń do powietrza należy:
- maksymalizować stosowanie ekologicznych paliw do celów grzewczych (energia elektryczna, gaz, oleje opałowe itp.),
- wprowadzić alternatywne, ekologiczne systemy wytwarzania ciepła i energii (kolektory słoneczne, pompy ciepła, kotłownie na biomasę: zrębki wierzby energetycznej itd.),
- poprawić stan techniczny dróg, w celu zmniejszenia emisji spalin,
- prowadzić akcję edukacyjną i informacyjną dla mieszkańców gminy o aktualnych, korzystnych dla środowiska systemach spalania paliw,
- egzekwować utrzymywanie czystości dróg przez rolników i firmy nawożące na ich nawierzchnię błoto oraz inne zanieczyszczenia powodujące po wysuszeniu intensywne pylenie,
- tworzyć naturalne bariery izolacyjne (bufory zanieczyszczeń) wzdłuż ciągów komunikacyjnych, promować i zwiększać atrakcyjność zbiorowych i proekologicznych środków transportu.

3.4. Ochrona wód powierzchniowych.

Wody powierzchniowe należy chronić przed zanieczyszczeniem w sposób kompleksowy zgodnie z najnowszymi technologiami i obowiązującymi przepisami z wykorzystaniem istniejących obiektów infrastruktury technicznej. Aby to osiągnąć należy:
- uregulować gospodarkę ściekową tego obszaru poprzez modernizację i rozwój systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków,
- koryta rzek i ich brzegi zachować bez zmian, zaś w przypadku koniecznej regulacji brzegów stosować materiały i formy obudowy zharmonizowane z otoczeniem,
- zachować w pełni ciągi zieleni łęgowej wzdłuż brzegów rzek,
- modernizować obiekty i urządzenia zaopatrzenia w wodę,
- prowadzić edukację ekologiczną w zakresie oszczędzania wody,

- stosować kodeks dobrych praktyk rolniczych i planów nawozowych,
- ograniczyć rolnicze użytkowanie gruntów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków wodnych,
- kontrolować postępowania z nawozami naturalnymi (gnojowica, obornik),
- likwidować nielegalne zrzutów ścieków komunalnych do wód lub ziemi,
- promować wykorzystania dostępnych zasobów czystych wód powierzchniowych do użytkowania w procesach nie wymagających wód podziemnych (np. hydrotransport, prace porządkowe, podlewanie zieleni).

Ponadto należy prowadzić właściwą eksploatację, modernizację, konserwację a także odbudowę systemu urządzeń melioracji wodnych na obszarze gminy.

3.5. Ochrona gleb.

W celu ochrony przed degradacją gleb należy:
- stosować kompleksową gospodarkę związaną z oczyszczaniem ścieków bytowych i przechowywaniem nawozów naturalnych,
- promować i stosować nowoczesne, bezpieczne dla środowiska technologie rolnicze,
- użytkować gleby w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej,
- ograniczać przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zachować torfowiska i oczka wodne jako naturalne zbiorniki wodne,
- przeciwdziałać degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych,
- racjonalnie stosować wapno, nawozy sztuczne i środki ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych,
- występować do Starosty o nakazywanie rekultywacji terenów zdegradowanych przez jego użytkowników.

3.6. Ochrona przed hałasem.

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy powinno się odbywać poprzez:
- utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna,
- wyeliminowanie z użytkowania środków transportu, maszyn i urządzeń, z których emisja hałasu nie odpowiada przyjętym standardom,
- wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego,
- poprawienie organizacji ruchu ułatwiającą płynność jazdy,
- poprawę stanu nawierzchni ulic,
- rozbudowę ścieżek rowerowych,
- budowę ekranów akustycznych,
- zwiększenie ilości izolacyjnych pasów zieleni,
- właściwe kształtowanie linii zabudowy i brył powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy, zgodnie z wymogami ustawy prawo ochrony środowiska, dokonać klasyfikacji terenów ze względu na ochronę akustyczną.

3.7. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Głównym zadaniem jest ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców gminy poprzez:

- ograniczenie możliwości lokalizacji obiektów potencjalnie uciążliwych, np. nadajników telefonii komórkowej,
- wykorzystywanie w projektowaniu linii nowych technologii materiałowych i rozwiązań projektowych,
- wykluczanie w planach zagospodarowania przestrzennego możliwości zabudowy pod trasami linii przesyłowych i w pobliżu stacji transformatorowych,
- ustanawianie obszarów ograniczonego użytkowania na terenach, gdzie odpowiednie analizy wykazują znaczne przekroczenie dopuszczalnego poziomu promieniowania.

Wzdłuż istniejących linii napowietrznych 220 kV, 110 kV oraz 20 kV należy zachować wolne od zabudowy i dostępne dla prowadzenia prawidłowej eksploatacji linii pasy terenu (wolne od drzew, konarów i krzewów) w zależności od poziomu napięcia:
- 50 m dla linii 220 kV (po 25 m z obu stron linii, licząc w poziomie od osi linii);
- 40 m dla linii 110 kV (po 20 m z obu stron linii, licząc w poziomie od osi linii);
- 22 m dla linii 20 kV (po 11 m z obu stron linii, licząc w poziomie od osi linii).

Dopuszczalne są zmiany szerokości stref technicznych od linii elektroenergetycznych uzasadnione potrzebami i wymogami technicznymi lub technologicznymi.

Strefą ochronną postuluje się także obejmować na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego również maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne, zgodnie z przepisami odrębnymi.

3.8. Ochrona przed powodzią i suszą.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry[158] nie wskazuje działań (inwestycji) rekomendowanych do realizacji bezpośrednio na obszarze gminy Nowe Miasteczko. W związku z tym należy uznać, że ustalenia studium są zgodne z zapisami *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry.*
Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ($Q_{1\%}$ i $Q_{10\%}$). Nie określono także obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($Q_{0,2\%}$). Obszar gminy nie został wyznaczony do opracowania map zagrożenia i ryzyka powodziowego, o których mowa w art. 169 i 170 ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1566). Jako bezpieczne granice zabudowy należy przyjąć zasięg lokalnych podtopień (największa powódź historyczna zbliżona do $Q_{1\%}$ – wody stuletniej).

~~Obecnie sporządzany jest *Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Środkowej Odry, Izery, Metuje, Łaby i Ostrożnicy (Upa), Orlicy i Morawy*, obejmujący swoim zakresem gminę Nowe Miasteczko. Zgodnie z projektem Planu obszar gminy Nowe Miasteczko jest kwalifikowany do 1 klasy zagrożenia suszą atmosferyczną (słabo narażona), 4 klasy zagrożenia suszą rolniczą (silnie narażona), 3 klasą zagrożenia suszą hydrologiczą (bardzo narażona) i 2 klasą zagrożenia suszą hydrogeologiczną (umiarkowanie zagrożona). Projekt Planu ujawnia także, że 42,1% obszaru gminy jest zagrożone suszą w stopniu umiarkowanym, 57,6% w stopniu znacznym, a zaledwie 0,3% w stopniu wysokim. Zapisy studium są zgodne z programem działań służącym ograniczeniu skutków suszy dla gmin i JCW zawartym w projekcie *Planu*.~~ Zgodnie z art. 184 ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 roku obecnie trwają prace związane z przygotowaniem *Planów przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy*.

[158] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 roku w sprawie przyjęcia *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry* (Dz. U. z dnia 1 grudnia 2016 roku, poz. 1938).

3.9. Ochrona zasobów surowców mineralnych.

W celu ochrony zasobów surowców mineralnych ustala się racjonalne gospodarowanie złożami.
Na terenie gminy Nowe Miasteczko występuje 5 udokumentowanych złóż kopalin: złoże węgla brunatnego „Maria", złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Nowe Miasteczko" oraz złoża kruszywa naturalnego: „Gołaszyn", „Nowe Miasteczko" i „Rejów II".
Decyzją Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7422.66.2013) z dnia 20 grudnia 2013 roku na złożu piasku „Gołaszyn" ustanowiono obszar górniczy „Gołaszyn" i teren górniczy „Gołaszyn".

Decyzją Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7422.37.2015) z dnia 27 lipca 2015 roku na złożu kruszywa naturalnego „Nowe Miasteczko" ustanowiono obszar i teren górniczy „Nowe Miasteczko".

Decyzją Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7422.13.2017) z dnia 26 kwietnia 2017 roku, zmieniającą decyzję Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7512–109/08) z dnia 30 grudnia 2008 roku, zmienioną decyzjami Marszałka Województwa Lubuskiego (DW.III.7512–130/09) z dnia 09 września 2009 roku i (DW.III.7422.51.2011) z dnia 17 czerwca 2011 roku, ustanowiono obszar górniczy „Rejów IIA" składający się z dwóch odrębnych pól (Pole 1 i Pole 2) i teren górniczy „Rejów IIA".

Eksploatację surowców przewidziano w granicach wyżej wymienionych terenów górniczych. Dla pozostałych złóż dopuszczalne jest podjęcie eksploatacji na zasadach określonych w prawie górniczym i geologicznym, a na podstawie zapisów niniejszego studium można przeznaczać je pod eksploatację również w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Dopuszcza się eksploatację udokumentowanych po uchwaleniu niniejszego studium złóż surowców mineralnych, zlokalizowanych na terenach rolnych oraz innych wybranych, dla których taką możliwość ustalono w zapisach szczegółowych dla jednostek planistycznych w rozdziale 2 „Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy" części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasteczko" niniejszego studium. Z tego względu za zgodne z ustaleniami niniejszego studium należy uznać sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych takich złóż.

3.10. Ochrona zasobów wód podziemnych.

Z uwagi na przewodność hydrauliczną, wydajność potencjalną studni oraz ryzyko zagrożenia zasobów wodnych na obszarze gminy Nowe Miasteczko nie wyodrębniono, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną A.S. Kleczkowskiego (1990), Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Północna część gminy znajduje się w obrębie proponowanego obszaru ochronnego GZWP nr 302 „Pradolina Barycz – Głogów (W)"[159].
W granicach projektowanej strefy ochronnej postuluje się ograniczyć budowę obiektów produkcyjnych stwarzających zagrożenia dla środowiska, oczyszczalni ścieków, lokalizacji i eksploatacji ferm hodowlanych, stosujących technologie szczególnie uciążliwe dla środowiska oraz innej działalności gospodarczej mogącej spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów i wód powierzchniowych oraz podziemnych, a także zakazać odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do gruntu.

[159] Polgeol SA, *Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych Pradolina Barycz – Głogów (W) (GZWP nr 302)*, Warszawa 2007.

3.11. Ochrona krajobrazu kulturowego.

Obszar gminy Nowe Miasteczko charakteryzuje się stosunkowo dobrze zachowanym, pozbawionym znaczących elementów dysharmonizujących, krajobrazem kulturowym, charakterystyczym dla lokalych uwarunkowań. Historycznie uwarunkowana zabudowa, cechująca się typowymi dla lokalnej architektury obiektami, w większości miejscowości wiejskich tworzy czytelne układy ruralistyczne, lokalizowane na terenach rolnych w bliskim sąsiedztwie rozległych kompleksów rolnych, w nawiązaniu do głównego układu komunikacyjnego.
Celem ochrony krajobrazu kulturowego, zapisy niniejszego studium wprowadzają szereg ustaleń regulujących zasięg oraz wymogi dotyczące lokalizacji nowej zabudowy. Wprowadzanie tych ustaleń do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapewni racjonalną gospodarkę przestrzenną, ukierunkowaną na zachowanie oraz harmonijny rozwój krajobrazu kulturowego gminy.

3.12. Ochrona uzdrowisk.

Na obszarze gminy Nowe Miasteczko nie ustanowiono uzdrowisk.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.

Na obszarze gminy Nowe Miasteczko ochronie kulturowej na podstawie przepisów odrębnych podlegają:
- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków;
- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do gminnej ewidencji zabytków;
- stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków;
- stanowiska archeologiczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków.

Wykazy zabytków architektury i budownictwa oraz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz ewidencji zabytków, znajdują się w załącznikach do niniejszego tekstu.
Rejestr zabytków oraz ewidencja zabytków podlegają sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z rejestru i ewidencji zabytków poszczególnych obiektów nie jest sprzeczne z ustaleniami studium.

Dla obiektów i obszarów ujętych w gminnej ewidencji zabytków proponuje się ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zachowania lub odtwarzania, zgodnie z historycznymi wartościami:
- bryły obiektu,
- geometrii i sposobu krycia dachu,
- kompozycji elewacji, w tym detalu,
- stolarki okiennej i drzwiowej w zakresie rozmieszczenia oraz podziałów,
- kolorystyki.

Potwierdzone w terenie stanowiska archeologiczne należy otoczyć szczególną opieką i bezwzględnie zakazać prowadzenia jakichkolwiek działań mogących naruszyć stan zabytku.

W celu ochrony stanowisk archeologicznych postuluje się:
- pierwszeństwo działań związanych z ochroną stanowisk archeologicznych wobec wszelkich przedsięwzięć budowlanych i ziemnych (budowy, robót instalacyjnych, gazociągów, wodociągów, kabli energetycznych i telefonicznych, rowów melioracyjnych, tworzenie nowych wyrobisk kruszywa i składowisk odpadów oraz innych prac ziemnych),

- prowadzenie w obrębie stanowiska archeologicznego oraz w jego otoczeniu badań archeologicznych na zasadach określonych w przepisach odrębnych,
- zakaz naruszania stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej (grodziska, kurhany, wały itp.),
- stosowanie wymogów wynikających z przepisów odrębnych przy każdorazowym znalezisku archeologicznym.

Należy zauważyć, że największym niebezpieczeństwem dla zachowania istniejących na terenie gminy zabytków jest ich zły stan techniczny oraz brak lub niewłaściwe zagospodarowanie. Dla części obiektów, w szczególności nie objętych ochroną w postaci wpisu do rejestru, działaniami z zakresu prawa miejscowego, mogącymi przyczynić się do ratowania tych obiektów przed zupełną degradacją, byłoby urealnienie wymogów dotyczących ich ochrony, a w szczególności do zasad odnoszących się do remontów tych obiektów, bez ryzyka utraty przez obiekt cennych walorów decydujących o wartości zabytkowej. Jednak w zdecydowanej większości powodem złego stanu technicznego obiektów są problemy natury ekonomicznej i własnościowej, niemożliwe do uregulowania na szczeblu planowania przestrzennego, a wymagające opracowania kompleksowych mechanizmów działania.

Należy nadmienić, że w obowiązującym dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (w tym obowiązujących zmian planu ogólnego) określono zasady ochrony wartości kulturowych. Część z tych zapisów niezgodnie z obowiązującym prawem ustala ponadobowiązkowe nakazy odnośnie obiektów zabytkowych i obszarów objętych ochroną kulturową. Szczególnie dotyczy to ustalania obowiązku uzgadniania czynności inwestorskich z właściwym terytorialnie konserwatorem zabytków. Z powyższych względów niniejsze studium, w odniesieniu do obiektów zabytkowych i obszarów objętych ochroną kulturową, w tym stref ochrony konserwatorskiej, nie uwzględnia wszystkich ustaleń dokonanych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w tym zakresie.

Na podstawie wpisu do rejestru zabytków przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze decyzją nr 87 z dnia 16 kwietnia 1958 roku oraz decyzji nr 3032 z dnia 20 lipca 1978 roku utworzono strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej dla zespołu urbanistyczno – krajobrazowego Starego Miasta w Nowym Miasteczku. Obejmuje ona obszar miasta Nowe Miasteczko w granicach przebiegających po zewnętrznym obwodzie ulic: Moniuszki (od strony północnej), Wojska Polskiego (od zachodu), Adam a Mickiewicza i Piaskowej (od południa) oraz Fabrycznej i Ogrodowej (od wschodu). W celu stworzenia pasa ochronnego Starego Miasta wytyczono strefę obejmującą tereny dawnych przedmieść, na obszarze których zachowały się także obiekty wpisane do rejestru zabytków i objęte ewidencją konserwatorską. Obszar ten obejmuje teren miasta Nowe Miasteczko poza granicami wyznaczonego zespołu urbanistyczno-krajobrazowego Starego Miasta, a znajdującymi się w układzie przestrzennym krajobrazu w promieniu 500 m (decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze nr 87 z dnia 16 kwietnia 1958 roku) oraz teren objęty ochroną krajobrazową położony w promieniu 1000 m od zespołu urbanistyczno-krajobrazowego Starego Miasta (decyzja Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Zielonej Górze nr 3022 z dnia 20 lipca 1978 roku).

Ujęte w gminnej ewidencji zabytków cenne układy ruralistyczne miejscowości: Borów Polski, Borów Wielki, Gołaszyn, Miłaków i Popęszyce predysponowane są do objęcia ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako strefy ochrony konserwatorskiej.

W ramach stref ochrony konserwatorskiej postuluje się przyjmować następujące ustalenia:
- rozbudowę istniejących budynków oraz budynki nowe należy lokalizować w sposób uzupełniający istniejący układ zabudowy, w nawiązaniu do ukształtowanej linii zabudowy, a w przypadku zabudowy rozproszonej w nawiązaniu do kompozycji rozplanowania istniejącego zespołu budowlanego,
  przebudowa i rozbudowa zabudowy powinna odpowiadać istniejącym elementom,
- zabudowa uzupełniająca powinna być formowana przy zachowaniu jednorodnego charakteru architektoniczny poszczególnych ciągów i zespołów budowlanych, kontynuacji cech zabudowy zabytkowej,
- zachowanie występujących zasadniczych elementów historycznego układu dróg, ulic i placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni;
- nowo realizowane obiekty należy dostosowywać do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i formy bryły zabudowy;
- nawiązanie formą architektoniczną do lokalnej tradycji architektonicznej;
- ogrodzenia należy dostosować do tradycyjnych form występujących w otoczeniu obiektów zabytkowych;
- ochrona elementów krajobrazu naturalnego integralnie związane z zespołami zabytkowymi;
- ochrona panoram krajobrazowych poszczególnych wsi gminy.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie wskazuje się dóbr kultury współczesnej, wymagających objęcia ochroną.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

5. 1. Infrastruktura komunikacyjna.

Układ komunikacyjny gminy Nowe Miasteczko tworzą:
a) nr 3 (docelowo S3): Świnoujście – (Lubawka) – Jakuszyce;
b) drogi wojewódzkie:
   - nr 293: Borów Wielki – Nowe Miasteczko – Bytom Odrzański,
   - nr 297: Nowa Sól – Kożuchów – Szprotawa – Bolesławiec – Lwówek Śląski – Pasiecznik (DK nr 30),
   - nr 328: Nowe Miasteczko – Przemków – Chocianów – Chojnów – Złotoryja – Świerzawa – Wojcieszów - Marciszów (DK nr 5);
c) drogi powiatowe:
   - 1032F: Bytom Odrzański – Wierzbnica – Miłaków
   - 1035F: Nowe Miasteczko – Gołaszyn – Rejów
   - 1036F: Nowe Miasteczko – Żuków – Bukowice
   - 1037F: Nowe Miasteczko – Popęszyce
   - 1038F: Borów Wielki – Borów Polski – Nowe Miasteczko
   - 1039F: Konin – Szyba – Międzylesie – Wiechlice
   - 1040F: Lasocin – Dziadoszyce – Borów Polski
   - 1042F: Borów Wielki – Siecieborzyce – Pruszków
   - 1430F: DW nr 291 – Nieciecz – DK nr 3;
d) drogi gminne:
   - 102501F: Plac Cmentarny,
   - 102502F: Długa,
   - 102503F: Fabryczna,
   - 102504F: Garncarska,
   - 102505F: Kopernika,

- 102506F: Kościelna,
- 102507F: Lipowa,
- 102508F: 3-go Maja,
- 102509F: Marchlewskiego,
- 102509F: Marchlewskiego,
- 102510F: Marcinkowskiego,
- 102511F: Ogrodowa,
- 102512F: Paderewskiego,
- 102513F: Piaskowa,
- 102514F: Plac 1 Maja,
- 102515F: Podgórna,
- 102516F: Poniatowskiego,
- 102517F: Słowackiego,
- 102518F: Szkolna,
- 102519F: Wąska,
- 102520F: Wojska Polskiego,
- 102521F: Zamkowa ,
- 102522F: Zielona,
- 102523F: droga do kąpieliska,
- 102524F: ciąg pieszo-jezdny,
- 102525F: Świerczewskiego,
- 102526F: Sienkiewicza,
- 102527F: Żeromskiego,
- 102528F: Reymonta,
- 102529F: Matejki,
- 102530F: Chopina,
- 102531F: Rynek,
- 102532F: Szosa Bytomska,
- 102533F: Gołaszyn,
- 102534F: Kościuszki,
- 102535F: 9-go Maja,
- 102536F: Moniuszki,
- 102537F: 22 lipca,
- 102538F: Mickiewicza,
- 102539F: Dąbrowskiego,
- 102540F: Bolesława Prusa,
- 102541F: Marii Konopnickiej,
- 102542F: Królowej Jadwigi,
- 000903F: Nowe Miasteczko – Małaszowice,
- 000902F: Nieciecz – Rejów – Bycz,
- 000907F: Miłaków – Bonów,
- 000913F: Małaszowice – Miłaków – Bukowica,
- 002401F: Żuków – Popęszyce – Szyba – Borów Polski – Zawada,
- 002402F: Borów Wielki – Kierzkowice – Cisów,
- 003901F: Żuków – Miłaków,
- 003902F: Zimna Brzeźnica – Żuków,

- 003903F: Szyba – Popęszyce,
- 003904F: Krzakówek – Nowe Miasteczko,
- 003905F: Borów Polski – Borów Wielki – Długie – Borowina,
- 003906F: Mycielin do drogi Szyba – Długie,
- 003908F: Konin – Borów Polski,
- 003909F: Borów Polski – Nieciecz,
- 003910F: Borów Wielki – przysiółek,
- 003911F: Borów Wielki – Szyba – Polanka,
- 003912F: Nieciecz – Bielice,
- 003913F: Rejów – do DK nr 3 – Nieciecz,
- 003914F: Miłaków do DK nr 3,
- 003915F: Konin, równoległa do DW nr 293,
- 003916F: Gołaszyn, ul. Szosa Bytomska,
- 003917F: Żuków;

d) drogi wewnętrzne, transportu rolnego oraz drogi leśne;

e) nieczynna linia kolejowa nr 303: Rokitki – Chocianów – Przemków – Niegosławice – Nowe Miasteczko – Kożuchów.

Określa się następujące kierunki rozwoju układu komunikacyjnego gminy Nowe Miasteczko:

- dokończenie budowy drogi krajowej (ekspresowej) nr S3;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 293;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 297;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 328;
- budowa południowej obwodnicy miasta Nowe Miasteczko w ciągu dróg wojewódzkich;
- poprawa bezpieczeństwa na wybranych odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez tereny zabudowane (chodniki, pobocza, przejścia dla pieszych, sygnalizacja świetlna);
- modernizacja dróg powiatowych do pełnych parametrów klasy „Z”;
- inwestycje związane z drogami gminnymi:
  a) droga nr 002401F Żuków – Popęszyce;
  b) droga nr 002401F Szyba do drogi wojewódzkiej nr 293;
  c) droga nr 003901F Żuków – Miłaków;
  d) droga nr 003904F Popęszyce – Szyba;
  e) droga nr 003909F Borów Polski – Nieciecz;
  f) droga nr 003911F Borów Wielki – Szyba – Polanka;
  g) droga nr 003915F przez wieś Konin;
  h) drogi we wsi Borów Wielki;
  i) ul. Poniatowskiego w Gołaszynie;
  j) drogi dojazdowe we wsiach Gołaszyn i Popęszyce;
  k) droga koło cmentarza we wsi Miłaków;
  l) droga do cmentarza w Żukowie;
  m) ul. Łąkowa w Nowym Miasteczku;
  n) ul. Marchlewskiego w Nowym Miasteczku;
  o) ul. Moniuszki w Nowym Miasteczku;
  p) ul. Szosa Bytomska w Nowym Miasteczku;
  q) ul. Parkowa w Nowym Miasteczku;
  r) ul. Piłsudskiego w Nowym Miasteczku;

s) drogi na Osiedlu Wrocławskim II w Nowym Miasteczku;
t) droga na stawy w Nowym Miasteczku;

- dostosowanie parametrów jezdni i nośności nawierzchni dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych do ruchu ciężkiego i pojazdów rolniczych, zwłaszcza w perspektywie dalszego rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego i funkcji przemysłowo – usługowych, w tym rekreacyjnych;
- sukcesywne zastępowanie nawierzchni gruntowej i tłuczniowej na bitumiczną na drogach gminnych;
- budowa dróg wewnętrznych do obsługi poszczególnych posesji oraz dojazdów do użytków rolnych;
- budowa chodników dla ruchu pieszego i rowerowego;
- budowa parkingów i zatok autobusowych.

Dopuszcza się korektę przebiegu południowej obwodnicy miasta Nowe Miasteczko w ciągu dróg wojewódzkich. Wzdłuż ostatecznego przebiegu obwodnicy należy przewidzieć zieleń izolacyjną celem ograniczenia uciążliwości dla sąsiednich terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

Dopuszcza się realizowanie remontów i przebudowy istniejących dróg w obrębie istniejących pasów drogowych. W razie potrzeb związanych ze zmianą uwarunkowań, w tym zmian zarządcy dopuszcza się zmianę określonych w studium klas technicznych dróg.

Ze względu na istniejące uwarunkowania na terenie gminy Nowe Miasteczko dopuszcza się realizację dróg o obniżonych parametrach, szczególnie w zakresie minimalnej szerokości dróg w liniach rozgraniczających, a także zmianę klasy dróg. Za dopuszczalne uznaje się także etapowanie realizacji dróg oraz korektę ich przebiegów w stosunku do określonych na rysunku studium, celem ich dostosowania do warunków lokalnych związanych z ukształtowaniem terenu, sytuacją własnościową lub względami technicznymi.

Teren nieczynnej linii kolejowej nr 303 przeznacza się pod komunikację innego rodzaju. Powinna perspektywicznie pełnić rolę powiązaną z turystyką jako ścieżka rowerowa czy kolej normano- lub wąskotorowa. Nie wyklucza się adaptacji przynajmniej części odcinka linii na drogę.

Dopuszcza się lokalizowanie ścieżek i tras rowerowych na terenie gminy, które docelowo powinny stanowić ważny element uzupełniający drogowy układ komunikacyjny i system tras turystycznych.

W celu zapewnienia prawidłowej obsługi ruchu samochodowego należy zapewnić rozwój systemu parkingów i miejsc obsługi. Niniejsze studium dopuszcza lokalizację parkingów w terenach zabudowy, zarówno w postaci wydzielonych terenów, jak i towarzyszących miejsc parkingowych. W tym celu ustala się minimalne ilości miejsc parkingowych dla poszczególnych funkcji terenu:

- 1 miejsce parkingowe na 1 lokal mieszkalny w zabudowie mieszkaniowej,
- 1 miejsce parkingowe na każde 50m^2 powierzchni użytkowej w zabudowie usługowej i produkcyjnej lub 1 miejsce parkingowe na 5 użytkowników jednocześnie.

Dodatkowo należy przewidzieć miejsca do parkowana samochodów wyposażonych w kartę parkingową w ilości nie mniejszej niż określona w przepisach odrębnych.
Dopuszcza się ustanawianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wyższych współczynników minimalnych miejsc parkingowych, w szczególności dla terenów nowego zainwestowania.

Miejsca parkingowe należy zapewniać w obrębie danej nieruchomości. Dopuszcza się stosowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego odstępstw od tej reguły pod warunkiem, że w bezpośrednim sąsiedztwie przewidziany jest parking do obsługi tej funkcji, spełniający wymogi minimalnych ilości miejsc

parkingowych lub możliwe jest wykorzystanie miejsc postojowych wzdłuż dróg i ulic sąsiadujacych z nieruchomościami.

5. 2. Infrastruktura techniczna.

Na całym obszarze gminy Nowe Miasteczko dopuszcza się lokalizowanie nie przewidzianych w studium urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, w tym sieci dystrybucyjnych i przesyłowych.

Ustala się ogólne zasady uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną:
- należy dążyć do sytuacji, w której wszystkie nowe liniowe elementy infrastruktury technicznej, poza przyłączami do poszczególnych obiektów, powinny być usytuowane pod ziemią (linie elektroenergetyczne niskiego i średniego napięcia oraz telefoniczne wyłącznie kablowe)
- wszelkie inwestycje oraz zmiany w zakresie zaopatrzenia w ciepło, wodę, gaz, energię elektryczną, sieć telekomunikacyjną, odprowadzania ścieków oraz lokalizacji urządzeń technicznych wymagają spełnienia wymogów przepisów odrębnych;
- lokalizacja konstrukcji wsporczych dla infrastruktury technicznej, w tym masztów, powinna być realizowana przy zachowaniu zasady ograniczania wpływu na krajobraz, w tym na walory widokowe, oraz nie powinna kolidować z zachowaniem tradycyjnych dominant architektonicznych wsi i konkurować z nimi.

5.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

W ramach zaopatrzenia w wodę ustala się sukcesywną rozbudowę sieci wodociągowej na terenach istniejącego i planowanego zainwestowania na obszarze całej gminy.

Ustala się ogólne zasady zaopatrzenia w wodę:
- zaopatrzenie w wodę dla celów bytowo-gospodarczych, przeciwpożarowych i grzewczych z ujęć wody z zachowaniem istniejących systemów wodociągowych z dalszą ich rozbudową i utrzymaniem;
- zaopatrzenie w wodę z rozdzielczej sieci wodociągowej lub z indywidualnych ujęć wody zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, ze szczególnym uwzględnieniem warunków dostępności do wody dla celów przeciwpożarowych;
- ustala się obowiązek zabezpieczenia i ochrony ujęć wody na całym obszarze gminy.

5.2.2. Odprowadzanie ścieków.

W zakresie gospodarki ściekowej zakłada się budowę i rozbudowę sieci, zgodnie z opracowaną koncepcją. Zakłada się budowę sieci kanalizacyjnej wraz z oczyszczalnią ścieków w Borowie Wielkim oraz budowę sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Miłaków, Popęszyce i Żuków, a także rozbudowę sieci kanalizacyjnej dla nowo powstałych budynków mieszkalnych i gospodarczych w granicach funkcjonującej aglomeracji.
Niezależnie od powyższego dopuszcza się budowę i rozbudowę sieci kanalizacyjnej na całym obszarze administracyjnym gminy Nowe Miasteczko.

Uchwałą nr XLVII/565/14 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 05 maja 2014 roku wyznaczono aglomerację „Nowe Miasteczko” o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 3373, która obejmuje obszar miasta Nowe Miasteczko i wieś Gołaszyn.

Ustala się ogólne zasady odprowadzania i oczyszczenia ścieków bytowych i komunalnych:
- zakaz odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do gruntu, cieków powierzchniowych oraz wód podziemnych;
- docelową realizację sieci kanalizacyjnej z odprowadzeniem do oczyszczalni ścieków na terenach przewidywanych do zbiorowego rozwiązania gospodarki ściekowej;
- dopuszczenie lokalizacji bezodpływowych zbiorników lub indywidualnych oczyszczalni ścieków pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi i lokalizacją z uwzględnieniem warunków wodno-gruntowych;
- dopuszczenie odprowadzania wód opadowych do cieków wód powierzchniowych lub rozprowadzenie na terenach zainwestowania (w tym retencjonowanie), z uwzględnieniem potrzeby podczyszczania wód spływających z powierzchni utwardzonych, szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami ropopochodnymi.

5.2.3. Zaopatrzenie w gaz.

Ustala się ogólne zasady zaopatrzenia w gaz:
- dopuszczenie rozbudowy sieci gazowych przesyłowych lub rozdzielczych oraz lokalizacji stacji redukcyjno-pomiarowych w zależności od potrzeb – na warunkach określonych w przepisach odrębnych;
- dopuszcza się budowę sieci gazowych;
- dopuszcza się stosowanie indywidualnych zbiorników zaopatrzenia w gaz płynny, pod warunkiem spełnienia wymogów przepisów odrębnych.

5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Ustala się ogólne zasady zaopatrzenia w energię elektryczną:
- zaopatrzenie z sieci elektroenergetycznej lub niekonwencjonalnych źródeł energii;
- dopuszczenie zaopatrzenia z mikroinstalacji i małych instalacji, w rozumieniu ustawy o odnawialnych źródłach energii, o mocy nie przekraczającej 100 kW, w tym na zasadach energetyki prosumenckiej, z zastrzeżeniem ustaleń rozdziału 5.2.6. części II tekstu studium;
- rozbudowę sieci elektrycznej wraz z niezbędnymi urządzeniami technicznymi według technicznych warunków przyłączenia;
- w przypadku kolizji planowanego zagospodarowania terenu z istniejącymi liniami elektroenergetycznymi dopuszcza się ich przebudowę;
- dopuszcza się budowę stacji transformatorowych;
- dopuszcza się ustalanie strefy technicznej umożliwiającej eksploatację sieci z uwzględnieniem dostępu do sieci, wzdłuż przebiegu napowietrznych linii elektroenergetycznych.

5.2.5. Zaopatrzenie w energię cieplną.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się docelowo zaopatrzenie w ciepło w oparciu o indywidualne i grupowe instalacje zasilane gazem, energią elektryczną, olejem opałowym, paliwami stałymi i innymi paliwami oraz w oparciu o mikroinstalacje i małe instalacje w rozumieniu ustawy o odnawialnych źródłach energii o mocy nie przekraczającej 100 kW, w tym na zasadach energetyki prosumenckiej, z zastrzeżeniem ustaleń rozdziału 5.2.6. części II tekstu studium.

5.2.6. Niekonwencjonalne źródła energii.

Na obszarze gminy nie ustala się terenów rozmieszczenia obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, za wyjątkiem terenów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii - farma fotowoltaiczna: 1.1 PEF, 3.1 PEF, 4.1 PEF, 4.2 PEF, 4.3 PEF, 5.1 PEF, 6.1 PEF, 6.2 PEF, 8.1 PEF i 10.1 PEF (wraz z określoną na rysunku studium strefą oddziaływania równą granicy jednostki planistycznej) oraz terenów z dopuszczonym rozmieszczeniem urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farm fotowoltaicznych: 4.1 U,PEF i 9.1 U,PEF. Ponadto dopuszczono rozmieszczenie obiektów i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – farm fotowoltaicznych o mocy nie przekraczającej 100 kW w ramach terenów 1.1 W,PEF i 3.1 W,PEF.

Ponadto dopuszcza się lokalizację mikroinstalacji i małych instalacji o mocy do 100 kW, w rozumieniu ustawy o odnawialnych źródłach energii, stanowiących obiekty i urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy nie przekraczającej 100 kW, w szczególności:

- małych elektrowni wodnych;
- biogazowni na terenach oznaczonych na rysunku studium symbolami R;
- pozostałych źródeł energii odnawialnej, takich jak np. kolektory słoneczne i wymienniki ciepła, pod warunkiem nie przekroczenia parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu wyznaczonych dla danej jednostki planistycznej.

Dla wymienionych przedsięwzięć, o ile wymagają tego przepisy odrębne, należy przeprowadzić analizy i postępowania mające na celu określenie dopuszczalności ich lokalizacji ze względu na cele ochrony przyrody i środowiska – dotyczy to szczególnie planowanych lokalizacji na obszarach objętych ochroną na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody.

Zakazuje się lokalizacji wszelkich elektrowni wiatrowych.

5.2.7. Telekomunikacja.

W zakresie zaopatrzenia w sieć telekomunikacyjną ustala się rozbudowę istniejących sieci i urządzeń oraz budowę nowych, w zależności od zapotrzebowania.

Dla lokalizacji inwestycji z zakresu telekomunikacji stosować należy przepisy odrębne.

Postuluje się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustalania warunków lokalizacji obiektów infrastruktury, mogących kolidować z zasadami ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

5.2.8. Gospodarka odpadami.

Gospodarka odpadami na terenie gminy Nowe Miasteczko powinna być prowadzona w oparciu o ustalenia przepisów odrębnych, w tym ustawy o odpadach.

6. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.

W oparciu o zamierzenia inwestycyjne gminy Nowe Miasteczko, określone na potrzeby opracowania niniejszego studium, jako obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego należy określić:

- teren budowy przedszkola w Nowym Miasteczku (obręb ewidencyjny Gołaszyn);
- teren budowy świetlicy wiejskiej w Niecieczy;
- adaptacja byłej siedziby Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na cele usług publicznych, w tym szeroko rozumianej opieki społecznej;
- teren budowy hali sportowej w Nowym Miasteczku;
- teren zagospodarowania terenu stawów w Nowym Miasteczku;
- teren Parku XXX lecia w Nowym Miasteczku na cele rekreacyjne;
- tereny rozbudowy boisk w miejscowościach: Nieciecz, Popęszyce, Rejów i Szyba.
- teren budowy, rozbudowy, modernizacji dróg gminnych;
- tereny rozbudowy sieci wodociągowej;
- teren modernizacji stacji uzdatniania wody;
- tereny rozbudowy sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Miłaków, Popęszyce i Żuków;
- tereny budowy lokalnych systemów zagospodarowania ścieków w pozostałych miejscowościach;
- tereny budowy oczyszczalni ścieków oraz sieci kanalizacyjnej w Borowie Wielkim;
- tereny rozbudowy istniejących cmentarzy.
- obszar całej gminy jako teren inwestycji związanych z budową dystrybucyjnych sieci infrastruktury technicznej, sieci szlaków turystycznych, tras i ścieżek rowerowych i ścieżek dydaktycznych.

Powyższa lista nie jest zamknięta i powinna być sukcesywnie uzupełniana o inne obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego, zgodnie z bieżącymi potrzebami gminy.

7. OBSZARY NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM.

Do planowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Nowe Miasteczko należy zaliczyć:

- teren budowy drogi krajowej (ekspresowej) nr S3;
- teren modernizacji drogi wojewódzkiej nr 293;
- teren modernizacji drogi wojewódzkiej nr 297;
- teren modernizacji drogi wojewódzkiej nr 328;
- teren budowy południowej obwodnicy miasta Nowe Miasteczko w ciągu dróg wojewódzkich;
- teren modernizacji dróg powiatowych do pełnych parametrów klasy „Z”.

8. OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

W grancach gminy Nowe Miasteczko nie ma obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Perspektywicznie obowiązek opracowania zmian planów miejscowych lub nowych planów miejscowych będzie następował w przypadku podjęcia decyzji o lokalizacji nie uwzględnionych dotychczas inwestycji na obszarach

dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe. Takimi obszarami będą w szczególności:

a) obszary przestrzeni publicznej;
b) tereny górnicze w przypadkach których opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe w myśl przepisów ustawy prawo górnicze i geologiczne (lub perspektywicznie innego aktu prawnego odpowiadającego pod względem merytorycznym).

W przypadku lokalizacji nie przewidzianych w studium inwestycji, dla których sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe, a których lokalizacja nie jest sprzeczna z ustaleniami studium, obowiązek sporządzenia niezbędnej zmiany planu ustala się niezależnie od powyższych zapisów.

9. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

Z uwagi na obowiazywanie na terenie części gminy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w części ustaleń uznawanych za aktualne, nie wyznacza sie kompleksowych obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Perspektywiczne zamierzenia w zakresie prac planistycznych moga dotyczyć realizacji zmian obecnie obowiazujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opracowania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w oparciu o ustalenia niniejszego studium. Plany miejscowe realizowane będą w zależności od potrzeb, na terenach dla których wystąpi potrzeba ich realizacji. Niniejsze studium dopuszcza realizację miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zarówno dla całych obrębów geodezyjnych, ich wydzielonych części, jak i dla całych lub fragmentów poszczególnych jednostek planistycznych. Proponuje sie przyjmowanie granic opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do granic ewidencyjnych.

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.

10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.

Pod względem jakości gleb wyrażonej klasyfikacją bonitacyjną gmina Nowe Miasteczko posiada dobre warunki do produkcji rolniczej. Udział gruntów ornych reprezentujących II klasę bonitacyjną jest niski i wynosi 6,79 %. Grunty orne dobrej jakości, będące w III klasie bonitacyjnej stanowią 42,60 %. Grunty orne średniej jakości czyli IV klasy bonitacyjnej to 29,06 % ogółu, zaś grunty orne słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią 21,56 % ogółu gruntów ornych. Natomiast udział użytków zielonych (sady, łąki i pastwiska), będących w II klasie bonitacyjnej wynosi 8,54 %, a w III klasie bonitacyjnej wynosi 42,33 %. Użytki zielone średniej jakości czyli IV klasy bonitacyjnej to 32,72 % ogółu, zaś użytki zielone słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią 16,42 % ogółu użytków zielonych. Wśród użytków zielonych najlepszą bonitacją charakteryzują się łąki (60,80 % w II i III klasie) oraz pastwiska (43,83 % w II i III klasie), zaś najsłabszą sady (brak klasy II i 3,74 % w klasie III). W każdej miejscowości znajdują się użytki rolne objęte ochroną.

Powyższe uwarunkowania decydują, że głównym kierunkiem w produkcji rolniczej jest uprawa roślinna dostosowana na potrzeby rolno – spożywczego przemysłu przetwórczego oraz uzupełniająco hodowla zwierząt.

Uzupełniającą dziedzinę lokalnego rolnictwa stanowi gospodarka rybacka.
Alternatywnym rozwiązaniem dla produkcji rolniczej jest prowadzenie gospodarstw agroturystycznych.

10.2. Zalesienia.

Zgodnie z zapisami rozdziału 2. „Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy" części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasteczko" studium, dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI.

10.3. Ochrona lasów.

Ochronę lasów należy prowadzić jako racjonalną gospodarkę zasobami w oparciu o obowiązujące plany urządzenia lasów.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna.

11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie określono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu ustawy Prawo wodne.

Na terenie gminy nie występują osuwiska. Według *Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000*, arkusz Szprotawa nr 649 (Państwowy Instytut Geologiczny, 2004), w południowej części gminy, pomiędzy Popęszycami a Żukowem, występują obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Obejmują one jednak tereny zajęte przez lasy.

12. OBIEKTY I OBSZARY DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie ma się obiektów i obszarów dla których wyznaczono lub wyznacza się w złożu kopalin filar ochronny.

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie są zlokalizowane pomniki zagłady i ich strefy ochronne w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1999r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko określa się następująco:
- obszary wymagające przekształceń: rejon stawów w Nowym Miasteczku;
- obszary wymagające rehabilitacji: ruiny zamku w Borowie Polskim, pałac w Borowie Wielkim, dwór w Borowie Wielkim.

Nie wyznacza się obszarów wymagających rekultywacji i remediacji.

15. OBSZARY ZDEGRADOWANE.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko zlokalizowany jest obszar zdegradowany w obrębie ewidencyjnym Nieciecz. Jest to teren po byłej kopalni węgla brunatnego. W jego granicach proponuje się utworzenie użytku ekologicznego, zgodnie z ustaleniami zawartymi w podrozdziale nr 3.2. „obszary proponowane do objęcia ochroną".

16. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH.

Na terenie gminy Nowe Miasteczko nie ustalono terenów zamkniętych ani ich stref ochronnych.

17. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM.

Obszar gminy Nowe Miasteczko nie funkcjonuje w ramach ustanowionych obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

18. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

Przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać następujące wytyczne niniejszego studium:
- określone dla poszczególnych jednostek planistycznych funkcje terenów, w ramach dopuszczonych funkcji podstawowych i uzupełniających terenu, ulegają uściśleniu na etapie planu miejscowego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych, fizjograficznych, przyrodniczych, ekonomicznych, komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych;
- za zgodne z ustaleniami studium uznaje się zagospodarowanie w całości funkcją uzupełniającą terenów wydzielonych z jednostki planistycznej;
- dopuszcza się utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia, sposobu zagospodarowania i zabudowy także na terenach, na których studium przewiduje inną funkcję;
- dopuszcza się rozbudowę istniejących obiektów z zachowaniem i kontynuacją funkcji pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi;
- linie rozgraniczające poszczególne jednostki planistyczne podlegają uściśleniu w planach miejscowych, przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań, zwłaszcza szczegółów terenowych, granic ewidencyjnych

nieruchomości oraz korekt niezbędnych do właściwego zagospodarowania terenu, szczególnie gdy korekta granic jest niezbędna dla właściwej obsługi komunikacyjnej lub wyposażenia w infrastrukturę techniczną;
- wielkość wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej oraz wskaźnika powierzchni zabudowanej może być regulowana w planach miejscowych w zależności od lokalnych uwarunkowań i potrzeb kształtowania ładu przestrzennego, pod warunkiem nie przekraczania wartości granicznych wskazanych dla poszczególnych jednostek planistycznych;
- dopuszcza się ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego minimalnej powierzchni działki budowlanej na której można realizować zabudowę dla działek istniejących, nie spełniających wymogów określonych dla poszczególnych jednostek planistycznych;
- przepisy odrębne przyjęte po wejściu w życie studium, a odnoszące się do ustaleń studium, należy traktować jako nadrzędne w stosunku do niniejszego studium.

Przy badaniu czy ustalenia sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego nie są sprzeczne z ustaleniami niniejszego studium należy przede wszystkim brać pod uwagę ustalenia rozdziałów 2.2. i 2.3 części II studium, a także wytyczne niniejszego rozdziału.

SŁOWNICZEK POJĘĆ

Ilekroć w zapisach studium jest mowa o:
- **rysunku studium** – należy przez to rozumieć załączniki graficzne nr 2 i 3 do uchwały, stanowiące graficzny zapis kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Nowe Miasteczko;
- **jednostce planistycznej** – należy przez to rozumieć teren określony w części graficznej studium, ograniczony liniami rozgraniczającymi i oznaczony symbolem;
- **przeznaczeniu podstawowym terenu** – należy przez to funkcję terenu przeznaczoną do lokalizacji w danym terenie, która powinna stanowić dominującą funkcję w obrębie danej jednostki planistycznej;
- **przeznaczeniu uzupełniającym terenu** – należy przez to rozumieć funkcję inną niż podstawowa, dopuszczoną do lokalizacji na danym terenie;
- **urządzeniach towarzyszących** – należy przez to rozumieć obiekty technicznego wyposażenia i infrastruktury technicznej, zaplecze parkingowe i garażowe (trwale związane z gruntem) oraz inne urządzenia pełniące służebną rolę wobec przeznaczenia podstawowego i uzupełniającego terenu;
- **wskaźniku powierzchni biologicznie czynnej** – należy przez to rozumieć udział procentowy powierzchni zajętej przez teren biologicznie czynny w ogólnej powierzchni działki budowlanej. Pojęcie terenu biologicznie czynnego należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi;
- **wskaźniku powierzchni zabudowanej** – należy przez to rozumieć udział procentowy sumy powierzchni zabudowanych przez budynki i budowle w ogólnej powierzchni działki budowlanej;
- **wysokości zabudowy** – należy przez to rozumieć w przypadku budynków wysokość budynków w rozumieniu ustawy prawo budowlane, a w przypadku pozostałych obiektów budowlanych wymiar pionowy liczony od najniższej rzędnej terenu na którym jest posadowiony obiekt budowlany do najwyższego punktu obiektu budowlanego;
- **dominancie** – należy przez to rozumieć obiekt budowlany, jego część lub zespół obiektów budowlanych, który koncentruje uwagę obserwatora w pewnym obszarze ze względu na swoją wyróżniającą formę architektoniczną;
- **usługach / zabudowie usługowej** – należy przez to rozumieć działalności i obiekty w których prowadzona jest działalność w dziedzinach: handlu detalicznego i hurtowego, w tym obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 2000m^2, gastronomii, rzemiosła, szkolnictwa, zdrowia, kultury i rozrywki, sportu i rekreacji, obsługi komunikacji (w tym stacje naprawy i obsługi pojazdów mechanicznych, bazy transportowe i

spedycyjne), instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, siedzib stowarzyszeń, związków, izb zawodowych i gospodarczych, jednostek projektowych i consultingowych, instytucji gospodarczych, środków masowej komunikacji i łączności, zakwaterowania, bezpieczeństwa publicznego oraz innych, których powyższe grupy nie dotyczą bezpośrednio, a mają charakter usługi, a także działalności rzemieślnicze i usługi publiczne;
- **zabudowie letniskowej i rekreacyjnej** – należy przez to rozumieć zabudowę przeznaczoną na indywidualne potrzeby związane z wypoczynkiem i rekreacją, użytkowane okresowo, z wyłączeniem prowadzenia w niej działalności gospodarczej;
- **przedsięwzięciach mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko** – należy przez to rozumieć przedsięwzięcia w rozumieniu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- **przepisach odrębnych** – należy przez to rozumieć przepisy ustaw wraz z aktami wykonawczymi oraz ograniczenia w dysponowaniu terenem, wynikające z prawomocnych decyzji administracyjnych, a także plany i programy sporządzane na podstawie przepisów ustaw wraz z aktami wykonawczymi;

Nie zdefiniowane pojęcia należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi.

PODSUMOWANIE

Celem opracowania było sporządzenie dokumentu zawierającego uaktualnione dane na temat uwarunkowań i kierunków rozwoju poszczególnych funkcji gminy Nowe Miasteczko. W studium uwzględniono wszystkie elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru, opracowane w następujących działach: rolnictwo, leśnictwo, przemysł, turystyka i rekreacja, mieszkalnictwo, usługi, infrastruktura techniczna i komunikacja. Zwrócono uwagę także na zagadnienia dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustalono generalne zasady przebudowy układu przestrzenno – funkcjonalnego.

Podstawowe problemy, które poruszono to:
- stworzenie możliwości terenowych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego;
- zapewnienie warunków do rozwoju budownictwa usługowego;
- zapewnienie warunków do stworzenia terenów obsługi ruchu turystycznego;
- rozwój terenów aktywności gospodarczej;
- określenie chronionych elementów środowiska przyrodniczego;
- uściślenie wymogów ochrony środowiska dla obszarów chronionych;
- określenie kierunków działań zmierzających do poprawy jakości środowiska we wszystkich jego elementach;
- podporządkowanie rozwoju funkcjonalnego i przestrzennego obszaru wymogom ochrony środowiska przyrodniczego;
- ochrona zabytków oraz cennych kulturowo zespołów urbanistycznych i ruralistycznych;
- modernizacja i rozwój układu komunikacyjnego;
- uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej;
- rozwiązanie problemu gospodarki odpadami.

SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Z zakresu rozwoju funkcjonalnego:

1) Dla funkcji rolniczej: uprawy polowe z uwzględnieniem funkcji alternatywnych, takich jak usługi agroturystyki.
2) Dla funkcji przemysłowej: rozwój terenów produkcyjnych w oparciu o tereny produkcyjno-usługowe oraz tereny eksploatacji surowców.
3) Dla gospodarki leśnej: zalesianie gruntów rolnych słabych klas bonitacyjnych.
4) Dla funkcji usługowej: proponuje się zachowanie rezerw pod budownictwo usługowe, rozwój lokalnych ośrodków usługowych z nastawieniem na obsługę mieszkańców, a także rozwój bazy usługowo-turystycznej.
5) Dla funkcji mieszkaniowej: zaleca się zachowanie rezerw terenowych pod rozwój tej funkcji we wszystkich podjednostkach osadniczych, podwyższenie jakości mieszkań komunalnych, uzupełnienie istniejącej zabudowy, przy zachowaniu wysokiej jakości architektury, spójnej z charakterem historycznej zabudowy łużyckiej.
6) Dla funkcji turystycznej: rozwój funkcji w oparciu o istniejące walory kulturowe i przyrodnicze, wprowadzanie funkcji turystycznych do obiektów cennych kulturowo, wykorzystanie dolin rzek i terenów leśnych.

Z zakresu ochrony środowiska i jego zasobów:

1) Ochroną obejmuje się ustanowione na terenie gminy formy ochrony przyrody, a także pozostałe elementy środowiska przyrodniczego.
2) Przewiduje się ustanowienie ochrony dla obszarów projektowanych użytków ekologicznych.
2) Proponuje się stosowanie zabiegów minimalizujących negatywny wpływ na powietrze atmosferyczne, wody powierzchniowe, gleby oraz oddziaływanie hałasu, promieniowania elektromagnetycznego.
3) Prowadzenie działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, ochrony zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych.

Z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

1) Ochroną obejmuje się: obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa lubuskiego, obiekty, obszary i stanowiska archeologiczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków.
2) Ustalono ochronę w strefach ochrony konserwatorskich.

Z zakresu zagospodarowania i użytkowania terenu:

1) Infrastruktura komunikacyjna:
   - dokończenie budowy drogi ekspresowej nr S3,
   - modernizacje i przebudowy dróg wojewódzkich;
   - modernizacje i przebudowy dróg powiatowych,
   - modernizacje i przebudowy dróg gminnych;
2) Infrastruktura techniczna:
   - uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej;
   - prowadzenie gospodarki odpadami w oparciu o przepisy odrębne;
   - inwestycje związane z budową i modernizacją linii energetycznych na terenie gminy;
   - rozwój systemów telekomunikacyjnych.
   - preferowanie ekologicznych źródeł energii cieplnej.

Z zakresu kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

1) Ukierunkowanie na rolnictwo polowe, z alternatywnym rozwojem agroturystyki.
2) Racjonalna gospodarka leśna.

3) Dopuszczenie zwiększenia lesistości gminy poprzez zalesienie gruntów najniższych klas bonitacyjnych oraz nieużytków.

W wyniku niniejszej zmiany *Studium* dokonano wyłącznie zmiany użytkowania wybranych terenów w obrębach ewidencyjnych Borów Wielki, Gołaszyn i Popęszyce na następujących działkach ewidencyjnych:

- Borów Wielki: 44/1 (część), 44/2, 63 (część) i 389 (część) – pod powiększenie terenu 3.3RMU;
- Gołaszyn: 15/1 i 568/1 – pod powiększenie terenu 4.4R;
- Popęszyce: 14/5 – pod wyodrębnienie terenu 8.1UP.

WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTECZKO I UZASADNIENIE ROZWIĄZAŃ

Ustalenie kierunków rozwoju gminy Nowe Miasteczko jest w głównej mierze zdeterminowane przez korzystne położenie gminy w regionie. Oprócz walorów naturalnych duże znaczenie dla rozwoju mają przebiegające przez gminę szlaki komunikacyjne.

Funkcja mieszkaniowa jest wiodącym przeznaczeniem terenów zainwestowanych w gminie, determinuje i generuje rozwój gminy.

Niemniej ważnymi aspektami warunkującymi rozwój gminy są walory przyrodnicze oraz kulturowe. Wysokie walory przyrodnicze a także zabytki kultury, sprzyjają rozwojowi turystyki. Warunkiem rozwoju tej dziedziny gospodarki jest prowadzenie działań mających na celu rewitalizację zabytków, utrzymywanie estetyki terenów zielonych oraz dbałość o stan środowiska naturalnego.

Do poprawy stanu środowiska, zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy Nowe Miasteczko, a przede wszystkim poprawy jakości życia mieszkańców przyczynić się może modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej. Niezbędne jest prowadzenie kompleksowej gospodarki odpadami, a także dalsze regulowanie gospodarki wodno-ściekowej. Ważnym zadaniem jest poprawa stanu technicznego dróg.

Dążeniem nadrzędnym przy wyznaczaniu zasad rozwoju gospodarczego gminy Nowe Miasteczko jest ciągła poprawa jakości życia społeczności lokalnej poprzez poprawę dostępu do usług. Ze względu na stan techniczny zabudowy mieszkaniowej i istniejące zapotrzebowanie na lokale mieszkaniowe wskazuje się na konieczność remontów i rewitalizacji istniejącej zabudowy. Wyznacza się także rezerwy terenów pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową.

LITERATURA

ArKom, zespół projektowy, *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nowe Miasteczko*, Zielona Góra 2000.

Baczyńska A., Gogołek A., Kaniecki A., *Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-8-C Nowa Sól*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2005.

Baraniecki L., Bieroński J., Kuźniewski E., Pawlak W., *Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-8-D Bytom Odrzański*, Uniwersytet Wrocławski 1998.

Baraniecki L., Bieroński J., Kuźniewski E., Pawlak W., *Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-20-B Przemków*, Uniwersytet Wrocławski 1998.

Bieroński J., Pawlak W., Tomaszewski J., *Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-8-D Bytom Odrzański*, Uniwersytet Wrocławski 2000.

Bieroński J., Pawlak W., Tomaszewski J., *Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-20-A Szprotawa*, Uniwersytet Wrocławski 2001.

Bieroński J., Pawlak W., Tomaszewski J., *Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-20-B Przemków*, Uniwersytet Wrocławski 2001.

Brzóska J., Karwacka G., Kijowski A., Żynda S., *Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-8-C Nowa Sól*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2002.

Brzóska J., Karwacka G., Kijowski A., Żynda S., *Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-20-A Szprotawa*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu 2006.

Centrum Innowacji Technologii i Rozwoju sp. z o.o., zespół projektowy, *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Nowe Miasteczko*, Zielona Góra 2009.

EKO – GEO GLOB, *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nowosolskiego na lata 2020 – 2023 z perspektywą do roku 2027*, Nowa Sól 2020.

Główny Urząd Statystyczny, *www.stat.gov.pl/bdl*, 2017

Gmina Nowe Miasteczko, *Gminna Ewidencja Zabytków*, Nowe Miasteczko 2013.

Kondracki J., *Geografia regionalna Polski,* Warszawa 2000.

Kubiak J., Wróbel I. (dr inż.), Wróbel I. (mgr), *Plan Gospodarki Odpadami Miasta i Gminy Nowe Miasteczko*, Nowe Miasteczko 2004.

Kubiak J., Wróbel I. (dr inż.), Wróbel I. (mgr), *Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Nowe Miasteczko*, Nowe Miasteczko 2004.

Liga Ochrony Przyrody w Zielonej Górze, Zakład Usług „Natura”, *Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza gmin (wersja wstępna) – Gmina Nowe Miasteczko*, Zielona Góra 1995.

Matuszczak G., Ratajczak W., Tarczyńska M., *Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Miasta i Gminy Nowe Miasteczko na lata 2012 – 2015*, Nowe Miasteczko 2012.

Państwowy Instytut Geologiczny, *Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz 612 Nowa Sól*, Warszawa 2006.

Państwowy Instytut Geologiczny, *Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz 613 Bytom Odrzański*, Warszawa 2004.

Państwowy Instytut Geologiczny, *Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz 649 Szprotawa*, Warszawa 2004.

Państwowy Instytut Geologiczny, *Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz 650 Przemków*, Warszawa 2004.

~~**Starostwo Powiatowe w Nowej Soli**, *Program Ochrony Środowiska wraz z projektem Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Nowosolskiego*, Nowa Sól 2003.~~

Starostwo Powiatowe w Nowej Soli, *Strategia Rozwoju Powiatu Nowosolskiego na lata 2015 – 2025*, Nowa Sól 2015.

Uniglob s.c., zespół projektowy, *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasteczko*, Nowe Miasteczko – Łask 2000.

~~**Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego**, zespół projektowy, *Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego*, Zielona Góra 2012.~~

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze, *Województwo Lubuskie 2015*, Zielona Góra 2016.

Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999.

Wydawnictwo Turystyczne PLAN, *Powiat Nowosolski 1:60000*, mapa turystyczna, Wydanie I, Jelenia Góra 2010.

Wydawnictwo Turystyczne PLAN, *Pojezierze Sławskie 1:75000*, mapa turystyczna, Jelenia Góra 2014

www.nowemiasteczko.pl, Nowe Miasteczko 2017

Zarząd Województwa Lubuskiego, *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego*, Zielona Góra 2018.

Zarząd Województwa Lubuskiego, *Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2017 – 2020*, Zielona Góra 2016.

Zarząd Województwa Lubuskiego, *Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020*, Zielona Góra 2012.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1: Gmina Nowe Miasteczko – wykaz obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

L.p.	Adres	Obiekt
1	2	3
	NOWE MIASTECZKO	
1	ul. 22 Lipca 1	przychodnia zdrowia
2	ul. Kolejowa 12	Poczta Polska
3	ul. Polna 2	plebania
4	ul. Marcinkowskiego 1	Zespół Szkół nr 1
5	Plac Strzelecki 2	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 6
6	Plac Strzelecki 4	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 6 (byłe mieszkania służbowe)
7	ul. Lipowa 5	Przedszkole
8	ul. Głogowska 15	remiza strażacka
9	ul. 22 Lipca	mur cmentarza z bramami
10	ul. Cmentarna 1	1) dom ; 2) budynek gospodarczy
11	ul. Głogowska 2	dom
12	ul. Głogowska 3	dom
13	ul. Głogowska 4	dom
14	ul. Głogowska 5	dom
15	ul. Głogowska 6	dom
16	ul. Głogowska 7	dom
17	ul. Głogowska 9	dom
18	ul. Głogowska 11	dom
19	ul. Głogowska 16	budynek gospodarczy ZSP nr 6
20	ul. Głogowska 17	dom
21	ul. Głogowska 18	dom
22	ul. Gołaszyn 12E	a) budynek stołówki (oficyna) ; b) budynek gospodarczy
23	ul. Gołaszyn 25	dom
24	ul. Gołaszyn 25	stodoła
25	ul. Gołaszyn 25	chlewnia
26	ul. Gołaszyn 26	stodoła
27	ul. Gołaszyn 26	obora
28	ul. Kolejowa 3	dom
29	ul. Kolejowa 5	dom
30	ul. Kolejowa 6	dom
31	ul. Kolejowa 7	dom
32	ul. Kolejowa 9	dom
33	ul. Kolejowa 11	dom
34	ul. Kolejowa 14	dom
35	ul. Kolejowa 15	dom
36	ul. Kolejowa 19	dom
37	ul. Kościelna 3	dom
38	ul. Kościelna 6	dom
39	ul. Kościelna 8	dom
40	ul. Kościuszki 3	dom
41	ul. Kościuszki 6	dom
42	ul. Kościuszki 8	dom
43	ul. Kościuszki 9	dom
44	ul. Kościuszki 10	dom
45	ul. Kościuszki 14	dom
46	ul. Kościuszki 17	dom
47	ul. Kościuszki 23	dom
48	ul. Kościuszki 25	dom
49	ul. Kościuszki 29	dom

1	2	3
50	ul. Kościuszki 31	dom
51	ul. Kościuszki 35	dom
52	ul. 22 Lipca 2	dom
53	ul. 22 Lipca 3	młyn
54	ul. 22 Lipca 4	dom
55	ul. 22 Lipca 5	dom
56	ul. 22 Lipca 6	dom
57	ul. 22 Lipca 7	dom
58	ul. 22 Lipca 8	dom
59	ul. 22 Lipca 9	dom
60	ul. 22 Lipca 10	dom
61	ul. 22 Lipca 11	dom
62	ul. 22 Lipca 12	dom
63	ul. 22 Lipca 14	dom
64	ul. 22 Lipca 16	dom
65	ul. Lipowa 1	dom
66	ul. Lipowa 6	dom
67	ul. Lipowa 7, 9, 11, 13, 15, 17	domki mieszkalne
68	ul. Lipowa 10, 12, 14, 16, 18, 20	domki mieszkalne
69	ul. 3 Maja 1	dom
70	ul. 3 Maja 3	dom
71	ul. 9 Maja 3	dom
72	ul. 9 Maja 4	dom
73	ul. 9 Maja 5	dom
74	ul. 9 Maja 6	dom
75	ul. 9 Maja 7	dom
76	ul. 9 Maja 11	dom
77	ul. Mickiewicza 1	dom
78	ul. Mickiewicza 2	dom
79	ul. Ogrodowa 3	dom
80	ul. Paderewskiego 2	dom
81	ul. Paderewskiego 3	dom
82	ul. Paderewskiego 4	dom
83	ul. Paderewskiego 6	dom
84	ul. Paderewskiego 8	dom
85	ul. Podgórna 1	dom
86	ul. Podgórna 10	dom
87	Plac 1 Maja 1	dom
88	Plac 1 Maja 3	dom
89	Plac 1 Maja 4	dom
90	ul. Rynek 1	stróżówka
91	ul. Rynek 19	dom
92	ul. Słowackiego 1	dom
93	ul. Słowackiego	budynek gospodarczy
94	ul. Słowackiego 5	dom
95	ul. Słowackiego 14	dom
96	ul. Szosa Bytomska 7	dom
97	ul. Wojska Polskiego 5	dom
98	ul. Wojska Polskiego 6	dom
99	ul. Wojska Polskiego 9	dom
100	ul. Wojska Polskiego 11	dom
101	ul. Zielona 1	dom

	BORÓW POLSKI	
1	2	3
1	Borów Polski 1	dom
2	Borów Polski 1	obora
3	Borów Polski 3	dom
4	Borów Polski 4	dom
5	Borów Polski 4	obora
6	Borów Polski 4	stodoła
7	Borów Polski 5	dom
8	Borów Polski 8	dom
9	Borów Polski 9	dom
10	Borów Polski 11	obora
11	Borów Polski 12	dom
12	Borów Polski 12	stodoła
13	Borów Polski 12	obora
14	Borów Polski 17	dom
15	Borów Polski 17	stodoła
16	Borów Polski 21	dom
17	Borów Polski 21	stodoła
18	Borów Polski b/n	układ ruralistyczny (mała ulicówka)
	BORÓW WIELKI	
1	Borów Wielki 1	stodoła
2	Borów Wielki 2	dom
3	Borów Wielki 3	dom
4	Borów Wielki 3	stodoła
5	Borów Wielki 4	dom
6	Borów Wielki 5	dom
7	Borów Wielki 5	stodoła
8	Borów Wielki 6	dom
9	Borów Wielki 6	stodoła
10	Borów Wielki 7	dom
11	Borów Wielki 7	stodoła
12	Borów Wielki 8	stodoła
13	Borów Wielki 9	dom
14	Borów Wielki 9	stodoła
15	Borów Wielki 9	obora
16	Borów Wielki 9	stajnia
17	Borów Wielki 25	dom
18	Borów Wielki 26	dom
19	Borów Wielki 26	stodoła
20	Borów Wielki 28	dom
21	Borów Wielki 29	dom
22	Borów Wielki 30	stodoła
23	Borów Wielki 31	dom
24	Borów Wielki 31	stajnia
25	Borów Wielki 31	stodoła
26	Borów Wielki 31A	dom
27	Borów Wielki 31A	chlew
28	Borów Wielki 33	dom
29	Borów Wielki 33	stodoła
30	Borów Wielki 34	dom
31	Borów Wielki 36	budynek gospodarczy
32	Borów Wielki 37	dom
33	Borów Wielki 37	budynek gospodarczy

1	2	3
34	Borów Wielki 37	stodoła
35	Borów Wielki 37	obora
36	Borów Wielki 38	dom
37	Borów Wielki 38	obórka
38	Borów Wielki 38	stodoła
39	Borów Wielki 40	dom
40	Borów Wielki 40	stodoła
41	Borów Wielki 40	obora
42	Borów Wielki 41	dom
43	Borów Wielki 42	dom
44	Borów Wielki 42	budynek
45	Borów Wielki 44	dom
46	Borów Wielki 44	stodoła
47	Borów Wielki 44	stodoła
48	Borów Wielki 45	dom
49	Borów Wielki 45	chlew – stodoła
50	Borów Wielki 46	dom
51	Borów Wielki 46	stodoła
52	Borów Wielki 46	chlew
53	Borów Wielki 48	obora
54	Borów Wielki 50	dom
55	Borów Wielki 51	dom
56	Borów Wielki 52	dom
57	Borów Wielki 55	dom
58	Borów Wielki 56	chlew przy plebani
59	Borów Wielki 57 (dawne 17)	dom przy pałacu (dozorcówka)
60	Borów Wielki 57A (dawne 18)	dom przy pałacu
61	Borów Wielki 57D	dom
62	Borów Wielki 57D	dom
63	Borów Wielki 57E	budynek mieszkalny
64	Borów Wielki 58	stodoła
65	Borów Wielki 58	kuźnia (stodoła)
66	Borów Wielki 59	dom
67	Borów Wielki 60	dom
68	Borów Wielki 61	dom
69	Borów Wielki 61	stodoła
70	Borów Wielki 61A	poczta
71	Borów Wielki 62	dom
72	Borów Wielki 63	dom
73	Borów Wielki 63	stodoła przy domu
74	Borów Wielki 63	dom i stodoła
75	Borów Wielki 64	dom
76	Borów Wielki 65	dom
77	Borów Wielki 66	dom
78	Borów Wielki 66	chlew
79	Borów Wielki 66	obora
80	Borów Wielki przy budynku 67/68	transformator I i II
81	Borów Wielki 68	dom
82	Borów Wielki 68	stodoła
83	Borów Wielki 69	dom
84	Borów Wielki 69	stodoła
85	Borów Wielki 69	stodoła
86	Borów Wielki 70	dom

1	2	3
87	Borów Wielki 70	stodoła
88	Borów Wielki 70	obora
89	Borów Wielki 70	kuźnia
90	Borów Wielki 72	dom
91	Borów Wielki 72	stodoła
92	Borów Wielki 72	stodoła
93	Borów Wielki 73	dom wraz z budynkiem gospodarczym
94	Borów Wielki 73	budynek gospodarczy
95	Borów Wielki 74	dom
96	Borów Wielki 74	stodoła
97	Borów Wielki 74	obora
98	Borów Wielki 76	dom
99	Borów Wielki 77	dom
100	Borów Wielki 77	stodoła
101	Borów Wielki 77	stodoła
102	Borów Wielki 78	dom
103	Borów Wielki 78	stodoła
104	Borów Wielki 78	obora
105	Borów Wielki 79	dom
106	Borów Wielki 79	stodoła
107	Borów Wielki 80	dom
108	Borów Wielki 82	dom
109	Borów Wielki 82	obora
110	Borów Wielki 82	stodoła
111	Borów Wielki 83	dom
112	Borów Wielki 83	stodoła
113	Borów Wielki 83	obora
114	Borów Wielki 83	lamus
115	Borów Wielki 84	dom
116	Borów Wielki 84	stodoła
117	Borów Wielki 84	budynek gospodarczy
118	Borów Wielki 87	dom
119	Borów Wielki 91	dom
120	Borów Wielki 91	stodoła
121	Borów Wielki 93	dom
122	Borów Wielki 93	obora
123	Borów Wielki 93	mur
124	Borów Wielki 93	kurnik
125	Borów Wielki 94	dom
126	Borów Wielki 94	stodoła
127	Borów Wielki 94	obora z prawej strony domu
128	Borów Wielki	stodoła (Vis a vis nr 94)
129	Borów Wielki 95	dom
130	Borów Wielki 95	obora
131	Borów Wielki 97	dom
132	Borów Wielki 97	stajnia
133	Borów Wielki 97	stodoła
134	Borów Wielki 97	obora
135	Borów Wielki 98	dom
136	Borów Wielki 98	obora
137	Borów Wielki 98	stajnia / stodoła
138	Borów Wielki 98	obora
139	Borów Wielki 99	dom

1	2	3
140	Borów Wielki 99	stajnia (obora)
141	Borów Wielki 99	stodoła
142	Borów Wielki 100	dom
143	Borów Wielki 100	kurnik (komórka)
144	Borów Wielki 100	stodoła (druga stodoła jest w ruinie)
145	Borów Wielki 101	dom
146	Borów Wielki 102	dom
147	Borów Wielki 102	stajnia
148	Borów Wielki 102	komórka przy domu
149	Borów Wielki 103	dom
150	Borów Wielki 103	stodoła
151	Borów Wielki 103	budynek gospodarczy
152	Borów Wielki 104	dom
153	Borów Wielki 104	obora
154	Borów Wielki 104	stodoła
155	Borów Wielki 104	budynek gospodarczy
156	Borów Wielki 104	kurnik (komórka)
157	Borów Wielki 105	dom
158	Borów Wielki 105	dom
159	Borów Wielki 105	obora
160	Borów Wielki 105	kurnik
161	Borów Wielki 105	stodoła
162	Borów Wielki 106	dom
163	Borów Wielki 106	dom
164	Borów Wielki 107	stodoła
165	Borów Wielki	spichlerz
166	Borów Wielki bez nr	budynek administracyjny
167	Borów Wielki bez nr	obora
168	Borów Wielki bez nr	stodoła
169	Borów Wielki przy nr 10	owczarnia
170	Borów Wielki	remiza (przy nr 56)
171	Borów Wielki	układ ruralistyczny (łańcuchówka)
	GOŁASZYN	
1	Gołaszyn 1	dom
2	Gołaszyn 33	budynek gospodarczy
3	Gołaszyn 33	dom
4	Gołaszyn 34	dom
5	Gołaszyn 38	stodoła
6	Gołaszyn 39	dom
7	Gołaszyn 39	stodoła
8	Gołaszyn 41	dom
9	Gołaszyn 41	obora
10	Gołaszyn 41	stodoła
11	Gołaszyn 42	dom
12	Gołaszyn 44	dom
13	Gołaszyn 44	stodoła
14	Gołaszyn 45	dom
15	Gołaszyn 47	dom
16	Gołaszyn 48	dom
17	Gołaszyn 48	obora
18	Gołaszyn 49	dom
19	Gołaszyn 49	obora
20	Gołaszyn 49	obora vis avis

1	2	3
21	Gołaszyn 51	obora
22	Gołaszyn 55	dom
23	Gołaszyn (przy kościele)	kaplica nagrobna
24	Gołaszyn bez nr	układ ruralistyczny (rzędówka)
	KONIN - SZYBA	
1	Konin 1	dom
2	Konin 2	dom
3	Konin 2	dom
4	Konin 3	dom
5	Konin 2/3	stodoła
6	Konin 7	dom
7	Konin 8	dom
8	Konin 9	chlew
9	Konin 9	dom
10	Konin 9	obora
11	Konin 9	stodoła
12	Konin 11	dom
13	Konin 11	obora
14	Konin 12	dom
15	Konin 12	budynek gospodarczy
16	Konin 12	stodoła
17	Konin 15	stodoła
18	Konin 15	dom
19	Konin 16	dom
20	Konin bez nr	transformator
21	Szyba 36 (Polanka)	folwark
22	Szyba	park krajobrazowy
	MIŁAKÓW	
1	Miłaków 1	dom
2	Miłaków 1	stodoła
3	Miłaków 1	obora / stajnia
4	Miłaków 5	dom
5	Miłaków 5/5A	stodoła
6	Miłaków 5A	dom
7	Miłaków 6	dom
8	Miłaków 6	stodoła
9	Miłaków 7	dom
10	Miłaków 8/8A	dom
11	Miłaków 8/8A	stodoła
12	Miłaków 60	dom przy dworze
13	Miłaków 9	dom
14	Miłaków 9	chlew
15	Miłaków 10	dom
16	Miłaków 11	plebania
17	Miłaków 11	stodoła
18	Miłaków 11	obora
19	Miłaków 12	dom
20	Miłaków 13	dom
21	Miłaków 13	obora
22	Miłaków 14	dom
23	Miłaków 15	dom
24	Miłaków 15	obora
25	Miłaków 16	dom

1	2	3
26	Miłaków 17	dom
27	Miłaków 18	dom
28	Miłaków 18	obora
29	Miłaków 19	dom
30	Miłaków 19	obora / stajnia
31	Miłaków 19	stodoła
32	Miłaków 20/21	dom
33	Miłaków 20	obora w sąsiedztwie
34	Miłaków 20/21	stodoła
35	Miłaków 22	dom
36	Miłaków 22	obora
37	Miłaków 23	dom
38	Miłaków 24	dom
39	Miłaków 24	obora
40	Miłaków 25	dom
41	Miłaków 25	obora
42	Miłaków 26	dom
43	Miłaków 27	dom
44	Miłaków 28	dom
45	Miłaków 29	dom
46	Miłaków 29	obora
47	Miłaków 30	dom
48	Miłaków 31	dom
49	Miłaków 31	obora
50	Miłaków 32	dom
51	Miłaków 32	stodoła
52	Miłaków 32	obora
53	Miłaków 33	dom
54	Miłaków 33	stodoła
55	Miłaków 33	obora
56	Miłaków 34	dom
57	Miłaków 34	stodoła
58	Miłaków 34	obora
59	Miłaków 35	dom
60	Miłaków 35	stodoła
61	Miłaków 36	dom
62	Miłaków 38	dom
63	Miłaków 39	dom
64	Miłaków 40	dom
65	Miłaków 41	dom
66	Miłaków 42	dom
67	Miłaków 42	stodoła przy drodze
68	Miłaków 43	świetlica przy Domu Gościa
69	Miłaków 44	dom
70	Miłaków 45	dom
71	Miłaków 46	dom
72	Miłaków 46	stodoła
73	Miłaków 46	obora / chlew
74	Miłaków 47	dom
75	Miłaków 48	dom
76	Miłaków 48	stodoła
77	Miłaków 48	obora
78	Miłaków 49	dom

1	2	3
79	Miłaków 49	stodoła
80	Miłaków 50	dom
81	Miłaków 50	stodoła
82	Miłaków 50	obora
83	Miłaków 51	dom
84	Miłaków 51	obora
85	Miłaków 51	chlew
86	Miłaków 52	obora
87	Miłaków 54	dom
88	Miłaków 54	stodoła
89	Miłaków 54	obora
90	Miłaków bez nr	remiza
91	Miłaków bez nr	transformator
92	Miłaków bez nr	układ ruralistyczny (łańcuchówka)
	NIECIECZ	
1	Nieciecz 15/15A	dom
2	Nieciecz 16	obora
3	Nieciecz 17	dom
4	Nieciecz 20	dom
5	Nieciecz 20	stodoła
6	Nieciecz 20	obora
7	Nieciecz 29	dom
8	Nieciecz 30	dom
9	Nieciecz 32	dom
10	Nieciecz 32	budynek gospodarczy
	REJÓW	
1	Rejów 2	dom
2	Rejów 3	dom
3	Rejów 3/4	stodoła
4	Rejów 3	chlew
5	Rejów 4	dom
6	Rejów 5	stodoła
7	Rejów 6	dom
8	Rejów 6/7	stodoła
9	Rejów 7	dom
10	Rejów 8	stodoła oraz budynek gospodarczy
11	Rejów 11	stodoła
12	Rejów 13/14	dom
13	Rejów 19	dom
14	Rejów 19/20	stodoła
15	Rejów 20	dom
16	Rejów 22	komórka
17	Rejów 23	budynki gospodarcze
18	Rejów 24	dom
19	Rejów 24	stodoła
20	Rejów 25	dom
21	Rejów 25	stodoła i obora
22	Rejów 26	dom
23	Rejów 26	komórka (szachownica)
24	Rejów 28	dom
25	Rejów 28	budynek gospodarczy
26	Rejów 28	stodoła
27	Rejów 29A	dom

1	2	3
28	Rejów 29B	budynek gospodarczy
29	Rejów 29B	stodoła
30	Rejów 30	dom
31	Rejów 30	obora
32	Rejów 30	budynek gospodarczy
33	Rejów 30	stodoła
34	Rejów 32	dom
35	Rejów 32	stodoła
36	Rejów 33	dom
37	Rejów 33	stodoła
38	Rejów 34/35	stodoła
39	Rejów 36	stodoła
40	Rejów bez nr	remiza
	ŻUKÓW - POPĘSZYCE	
1	Żuków 4	dom
2	Żuków 18	dom
3	Żuków 23	dom
4	Popęszyce 19A	dom (trojaki)
5	Popęszyce przy nr 19B	budynek wielofunkcyjny
6	Popęszyce przy nr 19B	dom i stodoła
7	Popęszyce 29	dom
8	Popęszyce 45	dom
9	Popęszyce przy nr 45	stodoła
10	Popęszyce przy nr 45	magazyny
11	Popęszyce 70	dom
12	Popęszyce bez nr	układ ruralistyczny (łańcuchówka)
	ZESPOŁY FOLWARCZNE	
1	Nowe Miasteczko, ul. Gołaszyn 25	zespół folwarczny
2	Nowe Miasteczko, ul. Gołaszyn 12	zespół folwarczny
3	Borów Wielki 12B	zespół folwarczny (przy dworze)
4	Borów Wielki 57	zespół folwarczny (przy pałacu)
5	Miłaków (przy nr 60)	zespół folwarczny (przy dworze)
6	Popęszyce przy ANR	zespół folwarczny
7	Popęszyce	zespół folwarczny (podworski)
	CMENTARZE	
1	Nowe Miasteczko, Plac Cmentarny	cmentarz komunalny
2	Borów Polski	cmentarz przykościelny
3	Borów Wielki 12B	cmentarz przykościelny
4	Borów Wielki 57	cmentarz śródpolny
5	Gołaszyn	cmentarz przykościelny
6	Konin	cmentarz leśny
7	Miłaków (przy nr 60)	cmentarz śródpolny
8	Nieciecz	cmentarz leśny
9	Popęszyce przy ANR	cmentarz polny
10	Popęszyce	cmentarz wiejski
11	Rejów	cmentarz leśny
12	Żuków	cmentarz wiejski

Źródło: Gmina Nowe Miasteczko, *Gminna Ewidencja Zabytków*, 2017.

ZAŁĄCZNIK NR 2: Gmina Nowe Miasteczko – wykaz stanowisk archeologicznych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

L.P.	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska w obszarze	Funkcja	Chronologia	Rejestr	Obszar
1	2	3	4	5	6	7
NOWE MIASTECZKO						
1	1	114	punkt osadniczy punkt osadniczy cmentarzysko cmentarzysko osada osada cmentarzysko	EK H , kultura łużycka L , kultura pomorska L , kultura jastorfska OWR WŚ WŚ	arch.	67-16
2	2	115	cmentarzysko ślad osadniczy	EB-H , kultura łużycka PŚ		67-16
3	3	116	cmentarzysko ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	WŚ kultura łużycka WŚ PŚ-NZ		67-16
4	4	117	stare miasto obszar ochrony zabytkowej części miasta	WS , PŚ EB , EB-H Ś NŻ		67-16
5	5	118	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
6	6	119	punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka L , kultura pomorska PŚ-NŻ		67-16
7	7	120	punkt osadniczy ślad osadniczy	H/L , kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
8	8	121	ślad osadniczy ślad osadniczy	H/L , kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
9	9	122	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
10	10	123	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
11	11	124	ślad osadniczy ślad osadniczy	H/L , kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
12	12	125	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
13	13	126	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
14	14	127	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
15	15	128	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
16	16	129	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
17	17	130	osada ślad osadniczy	H/L , kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
18	18	131	punkt osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
19	19	132	miejsce po zamku ślad osadniczy	PŚ-NŻ PŚ-NŻ		67-16
20	20	168	ślad osadniczy	EB , PŚ-NŻ		67-16
21	21	169	ślad osadniczy	NŻ		67-16

1	2	3	4	5	6	7
22	-	155	znalezisko luźne	M	arch.	67-16
23	-	156	znalezisko luźne	EB	arch.	67-16
24	-	157	znalezisko luźne	WŚ	arch.	67-16
25	-	158	znalezisko luźne	PŚ	arch.	67-16
26	-	159	cmentarzysko	?	arch.	67-16
BORÓW POLSKI						
1	1	80	cmentarzysko ślad osadniczy ślad osadniczy	H/L , kultura pomorska pradzieje PŚ-NŻ		67-16
2	2	51	ruiny zamku ślad osadniczy	XIV wiek PŚ		67-15
3	3	81	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
4	4	82	punkt osadniczy	pradzieje		67-16
5	5	83	punkt osadniczy ślad osadniczy	H/L , kultura pomorska PŚ-NŻ		67-16
6	6	84	punkt osadniczy	MOP , kultura jastorfska		67-16
7	7	85	ślad osadniczy ślad osadniczy	MOP , kultura jastorfska PŚ		67-16
8	8	86	punkt osadniczy punkt osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
9	9	87	punkt osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
10	10	88	cmentarzysko ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka WS PŚ-NŻ		67-16
11	11	89	osada ślad osadniczy ślad osadniczy	H/L , kultura łużycka WŚ PŚ-NŻ		67-16
12	12	90	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
13	13	91	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ-NŻ		67-16
14	14	92	punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ-NŻ		67-16
15	15	93	ślad osadniczy ślad osadniczy	EK pradzieje		67-16
16	16	94	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
17	17	95	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
18	18	96	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
19	19	97	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
20	20	98	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK pradzieje PŚ-NŻ		67-16
21	21	99	ślad osadniczy ślad osadniczy	WŚ PŚ-NŻ		67-16
22	22	100	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NZ		67-16
23	23	101	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NZ		67-16

1	2	3	4	5	6	7
24	24	102	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK pradzieje PŚ-NŻ		67-16
25	25	103	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
26	26	104	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK pradzieje WŚ PŚ-NŻ		67-16
27	27	105	ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka NŻ		67-16
28	28	106	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
29	29	107	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
30	30	108	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
31	31	109	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
32	32	110	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
33	33	111	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NZ		67-16
34	34	112	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PS		67-16
35	35	113	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje kultura łużycka OWR PŚ-NŻ		67-16
36	36	52	ślad osadniczy ślad osadniczy osada	kultura łużycka pradzieje PŚ-NŻ		67-15
37	37	53	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-15
38	38	54	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-15
39	39	55	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ pradzieje		67-15
40	40	56	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-15
41	41	57	ślad osadniczy osada	pradzieje PŚ-NŻ		67-15
42	42	58	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ-NŻ		67-15
43	43	59	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka OWR WŚ PŚ-NŻ		67-15
44	44	60	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WS PŚ		67-15
45	45	61	ślad osadniczy	WŚ		67-15

1	2	3	4	5	6	7
46	46	62	ślad osadniczy	pradzieje		67-15
47	47	63	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-15
48	-	149	znalezisko luźne	EK	arch.	67-16
49	-	150	znalezisko luźne	MOP	arch.	67-16
50	-	151	znalezisko luźne	PŚ	arch.	67-16
51	-	152	cmentarzysko kurhanowe		arch.	67-16
52	-	153	cmentarzysko		arch.	67-16
53	-	154	grób skrzynkowy	H-L	arch.	67-16
BORÓW WIELKI						
1	1	64	cmentarzysko	EB , kultura łużycka	arch.	67-15
2	2	65	mury wieży rycerskiej	XV wiek		67-15
3	3	66	znalezisko luźne	N	arch.	67-15
4	4	67	cmentarzysko cmentarzysko kurhanowe	EB-H , kultura łużycka	arch.	67-15
5	5	68	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
6	6	69	ślad osadniczy osada	WS PŚ-NŻ		67-15
7	7	70	ślad osadniczy	PŚ-NZ		67-15
8	8	71	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
9	9	72	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
10	10	73	osada	PŚ-NŻ		67-15
11	11	74	ślad osadniczy	pradzieje		67-15
12	12	75	ślad osadniczy	WS		67-15
13	13	76	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
14	14	77	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
15	15	78	osada	PŚ-NŻ		67-15
16	16	79	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
17	17	80	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
18	18	81	Ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
19	19	82	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-15
20	20	83	ślad osadniczy osada	pradzieje PŚ-NŻ		67-15
21	21	84	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
22	22	85	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
23	23	86	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
24	24	87	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
25	25	88	ślad osadniczy	PS-NŻ		67-15
26	26	89	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
27	27	90	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
28	28	91	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
29	29	92	osada	PŚ-NŻ		67-15
30	30	93	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
31	31	94	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
32	32	95	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
33	33	96	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15
34	34	97	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-15

GOŁASZYN						
1	1	7	cmentarzysko	EB-H , kultura łużycka	arch.	67-16
2	2	8	ślad osadniczy osada ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje MOP WŚ PŚ-NŻ		67-16
3	3	9	osada	OWR	arch.	67-16
4	4	10	punkt osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka MOP PS-NŻ		67-16
5	5	11	osada grodzisko ślad osadniczy	EB , kultura łużycka H , kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
6	6	12	osada?	OWR	arch.	67-16
7	7	13	ślad osadniczy	pradzieje	arch.	67-16
8	8	14	osada punkt osadniczy ślad osadniczy	EB EB , kultura łużycka PŚ-NZ		67-16
9	9	15	cmentarzysko ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje pradzieje PŚ-NŻ		67-16
10	10	16	osada ślad osadniczy	OWR pradzieje		67-16
11	11	17	punkt osadniczy		arch.	67-16
12	12	18	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka pradzieje PŚ-NŻ		67-16
13	13	19	ślad osadniczy	pradzieje		67-16
14	14	20	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
15	15	21	ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka PŚ-NZ		67-16
16	16	22	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
17	17	23	osada ślad osadniczy ślad osadniczy	MOP WS PŚ-NŻ		67-16
18	18	24	ślad osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje kultura łużycka OWR PŚ-NŻ		67-16
19	19	25	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
20	20	26	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
21	21	70	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ-NŻ		67-16
22	22	71	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
23	23	72	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
24	24	73	punkt osadniczy punkt osadniczy punkt osadniczy	H/L , kultura pomorska pradzieje PŚ-NŻ		67-16
25	25	74	punkt osadniczy ślad osadniczy	H/L , kultura pomorska PŚ-NŻ		67-16

1	2	3	4	5	6	7
26	26	75	punkt osadniczy punkt osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
27	27	76	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
28	28	77	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
29	29	78	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
30	30	79	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
31	-	160	cmentarzysko	EB-H , kultura łużycka	arch.	67-16
32	-	161	cmentarzysko	EB , kultura łużycka	arch.	67-16
33	-	162	cmentarzysko	?	arch.	67-16
34	-	163	znalezisko luźne	H , kultura łużycka	arch.	67-16
35	-	164	cmentarzysko	H , kultura łużycka	arch.	67-16
36	-	165	znalezisko luźne	OWR	arch.	67-16
37	-	166	znalezisko luźne	PŚ	arch.	67-16
38	-	167	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK WŚ PŚ	arch.	67-16
KONIN						
1	1	27	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ		67-16
2	2	28	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ-NŻ		67-16
3	3	29	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK H , kultura łużycka OWR PŚ-NŻ		67-16
4	4	30	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ-NŻ		67-16
5	5	31	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ		67-16
6	6	32	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
7	7	33	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
8	8	34	punkt osadniczy	pradzieje		67-16
9	9	35	punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	H/L , kultura pomorska PŚ-NŻ pradzieje		67-16
10	10	36	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ		67-16
11	11	37	punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	MOP pradzieje PŚ-NŻ		67-16
12	12	38	osada ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka PŚ-NŻ pradzieje		67-16
13	13	39	ślad osadniczy	pradzieje		67-16
14	14	40	ślad osadniczy	kultura łużycka		67-16
15	15	41	ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16

1	2	3	4	5	6	7
16	16	42	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ		67-16
17	17	43	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
18	18	44	ślad osadniczy ślad osadniczy	OWR PŚ-NŻ		67-16
19	19	45	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
20	20	46	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ-NŻ		67-16
MIŁAKÓW						
1	1	121	osada	WŚ	arch.	67-17
2	2	122	osada	WŚ	arch.	67-17
3	3	146	?	EB , kultura łużycka	arch.	67-17
4	4	147	cmentarzysko	H	arch.	67-17
5	5	146	ślad osadniczy	PŚ-NZ		67-16
6	6	148	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
7	7	147	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
NIECIECZ						
1	1	10	cmentarzysko cmentarzysko punkt osadniczy ślad osadniczy	EB-H , kultura łużycka EB , kultura łużycka PŚ PŚ	317-1971	66-16
2	2	11	punkt osadniczy punkt osadniczy osada osada ślad osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy	EB-H , kultura łużycka L , OWR EB , kultura łużycka L OWR pradzieje PŚ-NŻ	316-1971	66-16
3	3	8	punkt osadniczy osada punkt osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka WŚ H , kultura łużycka PŚ	315-1971	66-16
4	4	9	punkt osadniczy osada	L , OWR OWR	314-1971	66-16
5	5	7	osada ślad osadniczy	H PŚ		66-16
6	6	12	punkt osadniczy ślad osadniczy	WEB PŚ		66-16
7	7	13	punkt osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ		66-16
8	8	14	Punkt osadniczy Ślad osadniczy Ślad osadniczy	H , kultura łużycka Pradzieje PŚ		66-16
9	9	15	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ		66-16
10	10	16	punkt osadniczy punkt osadniczy	H PŚ		66-16
11	11	17	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ		66-16
12	12	18	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		66-16

1	2	3	4	5	6	7
13	13	53	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		66-16
14	14	54	punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka WS PŚ		66-16
15	15	55	punkt osadniczy ślad osadniczy	H PŚ-NŻ		66-16
16	16	56	ślad osadniczy osada ślad osadniczy	EK H , kultura łużycka PŚ-NŻ		66-16
17	17	57	punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka Pradzieje PŚ-NŻ		66-16
18	18	58	punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	L , kultura jastorfska pradzieje PŚ		66-16
19	19	59	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ		66-16
20	20	60	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK H , kultura łużycka PŚ-NŻ		66-16
21	21	55	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
22	22	56	ślad osadniczy ślad osadniczy	WŚ pradzieje		67-16
23	23	57	punkt osadniczy	H , kultura łużycka		67-16
24	24	58	punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje kultura łużycka OWR PŚ-NŻ		67-16
25	25	59	osada ślad osadniczy	WŚ PŚ-NŻ		67-16
26	26	60	ślad osadniczy osada ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK kultura łużycka OWR WŚ PŚ		67-16
27	27	61	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka WŚ		67-16
28	28	62	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
29	29	63	ślad osadniczy	pradzieje		67-16
30	30	64	punkt osadniczy	MOP		67-16
31	31	65	punkt osadniczy	H/L , kultura pomorska		67-16
32	32	66	punkt osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ		67-16
33	33	67	punkt osadniczy ślad osadniczy	H/L , kultura pomorska PŚ-NŻ		67-16
34	34	68	cmentarzysko ślad osadniczy	H , kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
35	35	69	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
36	-	117	znalezisko luźne	EB	arch.	66-16
37	-	118	znalezisko luźne	EB	arch.	
38	-	119	znalezisko luźne	EB	arch.	66-16

1	2	3	4	5	6	7
39	-	120	Znalezisko luźne	EB	arch.	66-16
40	-	121	grób ciałopalny	EB	arch.	66-16
41	-	122	znalezisko luźne	EB	arch.	66-16
42	-	123	cmentarzysko	EB	arch.	66-16
43	-	124	cmentarzysko	EB-H	arch.	66-16
44	-	125	cmentarzysko	H	arch.	66-16
45	-	126	osada	H	arch.	66-16
46	-	127	osada		arch.	66-16
47	-	128	znalezisko luźne	I wiek p.n.e – I wiek n.e	arch.	66-16
POPĘSZYCE						
1	1	1	grodzisko	WS	L-19/C	68-16
2	2	2	punkt osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy	H-L , KP PŚ-NZ		68-16
3	3	3	cmentarzysko ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		68-16
4	4	4	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
5	5	5	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
6	6	6	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
7	7	7	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
8	8	8	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		68-16
9	9	9	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
10	9	142	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
11	10	10	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
12	11	11	ślad osadniczy	PŚ		68-16
13	12	12	punkt osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NZ		68-16
14	13	13	punkt osadniczy ślad osadniczy	H-L , KP PŚ		68-16
15	14	14	ślad osadniczy	PŚ		68-16
16	15	15	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
17	16	16	ślad osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy	EK WŚ PS		68-16
18	17	17	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
19	18	18	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
20	19	19	ślad osadniczy punkt osadniczy	EK PŚ-NZ		68-16
21	20	20	ślad osadniczy punkt osadniczy	pradzieje PŚ		68-16
22	21	21	punkt osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy	POR pradzieje PŚ-NŻ		68-16
23	22	22	punkt osadniczy ślad osadniczy	WŚ PS		68-16
24	23	23	punkt osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ		68-16
25	24	24	punkt osadniczy punkt osadniczy	pradzieje PŚ		68-16
26	25	133	ślad osadniczy ślad osadniczy	H , kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
27	26	134	ślad osadniczy	kultura łużycka		67-16

1	2	3	4	5	6	7
28	27	135	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
29	28	136	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		67-16
30	29	137	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
31	30	138	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura łużycka PŚ-NŻ		67-16
32	31	139	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK pradzieje PŚ-NŻ		67-16
33	32	140	ślad osadniczy ślad osadniczy	OWR PS-NŻ		67-16
34	33	141	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	EK pradzieje PŚ-NŻ		67-16
35	-	184	cmentarzysko		arch.	68-16
36	-	185	znalezisko luźne	WŚ	arch.	68-16
37	-	186			arch.	68-16
REJÓW						
1	1	65	ślad osadniczy ślad osadniczy	WŚ PŚ		66-16
2	2	66	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ		66-16
3	3	67	ślad osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy osada	kultura łużycka OWR pradzieje WS PŚ-NŻ		66-16
4	4	68	ślad osadniczy osada	kultura łużycka PS		66-16
5	5	69	ślad osadniczy	PŚ		66-16
6	6	70	ślad osadniczy	PŚ		66-16
7	7	71	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osad.	OWR pradzieje PŚ		66-16
8	8	72	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ		66-16
9	9	73	ślad osadniczy ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje WŚ PŚ		66-16
SZYBA						
1	1	47	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		67-16
2	3	34	punkt osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy	OWR WŚ PS-NŻ		68-16
3	4	35	ślad osadniczy	PS-NŻ		68-16
4	5	36	punkt osadniczy ślad osadniczy	WŚ PS		68-16
5	6	37	ślad osadniczy	PS		68-16
6	7	40	ślad osadniczy	PS-NŻ		68-16
7	8	41	ślad osadniczy	PS		68-16
8	9	79	ślad osadniczy	PS-NŻ		68-16
9	10	80	ślad osadniczy	PS-NŻ		68-16

1	2	3	4	5	6	7
10	11	81	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ-NŻ		68-16
11	12	82	ślad osadniczy ślad osadniczy	pradzieje PŚ		68-16
ŻUKÓW						
1	1	156	ślad osadniczy	EK		68-16
2	2	167	ślad osadniczy ślad osadniczy	EK PŚ		68-16
3	3	172	ślad osadniczy ślad osadniczy	WŚ PŚ		68-16
4	4	173	ślad osadniczy punkt osadniczy punkt osadniczy ślad osadniczy punkt osadniczy	kultura łużycka OWR pradzieje WŚ PŚ		68-16
5	5	175	ślad osadniczy	PŚ		68-16
6	6	176	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
7	7	177	punkt osadniczy ślad osadniczy	OWR PŚ		68-16
8	8	178	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
9	9	179	ślad osadniczy	PŚ-NŻ		68-16
10	10	180	punkt osadniczy	PŚ-NŻ		68-16

Źródło: Gmina Nowe Miasteczko, *Gminna Ewidencja Zabytków*, 2017.

UZASADNIENIE

Zmiana dotyczy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko, przyjętego uchwałą Nr XLI/273/2018 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 kwietnia 2018 r. Opracowanie zmiany Studium wynika z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz. 293 z późn. zm.), zgodnie z którym „zmiana studium lub planu miejscowego następuje w takim trybie, w jakim są one uchwalane". Teren przeznaczony do objęcia opracowaniem zmiany studium obejmuje działkę nr ew. 14/5 w obrębie Popęszyce, działkę nr ew. 44/2 oraz część działek ewidencyjnych nr 44/1, 63 i 389 w obrębie Borów Wielki oraz wyznaczoną w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko, przyjętym uchwałą nr XLI/273/2018 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 kwietnia 2018 roku, jednostkę 4.1MN w obrębie ewidencyjnym Gołaszyn. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego podyktowane jest przede wszystkim koniecznością stworzenia możliwości nieodpłatnego przejęcia od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa nieruchomości zabudowanej o nr ew. 14/5 w obrębie Popęszyce, z przeznaczeniem na siedzibę Ośrodka Pomocy Społecznej wraz z Ośrodkiem Pobytu Dziennego dla seniorów. Obecnie Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa podtrzymuje stanowisko, iż przeznaczenie terenu w obowiązującym Studium nie jest zgodne z celem, jaki Gmina zamierza realizować na nieruchomości, co jest warunkiem niezbędnym do rozpatrzenia możliwości nieodpłatnego przeniesienia własności nieruchomości. Ponadto zmienia się funkcję terenów rolnych na tereny mieszkaniowe (dz. nr ew. 44/2 oraz część działek ewidencyjnych nr. 44/1, 63 i 389 w obrębie Borów Wielki), pozwalającą na zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy, związanych z zapotrzebowaniem na w/w tereny, w związku z wnioskiem właściciela w/w nieruchomości. Dodatkowo należy podjąć działania w celu uporządkowania właściwego przeznaczenia wyznaczonej w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasteczko, przyjętym uchwałą nr XLI/273/2018 Rady Miejskiej w Nowym Miasteczku z dnia 30 kwietnia 2018 roku, jednostki 4.1MN w obrębie ewidencyjnym Gołaszyn (tereny rolne), która w wyniku błędu została w Studium oznaczona jako tereny o dominującej funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Obszary wymagające zmiany zostały wskazane na załącznikach graficznych do uchwały. Zmiany Studium na powyższych obszarach pozwoli na ustalenie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania dla terenów, które ich nie posiadają. Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały w sprawie przedmiotowej zmiany Studium jest w pełni uzasadnione.